Új Magyarország

s ma

ı ENSZ-zászlót tűztek ki a budai
)91 őszén a Vérmezőn?
lottunk a Hősök terén Nagy Im-
kor: *„A szovjet csapatok azonnal*
ıgyarországot!" De emlékük marad-
egykori szónokok s pártaktivistáik
ıdik Osztapenkó kapitány szobrát,
szívükhöz nőtt, oly kedves emlék,
éve, amikor még nem voltak fiatal
csak fiatalok, mennyit stoppoltak
e szobor tövében. Szív megszakad,
...

ezetünk tiszta! Zajlott a vita az
zatok hatásköri törvényéről, mi-
egy kerületi önkormányzat, s
városi testület. S ekkor egy
árosvédő/szoborvédő képviselő
ı parlament úgy határozott –
csak rugalmas a kormánykoalí-
nűvészeti alkotás elhelyezéséről,
a fővárosi önkormányzat közgyű-
honatya így indokolta javasla-
k furcsa lenne, ha két kerületet
út egyik oldalán az egyik ön-
Nagy Imre szobrot állíttatna
t másik oldalán vele szemben
nos szobor kerülne elhelyezés-
lehet a kerületi önkormányza-
zt a kérdést, – így a szoborzsűri
ára aspiráló város-, honatya. Ez
képviselő olvasta (Dokument
ári kánikulában költői kérdé-
yi: Budapesten csak egy MDF
mányzat van, a többi SZDSZ-
zoborvédő szerint egy szem
vezetés állíthatna Kádár Já-
ıgy két szomszédos SZDSZ-es
t viccelné meg a főváros lakó-
nt!

ıtunk-e ezek után *Pongrátz*
mber 1-jén lejáró ultimátu-
ert szeptember messze van.
gyarok Világszövetsége au-
zvényének nyitónapjára ki-
ıdapestet, hadd lássák a 15
ság képviselői, hogy a fővá-
mbere" vezeti két éve, aki
apot 1990 őszén.

Horváth Béla
országgyűlési képviselő

A XXII. kerületi szoborparkba kerülő, bontásra váró szobrok jegyzéke

I. kerület:
1. Vérmező, Varga Imre: Kun Béla-emlékmű
2. Dísz tér, Felszabadulási emlékkő

II. kerület:
1. Budakeszi út 5., Baksa Soós Gy.: Ságvári E.-mellszobor
2. Pasaréti út 195. Tanácsköztársasági emlékmű
3. Hűvösvölgyi út–Tárogató utca, Mészáros Mihály: A budai önkéntes ezred emlékműve
4. Hűvösvölgy, Kiss István. Munkásmozgalmi emlékmű

IV. kerület:
1. Rezi Károly sétány, Farkas Aladár: Rezi Károly-emlékmű

V. kerület:
1. Fővám tér, Valentin Sztarcsev: Dimitrov (Szófia város ajándéka)
2. Néphadsereg tér, Makrisz Agamemnon: A spanyol polgárháborúban részt vett nemzetközi brigádok emlékműve
3. Jászai Mari tér, Segesdi Gy.: Marx–Engels

VI. kerület:
1. Eötvös utca 3., Gyurcsek F.: A magyar kommunista ifjúsági mozgalom ötven éve

VIII. kerület:
1. Köztársaság tér, Kalló Viktor: Mártíremlékmű
2. Köztársaság tér, Kalló Viktor: A néphatalom hőseinek emlékhelye
3. Nagyvárad tér, Nagy I. J.: Asztalos János-domborm. et.

IX. kerület:
Hámán Kató, Kreuz Róbert, Turner Kálmán, KMP-nyomda, KMP ferencvárosi szervezet (szöveges emléktáblák)

X. kerület:
1. Kőbánya-Óhegy, Konyorcsik J.: Malinovszkij marsall
2. Kőbánya-Óhegy, Búza Barna: Szovjet–magyar barátság emlékműve

XI. kerület:
1. Budaörsi út, Kerényi Jenő: Osztapenkó kapitány
2. Etele, volt Szakasits Á. út, Marton L.: Szakasits-szobor

XII. kerület:
1. Széchenyi-hegy, Rege park, László P.: Felszabadulási emlékmű

XIII. kerület:
1. Béke tér, Kalló Viktor: Felszabadulási emlékmű

XIV. kerület:
1. Dózsa György út, Kiss István: Tanácsköztársasági emlékmű
2. Thököly út 141., Kiss István. Felszabadulási emlékmű

XVII. kerület:
1. Rákosliget, Kasztel András utca, Megyeri Barna: Felszabadulási emlékmű

XVIII. kerület
1. Vöröshadsereg útja, Mikus S.: Steinmetz kapitány

Konyovcsil József → JÁNOS

Konyovics Iván

festő

vód

Szépmüvészet

1943. 31. l.

(A Tamás-galériában.)

Konyorcsik Pál szobrász,/Rákosi mü-
vek.

JÁNOS !?

Szab.Nép.1950.138.sz.jun.17. 4.l.

M. D. U.

KONYORCSIK László szobrász

↘ JÁNOS!

Lenin-fej

Dutka Mária: Fiatalok Studió-
jának 3. kiállítása
Magyar Nemzet 1961. máj. 21. 7. l.

A TAMÁS-GALÉRIA
CXXXVI. KIÁLLITÁSA
V., AKADÉMIA UCCA 8

Van szerencsénk tisztelettel meghívni

KONYOVITS MILÁN

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA,

amely november hó 5-én csütörtök délután 5 órakor nyílik meg. Nyitva november hó 16-ig naponta d. e. 10-től 2-ig, d. u. 4-től 6-ig, vasárnap 10-től 2-ig.

Ez a meghívó a megnyitás napján és november 8.-án vasárnap is érvényes.

Konyovits Dilon

KÉSZPÉNZZEL BÉRMENTESÍVE
42 XI. -2 15
5
BUDAPEST

Nagys

Király Kálmán úr

Bpest

Andrássy út 75

110

A Főméltóságú Asszony segélyakciója

A Kormányzó Úr Neje Őfőméltósága segélyakciójára november 5-én a következő adományok érkeztek: Gschwindt-féle gyár rt. (Budapest) 2000, Gschwindt Ernőné, Magyar Posztógyár rt. (Budapest) 1000—1000, Csavar- és kovácsárugyár rt. budapesti fiókja 500, Magyar kerámiai gyár rt. (Budapest) 400, Ruhagyár rt. (Budapest), Sommer és Klinger mechanikai ruhagyár (Budapest) 300—300, Szöregi petroleumgyár rt. (Budapest) 150, Gullya László dr. (Budapest), Leipnik és Társai (Pápa), Reichart Géza (Budapest) 100—100, Lázin Tivadar (Atya) 10, Fábián Dániel dr. (Budapest), Nihsim József (Budapest) 5—5, Dedinszky Hotimér (Dés) 1 pengő. *(MTI)*

Eltemették a szentesi repülőgépszerencsétlenség áldozatait

A szentesi repülőtéren repülőhalált halt Tóth Jenőt és Szulinszky Sándort pénteken délután temették el rendkívül nagy részvét mellett a Farkasréti-temető halottasházából. A temetésen a magyar repülőélet igen sok előkelősége jelent meg.

A Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap részéről Ember Sándor dr. országgyülési képviselő, elnök jelent meg az alap tisztviselőkarának élén, a Magyar Aero Szövetség részéről Kara Jenő ügyvezetőelnök, az elnöki tanács tagjai és a tisztikar jelent meg. A beszentelés, illetve a megáldás után a gyászmenet megindult a sírok felé. A főváros által adományozott díszsírhelyen a repülőbajtársak nevében Ember Sándor dr., a Repülőalap elnöke búcsúztatta őket.

Háborús munkaátalány és a családi pótlék emelése formájában rendezik a köztisztviselők illetményeit

A kormány rendelete a 42-es bizottság előtt

A 42 tagú országos bizottság ma délelőtt fél 11 órakor összeült, hogy letárgyalja a kormánynak a köztisztviselői illetményrendezésre vonatkozó rendeletét, amelyet a köztisztviselői társadalom érthető nagy érdeklődéssel vár, tekintettel arra, hogy Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter költségvetési expozéjában errevonatkozóan igen megnyugtató és biztató kijelentéseket tett.

Beavatott körökben azt hiszik, hogy

a minisztériumnak ez a rendelete a Budapesti Közlöny vasárnapi számában már meg is jelenik és az illetményrendezés hatálya október 1-étől kezdve érvényes.

Jólinformált helyről származó értesülésünk szerint a rendelet akként intézkedik, hogy

azok az állami, vagy államvasuti rendszerű fizetési osztályba tartozó köztisztviselők, akik a beszámítható javadalmazással egyenlő összegű nyugdíjra igényt adó szolgálati idejüket már betöltötték, ha a szolgálat zavartalan ellátásának biztosítása feltétlenül megkívánja, a szolgálatban visszatarthatók legyenek.

A visszatartás kérdésében a minisztertanács határoz, az illető miniszternek a pénzügyminiszterrel történő egyetértésével esetenkint tett előterjesztésére. A rendeletnek ez a rendelkezése, mint értesülünk, kiterjed a Közmunkatanács, továbbá az OTI, MABI és OMBI tisztviselőire is.

Az illetményrendezés kétféle módon történik:

háborús munkaátalány és családi pótlék emelés formájában.

A háborús viszonyok folytán előállott többletmunka díjazásaként a tényleges szolgálatban álló tisztviselők és egyéb alkalmazottak

úgynevezett háborús különmunka átalányt kapnak és pedig negyedévenkint előzetes részletekben esedékes összegben.

Ezek a negyedévek: január, április, július és október.

A háborús munkaátalányt a negyedik fizetési osztálytól kezdődően állapítja meg a rendelet s ennek legmagasabb összege havi 60 pengő, a legalacsonyabb pedig havi 30 pengő,

a tisztviselői állományban. Az altiszti vagy szolgai munkakörben foglalkoztatott egyéb alkalmazottak munkaátalánya a rendelet értelmében havi 25 pengő.

A családipótlék emelése — információnk szerint — a következőképpen történik:

a családi pótlék szempontjából meghatározott első csoportba tartozó alkalmazottak feleség után havi 48, az első két gyermek után gyermekenkint ugyancsak havi 48 pengőt kapnak. A második csoportba tartozóknál a családipótlék 36—36 pengő, a harmadik csoportban lévőknél havi 30—30 pengő, a negyedik csoportba tartozóknál havi 24—24 pengő, két gyermekig.

Több gyermek esetén az első csoportba tartozó alkalmazottaknál a családi pótlék

a harmadik gyermek után havi 58 pengő, a második csoportnál havi 46, a harmadik csoportnál havi 35, a negyedik csoportnál pedig havi 29 pengő.

A negyedik gyermek után pedig az első csoportba tartozóknál havi 68, a második csoportnál havi 56, a harmadik csoportnál havi 40 és a negyedik csoportnál havi 34 pengő.

Bolgár írók a budapesti gyógyfürdőkben

A Budapesten tartózkodó bolgár írók pénteken délelőtt dr. Gál András, a Gyógyhelyi Bizottság igazgatója szakszerű vezetésével a budapesti gyógyfürdőket tekintették meg. Utána Karafiáth Jenő, a Gyógyhelyi Bizottság elnöke szűkkörű ebédet adott a bolgár írók tiszteletére, amelyen Toseff budapesti bolgár követ és Tasnádi Nagy András, a képviselőház elnöke is jelen volt.

A Ház szombati ülésén beterjesztették a bizottságok jelentését

A képviselőház ma délelőtt 11 órakor ülést tartott. A szombati ülés összehívását az indokolja, hogy *az állami költségvetést az egyesített bizottságok pénteken letárgyalták és a plénum jövő héten kedden már meg is kezdi annak tárgyalását*, a pénzügyi bizottság jelentését viszont a plenáris tárgyalást mekelőző ülésen be kell terjeszteni. A mostani ülésszakot megelőzően tudvalevőleg *interpellációs napokul szerdát és szombatot jelölték meg.* Az őszi ülésszak megindulásakor ere vonatkozó javaslatában csak a szedai napot jelölte meg interpellációs napul és a Ház ebben az értelemben is határozott, így tehát *a mai napon interpellációk lesznek.*

A Ház mai ülésén a pénzügyi bizottság jelentésének beterjesztésén kívül napirenden csupán *a felsőház taglétszámának felemeléséről szóló törvényjavaslat* feletti szakaszonkénti szavazás szerepelt. A Ház legközelebbi ülését *kedden* délelőtt 10 órakor tartja, amelyen — mint már megírtuk — megkezdik *az állami költségvetés tárcánkénti általános tárgyalását.*

Díszközgyűlésen adja át Szeged Varga József miniszternek a díszpolgári oklevelet

SZEGED, november 7.

November 15-én rendkívüli díszközgyűlés keretében adja át Szeged város közönsége a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium vezetésével megbízott Varga József iparügyi miniszternek a díszpolgári oklevelet. Ez alkalomból a városba érkezik Varga miniszter felesége is, aki a Baross-Szövetség zászlószentelési ünnepségén mint zászlóanya vesz részt. A kereskedelem- és iparügyi miniszter megjelenik a szegedi kereskedelmi és iparkamara véleményező bizottságának ülésén is. (MTI)

Itélet előtt a három cigány statáriális bűnügye

Az Esti Ujság megírta, hogy a pestvidéki törvényszék rögtönítélő tanácsa pénteken délelőtt kezdte meg *Balog* József 51 éves, *Balog* Ferenc 20 éves és *Maczkó* József 18 éves cigányok bünügyének tárgyalását, akiket az ügyészség

az elsötétítés alatt elkövetett többrendbeli betöréses lopás bűntettével vádolt meg.

Márton Albert dr. a törvényszék másodelnökének vezetésével a rögtönítélő tanács pénteken este 8 óráig tárgyalta a bünügyet, amikor is az összes tanuk kihallgatásával is végzett.

Ma délelőtt 10 órakor folytatta a statáriális bíróság a három cigánybetörő bünügyének tárgyalását,

amikor a perbeszédekre került sor. Itélet a déli órákban várható.

A zombori Konyovits Milán bemutatkozása a Tamás Galériában

Zombori patricius szerb család sarja *Konyovits* Milán. Édesapja magyar törvényhozó volt, ő maga végigharcolta a háborút. Ezután következtek a művészi vándorévek. Sokat tanult Prágában, még többet Párisban. A nagy külföldi kultúrcentrumokban már komoly sikerekre tekinthet vissza, nálunk most állít ki először. A Tamás Galéria falait megtöltő olajfestményei komoly meglepetést kelthetnek, mert *Konyovits* Milán robusztus erejű, vérbeli és hivatott művésztehetség. Képeinek tárgyát legnagyobbrészt a bácskai életből meríti. Stílusa legnagyobbrészt a legújabb irányokból forrott ki, látszik, hogy átment az expresszionizmus, a kubizmus iskoláján, de valóságszemléletének józan mértéktartása megóvta őt a természet modoros elferdítésétől. A különböző izmusok behatásai egy felsőbbrendű és jóértelemben vett naturalizmusba oldódnak fel nala. Tömör, szükszavú előadó, keményvágású egyéniség. Jelentkezése nyereséget jelent művészi életünk számára.

(T. D.)

Jövő héttől kezdve erős ütemben fokozódik a főváros baromfi felhozatala

A közönség hivatalos árakon szerezheti az összes baromfiféléket

Jelentette az *Esti Ujság*, hogy a legutóbbi közellátási miniszteri rendelet megszüntette a termelői, nagykereskedői és fogyasztói árakat a baromfikereskedelemben és

egységesen a fogyasztói árak érvényességét léptette életbe az egész ország területén.

Ez az intézkedés annyit jelent, hogy *a kereskedők vidéken is legálisan megfizethetik a termelőnek a fogyasztói árakat*, egyúttal pedig az értékesítés vonalán is sikerült olyan megoldást találni, amely

a főváros baromfiellátását fogyasztói árakon, hivatalosan megállapított árkeretek között biztosítja.

Szombaton

az első nagyobb baromfiszállítmányok már megérkeztek a fővárosba és ezek a szállítmányok hivatalos fogyasztói árakon állnak a nagyközönség rendelkezésére.

A jövő héten a szállítások még fokozottabb ütemet vesznek és

az elkövetkező hetekben többszáz vagon baromfit hoznak fel a fővárosi piacokra.

Az első szállítmányok beérkezése máris igen jótékony hatással volt, mert a közönség látja, hogy nincs szükség arra, hogy fekete piacon szerezze be baromfiszükségletét, mert azt megkapja az elárusító üzletekben hivatalosan megállapított árakon.

— Hogyan kell a hadirokkantságot igazolni. A belügyminiszter most kiadott rendelete szerint a hadirokkantságót nem a honvédelmi miniszter, hanem a hadigondozottakat nyilvántartó hatóságok által kiállított, egy évnél nem régibb keletü hadigondozási igazolványmásolattal kell igazolni. A hadirokkantság megállapítása végett tehát a hadigondozottakat nyilvántartó hatóságokhoz kell fordulni.

VADÁSZOK

Irta: Fekete István

— Én — mondta az egyik vadász — egy szarvasbikát vesztettem el. Tudjátok, nem igen hibázok, de ez a szarvasbika különb agancsot hordott, mint bármelyik, amit eddig láttam, beleértve a kiállítási agancsokat is.

A hallgatóságban egy kis csend volt. A vadászok az asztal simára surolt lapját nézték.

— És nem lett meg? — kérdezte valaki, csak hogy mondjon valamit.

— Nem. Hiszen mondom, hogy elvesztettem ...

— Főúr! — nézett szigorúan egy másik vadász a főpincérre, aztán a tányérjára — milyen hús ez tulajdonképen? Őz, szarvas, borju, vagy mi?

— Melyiket méltóztatik kifogásolni akarni — kérdezte a főúr — nem törődve a germanizmusokkal.

— Az nem fontos, de nem szeretem, ha az őzet borjúnak, a borjut szarvasnak, a szarvast őznek ... a disznót

— Pardon.

A főúr ellépett a szomszéd boxhoz, ahol fizetni akartak.

— Én — mondta a második elbeszélő — egy medvét tóltam el. Pedig közel volt.

— Féltél?

— Áh! Miért féltem volna.

— Lőttél már medvét?

— Nem. Ez lett volna az első.

— Szép, hogy beismered.

— Mit?

— Hogy citerált kezedben a puska.

— Ne idétlenkedj. Most komolyan beszélgetünk. Igazán nem féltem, csak egyszerűen mellé löttem.

Ujabb csend lett. A beismerés tiszteletreméltó volt és a vadászok fáradtak voltak ahhoz, hogy az elbeszélőt kikezdjék.

— Ez egységes sör? — kérdezte az egyik.

— Miből gondolod?

— A hatodikat iszom minden eredmény nélkül.

— Milyen eredményt vársz? Erkölcsit, vagy fizikait?

— Én — mondta a harmadik vadász, nem várva meg a választ — csak egy őzet vesztettem el, de az nagyon fájt.

— Egy őz? — néztek rá többen csodálkozva.

— Igen egy őz.

— Kapitális volt?

— Fenét. Az első volt. Kukoricában löttem, és nem tudtam hazavinni. Augusztus volt, diák voltam otthon szabadságon, meleg volt, nem járt arra senki, hát eldugtam.

— Na és?

— És amikor kocsival érte mentünk, nem volt ott az őz. Csak egy cédula az egyik kukoricaszárba dugva.

— Cédula?

— Az. Az volt ráírva, hogy: „Köszönjük az özikét." Sirtam. Az első őzem lett volna.

A vadászok közül többen felnéztek.

— Disznóság. Na, igyunk még valamit?

— Én — mondta a negyedik vadász — egy kacsát vesztettem el.

— Kacsát?

— Azt.

— Más is vesztett el kacsát. Mindenki vesztett el kacsát. Nem volt kutya, hogy kihozta volna a nádból és a kacsa elveszett.

— De én láttam azt a kacsát. Láttam a vízben. Mégis elveszett.

— Hát ezt nem értem. Láttad a kacsát, mért nem vetted fel?

A vadászok mind felnéztek.

— Vicc?

— Dehogy. A Tisza mellett kacsáztunk. Egy gácsér húzott el felettem és lelőttem, úgy zuhant a vizbe, mint a kő. Nem is messze. Szerencsére ott huzogatta a hálóját egy halász.

— Megvan? — kiáltottam, mert láttam, hogy a kacsát fel veszi a vízből.

— Meg!

— Mindjárt benyultam a zsebembe és a pénztárcámból kivettem egy pengőt. Szeretem a halászokat. Egy lélek az velünk. Tudjátok a közmondást: Halász, vadász sokat potyáz.

— Tudjuk.

— És a halász el kezd evezni a túlsó part felé.

— Hé! — orditottam.

A halász csak evezett.

— Hallja. A kacsát én lőttem... hova viszi? De a halász csak evezett. Engem a guta kerülgetett. Amikor kiért a tulsó partra, hallottam amikor azt mondta a társának.

— Az a marha azt kérdezte, hova viszem? Ha tudnám a czimét, Isten ugyse megirnám neki.

HIREK

A horvátok hálája

Az Esti Ujság pénteki számában jelentette, hogy Pavelics Ante horvát államfő magas kitüntetésben részesitette a magyar közélet három prominens vezető emberét, gróf Bethlen Istvánt, Ullein-Reviczky Antal rk. követ és meghatalmazott miniszteri tanácsost. Mind a három kitüntetés a multban szerzett érdemek elismerését jelenti, amint azt Gay Ivo budapesti horvát követ is hangsúlyozta a rendjelek átvétele alkalmával. A horvát államfő visszaemlékezik arra, hogy valamikor magyar részről támogatták a horvátok nemzeti törekvéseit és kifejezésre juttatja ezért hálját.

Gróf Bethlen István azalatt a hosszú idő alatt, amig a magyar kormányzatot irányitotta: mindig a horvát nemzet megértő, jóakaratú barátjának bizonyult. Számtalan jelét adta annak, hogy rokonérzéssel látja a horvát nemzet nehéz helyzetét az erőszak szellemével telitett Jugoszláviában és hogy értékeli azokat a történelmi kapcsolatokat, amelyek évszázadok során át fennálltak közöttünk és a horvát nemzet között. Gróf Bethlen István tervszerüen előkészitette a horvát-magyar megértést, mint ahogy ő volt az olasz-magyar barátság megalapitója is. Ennek a politikának jó eredményeit tapasztalhatjuk most magyar-horvát vonatkozásban is.

Ullein-Reviczky Antal rendkivüli követ és meghatalmazott miniszter 1935-től 1938-ig, mint magyar konzul működött Zágrábban, ottani tevékenysége során a legélénkebben érdeklődött a horvátok nemzeti és kulturális törekvései, az uj horvát nemzeti öntudat egész kialakulása iránt. Sok szimpátiát szerzett a magyarságnak, önmagának pedig sok jóbarátot a horvátok között.

Báró Apor István miniszterelnökségi miniszteri tanácsos hasonló megértést és rokonszenvet tanusitott a horvát nemzet iránt a maga működéskörében. Ő is eredménnyel szolgálta a horvát-magyar barátság ügyét.

A Poglavnik, aki küzdelmekkel és veszedelmekkel telt, harcos élet derekán került a horvát állam élére, most, a hatalom birtokában visszagondol azokra a magyar közéleti tényezőkre, akik nehéz időkben megértést, barátságot tanusitottak iránta és nemzete iránt. A horvátok hálájának megnyilvánulása ez a három kitüntetés, a legszebb és legértékesebb emberi érzés kifejezése, és azt ennek megfelelő meleg érzéssel fogadják nemcsak a kitüntetettek maguk, hanem az egész magyar társadalom is.

— **Vitéz Martsekényi Imre körútja Borsodban.** Vitéz Martsekényi Imre országgyülési képviselő pénteken meglátogatta a borsodi bányavidéket, hogy részletesen tájékoztassa a bányászlakosságot a legaktuálisabb problémákról. Az Edelény környéki bányászság előtt tartott felvilágositó előadásában az általános politikai helyzetről szólva ismertette az időszerü ipari és közellátási kérdéseket. Vitéz Martsekényi Imre képviselő borsodi körútja a politikai élet egyik jelentős eseményének mondható, mert hiszen ahhoz a foglalkozási és társadalmi réteghez szólt felvilágositó szavakkal, amely réteg, a bányamunkásság, a nagy nemzeti munkában, a belső front kötelezettségeinek teljesitésében nagymértékben kiveszi részét.

— **Hivatali szünet a német követségen.** A német követség közli, hogy november 9-én a mozgalom elesett harcosainak emléknapján és november 18-án, az engesztelő és ima-napon feleket nem fogadnak. (MTI)

— **A Jogi Hirlap új magánjogi döntvénytára** a napokban jelent meg könyvárusi forgalomban. A vaskos kötet az utolsó három esztendő legfelsőbb birói joggyakorlatát áttekinthető rendszerbe foglalva, kimerítő alapossággal ismerteti. A kötet szerzői: dr. Boda Gyula ügyvéd és dr. Vincenti Gusztáv, a budapesti itélőtábla alelnöke. A könyv bolti ára 30 pengő.

Esti Ujság szerkesztőségének telefonszáma: 14-44-00

KIS MACSKA A HÁZTETŐN

Irta: Harsányi Zsolt

Úgy kezdődött az egész, hogy légvédelmi okon néhányan felmentek a padlásra és ott kétségbeesett nyiválkolást hallottak. Az állati hangról azonnal meg lehetett állapitani, hogy az macskától ered, mégpedig egészen kicsitől. A gyereksirás mindenkit gyors segitségre izgat, még ha állattól ered is. A házparancsnok megszünt zordon lenni és keresni kezdte a bajba jutott kis macskát. Nem volt sehol. A többiek is keresték, nem találták. Hiába mentek a hang után is: mihelyt a gyanús sarok felé siettek, már máshonnan jajdult fel az elkeseredett macskai panasz. Tüvé tették a padlást, macska sehol.

Ahogy mentek lefelé a lépcsőn, megszólitja a házfelügyelőt egy ötödik emeleti lakó, hogy csináljon valamit, mert itt valahol órák óta nyávog egy macska, nem lehet megmaradni töle. Most is világosan lehet hallani. A házfelügyelő sorra vette a lakásokat, macska nem volt sehol. De ekkorra már a földszinten is keresték a házfelügyelőt. Két labdázó kis gyerek jött be izgatottan jelenteni, hogy cica van a háztetőn. Ott mászkál a háztető peremén és hangosan sir segitségért.

Ez déltájt történt. Kora délután már tekintélyes csoport verődött össze az utca másik oldalán, ahonnan a macskát jól lehetett látni. Szép kis fehér cica volt és jajveszékelve hirdette a háztető pereméről a mindenségnek, hogy valami panasza van. Mivel a csoportosulás láttára minden járókelő megáll és segit felfelé bámészkodni, a csoport egyre szaporodott. És mivel minden csoportban akad egyfelől olyan ember, aki a többinél okosabbnak tartja magát, másfelől olyan, aki szenvedélyesen szeret intézkedni, itt is csak úgy röpködtek az ötletek.

— Ki kell nyitni az összes padlásablakokat és egeret, vagy tejet tenni oda! — intézkedett egy idegen.

Ezt lehurrogták. A padlásablak már rég mind nyitva volt, de tejet senki sem volt hajlandó adakozni a nemes célra, arra pedig, hogy azonnal menjen egeret fogni, nem akadt vállalkozó.

— Különben is láthatja uraságod, hogy ez egészen fiatal macska, ennek az egér még nem jelent semmit. Ez rossz ötlet.

— Ha rossz, — szólt vissza a csoport sértett bölcse, — mondjon maga jót. Különben mit diktál itt? Annyi köze van a macskához, mint nekem.

— Azt nem mondhatnám. Mert én itt lakom. Talán ön is itt lakik?

— Igenis itt lakom a Ferencvárosban, ha tudni akarja.

— Az semmi. Én a házban lakom. Ne tessék a lakókat zavarni, ez a mi ügyünk.

A letorkolt ember mérgesen távozott, de jött helyette három. A csoportosulás egyre nőtt. A ház lakói összetartottak és külön tanácskoztak. Egyik azt javasolta, hogy kössenek hosszú madzagra papirgombócot és valaki a padlásablakon át dobja ki a macska felé, az rögtön játszani fog vele, követi a gombócot, s igy be lehet csalni a padlásra. A másik úgy vélte, hogy keresni kellene valahol egy felnőtt anyamacskát, azt kiereszteni a háztetőre, az anyamacska biztosan gondjaiba fogja venni a kicsit. A harmadik azt ajánlotta, hogy telefonálni kellene a tüzoltóknak, azok majd hoznak akkora létrát, amely túlér az ötödik emeleten, a tüzoltó majd lehozza a kesergő állatot. Ment is mindjárt telefonálni, de visszajött a lehangoló válasszal, hogy a tüzoltóság közhatóság és nem ér rá ilyen gyerekségekre. Igy folyt a tanácskozás sokáig, a csődület közben tömeggé növekedett. Az újonnan jöttek megkérdezték, mi van itt. A régebbiek, vagyis a törzs-álldogálók hosszasan magyarázták a kis macskát. Végre jött egy első emeleti lakó. Büszkén hirdette ki a tömegnek:

— Intézkedtem. Összeadtuk néhányan a pénzt, telefonáltam egy cserépfedő vállalatnak. Mindjárt jönnek a munkások.

A bámészkodókon már erőt vett a tömeghisztéria. Izgatottan várták, mi történik. Mindenki elfelejtette, hogy már fáj a nyaka. A fehér cica ezalatt állandóan ott mászkált a háztető szélén, olykor megállt, majd megint tovább mászott és állandóan szivettépően nyávogott.

— Ott jön! — kiáltott valaki.

A padlásablakban valóban megjelent egy tetőfedő-munkás. Már este hétre járt az idő. A munkás lassan, szakavatottan mászott ki az ablakon, lehetett látni a kötelet, amelynek segitségével a padláson elhelyezkedett társai tartották. A munkás lassan mászott a macska felé. Feltartóztathatatlanul közeledett hozzá.

— Mindjárt megkapja! Éljen!

— Most meglesz!

A tömeg minden mozdulatot izgatott kiáltásokkal kisért. A cserepező ember végre odaért a cicához. Kinyujtotta érte a kezét. Ekkor a kis macska hirtelen felpúpozta a hátát, ellenségesen meggörbült és szitkozódva ráförmedt a munkásra. Ez az ő nyelvén igy hangzott:

— Tff!

Azzal kapta magát és egyetlen szökkenéssel odairamodván a háztető széléhez, leugrott a szomszéd négyemeletes ház tetejére. És ott nyomban el is tünt. Volt macska, nincs macska.

— **A Filharmóniai Társaság** II. bérleti hangversenye nov. 13-án, pénteken este 7 órakor az Operaházban. Vezényel: Rossi. Müsoron: Vivaldi-, Beethoven-, Bizzett-, Stravinsky- és Verdi-müvek.

— **Palugyai Győző Viktor,** IV., Váci-u. 15, kölcsön is ad szörmebelépőt, bolerót esküvőre és más alkalomra.

— **„Művészek a munkásokért".** A Magyar Dolgozók Országos Hivatásszervezete folyó évi november hó 8-án, vasárnap este pontosan fél 7 órai kezdettel a Zeneakadémia nagytermében (Liszt Ferenc-tér) „Művészek a munkásokért" címmel művészestet rendez. Az est müsora keretében a m. kir. Operaház, a Nemzeti Színház s több magánszinház kiváló művészei lépnek fel. A nagy érdeklődésre való tekintettel jegyek már csak korlátozott számban kaphatók a Hivatásszervezet központjában: V., Kálmán-utca 10. Munkácsy Mihály-u. 25, Ujpest, Kolozsvári-u. 25, III., Polgár-u. 13. sz. alatti körzeti otthonokban, valamint a helyszinen a jegypénztárnál.

— **Verekedés közben összeesett és meghalt egy öreg cserépgyáros.** Kézdivásárhelyen Frecska Pál hetven éves cserépgyáros összeveszett Longut János kovásznai juhásszal. A szóváltás dulakodássá fajult és ennek hevében az idős ember egyszerre csak holtan rogyott össze. Longutot a rendőrség őrizetbe vette, bár a cserépgyáros holttestén külsérelmi nyomokat nem találtak. Valószinüleg szivbénulás idézte elő halálát. A vizsgálat folyik.

— **Idegrohamában a vonat elé vetette magát.** Kovács József MÁV szertáros a Debrecen felé robogó budapesti sebesvonat elé vetette magát Vértesnél. A szerencsétlen ember azonnal meghalt. A nyomozás során megállapitották, hogy végzetes tettét idegrohamában követte el.

— **Szivbajt, reumát, idegbajt** gyógyitanak, a fáradt szervezetet helyrehozzák a *margitszigeti szanatórium* rádiumos-szénsavas gyógyfürdői.

— **Eddig közel négyszáz római sirt ástak ki Ságváron.** A ságvári ásatások, amelyek pár hónappal ezelőtt indultak meg, befejezés előtt állanak. Egy római-kori temetőt tártak fel a munkálatok során s közel négyszáz sirt tártak fel. A sirokban több mint ezer darab nagyértékü római-korabeli tárgyat találtak. A leleteket a somogymegyei múzeum kapja. Decemberben szállitják be az egész anyagot a múzeumba, amely külön kiállitás keretében mutatja be az érdekes leletet.

Ma elsötétítés
23 órától 5 óráig

— **Ezer pengő pénzbüntetés az elsötétítés elmulasztásáért.** A zombori járás főszolgabirája Weingartner Miklós cservenkai kendergyárost hatvannapi elzárásra, átváltoztatható ezer pengő pénzbüntetésre itélte, mert megszegte az elsötétítési rendeletet.

— **Nagybányán működik a pécsi bányászati iskola.** A pécsi bányászati iskola méreteiben nem bizonyult megfelelőnek a visszacsatolt részekkel megnagyobbodott ország bányaszakiskolásai részére, ezért az iskolát átköltöztették Nagybányára. A bányászati iskola előadásai november 6-án az uj épületben már meg is kezdődtek.

— *HÁBORÚS SÜTÉS-FÖZÉS* címmel november 11-én délelőtt 10 órakor főzőtanfolyam kezdődik a Népmüvelési Bizottság rendezésében a GÁZMÜVEK VI., Vilmos császár-út 3. sz. alatti mintakonyhájában. A tanfolyam hat hétig tart, minden szerdán délelőtt 10—1-ig. Tandij 8.— pengő, beiratás 1.— pengő. Anyagtérités alkalmanként.

(*) *LISZT NÁNDOR DR.*, a Nemzeti Színház főtitkára hosszabb betegségéből felépült és ma ismét átvette hivatalát. A Nemzeti Színház másik betege, *vitéz Garamszeghy* Sándor, aki a közelmultban súlyos operáción esett keresztül, szintén visszanyerte egészségét és vasárnap délután már fel is lép a „Süt a nap"-ban.

— **Miniszteri biztosi kinevezés.** A földmivelésügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértve dr. Szeibert János miniszteri osztálytanácsos az Országos Falusi Kislakásépitési Szövetkezet alkalmazottait segélyező egyletéhez miniszteri biztosság kinevezte.

— *GÁZFÖZŐTANFOLYAMOK BUDÁN.* Háziasszonyok részére kedd és péntek d. e. 9—12-ig, háztartási alkalmazottak részére hétfőn és csütörtökön d. u. 4—7-ig. Az első tanfolyamon tandij 13.— pengő és anyagmegtérités alkalmanként, a másodikon tandij 9.— pengő, anyagmegtérités nincs. Takarékos főzés. Időszerű ételek. Kezdés november hó 12-én, illetve 13-án. Beiratkozás II., Batthyány-utca 8., d. u. 5—7-ig, vagy az órák előtt.

— **Házasság.** F. Rácz Kálmán hirlapiró és Wersching Aranka, november 8-án, vasárnap délelőtt házasságot kötnek.

— **Papi konferencia a fővárosban.** A Budapesten lelkészkedő papság számára november 10-én délután fél hat órai kezdettel a középponti katolikus körben papi konferencia lesz, amelyen Pataky Arnold pápai prelátus, egyetemi tanár és Semtey László theologiai tanár tartanak előadást.

— **Betörők a kolozsvári közellátási hivatalban.** A kolozsvári közellátási hivatal kirendeltségének helyiségébe ismeretlen tettesek betörtek. Feltörtek három iróasztalt, megfürták a páncélszekrényt, nagyobbösszegü készpénzt, ezenkivül nagymennyiségü cukor- és élelmiszerjegyeket loptak. A nyomozás nagy erővel folyik.

— *UJ FŐZŐTANFOLYAMOK KEZDŐDNEK* az eskü-úti villamos konyhában. November 18-án délelőtti tanfolyam kezdődik, délutáni pedig november 19-én nyilik. Időtartamuk 6 hét. A tanfolyamon időszerü ételek készitése sajátitható el. Jelentkezés és beiratkozás az Elektromos Müvek Eskü-út 5. sz. alatti bemutató helyiségében.

— **Nem sikerült a rablás, leszúrta a lovat.** Nádudvaron Kis Károly legény ittas állapotban megjelent egy gyümölcskereskedő házában és pénzt követelt, mert különben halál fia lesz a család. A legényt a házbeliek egyesült erővel kituszkolták a lakásból, mire Kis Károly beosont az istállóba és késével leszúrta az ott lévő lovat. A garázda legényt őrizetbe vették.

— *FŐZÉSI GONDJAT MEGOSZTJUK,* a gáz takarékos használatának ismertetésén kivül, időszerű ételek készitését is bemutatjuk a GÁZMÜVEK VI., Vilmos császár-út 3. szám alatti bemutatótermében minden kedden és pénteken délután fél 5 órakor. Belépődij nincs, ruhatár, kóstoló dijtalan.

— **Ellopta a „vitaminkertet" — letartóztatták.** Dombi Sándor 19 éves iparostanonc volt munkaadójának, Szalai József hentes és mészárosmesternek rákospalotai veteményeskertjéből a zöldségféléket felszedte és saját tulajdonaként eladta. A volt alkalmazott ezt követően betört a hentesmester lakásába és álkulcsos tolvajlással értékes ingóságokat vitt magával. Dombit elfogatása után az ujpesti kapitányságról a pestvidéki törvényszék fogházába kisérték. Ma hallgatta ki a tolvaj iparostanoncot Markóczy Miklós dr. vizsgálóbiró. Kihallgatása után letartóztatták.

— **A komáromi ezred egyik zászlóaljának búcsúztatása.** Komárom város háziezredének két zászlóalja az orosz harctéren teljesit szolgálatot, a harmadik zászlóalj most indult el a frontra. A zászlóaljat a katonai és polgári hatóságok képviselői ünnepélyesen búcsúztatták. Az ünnepélyes búcsúztatón sokezer ember jelent meg és a katonákat cigarettával, valamint virággal halmozták el.

— *BURGONYÁVAL* készült tésztafélék, zsir nélkül, kevés zsirral és zsirpótló anyagokkal készitett jóizü ételek sütés-főzését mutatják be, egyben a villamos tüzhely helyes és takarékos kezelését tanitják meg az Elektromos Müvek Eskü-út 5. sz. alatti bemutató villamoskonyhájában. Délutáni előadás: szerdán 5 órakor, délelőtti előadások: hétfőn, csütörtökön és pénteken 10 órakor. Belépés, ruhatár dijtalan.

— **Halálos baleset.** Tres József útkaparó, a Bonyhád—Bátaszék közötti országúton dolgozott. Ebéd után felmászott egy útszéli diófára diót szedni. Az egyik ág letört alatta és az útkaparó fejjel a köves úttestre esett. A helyszinen azonnal meghalt.

— **A gyakorló gyorsirók ülése.** A Gyakorló Gyorsirók Társasága vasárnap délelőtt fél 11 órakor az országgyülési müzeum előadótermében évi rendes közgyülést tart Téglás Géza dr. elnöklésével. A közgyülésen Márki-Zay Lajos dr., az országgyülési gyorsiroda főnöke előadást tart.

Perzsaszőnyeg javitás
háznál is, garanciával. Steiner Józsefné, XI., Barázda-utca 4. I. 1.

Méray-Puch 200-as eladó
Hétköznap:
11-23-03

Honvédeinknek
hálózsák, meleg holmi MOLNÁR GYULA, VII., Károly-körút 3/c. Tel.: 427—575. Saroküzlet.

Alkalmi vétel
Magyaróvárott vasúti úton 5600 négyszögöl 10 pengőjével sürgősen eladó. Telefon: 22—11—73.

Könyvelni megtanitom
Adómérlegét elkészitem. Lantos, VII., Hársfa-utca 40. Telefonhivó: 221-373.

Perzsabundák
szépek, olcsón SZEMERE szücsnél, Erzsébet-körút 26 MASODIK EMELETEN

HIREK A NAGYVILÁGBÓL

— **Az ökumenikus mozgalomnak a** hadifoglyok szellemi támogatására alakult albizottsága az idén is karácsonyi füzetet szándékozik megjelentetni angol és francia nyelven, kb. 30.000 példányban.

— **A norvég egyház és állam közti ellentétre** vonatkozólag hivatalos közlemény jelent meg állami részről. A juliusi ideiglenes megegyezés értelmében a letett püspökök újra elfoglalták helyüket. Tekintve azonban, hogy a további tárgyalások nem vezettek eredményre, a püspökök jelenlegi működését a kormány jogtalannak tartja. Azoktól a lelkészektől, akik mégis folytatják munkájukat, a rendőrség kénytelen elvenni a papi öltözetet. Az új rendelet értelmében minden gyülekezetbe új lelkészt és vezető világi embereket neveznek ki.

— **Ukrajnában a görög katolikus** egyház az ortodox egyházzal egyesülni kíván. Az ortodox egyház hivatalos nyilatkozata szerint ezt a közeledést szívesen veszik, mert igen fontos lenne, hogy Ukrajnában csak egyetlen egyház létezzék és pedig az ortodox egyház.

— **Kelet-India** holland részein a missziói munka zavartalanul folyik tovább, a japánok vezetése mellett.

— **Keller Adolf** — aki huzamosabb ideje Amerikában tartózkodik — az ottani helyzetről a következőket írja. A háború okozta nehézségek miatt, — ilyenek különösen a a gumi- és olajhiány, a szállítási nehézségek és a munkásrétegek feszültsége —, az első lelkesedés lényegesen csökkent. Az egyházakon belül még erősebb együttmunkálkodási törekvés mutatkozik. A hadsereg lelki gondozásának rendszeres ellátása nay gondokat okoz. Hadifogoly még igen kevés van, internált jóval több, ezek lelki gondozásának megszervezése is jelenleg van folyamatban. A menekülők kérdése egyelőre megoldhatatlannak látszik.

— **Az ökumenikus tanács** kutató munkája a következő kérdések kidolgozására törekszik: »Az egyház etikai szerepe és valósága«, »Az egyház és a nemzetközi rend«. Mostanában jelent meg egy füzetük »Az egyházi igehirdetés a háborúban« címmel.

— **A svájci keresztyén ifjúsági egyesületek** három évenként tartani szokott nemzeti konferenciáját most tartották Hünigen várában. Airolóban a fegyvertéren szép katonaházat építettek. Bibliaolvasó kalauzuk reggeli őrség címmel ötvenezer példányban jelenik meg.

— **Oroszországban** az újabb püspöki tanács szabadon összejöhetett, hogy a független ortodox egyház ügyében itélkezzék. A katonaságnál a lelkészek tarthatnak misét, ikonokat újra lehet vásárolni, a sajtó is hírt ad itt-ott az egyházi eseményekről. A forradalom előtt 80.000 templomuk volt, most ebből 4500 van nyitva istentiszteleti célokra. A szigorú adótörvény értelmében nem is tudnak több templomot kinyitni.

— **Az oszlói két protestáns teológia** is írásban kifejtette álláspontját a jelenlegi egyház és állam közti harcban. Szerintük az evangélikus teológia hangsúlyozta mindig legerősebben a vallás és politika szétválasztásának szükségességét. Az egyház nem ura az államnak, nem is alkot külön államot abban, hanem az állam lelkiismerete kíván lenni. A lelkészek jelenlegi álláspontját nem tartja forradalminak, hanem megegyezőnek a lelkészi esküvel. Ebben ugyanis a lelkész egyenesen kötelezettséget vállal az evangélium hirdetésére.

— **A svájci protentáns egyház** vezetősége felhívást intézett az egyháztagokhoz abból az alkalomból, hogy a kenyér és tej fogyasztási lehetőségét korlátozták. Kéri, hogy ezeket a korlátozásokat mindenki Isten iránti hálával és ne zúgolódással fogadja, gondolva arra, hogy Isten kegyelméből Svájcnak még mindig milyen kivételes sorsa van a nemzetek sorában. Isten eddig békében megőrízte őket, bőséges termést adott ezévben, még mindig megvan nekik minden szükséges dolog, míg más népek az éhségtől szenvednek. A pásztorlevél kéri, hogy a kritikának a hangját némítsák el magukban, — erre ugyanis véleményük szerint a svájci nép igen hajlamos — és ehelyett az imádságos érzületet fejlesszék.

— **Rigában** a német evangélikus egyház ujra megalakult. Körülbelül 600 tagja van. Szervezetileg teljesen független a lett egyháztól, de annak engedélyével a katedrálisban tartja istentiszteleteit.

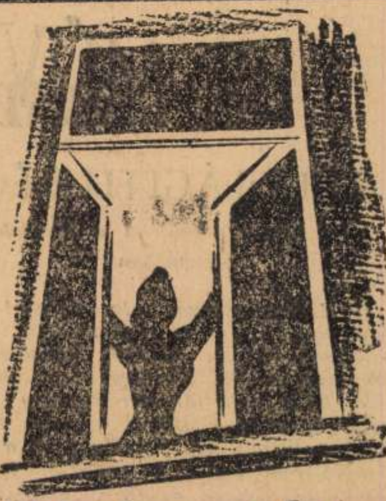

BUDAPESTI HÍREK

— **Árokháty Béla** emlék-hangversenyt rendez a budapesti vallásoktató testület november 20-án délután 4 órakor a Zeneakadémia nagytermében. Közreműködnek a hangversenyen Enyedy Andor dr. püspök, Ákom Lajos, Szeleczky Zita, Mariay Erzsébet, Szabó Sándor, dr. Kónya Sándor, Fejes Ádám, a Baár-Madas leánygimnázium és a Lónyai-utcai református gimnázium énekkara. A hangverseny jövedelmét a szegény gyermekek ingyen Énekeskönyvvel való megajándékozására fordítjuk.

— **Leánykonferenciát** tartanak Kelenföldön most vasárnap 15-én. A délelőtti istentisztelet után Dóczy Antalné »A világban, de nem a világgal« címen, délután ½4 órakor dr. Kiss Ferenc orvos professzor »Házasságok az égben köttetnek« címen tartanak előadást. Délután 6 órakor a leányok részére szeretetvendégség lesz műsorral. Áhitat: »Neveden hivtalak« címmel Bodoky Richárdné. Minden leányt várunk a konferenciára is és minden kedden este 6 órakor a bibliaórára.

— **A Baross-téri Nőszövetség** november 15-én (vasárnap) délután ½6 órakor az Aréna-út 6., I. 5. szám alatti helyiségünkben összejövetelt tart. »Evezz a mélyre« címmel egy orvosnő testvérünk tart előadást, a lelkipásztor pedig: »Hogyan látogassunk betegeket?« címmel fog előadást tartani. Ez alkalommal szeretetvendégség nem lesz. Mivel több fontos ügyet is meg kell beszélni, kérjük a nőszövetség tagjait, okvetlenül jöjjenek el erre az összejövetelre.

— **Az egyetemi és főiskolai istentiszteletek** sorában »Az igaz istentisztelet« címen hirdet igét az SDG nagytermében délelőtt ¼12 órakor dr. Kiss Sándor egyetemi és főiskolai lelkész.

— **A budahegyvidéki vasárnapi-iskolás** gyermekek számára 15-én, vasárnap délután 3 órai kezdettel játék- és mesedélután lesz. Kéri az egyház a szülőket, küldjék el gyermekeiket erre a kedves és vidám délutáni találkozóra.

— **Néhány bútordarabra volna szükség** három gyermekes családanyának, hogy üres szobáját lakhatóvá tegye. Közvetíti a zuglói egyház. Telefon: 497—725.

— **Külsőjózsefváros. Az Evangéliumi** Munkásszövetség helyi csoportja legközelebb november 19-én, csütörtökön ¼8 órai kezdettel vetítettképes előadást tart. »Élet a felszabadult orosz földön« címen. Belépődíj nincs. Mindenkit szeretettel vár a vezetőség.

— **Zenekari hangversenyét a Szabadság**-téri Egyház kamarazenekara a már meghirdetett időben, vasárnap nov. 15-én déli ½12 órakor tartja az egyház nagytermében (V., Szabadság-tér 2.). Műsoron Bach, Haydn és Volkmann művei. Közreműködik *Bedő Mária* hegedűművésznő.

— **A józsefvárosi református templomban** (VIII., Salétrom-u. 5.) november 15-én, vasárnap délelőtt ½12 órakor az istentisztelet után hangverseny lesz. 1. L. Böellmann: Choral (orgona). 2. J. S. Bach: Jézus, Jézus légy velem. G. F. Händel. Könyörgés, énekli: *Tóth* Berta. 3. J. S. Bach: a-moll Praeludium és fuga (orgona). 4. Árokháty Béla: LV. zsoltár, énekli: *Kissháty* Sári. 5. J. S. Bach: Fantázit fuga (orgona). Orgonán játszik: *Doma* János.

— **A Móricz Zsigmond-esten** egy zöld selyem muszlin kendő elveszett. A megtalálót kérjük, hogy a kiadóhivatalban adja le.

— **Az óbudai Magyar Evangéliumi Munkásszövetség** vasárnap (15-én) ½3 órakor a Budapest Székesfőváros Iskolánkívüli Népművelődés rendezésében *mesedélutánt* és ½5 órakor *»Bolsevizmus Oroszországban«*, címmel előadást tart. Érdeklődőket szeretettel hívjuk.

HOL VÁSÁROLJUNK, DOLGOZTASSUNK?

Ebben a rovatban hirdetésdíjszabás milliméterenként 50, szövegoldalon 60 fillér.

BUNDÁK, bolerók, ezüstrókák, nerzek nagy választékban
Alakítás eredeti modell szerint

VARSÁNYI LAJOS-nál, IV., Múzeum-körút 7

MŰFOG Olvasóinknak kedvezményben, OTBA és ORBA tagoknak minisztérium által kiutalandó összegért BIRO SÁNDOR államilag vizsgázott fogász, Rákóczi-út 25. Telefon: 138-039

Bundák, bolerók, nerzek Bodnár szűcsnél IV., PÁRISI-UTCA 2

Óvóhelyi pad 2 m-es... 11,— P asztal 2 m-es. 22.— P ajtó 0.85/1.85. 80.— P stb. VI, Eötvös-utca 1. T. 425-811

Perzsa, szil és különféle bundák, alig használtak is olcsón. Átszabás eredeti modellek után. BISCHINGER SZŰCS, Kálvin-tér 2. I 4

Már heti részletre konyhák kárpitosmunkák irodaberendezések BÁNYAFALVI-nál, VII., Izabella-utca 11 Telefon 220-799

TÓTH LAJOS fest, tisztít V., József nádor-tér 9. — TELEFON 181-297

Uj és használt bútorok, hálók, konyhák, kombinált szobák, rekamiék. Részletfizetési kedvezmény. Bútorcsere. KOVÁCS, Izabella-u. 13

Bundák KISS MIKLÓS szűcsnél Váci-u. 11/b. IV., Aranykéz-u. 1 Vállal hozott anyagból átszabást, megóvást, Telefon 181-546

Pályi Eszter és Margit KALAPSZALÓN Budapest, IV., Váci-utca 10, földszint. Tel.: 384-349 alakítást is vállalunk

Szigeti ezüst 12 szem. evőkészlet kazettában 90 darab.. P 1750·— Szigeti Nándor és Fia BUDAPEST, II., OLASZ-FASOR 35.

KARÁCSONYRA magyar perzsa és torontáli SZŐNYEGET HORVÁTH J. MIHÁLY REFORMÁTUS HÁZIIPAROSTÓL Vörösmarty-tér 6.

ÓRA, ÉKSZER, ezüstkelyhek és dísztárgyak HŐS IMRE ref. presbiternél. Budapest, VIII., Baross-utca 41 Telefon: 139-886

Bundák, rókák, bolerók legolcsóbban Kókay szűcsnél. Vilmos császár-út 10. sz. Telefon: 386-784

LŐRINCZI DIVATÁRUK kész női ruhák, leánykaruhák olcsón ÓBUDA, POLGÁR-TÉR 5

Szigeti ezüst 6 szem. evőkészlet kazettában 47 darab.. P 1000·— Szigeti Nándor és Fia BUDAPEST, II., OLASZ-FASOR 35.

„TURUL" gyorsdaráló

darál: kukoricát, búzát, árpát, zabot, fűszert, kávét és mindenféle száraz anyagot. Ára: P 37.12 hivatalos felárral. Ládacsomagolás külön P 1.50. Szállítás utánvéttel történik. Kapható: KIRÁLY SÁNDOR gépgyárában, Budapest, VI. kerület, Felsőerdősor 8.

Nagytakarítást, padlóbeeresztést, takarítást vállalok Pontos, gyors, tiszta, megbízható Süveg Erzsébet hadiárva takarítóvállalata, VI., Dévai-utca 8. Levlapon. Telefonhívó: d. u. 3-ig 298-217

Urvacsorakelyhek, kancsók, tálak, ékszerek KISS FERENC ötvöstanár, ref. presbiternél, Budapest, IV., Haris-bazár 3. Tel. 384-447

Ördögh Mátyás órásmester, preciziós órák és ékszerek raktára. IV., Deák Ferenc-tér 4. T. 181 175

HŐMÉRŐKET INTÉZETEK részére AJÁNLUNK Libál és März Budapest, VI., Teréz-körút 54

Bertalanné keresztyén bútorszalon (Baross-tag) hálók, ebédlők, kombinált szobák, konyhák, kárpitos-különlegességek. Fizetési kedvezmények. Állandó bútorkiállítás: Budapest, VII, Rákóczi-út 82. I. emelet. Telefon: 223-131

Jobb izű a falat, ha mindnyájan isznak egy pohár friss HARMATVIZET! Felüdíti a szervezetet, javítja az emésztést.
Forgalomba hozza a Székesfővárosi Gyógyfürdők és Gyógyforrások Ásványvízüzeme, XI., Gellért-rakpart 1. Telefon: 153-003

MŰVÉSZET SZÍNHÁZ, FILM

TÚLVILÁGI FELESÉG

De Letraz vígjátéka a Madách Színházban

De Letraz nagyon szép darabot írt egy nagyon régi és igaz tételről. Az öregedő férjnek hűtlen, könnyelmű asszonya meghal, illetőleg ő azt hiszi róla. És a sírontúli szerelem egy láthatatlan asszony képét teremti meg. Szellemalakban képzeli el a férfi a feleséget, amilyennek ő szerette volna látni. Az asszony azonban nem halt meg. Földi testben hazaérkezik és csélcsap életét újra kezdi. Mikor aztán erre alkalom kínálkozik, újra eltűnik. Az a hiedelem marad utána, hogy elpusztult egy égő házban. A férj és a feleséget hódolattal körülvevő inas megállapítják, hogy a valódi asszony csak kísértet volt. A láthatatlan: az az asszonyalak, amit a lelkükből vetítenek ki, az az igazi, és annak a kultuszában élnek tovább. Akit szeretsz — mondja De Letraz, — az két alakban él: amilyen a valóságban és amilyennek te elképzeled. Ezt a tételt nagyon gyakorlott, ügyes író testesítette meg színművé. Olyan ez a darab, hogy megmarad az íze, érdemes visszagondolni rá, eltűnődni felette. A dráma tulajdonképpen a maga negatív formájában szolgálhatja az evangéliumot. Jó tudni a keresztyén embernek, hogy van egy másfajta szeretet is, amelyik valóságlátás, amelyik reális ismerés és éppen ezért mélyebb és erősebb szeretet. A dráma rendesen az evangélium nélküli életnek a csődjét, bukását, kudarcait mutatja meg. Mindig hálásak vagyunk a színpadnak, ha a könnyű szórakoztatós és a gondolattalan pergő cselekmény helyett nemesebb és ízesebb lelki eledelt ad. A Madách Színházban sok törekvés van arra, hogy a művészet ne legyen a színpad számüzettje.

My.

Kodály ünnepség az Operaházban

Kodály Zoltán 60 éves. Most, amikor munkásságára visszatekintünk, láthatjuk, hogy az ő munkája elsősorban magyarságából ered, művészete ennek eredménye. Kodály a népi kincsek felkutatásával az énjét, a művészetét frissíti fel, nemesíti meg. Amikor a nép ajkán élő dallamkincset felkutatja és megmenti, utat nyit az addig e téren tapogatódzó tudománynak. De munkája már nemcsak a tudományé akkor, amikor a művészetét innen, a felkutatott ősi dallamkincsekből meríti. Ebből a felfrissített, népi erőktől átitatott művészetből fakad az egész új magyar zenei renaissance. Hogy a tudós-, vagy a művész-Kodály a nagyobb, eldönthetetlen, mert egyik a másikért van. Eggyé kell olvadnia és éppen ebben van Kodály ereje és nagysága. A magyarság számára megmentő művész, a világ számára új utakat feltáró művész.

Az Operaház méltó keretek között ünnepelte Kodályt. Súlyos hibát követett el azonban akkor, amikor Kodály legnagyobb művét a »Psalmus Hungaricus« idegenajkú művésszel énekeltette. Svanholm Set művészetét különben már többízben elismertük a múltban. Állandóan hangoztatjuk, hogy Operaházunk, mint az ország első zenei intézménye, mennél több alkalmat és energiát szenteljen a magyar művek ismertetésére. A vidék számára súlyos kiábrándulás volt meghallani azt a legmagyarabb művet idegen hangsúlyával, idegen kiejtéssel. Meg kell említenünk még, hogy a Verdi-operák éneklésében elkényelmesedett operaházi kórus nagyon bizonytalan a Kodály-kórusműveknél.

(-zár.)

Fűszer és csemege árukat csak **Fogarassynál** vásároljon!
Ref. üzlet **VIII, Baross-u 1.** Mindent házhoz szállít

SZERB FESTŐ KIÁLLITÁSA A TAMÁS-GALÉRIÁBAN

Zombori szerb patricius családból származik. Konyovits Milán, ki párisi tanulmányainak befejezése után költözött el fővárosunkba. Henri Matisse hatására alakult ki teljesen formanyelve, egy-két alakot zárt csoporttá füz össze, vastag, brutális erővel odamázolt kontúrvonalakkal. Nem a témák izgatják, azok legtöbbnyire közömbösek számára, mondanivalója nincs velük, fontos neki a színeknek nyers, forró, vérbő teltsége, amely szinte a bácskai zsíros élet teltségét árasztja felénk. Nincs képein árnyalati finomság, átmenet, piano; anynyiban van művészetének hazai vonatkozása, hogy ha a bácskai zsírosan elomló fekete földre gondolunk s az oltani bőséges életre — ezek a képek a miliő elmélet igazolásául szolgálhatnak, utalva egy párisi útra.

A művemben Litteczky György állította ki olaj- és temperafestményeit. Naturalista elkötelezésű művész, főleg tájképeket állított ki. Nem látszik semmi különös elmélyülés képein, a kispolgári lakások falára akasztva, igen tetszetős díszei lehetnek a lakásnak.

Dr. F. I.

TÚRI TURGONYI ANDRÁS: *»Titkok«*). A fiatal hírlapíró novellisztikus írói villanásait tartalmazza ez a kötet. A kis írások rövidsége, az ötletek és színek fegyelmezett hangja jóleső, kellemes szerénységről győz meg: inkább csak ismerkedés még mindez az anyaggal, az élet kitapintása számtalan érzékeny ponton, ami aztán erőforrása lehet a nagyobblélegzetű vizsgálatnak, számvetésnek. A szerző szép, tiszta és valami megkapóan melegszívű hangon beszél, könnyen mesél; érdeklődéssel várhatjuk újabb jelentkezését. **(i.)**

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:
MURAKÖZY GYULA
Helyettes szerkesztő:
IZSÁK-GYARMATHY LÁSZLÓ
A szerkesztőség kéziratot nem őriz meg

288.000 PENGŐ

folyt be 1942 november 10-ig

a gimnázium építkezésére

Mindennemű adomány a Budapesti Református Egyházmegye címére (IX., Kálvin-tér 8., II. udvar, I. emelet) küldendő. Csekkszámla száma: 13.728. Befizetési lapot kérésre bárkinek készséggel küld az egyházmegye vagy a kiadóhivatal.

500 PENGÖT:

Özv. Kenéz Józsefné.

200 PENGÖT:

Zabolai Demes András.

100 PENGÖT:

Debreczeni István, Klinda Lászlóné, Jónás Pál, dr. Csohány János (Pétfürdő) Tóth József (törv. hat. biz. tag).

50 PENGÖT:

Dr. Csapó József (részlet), Gill Ferenc, Benes Imre, v. Kilisváry Borcsa Mihály, Bokor Lajos, dr. Paál István, Látos Sándor.

30 PENGÖT:

Kallós János, dr. Miklós László, Papp Tihamérné (részlet).

20 PENGÖT:

Rau Jenő, Fürt Ernő, Ilosvay Andrásné, Keleti Benjámin Béla, Czakó Pál, ifj. Pázmány Béla és felesége, Csonka Jánosné, Kiss Gyuláné, Kiss Sarolta, Kiss Ernő, Csonka Mária, Koreny Jánoska (részlet), Antal Ferenc, Csákány István.

10 PENGÖT:

Edvi Illés Aladár, Makádi Géza, Lőrinczi Gábor, Szalai Erzsébet, Hollós Endréné, dr. Hernáth Ferenc, dr. Leöveg Ferencné, Kulcsár Mihály, Soós Zsófia, dr. Teregesi László, dr. Szilágyi László, N. N., Szarka József, Tolnai István, dr. Sebestyén Jenő, ifj. Kontra Aladár, Márton Ilona (részlet), N. N., Szabó Károlyné, Héjja Irén, Gaál Lajos, Beme Károlyné, Jelen Gusztáv, Székely Károly, özv. Wittich Józsefné és leánya, dr. Keresztessy József (részlet), Szehmann Alfréd, Andrásofszky Kálmán, Márton Imre, Szabó Pál, Kintser László (részlet), Barta Andor, dr. Barta Andor, Czinók Károlyné, dr. Balogh Kálmán, dr. Szabó László, Győrey Rudolf, Zahonyi Domonkos György, étfalvi Zoltáni Géza és felesége, Baráth Károly, Tóth Kálmán, Tóth László András, Albert Dezső, Vonyik Terus, dr. Karátson László (részlet), Halász Bálint, B. Nagy Mihály, dr. Pilisy Emil, Mózes János, Birke Nándorné, K. Kovács Zsófia, Csanády György, dr. Ács Ferenc, Arany Bálint, Thamó Tomika, Szalárdi-Szegvári Miklósné.

Vásároljunk, dolgoztassunk a Református Életben hirdető cégeknél

APRÓHIRDETÉSEK

Ebben a rovatban állást kereső hirdetés szavanként 15, minden más hirdetés szavanként 20 fillér. Legkisebb hirdetés 10 szó. Az első és minden vastagon szedett szó kétszeresen számít. HIRDETÉSEKET az 50.000 példányban megjelenő »Református Élet«-be felvesz a kiadóhivatal: Budapest, IX., Kálvin-tér 8., telefon: 384—540, csekkszámla: 5073. és Araté-hirdetőirodája. VII., Erzsébet-körút 14. Telefon: 422—550.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS

EPILEPTIKUSOK, gyengeelméjűek gondozására házaspárt decemberre, férfigondozót azonnalra keresünk. Lelkészi ajánlat szükséges! Leveleket »Kitartó« jeligével Araté hirdetőirodájába, Erzsébet-körút 14 továbbit.

KISGYERMEKHEZ értő, komoly, fiatalabb nőt keresek egész délutánra. Tel.: 353-266.

ADÓSZEDŐT (férfit) keres a fasori lelkészi hivatal, lehetőleg nyugdíjast. Jelentkezés: Vilma királynő-út 7.

IRODAI gyakornoknak fiatalembert, négy középiskolával felvesz nagy vállalat. Cím a kiadóban.

KÁLYHAFŰTŐK, háziszolgák, üzletszolgák nagy vállalathoz állandó munkára kerestetnek. Cím a kiadóban.

SZERÉNY igényű **háztartási alkalmazottat** keres idősebb úriasszony másodmagával. Érdeklődők »Pesterzsébet« jeligére a kiadóban kapnak útbaigazítást.

VEGYSZERKERESKEDÉSBE tricíklit vezetni tudó kifutó felvétetik. Ugyanott laboratóriumi segédmunkásnő is keresteték. Dr. Faiszt és Társa, VII., Nyár-u. 38

RENDES VIDÉKI fiút tanoncnak felveszek teljes ellátással. Tóth cipészmester, Bp., Szív-utca 1.

MEGBIZHATÓ BEJÁRÓNŐT felveszek kétszobás garszonlakáshoz. Baross-u. 86., VI. 2. Koller.

MINDEN HÁZIMUNKÁRA keresek jó fizetéssel önállóan dolgozó leányt 4 szoba takarításához. »Jó erkölcsű« jeligére a kiadóba.

ÁLLÁST KERES

MEGBIZHATÓ, magános, középkorú, intelligens nő, kisebb ingatlan garanciával egyszemélyes háztartás vezetésére ajánlkozik. Ajánlatokat »Budapest és környéke« jeligére a kiadóba.

MAGÁNOS hölgynél, vagy fiatal házaspárnál elhelyezkedne egy 22 éves leány. Cím: Füzi Mária, Murányi-u.41, I. 16.

MINDENHEZ ÉRTŐ HADIÖZVEGY elmenne jobb házhoz vidékre is. Özv. Baloghné, Pestújhely, Serényi-u. 39.

LAKÁS

MAGYARPERZSÁT, torontáli szőnyeget fiatal, református háziiparosnál vegyünk! Horváth, Vörösmarty-tér hat. Telefon: 183—596.

ADÁS-VÉTEL

MAGYARPERZSAT, torontáli szőnyeget fiatal, református háziiparosnál vegyünk! Horváth, Vörösmarty-tér hat. Telefon: 183—596.

HAZTARTÁSI szaküzlet, vasáruk, Jeszenszky Jenő, Ráday-utca 17.

KAPPEL IROGÉP, GEHA sokszorosítógép vezérképviselete, Horváth László. Wesselényi-utca 49. Telefon: 223-284.

BUNDÁT, szőrmét az úriközönség Lonkay és Társa szűcsöknél vásárol, Ráday-u. 14. Tulajdonos: vitéz Kéry Gyula.

FOTELÁGY, Vogl kárpitos, Károly király-út 5. Udvarban. Kényelmesen kezelhető praktikus fejtartóval, Epedával, 145 pengő.

BÚTORSZÖVETEK, angol vásznak, mindenfele kárpitoskellékek állandó raktára: Prépostnál, Vilmos császár-út 19/c. (Ó-utca sarok.) Keresztyén cég! Telefon: 125-803.

MENYASSZONYI koszorúk, fátyolok, csokrok, művirágok legolcsóbban. Ungár Sári, Rákóczi-út 14.

PERZSASZŐNYEGET, műtárgyakat magas áron veszek. Szabó, Széchenyi-u. 7. Telefon: 326-417.

BIEDERMEIER nagyméretű szekrény, rekamier, kommód, fotelágy eladó, kisipari műhelyben. V., Gróf Zichy Jenő-utca 33.

SZOBA-ELLÁTÁS

KÉT 60 ÉVEN FELÜLI, betegség miatt munkaképtelenné vált **nőtestvérünknek bármilyen szerény** (padlásszoba, vagy alagsor) **szobát keres fizetés ellenében a XII. kerületben** a budavidéki református lelkészi hivatal, Böszörményi-út 28.

KÉT református nőtlen **rendőr** különbejáratú bútorozott szobát keres december 1-re. Cím a kiadóban.

SZERÉNYIGÉNYŰ tisztviselőnő bútorozott szobát keres református családnál. Cím a kiadóban.

ÉKSZER

TÖRTARANYAT, ezüstöt, briliánst veszek. Schiffler, Szervita-tér 8. I. 17.

MINDEN, ami óra, előnyösen Rosta koszorús órásmesternél, Petőfi Sándor-utca három. Telefon: 383-053.

FOGLALKOZAS

AGI kalapszalón, legkényesebb igényeket is kielégíti. ugyanott női- úridivat- és rövidáru. Ráday-utca 24/b.

LUDANYINE Bognár Vilma női divatszalónja, IX., Üllői-út 25.

VEZETŐ CÉG!

Világmárkás gyártmányok **100** zongorás kiállítás ban választhat. Részletre is, garanciával, jókarban P **1400**-tól Magyarország legnagyobb zongoraterme

Erzsébet-körút 19.
(Barcsay-u. sarokbejárat)

Bérzongorák legolcsóbban. Vétel! Csere! Hangolás! Szállítás!

BUNDÁT rendelésre, átalakítást kitünően készítek. Megóvást vállalok. Református cég. Varsányi szűcs, I., Attila-u. 23. Telefon: 161—509.

MAGYARPERZSÁT, torontáli szőnyeget fiatal, református háziiparosnál vegyünk! Horváth, Vörösmarty-tér hat. Telefon: 183—596.

BÉLYEGZŐK, zománctáblák, vésések, jelvények. Kovács Lajos. Budapest, Károly király-út 7. 423-327.

KARPASZOMÁNYOSOK figyelmébe! Szabó Gyula egyenruhakészítő, IX., Páva-u. 26. Telefonhivó: 339—945.

BÚTOR

KÁRPITOSMUNKÁT bizalommal Csikos kárpitosnál, Ór-utca három. Telefonhivó: 349-908.

MAGYARPERZSÁT, torontáli szőnyeget fiatal, református háziiparosnál vegyünk! Horváth, Vörösmarty-tér hat. Telefon: 183—596.

HETI részletre is konyhák, rekamiék, kombinált szekrények, szelonok. Bútorcserel

SZŐNYEG

SZONYEGJAVITAS, mosás: Turáni szőnyegszövőnél, Főutca 80. T.: 351—579.

MAGYARPERZSAT, torontáli szőnyeget fiatal, református háziiparosnál vegyünk! Horváth, Vörösmarty-tér hat. Telefon: 183—596.

OKTATAS

SCHREYER Margit gyorsíróiskolája, Múzeum-körút 23—25. Telefon: 188-674 Államvizsga. Állásközvetítés.

JOGI alapvizsgára, szigorlatra, ügyvédire előkészít, szakjegyzeteket bérbead: dr. Fehérváry Szeminárium, IV., Apponyi-tér 4.

GYORSÍRÓ-, gépíróiskola IX., Ferenc-körút 28. Alapítási év: 1920. Egyéni oktatás. Állásbahelyezés. Államvizsga. Telefon: 188—172.

ANGOLT tanít beszédben, nyelvtanban perfekt, tanításban gyakorolt, Londonban évekig lakott pedagógus. Kaszásné, Rózsa-utca 20.

KÖNYV

KÖNYVEK, zeneművek, rádió, új és használt állapotban, méltányos áron kaphatók. Schimkó Gyula, Budapest, VIII., Múzeum-körút 2.

HANGSZER

ZONGORÁK vétele, eladása: Murainál, Thököly-út 23. T: 428-638. Javítás, hangolás.

VILÁGMÁRKÁS zongorák, pianinók legolcsóbban részletre is **Fenyőné** zongoratermében, Erzsébet-krt huszonhat.

FIGYELMÉBE ajánlom Rákóczi-út ötven zongoraterme met. Rengeteg zongora, pianinó vásárolható feltűnő olcsón, csekély részletre is. Podmaniczky-utca hat.

ZONGORÁK, harmóniumok eladása, vétele. Meudőlné, Bezerédy-utca 10. Protestáns cég. Tel.: 146-411.

LEGJOBB zongorát, pianinót legolcsóbban vásárol részletre is Szávitsnál. Vétel, javítás, hangolás precíz kivitelben. Budapest, Baross-tér 1. (Rákóczi-út sarok.)

VEGYES

KOVACS régi megbizható, református magánnyomozó. Mérsékelt díjazásért mindent kinyomoz. József-körút 20. Tel.: 136-238.

MAGYARPERZSÁT, torontáli szőnyeget fiatal, református háziiparosnál vegyünk! Horváth, Vörösmarty-tér hat. Telefon: 183—596.

SZABÓ Ödön legolcsóbb, megbizható református magánnyomozó, diszkrét megfigyelő Rákóczi-út 47. Telefon: 135—571.

JÓBARÁT TESTPLASZTIKA szabadalom alapján készült **dombormű szabásminta,** ruha, fehérnemű, pulóver készítésénél, átalakításánál nélkülözhetetlen segítség. Szakember kezében kitünő segédeszköz. Ára 11 pengő. IV., Aranykéz-u. 6., I. em. 9. Telefon: 187-645. Mértékvétel délelőtt 9—2-ig.

ELSŐRENDŰ ebédeműt házhoz szállít és helyben kiszolgál. Deutsch-konyha. XII., Csaba-u. 7/a. Tel.: 153-004.

KITÜNŐ fajta málna palánta kapható darabonként 10 fillérért Punger Béla ref. lelkipásztornál, Dunabogdányban, (Pest megye).

INGATLAN

BALATONLELLÉN 7 szobás partivilla eladó. Bővebbet: II., Szilfa-u. 6.

CIÁNOZÁS

KÓNYA CIÁNOZÓ, a kipróbált márka! Bútoroknak külön ciánkamrák. Kálvin-tér 9. Telefon: 183-000.

425836 — Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős: Kárpáti Antal igazgató.

Konyovits Miklós

A *Tamás Galéria* kiállításán új festőt mutat be: *Konyovits Miklós*, egy nálunk eddig alig ismert délvidéki művészt. Konyovits régi patricius szerb családból származik és ma is Zomborban él. Hosszabb időt töltött Párisban s érezhetően az expresszionista művészet neveltje, bárha egyéni formanyelve csaknem teljesen kialakult. Tüzesen csillogó, szinte vad szenvedélyességgel, vastagon és szélesen felrakott színei a bácskai csilimszőnyegekre, a tarka délszláv népviseletre emlékeztetnek. Valami fojtott drámaiság izzik brutális erővel előadott tájképein, csendéletein és figurálisain, amelyek közül különösen a *Csoportkép*, *Odaliszk*, *Zombori utca*, *Bácskai nyár*, *Sárgadinnye*, *Temetősor*, *Napraforgók*, *Szállás* és *Temetés* teljesíti ki legszerencsésebben festőjük érett tehetségét.

Pest, 1942. nov. 10.

(Három kiállítás.)

KOLECSÁNYI IMRE

PASZOMÁNYOS - GOMBKÖTŐ MESTER

EGYENRUHÁZATI CIKKEK

BUDAPEST, VI. KIRÁLY-U. 12

TELEFON: 127-160.

Uj telefonszám : 226-472.

Egy bácskai szerb festő

Ma nyilik meg *Konyovits* Milán zombori szerb festőművész kiállítása a Tamás-galériában. A kiállítás fontos művészi esemény, érett s kiforrott művész jelentkezik, a visszacsatolt Bácska egyik legsúlyosabb művészi ajándéka, de művészi jelentőségén túl ennek a kiállításnak lényeges emberi mondanivalói is vannak. Konyovits Milán régi magyarországi-szerb patricius családból származik, atyja hosszú ideig a magyar parlamentben törvényhozó volt, ő maga mint frontharcos tiszt végigküzdötte az első világháborút, az elszakítás éveiben pedig hű bácskai maradt. *Prágán, Párison és Londonon keresztül tért vissza a bácskai tájhoz s néphez, a szerbhez éppen úgy, mint a magyarhoz, szláv gyökereihez és fiatalságának magyar élményeihez.*

Csodálatraméltó ez az életút? Ma talán annak tetszik, holott ennek a tájnak és a dunavölgyi sorsnak hagyományos, természetes útja. Éppen a napokban olvastam egy korán elhúnyt bánáti származású magyar realista írónak, *Papp* Dánielnek a műveit. A mult század utolsó éveiben jelent meg »Tündérlak Magyarhonban« c. kitűnő novelláskönyve. Az előszóban keletimagyar származását hangoztatja, tatáralkatú embernek mondja magát, majd a kor felszínes szórakoztató irodalmával szemben vallomást tesz a népi mélység mellett, melyet föld alá süllyedt »tündérlaknak« nevez. Annál érdekesebb, hogy ennek a törzsökös magyar írónak novellái csaknem valamennyien a délvidéki szerb népéletről szólnak. *Papp* Dániel is bizonyság, hogy a magyar életérzés szintétikus, nincsen szüksége korlátolt elzárkózásra, hanem népeket ért meg és népeket ölel magához. *Konyovits* Milán ugyanazt cselekszi a pikturában, amit *Papp* Dániel az irodalomban cselekedett: *egyoldalú elfogultságokon és korlátokon túl Bácskát szólaltatja meg, az »egészet«, valamennyiünk Bácskáját.*

Drámai alkatú festő: a délszláv léleknek azt a nagyszerű belső tusakodását vetíti a tájra, a természetre, amely tusa annyira tetszett nekem például a szerb *Crnjanszki* »Örökös változás« című regényében. Ez a drámai délszláv világkép azonban Konyovits alkotásaiban valami súlyos, betelt egyensúlyba békül, — az utóbbit már a magyarságtól tanulta; a magyar táj s a magyar nép szelleméből szívta magába. Talán egész kiállításának legtökéletesebb képe a »Búzakeresztek«. Az anyag örök átlényegülésének páratlanul nagyszerű látomása: látjuk a fák nehéz, roppant gyökereit, melyekből lombbá szépülnek, a búzakeresztek féligmeddig pedig már a kenyér jóságát juttatják eszünkbe és érezzük, hogy ennek a látomásnak itt kellett megszületnie: a dús bácskai földön. Nemcsak a táj, hanem minden figurája is csupa drámai nyugtalanság: az örök »levés« kozmetikus forrongása, színek és vonalak birkózása a mindennel, de a művész ezt a folytonos »forradalmat« hősiesen »megköti«, magasrendű egyensúlyba vezérli.

A »Temető-utcában« valóban a bánat szárnyának »ólomsúlyát« érezzük. Más képei a népművészet szineire emlékeztetnek, a bácskai szőttesek dús, de mégis komoly virulására. Ám nem felszínes népművészeti hatásról van szó, hanem *Konyovits* a természeti kultúrát ábrázolja, melyből a népművészet szinei és formái megszülettek. Még csendéletei is kozmikus bőséget éreztetnek, témák kinyilnak vásznain, mint a nap fényétől, melegétől a pünkösdi rózsa. Egyetlen szokványos alkotást sem találunk ezen a kiállításon, *ez a művész most fejezte be egyik gazdag fejlődési korszakát: a bácskai táj drámájának ábrázolását s mint mondja: új korszak jön, »útra kél« Bácska népe felé.*

Konyovits Milán egyéniségének és művészetének megbecsülése a mi ügyünk, nemcsak kötelességünk, hanem privilégiumunk is. Megértésünk pedig nem csupán szép szellemi mozdulat és tiszteletreméltó emberi dokumentum, hanem híd a jövő felé.

Féja Géza

Laval tárgyalásai a Németországba küldendő munkások ügyében

Vichy, november 5. *(MTI) Laval* Párisba utazott, hogy személyesen irányítsa a Németországba történő munkásszállítmányok ügyét és megoldja az ebben a kérdésben felmerült sok nehézséget. A Németországba utazott francia munkások ellenében szabadonbocsátott francia hadifoglyok *több bizottságát fogadta*, valamint megbeszéléseket folytatott azoknak a szervezeteknek a vezetőivel is, amelyeket a Németországban dolgozó francia *munkások és családjainak védelmére* állítottak fel.

Egyébként a kormány különböző intézkedéseket tett annak megakadályozására, hogy a németországi útra kötelezett munkások *kivonják magukat az elutazás alól.* Minthogy sok munkás *hallgatónak beiratkozott az egyetemekre*, hogy így családi úton elkerülje az elutazást, a kormány elhatározta, hogy igen szigorú feltételekhez köti az egyetemekre való beiratkozást. Hasonló intézkedéseket tettek a hadsereg kötelékében is, ahol szigorúbb feltételekhez kötik *a hadseregbe való jelentkezést.*

Rudas étterem sörözó kávéház

este 6 órától — zene — vacsora
szombaton, vasárnap házi disznóteros
Hangulatos schramli Nemesszeghy együttese

Minden este Orosz János xilophon-művész

Vasár- és ünnepnap délelőtt 11—1 óráig
A bevezetett és kedvelt sörzene: Nemesszeghy zenekara
Villásreggelik. Dréher Góliát barna sör

Igazgató: Kass János

Kállay Miklós a szebb napok eljöveteléről beszélt az egri mandátum átvételénél

Kállay Miklós miniszterelnöknek az egri kerület egyhangúlag megválasztott képviselőjének ma nyujtották át a megbízólevelét. A kerület 30 tagú küldöttsége délben érkezett meg a fővárosba *Hedry* Lőrinc főispán vezetésével.

Kállay Miklós miniszterelnök a *Sándor*-palotában fogadta a küldöttséget. Pontban félkettőkor belépett *Kállay* miniszterelnök. A barátságos üdvözlés után *Barsy* István érseki jogtanácsos, választási elnök lépett a miniszterelnök elé, kezében tartva a nemzeti színű szalaggal átkötött mandátumot.

A választási elnök meleghangú beszéd kíséretében átnyujtotta a mandátumot a miniszterelnöknek.

A nagy éljenzéssel és tapssal fogadott beszédre *Kállay* Miklós miniszterelnök válaszolt. Megköszönte a megtisztelő szavakat, majd így folytatta:

— Voltam már képviselő otthon a magam pátriájában. Olyan kerületet képviseltem, ahol *mindig egyhangúlag választottak meg*, amíg a sors és a hivatás úgy nem rendelte, hogy le kellett mondanom a mandátumról, mert az összeférhetetlen volt egy más megbízatásommal, amely az Alföld gondolatával, az Alföld vízügyi kérdéseinek szolgálatával függött össze.

— Nem azért mondottam ezt — folytatta a miniszterelnök — mintha én a miniszterelnökség élményeit és izgalmait életemben valaha is előtérbe helyeztem volna. Nem voltam soha a szó olyan értelmében politikus, aki szeret nyakig benne lenni a dolgokban, aki kormánypárti vagy ellenzéki szemüvegen keresztül nézi csak a világot; *inkább azt szerettem mindig, ha valamilyen munkakört kapok, amelyben tevékenységemmel hasznára lehetek az országnak.*

— Olyan kerületet hagytam ott annak idején, melyben, mióta parlamentarizmus van Magyarországon — ezt mint érdekességet talán megemlíthetem — *még sohasem volt képviselő más, mint családom valamelyik tagja.* A mandátumról történt lemondásokkal először fordult elő, hogy családomnak nem volt képviselőtagja a magyar képviselőházban.

— Most Eger adja vissza az elveszített fonal folytonosságát. És ha említés történt néhány ősömnek munkásságáról is Eger életében, akkor boldog és büszke vagyok, hogy odamehetek, ahol nem ismeretlen az a szerény szerep, amelyet családom mindig ambicionált az ország életében.

— Ez a szerény szerep sohasem volt az élre törekedés, hanem mindig abban nyilvánult, hogy családom a nemzet napszámosai közt megkapja a maga helyét.

— Ezt a helyet akarom én most elfoglalni Eger életében is: együtt érezni, ha kell — adja Isten, hogy erre kevésbé kerülhessen sor — az egriek minden gondjával, bajával és problémájával és — ha Isten megsegít — együtt örvendeni, együtt vigadni, jókedvben együtt lenni az egriekkel, az *országnak, reméljük, minél hamarabb ránk következő, fellendülést jelentő jobb napjaiban.*

— Nagyon köszönöm az egyhangú bizalmat, mellyel az egri választóközönség kitüntetett. Szónokotok szavát megfordítva, én kérem a jó Isten áldását ahhoz, hogy munkásságommal méltó legyek ehhez a mandátumhoz.

Az »in hoc signo vinces« jelszóval adtátok át nekem a megbízólevelet és én most, amikor átveszem, — miután annyi családi vonatkozásról történt említés — válaszként családom jelmondatát idézem: »in asperis et prosperis« — *jó sorsban és balsorsban egyformán együtt akarok lenni az egriekkel.*

A miniszterelnök szavait szünni nem akaró lelkes éljenzés és taps fogadta. *Kállay* Miklós ezután hosszasan elbeszélgetett a küldöttség tagjaival.

A bécsi V.B. a magyar honvédelmi miniszter arcvonal-látogatásáról

Bécs, november 5. *(Magyar Távirati Iroda.)* A *Völkischer Beobachter* beszámol vitéz *Nagy* Vilmos honvédelmi miniszter arcvonallátogatásáról s a többi között ezeket írja:

A magyar honvédelmi miniszter négy napon át tartózkodott az arcvonal különféle szakaszain és a honvédcsapatok működési helyein s közvetlen közelről meggyőződött áldozatrakész tevékenységükről s veszélytmegvető magatartásukról a legelső vonalakban. Benyomásai szerint *a honvédcsapatok ellátása jó, helyenként kitünő*, ami azonban nem azt jelenti, hogy ne lenne szükség további gondoskodásra. A lőszer utánpótlása teljesen kielégítő és rendben megy végbe. Minden intézkedés megtörtént, hogy a csapatok el legyenek látva meleg ruházattal és így védve legyenek a téli hidegek ellen.

Vichyi jelentés: külföldi ügynökök voltak a bombamerénylők

Vichy, november 5

(A Magyarország kiküldötti munkatársának távirati jelentése)

A vichyi külföldi megfigyelők előtt hangsúlyozzák, hogy a meg nem szállt Franciaország lakossága körében *tökéletes a nyugalom*, a Limogesban, Clermont-Ferrandban, Lyonban és Vichyben elkövetett bombamerényletek után is. Ezeket a merényleteket *nagyrészt külföldi ügynökök* követték el üzletházakban; szerencsére azonban halálos áldozatot nem követeltek. *A nyomozás folyik.* Még ellentétes hírek keringenek a merénylők személyét illetően. Hivatalos helyen *nem* erősítették meg a nagyszámú letartóztatásokat.

Báró Doblhoff Lily

A keskini népbíróság elé kerülnek Papen merénylőinek aktái

Istanbul, november 5. *(NST)* Az ankarai főállamügyész a Papen elleni merénylet bűnügyének aktáit a *keskini népbírósághoz* tette át annak megállapítására, hogy *Pavlov, Kornilov* és *Szulejman* vádlottak elfogultsági semmisségi panasza helytálló-e.

A nagyvilágból

Prágában Osima tábornok, japán nagykövet tegnap adta át az egykori japán követség épületét Daluége SS főcsoportvezetőnek; a birodalomnak a japán kormány részéről fölajánlott palotában rendezik be a prágai egyetem *Keleti Intézetét.*

Az amerikai tengerészeti minisztérium közölte, hogy az *újfundlandi vizeken* ellenséges búvárhajók megtámadták a hajózást.

Lyttelton angol haditermelési miniszter, sok brit szakértő kíséretében, *Washingtonba* érkezett.

Smuts délafrikai miniszterelnök résztvett az Angliában állomásozó haderők hadgyakorlatán és sok fegyverüzemet látogatott meg.

Chile elnökét Roosevelt *újra* Washingtonba hívta. Az elnök üzenetét közvetítő nagykövet Santiago de Chilében kijelentette, határozott választ még nem kapott.

Budapest egészsége októberben

Csordás Elemér tisztifőorvos ma közzétett októberi jelentése a fertőző megbetegedések számának emelkedését közli. Különösen sok a vörheny, de szerencsére a betegség rendkívül enyhe lefolyású, a betegek közül mindössze kettő halt meg. Csökkent a vérhas, a szövődményes influenza, a gyermekbénulás és paratífusz, ezzel szemben a hastífusz, kanyaró, diftéria és járványos agyhártyalob megbetegedések száma emelkedett. *Halálosvégű öngyilkosság* 17 volt a szeptemberi 14-gyel szemben.

A főváros vegyészeti és élelmiszervizsgáló intézete 2101 különböző vizsgálatot végzett. *Nagyon sok a hamisított tej.* 978 megvizsgált tejminta közül az intézet 290-et kifogásolt. A tisztiorvosok 2400 házasulónak adtak bizonyítványt a házasság előtti kötelező orvosi vizsgálatoknál. Két esetben a bizonyítvány kiadását megtagadták.

BIOLAX
2 drb ára 18 fillér
10 drb ára 85 fillér
20 drb ára 132 fillér
a jó hashajtó

A Kúria jóváhagyta Iván Pál nyilas rendvédő 10 évi fegyházát

Emlékezetes az a nagyszabású nyilas »rendvédelmi« bűnper, melynek vádlottai közül *Klima* József és társai rendvédelmi alakulatot szerveztek, ennek tagjait *kitanították a bombahasználatra*, megkülönböztetésül jelvényt és egyenruhát rendszeresítettek számukra, ellenállási alapot létesítettek és fegyvereket, kézigránátokat szereztek be. Védekezésük szerint minderre azért volt szükség, hogy »*ha majd a nyilasok átveszik az uralmat, ez az alakulat fentartsa a rendet*«. A büntetőtörvényszék ötöstanácsa annak idején a bűnper elsőrendű vádlottját, *Klima Józsefet 14 évi fegyházra ítélte*. A többi vádlott is hosszabb-rövidebb ideig tartó szabadságvesztésbüntetést kapott. A tárgyalás alkalmával valamennyien az akkor még szökésben lévő *Iván* Pál lakatossegédre igyekeztek áthárítani a felelősséget. Közben *Iván* Pál is kézrekerült, letartóztatták és a budapesti büntetőtörvényszék ötöstanácsa *10 évi fegyházra ítélte*.

A bejelentett semmisségi panaszok folytán ma tárgyalta *Iván* Pál ügyét a kúria *Sóky*-tanácsa. A mai tárgyaláson *Paulay* Gyula kúriai bíró az ügy terjedelmes iratait ismertette. Az iratok ismertetése után a kúria kihirdette döntését, a bejelentett semmisségi panaszokat elutasítja. Igy *Iván Pál 10 éves fegyházbüntetése jogerőssé vált*.

A gázálarcok aktív szene készül a dió-, barack- és szilvamag héjából

A hivatalos lap vasárnapi számában rendelet jelent meg arról, hogy *a dió héján kívül ezentúl a barack és a szilva magját is kötelesek felajánlani megvételre 25 kilón felüli mennyiségekben a gyümölcsfeldolgozó vállalatok*.

A nagyközönség nem tudja, hogy miért van szükség a dióhéj, a barack- és a szilvamag gyüjtésére.

— Eddig *a dió héjából készült* — hangzik az illetékes helyen kapott tájékoztatás — *a gázálarcok szürőbetétjébe szükséges úgynevezett aktiv szén*. Háborúban — természetesen — több gázálarcra van szükség, az aktív szén készítéséhez nem volt elegendő a dióhéj. Aktív szenet a csonthéjas gyümölcsök maghéjából lehet készíteni, ezért van szükség a szilva- és barackmag héjára is.

A csonthéjú gyümölcsök maghéját összeőrlik, elszenesitik, majd megfelelő alakúra préselik. Az igy nyert aktív szén a gázálarcok szürőjének legfontosabb része.

Letartóztatták a rákospalotai zsidók zsarolóját

A pestvidéki törvényszék vizsgálóbírája elé került *Bukor* József volt vendéglős. Bukor egy irkalapon *kimutatást állított össze a jómódú rákospalotai zsidókról*, majd vörös ceruzával aláhúzott néhány nevet, köztük *Hecht* Ármin divatkereskedő nevét is és beállított a kereskedő üzletébe. *Hecht* elé tartotta a névsort és igy szólt:

— *Magának be kell vonulnia munkaszolgálatra. Ha nem fizet 50 pengőt, mingyárt elővezetem.*

A kereskedő kérte ittas állapotban levő látogatóját, hogy egy óra mulva térjen vissza, majd átadja a pénzt. *Bukor* el is távozott és következő látogatása *Kind* Éliás papírkereskedőnek szólt. Tőle is *pénzt* kért, később megelégedett volna egy *töltőtollal* is, de azt sem kapta meg.

— *Majd megkeseríti maga a takarékosságát!* — fenyegetődzött *Bukor* és visszasietett *Hechthez*, aki ekkor *már rendőrrel várta a zsarolót*.

Az *újpesti* rendőrkapitányságról *Bukort* a pestvidéki törvényszék fogházába kísérték, ahol *előzetes letartóztatásba* helyezték.

Tekintse meg új hanglemez osztályunkat!

Kaloriák, vitaminok, hulladékok

Winckel Max német tudós nyolc pontja a néptáplálkozásról
Érdekes előadást tartott Budapesten

A Magyar Kémikusok Egyesületének meghivására dr. *Winckel* Max, az ismert berlini táplálkozás-fiziológus előadást tartott *a néptáplálkozás aktuális kérdéseiről*, hangsúlyozta, hogy a nép egészségének megőrzése, valamint munkaerejének és teljesítményének fokozása egyrészt gazdaságának és életmódjának kialakításán, másrészt pedig háziasszonyain múlik. *A magyar nép részére a táplálkozás alapja bőségesen biztosítva van, szükséges azonban a minőség további javítására, a szervezés tökéletesítésére törekedni*, továbbá a háziasszonyokat és szakácsokat az élelmicikkek szakszerű elkészítésére kitanítani.

Dicsérően emlékezett meg ezután a magyar táplálkozástudományról, a dietetikáról és a vitamintermelésről, melyek világhírre tettek szert. Tekintettel a különböző kormánykörök és az Országos Közegészségügyi Intézet vezető és irányító szerepére, *nem kell félni további lényeges megszorításoktól a táplálkozás terén*. Szükséges azonban — és ez az előadás súlypontja — hogy az összes illetékes és felelős körök együttműködjenek az élelmiszerek minőségi javításán és a konyhatechnikai elkészítés tökéletesítésén.

Egyenként tárgyalta ezután a táplálkozástudomány feladatait és az élelmiszeripar problémáit. Ide tartoznak a különböző konzerváló módszerek, a tartalékkészletek gondozása, a melléktermékek és hulladékok értékesítése, vitamindús gyümölcs- és füzelékkoncentrátumok előállítása, fehérje és cukorgyártás fából és fahulladékokból, a vér, gabonacsira, savó, élesztő értékesítése és számos más kérdés.

Behatóan tárgyalta *táplálékaink biológiai értékét* és hangsúlyozta annak a szükségességét, hogy ahol a biológiai érték nincs biztosítva, ott szakszerű eljárásokkal növelni kell a táplálék biológiai értékét. A néptáplálkozás terén a következő alaptételeket állítja fel:

1. Amit a háborús szükséges kényszer teremt, annak olyan magas értékűnek kell lenni, hogy békeidőben is teljesen megállja helyét.
2. Meg kell szüntetni mindent, ami nem gazdaságos és nem okszerű, ami nem felel meg a népi jövedelemnek, vagyis túldrága, hadat kell üzenni minden pazarlásnak és romlásnak.
3. A termelés mennyiségi fokozásával együtt kell járni a minőség javításának is és pedig a mezőgazdaságban, iparban, kereskedelemben és a konyhában egyaránt.
4. Törekedni kell a fehérje-, zsir-, vitaminhiány lehető betöltésére.
5. A kalóriák tana a továbbra is teljes mértékben érvényesnek tekintendő.
6. A vitaminok és hatóanyagok tanát a táplálkozás egészének keretében kell értékelni.
7. A legnagyobb figyelmet kell szentelni a táplálék biológiai értékének vitamin- és növényi koncentrátumok útján való emelésére, valamint a melléktermékek és hulladékok okszerű értékesítésére.
8. Törekedni kell nemzetközi mezőgazdasági nagytér kialakítására és a piac megszervezésére, a kutatás fokozott mértékű támogatására, jól átgondolt felvilágositó munka kiterjesztésére — mindenre azzal a céllal, hogy *népünk egészségét és munkaképességét megtartsuk, illetőleg emeljük*.

Zsidó strómanok Amerikában

A „feketelistásokat" fedezik

Madrid, november 5. *(Német TI)* Az EFE spanyol távirati iroda guatemalai jelentése szerint a nyugati félteke zsidói *új bevételi forrásokra tesznek* szert azáltal, hogy *azokkal a cégekkel*, amelyeket a jenkik feketelistára tettek, *üzleteket közvetítenek*. Összeköttetéseik alapján abban a helyzetben vannak, hogy *magukra vállalhassák minden üzlet lebonyolítását*. *(MTI)*

Egy kivégzés és két halálos ítélet „sötét" betörésért

Szeged, november 5. *(A Magyarország tudósítójának telefonjelentése.)* *Szabó* János 35 éves *hódmezővásárhelyi* napszámos, aki lopás és sikkasztás miatt *már hétizben volt büntetve*, október 31-én éjjel 12 óra tájban *Hódmezővásárhelyen* átmászott *Illés* Lajos gazdálkodó udvarának kerítésén és tyúkot akart lopni. *Illés* azonban felébredt és fejszével a kezében kiment az udvarra. A tyúktolvaj kicsavarta a gazda kezéből a fejszét és többhelyen megsebesítette a gazdát. Végül is elfogták a tolvajt. *Szabó* János az elsötétítés ideje alatt elkövetett lopás büntettének kísérlete miatt csütörtökön délelőtt *a szegedi törvényszék statáriális bírósága elé került*. *Szabó* János beismerte a bűncselekmény elkövetését. A statáriális bíróság Szabót lopás büntettének kísérletéért *halálra ítélte*. Az ítélet meghozatala után a statáriális bíróság kegyelmi tanáccsá alakult át.

A második halál

Az *egri* törvényszék rögtönítélő tanácsa szerdán este fél 10 órakor hirdetett ítéletet *Nagy* Sándor 38 éves *vámosgyörki* MÁV órabéres bünügyében, aki október 21-én éjjel *a pályaudvaron három lopást követett el*. A rögtönítélő bíróság *Nagy Sándort kötélháltali halálra ítélte*. Hat nap leforgása alatt ez már a második halálos ítélet Egerben. *(MTI)*

Óbecse

Óbecsén az utóbbi időben az elsötétítés alatt sorozatos betörések és tolvajlások fordultak elő. Hosszabb nyomozás után sikerült elfogni a tettest *Balogh* Ádám szegedi lakos személyében, aki beismerte, hogy *Szegedről* rendszeresen átrándult Óbecsére, ahol *11 lopást követett el*. A tolvaj rögtönítélő bíróság elé kerül.

Kivégzés Marosvásárhelyen

Erdőszentgyörgy marostordamegyei községben *Hinyi* György 24 éves és *Szabó* József napszámosok az elsötétítés ideje alatt behatoltak *Fülöp* János gazdálkodó házába és onnan különböző dolgokat akartak elvinni. Fülöp a zajra felriadt. Ekkor Hinyi revolvert rántott és rálőtt Fülöp Jánosra, akit a karján el is talált. A csendőrség elfogta a betörőket és a statáriális bíróság *mindkettőjüket halálra ítélte*. Hinyi Györgyön az állami ítéletvégrehajtó *szerdán délelőtt végrehajtotta az ítéletet*. Szabó József büntetését kegyelmi úton *15 évi fegyházra* változtatták át.

Statárium elől öngyilkosságba

Jákói János *fertőszentmiklósi* 27 éves mészárossegéd a mult hónapban légvédelmi elsötétítés alatt betört egy lezárt *soproni* istállóba, ahonnan különböző ingóságokat ellopott. Ügye rögtönítélő bírság elé tartozott volna, de megállapították, hogy *Jákói* ragályos beteg és *ezért kórházban helyezték el*. A kórház most értesítette a rendőrséget, hogy *Jákói* felgyógyult és bíróság elé állítható. A mészárossegéd hajnalban megszökött a kórházból és *vonat elé vetette magát*. A vonat kerekei *halálra gázolták*.

Ultimóra emelkedett a bankjegyforgalom

A bankjegyforgalom az október 31-i kimutatás szerint az október 23-i forgalommal szemben *186.4 millió pengővel 2637.8 millió pengőre emelkedett*.

Adományok a Főméltóságú Asszony segélyakciójára

A Kormányzó Ur Néje Őfőméltósága segélyakciójára november 2-án és 4-én a többi között az alábbi adományok érkeztek: Magyar Nemzeti Bank 75.000, a MAORT-üzemek 5000, Fellner Pál, Alfréd és György 5000, Rimamurányi Salgótarjáni Vasmű Rt. 3000, N. N. Budapest 3000, Schmoll és Kallós Rt. 2000, *Magyarország* Napilap Rt. folytatólagos gyüjtése 1217.40, dr. Lamotte Károly 1000, dr. Fabinyi Tihamér ny. pénzügyminiszter november havi felajánlott havi nyugdija 928.71, dr. Schober Béla 500, dr. Iklódy-Szabó Andor 500, dr. Pőzel István 500, Export Magyar Malátagyár Budapest-Kőbánya Rt. 500, Magyar Acélárugyár Rt. 500, Magyar Konfekcióművek Rt. 500, Nemzetközi Gépkereskedelmi Rt. 500 pengő.

A biboros államtitkár Nápolyba utazott

Vatikánváros, november 5. *(NST)* *Maglione* bíboros államtitkárt szerdán reggel hirtelen *sürgönyileg Nápolyba* hivták. A bíboros államtitkár nápolyi útja teljesen magánjellegű. Oka az, hogy egyik unokaöccse, aki tartalékos tiszt és nápolyi ügyvéd, közlekedési *baleset áldozata* lett és *hátgerincsérülést* szenvedett. Egyelőre nem tudják, hogy a bíboros államtitkár mennyi ideig marad Nápolyban.

A csáktornyai Zrinyi-ünnepségek a Rádióban

Gróf Zrinyi Miklós, a költő-hadvezér sírhelyét október 31-én vette át a Vitézi Rend Zrinyi csoportja. Ebből az alkalomból nagy ünnepségek voltak Csáktornyán, melyeket hangfelvétel formájában, *november 6-án, pénteken, 17 órakor* közvetít a Rádió eredetileg kiadott müsora megváltoztatásával. A közvetítést a szentilonai sírhelytől és a csáktornyai Zrinyi vár előtt álló emlékmütől *Budinszky* Sándor vezeti.

MAGYARORSZÁG KISKIRAKATA

Külföldi BALLON kabátok
Molnár Gyula
VII., Károly-krt 3/c. Saroküzlet. T: 427-575.

FIGYELEM! Használt ruhákért egyenruhákért legmagasabb árat fizetem. — Győződ-jön meg és hívjon. Schulz, Népszinház-u. 21. Tel.: 140-667

ELBEO harisnya HEYEK Petőfi Sándor-utca 17

KISLÁBU HÖLGYEK elegáns divatcipők csak SOMOGYVÁRINÁL LICHTMAN-CIPŐK Mindenkor raktáron. Hatóságilag kijelölt cég. VIII., Baross-utca 77. Telefon: 135-128.

Használt férfi- és egyenruhákért és zálogtárgyaiért magas árat fizet GRÜN, Népszinház-utca 20., ruhaüzlet. 342-957.

HÖRCSÖG BUNDÁK
DÁN F. szücsnél, Bécsi-utca 5

Modern tetőterraszos gyönyörű dunaparti fekvésű 2 szobás komfortos villa 250-es ősparkkal Alsógödön sürgősen tulajdonostól 22.000-ért eladó. Telefon: 8—6-ig, 189-502.

LEGTÖBBET FIZETEK bútor, irodaberendezésért, pénzszekrény, szőnyeg, ruha, cipő és háztartási dolgokért. Zsadányi, Szigetvári-u. 4. Telefonhivó: 133-577 Vidékre is.

Konyovics Milán

festő

wód

z Szer Délvidéki

283. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

SPORT

A „legkritikusabb" futballforduló érdekességei:

Vincze az Újpestben, Molnár és Haláti a Nagyváradban, Tátrai és Gyetvai a Ferencvárosban, G. Tóth az Elektromosban, Olajkár I. a Kispestben és Németh a Vasasban

Az őszi labdarúgóbajnokság utolsó fejezetét megnyitó

X. fordulón olyan a sorsolás, hogy felfordithatja az egész bajnoki táblázatot.

Érthető, hogy minden csapat *alaposan* felkészül.

Az *Ujpesten* lejátszandó

Ujpest—Nagyvárad mérkőzés legérdekesebb játékosa kétségtelenül Vincze lesz,

aki olyan jól játszott az Ujpest tréningmérkőzésén, hogy okvetlenül helyet kap a csapatban vagy a csatársorban vagy a fedezetsorban. *Mészáros és Balogh II. is egészségesen hagyta el a sportszanatóriumot*, úgyhogy így áll fel az Ujpest a NAC ellen: *Sziklai — Márkus, Balogh II. — Ádám, Mészáros, Vincze* vagy *Kármán — Pozsonyi, Vincze* vagy *Garamvölgyi, Szusza, Zsengellér, Tolvaj.* A NAC ma dönt, még pedig bizonyosan úgy, hogy

Molnár játszik Szegedi helyett,

míg a Kolozsvárott megsérült *Kovács II.* helyett *Haláti* játszik jobbszélsőt.

A sportszanatóriumban a Vasasok jobbszélsője, Németh egyáltalában nem jelentkezett.

Ebből arra kell következtetni, hogy *Németh biztosan játszik a Vasasok csapatában a Kispest ellen.*

A Kispest először teljes csapatát a »megtért fiú«, Olajkár I. vezeti,

míg *Kajdácsi* balfedezetet fog játszani, *Hrotkó* balösszekötő, az új csillag, *Nonn*, balszélső.

A Ferencvárosban már biztosan játszik az Elektromosok ellen Tátrai balhátvédet, míg a balszárnyon Gyetvai játszik.

Kiss átkerül a jobboldalra összekötőnek, mert ő tud legjobban labdákat adni Siposnak. A középcsatár helyére több pályázó van: Füstös, Onody II., Finta, sőt — Lukács is.

Az Elektromosok csatársorát a harctérről most hazaérkezett G. Tóth vezérli.

Tőle várják az Elektromos csatársor gólképtelenségének megszüntetését. Egyébként az Elektromosok nem változtatnak csapatukon.

Szegedi-Simatoc maga töltötte ki igazolási lapját

Jelentettük, hogy *a Kolozsvár és utána a Ferencváros is megóvta a Nagyvárad ellen elvesztett NB I. mérkőzéseit.* Az óvási okok között nemcsak az MLSz elnökségének *Szegedi-Simatoc igazolását megsemmisítő határozata*, hanem az az ok is szerepel, hogy *a játékos nem maga töltötte ki igazolási lapját*, úgy, ahogy azt a szabályok előírják.

Beszéltünk *Sághy* László rendőrtanácsossal, aki a NAC futballszakosztályát vezeti s megkérdeztük, hogyan történt Szegedi-Simatoc igazolása.

— A játékos az igazolási lapot az eléjetett minta alapján előttem sajátkezűleg töltötte ki és írta alá.

Beosztották a magyar-olasz-német vívómérkőzéseket

A Vívó Szövetség összeállította a november 19—22-e között Budapesten megrendezendő három nemzet vívómérkőzésének beosztását.

November 19-én d. e. a tőr csapatversenyt, délután a tőr egyéni versenyt, november 20-án d. e. a párbajtőr csapatversenyt, d. u. az egyéni versenyt vívják, november 21-én d. u. kerül sor a kardcsapatok mérkőzésére, míg az utolsó napon, november 22-én d. e. a magyar—német hölgy tőr csapatversenyt bonyolítják le a Barátság Kupáért s délután kerül sor a kard egyéni versenyre.

FŐISKOLÁS KOSÁRLABDÁZÓINK 31:16 (17:9) arányban győztek Lausanneban.

Magyarnak vallja magát a legnagyobb szerb festő

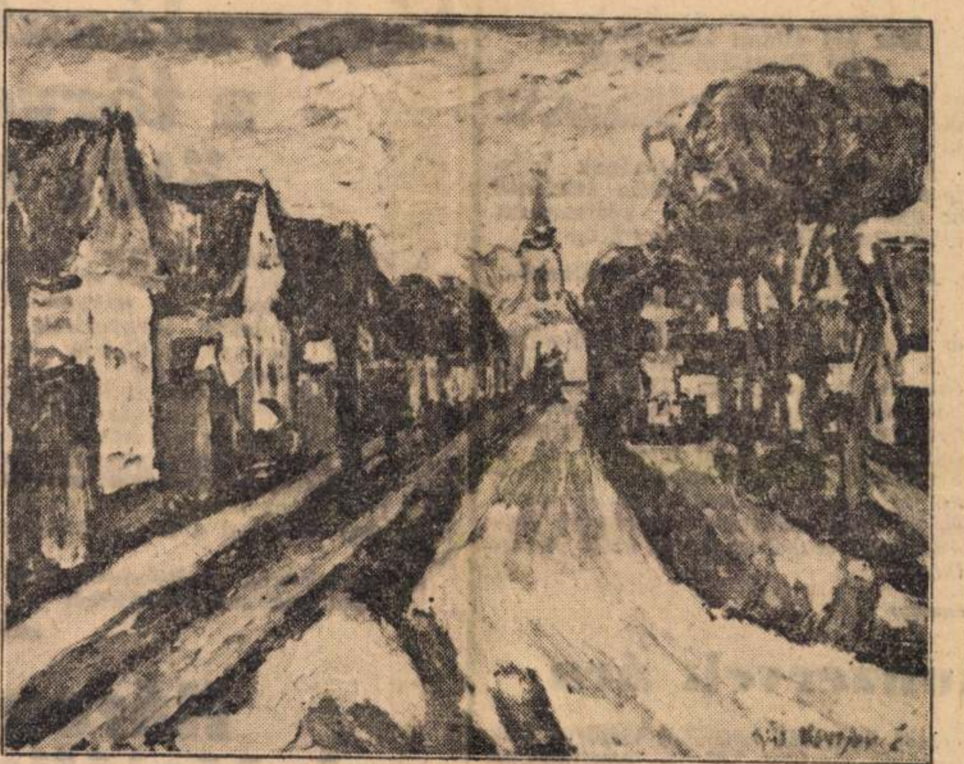

FALUSI UTCA

A *Tamás Galéria akadémiautcai* helyiségében ma nyitja meg *Konyovits* Milán, a nagy szerb festőművész első budapesti kiállítását. A magyar közönség előtt neve még ismeretlen, de *művei az utóbbi másfél évtizedben kiállításra kerültek Európa valamennyi számottevő szalonjában.*

Felkerestük a modern festészet ma már európai hírű képviselőjét, aki a *legtisztább magyarsággal* kezdett beszélni.

— Tulajdonképpen *magyar* vagyok, hiszen az édesapám négy évig volt tagja a magyar parlamentnek. *Régi nemes szerb patricius családból származom, de mindig magyar irányú és szellemű nevelést kaptam. Zomborban* végeztem a gimnáziumot, ott érettségiztem és ott is élek, most pedig hosszú külföldi pályám után térek vissza az *igazi* hazámba, Magyarországra.

— Hol végezte további művészeti tanulmányait?

— *Az első világháborút mint magyar tiszt küzdöttem végig* és csak azután láttam neki művészi tanulmányaimnak, ámbár *14 éves korom óta már festek. Prágában* és *Párisban* tanultam de *a szülőföld magyar hatását semmi körülmények között sem tudtam levetkezni.*

— Európa mely városaiban lépett művészetével a nagyközönség elé?

— Állandó kiállításaim voltak a párisi szalonokban, de szerepeltem Európa igen sok országának művészi életében is. Nagyobb kiállításokat rendeztem *Rómában, Amszterdamban, Brüsszelben, Athénben, Londonban,* valamint a horvát és a szerb fővárosban. Most először jövök Magyarországra és *mutatom be Budapestnek a Bácska lelkét,* sajátos szellemiségét, jellegzetes tájhangulatát.

— Kiállításom még nem nyilt meg, eddig csak a kritikusok látták, de nagyon sokat várok a budapesti közönségtől is, hiszen mindig magyarnak éreztem és vallottam magam.

Három vastag albumba vannak beragasztva *a világsajtó kritikái, dicsérő elismerései.* A leghíresebb francia művészi lap, a *Beaux-Arts* hasábokon át foglalkozott vele és beszámol arról a kiállításairól, amelyeket *Matiss* és *Picasso* nagy francia festők társaságában rendezett. Párisban *szláv* motívumokat láttak *Konyovits* művészetében, Belgrádban pedig *párisi* iskolát.

Bácskai embernek pedig könnyű megállapitani — írja egyik délvidéki kritikusa —, hogy *Konyovits a kettő között Bácskában gyökerezik* és ennek a vidéknek elemeit viszi művészetébe. Az ikonokra emlékeztető nehéz színpompa mellett *a Délvidék magyar népi hatásai is határozottan felismerhetők képein.*

KONYOVITS MILÁN

A nyers, égő színek tiszta harmóniában olvadnak egybe művészetében. Ahogy a természetet visszaadja, több mint másolás, rekonstruálásnak lehet nevezni. Alakjai nyers, elmosódott vonások között élnek, kifejezve azt, hogy az embert nem a vonásai, hanem lelki felépítettsége, szenvedélye és jelleme teszik egyénivé.

Konyovits Milán az »epigonizmusba fulladt vojvodinai művészetből kiemelkedve« magyar földről elindult *Párisba,* ahol a francia művészet lecsiszolta belőle, ami balkáni és most művészetének teljes kiforrt tisztaságában tért vissza *Budapestre* a magyar közönségnek feltárni *Bácska* örök szépségeit.

D. I.

Olcsóbb lett a karfiol és a kalarábé

A vásártelepen a kertészek a karfiolt 10, a kalarábét 4 fillérrel olcsóbban kínálták.

A konyhakerti termékek piacán az árak nagyban így alakultak: vöröshagyma 26.80, fokhagyma 58.01—74.83, fejeskáposzta 24—30, kelkáposzta 26—40, vöröskáposzta 36—50, kalarábé súlyra 22—36, tisztított karfiol 120—150, levélzettel mérve 60—80, főzőtök 32—50, sütőtök 26—36, sóska 50—70, tisztított paraj 50—60, zöldpaprika 20—120, zeller 40—90, céklarépa 25—36, sárgarépa súlyra 24—36, petrezselyem súlyra 50—64, saláta 14—20 fillér.

A gyümölcspiacon az alma 55—360, körte 70—340, szőlő 65—220, birsalma 70—150, héjasdió 350—400, hazai gesztenye 90—240, citrom 20—33 fillér.

A baromfipiacon az árak nagyban így alakultak: *Élőpiac:* tyúk 370, csirke 430, hízott ruca 430, hízott lúd 450, pulyka 410 fillér kg-ként. *Vágottpiac:* tyúk 420, csirke 500—535, hízott ruca 440, hízott lúd 460, pulyka 420 fillér kg-ként.

A tojáspiacon a ládaáru 438—446, főzőtojás 418—426, repedt 408—416 fillér kg-ként nagyban.

— **Leszúrta a haragosát.** *Szolnokról* jelentik: *Ludasi* István és *Horti* József jászberényi lakosok már hosszabb ideje haragos viszonyban voltak egymással. A napokban találkoztak az utcán és összeszólalkoztak. Szóváltás közben Ludasi zsebkésével többször megszúrta Horti Józsefet, aki a kórházban belehalt sérüléseibe. Ludasit a csendőrök letartóztatták és a szolnoki ügyészség fogházába vitték. *(MTI)*

MIT FŐZZEK?

Szombaton

Ebéd *Sóskaleves, párolt töltött vese, burgonya, almáslepény.*

Vacsora *Főzelékestál párisi kosárkával.*

Tanács A süteményt készítsük két napra, akkor vasárnap nem kell sütni. A sütemény ugyanolyan lesz, mintha frissen sült volna, ha néhány percre a forró sütőbe tesszük és melegen újra meghintjük cukorral.

Recept *Párolt töltött vese.* A felvágott, kiáztatott, besózott vesét ízesitett darált zöldség, gomba, áztatott kenyér keverékével megtöltjük, összekötözzük és zsíron, amelyhez mindig egy kevés vizet öntünk, fedő alat megpároljuk. A zsírba teszünk két fél hagymát, paradicsomot, ezt tálalás előtt liszttel beszórjuk és szitán a mártást áttörjük.

Almáslepény. 28 dg lisztet, egy kevés sót, 10 dg margarint, kevés porcukrot, 2 evőkanál tejfelt, egy citrom reszelt héját és levét, kis tört fahéjat és egy egész tojást tésztává gyurunk. Amikor a tészta sima, felébe osztjuk, kinyujtjuk, széleit levágjuk és tepsibe rakjuk. Almaszeletekkel megrakjuk, a tészta másik felével betakarjuk és megsütjük. Amikor még meleg, porcukorral megszórjuk.

Főzelékestál párisi kosárkával. Többféle főzeléket, kelkáposztát, fejeskáposztát, sárgarépát megpárolunk és tálon szépen elrendezünk. Közben párisiszeleteket, melyeknek a bőrét nem szabad lehúzni, egyik oldalán forró zsírban megsütünk, amiáltal a széle felkunkorodik és kosárkát alkot. Ebbe nyers, reszelt ízesített sárgarépát, zellert és céklát vagy valamilyen salátát, gombás tojást vagy mást helyezünk.

RÁDIÓ

Péntek, november 6.

BUDAPEST I.: **12.00** Harangszó, Fohász, Himnusz. — **12.10** Weidinger Ede szalonzenekara. — **12.40** Hírek. — **13.20** Időjelzés, vízállásjelentés. — **13.30** Honvédeink üzennek. — **14.00** Légierők zenekara. — **14.30** Hírek. — **14.45** Műsorismertetés. — **15.00** Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. — **15.20** Szórakoztató zene. — **15.50** Előadás. — **16.20** Hírek német, román, szlovák és ruszin nyelven. — **16.45** Időjelzés, hírek. — **17.00** Zrínyi-ünnepségek Csáktornyán. — **17.35** Hanglemezek. Indulók. — **17.50** Sportközlemények. — **18.00** Német hallgatóinknak. — **18.20** Magyar ének — magyar lélek. — **18.50** Hírek. — **19.05** Előadás. — **19.25** Melles Béla-zenekar. — **20.10** Előadás. — **20.40** Cigányzene. — **21.10** Előadás. — **21.25** Szórakoztató zene. — **21.40** Hírek. — **22.10** Rádiózenekar. — **23.00** Beethoven: VI. szimfónia. — **23.45** Hírek.

BUDAPEST II.: **17.00** Rosita Serrano műsorából. — **17.30** Felolvasás. — **17.55** Chappy tánczenekara. — **18.30** Gyorsírótanfolyam. — **19.05** Cigányzene. — **19.30** Énekes madár. Székely népi játék három felvonásban.

KASSA: **12.00** Déli harangszó. — **12.10** Budapest I. — **13.20** Cigányzene. — **14.00** Budapest I. — **14.45** Szimfonietta szalonhatos. — **15.25** Előadás. — **15.40** Tánczene. — **16.20** Budapest I. — **17.00** Budapest II. — **21.00** Budapest I.

— **Házasság.** *Gyalay* Irén és *Széplaki* Károly házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett).

— **Három és fél mázsa talpbőrt foglaltak le Győrben.** *Győri tudósítónk jelenti:* Napokkal ezelőtt bizalmas értesítés érkezett a győri rendőrségre, amely szerint egyes *győri* csizmadiamestereknél elrejtve nagyobb mennyiségű be nem jelentett bőráru van. A nyomozás során házkutatást tartottak *Horváth* József csizmadiamester Bérköz 4. szám alatti, *Alapi* Kálmán csizmadia *Széles*-utca 21. szám alatti és *Kardos* János *Kossuth*-utca 74. szám alatti lakos csizmadiamesternél és e három helyen *több mint három és fél mázsa bőrt foglaltak le és vittek be a rendőrségre.*

Közszükségleti cikkek jogellenes elvonása címén megindították ellenük az eljárást, a bőrárut pedig elkobozták. A vizsgálat folyik.

— **Öngyilkosság faszéngázzal.** A *Család*-utca 27. számú ház házmesterlakásában ma reggel *holtan találták* az ott albérletben lakó özvegy *Czabán* Istvánné 30 éves manikűrös nőt. A szerencsétlen fiatalasszony este lefekvéskor egy mosdótálban *faszenet helyezett el és meggyujtotta. A fojtó gázok ölték meg.* A házbeliek is erre a nehéz terjengő gázra lettek figyelmesek. *A feltűnően csinos özvegyasszony* búcsúlevelet hagyott hátra, amelyben nővérétől és rokonaitól elbúcsúzva azt írta, hogy mivel vőlegénye váratlanul meghalt, ő sem bírja tovább az életet.

MA DÉLBEN RÖVID ÜLÉST TART A HÁZ

A képviselőház egyesített bizottságai ma befejezik a jövőévi állami költségvetés tárcánkint való tárgyalását. A pénzügyi, közgazdasági és közlekedésügyi bizottság tegnap délelőtt és délután letárgyalta és *Szász* Lajos miniszter részletes válasza után *elfogadta a közellátási büdsét.* Ma délelőtt tíz órakor *a pénzügyi bizottság megkezdte a pénzügyi tárca jövőévi költségvetésének tárgyalását.*

Ma délben 12 órakor a képviselőház alaki ülést tart,

napirendjén a további teendőkről való döntéssel. Ezen az ülésen *beterjesztik a közjogi bizottság jelentését a felsőház taglétszámának kibővítéséről szóló javaslatról.* Mint már jelentette a *Pesti* a képviselőház *holnap is összeül* és a holnapi alaki ülésen harmadszori olvasásában elfogadják majd a felsőházi törvény módosításáról és kiegészítéséről szóló javaslatot. A pénzügyi bizottság előadója

a holnapi ülésen nyujtja be az 1943. évi állami költségvetésről szóló bizottsági jelentést

és a Ház *a jövő hét keddjén nyolcórás ülésekben megkezdi a költségvetés vitáját.*

A költségvetés tárgyalásának befejezése után, *november 23-án kezdődik az appropriációs vita* a kormányzat átlalános politikai irányzatáról.

A megajánlási vita előreláthatólag hat napig tart

és november 28-án, szombaton ér véget.

A jövő héten egyébként *ülést tart a felsőház is.* November 12-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor *kisorsolják az Országos Mezőgazdasági Kamara négy felsőházi tagját, majd letárgyalják a Szombathely és Kaposvár törvényhatósági jogú városokká alakításáról és az önkormányzati tisztviselők jogállásának szabályozásáról szóló javaslatot.*

A savanyított konzervek ára

A közellátási miniszter újra megállapította a savanyított konzerváru legmagasabb árát. A savanyított káposzta fogyasztói ára január végéig 46 fillér, attól kezdve 48 fillér. A piroskáposztával töltött paprika üvegből kimérve kilónként 1.40 pengő, az ecetes vajbabé 1.20 pengő, az ecetes uborkáé hordóból kimérve 1.30, üvegből kimérve 1.50. A sósvizes uborkáé hordóból kimérve 84 fillér, a sózott töké hordóból vagy üvegből kimérve 80 fillér. Az ecetes paprikáé hordóból kimérve 1.40, üvegből kimérve 1.60, a paprikasalátáé üvegből kimérve 1.50 pengő. A 8—10 százalékra besűrített paradicsomot tartalmazó zsír nélküli lecsó kilogramja hordóból kimérve 1 pengő, üvegből kimérve 1.10, a tölteni való paprika kimérve 1.40 pengő kilogramonkint. A rendelet felsorolja azokat az árakat is, amelyek üvegben való vásárlásnál számíthatók el. Az új árak ma léptek életbe.

Nagyszabású kommunista-bűnper tárgyalását kezdte meg a törvényszék ötös tanácsa

A büntetőtörvényszék ötös tanácsa *Krayzell* Miklós tanácselnök elnöklésével ma kezdte meg *egy nagyszabású kommunista bűnper* tárgyalását. A *bűnpernek hatvan vádlottja van. Oláh* Géza bádogossegédet és *ötvenkilenc társát az állami és társadalmi rend erőszakos felforgatására* irányuló vétséggel vádolta az ügyészség, mert *Oláh* 1939 szeptemberétől vezetője volt a *Turai* József kommunista szervező által kezdeményezett *kommunista mozgalomnak* és ebben a minőségében lakásán

sokszorositógép segítségével kommunista sajtótermékeket

és általában a kommunista propaganda céljait szolgáló röpiratokat gyártott.

Ezeket bűntársai segítségével *az egész országban elterjesztette* oly módon, hogy 5—10-es csomagokban leragasztva *jelszavas találkozókon tovább adták.* Ezenkívül vádolja a vádlottak egyrészét az ügyészség azzal is, hogy *falakra, kerítésekre kommunista jelszavakat festettek* és munkásotthonokban ifjúmunkás kommunista mozgalmakat szerveztek.

A tárgyalás a vádlottak személyi adatainak felvételével kezdődött és előreláthatóan több napig tart

Három cigány a statáriális bíróság előtt

A pestvidéki törvényszék rögtönítélő tanácsa ma délelőtt kezdte meg *Balogh* József 51 éves, *Balogh* Ferenc 20 éves és *Maczkó* József 18 éves budapesti illetőségű cigányok bűnügyének tárgyalását, akiket az ügyészség az elsötétítés ideje alatt elkövetett többrendbeli betöréses lopás bűntettével vádolt meg.

A vád szerint a három cigány október 16-ára forduló éjszaka Szigetszentmiklóson betört egy lakásba, felfeszítette a ház vasrácsos ablakait és onnan 1911 pengő értékű ruhaneműt lopott, majd két nap mulva ugyancsak Szigetszentmiklóson éjnek idején *vasrúddal felfeszítették a Hangya Szövetkezet üzletének redőnyét és az üzletből készpénzt, valamint közel 4000 pengő értékű árut vittek magukkal.*

Október 20-án éjszaka Nagykovácsi községben egy lakásból 100 pengő értékű, egy nyaraló épületéből pedig 150 pengő értékű holmit loptak el. A betörési sorozat még ezzel sem zárult le, mert október 21-én éjjel Torbágy községben, majd a következő napon Bia községben követtek el betörést.

Itt ugyancsak a Hangya fogyasztási szövetkezet üzleteinek redőnyeit törték fel és a szövetkezetből több mint 6000 pengő értékű élelmiszert, ruhaneműt és különböző közszükségleti cikkeket vittek magukkal.

A rögtönítélő bíróság dr. *Márton* Albert, a törvényszék másodelnökének vezetésével ült össze a három cigány betörő statáriális ügyének tárgyalására.

ITT VANNAK AZ ÚJ IZZÓLÁMPAÁRAK

A közellátási miniszter megállapította a Tungsram, Orion és Osram izzólámpák egységes fogyasztói árát. Az erről szóló rendelet ma jelent meg a hivatalos lapban.

Alább közöljük a közfogyasztásban leginkább használatos izzólámpák legmagasabb fogyasztói árait, amelyet az ország egész területén egyformán érvényesek. A 15 és 25 dekalumenes Tungsram, illetve Orion *kripton* lámpák fogyasztói ára 2.14 pengő a 40-eseké 2.55, a 65-ösöké 3.25, a 100-asoké 4.12, a 125-ösöké 4.90 és a 150-eseké, amit 100 wattos lámpának felel meg, 5.42 pengő.

Az Osrom kripton lámpák *felül homályosított kivitelben* a következő árakért hozhatók forgalomba: 25 wattos 2.14 pengő, 40 wattos 2.55 pengő, 60 wattos 3.25 pengő. Tungsram, illetve Orion kripton lámpák opál burában: 15 wattos 2.72 pengő, 25 wattos ugyanannyi, 40 wattos 3.22 pengő. Tungsram, illetve Orion *kripton gömblámpa opál burában* ugyanilyen áron hozható forgalomba, a 60 wattos ilyen lámpa ára 4.02 pengő. Világos burában a 15 és 25 wattos lámpa ára 2.68 pengő, a 40 wattosé 3.10 pengő, a 60 wattosé 3.92 pengő.

Felsorolja a rendelet a Tungsram, illetve Orion dekalumen sorozatba tartozó régebbi típusú *légüres, illetve argon gáz töltésű* izzólámpák árát, továbbá az általános világításra szolgáló Osram izzólámpák árát. A 25 wattos Osram lámpa ára 2.14 pengő, a 40 wattosé 2.55, a 60 wattosé 3.25, a 75 wattosé 4.12, a 100 wattosé 5.44, a 150 wattosé 7.72, a 200 wattosé 10.40, a 300 wattosé 13.40, az 500 wattosé 16.68 pengő. Közli a rendelet a Tungsram, illetve Orion *légoltalmi lámpák* árát is, továbbá a Tungsram, illetve Orion gáztöltésű opál lámpák árát, valamint az Osram opál lámpák árát. A 25 wattos opál lámpák ára 2.66, a 40 wattosé 3.06 pengő, a 60 wattosé 3.56, a 75 wattosé 4.50, a 100 wattosé 5.96 pengő.

Megállapítja a rendelet a napfénylámpák, a közúti, díszkivilágítási és olvasólámpák, a különleges világítási célokra szolgáló izzólámpák, úgy mint fotó, sötétkamra, nagyító, házimozi, hangosfilm, műtő, keskenyfilm, mozivetítő, filmstudió, szoffita, fényszóró, akkumulátor, bánya, rádióskála, rúdelem, kerékpár, telefon, fényreklám, parázsfény, áramjelző, karácsonyfa, higanygőz és csőlámpák árát. *4.5 volt feszültségig a rúdelemlámpák ára 34 fillér, 6.2 volt feszültségig 58 fillér.*

Az európai japán diplomaták értekezlete Berlinben

Berlin, november 6. Az európai japán diplomáciai képviseletek vezetői a legközelebbi napokban Berlinben értekezletre ülnek össze. Évégből valamennyi európai fővárosból Berlinbe érkeznek a japán nagykövetek és követek. A konferencia előreláthatóan több napig tart és résztvesz rajta az ankarai japán nagykövet is, úgyhogy 12—14 japán diplomáciai képviselet vezetője jön össze Berlinben.

(Budr Tud.)

Express hirdetések

A legkisebb hirdetés ára 4 pengő — Állást keresők és oktatók részére 2 pengő
Ebbe a rovatba délelőtt 9 óráig fogadunk el hirdetést

KÜLFÖLDI
BALLON
KABÁTOK
Molnár Gyula
VII., Károly-krt 8/c.
Saroküzlet. T.: 427-575.

Használt ruhákért
csodálatos árakat fizet
Fischbein, Dob-utca 23. Tel. 228-380

X. KER., TELEK
135. öl közműves, II. em. építési engedéllyel, 18.500 P. CZIFRA. Telefon: 421-389.

Használt férfi és női **ruhákért**
EGYENRUHÁKÉRT, szőnyegért cipőkért legtöbbet fizetek **Freund,** Dobozi-u. 27. T: **349-860**
Hivásra jövök.

Perzsabunda
kis termetre jókarban eladó. Telefon: 182-207. (9—6-ig).

Használt férfi, női ruháért **egyenruháért** szenzációs árat fizetek
Gerati, István-út 28. Telefon 426-547

Hosszú gyakorlattal, külföldről hazatért elsőrendű
úri és női szabász
jobb fővárosi állást keres. Leveleket: »Diplomás keresztény 79964« jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Gyakorlott fiatal nő
ruhatárba ajánlkozik, esetleg trafikos vagy kenyeres lánynak is. Rózsa-u'ca 9/B. I. em. 1.

Címírást és minden egyéb írásmunkát VÁLLALOK
Zitromné, VII., Rottenbiller-utca 37/F. I. em. 12. (Odeon-mozi ház)

Latin-, német-, franciaszakos párisi és budapesti egyetemet végzett
fiatal tanárnő nyelvórákat ad
korrepetál vizsgákra előkészít, mindennemű fordítást vállal. Telefon: 289-096.

Alighasznált opposszumprémes
nőikabát, szilbunda
¾-es csikóbunda, fekete angol férfikabát középtermetre, Naphegy-u. 31. III. 12. Tel.: 154-532.

VISELT RUHÁIT
legmagasabb áron **megveszem**
Wertheimer Teréz-körút 29. T 424-885

Briliánst
aranyat, ezüstöt a legmagasabb árban vesek.
Schwarcz Dániel ékszerész, Károly-körút 16

Használt férfiruhákért
egyenruhákért órlási árat fizetek
Spiegel, Teréz-krt 2. t. 9. T. 224-843

Használt férfi- és egyenruhákért és **zálogtárgyaiért** magas árat fizet Grün. Népszinház-u 20. ruhaüzlet. 342-957.

Dauer 5.- P
garanciával Schumacherné, Hegedüs Sándor-utca 14.

ALKALMAZUNK!
Pénzkezelésre megbizható hölgyeket és urakat, ügyfeleink látogatására.
fix- és jutalékkal
Terjesztés. Rökk Szilárd-u. 16, II. lépcső. I. emelet 1.

Államilag képzett okleveles
zongoratanárnő
vállalja kezdőknek és haladóknak zongora tanitását elsőrangú módszerrel és felvételi vizsgákra való előkészitését Tel.: 122-088.

BÁNKNÉ S. GIZI
NŐI SZALON
V., Légrády K.-u. 44/b, I. 1.
Uj telefonszám: **493-805**

BUNDÁT
olcsón vehet **Pletenik** szűcsnél, Erzsébet-körút 29., első emelet.

FIGYELEM!
Használt **ruhákért, egyenruhákért** legmagasabb árat fizet **Schulcz,** Népszinház-utca 21 Tel 140-667.

GRAFOLOGIA
órák d. u. 4—7-ig. Német, francia, olasz, művészettörténet. Eskü-tér 1. szám, félemelet 1/a. PYTHIA.

Brilliáns, arany
és ezüstért legtöbbet fizet. Zálogból kiváltom. Baross Ékszerház. Gross. Baross-u. 83. T: 140-969

Perzsaszőnyeget
VESZEK. Telefon: 189-148.
Faragó Dezső. Váci-utca 21. sz.

OROSZ
fűzőszalón
Tökéletes fűzők, haskötők, melltartók, kész melltartók, harisnyatartók
VII., Erzsébet-körút 18., udvarban jobbra Telefon: 422-777.

Belvárosban vagy Budán az Erzsébet-hid közelében **garszon lakást** vagy szobát keresek. »Havi 100. 79969« jeligére a főkiadóba.

Amerikai angol és német oktatás, fordítás, levelezés
Vilmos császár-út 76. II em. 4.

Telefonáljon a **leggyorsabb**
taxigépkocsinak!
Telefon 226-136

Gyermekszerető
intelligens nőt 1 éves kisfiú mellé, bentlakással vagy anélkül felvennénk. Nyár-u. 34. IV. 1. Jelentkezés: délután.

PEST
POLITIKAI NAPILAP
Megjelenik minden hétköznap délben
Felelős szerkesztő:
BAKOS ÁKOS
Felelős kiadó:
VITÉZ HORVÁTH JÁNOS
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 54
TELEFON: *222-630 *222-220
Előfizetési ár 1 hóra 2.50, 3 hóra 7.30 pengő
Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős: Kárpáti Antal igazgató.

A háború

Önámítás volna eltagadnunk, hogy a britek *Egyiptomban* kezdeti sikereket vívtak ki. Az olasz hadijelentés szerint szerdán kora reggeltől késő éjszakáig dúltak az elkeseredett, véres csaták *El Alamein* és *Fuka* között. Ez a terület az arcvonal északi részén van, ott, ahol már napokon át hallottunk a briteknek megismételt makacs támadásairól. Az olasz hadijelentés fölemlíti még, hogy a német—olasz sereg rendkívül kemény ellenállás után új vonalakba vonult vissza nyugati irányban. A később beérkező német hadijelentés szerint a harc az arcvonal egész hosszában folyik és a tengely csapatai a tömeges támadással szemben kifejtett legnagyobb ellenállás után egyes szakaszokon tervszerűen előkészített második állásokba vonultak vissza.

Tudatosan írtunk *kezdeti* brit sikerekről, mert ma még lehetetlen az új helyzet következményeit lemérnünk. Észak-Afrikában minden lehetséges. A háború egész folyamán egész csodálatos hullámzó mozgásokat tapasztalhattunk nyugatról keletre és keletről nyugat felé, a legnagyobb kilengésekkel. A tengely részére megnyugtató, hogy a vezetés olyan kiváló hadvezér kezében van, mint amilyen *Rommel* tábornok, aki a legjobban tudja, hogy az adott helyzetben mit kell cselekednie, vajjon elreteszeli-e a brit előtörést, vagy pedig visszavonulással alapozza-e meg újabb hadműveleteit.

*

A keleti arcvonalon ismét kevésbbé az események érdekesek, mint inkább a világgá bocsátott szándékok. Szovjet hadifoglyok például azt vallották, hogy *Sztalin november 7-re nagy támadó hadműveleteket rendelt el.*

Az elmult nap eseményei Keleten nem hoztak újabb mozzanatokat. Érdemes azonban kihangsúlyoznunk, hogy az *Alagir* körüli sikeres német hadműveletek arra kényszerítették a szovjet hadvezetőséget, hogy már *a török határról vonjon el erőket a Kaukázus védelmére.*

*

A német tengeralattjárók újabb sikerei 168.000 tonna angolszász hajótér elsüllyesztésével, földrajzi tudásunkat újból igénybe veszik. Ezek a sikerek ugyanis az Északi Jeges tengertől kezdve az Atlanti óceán északi vidékén az újfundlandi partok előtt, Brazilia egyenlítői részétől keletre, a délafrikai Fokváros körül, végül Madagaszkártól délre zajlottak le.

*

Távol-Keleten Új-Guinea szigetén történt változás a helyzetben, amennyiben a japánok az esős időszak közeledtének hatása alatt *Port Moresby* körül a szárnyakról is visszavonták csapataikat.

T. J.

Európa körül

Német hadijelentés

Nyugat-Kaukázusban gyalogságunk *erős ellentámadások elhárítása után* rohammal *elfoglalt ellenséges állásokat.*

Harci repülőgépek *Tuapsze* kikötő környékén elpusztítottak összesen 5800 tonnányi, három kereskedelmi hajót. Közelharci repülőgépek az ellenséges utánpótlást támadták.

Alagir térségében *elkeseredett támadó harcok* vannak folyamatban a makacsul védekező ellenség ellen. A légi haderő bombázta a szovjet csapatgyülekezéseit és ellátási raktárait a *Kuma* és *Terek* folyók közötti térségben, valamint Asztrachántól délre vonatokat.

Sztalingrádban eredményes rohamcsapatvállalkozásokat hajtottunk végre. Egy ellenséges támaszpontot elfoglaltunk, az ellenség támadásait visszavertük.

A hadsereg biztonsági alakulatai a Volgán elsüllyesztettek egy nagyobb folyami gőzöst. Légi támadásokat intéztünk az ellenségnek a Volgakanyarulattól nyugatra fekvő légi támaszpontjai és a folyótól nyugatra lévő ütegállásai ellen.

A *doni arcvonalon olasz* csapatok *visszavertek* átkelési kísérleteket.

A *középső és északi* arcvonalszakaszon saját rohamcsapataink legénységükkel együtt *elpusztítottak nagyobbszámú* ellenséges *harci állást.* Az ellenség helyi *támadásai meghiúsultak.* Harci repülőgépek az igen rossz idő mellett is bombázták a szovjet egy fontos utánpótlási és közlekedési csomópontját.

Az *október 10-étől 31-éig* terjedő időben a keleti harctéren *615 ellenséges repülőgépet pusztítottunk el,* ezek közül 535-öt légi harcokban, 61 gépet pedig a légi haderő légelhárító tüzérségével. A többit a földön pusztítottuk el. Ugyanez alatt az idő alatt 56 saját repülőgépünk veszett el.

Az egyiptomi csata az arcvonal egész hosszában tovább folyik. A német—olasz páncélos hadsereg a legnagyobb ellenállást fejti ki a tömeges ellenséges támadásokkal szemben. Egyes szakaszokon saját csapatunkat tervszerűen előkészített második állásokba vontuk vissza.

Harci repülőgépek kötelékei állandó bombatámadásokat intéztek az angol páncélos kötelékek és tüzérségi állások ellen. November 3-án és 4-én német és olasz vadászrepülőgépek elkeseredett légi harcokban számbelileg fölényben lévő ellenséggel szemben *harminc repülőgépet lőttek le.* Négy saját repülőgépünk elveszett.

Az Északi-tengeren a légi haderő elsüllyesztett egy 7000 tonnás kereskedelmi hajót és megrongált két nagy teherhajót.

Mint különjelentés már közölte, német tengeralattjárók az Északi Jeges-tengertől a Madagaszkártól délre fekvő vizekig nagy területre kiterjedő hadműveletekben a legutóbbi napok nagy sikerei után fáradhatatlan támadó szellemtől áthatva, újabb igen súlyos veszteségeket okoztak az ellenséges szállító hajóhadnak.

Az Atlanti-óceán északi részén szívós üldözés közben újra érintkezésbe kerültek az Angliába hadianyagot és élelmiszereket szállító hajókaraván maradványaival, amely karavánból már 94.000 tonnányi 16 hajót kilőttek s most újra elsüllyesztettek a karavánból 37.000 tonnányi hat hajót és torpedótalálattal megrongáltak két gőzöst.

Más tengeralattjárók szabad portyában az Északi Jeges-tengeren, Jan Mayen szigeténél, az Atlanti-óceán északi részén St. Johnsnál, az Egyenlítő vidékén, Fernando Noronha szigeténél, az Atlanti-óceán déli részén, főleg a Fokváros körüli vizeken és az Indiai-óceán peremén Madagaszkártól délre elsüllyesztettek 131.000 tonnányi húsz hajót. Ezek közül az egyik hajó öt előzőleg elsüllyesztett gőzös személyzetével együtt süllyedt el. Ezeket a tengerészeket a mentőcsónakok már nem tudták felvenni.

Az ellenség ezzel megint összesen 168.000 tonnányi 26 kereskedelmi hajót vesztett. E hajóknak egy része hadianyagot szállított az északafrikai arcvonal számára. *(MTI.)*

Olasz hadijelentés

Szerdán a kora reggeli óráktól kezdve késő éjszakáig elkeseredett véres csaták folytak az El Alamein és Fuka között elterülő sivatagi övezetben harckocsikból és gyalogságból álló egységeink és az ellenség hasonló egységei között. Rendkívül kemény ellenállás után estefelé az olasz—német hadsereg szakaszain új vonalakba vonultak vissza nyugati irányba.

Az ellenség emberben és anyagban *erős veszteségeket* szenvedett. *A mi veszteségeink komolyak.*

A tengelyrepülők heves harcokat vívtak az *erős számbeli fölényben* lévő ellenséges repülőkkel. A legutóbbi két nap folyamán vívott sok légi harcban 26 *ellenséges repülőgépet lelőttünk.* Harci repülőgépeink alacsony magasságból bombákkal és géppuskatűzzel támadták meg az ellenség páncélos kocsijait.

Tobrukban és *Bengáziban* az ellenség légi támadásai *érzékeny károkat* okoztak. A libiai lakosság köréből sokan meghaltak vagy megsebesültek.

Berlin és Róma az egyiptomi csatáról

Berlinből jelenti a *NST:*

Itteni katonai szakértők csütörtök délután az egyiptomi csatával kapcsolatban kijelentették, hogy az elalameini német—olasz állások ellen indított nagyarányú brit támadás a néhány nap óta változó harci helyzet ellenére sem vezetett az angol főparancsnokság által remélt eredményre. A német és olasz csapatok *csak néhány szakaszon vonultak vissza* előre elkészített *második védelmi vonalakra,* egyébként azonban a csata változatlan hevességgel tombol. Berlinben hangsúlyozzák, hogy a tengelycsapatok mindenütt szívós ellenállást tanusítanak az ellenséggel szemben és elsősorban is ennek a ténynek tudható be, hogy az angolok nagyszabású áttörési kísérlete nem járt eredménnyel.

Katonai helyen ezzel kapcsolatban rámutatnak arra, hogy a sivatagi háború egészen más sztratégiai elbírálás alá esik, mint az európai hadjárat. *Rommel* vezértábornagy gazdag tapasztalatai már többízben nyilvánultak meg olyan hadműveletekben, amelyeket eleinte az ellenség sem tudott megérteni. A berlini katonai szakértők emlékeztetnek Rommel taktikájára a lybiai sivatagban. Német felfogás szerint az elalameini csata eddigi sztratégiai eredményének megítélésénél tekintetbe kell venni azt is, hogy *az angol őszi offenzíva célja Rommel afrikai hadseregének megsemmisítése volt, hogy ezen keresztül a Földközi-tenger déli partján állíthassák fel a tengely elleni második arcvonalat.* Ez a cél természetesen távol áll a britek helyi sikereitől, amelyek egyáltalán nem gyakorolhatnak befolyást Rommel keletlybiai és nyugategyiptomi támaszpontjaira és utánpótlási központjaira. Rommel ez idő szerint olyan kedvező állások felett rendelkezik, hogy *még igen sok adu* áll rendelkezésére.

Az angol forrásból terjesztett győzelmi hírekkel kapcsolatban a katonai szakértők egyelőre *még nem foglalnak állást.* Rámutatnak azonban arra, hogy az angol hírszolgálat mérlegelésénél nehézség nélkül megállapítható, hogy egyelőre még az angolok sem biztosak a csata kimenetelét illetően.

Rómából jelenti a *NSI:*

Olaszországban a legnagyobb nyugalommal és bizakodással vették tudomásul azt a jelentést, amely szerint a német—olasz csapatok az egyiptomi arcvonalon *nyugatabbra fekvő állásokba vonultak vissza.* Illetékes helyen kijelentették, hogy az angolok által jelentett veszteségek természetesen távol vannak a valóságtól és légbőlkapottaknak minősíthetők.

Stefani-iroda az angol—amerikai hírverés túlzásairól

Rómából jelentik:

A Stefani-iroda katonai munkatársa írja:

Az angol király most is elbizakodott hangú táviratot intézett az egyiptomi angol és szövetséges csapatok parancsnokságához. Ez a tény tökéletesen megfelel Churchill propaganda stílusának, amelynek az a lényege, hogy feldicséri a csata kezdeti sikereit, nem törődve azzal, vajjon a fejlemények kedvezőek vagy kedvezőtlenek lesznek-e a támadó csapatok szempontjából. Emlékezetes ugyanis, hogy az előzetes brit támadások alkalmával, amelyek éppen ellenkező eredménnyel végződtek, mint ahogy azt az angol sztratégák remélték, ugyancsak üzeneteket és rossz időben érkezett táviratokat küldettek a királlyal. Az angol király távirata, amelyre az előbb céloztunk, a Kairóban szerdán este kiadott brit különjelentésen alapul. Az egyiptomi angol—amerikai harctéri tudósítók a szerda esti kairói brit jelentés alapján „drámainak" mondják a helyzetet. A brit hadijelentés a csata kezdetétől szerdáig ejtett foglyok számát 9000-re becsüli. Ezenkívül közli a jelentés, hogy a brit és a szövetséges erők 266 harckocsit elpusztítottak vagy harcképtelenné tettek, 600 repülőgépet lelőttek és 100.000 tonna hajóteret elsüllyesztettek. Ezek a számadatok teljesen légbőlkapottak és tízszeres vagy húszszoros arányban felülmulják a valóságot. Az olasz—német csapatok most is ugyanazzal a hévvel és elszántsággal harcolnak, mint a csata megkezdésekor. Ez a csata is, mint a sivatagi háború többi csatája, hullámszerűen alakul. Tény az, hogy csupán a végső eredmény a döntő. Az angol-amerikai hírverés ferdítései és túlzásai semmiféle hatással nem lesznek az eseményekre. *(MTI.)*

A „Völkischer Beobachter" a magyar honvédelmi miniszter arcvonal-látogatásáról

Bécsből jelenti a *Magyar Távirati Iroda:*

A *Völkischer Beobachter* beszámol vitéz *Nagy* Vilmos honvédelmi miniszter arcvonallátogatásáról s a többi között ezeket írja:

A magyar honvédelmi miniszter négy napon át tartózkodott az arcvonal különféle szakaszain és a honvéd csapatok működési helyein s közvetlen közelről meggyőződött áldozatrakész levékenységükről s veszélyt megvető magatartásukról a legelső vonalakban. Benyomásai szerint a honvéd csapatok ellátása jó, helyenként kitűnő, ami azonban nem azt jelenti, hogy *ne lenne szükség további gondoskodásra.* A lőszer utánpótlása teljesen kielégítő és rendben megy végbe. Minden intézkedés megtörtént, hogy a csapatok el legyenek látva meleg ruházattal és így védve legyenek a téli hidegek ellen.

A szovjet csapatokat von el a török határról

Berlinből jelenti az *NST:*

A német csapatok súlyos támadásai *Ordzsonikidze* vidékén arra kényszerítik a szovjet hadvezetőséget, hogy egyre nagyobb erősítéseket vonjon össze ezen a ponton. Ezeket a harctéren szerzett megfigyeléseket most megerősítik a szovjet—török határról érkező hírek is. A török határon *Leninakan* környékén állomásozó szovjet határőrcsapatokat sietve *Tifliszbe rendelték,* hogy a Gruz hadiúton át átkeljenek a Kaukázuson vagy pedig az Osszét hadiútnak még szovjet kézen lévő részén át a Közép-Kaukázusban vessék őket harcba.

„Sztalin nagyszabású támadásra adott parancsot"

Berlinből jelenti a *Magyar Távirati Iroda:*

A *Nemzetközi Tájékoztató Iroda* a keleti arcvonal helyzetéről a következő beszámolót közli:

A keleti arcvonal több szakaszán az utóbbi napokban feltűnően *elszaporodtak a szökések a bolsevisták sorában* és az eddiginél jóval nagyobb számban futnak át a szökött bolsevisták a német vonalakba. Vannak köztük olyan csapatokba tartozók is, amelyek nem állnak a tulajdonképpeni arcvonalon, hanem nyilván a legutóbbi napokban vezényelték előre őket. A szökevények vallomásai mind megegyeznek abban, hogy *Sztalin november 7-én,* a bolsevista uralom 25. évfordulóján, a doni arcvonal különböző pontjain és a középső és az északi arcvonalon is megindítandó kíméletlen, *nagyszabású támadásra adott parancsot.* Már hetek óta folyik a politikai biztosok előkészítő propagandamunkája és ebben nagy szerepet játszanak különböző filmek, amelyek azt mutatják be, hogy állítólag milyen kegyetlenül bánnak a németek az orosz foglyokkal.

A doni arcvonalon magyar honvéd kötelékek elhárítottak több bolsevista támadást. A bolsevisták utolsó támadási kísérlete már nem is bontakozott ki, de a bolsevista vonalak mögött élénk lövöldözés volt hallható. Ugyanezen a szakaszon magyar bombázó- és vadászkötelékek nagyszerűen szerepeltek a szovjet utánpótlás ellen végrehajtott támadásokkal. Sok csapatszállást is eredményesen támadtak bombákkal és tűzfegyverekkel a Don-kanyarulattól észak felé lévő helységekben.

Sztalingrádtól északra a bolsevisták hiába kísérelték meg, ezúttal mindenesetre lényegesen kisebb erőkkel, az átkelést a Volgán. Sztalingrád gyárnegyedében német rohamcsapatok tovább folytatták egyes háztömbök megtisztítását, amelyeket az előző napon legnehezebb bombákkal a német zuhanóbombázók leromboltak. A várostól délre *Timosenko újabb csapatokat szállít át a Volgán, Beketovka és Krasznoarmejszk vidékére,* nyilván azzal a szándékkal, hogy itt a maga részéről is megkezdje november 7-én tehermentesítő kísérleteit. Bombázókötelékek és zuhanóbombázó rajok kedden is nagy, véres veszteségeket okoztak a kiinduló állásokon és a községekben összevont csapatoknak.

A *kalmük-sztyeppéken* egy német gépesített kötelék különösen kiemelkedő eredményt ért el. A köteléket már napok óta zavarta egy hadosztálynyi bolsevista lovas-kötelék. Ügyes cselvetéssel sikerült kedden az ellenséges lovasságot megkeríteni és jelentékeny részeit rövid, heves tűzharc után foglyul ejteni. A megmaradt erőket szétugrasztották és a Káspi-tenger nyugati partján lévő Sós-sivatagba űzték.

A *Terek felső folyásánál* teljes erővel fellángolt a *Gruz hadiútért* vívott harc a német páncélos alakulatok és a Kaukázuson túlról sietve odarendelt újabb szovjet hadosztályok között. Míg az *Osszét hadiút* a Kaukázus északi oldalán minden hadászatilag fontos pontjával szilárdan német kézen van, kedden a német páncélos erők a *Gruz hadiútnak* a Magas-Kaukázusról *kiinduló pontját* is elfoglalták és eredményesen megvédelmezték bolsevista ellentámadásokkal szemben. A gerincen átvezető hágótól a síkságig, ahol a német páncélos zár elzárta a Gruz hadiutat, a Kaukázustól északra lévő bolsevista csapatok ellátása szempontjából oly rendkívül fontos út a német légi haderő szakadatlan ellenőrzése alatt áll.

Távol-Kelet

A *Nemzetközi Sajtó Tudósító* katonai munkatársa közli:

A japánok *Guadalcanar* szigetére összpontosították támadásuk egész súlyát. A japánok a nehéz és legnehezebb fegyverekkel támadják a hátrányban levő amerikaikat. A jelenlegi csendesóceáni hadihelyzet következtében *megengedhetik maguknak, hogy Új-Guinea szigetén védekezésre szorítkozzanak.* Új-Guinea szigetén a japán csapatokat *a szárnyakon is visszavonták* az utánpótlási vonalak megrövidítése céljából. Az *esős időszak* beálltával ugyanis a már jól kiépített utánpótlás megakadt, úgyhogy *az egész arcvonalat vissza kellett vonni.* Most azonban mindenesetre az ausztráliaiak utánpótlása vált csaknem megoldhatatlan feladattá.

*

Bernből jelenti a *MTI:*

A brit hírszolgálat csungkingi jelentése szerint *a japánok Anhvei* tartomány délnyugati részében, *Tung-Lien* körül *támadásba kezdtek* az ottani kínai állások ellen.

*

Isztanbulból jelenti a *MTI:*

A brit hírszolgálat kairói jelentése szerint szerdán *többezer amerikai katona — köztük sok repülő — érkezett Kairóba. (MTI.)*

Bundák, nemesprémek, átszabások még olcsó áron
ENGEL szűcs, IV. ker., Mária Valéria-ulca 7. Udvarban. Telefon: 184 336.

Marosvásárhelyi ekhó

Kiss Pál most megjelent *Marosvásárhely története* című könyvében *hegyen épült Debrecennek* nevezi a székely fővárost. A hasonlat rossz, mert Vásárhely karakterének semmi köze a nagyalföldi kultúrához. Még Kolozsvárhoz is alig fűzi valami szál. Külön „ország": az alföldi, ugyancsak magyar *Móricz Zsigmond* meg is csodálta a levegőjét, párjanélküli magyar ízét, középkorra visszamenő városiasságát. Multjára, tizenhetedik századi főiskolájára büszke, jelenében egyedülvaló, jövőjét építő város... A főtérterem nagyasztalánál fiatal írók beszélnek egy divatos szerzőről. „Afféle pesti nyelven ír — mondja az egyik —, kicsi a szókincse." *Molter* Károly, *Szász* Endre nem fogynak ki a húsz év humorának meséiből, a tragikus emlékezésekből. A tüntetően magyarul beszélő, de soviniszta *Goga*, a *Baciu*-fivérek, a békülés lakomái, amiknek nem lett semmi következménye... Minden erdélyi írónak meg kellene írni a memoárjait, hogy a történelem megőrizze ezeket az emberi dokumentumokat.

●

Reggel arra ébredsz, hogy villamos csönget az ablakod alatt. Kinézel, de még sineket sem látsz. Talán trolleybusz? Helybéli barátod, a Nyugat-Európából idecsöppent, fáradhatatlan *Zsák* József megmagyarázza, hogy a konflis csönget. A kocsis lába alatt van egy csengő, amit *hoppozás* helyett meg-megnyomogat. Bukaresti divat. (Ott is székelyek a kocsisok.) Innen van az egyfogatú bérkocsi gúnyneve: *vásárhelyi villamos*. Este persze, tekintettel a csöndrendeletre, nem szól a csöngő. Helyette azt hallod a sötétségben: *Eggyes!* Utcahosszat ezt kurjongatják. A kocsira vadászók ilyen kitűnő osztályzattal tisztelik az egyfogatút.

●

Kávéháza akkora van Vásárhelynek, mint három kolozsvári együttvéve. És ami a kávéházi kultúra magas fokát jelenti: nincs benne zene. Eleven cáfolatául annak a tévtannak, amely nem átallja hirdetni, hogy vidéken nem él meg zene nélkül a kávéház. Megél az, csak hagyják csöndben. Az meg pláne a kávéház teljes csödjét jelentené, ha elharapózna az a ferde fölfogás, hogy még a zene sem elég, hanem bizony dizőzt vagy akrobatát kell szervírozni a kapuciner mellé. Mindennek nyoma sincs Vásárhelyen. Itt olvasnak, sokkoznak vagy dominóval kártyázanak és a pincér oda-odanéz, nem üres-e a páholy vizespoharа.

●

Azok számára, akik az újonnan felfedezett vörösvérsejt-kivonatok és klorofil-eljárások dacára is tántoríthatatlanul vallják, hogy sürgős esetekben még mindig a víz a legjobb higiéniai eszköz — kellemetlen meglepetés, hogy éjjel nem működik a vízvezeték. Átmeneti állapot ez a stagnálás — mondják a szakértők. — A Maros vize folyik, bár csendesen, csak a szűrőkészüléket javítják. Ezért olyan sárga reggelenként a fürdővíz, mint fényes nappal a Jang-Ce-Kiang.

●

A legközelebbi terv, hogy új kaszárnyát építenek és a régit átalakítják túristaszállóvá. A legszebb tizennegyedik századi miliőben lesz ez a diákotthon: a régi céhek által épített két bástya között, a gótstílű ferences (ma református) várlemplom mellett.

●

Az újkori Vásárhelynek három stilusrétegéről is érdemes szólni. A finom vonalakkal ékes katolikus templom, a barokk és rokokó paloták valóban megérdemlik azt a gondosságot, amellyel a Műemlékek Országos Bizottsága feléjük fordul. Van még tenni való: a stilustalan modernizálásokat, az üzletek portáléit lebontani. Ma már történelem és korrekcióra nem szorul az a háború előtti építőkorszak, amely néhai *Bernády* György polgármester nevéhez fűződik: Vásárhely virágkora, a kultúrház, városháza, a kereskedelmi iskola építése. Utóbbinak akkora oszlopai vannak a homlokzatán, hogy királyi kuriának is beillenék. A kultúrház előadótermében állandó színházat akarnak csinálni: ilyen szép színháza kevés vidéki városnak lesz. A Maroson túlra tervezik a gyárvárost. A világháború utáni korszak építészetének két maradványa áll a Főtér két végén. A görögkatolikus templom egy szép római reneszánsz-bazilikának a másolata. Az ortodox katedrális azonban idegenül és nyomasztólag nehezedik a térre. Óriási bagolynak képzelné valaki, aki *Arany* Jánosra emlékezik. De hát szükség volt rá, a *Bolyaiak* fészkébe a marosmenti Athénbe baglyot vinni?

A népzenész rázendít a *Ha megúnom magamat én, fölmegyek Budapestre* kezdetű ősrégi cigánydalra. A moziban a közkedvelt *Arizonai vadmacskát* adják, meg a *Fekete liliomot*, Pierre *Benoit* rémgiccsét, amelyben „szerelem, bűn, bosszú, harc, izgalmas kalandok, jóindulat és félreértés" kavarognak. Úgy látszik, a ponyvára éhes ember, a *Homo melodramaticus* nem változik. Ezzel szemben idillként hat a *Székely Nép*-ben olvasható egyik hirdetés: „Vidéki kúriára házvezetőnő keresletik. Előnyben részesülnek jómagaviseletű, *hosszúhajú nők*." Valamikor pedig jó *Gárdonyi* Géza novellát írt a *hosszúhajú veszedelemről*... Tempora mutantur.

Garázda Péter

A házadómentesség meghosszabbítására előterjesztést készített a polgármester

Szendy Károly polgármester csütörtökön adta ki október havi jelentését. Beszámol a polgármester arról, hogy a *rendkívüli ideiglenes házadómentesség* meghosszabbítása ügyében előterjesztést készített. A II. ügyosztály működésével kapcsolatban jelenti, hogy folyamatban van többek között a *Fehérvári-út* átkövezése s a *hamzsabégiuti* kislakásos telep makadám útjainak elkészítése. A *Horthy Miklós-úton* a *villamossineket középre helyezték*, ennek következtében az utat itt is új burkolattal látják el. Október hó folyamán 31 földszintes, 11 egyemeletes, 1 kétemeletes, 2 háromemeletes, 1 négyemeletes és 1 ötemeletes lakóház építésére adtak engedélyt. A közjogi ügyosztálytól 417-en kérték *házassági kihirdetés* alól való felmentést. *Tanusítvány* kiállítása iránt 400 kérvény érkezett. A HÉV beruházási programja keretében megjavították *Budapest—Rákeve* közötti vasúti összeköttetést.

A személyszállító vállalatok bevétele a mult hónapban jelentős mértékben emelkedett. A *BSZKRT* bevétele októberben *10,105.000 pengőt* tett ki, ez 3,478.000 pengővel több mint a mult év hasonló időszakának bevétele. A Pedagógiai Szemináriumban októberben a tanítói kar korszerű továbbképzése céljából különböző tanfolyamokat nyitottak. A mult hó elején kezdték meg munkájukat a népiskolákban működő *német tanfolyamok*, amelyek játékos modorban a német nyelv alapismereteit nyujtják a tanulóknak. Az *Ond vezér-utca* 22. számú épületet átalakítják iskolának, hogy az Álmos vezér-utcai népiskolát tehermentesíteni lehessen.

A *közélelmezés* helyzetéről is beszámolt a polgármester. A vásárcsarnokok és nyilt piacok *árufelhozatala* lényegesen több volt, mint a mult év októberében. Különösen zöldség- és főzelékfélékből volt nagyobb mennyiség. *Szarvasmarhából* több, mint kétszerannyit vágtak, mint tavaly ilyenkor. A *borjúvágás* mérve azonban alatta maradt a tavalyinak. A *zsíradékellátás* kielégítőnek mondható. A fővárosba hozott *tej* mennyisége ugyanannyi volt, mint az előző hónapban. Ez természetesen nem érte el a normális ellátási színvonalat. A *tojásellátásban* az utóbbi időben tapasztalt fennakadás leküzdésére megfelelő intézkedések vannak folyamatban. A *fővárosi alkalmazottak* ellátásának megkönnyítése érdekében a *FANSZ* ellátási szolgálatot létesített. A *hadbavonultak* családtagjai közül a mult hónapban 2830-an fordultak anyagi támogatásért a fővároshoz. A szegényebb néposztály között naponta átlag 7500 *ingyen ebédet* osztanak ki. 511 anyának adtak kölcsön *vándorcsecsemő*-kelengyét. A fővárosi *kórházakban* a mult hónapban közös kórteremben 3458 férfit, 4941 nőt, a különszobákban 261 férfit, 413 nőt vettek fel. A *gyógyfürdők* forgalma növekedett. A *Viz-, Gáz- és Elektromos művek* termelése fokozódott. A polgármester a földmüvelésügyi miniszterhez felterjesztést intézett és személyesen is eljárt a *tüzifaellátás* megjavítása érdekében. A kereskedelmi és ipari ügyosztálynál 956-an kértek *tanusítványt*.

Hírek Svédországból

A mezőgazdasági munkáknál Svédországban is erősen érezhető a munkáshiány. A kormány már az év elején felszólította a lakosságot, hogy a közérdekre való tekintettel önként jelentkezzen a mezőgazdasági munkák elvégzésére. Az utóbbi hetekben 7248 önkéntes munkaerő jelentkezett, közülük 4462 férfi és 2786 nő. Érdekes, hogy Stockholmban a város szolgálatában álló tisztviselők közül mintegy négyszázan önként jelentkeztek. Ezzel az önkéntes mezőgazdasági munkások száma 72 ezer 935-re emelkedett.

*

Miután egyre gyakrabban történt meg, hogy a hadviselő hatalmak repülőgépei a svéd semlegesség megsértésével az ország területe felett átrepültek, a légvédelmi felügyelőség szigorú utasítást adott készenléti egységeinek, hogy az idegen repülőgépekre élesen tüzeljenek. Azt az eddigi rendelkezést, amelynek értelmében a lakott helyek felett a légvédelmi alakulatok tüzelését megtiltották és csak figyelmeztető lövések leadását engedték meg, most feltüggesztették.

*

A munkaszolgálati törvény alapján a svéd kormány elhatározta, hogy a szolgálatra köteles nők közül háromezerkétszázat a legnagyobb svéd hadiipari vállalatnál, a Bofors-müveknél helyez el munkára, ahol rendes szakmai kiképzésben részesítik őket. Az intézkedés ellen a vas- és fémmunkások szakszervezete erélyesen tiltakozott, azzal az érveléssel, hogy a munkaszolgálatos nők rendes gyári munkába állítása a szakmunkásság érdekeit sérti. A kérdésben komoly ellentét merült fel a munkásság és a hatóságok között. Az egyeztető tárgyalások folyamatban vannak.

*

A háború előtt, 1939-ben Svédországban 359.000 gépkocsit tartottak üzemben. A benzinhiány miatt, mint mindenütt Európában, Svédországban is erősen korlátozták a gépkocsiforgalmat. A legújabb adatok szerint szeptemberben 78.297 gépkocsinak volt hajtási engedélye. Ebből 35.653 volt a személygépkocsi, 39.054 a tehergépkocsi és 3590 a társasgépkocsik száma. Érdekes, hogy Stockholmban mindössze 9872 gépkocsinak van hajtási engedélye. A háború előtt 181.000 személygépkocsi közlekedett, a motorkerékpárok száma pedig 110.000 volt. Most mindössze 6858 motorkerékpár van üzemben.

*

A svéd—német kereskedelmi szerződés a Svédországba irányuló német szénszállításokat 1942-re 5.7 millió tonnában állapította meg. Ez év első kilenc hónapjában Németország 2.4 millió tonna szenet szállított a svédeknek. A még fennmaradó három hónapban további 1.4 millió tonna szén leszállítására számítanak. Tavaly a németek 4.8 millió tonna szenet szállítottak Svédországba. A német szénszállítás kontingense az 1941-i kereskedelmi szerződés értelmében is 5.7 millió tonna volt. Az idén tehát a svéd gazdaságnak 1.9 millió tonna szénbehozatal kiesésével kell számolnia, amit, mint már előbbi hírünkben is említettük, csak a fakitermelés fokozásával remélnek részben enyhíteni.

Milyen az élet Leningrádban?

állandóan várják a németek támadását, a várost hatalmas erőddé építették ki, az utcák és fontosabb épületek mind meg vannak erősítve.

Bár a leningrádiak tekintélyes részét a tél folyamán elszállították, a nagyszámú ott összpontosított katonaságon kívül a polgári lakosság nagy tömegei még mindig a városban tartózkodnak. Mivel azonban a polgári lakosságot is mozgósították, valójában kevés a különbség a katonaság és civilek között. Azok is, akik nem teljesítenek fegyveres szolgálatot, a katonai hatóságok hatáskörébe tartoznak, közhasznú munkát kötelesek végezni, a város megerősítésén vagy pedig a hadiüzemekben dolgoznak. A munka éjjel-nappal folyik, úgyhogy a részben romokban heverő városban is élénk az élet, nagy a sürgés-forgás, a fáradt, kimerült emberek, akiket az ostromon kívül a nehéz ellátási viszonyok is idegessé, siralmasan kopottá és éhessé tettek, mint egy óriási hangyabolyban, gépiesen végzik munkájukat és járnak-kelnek.

Az elővárosokban az utcákat barrikádokkal torlaszolták el, óriási tankcsapdákat és egyéb akadályokat építettek. Minden ház egy erőd, ahol gyakran tüzérségi állásokat is elhelyeznek. A katonai felkészültség olyan, mintha minden percben számítani lehetne a támadásra. Mindenfelé őrszemek és készültségek cirkálnak vagy figyelnek megfigyelő állásaikból. Csak igen kevés üvegablakot lehet a városban látni: mindenütt deszkák, kartonok fedik az ablakokat, miután a tüzérségi tevékenység következtében alig maradt ablak épen.

A fegyverfogható férfiak, de a nők egyrésze is, napi munkájuk elvégzése után katonai gyakorlatokon tartozik részt venni. A katonaság is, amennyiben a hadmüveletek nem veszik igénybe, gyakorlatozással töltik idejüket. Csak nagyon kevesen maradtak olyanok, akik rendes polgári foglalkozásukat üzik és ezek is elsősorban a hadsereg és a város katonai szükségleteit látják el.

A tüzérségi tevékenység következtében a város képe teljesen megváltozott. Különösen nagy kárt okoztak a találatok az egyik legnagyobb orosz hadiüzem, a cári időkből is ismert Putilov-müvek hatalmas gyárépületein. Ezen a környéken alig van ház, amelyet nem ért volna találat. A külvárosi negyedekre főként gránátzáport zúdítanak a németek. A tüzérség koncentrált támadásait gyakran 15—20 perces közökben hihetetlen erővel ismétlik meg. A legnagyobb pusztítást rendszerint az első találatok okozzák, amelyek még meglepik a lakosságot, esetleg embe-

A *Dagens Nyheter* című svéd lap érdekes tudósításban számol be Leningrád helyzetéről. A lap szerint a tizenöt hónapos ostrom után a több mint hárommilliós város siralmas képet mutat. A német csapatok acélgyűrűje továbbra is szorongatja a rég cári fővárost, amely körül változatlanul folynak a kisebb-nagyobb csatározások, támadások és ellentámadások. Ritkán szünetel a tüzérségi párviadal és nemcsak a harci zaj, hanem a német ütegek találatai is gyakran eszükbe juttatja a leningrádiaknak helyzetüket. Miután orosz részről rekkel teli házakba csapnak be vagy az utcákra, ahol nyugodtan járkálnak a mitsem sejtő lakosok. Miután az első meglepetésen túlvannak, a leningrádiak első gondja, hogy tájékozódjanak, légi támadás tüzérségi tüzelés fenyegeti-e őket. Amikor aztán megszólalnak a szirénák, gyorsan menekülnek az óvóhelyekre és alighogy véget ért a tüzelés, az utcák ismét megtelnek járókelőkkel, a város visszanyeri megszokott képét. Mert annyi idő alatt a leningrádiak már alaposan hozzászoktak a háborúhoz és ha ágyúdörgést, gépfegyverkattogást vagy puskaropogást hallanak, attól még nem ijednek meg, legfeljebb felkészülnek minden eshetőségre. Hiszen a fegyverek okozta zaj már régen hozzátartozik Leningrád nagyvárosi zenebonájához. Sokan vannak, akik nyugodtan tovább alszanak, amikor éjszakai tüzérségi párbaj dúl a város felett.

Az utóbbi hónapokban Leningrád aránylag ritkán látott légi támadást. Úgy látszik, a repülőgépekre fontosabb szakaszokon van szükség és a tüzérségi tűz kevesebb veszéllyel jár a támadóra.

A rombolásoktól eltekintve, hanagyok is a változások, de külsőleg alig vehetők észre. Azok az üzemek, amelyek épségben maradtak, továbbra is lázasan dolgoznak, amennyiben tüzelővel és nyersanyaggal el tudják őket látni, főleg ha termelésük hadi célokat szolgál. Az operában rendszeres előadásokat tartanak, sok színház is fenntartotta üzemét. Számos leningrádi iskolát és főiskolát evakuáltak ugyan, de azokban, amelyek a városban maradtak, folyik a tanítás.

A város belső részeiben a nők azok, akik a háborús terhek nagyobb részét viselik, míg a férfilakosság a veszélyesebb külső területeken dolgozik.

A tél folyamán a sötétség leple alatt az oroszok a Ladoga-tó jegén igyekeztek a város alaposan megfogyatkozott készleteit felfrissíteni és akkor valami élelmiszert sikerült is a városba becsempészni. Természetesen a leningrádiak élelmezési helyzete nem irigylésreméltó és a nagy élelmiszerhiányon részben úgy segítenek, hogy minden talpalatnyi zöld területen főzelékfélét termelnek.

Különösen nagy a tüzelőhiány Leningrádban. Ezért a lakosság egy részét, még a fontos ipari üzemekben dolgozókat is, a város környékén levő tőzegkitermeléshez rendelik ki munkára. A tőzegkitermelésnél nemcsak férfiak, hanem igen sok nő is dolgozik. Ugyancsak tüzelőnek használják fel a szétlőtt és szétrombolt épületek faalkatrészeit és ezeknek összeszedésén is nagy munkáscsoportok dolgoznak.

Megnyitották Konyovics Milán kiállítását

Csütörtökön délután 5 órakor nyitották meg a Tamás galériában *Konyovics* Milán zombori származású szerb festőművész kiállítását. A kiállításon a közoktatásügyi miniszter dr. *Takács* Menyhért, a közoktatásügyi minisztérium szépmüvészeti osztályának vezetője képviselte. Megjelent azonkívül *Popovics* M. Milán országgyülési képviselő, *Gavanszky* Iván bácskai földbirtokos, báró *Wesselényi* Miklós, *Janáthy* István építész, bácskai előkelőségek, azonkívül a magyar művészi élet vezetői közül számosan.

Manapság

Kalap

Valamelyik külföldi ujság rajzos tudósitást közölt egy divatbemutatóról. A divatrajzok között volt egy, amely fölötte meglepett, annyira szokatlan volt.

A rajz homlokterében egy női kalap állott. A kalap nem volt sem a homlokdudoron, sem a nyult agyon, nem csuszott le egyik füire sem. A kalap szépen, szabályosan foglalt helyet a fejtetőn.

Csodáltam a divattervező fantáziáját. Vajjon, hogyan jutott ez az eszébe?

Citrom

Sokáig nem volt citrom. Elhagyott minket hűtlenül. Csak itt-ott bukkant néha elő

Félénk tisztelettel, de némi ellenszenvvel néztük, mint minden indokolatlan karriert.

Egyszer meghivtak egy teára, ahol a háziasszony megsugta a citrom árát, Olyan sok volt, hogy szinte kedvtelve szemléltem, amikor a citromot földarabolták.

Most már megint van citrom. Tegnap már belecsavartam a teámba egy felet.

Nem izlett. Ujra hozzá kell szokni. Idő kell ahhoz, amig a hűtlenséget megbocsátja az ember.

Reklám

A kirakat ablakából drótszőrü, fehér kutyafigura kopogtat rám. A kis kutyababa villanyárammal van összekötve, a két hátsó lábán ül, a két első lába pedig állandóan kopogtatja a kirakat tükörablakát.

Kip-kop. Nézem, figyelem a kis kutyát. Többen nézzük. Uj sétálók érkeznek, azok is megállanak és nézik a kutyát.

Jó reklám ez? Senki se nézi a kirakatot, csak a kopogtató kis kutyát.

(—kas)

Adományok a Főméltóságu Asszony segélyakciójára

A Főméltóságú Asszony segélyakciójára a következő újabb nagyobb adományok érkeztek:

A Magyar Nemzeti Bank, Budapest 75.000, a MAORT-üzemek, Budapest 5000, Fellner Pál, Alfréd és György, Budapest 5000, a Rimamurányi Salgótarjáni Vasmű Rt., Budapest 3000, N. N. Budapest 3000, a Schmoll és Kallós Rt., Budapest 2000, a Magyarország Napilap Rt. folytatólagos gyüjtése 1217.40, dr. Lamotte Károly Budapest 1000, dr. Fabinyi Tihamér ny. pénzügyminiszter november havi felajánlott nyugdija 928.71, dr. Schober Béla Budapest 500, dr. Iklódy-Szabó Andor Budapest 500, dr. Pőzel István Budapest 500, az „Export" Magyar Malátagyár Budapest-Kőbánya Rt. Budapest 500, a Magyar Acélárugyár Rt. Budapest 500, a Magyar Konfekcióművek Rt. Budapest 500, a Nemzetközi Gépkereskedelmi Rt. Budapest 500 pengő.

Nagyobb természetbeni adományok: Az Egercsehi Kőszénbánya Rt. Budapest 400 q szén, a Goldberger Sámi. F. és Fiai Rt. Budapest 2000 m. textiláru és 200 m. selyemáru.

Magyar hősök

Kimagasló bátorságával döntően járult hozzá köteléke harcának küzdelméhez Molnár József zászlós. Százada azt a parancsot kapta, hogy vesse ki állásából az ellenséget. Molnár zászlós szakaszának átkaroló hatással kellett a harcba avatkozni. E feladatát oly sikeresen hajtotta végre, hogy a lendület és támadás elől az ellenség, árkait elhagyva, fejvesztetten menekült. Az átkaroló támadás sikerének hatása alatt a század többi részei is könnyen visszavetették az ellenséget. Molnár zászlós, mikor értesült, hogy századparancsnoka megsebesült, nyomban átvette a század vezetését és saját elhatározásából folytatta a támadást. Ujabb rohammal kivetette az ellenséget a védőövezet többi támpontjaiból is és nagy zsákmányt ejtett. Elöljárói, parancsnokai egyöntetüen megállapitották, hogy a feladat sikeres megoldása Molnár zászlós kimagasló bátorságának és tettrekészségének volt köszönhető.

Döntő hatással működött közre 1942 julius 11-én az Uryv községen át támadásra lendült ellenség sikeres visszaverésében *Fazekas Károly* őrmester, légvédelmi gépágyus üteg félszakasz parancsnoka.

Lövegével ellenséges repülőtámadásra állt készen, amikor észrevette, hogy a szovjet földi csapatok, páncélosok támogatásával, rohamot intéznek saját gyalogságunk ellen s azt válságos helyzetbe sodorják.

Fazekas őrmester habozás nélkül előrerohant félszakaszával a gyalogság első állásaiba s nyomban felvette a harcot. Kiválóan célzott tüzével rövidesen kilőtte az ellenséges harckocsialakulat két egységét s ezzel megroppantotta a támadást. Bátor példájával magával ragadta a nehéz helyzetbe került saját gyalogságunkat is s elszántan szállt szembe az ellenséggel.

Néhány nappal utóbb, julius 18-án egy támadásra rendelt kerékpáros zászlóaljunkhoz osztották be. A kerékpáros zászlóalj előnyomulása a tulerőben lévő ellenség tüzében akadozni kezdett, Fazekas őrmester ekkor ismét elővontatta lövegét s kitünő tüzelőállást foglalva, egymás után küzdötte le az ellenséges fészkeket és kiserődöket. Bátorságára és rendületlen nyugalmára jellemző, hogy a küzdelem során még egy támadó szovjet bombázót is lelőtt.

NAPI HIREK

A jövő század filmje

Időnkint felbukkan a hir, legutóbb japán forrásból eredt, hogy elkészitik a jövő század filmjét. Nem, ne gondoljunk itt Jókai Mór pompásan megirt „A jövő század regényé"-re. Nem arról van szó, hogy valaki szárnyaló képzelettel és utopisztikus elgondolásokkal filmtörténetbe süriti mindazt, ami változás a világban egy évszázadon belül történni fog s most ennek a filmtörténetnek a forgatását elkezdik, hogy a jelenkor közönsége hamarosan gyönyörüségét találhassa benne. Éppen ellenkezőleg.

A tervbevett film a jelenkorról szól, a jövő század közönségének. Korszerüen elgondolt, tudományosan megalapozott, áldozatkészen megvalósitott ajándék lesz a film a jövő század számára. Ahogy készitői tervezik, minden benne lesz, ami korunkra jellemző. A mai élet hű tükre lesz a film, az élet mindennemü és minden fajtáju megnyilvánulásaival. Hatalmas panoráma lesz, amely apró filmkockákba tömöriti mindazt, ami szép és érdekes látnivaló világunkban. Hatalmas dokumentum lesz, melynek kockáin minden kis adalékot megtalál a korunk iránt érdeklődő késői utód. Hatalmas müemlék lesz, amely az elfutó celluloid szalagon minden idők és korok előtt hirdetni fogja a mi hirünket és dicsőségünket. A hatalmas alkotást korunk közönsége nem élvezheti majd. Mihelyt elkészült, légmentes tokokba zárják, lepecsételik, páncélszekrénybe helyezik és bombabiztos óvóhelyre viszik majd le. A tokot csak kerek száz esztendő mulva szabad felbontani: ilyen értelemben lesz tehát a film valóban csak a jövő század filmje.

Ami a hirben figyelemreméltó, nem az, hogy a film készitői éppen a mai kort tartják olyan szépnek, nagyszerünek és gyönyörüségesnek, hogy aprólékos megörökitésével érdemes lesz dicsekednünk az utókor előtt. Érdekesebb az a mód, amely gondoskodni kiván arról, hogy korunk nagy alkotása valóban meg is maradjon az utókor számára.

Valljuk be, időtálló alkotásokban elég szüken állunk. A barlangok falára karcolt rajz földtörténeti korszakokat átvészelt, az egyiptomi piramisok évezredek viszontagságait állják, középkori foliánsok ma is a szellem kincsei. Ezzel szemben a mi felhőkarcolóinkat belül a rozsda eszti, pár evtized mulva összeomlanak, egy-két esztendő alatt szétfoszló könyveinket a papirmalmok várják, a legszebb film is rövid idő multán élvezhetetlenné avul. Ha körülnézünk és eltünődünk azon, vajjon mi marad meg és mi pusztul el egy-két évszázadon belül mindabból, amit magunk körül látunk, a mérlegben nem sok örömünk fog telni.

Ezért megértjük korunk nagy filmjének készitőit, hogy már most részletes terveket dolgoznak ki alkotásuk maradandóságának biztositására. A tervek elég alaposaknak és körültekintőknek látszanak.

Hacsak korunk egy ujabb nagyszerü és zseniális találmánya be nem bizonyitja, hogy a légmentes tok, pecsét, páncélszekrény és óvóhely sem biztositja feltétlenül korunk nagy alkotásának maradandóságát . . .

(mja)

— **Bártfay Gusztáv pénzügyi államtitkár.** A Kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére dr. *Bártfay Gusztáv* miniszteri tanácsost államtitkárrá nevezte ki. Az uj államtitkár a pénzügyminisztérium kiváló képességü főtisztviselője. Négy év előtt, mint miniszteri titkár megbizást kapott a pénzügyminisztérium költségvetési osztályának vezetésére. Ez az időpont egybeesett a győri programm végrehajtásának megkezdésével. A megnagyobbodott ország költségvetéseinek összeállitása, a honvédség fejlesztése és felszerelése: ezek azok a nagyjelentőségü problémák, amelyek Bártfay Gusztáv működéséhez fűződnek. A honvédelmi igazgatás érdekében kifejtett munkásságáért kormányzói kitüntetésben is részesült. Az uj államtitkár egyébként 45 éves, pénzügyi szolgálatát a soproni pénzügyigazgatóságnál kezdte meg. A mult világháboruban sokáig volt a harctéren, megsebesült és több kitüntetést szerzett.

— **Mi van a hivatalos lapban?** A Budapesti Közlöny csütörtöki száma közli az iparügyi miniszter rendeletét az olajosmagvak és az azokból előállitott olajok forgalmának szabályozásáról; a pénzügyminiszter rendeletét uj váltóürlapok forgalombabocsátásáról, valamint a Magyar Királyság és a Németbirodalom között a kétszeres adóztatás elhárításáról kötött szerződések területi hatályának kiterjesztéséről.

— **Összegyüjtött zsoldját jótékony célra ajánlotta fel egy szakaszvezető.** Varga József karpaszományos szakaszvezető, a miskolci református gimnázium tanára, a keleti fronton összegyüjtött zsoldját, 400 pengőt felajánlotta a bajtársi szolgálatnak és a miskolci Vöröskeresztnek.

— **Vitéz Béldy Alajos Stockholmba érkezett.** Finnországból hazatérőben vitéz *Béldy Alajos* altábornagy kedden kiséretével együtt Helsinkiből Stockholmba érkezett. Minthogy stockholmi tartózkodásuk teljesen magánjellegü, az altábornagy és kiséröi a napot egyedül töltötték. Szerdán estére *Matuska Péter* magyar követ a magyar vendégek tiszteletére szükkörü vacsorát rendezett, amelyre hivatalosak voltak a svéd haderő főparancsnoka, több nagyrangu tiszt, Finnország stockholmi katonai attaséja és a „Stockholms Tidningen" főszerkesztője. Csütörtökön reggel a magyar vendégek repülőgéppel Berlinen át hazautaztak. Pénteken érkeznek Budapestre.

— **Tizenhat magyar ösztöndijas egyetemi hallgató utazik Olaszországba.** Az olasz kulturintézet eskütéri helyiségében bensőséges ünnepség keretén belül bucsuztatta a Magyar Nemzeti Diákszövetség és a budapesti fascio vezetősége az Olaszországba utazó tizenhat egyetemi és főiskolai magyar ösztöndijasokat, akiket először *Nedeczky László*, a Magyar Nemzeti Diákszövetség külügyi osztályának olasz csoportvezetője, majd *Bizzarri*, a kulturintézet igazgatója üdvözölt. *Falchi*, a fascio titkára és az olasz főiskolai szövetség itteni megbizottja, keresetlen szavakkal tárta fel, hogy azok a főiskolás bajtársak, akik most Olaszországba utaznak, *ne a propagandát keressék Itáliában, hanem a kulturát.* Igy valósithatjuk meg a legszebb kapcsolatot, ami a két ország között fennállhat, egymástól tanulni mindazt, ami érték.

A HAZÁÉRT

NAGY JENŐ tart. hadnagy a keleti hadszintéren, a storozsevojei harcokban, szeptember 9-én, 33 éves korában hősi halált halt. Szeptember 11-ikén temették el a novouspenkai temetőben.

A Bécsi-uti népiskola tanitótestülete tudatja, hogy SZABÓ LAJOS, a fővárosi III. ker. Bécsi-uti népiskola kiváló tanitója, tartalékos zászlós, Korotojak orosz város elfoglalásakor, augusztus 11-én hősi halált halt.

— **Emelkedett a fertőző betegségek száma.** Dr. Csordás Elemér tisztifőorvos most tette közzé októberi jelentését a főváros közegészségügyi állapotáról. E szerint a fertőző megbetegedések száma októberben emelkedett. Hastifuszban 111-en, kanyaróban 38-an, vörhenyben 638-an, szamárköhögésben 46-an, roncsoló toroklobban 84-en, szövődményes influenzában 15-en, bárányhimlőben 113-an, vérhasban 206-an, gyermekbénulásban 13-an, járványos agygerinchártyalobban 7-en, paratifuszban 2-en betegedtek meg, maláriás megbetegedés egy fordult elő. Emelkedett a hastifusz, a kanyaró, nagymértékben a vörheny és a roncsoló toroklob. Visszaesett a szövődményes influenza, a vérhas és a gyermekbénulás. Októberben a tisztiorvosoknál 1253 férfi és 1181 nő jelentkezett házasság előtti kötelező orvosi vizsgálatra, tisztiorvosi bizonyitványt 2400 házasuló kapott.

— **Csak személyazonossági igazolvánnyal lehet hálókocsijegyeket váltani.** A MÁV igazgatósága értesiti az utazóközönséget, rendkivüli viszonyok folytán megnövekedett hálóhelyigénylések kielégitésének, valamint a hálókocsijegyek eladásának zavartalan biztositása végett a hálókocsik használatát ujra szabályozta. Hálókocsijegyeket ezentul csak személyazonossági igazolás alapján lehet váltani. A személyazonosságot kivánatra a hálóhely igénybevételekor is igazolni kell. A Budapest—Nagyvárad — Kolozsvár, valamint a Budapest—Nagykároly—Dés—Beszterce viszonylatban hálókocsijegyek 7 nappal a vonat indulása előtt előjegyezhetők.

— **Ajánljuk Palugyai szűcsöt, Váci-u.15.**

Vizállás

A *Duna:* Hofkirchennél, Dunaremete és Esztergom között árad, másutt apad, alacsony vizállásu. Schärding 272, Passau 420, Aschach 190, Struden 268, Krems 250, Bécs 236, holnap 222, Pozsony 92, Komárom 230, Budapest 130, holnap 160, Paks 25, Baja 105, Mohács 136, Bezdán 180, Gombos 218, Palánka 205, Ujvidék 139. A *Rába:* Szentgotthárd —53. A *Dráva:* Varasd 178, Barcs —52, Drávaszabolcs 168. A *Tisza:* Máramarossziget és Visk között, valamint Záhonynál árad, másutt apad, igen alacsony vizállásu. Máramarossziget 22, Visk —34, Tekeháza —76, Tiszaujlak —134, Vásárosnamény —152, Záhony —255, Tokaj —90, Tiszafüred —111, Szolnok —128, Csongrád —217, Szeged —95, Zenta —37, Titel 158. A *Szamos:* Dés —66, Szatmárnémeti —112. A *Bodrog:* Bodrogszerdahely 47. A *Sajó:* Bánréve 20. A *Hernád:* Hidasnémeti —6. A *Berettyó:* Margitta 2. A *Körösök:* Csucsa 38, Nagyvárad —136, Békés 38, Gyoma 280. A *Maros:* Marosvásárhely —75, Makó —15. A *Balaton:* Siófok 45. A *Velencei-tó.* Agárd 99.

⁂

Pénteken Budapesten a Nap kel 6 ó. 35 perckor, nyugszik 16 ó. 20 perckor, a Hold kel 3 ó. 31 perckor, nyugszik 15 ó. 35 perckor.

A prosztatatultengés kezelésében a régbevált, tisztán természetes **„Ferenc József"** keserüviz használata sok esetben csaknem nélkülözhetetlen, mert ez már kis mennyiségben bevéve is könnyü, igen lágy székletet biztosit. Kérdezze meg orvosát!

— **Egy magyar-szerb festő: Konyovits Milán.** A visszatért Bácska sokféle gazdagságával, szépségével együtt visszakapott a magyarság egy igen jelentős festői tehetséget is, *Konyovits Milánt*, akinek művészetét eddig, szükebb hazáján tul, jól ismerték Párisban, Rómában, Brüsszelben, Amsterdamban, csak nálunk, idehaza volt ismeretlen. Most a *Tamás Galéria* nagy érdeme, hogy bemutatja a magyar közönségnek ezt a nem mindennapi tehetségü és érdekességü művészt, akit, szerb származása ellenére is, a magunkénak vallhatunk és pedig jogos büszkeséggel. Zomborban született, ott is él Konyovits, de művészi fejlődésének évei Párishoz füződnek. Természetes ilyenformán, hogy festői hangjában a párisi művészet játssza a vezető szólamot *(Henry Matisse)*, bár félreismerhetetlenül megnyilatkozik benne a magyar piktura iránt való érdeklődés is, elsősorban *Vaszary Jánoson* keresztül. Mindez, persze, inkább csak vegyelemzéssel mutatható ki Konyovits festészetében, amely erősen egyéni és a délszláv vérmérséklet minden forró és sürü lendületével gazdag. Vérbeli kolorista Konyovits, akinek vakmerően vászonravetett, vastag ecsetkezelésü, sokszor igen ellentétes szinfoltjai mégis mindig feloldódnak valami egészen mély kicsendülésü összhangban. Itt nemcsak szinösszhangot értünk, hanem azt az erősen szerves egységet is, amelybe mondanivalói ugyszólván összesürüsödnek. Ha divatos szóval akarnánk élni, azt mondhatnók róla: *dinamikus* festő, de ennek a fogalomnak korántsem „divatos", hanem valódi értelmében. Csupa erő, lendület, érzés majdnem minden műve, akár a Bácska vagy Dalmácia tájait festi, akár virágcsendéleteket, intérieuröket vet vászonra. Kevés mai festőben láthatjuk a festői ösztön és a kultura ilyen erős összeolvadását, azt az eléggé fel sem becsülhető *szándéktalanságot*, amellyel magát kifejezi. Festőművészetünk igazi nyeresége Konyovits, akinek különösen mákvirágos és bazsarózsás csendéletére, néhány zombori és raguzai részletére és egy ragyogó bácskai buzaföldjére emlékezünk vissza a felfedezés izgalmas örömével. *(f. j.)*

— **Érdekes előadás a néptáplálkozás biológiai és technikai kérdéseiről.** A Magyar Kémikusok Egyesületének meghivására dr. *Winckel Miksa* berlini táplálkozás- fiziológus előadást tartott a néptáplálkozás időszerü kérdéseiről. A magyar nép részére — mondotta többek között — a táplálkozás alapja bőségesen biztositva van, szükséges azonban a minőség további javitására törekedni, valamint a háziasszonyokat és szakácsokat az élelmicikkek szakszerü elkészitésére kioktatni. Az előadó a továbbiakban azt fejtegette, hogy a táplálkozástudomány kérdései közé tartozik a konzerválómódszerek elsajátitása, a tartalékkészletek gondozása, a melléktermékek és hulladékok értékesitése, vitamindus gyümölcs és főzelékkoncentrátumok előállitása, fehérje és cukorgyártás fából és fahulladékokból, a vér, gabonacsira, savó, élesztő értékesitése és számos más kérdés. Növelni kell a táplálék biológiai értékét, mert a helyes és okszerü táplálkozás sorsdöntő fontosságu népeink jövő nemzedéke szempontjából. A legfontosabb teendők: törekedni kell a fehérje-, zsir-, vitaminhiány lehető betöltésére; a vitaminok és hatóanyagok tanát a táplálkozás egészének keretében kell értékelni; a legnagyobb figyelmet kell szentelni a táplálék biológiai értékének vitamin- és növényi koncentrátumok utján való emelésére, valamint a melléktermékek és hulladékok okszerü értékesitésére.

— **A Piarista Rend ezerpengős adománya a Hirlapirók Nyugdijintézetének.** A magyarországi működésének háromszáz éves jubileumát ünneplő Magyar Kegyestanitórend nevében Zimányi Gyula rendfőnök 1000 pengős adományt juttatott el a Magyar Hirlapirók Országos Nyugdijintézetéhez.

— **A békésmegyei repülőegyesület „Vitéz Horthy István"-vándordija.** A békésmegyei repülőegyesület tanácsülésén azt a határozatot hozta, hogy legjobb eredményt elért repülő-leventéjének jutalmazására „Vitéz Horthy István" vándordijat alapit. Az egyesület most épült korszerü repülőhangárát is vitéz Horthy István nevéről nevezi el.

— **A tejellátás rendje pénteken, szombaton és vasárnap.** A főváros közélelmezési ügyosztályának intézkedésére a tejviszonteladrusitók november 6-án, pénteken az „A" és „B" jegyekre a teljes mennyiséget, tehát 1—1 liter, a „C" és „D" jegyekre 3—3 dcl., november 7-én és 8-án, szombaton és vasárnap az „A" és „B" jegyekre a teljes mennyiséget, tehát 1—1 liter, a „C" és „D" jegyekre a félmennyiséget, tehát negyed-negyed liter tejet szolgáltatnak ki.

— **A Pesti Hirlaphoz érkezett adományok.** A Vöröskereszt javára: dr. Kovács Károlyné (Bp.) (téli ruha akció) 100 P, Menczer Samu (Bp.) 20 P, Kazay László (Kistarcsa, koszorumegváltás cimén) 10 P, özv. Gajárszky Alajosné (Alag) 3 P. Összesen 133.— P. Előző kimutatásunk 12.357.03 P. A Pesti Hirlap gyüjtése eddig 12.490.03 pengő. — A Főméltóságu Asszony nyomorenyhitő akciója javára Menczer Samu 20 P. — Urmánczy Nándor szobrára: özv. Gajárszky Alajosné (Alag) 2 P. — Az Ujságirók Nyugdijintézete javára: Pauló István (Debrecen) 4 pengő.

— **Hollandiai jácint,** tulipán, narcis, crocus stb. hagymák az 1941. évi árjegyzék alapján is megrendelhetők, mert árváltozás nincsen. 100 darab 15—20 fajta tulipánból álló gyüjtemény, saját választásunk szerint, csomagolási és postaköltséggel együtt 19.30 P. Monori Mag, Budapest, VIII., Rákóczi-ut 7.

AZ ELSÖTÉTITÉS időpontja az ország egész területén éjjel 11 óra. Az elsötétités reggel 5 óráig tart.

LEGUJABB

Berlin, nov. 5. **Mint a Német TI értesül, az angolok az északafrikai arcvonal több pontján erős páncélos ékeket indítottak támadásra a német állások ellen. Egy ilyen előretörés során egy keskeny szakaszon több mint száz nehéz páncélost dobtak harcba. A támadás elhárítására Thoma lovag, a Vaskereszt lovagkeresztjének tulajdonosa, páncélos tábornok, harcikocsijai élén ellentámadásra nyomult előre.**

Az elkeseredett harcban Thoma tábornok parancsnoki kocsija mélyen behatolt az ellenséges alakulat közé. A füstben és porfelhőkben a tábornok parancsnoki kocsija elszakadt a többi páncélostól és fogságba került. A német páncélosok, akik a tábornok után rohamra indultak, visszaverték az angol páncélos támadást.

— **Kitüntetések.** A Kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére a Magyar Vöröskereszt céljainak előmozditása érdekében kifejtett kiválóan eredményes működésükért dr. *Frigyesy Jánosnak*, a Magyar Telefonhirmondó és Rádió Rt. vezető-igazgatójának és a Magyar Távirati Iroda ügyvezető igazgatójának a Magyar Vöröskereszt érdemkeresztjét adományozta és megengedte, hogy *K. Halász Gyula* felelős szerkesztőnek, a Magyar Telefonhirmondó és Rádió Rt. sajtóelőadójának, a Magyar Vöröskereszt megbizottjának és művészeti előadójának elismerését tudtul adják. — A Kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Széll György* nyug. ref. esperes, avasujvárosi lelkésznek a Magyar Érdemrend tiszti keresztjét adományozta.

— **Dr. Gottl Egon ügyvéd halálos gépkocsiszerencsétlensége.** Megirtuk, hogy dr. *Gottl Egon* 32 éves budapesti ügyvédet szerdán halálos gépkocsiszerencsétlenség érte a balatoni műuton. A gépkocsi — mint utóbb megállapitották — fivérének, dr. *Gottl Ernő* fővárosi fogalmazónak a tulajdona. Az ügyvéd rokonait hozta a Balatonról Budapest felé. *Gottl Rezsőné*, dr. *Gottl Frigyes* orvos-főhadnagy, *Budinszky Józsefné* és kisleánya ültek még a gépkocsin. Budinszkynénak és kislányának nem történt bajuk, *a másik két utas is csak könnyebben sebesült meg.* A *budafoki* mentők — akik dr. Gottl Egont már holtan találták — Gottl Rezsőnét és Gottl Frigyest Budapestre hozták a honvédtiszti kórházba. Itt ápolás alá vették őket, majd utóbb mindkettőjüket hazabocsátották a lakásukra. A fiatal ügyvéd halálos gépkocsiszerencsétlenségé a fővárosban nagy megdöbbenést és részvétet keltett.

— **Forgószél pusztitott Dél-Franciaországban.** A Var megyében lévő Artignosc község környékén a november 1-ére virradó éjszaka forgószél pusztitott, amely az olajfák, mandulafák, fenyők és más fák ezreit kitépte.

— **Columbus egyik egyenes leszármazottja a spanyol tengerészkadétiskolában.** Madridból jelentik: A fiatal *Verague Don Cristobal Colon Carvajal y Marote* herceg, Columbus egyik egyenes leszármazottja, a tengerészkadétiskolába való felvételét kérte. A fiatal herceg öröklött cime Nyugat-India főkormányzója és amellett Spanyolország tengernagya. *Franco* államfő örömmel teljesitette Columbus utódának kérését és kijelentette, hogy különös örömére szolgál a herceg felvétele a haditengerészeti tiszti iskolába most, amidőn 450-ik évfordulóját ünneplik Amerika felfedezésének. A spanyol állam azt óhajtja, hogy a nagy mult, amelyet Columbus neve képvisel, egybekapcsolódjék a mai spanyol haditengerészettel.

— **Rendőrbirói itéletek a zsidótörvény megszegése miatt.** Az értelmiségi ügyek kormánybiztossága feljelentést tett a rendőrségen, hogy a *Fellner-család* tulajdonában lévő *Hazai Papirgyár rt.* és a *Leipziger Vilmos utódai cukor- és szeszgyár rt.* közös vezetés alatt álló nagyüzemnél kilenc zsidó tisztviselőt törvényellenesen alkalmaztak, illetve alkalmazásukat nem jelentették be. *Fellner Pál* pedig, — akit igazgatósági tagként jelentettek be, — e hatáskörén tulmenően tevékenykedett a vállalat vezetésében. A VI. ker. kapitányság most tárgyalta ezt az ügyet és a rendőrbiró a bizonyitó eljárás lefolytatása után *Fellner Pált* 16 ezer pengő, *Fellner Alfrédot* és *Fellner Györgyöt* fejenként 8000 pengő pénzbüntetésre, *Milkó Elemér* ügyvezető igazgatót pedig *20 napi elzárásra és 1500 pengő* pénzbüntetésre itélte. A büntetés mértékét a Fellner-család kihallgatott tagjainak vagyoni bevallása alapján szabták ki. Ugyanis egyöntetüen *hárommillió pengő cégvagyont* jelentettek be. Az elitéltek *fellebbeztek* és igy az elsőfoku itélet nem jogerős.

— **Halálozás.** Márkus- és batizfalvi *Máriássy Barna* belügyminisztériumi h. államtitkár csütörtökön délben 83 éves korában elhunyt. Temetése szombaton fél három órakor lesz a Kerepesi-temető halottasházából.

A szentesi repülőtéren tragikus körülmények között elhunyt *Tóth Jenő* és *Szulinszky Sándor* sportrepülők temetése pénteken délután fél 4 órakor lesz a farkasréti temető halottasházából. Az engesztelő szentmisét Tóth Jenő lelkiüdvéért szombaton délelőtt fél 10-kor tartják a belvárosi főplébániatemplomban.

Szendy polgármester a főváros közellátásának biztositásáról

A főváros közigazgatási bizottsága november 9-én tartja e havi ülését, amelyen elsőnek *Szendy Károly* polgármester jelentését tárgyalják.

A polgármesteri jelentés beszámol a *főváros közélelmezési helyzetéről* és rámutat arra, hogy mezőgazdasági szempontból a hosszantartó száraz időjárás káros hatásu volt, az időjárás kedvezőbbre fordulása azonban a késés következményeit még kiküszöbölheti. A fővárosi vásárcsarnokok és piacok árufelhozatala lényegesen felülmulta a mult év hasonló időszakának felhozatalát.

A fővárosi vágóhidakon levágott állatokból termelt husmennyiség, a hustalan napok következtében nagyjában elegendőnek mutatkozott. *A főváros lakosságának zsiradék-ellátása ezidőszerint biztositottnak tekinthető.*

A kormánynak a közeljövőben megindulló erőtakarmány-akciója következtében — amely a városi fogyasztók részére szállitó tejgazdaságok termelőképességének fokozását célozza — *a főváros tejellátásának javulása várható. A burgonya-ellátás* októberben teljesen kielégitően alakult és minden remény megvan arra, hogy a téli hónapokban is zavartalan lesz.

A közellátási miniszter felhatalmazta a polgármestert, hogy a hűtőházakban tárolt tojáskészletek elosztását Budapesten és a környéken szervezze meg, s a hűtőházi tojást közellátási szelvényekre ossza ki. A polgármester a fogyasztók részére hetenkint két darab tojást osztat ki november 1-étől kezdődően.

A zsirt, kenyeret, lisztet és cukrot — jegyek ellenében — a fogyasztók csakis a szabad választásuk alapján részükre kijelölt üzletekben válthatják be.

A gázszén szállitása októberben vasuton és viziuton egyaránt tervszerüen folyt. A sziléziai fűtőszén első szállitmányai is elindultak, a bolgár fűtőszén szállitása szintén megindul. A Gázművek és az Elektromosművek termelése tovább emelkedett. A két üzem az Alagut-utcában közös kisérleti körzeti irodát nyitott és a fogyasztók az elektromosáram és a gáz fogyasztását a leolvasáskor a helyszinen számolják el, részükre csak egy számlát állitanak ki és a pénzbeszedést is együttesen végzik el.

Vigyázzunk a billióinkra!

Az első világháborut követő pénzromlás hozzászoktatott a majdnem csillagászati számokhoz. Annál megdöbbentőbb, hogy a milliárdon tul már lépten-nyomon összezavarodunk. Egyik ujságunkban találkoztam ezzel a csinos számmal:

1,630.904,000.000

Államadósság volt-e, háborus költség, már nem tudom. Francia frank volt. Elhittem. Rendben is volt. A baj csak az, hogy ezt a 13 jegyü számot magyarázatul *szóban* is följegyezte a közlemény, és pedig igy:

1 trillió 630 milliárd 904 millió frank.

Mindjárt gyanus volt nekem ez a *trillió*. Azt a fenti számot helyesen igy kell olvasni: *Egy billió hatszázharminc milliárd kilencszáznégy millió.*

Ugyanott olvasom, hogy 50 milliárd dollár = 2 trillió 250 milliárd frank. Elég ránézni erre a trilljóra, hogy leolvassuk róla, ez is csak *billió* lehet. Vagyis *50 milliárd dollár = 2¼ billió frank.* Osszuk el és megtudjuk, hogy *1 dollár = 45 francia frank.* Ha azonban *trilliónak* olvasom a billiót, az derül ki, hogy 1 dollár = 40 millió frank!

Egy másik ujságból ezt az adatot jegyeztem ki:

„A háboru a hadviselőknek *10 trillió frankjába* került."

Ez is merő képtelenség. Akármilyen hihetetlen pénzeket nyel is el a háboru, ezen a mi parányi égitestünkön lehetetlen ennyi pénzt elkölteni.

Az a *tiz trillió* pontosan egymilliószorta nagyobb szám, mint amiről itt szó lehet. A trillió már igazán csillagászati szám.

*

Ezek után fejtsük meg, honnan ered ez a sürün fel-felbukkanó tévedés. Mi a titka? Nem is számitási hiba ez, egyszerüen nyelvi félreértés. A *franciák* az ezer milliót (milliárdot) *billiónak* nevezik, a billió tehát már trillió az ő nyelvükön. Ha francia szövegből forditunk, ügyeljünk erre. Ne a szót forditsuk, hanem az értelmét.

Francia szótáram szerint a *billió = mille millions*, vagyis *ezermillió*. Van *milliard* szavuk is, az is ezermillió, de ugy látszik ezt nem használják, aminthogy mi is meglehetnénk nélküle.

Az angolok és németek billiója *ezerszerte nagyobb*, mint a franciáké és amerikaiaké. *A mienk is.* Érdemes ezt tudomásul vennünk, hogy, ha *magyar* billió jár nekünk valahonnan, ki ne szurják a szemünket holmi silány francia-amerikai billiócskával.

Halász Gyula.

Ravasz László nagy beszéde a bölcseség politikájáról

„A bölcseség parancsolja, hogy most hátra álljunk kockázatos tervekkel, kipróbálatlan módszerekkel . . ."

Az Országos Református Lelkészegyesület csütörtökön tartotta ez évi közgyülését a budapesti teologia dísztermében.

Dr. *Ravasz László* püspök, az egyesület elnöke, megnyitó beszédében a nemzetet érdeklő legidőszerübb kérdésekkel foglalkozott.

— A magyarság az exisztenciális próbát — kezdte beszédét — csak akkor állhatja ki, ha az egyetlen utat elszánt öntudattal és akaratának végső megfeszitésével követi. Ez az ut pedig az, hogy a sajátmaga életének megmentése, védelme és megtartása céljából hadserege harcképességét a lehetőségig felfokozza; idehaza a polgári társadalom ellátásában és igazgatásában rendet tart és az egész nemzet lelki erőit az egység, a bátorság, az áldozat irányában a legmagasabbra: a hősies mértékre fokozza.

„A magyar vér fölött a magyar lélek dönt . . ."

A püspök ezután az erőkimélésről beszélt.

— Erőkimélés alatt — mondotta — azt a bölcseséget értjük, amely nem riogatja egymást rémhirekkel, nem őrli fel a lélek legnemesebb erőit, hanem pihent szivvel áll a valóság tényleges terheinek sulya alá. Ez a kimélő bölcseség parancsolja, hogy most hátraálljunk kockázatos tervekkel, kipróbálatlan módszerekkel, gyors társadalmi átalakulásokat és megrázkódtatásokat jelentő reformtörekvésekkel.

— Ez a meggondolás teszi parancsoló szükséggé annak a gondolatnak bátor megvallását és hirdetését, hogy a magyar vér fölött a magyar lélek dönt s történelmi felelőssége tudatában ott és ugy ontja, ahogy jövendő sorsa parancsolja. Minél kevesebb van e drága kincsből, annál jobban kell gazdálkodni vele és megnyugtató érzés tudni azt, hogy az ország első sáfárának legdrágább, legféltettebb kincse és java a kezére bizott magyar vér és ő a saját vérén tapasztalta, hogy milyen drága katonáink élete . . .

A püspöknek ezeknél a szavainál a közgyülés minden tagja felemelkedett helyéről és hosszasan éltette a Kormányzót. Ravasz László ezután igy folytatta:

— Mi tudjuk, hogy egy unciával sem ad többet belőle, mint amennyit a magyar jövendő megkiván. Jól esett ilyen nyilatkozatot olvasnom a honvédelmi miniszter urtól. Igy egy hős beszél, aki nem fél kiontani a vért, ha kell, de védeni sem, ahol lehet.

A kenyér kérdése

— Valószinünek tartom, hogy a magyar közéletből néhány hónap mulva minden más kérdést kiszorit a mindennapi kenyér kérdése. Exisztenciális kérdés a zugforgalomba jutott, elrejtett élelmiszerkészletek előhozása és közforgalomba bocsátása. Reméljük és elvárjuk, hogy a kormányzat nem keztyüs kézzel fog a kérdéshez nyulni s hisszük, hogy a magyar nép józan bölcsesége megérti: amikor arról van szó, hogy az árviz ne sodorja el az egész falut, nem fontos dolog az, hogy valaki egypár piros kukoricacsőt meg tud-e menteni, vagy nem?

Egység és bajtársias szellem

Ravasz László ezután a győzelem szükségességéről szólott, majd igy folytatta:

— Fontos dolog, hogy a magyarok között a lelki egység megépüljön. Minden olyan mozdulat, kisérlet, amely magyar embert magyar emberrel szembeállit, meglevő ellentéteket felfokoz, az ellenségnek tett közvetlen szolgálat. Azért esett olyan rendkivül jól egynéhány nemes megnyilatkozás, amely katolikus oldalról a magyarság lelki egységének helyreállitása céljából hangzott el és a felekezeti ellentétek kiküszöbölését hangsulyozta. Mint magyar emberek a legfőbb magyar kérdésekben életre és halálra közösen vagyunk érdekelve. A kereszténység fennmaradása, vagy elpusztulása kérdésében Krisztus egyházai között teljes egyetértés áll fenn. Ha megtudnánk tenni azt a nagyon fontos lépést, hogy egyházi vonatkozásokon kivül társadalmi érintkezésben és együttmunkálkodásban bajtársias szellemet és egymás személyét megbecsülő keresztyén barátságot sajátitsunk el, olyan nagy lépést tennénk előre, amely méltán meglepné a világot.

A reverzális

Rendkivüli figyelmet keltett, mikor az elnök megnyitója végén nyomatékkal jelentette ki: nagyon fontosnak tartaná a reverzális-kérdés megoldását. „A statisztika megmutatja — mondotta —, hogy a református egyház nem veszit a reverzálissal többet évenként, mint egy tavaszi influenzával és ez a dolog évtizedek óta mégsem tud nyugvópontra jutni. Csak annyi az eredmény, hogy ijesztően emelkedik mindkét oldalon azoknak a házasságoknak száma, ahol egyáltalában nem vesznek igénybe egyházi áldást. A magyar állam se nézheti mindezt már sokáig."

Hódoló távirat a Kormányzóhoz

A megnyitó után Ravasz püspök inditványára a következő határozatot fogadták el: „Az Országos Református Lelkészegyesület közgyülése mély megindulással emlékezik vitéz nagybányai Horthy István kormányzóhelyettes hősi haláláról. Megbecsüli ezt a drága életet és ezt a drága halált. Horthy István emlékezetét, amelyet minden református lelkipásztor szivébe zár, jegyzőkönyve lapjain megörökiti és áldja Istent, hogy ezt a nevet belevéste nemzetünk történelmébe, mindenekfelett pedig azért, hogy az Ur Jézus Krisztus révén beiktatta az Élet könyvébe . . ."

A Kormányzóhoz a következő szövegü táviratot intézték:

„Az Országos Református Lelkészegyesület budapesti közgyülése hódolattal tiszteleg Főméltóságu Kormányzó Ur előtt. Hálát adunk Istennek, hogy a magyarság történelmének legsulyosabb idejében Kormányzónk tiszta és hü egyéniségét adta vezérül és kéri a Mindenhatót, hogy önfeláldozó szolgálatát, hüségét jutalmazza magyar népe győzelmével."

A férfidivat és annak korlátozásai Franciaországban

Irta Henry Malet-Daubant

Az öltözködés terén a férfiak sem mentesek a kisértés démonától, amikor a ruhaüzletek kirakatai előtt megállva szemük előtt pompáznak a szép ruhák.

A felöltöztetett próbabábukon ott van az árjelzés is, mintha bizony elég volna a ruhákért csak fizetni és már vihetné is az ember a megáhitott öltönyt. Ritka az a kereskedő, aki rászánja magát, hogy kedvét szegje vevőinek és elhelyezze kirakata kellős közepébe a baljós feliratot: „E ruha csak utalvány, vagy két használt, de jó állapotban lévő öltöny fejében szolgáltatható ki."

A gyakorlatban senki sem kap új ruha vásárlására elöljárósági engedélyt. Minthogy a szövet egyre kevesebb, ilyen engedélyt csak egészen kivételes esetben adnak ki. A két használt, de „jó állapotban lévő" öltöny beszolgáltatása mindenkit óvatosságra int, mert kevés férfi áldozhat fel két ruhát, anélkül, hogy ruhatárát manapság ki ne üritené teljesen. E mellett az ember hajlamos arra a talán nem is indokolatlan feltevésre, hogy a két békebeli régi öltöny még mindig többet ér mint a ma készült anyagból varrt ruhák, amelyek mutatós szövetből készülnek ugyan, de még nem állották ki a próbát.

A ruházati iparból élő sok munkásnak és munkásnőnek azonban mégis csak kell valami munkát adni.

A szabók ezért megfelelő megoldáshoz folyamodtak, a ruhák, felsőkabátok kifordítására ajánlkoznak, hogy személyzetüket a biztos munkanélküliségtől megmentsék. Emellett a közönség is menti ezzel a látszatot. Méltósággal viselni a balsorsot. A franciák ragaszkodnak ahhoz a látszathoz, mintha még semmiben sem szenvednének hiányt, a valóságban pedig a még beszerezhető áruk sora is naprólnapra összezsugorodik.

Párisban a leghiresebb szabócégek is beállottak a fordítás kényes munkáját végzők sorába, melynél gondosan fel kell fejteni minden varrást, kisimitani a szövetet és újraszabni a ruhát. A legtöbb francia férfi manapság alaposan lefogyott, miért is az öltönyöket teljesen át lehet alakitani. Ennek azonban két bökkenője van: a szivarzseb és a gomblyukak jobbfelől vannak. A gomblyukakat töméssel tüntetik el. A szivarzseben pedig úgy segítenek, hogy a zakkó sportszabást kap egy-egy szivarzsebbel mindkét oldalon. Ezekhez az anyagot rendszerint a nadrágból, vagy a kemény elhatározással feláldozott mellényből hasítják ki. Az illuzió igy tökéletes.

A próba mindig egy kis szomoruját ék, mert nincs gombostű. Egy darab 2 sous-ba kerül. Igy a szabász közvetlenül a kliensen férceli össze a varrásokat müselyemfonállal, mely inkább fényes, mint tartós.

Magától értetődik, hogy ahol ilyen pótmegoldásokhoz kell folyamodni, ott bajos „divatról" beszélni. A férfielegáncia irányadó folyóirata, az „Adam" már nem jelenik meg, bár megszünni azért nem akar. Szerkesztősége ajtaján ki van irva: „Hivatalos órák minden délelőtt." De vajjon akad-e látogatója? Talán még a valaha divatot diktáló André de Fouquières maga is rászorul ma a párisi munkások ügyes kezére, hogy továbbra is ugy jelenhessék meg, mint Franciaország legjobban öltözködő férfia, példát adva optimizmusáról és az embernek minden időkben megnyilvánuló alkalmazkodó képességéről.

Amerika fenntartja kapcsolatait a vichy-i kormánnyal

Washington, nov. 5. (Bud. Tud.) Hull külügyminiszter sajtóértekezleten állást foglalt a vichy-i francia kormány további elismerése mellett. Kijelentette, hogy mind általában az amerikai kormány, mind pedig külön a külügyminisztérium mindenkép meg van elégedve a Vichyvel való kapcsolatokkal.

Este: Kaloderma tisztitókrémet oszlatunk el vékonyan arcbőrünkön és hagyjuk kissé beszivódni. Aztán gondosan letöröljük a krémet és benedvesitjük arcunkat Kaloderma arcvizzel. Végül kevés Kaloderma aktivkrémet dörzsölünk el egyenletesen arcbőrünkön.

Reggel: Kaloderma arcvizzel erősitjük arcunkat és nyakunkat; azután Kaloderma nappalikrémet oszlatunk el leheletvékonyan bőrünk felületén.

KALODERMA *Kozmetika*

UJ UT AZ UJ SZÉPSÉGHEZ

MAGYAR GYÁRTMÁNY

Lacika sorakozót fúj az ólomkatonáknak

Vasnapok a fővárosban

A főváros lakosságát a házak kapualjaiban kifüggesztett falragaszok figyelmeztetik, hogy a vas- és fémgyüjtő megbizásából az egyes házakban mikor vásárolják meg az összegyüjtött vas- és fémhulladékot. A vas- és fémgyüjtő megbizottai igazolvánnyal és lepecsételt ártáblázattal rendelkeznek és nyugta ellenében fizetik ki a megvásárolt anyag értékét. A gyüjtés körzetekre osztva október 26-tól tizenöt napon át tart. Egy- és kétlovas kocsik vagy ócskavasnak beillő gépkocsik járják az utcákat, oldalukon sárga plakáttal: „A vas- és fémgyüjtő megbizottja." Vashulladékot ugyanis csak engedélylyel lehet venni vagy eladni, ilyen engedélye pedig csak a vas- és fémgyüjtőnek, illetve megbizottainak van.

*

. . . Még nincs dél, amikor a kocsik már megtelnek az összeszedett vashulladékkal. A Fémgyüjtő megbizottja csenget a házakban. Itt a vas- és fémgyüjtő!

Egyszerre megélénkül a szürke, álmos pesti bérház. Kinyilnak a lakások ajtajai. Fiatal leányok, háziasszonyok, cselédek, szakácsnők, gyermekek, öreg emberek, öreg asszonyok sietnek le a lépcsőkön az udvarra. Kezükben egy-egy törött mozsár, tüzhelylap, eltöredezett öntöttvas kályhadarab, lakat, lánc, ajtókilincs, lábas és sok más minden.

A vas- és fémhulladékokat pontosan lemérik és a hivatalosan megállapitott beváltási árakat kifizetik.

Öreg tüzharcos hozza féltve őrzött emlékét. Még a mult világháborúból származó megcsorbult bajonettjét. Mérlegre kerül, mint Brennus kardja.

Egy kisfiu jön — még elemi iskolás sem lehet — trombitát fuj, éktelen lármát csap.

— Fémgyüjtő bácsi! — mondja — én is elhoztam az — ólomkatonáimat!

A fémgyüjtő mosolygva veszi át és teszi a mérlegre a kisfiu kötényéből előkerülő ólomkatonákat. Közben ránéz az ócska mosdóval, törött tüzhellyel, kiszolgált fürdővizmelegitővel, abroncsokkal, lyukas kályhacsövekkel zsufolásig megrakott kocsira, meggondolja magát és — hirtelen visszaadja az ólomkatonákat.

— Tartsd csak meg, kisfiam. Mivel játszanál, ha ezt is elvinnénk?!

Lacika — mert igy hivják a kisfiut — egy pillanatra elszontyolodik.

— Mivel? — kérdi. — Hát majd csinál a nagypapa — fakatonákat.

Nagyapó bólint. Tessék csak elvinni, ha már az unokám ugyis megfujta számukra a sorakozót!

Egy Bezerédy-utcai házban a gazdasszony ránéz a cédulára, amit elismervényül kapott: 80 fillér!

— Na, hiszen nem sok! Dehát nem is *ezért*, hanem kötelesség ez, tetszik tudni — mondja.

— Megvan a pénz a Pistike könyvére! — szólal meg mellettünk egy öreg ember, hihetőleg a Pistike nagyapja. — Egy könyve hiányzott még neki az iskolából, most már azt is megvesszük — az ócskavas árából.

Lacika trombitál, a kocsi továbbgördül a szomszédház elé, ahol már várják. Egy középkoru háziasszony szalad utána, kezében kulcsköteg zörög.

— Itt vannak még ezek a törött kulcsok — és odadobja a szekérre a többi hulladék közé és már indul is vissza.

— Várjon, jó asszony, lemérjük!

— Ugyan minek! Nem azért adtam! — szól vissza. — Csak hát ha már ugysem tudom használni, miért legyen otthon? Beolvasztva meg érték!

*

És igy megy ez mindenütt. A főváros közönsége, mint a belső front katonája, dicséretes buzgalommal veszi ki részét a vas- és fémhulladék gyüjtéséből. Az ismétlődő vasnapokon olyan helyekről is előkerül a hulladék, ahol eddig még nem szolgáltatták azt be. Érdekes, hogy például egy Rákóczi-uti üzletből másfél napig hordták el az összegyüjtött hulladékot. Ez az üzlet egy — cukrászda volt!

A főváros negyvenezer házából sok ócskavas gyül össze. Az ócskavasból ujra vas, a vasból eke és fegyver lesz . . .

Kiss Károly.

Mit olvasnak a harctéren?

Egy nemrégen hazatért főhadnagygyal beszélgettünk a mai idők olvasási lázáról. Igy terelődött a szó arra, hogy ott kinn az izgalmas és feszült napok alatt, az ágyúdörgés közepette van-e kedvük katonáinknak olvasni? . . . Ámulva hallottuk, hogy ott kinn még azok az egyszerű parasztfiúk is rászoktak az olvasásra, akiknek idehaza se idejük, se alkalmuk nem volt olvasni. Az ütközetek feszült izgalmai után legtökéletesebb pihenés és megnyugvás: a könyv. Minden katonának ott van a zubbonya zsebében egy-két „gyürhetetlen" kisregény és ha pár perc edeje van, előveszi. Cserélgetik egymás között és mikor az utolsó gazdához kerül, már több benne a ragasztás, mint a betü.

A szeretetcsomagos ládákban érkező könyveket úgy állják körül a katonák, mintha régenlátott, kedves vendéget kaptak volna. A „protekciósoknak" szabad válogatni is, főként azoknak, akik a komolyabb irodalom iránt is érdeklődnek. Mert nemcsak nemes ponyva érkezik, hanem sok értékes könyv is. A multkor például tiz kötet Kant-breviárium érkezett egyik ládában. Természetesen mindnek akadt gazdája. A kevésbbé igényesek csak úgy kéztől kapták a szines füzetecskéket, kettőt-hármat egyszerre.

Nemrégiben az egyik ládában iskolás gyerekek által összegyüjtött olvasmányok érkeztek s igen kedves és humoros történet járt erről a küldeményről szájról-szájra, azaz csapatról-csapatra. A küldeményben mindenfajtájú könyv szerepelt — főleg a mult századból. Elsárgult Marlittok, padlásról előkotort Beniczkyné, de még több May Károly, Verne és Tutsek Anna leányregényeiből. Sőt még Mackó Muki kalandjait és Andersen meséit is elküldték. A katonák először nevettek ezen a humoros eseten, de aztán lassanként elkérték ezeket is és csudák-csudája, Mackó úrfi kalandja lett a lövészárok legkapósabb „regénye". A detektivtörténeteket főleg a városi fiatalság kéri. A vidék konzervativ szellemü katonái hűségesen kitartanak Jókai, Jósika, Rákosi Viktor, Mikszáth és Gárdonyi mellett . . .

Konyovics Milán,festő

Tamás Henriknek,a pécsi Tamás Galéria volt tulajdonosának 102 darabból álló gyüjteménye/36 müvész/,1959-ben került a Pécsi Modern Magyar Képtár tulajdonába. Konyovics egy müvel szerepel. 223.old.31.jegyz

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1967.Pécs,1968

Konyovits Milán.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

Konyovits Milán festő

Kiállítások

Konyovits Milánnak, aki a Tamás-galériában állította ki bácskai képeit: színeiben és témáiban harsogó erővel jelenik meg a bácskai táj. A művész zombori születésű sokáig élt Párisban, Páris művészeti levegőjében fejlődött is ki, de anélkül, hogy feladta volna a maga délszláv temperamentumát és bácskai, meg dalmát tájainak élményét. Festői látása hatalmas és szenvedélyes, szereti az izzást s az erős tónusokat; képei szinte felhevítik maguk körül a levegőt. Legszebb képei közé tartozik a „Raguzai Szent Balázs-templom". Legfinomabb — talán legfranciásabb — képe az „Odaliszkok". Konyovits Bácska visszatérésével lett ujra magyar alattvaló. Festői ereje, élményeinek őszintesége s modern festői műveltsége nagyon figyelemreméltó jelenség, s uj, még pedig nagyon markáns egyéniséget jelent a magyar festők szivárványában.

Az *„Alkotás Művészház"*-zal uj kiállító helyiség (és uj kiállító vállalkozás) nyilt meg az Erzsébet-körúton, világos, kiállításokra igen alkalmas szobákban. Az első kiállítás igen rokonszenves. A legjobbak neveit felsoroljuk: *Basch* Andor, *Bernáth* Aurél, *Biai-Föglein* István, ifj. *Czene* Béla, *Feszthy* Masa, *H. Mattioni* Eszter, *Péchy-Pilch* Dezső és *Varga* Nándor állitottak ki festményeket és metszeteket. Szép és erőteljes a kiállítás

N. U. 1942. XI. 19.

Konyovits Milán.

1942-ben a Tamás Galériában kiállitották müveit.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Konyovits Milán
festő
koll. kiáll

Tamás Galéria
136. sz. 1942. nov.
5–16.

hirdethet a távbeszélő névsorokban.

Angelo Di terazzo műkő és áru vállalat, Kassa, Bárczi- 28-74

emét

ándor márvány és grá- kőgyár és kőipartelep kemét V Nap u. 1. 3-51

d Ignác sirkőgyár, kemét, IX. Szent István- 19. 2-63

lc

Hermann és fia kőfaragó- Miskolc Zsolcai kapu 30. 20-49
ábor kőfaragómester, gép- kőipartelepe Miskolc, Vay- 13-93

gyháza

ndor sirkőraktára, Nyíregy- Rákóczi-út 5. 28-09

se

ner Károly sirem- izem, Óbecse. 10

háza

ajos sirkőraktára, Orosháza. 2-65

Albert fia, Pápa 11-68

István kőfaragó, Pécs, Rad- . 36. 13-86

Só.

Ujvidék

Krámer Testvérek sodrony-, sodronyáru- és vasárugyár, Ujvidék, Krámer Sándor-u. 7. 23-17 23-18

Újvidéki Ká elgyár R.-T. Ujvidék. Krámer Sándor- u. 2/4 21-21 és 21-65

Sodronyszövetek, fonatok, kerítések.

(Lásd kerítések, kapuk, ajtók alatt is.)

Budapest

Zimmermann Gyula és fia. Sodronyszövet, fonat és szitaáru. Budapest, VIII. Rákóczi-tér 3. 142-937

Miskolc

Deicgsel A. **magyar acéldrót-, drótkötél és drótárugyár r.-t. Miskolc, Besenyői-út 18. 13-21**

Nagyvárad

Bozsák Mihály sodronyszövet, fonatgyár Nagyvárad Beöthy Ödön-u 67. 21-10

Nyiregyháza

Bezzegby Tibor **drótkerítés, sodronyágybetét, drótszövet és szitáruüzem, Nyháza Őszöllő u 6. 29-60**

Ujvidék

Krámer Testvérek sodrony-, sodronyáru- és vasárugyár, Ujvidék, Krámer Sándor-u. 7. 23-17 23-18

Konyovits Milán

magyar nemzet SZERDA, 1942 NOVEMBER 11.

Művészeti hirek

Konyovits Milán kiállítása

Konyovits Milán bácskai szerb festőművésznek a *Tamás-Galériában* rendezett kiállítása új jelenség Budapest művészi életében. A délvidéki festőművész egyszerre felhívja magára a figyelmet harsogó és napfényes színeivel, melyeket valami izzó, déli napfény hevít. Franciás tanultsága nyilvánvaló, ám ezeket a nagy és erőteljes foltokat már valósággal balkáni, délszaki ragyogás élteti. A dolgokat és formákat egészen közvetlenül éli át s ha az áradó levegőnek nagy a szerepe bátor magatartásában, a párának és a lég tükrözéseinek sokkal kevesebb joga van nála, mint például a francia, vagy a franciás iskolázottságú magyar festőknél. Színei ragyogó, merész és közvetlen keleti színek; talán nem tévedünk, ha e képek láttán felidézzük a balkáni és keleti szőttesek nem egyszer vad ellentéteinek emlékét. Életérzése és élménye közvetlen és őszinte; a természettel egészen intim viszonyban áll s nem egyszer brutális közelséggel szemléli a dolgokat. Nem érdekli más, csak a dolgok és a fény festői lényege, nem keres távoli értelmezéseket. Belsejükben oldja fel a természet összes jelenségeit s ha tájképein is megragad a napfény szabad áradása, a korlátlan fény és tűz uralma, úgy csendéletein is ott uralkodik ez a minden más szempontot félretoló őszinte festőiség, a vad színek gyönyörűsége. Kétségtelenül elhozza a Bácska külön hangulatait közénk, ám ugyanekkor nem áll meg itt, egész felfogásán és szemléletén látszik a dolgok déli eredete, rokonsága a szerb népművészet formáival, kapcsolata a Balkán ragyogó és egyben minden napfény mögött mégis végzetesen komoly, sőt komor tájaival. Minden külső ragyogáson túl valósággal tragikus életélményekkel teli festő, aki egyáltalában nem titkolja temperamentumát. Pátosza nem is annyira formáival lélekzik — formái szétoszlanak a fényben —, hanem inkább festőisége élteti, az a festőiség, mely közvetlenül tapintja a színeket. Érezzük európai tanultságát, nyugati műveltségét, ugyanekkor azonban az otthoni hatások egészen kitöltik ezeket a kereteket és a napfényes keleti színek harsogása, a szabad életöröm áradása, az ösztönök merészsége egészen új tartalmat ad Konyovits Milán festői egyéniségének, mely akár a távolibb európai, akár a szűkebb magyarországi festőiségtől élesen megkülönbözteti.

Gogolák Lajos

Kézrekerült zsaroló áldetektív

Néhány nappal ezelőtt *Fritsch* Ernőné Veres Pálné-utca 16. számú házban levő női divatszalónjában megjelent egy férfi, aki detektívnek adta ki magát s azt állította, hogy Fritschné ellen zsidórejtegetés és az angol rádió hallgatása miatt feljelentést tettek. Később kijelentette az asszonynak, hogy békésen is el lehetne az ügyet intézni, ha Fritschné áldozna valamit erre. Végül is *háromszáz pengőt zsarolt ki a divatszalón tulajdonosnőtől*, aki azonban másnap feljelentést tett a főkapitányságon. Kiderült, hogy áldetektív járt nála. A nyomozás megállapította, hogy a zsaroló *Paksi* Sándor 35 éves távírómunkás volt, aki Fritschné volt szobaleányától hallotta azokat a dolgokat, amelyek alapján megzsarolta az asszonyt. Paksit előállították a főkapitányságra, ahol *beismerő vallomása után letartóztatták.*

Vízállás

A *Duna* Hofkirchen—Linz és Pozsony—Komárom között árad, máshol apad, alacsony vízállású. *A keddi dunai vízállások:* Schärding 204, Passau

Statáriális tárgyalás Kecskeméten

Kecskemétről jelentik: A kecskeméti rögtönítélő bíróság *Dinnyés* György tizenkilenc éves napszámost tizenkétévi fegyházra és tízévi hivatal-

Kapcsa János
falő

A kiállitáson bemutatta az „Álmosdi templomhert"-et.

Tóth Béla: A Hajdu-Bihar megyei képzőművészek.....
Művészet, 1971. április - 37.oldal.

Konyovics Milán

Magyar Szó

1951 DEC 12.

610

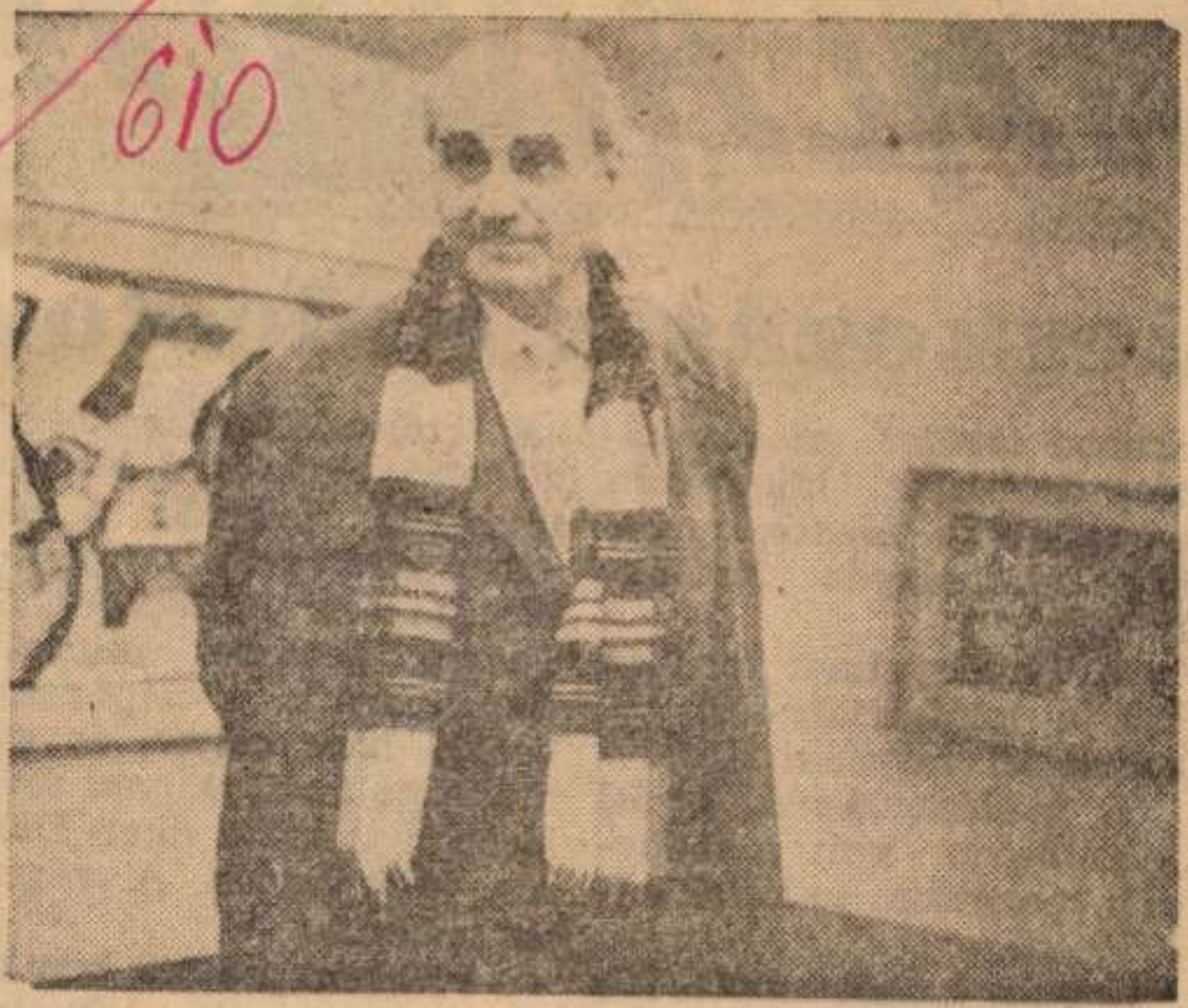

Konyovics Milán zombori festőművész beográdi kiállitása — mint megirtuk — rendkivüli érdeklődést keltett. A nemzetközileg is elismert művész tárlatáról a legnagyobb elismerés hangján emlékezik meg a beográdi sajtó. Konyovics a fővárosban azokat a képeket állitotta ki, amelyet festői munkásságának negyvenéves jubileumán Noviszádon is bemutatott.

szabad terület megteremtése a Kozják környékén és válasz a főparancsnokság kiáltványát birálóknak.

Külön figyelmet forditot tak a népfelszabaditó bizottságok megalakitására.

A tanácskozásnak óriási jelentősége volt a makedón mozgalom további fejlődésére.

Ezután harmadnapra, feb ruár 29-én, a harmadik brigád átesett a tüzkereszt ségen. A kolostorból kifelé haladva, előörse váratlanul erős csetnik egységekre akadt, ugyhogy már a kora reggeli órákban meg-

ság azonnal hadbiróság elé állitotta őket és a biróság itélkezett felettük a nép ellen elkövetett embertelenségekért. A többiekhez Tempo beszédet intézett. Elmagyarázta a népfelszabaditó harc céljait és rámutatott arra, milyen árulásba taszitotta őket Drázsa Mihajlovics. A végén ezt mondta:

— Hazaengedünk benneteket, aki pedig harcolni akar a megszállók ellen, fogjon puskát és a harcokban bizonyitsa be a nép iránti szeretetét.

Konyovits Milán

koll. kiáll. Tamás Galéria

irod

Ujság.

1942. nov. 6.

(Konyovits Milán festménnyei)

Fenti a magyar Zomborban született, ott is járta iskolait. Művészeti tanulmányait Prágában és Párisban végezte.

1903 II. 10.

Budapest

Számvevőségnek Felterjesztetik 1902. évi számadás, 3 bevételi, 187 kiadási okmány és a leltári kivonat. – (79/903)

Konyovics Miklós

festő

Szül. 1898 Zombor

Kassa

Szeged 1944

Délvidéki halálk.

SABACZ JÓZSEF
fűszer, csemege, papir
és irószerkereskedése
SZIGETVÁR

Konyovits Milán

festő

koll. kiáll.

Tamás Galéria Bp. IV

1942. nov.

Folyószám	Szakleltári sorszám	A leltári napló folyószáma	A … v…

érték		Jegyzet
	fill.	

Konyovics Milán

festő

Délibáb

1942. nov. 14.

Konyovics Milán: Utcarészlet Zomborban (*Mérei felv.*)

Konyovics Milán

festő

Konyovics Milán:
Dalmát nő

Delibáb

1942. nov. 14.

1978

II.

Konyovits Milán festményei

(Tamás-Galéria.) Nem ismertük ezt a művészt, aki külföldi sikerek aureolájában először jelenik meg most közöttünk. A Bácska szülöttje, ugyanugy, mint a nagytehetségü Dobrovits Péter, aki az ország összeomlásakor szerb vérei közé tért vissza. Konyovits Milán még a magyar Zomborban született, ott is járta iskoláit s amikor külföldön nem volt, ott is élt és dolgozott. Művésszé azonban nem közöttünk készült fel, mint Dobrovits, aki Képzőművészeti Főiskolánkon tanult és az összeomlásig az itthoni kiállításoknak volt résztvevője, hanem már az első világháboru után Prágában, majd Párisban. Jugoszláviában megbecsült művész volt és külföldi kiállításairól is sikert jelentő sajtóvéleményekkel tért haza.

Ha kiállításának anyagát magyar művészek festményei közé illesztenők be — például a Műcsarnok egyik termét engednék át neki —, feltünően kirikitana közülök. Pedig a mi festőink is szines kvalitásaiknál fogva értékesek. Még nem is olyan régen telibe szólt képeiken a szin, a napfény égett sárgáikban és viritott zöldjeikben. Gondoljunk csak Ferenczy Károly vagy Iványi-Grünwald Béla festményeire, de általában Nagybányára. Ujabb időben, igaz, ellankadt valahogy festőinkben a szinek ereje, erő helyett a finomságokat keresik inkább, de azért Szőnyi István, Bernáth Aurél vagy Berény Róbert mérséklettel megitatott és érzéssel meglágyitott szinessége nem kevésbbé igazi szinesség.

A szinességnek olyan fokára azonban, mint Konyovitsé, nem találunk példát egész művészetünkben. Pedig ez a szerb művész jobbára azt festi, amit a mi festőink: a nagy magyar Alföldet, az olyan jól ismertet, az annyiszor megábrázoltat. De képein a szinek vadul és bőszen harsognak. Valahogy olyan a hangzatuk, mint a szerb népballadáké, amelyekben az elszabadult indulat az ur. Micsoda vad cinóberveresek egy zsufolt csoportképen (1.), vagy egy ministránsgyerek karingjén! Mintha friss vér volna a festőanyaga ennek a művésznek.

De vannak egyéb szinei is. Általában nagyon sok szinnel és még több festékkel dolgozik Konyovits. Nemcsak ecsettel, hanem vakarókéssel is rakja fel szinfoltjait. Közelről megnézve, csaknem plasztikusnak hatnak festményei, de persze nem közelről való megnézésre készültek.

Sokféle motivum szerepel képein: ruhátlan női alak, régi város utcaképe, csendélet, tájkép, arckép, interieur. De kevés közülk az olyan, amelyen a szinek — az erőszakosan megfokozott szinek — jól megférnének egymással. A zombori utcarészlet, az Interieur (20.), a bazsarózsa-csendélet, a felülről megnézett raguzai városrészlet ilyen. Arról is tanuságot tesznek ezek a képek, hogy Konyovits fékezetlen temperamentuma nem gyengeségeket leplez, hanem inkább komoly tudást. Akármennyire csapkodó is az ecsetjárása, szinfoltjai a helyükön vannak. Aminek egyelőre hijával van művészete, az a lehiggadtság. Azt pedig meghozzák — ha meghozzák — a muló évek.

1942 nov 6.
Ujság

választ

London, november 5. (NST) **Annak ellenére, hogy az amerikai választások végleges eredménye még nem ismeretes, a newyorki jelentésekből megállapítható, hogy a demokraták úgy a szenátusban, mint a képviselőházban megszerezték a többséget. A szenátusi választások a republikánusoknak 15, a demokratáknak pedig 14 helyet biztosítottak. Öt mandátum sorsa még ismeretlen.**

Miután a mostani választásokon a szenátusi mandátumoknak csak egy-

Dewey lojalitásáról bi

Newyork, november 5. (NST) A republikánus Dewey, Newyork állam ujonnan megválasztott kormányzója

Lyttelton angol haditermelésügyi miniszter Amerikában

Genf, november 5. (Német Távirati Iroda.) Oliver Lyttelton, a brit haditermelésügyi miniszter szerdán Averill Harrimannal és az amerikai és brit termelésügyi szakértők egy jelentős csoportjával Washingtonba érkezett. Lyttelton az Északamerikai Egyesült Államok kormányával fog tárgyalni. (MTI)

Smuts résztvett egy angliai hadgyakorlaton

Genf, november 5. Smuts délafrikai miniszterelnök résztvett az Angliában állomásozó haderők hadgyakorlatán majd angliai fegyvergyáraka' tekintett meg — jelenti az angol hirszolgálat Londonból. (MTI)

Londonban délután 4 órakor zárják az üzleteket

Lisszabon, november 5 (Német Távirati Iroda.) Mint a *Daily Telegraph* jelenti, a villamos- és autobuszközlekedés tehermentesitésére a londoni üzleteket november 2-től 1943 január 23-ig délután 4 órakor kell bezárni. Az élelmiszerüzleteket ez a rendelet nem érinti. *(MTI)*

Corder Hull Washington és Vichy kapcsolatairól

Washington, november 5. (Bud. Tud.) Hull külügyminiszter a sajtóértekezleten állást foglalt a vichyi francia kormány további elismerése mellett. Kijelentette, hogy mind általában az amerikai kormány, mind pedig külön a külügyminisztérium mindenképp meg van elégedve a Vichyvel való kapcsolatokkal. Washingtonban megjegyzik, hogy Hull ezt a nyilatkozatát válaszként mondotta arra a kérdésre, amelyet Willkienek az amerikai kormány politikája felett mondott bírálatával kapcsolatban nozzá intéztek.

Smuts résztvett a szövetségesek külügyminiszteri értekezletein

Genf, november 5. (Német Távirati Iroda.) A londoni Times diplomáciai munkatársa szerint Smuts tábornok szerdán résztvett a szövetséges nemzetek külügyminisztereinek londoni értekezletein. Olyan nemzetközi értekezletekről van szó, amelyeket időről-időre meg fognak ismételni és amelyeken Eden külügyminiszter megbeszéléseket folytat a többi szövetséges ország külügyminisztereivel. (MTI)

ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Pest
1932 NOV. 6

Me

Konyovits Milán

Magyarnak vallja magát a legnagyobb szerb festő

FALUSI UTCA

A *Tamás Galéria akadémiautcai* helyiségében ma nyitja meg *Konyovits* Milán, a nagy szerb festőművész első budapesti kiállítását. A magyar közönség előtt neve még ismeretlen, de *művei az utóbbi másfél évtizedben kiállításra kerültek Európa valamennyi számottevő szalonjában.*

Felkerestük a modern festészet ma már európai hírű képviselőjét, aki a *legtisztább magyarsággal* kezdett beszélni.

— Tulajdonképpen *magyar* vagyok, hiszen az édesapám négy évig volt tagja a magyar parlamentnek. *Régi nemes szerb patricius családból származom, de mindig magyar irányú és szellemű nevelést kaptam. Zomborban* végeztem a gimnáziumot, ott érettségiztem és ott is élek, most pedig hosszú külföldi pályám után térek vissza az *igazi* hazámba, Magyarországra.

— Hol végezte további művészeti tanulmányait?

— *Az első világháborút mint magyar tiszt küzdöttem végig* és csak azután láttam neki művészi tanulmányaimnak, ámbár *14 éves korom óta már festek. Prágában* és *Párisban* tanultam, de *a szülőföld magyar hatását semmi körülmények között sem tudtam levetkezni.*

— Európa mely városaiban lépett művészetével a nagyközönség elé?

— Állandó kiállításaim voltak a párisi szalonokban, de szerepeltem Európa igen sok országának művészi életében is. Nagyobb kiállításokat rendeztem *Rómában, Amszterdamban, Brüsszelben, Athénben, Londonban,* valamint a horvát és a szerb fővárosban. Most először jövök Magyarországra és *mutatom be Budapestnek a Bácska lelkét,* sajátos szellemiségét, jellegzetes tájhangulatát.

— Kiállításom még nem nyílt meg, eddig csak a kritikusok látták, de nagyon sokat várok a budapesti közönségtől is, hiszen mindig magyarnak éreztem és vallottam magam.

Három vastag albumba vannak beragasztva *a világsajtó kritikái, dicsérő elismerései.* A leghíresebb francia művészi lap, a *Beaux-Arts* hasábokon át foglalkozott vele és beszámol arról a kiállításairól, amelyeket *Matiss* és *Picasso* nagy francia festők társaságában rendezett. Párisban *szláv* motívumokat láttak *Konyovits* művészetében, Belgrádban pedig *párisi* iskolát. Bácskai embernek pedig könnyű megállapítani — írja egyik délvidéki kritikusa —, hogy *Konyovits a kettő között Bácskában gyökerezik* és ennek a vidéknek elemeit viszi művészetébe. Az ikonokra emlékeztető nehéz szín-

KONYOVITS MILÁN

pompa mellett *a Délvidék magyar népi hatásai is határozottan felismerhetők képein.*

A nyers, égő színek tiszta harmóniában olvadnak egybe művészetében. Ahogy a természetet visszaadja, több mint másolás, rekonstruálásnak lehet nevezni. Alakjai nyers, elmosódott vonások között élnek, kifejezve azt, hogy az embert nem a vonásai, hanem lelki felépítettsége, szenvedélye és jelleme teszik egyénivé.

Konyovits Milán az »epigonizmusba fulladt vojvodinai művészetből kiemelkedve« magyar földről elindult *Párisba,* ahol a francia művészet lecsiszolta belőle, ami balkáni és most művészetének teljes kifogyott tisztaságában tért vissza *Budapestre* a magyar közönségnek feltárni *Bácska* örök szépségeit.

D. L.

CN RÖVID RT A HÁZ

a holnapi ülésen nyujtja be az 1943. évi állami költségvetésről szóló bizottsági jelentést

és a Ház *a jövő hét keddjén nyolcórás üléseken megkezdi a költségvetés vitáját.*

A költségvetés tárgyalásának befejezése után, *november 23-án kezdődik az appropriációs vita* a kormányzat általános politikai irányzatáról.

A megajánlási vita előreláthatólag hat napig tart

és november 28-án, szombaton ér véget. A jövő héten egyébként *ülést tart a felsőház is.* November 12-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor *kisorsolják az Országos Mezőgazdasági Kamara négy felsőházi tagját, majd letárgyalják a Szombathely és Kaposvár törvényhatósági jogú városokká alakításáról és az önkormányzati tisztviselők jogállásának szabályozásáról szóló javaslatot.*

konzervek ára

ecetes paprikáé hordóból kimérve 1.40, üvegből kimérve 1.60, a paprikasalátáé üvegből kimérve 1.50 pengő. A 8—10 százalékra besűrített paradicsomot tartalmazó zsír nélküli lecsó kilogramja hordóból kimérve 1 pengő, üvegből kimérve 1.10, a tölteni való paprika kimérve 1.40 pengő kilogrammonkint. A rendelet felsorolja azokat az árakat is, amelyek üvegben való vásárlásnál számíthatók el. Az új árak ma léptek életbe.

rdetések

st keresők és oktatók részére 2 pengő
ig fogadunk el hirdetést

sszumprémes
zilbunda
fekete angol
rmetre, Nap-
Tel.: 154-582.

RUHÁIT
egveszem
Teréz-körút 29.
T 424-885

ánst
ést a legma-
veszek.
ékszerész,
Károly-körút 16

iruhákért
iási árat fizetek
1. 9 7 224-842

férfi- és egyen-
ruhákért és
ogas árat fizet
rün. Népszín-
t. 342-957

5.-P
umacherné,
or-utca 14.

ZUNK!

BUNDÁT
olcsón vehet **Pletenik** szűcsnél, Erzsébet-körút 29., első emelet.

FIGYELEM!
Használt **ruhákért, egyenruhákért** legmagasabb árat fizet **Schulcz,** Népszínház-utca 21 Tel 140-667

GRAFOLOGIA
órák d. u. 4—7-ig. Német, francia, olasz, művészettörténet. Eskü-tér 1. szám, félemelet 1/a. PYTHIA.

Brilliáns, arany
és ezüstért legtöbbet fizet. Zálogbó kiváltom. Baross Ékszerház. Grósz. Bareat-u. 83 T: 140-969

Perzsaszőnyeget
VESZEK. Telefon: 139-148.
Faragó Dezső. Váci-utca 21. sz.

OROSZ
fűzőszalón
Tökéletes fűzők, haskötők melltartók, kész melltartók, harisnyatartók
VII. Erzsébet-körút 18., udvarban jobbra Telefon: 422-777.

Krayzell Miklós tanácselnök elnöklésével ma kezdte meg *egy nagyszabású kommunista bünper* tárgyalását. A *bünpernek hatvan vádlottja van. Oláh* Géza bádogossegédet és *ötvenkilenc társát az állami és társadalmi rend erőszakos felforgatására* irányuló vétséggel vádolta az ügyészség, mert *Oláh* 1939 szeptemberétől vezetője volt a *Turai* József kommunista szervező által kezdeményezett *kommunista mozgalomnak* és ebben a minőségében lakásán

sokszorositógép segitségével kommunista sajtótermékeket

Három a statáriális

A pestvidéki törvényszék rögtönitélő tanácsa ma délelőtt kezdte meg *Balogh* József 51 éves, *Balogh* Ferenc 20 éves és *Maczkó* József 18 éves budapesti illetőségű cigányok bünügyének tárgyalását, akiket az ügyészség az elsötétítés ideje alatt elkövetett többrendbeli betöréses lopás büntettével vádolt meg.

A vád szerint a három cigány október 16.-ára forduló éjszaka Szigetszentmiklóson betört egy lakásba, felfeszítette a ház vasrácsos ablakait és onnan 1911 pengő értékű ruhaneműt lopott, majd két nap mulva ugyancsak Szigetszentmiklóson éjnek idején *vasrúddal felfeszítették a Hangya Szövetkezet üzletének redőnyét és az üzletből készpénzt, valamint közel 4000 pengő értékű*

ITT VA AZ ÚJ IZZÓ

A közellátási miniszter megállapította a Tungsram, Orion és Osram izzólámpák egységes fogyasztói árát. Az erről szóló rendelet ma jelent meg a hivatalos lapban.

Alább közöljük a közfogyasztásban leginkább használatos izzólámpák legmagasabb fogyasztói árait, amelyet az ország egész területén egyformán érvényesek. A 15 és 25 dekalumenes Tungsram, illetve Orion *kripton* lámpák fogyasztói ára 2.14 pengő a 40-eseké 2.55, a 65-ösöké 3.25, a 100-asoké 4.12, a 125-ösöké 4.90 és a 150-eseké, amit 100 wattos lámpának felel meg, 5.42 pengő.

Az Osrom kripton lámpák *felül homályositott kivitelben* a következő árakért hozhatók forgalomba: 25 wattos 2.14 pengő, 40 wattos 2.55 pengő, 60 wattos 3.25 pengő. Tungsram, illetve Orion kripton lámpák opál burában: 15 wattos 2.72 pengő, 25 wattos ugyanannyi, 40 wattos 3.22 pengő. Tungsram, illetve Orion *kripton gömblámpa opál burában* ugyanilyen áron hozható forgalomba, a 60 wattos ilyen lámpa ára 4.02 pengő. Világos burában a 15 és 25 wattos lámpa ára 2.68 pengő, a 40 wat-

ZOMBORI UJ MAGYARSÁG

Magyar élet

A bácsbodrogmegyei magyarság társadalmi és kulturális életének központja az első világháború előtt Zombor volt. A gazdag vármegye tekintélye és országos jelentősége hozta létre a nagy társadalmi egyesületeket, az úrikaszinót, a ma már nagymultú vármegyei történelmi társulatot és ugyancsak a székvárosban kezdte meg működését 1906-ban az első délvidéki magyar irodalmi társaság is. És ha a megszállás alatt maradandó munkát nem is végezhettek ezek az egyesületek, legalább megőrizték a milleniumi magyar idők emlékeit.

A felszabadulást követő új magyar munka már kevesebb külsőséggel, de annál több tartalommal indult meg. A társadalmi alakulatok éppen úgy, mint a kétévtizedes gazdag multtal rendelkező intézmények, emelkedett színvonalukkal építik a Délvidék kultúrcentrumának jövőjét.

A délvidéki magyar irodalom első szárnypróbálgatása ugyancsak Zomborban kezdődött meg, a város neveltjének, Szenteleky Kornélnak kezdeményezésére. Most, halála után tíz évvel, 1943 tavaszán a vármegye székhelyén megalakult a második délvidéki irodalmi társaság, amely címében a kezdeményező nevét, munkásságában pedig szellemét örökíti meg. A Szenteleky irodalmi társaság nem csupán papírforma, nem vidéki „egyesületi játék", hanem egy maréknyi író és a kisebbségi iskolában megerősödött magyar társadalom nagyszerű összefogása. A társulat élén Krámer Gyula felsőházi tag, a délvidéki közművelődési szövetség elnöke áll és a tagok között ott találjuk mindazokat, akik az elmúlt két évtized alatt a déli végek magyarságának tanítói, védelmezői és szószólói voltak. Írók, politikusok, a magyar iskola és betű napszámosai ők, akik hálájukat most tisztelgés formájában fejezik ki azzal, hogy Szenteleky összes műveinek gyűjteményét a magyar olvasóközönség asztalára helyezik és egyúttal Szenteleky Kornélnak szobrot állítanak Zomborban. Ez lesz az első emlékmű, amely író dícsőségét hirdeti a déli végek termékeny földjén.

Bunyevácok és sokácok

A bunyevácok és a sokácok békés és dolgos lakói az ősi városnak. Künn, a zsíros bácskai termőföldeken és bent, a közigazgatásban egyaránt szorgalmas munkát végeznek. A derék munka kifejtésére nagy lehetőségük is van, mert a termőföld közel ötven százaléka ma is az ő kezükön van és a közigazgatásban való érvényesülésüknél a megértő nemzetiségi politikának legszembetűnőbb bizonyítéka az, hogy Zombor város polgármesterének helyettese Sztolisics Sztipán, a bunyevác társadalom köztiszteletben álló egyénisége, aki az elmúlt esztendőkben is első tisztviselője volt a városnak. Ám nemcsak ezen a helyen, hanem a zombori közélet más terén is bőven jutott hely a bunyevácoknak. Bár mai értelmiségük a jugoszláv iskolák padjaiban nevelkedett, ma már a magyar állam keretén belül is megtalálta helyét és lojalitásával nem egyszer tanujelét adta államhű magatartásának.

Vukovics Gerő dr., a bácskai bunyevácok országgyülési képviselője zombori ügyvéd, és jelenleg az ő szerkesztésében jelenik meg a bunyevácok és sokácok politikai, gazdasági és társadalmi hetilapja: a „Nase Novine". A lap egyik vezércikkében Vukovics Gerő így írt a zombori bunyevácok mai helyzetéről:

„A bunyevácok és sokácok közel háromszáz esztendeje élnek Magyarországon. Mint szegénysorsúak jöttek ide, s ma már igen jelentős gazdasági tényezői a Bácskának. Mindenük, ami van, szorgalmas munkájuk eredménye. Magyarország e három évszázad alatt lehetővé tette nekünk a zavartalan munkát úgy gazdasági, mint népipolitikai és kulturális téren, s mi csakis így maradhattunk meg! A magyarok nagylelkűsége és megértése nélkül nem őrizhettük volna meg a mi szép anyanyelvünket, népszokásainkat, dalainkat, bunyevác és sokác népviseletünket, amelyekkel mindannyiszor olyan nagy sikereket arattunk a magyar ünnepségeken. A mi irodalmunk és újságírásunk szabadon fejlődhetett Magyarországon a multban is. Ezeket tudnunk kell mindig, amikor a bunyevác és sokác kérdésről beszélünk. A bunyevácok és sokácok számára a fennmaradás csak Magyarország keretein belül lehetséges a szentistváni gondolat szellemében. És ez teszi lehetővé, hogy népünkért, kultúránkért, anyanyelvünkért és közös hazánkért éljünk."

UJ MAGYARSÁG

A déli vármegye székvárosa

csöndes életével és egyszerű szépségével legkedvesebb helysége a Bácskának. Régi, úri város: a tekintetes vármegye hivatalnokainak békés otthona. Ha az ember az ország más tájáról csak úgy véletlenül idetévedne, azt hinné, hogy valami kies fürdőhelyen jár: parkok és kertek, sokévgyűrűs fák és árnyas ligetek városában, ahol a „sugárutak" és a „körutak" fölé valóságos boltozatot von az akáclomb. A kép benépesített nagy liget benyomását kelti. A perifériákon, ahol a mező zöld táblája érintkezik a házsorokkal, csak kettes sorokban húzódnak az akácok, de már a Rákóczi-úton, a város szíve felé haladva négyes a fasor. S amint elhagyjuk a Szemző-féle kacsalábon forgó kastélyt, a ligetes nemesi kúriákat, már hatszoros fasor, a belteren pedig hétszeres faültetvények szegélyezik az utcákat. Az oldaltornyokkal díszített gótikus vármegyeház körül örökzöldek díszelegnek és itt, a régi palota mellett ápolják a gondos kezek a Bácska legszebb parkját.

A mult legtöbb emlékét Zombor régi kövei között találjuk meg. A Bácska multszázadbeli magyar kultúrájának nyomait a patinás házak homlokzatai, a fafaragásokkal díszített kapuk és az úri lakások mélyén rejtőző bútordarabok őrzik. Ezeket nem temethette be az idő pora, mint például Szabadkáét, és nem tüntethette el a feledés. Megmaradtak és megőrizték a multat. A belter hatalmas házai mind földszintesek: emeletes épületet alig találunk közöttük. Ebből a bácskai ember lelkivilágára is lehet következtetni: a magasság sohasem vonzotta őket, s éppen úgy, mint a földek gyarapodásában is, nem vertikálisan, hanem horizontálisan terjeszkedtek ki az épületek. A polgári sznobizmus nyomai itt is megtalálhatók és az úri vármegye biedermeieri maradványait sem tüntethette el az idő. Még ma is élnek a kövekben, emlékművekben és valami kicsit a zombori magyar és szerb értelmiség szellemében is.

A jelen már több életjelt mutat. Huszonhároméves alvás után felébredt az ősi hivatalnokváros, utcái, épületei és a vármegyeháza új élettel teltek meg: új magyar élettel. A háromnyelvűség nem három ellentétes kultúrát jelent itt: egységes, közösnevezőjű kultúrája három különböző ajkú, de egy tájból sarjadt és egy lelkiségű népnek. A megujhodó vármegyei székváros ebben a háromnyelvűségben: magyarban, szlávban és németben építi a holnapját. A közös mult alapzatára a közös jövendőt...

A délbaranyai összekötőhidra feltétlenül szükség van

Cserta Péter polgármester nyilatkozik a mult tanulságairól és a jövő reményeiről

A szürke makadánkővel kirakott *Szentháromság-téren*, a város legrégibb terén évszázados épületek között áll *a zombori városháza*. Bár a modern idők „maltermüvészete" eltüntette a régi idők emlékeit, az itt-ott lehullott vakolat helyén mégis előkerül a neoklasszikus stílus sokszor megcsodált vidéki remeke. Az ódon épület *száz esztendővel ezelőtt készült, 1843-ban, a híres zombori Czobor-vár helyén*. Brankovits János gróf várkapitány kastélyából építették. Az első években csak a Szentháromság-térre néző épületszárnyat építették meg, a másik szárny elkészítésére csak pár évtized mulva került sor. Azóta, s főleg az elmult két évtized alatt nem sokat törődtek a városháza épületével. Most, hogy fennállásának százéves fordulójára készül a város, *restaurálttatják a városháza homlokzatát és falait megtisztítják az idő lerakódásaitól.*

Cserta Péter dr. polgármester, Zombor város szülötte, a legnagyobb lelkesedéssel beszél ennek a megújhodási munkának részleteiről. Az elmult két esztendőről alig szól valamit: a jövőről beszél. Pedig a felszabaduláskor húszéves álomból riasztott várost vett át minden szegénységével és elmaradottságával. Az ő vállaira nehezedett a legnehezebb feladat: a régi hivatalnokváros pezsgő életét visszahozni és megújítani. Rövid idő alatt csodálatraméltó munkát végzett. Sikerült megnyernie a város polgárságának a szeretetét, magyarokét, szerbekét, bunyevácokét és a németekét egyaránt, s így nemcsak lankadatlan munkával, hanem személyével is hozzájárult a kibéküléshez.

— A megyei székvárosról mindig úgy beszéltek a Bácskában, mint hivatalnokvárosról — mondja a polgármester —, s éppen ezért az elmúlt két évtized nagy veszteséget jelentett számára a megyei és tartományi rendszer megszüntetésével. Ipara és többszázéves multra visszatekintő kereskedelme megakadt, visszafejlődött. Kereskedelmi élete tradiciókban gyökerezett de a mult virágzó életéből csak ezek a tradiciók maradtak meg.

A mult tanulságaiból a polgármesteri programban a jövő tervei bontakoznak ki:

— *Elsősorban gazdaságilag kell újjáéleszteni ezt a várost*: úgy kifejleszteni, hogy tényleg a vármegye központja és székvárosa legyen. Folyamatban van *négy tanyaközpont* kiépítése, *Baja felé a kövesút* építését is megkezdtük. E munkálatok természetesen nagy erőfeszítésekbe kerülnek, mert *a városnak egyetlen haszonhajtó vállalata sincsen.* Háromezer hold földjét a földbirtokpolitikai kirendeltség kiosztja, villanytelepe annyit hoz, amennyi a beruházásokra szükséges. A többi városéhoz alig hasonlítható nehéz anyagi helyzetünkben is foglalkozunk építkezési tervekkel: bérpaloták, középületek építésével, a jugoszláv uralom alatt elnyűtt belterületi köveeztek kijavításával, iskolák és kultúrintézmények létesítésével. A vármegye hasonlóképpen nagyszabású építkezésekbe kezd: tisztviselőlakásokat épít

— *A televény Bácskának központi fekvésünknél fogva centruma vagyunk.* Vasúthálózatunk és a Ferenc József-csatornával viziútunk összeköt bennünket a vármegye minden gazdasági gócpontjával. *Ahhoz azonban, hogy a vármegyei székváros központi gazdasági és kulturális szerepe teljesen kibontakozzék, mulhatatlanul szükséges Zombor legrégibb és legnagyobb reménységének valóraváltása: a délbaranyai összekötőhid.* Délbaranya jelenleg teljesen el van szakítva a Bácskától: egyedüli összeköttetése Bajánál van. Ez óriási hátrányt jelent úgy Délbaranya, mint Középbácska számára is, mert amíg a mi vidékünket a Duna tulsó partjáról látják el gyümölccsel, szőlővel, borral és szénnel, addig Délbaranya ipari szükségleteit főleg Zomborból fedezi. Igy *Középbácska és Délbaranya gazdasági érdekei azt kivánják, hogy az összekötő dunai hidat Bezdán és Kiskőszeg között építsék meg,* s ezzel egyben tegyék lehetővé a *téli kikötő* létesítését is.

— A visszatért Délbaranya így kapcsolódhatna be a bácskai gazdasági élet vérkeringésébe, ami emelné a Duna innenső partján levő Bezdán színmagyar nagyközség gazdasági szerepét és egyben a megyei székváros központi helyzetének egyensúlyát is helyrehozná.

A város legnagyobb reménysége tehát *a híd* s ha csakugyan megéri azt, hogy a közeljövőben a bezdáni és a kiskőszegi parton pillérek épülnek, akkor Zombor békebeli kereskedelme nem lesz csupán tradició, hanem élő és alkotó valóság.

Beszél a legnevesebb bácskai szerb festőművész

A régi zombori szerb értelmiségnek az első világháború előtti időkben erős kapcsolatai voltak a magyarsággal. A szerb patricius családok benne éltek a magyar társadalomban, s nem egy közülük vezetőszerepet játszott a magyar politikai életben is. *A Makszimovits, Popovits, Petrovits és Konyovits-családok a legrégibb zombori és bácskai familiák közé számitottak és leszármazottaik a jugoszlávok huszonhárom éve alatt is megmaradtak „vajdaságiaknak".* A világháború előtti magyar politikai életben ismert arc volt *Konyovits Dávidé*, aki nyolc esztendőn keresztül képviselő a magyar országgyűlésben. Fia, *Konyovits* Milán, apja képviselősége idején Budapesten volt önkéntes és ott ismerkedett meg a piktura mesterségével is.

Az európai hirű szerb festőművész ma is Zomborban él és otthoni műtermében dolgozik.

— *Nemrég tértem vissza a budapesti kiállításomról* — beszéli a Zombori Uj Magyarságnak — és mondhatom, hogy a kiállítás életem egyik legnagyobb élménye volt. A budapesti tárlat régi vágyam volt, mert ifjúkoromban a magyar fővárosban *Pál László könyve vezetett be a képzőművészetbe.* A közelmultban Párisban élve is a legtöbb festőbarátom magyar művész volt: hisz *egymás művészetében rokonok voltunk.* A táj- és a sorsközösség összekötött bennünket. *Igazán nagy örömmel töltött el, hogy Budapesten is úgy fogadtak, mint a világháború előtti szerbeket fogadták.* Sőt, jóindulatúlag hangsúlyozták szerb mivoltomat.

A magyarság és szerbség kapcsolataira és együttműködésére terelődik a szó:

— *A leghelytelenebbnek tartom, hogy e két nép közé éket verjenek* és megakadályozzák azt, hogy az első világháború előtti időkből ismert őszinte barátság ismét helyreálljon közöttünk. Én úgy érzem és úgy látom, hogy *szellemi téren és kulturális vonalon már megtaláltuk az utat a magyarság felé:* művészemberek, kultúrmunkások megtalálják egymást és ez szolgálja azt a célt is, hogy e megbékélt szellem mielőbb átmenjen a köztudatba. Szolgálják ezt a célt a toll, az ecset, a véső munkásai egyaránt, — mindkét oldalon. Megint csak arra hivatkozom, hogy a szerbség a multban, őscim idejében, megtalálta a helyét Magyarországon, így a mostani háború után is megtalálja majd helyét a magyar állam keretei között. *A magyar kultúra sokféle értékes hangszerből összetevődő koncertjébe mi egy új hangot hozunk, s ez a hang nem lesz disszonáns, hanem kiegészitő, szinesitő és tömörítő.* Éppen olyan szívből jövő hang, mint azoké a mestereké, akik ma Budapesten és szerte az országban e szellem győzelméért dolgoznak magyarul.

Budapesti kiállításának élményeiről beszél ismét:

— Az én pesti kiállításom is azt demonstrálja, hogy mi nem várunk, hanem csináljuk a mi dolgainkat. Ez a mi hitünk. Ez pozitívum és ez *előbb-utóbb át fog hidalni minden ellentétet.*

Képek és arcok

A régi bácskai nábobos világnak sok-sok emléke füződik a délvidéki „parkok városához." Hetedhétországon túl is hiresek voltak ezek a rengeteg vagyonú bácskai családok, s nem is csoda, hogy *Jókai Mór, a nagy magyar mesemondó több regényének alakjait a déli végeken élő földesurakról mintázta meg.* Különös érdekessége a Jókai-mesék csodálatos szövődményeinek, hogy legnagyobb regényének, *az „Arany ember" hőse, Timár Mihály is élő emberről mintázódott és annak egyik leszármazottja még ma is Zomborban lakik.*

Magyarország egykori „arany emberét" a valóságban nem Timár Mihálynak, hanem *Domonkos Jánosnak hivták,* Pozsony városában „székelt" és a vidék leggazdagabb embere volt. Hajói tizesével, huszasával járták a Dunát, szállitották a magyar gabonát és a keleti kincseket. Felbecsülhetetlen értékü vagyonát Sándor nevü öccse örökölte, majd annak halála után az egész vagyon özvegyére, *Both Ágnes* asszonyra és négy leányára szállt. A legidősebb leány Zomborban ment férjhez *Zákó Istvánhoz,* igen elökelő bácskai szerb családba. Zákóné-Domonkos Juliának Berta nevü leánya bajsai *Vojnich Zsigmond* felesége lett és ebből a házasságból származott bajsai Vojnich István, Bácsbodrog vármegye főispánja. A volt főispán tizenkét gyermeke közül egy még ma is Zomborban él: *Vojnich Gizella, Gál Rezső dr zombori ügyvéd felesége.*

A szép úriasszony a legszebb Jókai-regény hősének véréből való.

A szathmári szerződés

Írta: Pataki József

Félig még növendék voltam, félig már színésznek képzeltem magam, amikor a Nemzeti Színház udvarán megszólított Náday Ferenc:

— Na, elszerződött-e már?

— Köszönöm szíves kérdését, igenis elszerződtem.

— Hova? Kihez? — érdeklődött tovább.

— Szathmárra, Kúnhegyi Miklóshoz. Itt a szerződés a zsebemben.

— Mutassa csak!

Átnyujtottam. Ő meg olvasni kezdte...

Egyszer csak látom, hogy a fejét csóválja:

— Hát hogy lehet ilyen szerződést aláírni?! — kérdezte csaknem felháborodva.

— Miért, kérem alásan?

— Hát nézze, itt van ez a pont: „Ha szerződött tag nem felel meg a szathmári színügyi bizottság igényének, igazgató a szerződést minden kárpótlás nélkül felbonthatja."

— Hát bizony ez elég súlyos pont! — vetettem közbe.

— Maga talán nem is gondolja, hogy milyen súlyos! — folytatta Náday. — Tudja, mit jelent ez a pont? Ha a maga képe valamelyik városi potentátnak nem fog ott tetszeni, akkor magának, kedves fiam egyszerűen kiteszik a szűrét, még akkor is, ha olyan jól fog játszani, mint egy angyal!

Erre olyasmit hebegtem, hogy ezt a szerződés-nyomtatványt az országos színészegyesület adja ki. Az tehát az egész országban használatos. De Náday oda sem hallgatott, csak olvasott tovább.

Egyszer csak megint megcsóválta a fejét:

— Na, ez sem jobb az előbbinél!... Hallgassa csak! „Ha szerződött tag nem felel meg igazgató várakozásának, joga van szerződött tag fizetését leszállítani."

— Hát bizony ez is súlyos pont — mondottam. — De benne van a szerződésben, hogy szerződött tag öttagú bizottságot kérhet az ügy elbírálására.

— Nem ér az semmit! — legyintett a kezével Náday. — Mert az az ötös bizottság a színtársulat tagjaiból alakul!... Hát mit gondol, kedves barátom?!... Hol talál maga olyan színészt, aki a direktora ellen merne szavazni?!... Bizony úgy fogják a maga fizetését redukálni, ahogy a direktora akarja!... És hol van az a direktor, aki ezt ne akarná, ha a szerződés felhatalmazza rá!?

Bizony igaza volt Náday Ferencnek. Kiderült ez már Nagykárolyban, a nyári állomáson.

Kúnhegyi társulatánál három fiatal kezdő színész volt: Heltai Jenő, Juhász Ferenc és én.

Heltai meg Juhász nagyon tehetséges gyerekek voltak. Egész otthonosan mozogtak a színpadon. A közönség is szerette őket. És Kúnhegyi úr mégis redukálta a fizetésüket.

— S ti ebbe belementek?! — kérdeztem.

— Hát mit csináljunk?! — vágott vissza Heltai. — Ha elmegyünk a társulattól, csak magunknak ártunk. Rossz hírünket keltik. Mindenütt azt fogják mondani, hogy nem tudtuk megállni a helyünket s azért csaptak el!

— Mert sohasem az igazgatót okolják, — mondta Juhász Feri —, hanem a színészt!

— Na — mondom — én mégsem maradnék itt, ha a fizetésemet redukálnák!

Rá alig néhány napra levelet kapok Ódry Árpádtól. Azt írja a levélben, hogy „differenciák támadtak" közte és az igazgatóság között s hogy ő Kolozsvárra be sem megy. Sőt már el is szerződött Komjáthy János társulatához.

— Micsoda?! Hát Ódry is?! — kérdeztem megütközve. — És valószínűleg többi növendéktársam is!?

Bizonyosra vettem, hogy rám is sor kerül!

És csakugyan... Egyszercsak a kis Kúnhegyi elkezdett engem „drága uram"-nak titulálni!

A kis ravasz ripacs! Azelőtt néhány héttel nagy nevetve éppen nekem magyarázgatta, hogy miért szólítja a primadonnáját „drága nagyság"-nak! Most engem is így szólít?!... Igy akarja éreztetni, hogy az én gázsimat is sokalja?!!...

Úgy tettem, mintha ezt a nagyon világos célzatot nem érteném. Hadd kerülgesse a kis ravasz a forró kását!

Végre kitálalta.

— Drága uram! — kezdte. — Én úgy látom, hogy ön leginkább a klasszikus drámákban érvényesül. Bercsényi Miklóst egészen jól játszotta. És nem volt rossz Bánkbán-ban sem. De hát, sajnos, a klasszikus drámát mi nem kultiválhatjuk úgy, mint a Nemzeti Színház. Abból itt meg nem élnénk... Klasszikus színészre tulajdonképpen itt alig van szükség... Teszek önnek egy ajánlatot...

— Ne is tessék folytatni! — mondtam. — Tudom, mi az az ajánlat. Redukálni szeretné a gázsimat.

— No nem sokkal, mindössze havi tíz forinttal.

— Nem, kedves igazgató úr, abba én nem megyek bele! Intézzük el ezt a kérdést másképpen. Két hétig maradjon minden a régiben... Ennyi időre önnek is szüksége van, hogy olcsóbb színészt hozzon a helyemre. S azalatt én is találok egy másik színigazgatót, aki nem fog engem „drága uram"-nak titulálni!

A kis ravasz Kúnhegyi megérezte a neki szánt tűszúrást. Zavarba jött. Elkezdett hebegni:

— De hát... gondolja meg... Nem jobb volna, ha az én ajánlatomat...

— Nem! — mondom. — Most már akkor sem maradnék, ha a fizetésemet emelné!

Végre megegyeztünk. Két hét mulva kölcsönösen felbontjuk a szerződést.

Hát Kúnhegyi úr kapott is helyettem tizenöt forinttal olcsóbb színészt. Én meg ott hagytam a társulatot. Szathmárra, a téli állomásra be se mentem, mint ahogy Ódry Árpád sem ment be Kolozsvárra.

De én is elkezdtem új szerződés után nézni.

Akkoriban Temesváron lakott az egyik sógorom, aki mindig jó szívvel volt hozzám.

— Ha Krecsányi társulatához akarsz szerződni — mondta egyszer a temesvári sógor — csak írj nekem. Én jóba vagyok itt a színügyi bizottság elnökével. Az meg jó barátja Krecsányinak.

Amikor Ódry levelét megkaptam, rögtön írtam Temesvárra a sógornak, hogy lépjen közbe az érdekemben Krecsányinál.

A sógor válasza hamar megjött:

— Rendben van a dolog! — írta. — Beszéltem Nagy Lászlóval a színügyi bizottság elnökével. Arra kér, hogy küld el neki az arcképedet.

Nagykárolyban a Dunky-fivérek voltak a legjobb fényképészek. A kirakatukban E. Kovács Gyuláról, a híres kolozsvári színészről, kitűnő fényképfelvételt láttam. A Dunky-fivéreknek tudni illik Kolozsváron volt a főműtermük... Természetes hát, hogy én is náluk vétettem le magamat.

A fénykép hamar elkészült és én rögtön elküldtem ajánlott levélben Nagy László úrnak Temesvárra.

Talán egy hét sem telt bele és megjött Nagy László úr válasza, hogy csak menjek fel Budára és jelentkezzem a színkörben Krecsányinál. Ő már mindenről tud. A szerződést bizonyosra vehetem.

Nagyon boldog voltam. Krecsányi kitűnő igazgató volt. Örültem, hogy hozzá szerződhetek... Buda, Temesvár és Pozsony!... Három ilyen kitűnő városban játszhatom!

Elköszöntem Kúnhegyitől és boldogan utaztam Budára Krecsányihoz...

Krecsányi Ignác mindig Ferenc József-öltönyt viselt. Én is úgy mentem hát hozzá. Fekete Ferenc Józsefben és fekete cilinderben.

Elmondtam rövidesen látogatásom okát. Náci csak bámult és az orrát húzogatta...

— Kérem... én nem tudok semmiről semmit! — mondta zavartan.

Megmutattam neki a levelet, melyet ebben az ügyben kaptam.

— Nem értem! — hümmögött Náci. — Itt valami fatális félreértés lehet!

Mintha jéghideg zuhanyt zúdítottak volna rám... Nem tudtam szólni... Szinte elakadt a lélegzetem...

Végre is Náci törte meg a csendet:

— Kérem, én szívesen szerződtetném önt, minden ajánlat nélkül is — mondotta —, mert az alakja és orgánuma tetszik nekem... de a társulatom teljes... Azonban keressen fel holnap... Gondolkozni fogok... Hátha mégis csinálhatunk valamit...

Másnap szürke Ferenc József-öltönyben és szürke cilinderben kerestem fel Nácit. Hadd lássa az öreg, hogy úri színésszel van dolga.

De hiába való volt a nagy parádé! Náci kijelentette, hogy alaposan meghányta-vetette a dolgot, de a legjobb akarat mellett sem tud nekem helyet szorítani amúgy is túlnépes társulatában.

Hát mit tehettem volna egyebet? Rohantam a színházi ügynökhöz...

— Szerződést minden áron!

— Éppen itt van Rakodczay igazgató úr! — mondta az ügynök.

— Az nagyon jó lenne — kaptam az ajánlaton. — Hiszen senki sem kultiválja úgy a klasszikus drámát, mint ő.

Bemutattak Rakodczaynak... De amikor szemtől szembe álltunk egymással, mindjárt láttam, hogy mi ketten nem fogunk vásárt csinálni.

Rakodczay kistermetű emberke volt. Nekem a vállamig sem ért. Lear királyt, Macbeth-et, Lucifert és minden szerepét magas sarkú lábbeliben játszotta. De még így is kicsi volt. Társulatát tehát lehetőleg kis termetű színészekből válogatta össze. Én úgy festettem volna köztük, mint Guliver a törpék közt.

Krecsányinál előny volt a magas termet, Rakodczaynál hátrány!

Az ördög tud ezeken a vidéki színigazgatókon eligazodni!

*

A szekér elakadt... Itt rostokoltam hát Pesten...

Úgy bolyongtam a népes utcákon, mint a kóbor kutya...

Messze elkerültem a Nemzeti Színházat... Nem akartam találkozni a régi ismerősökkel... Bújtam előlük... Mit mondjak nekik, ha megkérdik, mért vagyok itt, mi dolgom idefent...

Fájó szívvel gondoltam a színiakadémiára! Ott még voltam valaki. Most nem vagyok senki. Hiszen az ilyen facér kezdő színész senkinél is senkibb...

Pénzem is alig volt... Abból az öt darab tízkoronás aranyból tartottam fent magamat, amit a színiakadémia évzáró ünnepélyén kaptam...

Hosszú napokon át üldögéltem a színházi ügynök irodájában... Vártam a jó szerencsét. De biz az sokáig váratott magára.

Végre egy Fekete Béla nevű színigazgató hajlandó volt hetven forint havi gázsira leszerződtetni...

Én bizony nem sokat néztem ki Fekete úrból...

— Sovány és kopott szerencse biz ő — gondoltam magamban. — De hát nem volt más választás.

— Nagykanizsa a téli állomása! Jó város! — biztatott az ügynök.

— Hát Isten neki! — sóhajtottam fel. És miután Fekete úr az első félhavi gázsimat előlegképpen mindjárt ki is fizette, aláírtam a szerződést...

A megakadt szekér hát valahogy megindult... és döcögött tovább...

Bret Coldwell népszerűtlenné válik

(EGY NEWYORKI UJSAGIRÓ REGÉNYE)

IRTA: R. ARDEN ✣ FORDITOTTA: THURY LAJOS

Gyorsan bele akart bujni a köpönyegébe, Coldwell azonban már betette az ajtót és kivülről megfordította a zárban a kulcsot. Sietett a felvonóhoz, amint lefelé haladt, minden elsuhanó emelettel nyugodtabb lett.

Amikor kinyitotta a kaput, két férfival találta szemben magát. Az egyik részegnek látszott, nagyon sápadt volt, kimerülten összegörnyedt. A kisérője, egy hatalmas termetű fickó, félig a karjában tartotta.

A férfiak másodpercekig szótlanul bámulták egymást, azután Coldwell megszólalt:

— Myrna Flynn kisasszonynál csöngettek?

— Voltam olyan bátor — felelte a sápadt férfi. — Gyerünk fel, magyarázkodni ráérünk később.

— Tulajdonképpen nem is tudom — habozott Coldwell —, az utca talán alkalmasabb hasonló magyarázatok lebonyolítására.

— Hülyeség — felelte az atlétatermetű férfi ingerülten. — Jöjjön. Megnyugtathatom, mr. Coldwell, nincs oka féltékenykedésre.

— Honnan tudja a nevemet? — kérdezte Coldwell kedvetlenül. Mindig értett ahhoz, hogyan kerülheti el a fényképészeket. A „Világmagazin" kiadója helyesebbnek tartotta, ha nem jelenik meg fényképe, egyrészt biztonság kedvéért, másrészt azért, mert Bret, amerikai fogalmak szerint, meglehetősen „sötét" jelenség volt. A Kék-bárban csak Myrna Flynn tudta, kicsoda Bret, ámbár valószínű, hogy ez a két ember is a bárban ismerte meg.

Egy pillanatig habozott. Egy cikk töredékei kavarogtak a fejében, nemrégiben írta a cikket: — Gondoljunk a sokszázezer leányra, akiknek tíz dollár heti bérük van a nagyvárosokban! Éhezniök kell, vagy kénytelenek éjszakai mellékkereset után nézni...

És megint máskor: — A nép a fontos, nem a sok nagy vagyon! Ki ellenőrzi az ipari életet! Egy csomó öreg rablóvezér és zsugori aggastyánok, akik elmúlt korszakok rablómódszereinek megfelelően azt hiszik, hogy fontosabb a páncélszekrényeikben felhalmozott arany, mint elviselhető életfeltételek biztosítása népünk számára.

Jó ösztönének köszönhette, hogy ezek a cikktöredékek jutottak eszébe. Szótlanul megindult a két férfi előtt és kinyitotta a felvonó ajtaját.

4.

Mindkét látogató szmokingban volt, de megviseltek és piszkosak voltak. Az arcuk kifejezéstelen, közönyös volt. A kisebbik, aki részegnek látszott, mintha rokonszenvesebb lett volna az atlétakülsejünél.

— Csöndesen — mondta a nagyobbik, amikor beléptek Myrna lakásába. — Sajnos, kénytelenek voltunk zavarni, de nem tudtam, hova vihetném Philt.

Óvatosan lefektette kisebbik társát Myrna heverőjére. Coldwell ekkor látta, hogy a férfi sebesült, karján kötés van a szmoking alatt, a kabátujján nedves foltok ütöttek át.

Myrna végre kinyitotta a száját.

— Miért kellett éppen hozzám jönnötök? — kérdezte mégsem. — Bill, nem tudtál máshova menni?

— Nem — felelte Bill. — Már útközben megpróbáltam felhivni az orvosunkat, nem találtam sehol. Most mit kezdünk?

— Nagyon sápadt, bágyadtnak látszik — mondta Myrna. — Csak meg ne halljon itt nálam.

Coldwell csöndesen mosolygott magában. A torkát köszörülte és ránézett a másik kettőre.

— A helyetekben mindenekelőtt rendesen bekötözném ezt az embert — javasolta gúnyosan mosolyogva.

Bill vállat vont.

— Egy asztalkendővel kötöztük be, a kendőt nem veszem le róla, mert alighanem felszakadt egy ér. Ha leveszem a kötést, dőlni fog belőle a vér.

— És így lassan szivárog, de szivárog — vélekedett Coldwell. — Ha már nincs orvosotok, legalább kössétek el a karját és adjatok rá nyomókötést.

— Hm — dünnyögött Bill. — Ha meg tudná csinálni...

— Na, gyerünk — felelte — Coldwell. — Van kötszeretek? Myrna, ollót, fel kell vágnom a szmoking ujját. Törülközőt is kérek és egy főzőkanalat, hogy elkötthessem a karját! Meleg vizet! Vattát!

Egy perc múlva hozzáfogott a munkához. Golyóütötte seb volt az alkaron. Coldwell meglepetve látta, milyen finom bőre és szépvonalú karja van a férfinak, ezzel azonban nem foglalkozhatott hosszasabban. A törülközővel elkötötte a felsőkart, bedugta a főzőkanalat a kötésbe és egyszer megfordította a tengelye körül; Phil, a sebesült elhaló hangon nyögött: — Ah, az ördögbe is, muszáj?

— Csöndesen — vigasztalta Coldwell —, csak egy pillanatig fáj. Ez a kis fájdalom jobb, mint a halál! Úgy, csak ide vele a heverő szélére, hogy lelógjon a karja. Nem kell félni, elkötöttem a kart, nyugodtan lemoshatjuk. Myrna, tedd ide a tálat a padlóra! Szép kis lőtt seb, a forgócsont azonban érintetlennek látszik. Vattát, Myrna. Ne nyögdécseljen, ez a kis lemosás nem is fájhat. Örüljön, hogy ilyen könnyű sebet kapott, a golyó szétzúzhatta volna a csontját is. Most mindkét oldalon nyomókötést rakok fel. Egy darabig még úgy hagyjuk, elkötve, most már nem vérezhet el. Természetesen lehetséges... hm...

— A vérmérgezés lehetséges — vélekedett a kis Phil nyugodtan.

(Folytatjuk)

de KOONING, Willem

HEGYI Lóránd: Willem de Kooning kiállitása az amszterdami Stedelijk muzeumban, 1983 nyarán. = Müvészet, XXV.évf. 5.sz. 1984 48 - 51.p. ill.

Amszterdam, Stedelijk Mus.

KOONS, Jeff

LISZKAY Zoltán: Gémeklel út gyös program.
= Új Mo. II. évf 32. sz. 1992. febr. 7. 16. p. ill

tamente distinti uno dall'altro nell'estetica cinese) e [illegible] sono pure storie isolate dei diversi generi, come il paesag (shan-shui), " fiori e uccelli " (hua-niao), " uomini e anima (jên-wu), ecc.

Solo nel periodo più recente, dopo la caduta dell'imp compaiono opere scritte con criteri storiografici moderni dopo il 1949, anche d'intonazione nettamente marxistica, co il Chung-kuo mei-shu shih (Storia dell'arte cinese), di Man (Shanghai, 1954).

Meritano inoltre di essere citati il Mei-shu ts'ung-shu Têng Shih (Shanghai, 1910-1935), grande collezione di s storici e teorici, nonché di trattati sulle belle arti, raccolt fondamentale importanza, nonostante i difetti, come la m canza di sistematicità e l'assenza di indici, ed il Chung-hua-chia jên-ming ta-tz'ŭ-tien (Dizionario biografico dei mosi pittori cinesi), di Sun Ta-kung (Shanghai, 1934).

La storiografia dell'arte cinese si riferisce, come si è vi esclusivamente alla pittura e, con essa, alla calligrafia. Ma nella letteratura cinese, ogni trattato sulla scultura e su altra arte, essendo queste considerate dai Cinesi attività gianali e non manifestazioni artistiche. Si possono trovare tanto descrizioni di monumenti e di città, scritte, però, intendimenti semplicemente storici od antiquari e non stor artistici. Tra queste opere è da ricordare il Jih-hsia chiu- di Chu Yi-tsun, relativo alla città di Pechino ed ai suoi numenti, pubblicato alla fine del XVII secolo.

Piero CORRADIN

Giappone. - Con l'introduzione del Buddhismo sec. d. C.) si riversa in Giappone la cultura cinese, dalla il Giapponese trae il proprio alimento spirituale ed arti

I primi testi storici si rivolgono perciò esclusivamente opere cinesi o a quelle copiate dall'artista giapponese, e stato di cose dura fino al tardo periodo Muromachi (1333- quando, per opera del maestro della cerimonia del tè S (1472-1525), viene pubblicata (1511) col titolo di Kund

Koós

rk. templom.

Nyitra m.

Drahotuszky. 1878

Részletek 1) hentszéj fülke vázlat

2) ajtó és ablak

3) ajtó és ablak.

Körjöki 1888

1). alapraje $2\frac{1}{2}$ cm = 10 m

hometnet — 11-1

hentszéj fülke vállkörek profilok

1:10

ajtók és bordak.

23.

24.

25.

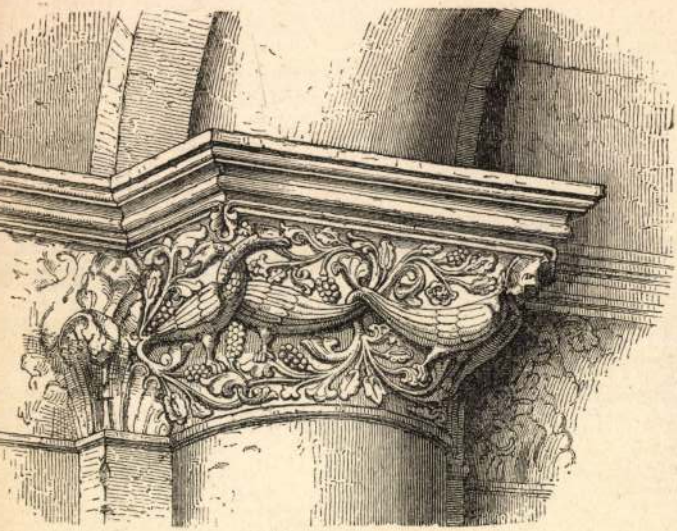

27.

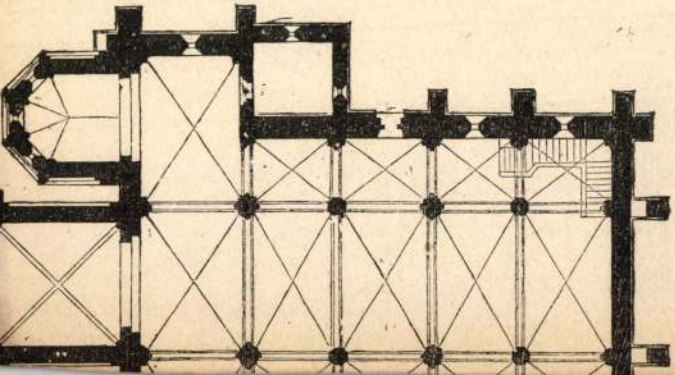

Koós

miskolci kőedénygyár
1885–1899.

Magyaros díszű edényei-
ből több darab a
Borsod Miskolci Mu-
zeumban.

rád
Halmhersch
3/0. l.

Cásd Szendrei Miskolc
Tört

Koos testvérek

mulakatosok

Marosvásárhely

l

Közlezrkiáll

1360-l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Kovács Gábor

építész.

Lüb. Debrecen 1876.

Oklevelet nyert 1903.

Műegyetem II. l.

II. Mustafa.

Egész alak, áll, balra for
támasztotta és baljában botját f
lag disziti. A háttérben Konstar
két sorban:

Mustapha II. Tür
Mustapha II. Emp

Rm., mér. a vk.

Szn. 37-9
120-99-12

Koós Ferenc

Kisplasztikus

1887 - 1889

Éimisk 1930. 85. l.

Miksa Jhg:

E lap ~~on~~, a mely „Si
feierlichen Grundsteinlegun
Seine Apost. Majestät Fran
fogadalmi templomot és k
lönféle feliratok olvashatók.
Erzherzog FERDINAND MAX
morette koronatserü díszt tar
zolva, ~~t~~ haját előre fésüli, bajú
az aranygyapjasrend jelvényét
kettő elyü tengerészkabát paszon
Tai a czimen kívül

alól balra: Nach dem
des Ferdina
jobbra: Artist. A
legalól balra: Eigenthum
jobbra: Mit gese
Könyomat, meretei

9

M.D.K.

Koós István

1885-ben kemenycserépgyarát alapít Miskolcon.

Korábban porcelántestő műhelye volt

Csányi 1954. 44. l.

Koós István

Koós István fémöntőmester, XIV.
Mexikói-út 14. 296-832

Budapest, 1940. szept.

MDK

Koós Iván

Arckép

O.M. Képzőmüv. Főisk. Ifjusági Köre.
Karácsonyi Kiáll. 1946.

M.D.K.

Keomywes György, kistállyai

1553 Júliusban, mint kőmüves dolgozik okt 22-ig.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein. 1493 és 1596 között. I. közl. 177. o.

Az Egri Múz. Évkönyve. I. Eger, 1963

M.D.K.

Keomyes György

1558-ban nyáron dolgozik,mint kőműves Joannes mellett.1553-54-ben is dolgozik.181.o. Aistállyai.

Détshy Mihály

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.178.o. 181.o.
Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger,1963

MDK

Koopman

Ulysses és a szirének, kép

Lyka: Tájképek és emberképek. Uj Idők 1899, V. 32.sz. 706-7.1.

Koós épitész

MDK

Wiegand ép.-el közösen a második dijat nyerte.

A marosvásárhelyi vármegyei székház tervpályázata. Vállalkozók Közlönye. Bp.1909.okt.6. 6.1.

Koós MDK

épitész

A Magy. Mérnök és Épitész Egylet Közlönye 1927. jul.31.176-183.o.
Padányi Gulyás Jenő: A háboru előtti évek épitőművészetének tanul ágai.

MDK

Koós építész

MIBM 1928. dec. 1. 177. l. MMÉE enkétje...

MDK

Koós Károly és Koós András festőm.
díszlettervező-k.

Egyszerűségükben is kifejező, nemes vonalu díszleteket terveztek a darabhoz.

/L/: Csáki biró lánya. A Palotaszegi balladа-együttes bemutatkozása.

M.D.K.

Koós András

Fareliefjeit "Lóvásár,"két oldalt-„Nyár és Ősz" cimmel bemutatja a lap.
Repr.
Kolozsvári Mücsarnok kiállitása.

Megnyilt a kolozsvári Mücsarnok c.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. május 21-27
VI. évf. 21. sz

Kós András
festő

M.D.K.

Méltatás.

Papgábor: Erdélyi Képeslap
Művészet, 1963. november-13 lap

Kocs István

porcellánfestő

l.

Wartha 138. l

Római csont papírsimító VI. 282

Koos István

porcellanfestő

Miskolc

l.

Wartha

Az agyagipar

technologiája.

138. l.

ASZLÁNYI KÁROLY

Szilveszter

Kartonkötésben . . . . . P **1·90**

Egy szilveszteri éjszaka vidám története. Csupa sziporkázó ötlet, egymást kergető kacagtató jelenetek sorozata.

RÉVAI-GENIUS

84417. — RÉVAI IRODA

Koos István

porcellán festő mű-
helye volt Miskolcon,
utóbb kőedényt is
gyártott –

Lásd
Művészi Ipar
1889. 15. l.

Koos Istvan

porcellanfestō

Kassai Muz. Gat.

204 l.

MDK

438. Kocs Gábor,ép.

zül.: Debrecen,1876 Okl.kelte: 1903 Sz.: 2963

A m.kir.József müegyetemen oklevelet, absoluteriumot vagy oklevélhonosítást nyert épitészek névjegyzéke 1873-1928-ig.

ÉP-IP - ÉP-MÜV 1931.márc.1. 41.l.

1963 JUN 25.

A giccsfestő perel és nyer

Jegyzőkönyvmásolatok, bírósági végzések, ítéletek, keresetek és viszontkeresetek, levelek és beadványok, újságcikkek és szakértői vélemények félszáz darabnyi halmaza hever összezsúfolva. Az újságkivágások száma is oly nagy, hogy hitetlenül és értetlenül betűzöm őket: *kiért, milyen ügyben emeltek tollat ily buzgalommal a sajtó munkásai?* Elvi kérdésről, mondjuk a modernizmus és a képzőművészet viszonyáról van szó? Hiszen erről sem cikkeztek sokkal többet lapjaink, mint *Koós Hutás Gergelyről*, a tihanyi giccsfestőről. Mert ő a szereplője immár évek óta az említett cikkeknek, s ő az elindítója, mozgatója, oka, serkentője a bírósági dokumentumoknak, beadványoknak, leveleknek is, amelyek mennyisége már-már inkább súlymértékkel, mintsem számokkal mérhető.

Koós Hutás Gergely az irodalomban kezdte művészi pályafutását. S mert a kiadóknak nem kellett Koós Hutás-regény, megalakította a *Koós H. G. Lap- és Könyvkiadót*, s így regényeinek írója, kiadója, a fordítás, színpadi előadás, film és minden egyéb jog kizárólagos fenntartója, Copyright by Koós H. G. Budapest volt. Ő nyomatta saját falragaszait is: „*Koós H. G. ősmagyar író.*" A felszabadulás után néhány évig még felállította könyvsátrát, de továbbra is dilettánsnak bélyegezték.

Ez volt az ok, vagy az anyagiakban is megmutatkozó részvétlenség, hogy az író újabb művészi hajlamokat vélt lüktetni őserőtől duzzadó ereiben? Rövidesen festőként mutatkozott be Tihany egyik szép villájában. Szakállas, különcködő alakja ismert jelensége lett a nemzetközi üdülőhelynek, s hogy, hogy nem, divatossá vált. Több nyelvű plakáton hirdeti: „*Műtermemben festményeim díjmentesen megtekinthetők.*" Színes nyilak mutatták: „*Műterem 1 perc.*" „*Műterem ½ perc.*". Az árakat is maga szabta meg. Női akt 1600 forint, havi részlet: 133,40. Tájkép pipaccsal 1300, részlet: 108,40. Csendélet: 800, részlet: 133,20.

Ez az a pont, ahol Koós Hutás Gergely új vállalkozása társadalmi üggyé vált. Mert képei ízléstelen, silány pingálmányok, amelyek nélkülözik a műalkotás minden ismérvét. A Képzőművészeti Alap bíráló bizottsága 1962. február 27-én kelt jegyzőkönyve csak úgy hemzseg az ilyen kifejezésektől: „... Kontármunka ... mázolmányai dilettánsok ... ízlésrombolók ... ártalmas ... a képzőművészet hitelét sérti."

1960-ban több sajtóorgánum szóvá tette, hogy Koós Hutás Gergely festői tevékenysége ízlésromboló s különösen káros, mert Tihany nemzetközi üdülőhely jellegénél fogva sok külföldi turista a magyar képzőművészet reprezentánsának alkotásaiként könyveli el a látottakat.

A sok cikk után a megyei tanács művelődésügyi osztálya is szükségesnek tartotta, hogy megtegye a megfelelő intézkedéseket. Szakértői véleményt kért *Vajkay Aurél* műtörténésztől, amelyet azután *Rozsnyai Géza* osztályvezető és *Gereben Zoltán* művészeti előadó aláírásával elküldött a Képzőművészeti Alapnak.

Az átiratot nem követte intézkedés. Koós Hutás Gergely viszont ez időben Nógrád megyére is kiterjesztette működését, a nagybátonyi művelődési házban. A sajtó szorgalmasan írogatta figyelmeztetéseit, ez alkalommal a Nógrád megyei Népújságban, 1961. szeptember 20-án háromhasábos szerkesztőségi cikk jelent meg: *Nem művész, hanem szélhámos!* címmel.

Intézkedés persze ezután sem történt. Koós Hutás Gergely viszont beperelte a lap felelős szerkesztőjét rágalmazás bűntette miatt. Így indult el a perkampány, amely azóta is gyűrűzik, dagad; a giccsfestő újabb és újabb újságírókat, művelődésügyi funkcionáriusokat, szakértőket, tanácsi dolgozókat idézett meg, állíttat bíróság elé — mindenkit, aki hivatástudattól vezérelve felemelte szavát a dilettáns ellen. Gátlástalan és zaklatásos levelében fenyegetőzik és becsmérel, megrágalmaz köztiszteletben álló írókat, művészeket, közéleti személyiségeket.

Pedig a Salgótarjáni Járásbíróság 1962. május 7-én kelt végzésében a rágalmazás bűntette miatt indított eljárást megszüntette *Godó László* szerkesztő ellen. Az ítélet indokolása helyesen állapítja meg:

„A cikk íróját jó szándék és helyes cél megvalósítása vezette, hogy szűnjön meg végre a kétségtelenül tehetségtelen magánvádló működése Nógrád megyében és fejeződjék be az egyszerűbb emberek becsapása és félrevezetése a mutatós, de teljesen értéktelen képeken keresztül. Mivel tehát a vádlottat és a cikk íróit helyes cél vezette, az esetleges sértő és rágalmazó kifejezések használatát is másféleképpen kell elbírálnia a bíróságnak, mintha azokat kifejezetten sértő szándékkal írták vagy mondták volna ..."

A következő feljelentést *Gereben Zoltán* és *Rozsnyai Géza*, a Veszprém megyei Tanács művelődésügyi osztályának dolgozói ellen tette meg, ugyancsak rágalmazás vádjával — a fentebb említett szakértői vélemény miatt. Nagy komolyan megindult a mérlegelés a belső használatra szánt jelentés egyik-másik kifejezése miatt, aminek eredményeképpen a pesti Központi Kerületi Bíróság tanácsa, *dr. Török Gyula* elnök bűnösnek mondta ki, s fejenként 1000—1000 forint pénzbüntetésre ítélte *Gereben Zoltánt* és *Rozsnyai Gézát*. (Az ítélet végrehajtását egyévi próbaidőre felfüggesztették.)

Koós Hutás Gergely ezek után persze fellángolt energiával vetette magát az újabb perekbe. 1962 nyarán *Koncz István* újságírónál, a Napló kulturális rovatvezetőjénél kopogtatott a postás: *Idézés bűnügyben.* Oka: egy rövid glosszа, amelyben az újságíró ismét felemelte szavát a giccsfestő üzelmei ellen, s néhány sort idézett a Nógrád megyei Népújság említett cikkéből. A második tárgyalás kompromisszummal végződött. A Napló szerkesztősége vállalta, hogy elvei ellenére „helyreigazítja" a cikkecske tartalmát.

1963. június 10-én Koós Hutás Gergely két ízben állt magánvádlóként *dr. Kiss Ernő* tanácsa előtt. Délelőtt tárgyalták *dr. Vajkay Aurél* rágalmazási bűntettét. Vajon mi szolgált a kereset alapjául? *Ismételten a Gereben Zoltán és Rozsnyai Géza által aláírt szakértői vélemény, amelynek eredetijét 1960-ban a művelődésügyi osztály utasítására dr. Vajkay Aurél fogalmazta meg.* A bíróság az eljárást megszüntette.

Délután *Csaba Imre*, a Középdunántúli Napló főszerkesztője került vádlottként a járásbíróság elé. Bár a *Mentség és fellebbezés* című, 1963. január 13-i számban megjelent cikk egyetlen sértő, rosszul fogalmazott kifejezést sem tartalmaz, csupán a tények leszögezésével igyekszik újra harcba szállni a káros jelenség ellen — a felbőszült festő 13 oldalas, becsületsértésektől hemzsegő, zavaros feljelentést juttatott el a bíróságnak.

A per még tart ... A harc is ... Ki lesz a következő vádlott? ... Gondolom, én. Komoran nézek a jövő elibe, mert úgy látszik, nincs erő, amely megállíthatná az erőszakos dilettánst. Vagy talán még is lenne rá mód? A művelődésügy illetékes vezetőinek kellene erre válaszolni. De mennél gyorsabban, mert Koós Hutás Gergely, ha így folytatja, előbb-utóbb meghurcoltatja minden ellenfelét, beleértve a művelődésügyi apparátust is.

Havas Ervin

kulturált környezetben éljen a bányász. Közben a talponálló, a hajdani szeszgőzös, erkölcsrontó búfelejtő csupán a nevében változott. Csak a cégért festették át. Ugyanúgy itatja, züllesztí a bányászokat, mint a tőkés idejében. A tőkés eltűnt, *szocialista jellegű vendéglátóiparunk pedig néhány abroszon és függönyön, meg a cégtábla átfestésén kívül nem szívesen kockáztat, holott a kezdeti ráfizetést is vállalni kellene, hogy kulturált környezetet biztosítson Nagybátony ősi telepén.*

A konyha vagy az akarat hiányzik?

A község régi központjában még rosszabb kép fogad. A földművesszövetkezeti kocsma függönyök, terítők nélküli *homályos talponálló*. A falak is ontják az alkoholszagot. Szintén 120 ezer forint a havi forgalom. Egyedül törkölyből 300 liter fogy. *Oravecz Géza* boltvezető legfeljebb azzal büszkélkedhet, hogy hosszú idő óta nem volt verekedés. Azzal is dicsekszik, hogy cukrászsüteményből négy-ötezer forintot forgalmaz havonta. A részegeket nem szívesen szolgálja ki, de hát ahol 25 ezres napi forgalom is akad, hogyan ügyeljen az ember mindenre...

No, majd az új városban... Családdá silányul a jóhiszemű feltételezés. Mielőtt betértem az ottani 57. számú Italboltba, megnéztem a mellette levő élelmiszerüzletet. Háromszázezer forintot forgalmaz. Az italbolt pontosan ugyanannyit. Tehát havi 300 ezer forintot költenek borra, sörre, pálinkára egyetlen helyen. A talponállókkal szemben támasztott igényeknek megfelel a külső: tiszta pult, tiszta berendezés, néhány asztal. Ülve is fogyaszthatják a blokkra váltott féldeciket, korsó vagy pohár söröket.

— Ételt nem szolgálnak ki?

— Nincs konyhánk — válaszolja az italbolt vezetője.

— Nem is lehetne bővíteni?

— Van alattunk pince. Elférne ott a konyha is, vendéglő is. Nem lenne rosszabb, mint bármelyik pesti pincében működő vendéglő. Százötven személyes étterem, zenekarral, mindjárt másképp festene.

— És a forgalom?

— Kezdetben talán csökkenne. Feltételezem. Meg kellene próbálni.

Zenés cukrászdák — zene nélkül

Azt már én teszem hozzá beszélgetésünkhöz, hogy akik ellenzik a konyha felállítását, ebből a feltételezésből indulnak ki: maradjon csak a 300 ezer forintos havi bevétel. Ne kísérletezzünk étellel, zenekarral. Több gond, több baj és mit lehet tudni? A forgalmat valóban nem lehet előre kiszámítani. Viszont, minden tervezésnél biztosabb, hogy akkor kulturált környezetben fogyasztanának a vendégek. Csak ne ugrasszák nyomban első osztályúra az árakat!

Mint a cukrászdában. A nyolcezer lakosú községnek most nincs egyetlen zenés szórakozóhelye. Panaszkodnak is a fiatalok. Közben ott az elegáns, az új cukrászda. Nagyvárosi nívó, berendezés, kényelmes sarokfotelek, párnás székek a nagyteremben. Mégis tátong, forgalom, kiszolgálás nélkül. Rideg és elhagyatott. Valaha zenés cukrászda lett, s egyik napról a másikra felszöktek az árak. Jött a zene és a csillagászati számlák. A fiataloknak tetszett a hely, nem tetszettek az árak. Visszaszivárogtak oda, ahol olcsóbban lehet iszogatni. Azóta egyszer-kétszer rendeztek cukrászati kiállítást, az ismét nagy tömegeket vonzott; néha vittek pesti dizőzt, arra az estére zsúfolt volt a terem — utána folytatódik az üresség, ásítozik a terem, zene és vendégek nélkül.

Pedig milyen igény van a kulturált szórakozásra! A község negyedik vendéglátóipari egysége, a 48-as számú Italbolt kerthelyiségnyitó ünnepséget hirdetett. Nyugodtan beszélek ünnepségről, mert a meleg vacsora és a zene a nagybátonyi vendéglátóipar gyakorlatában valóban ünnepnek számít. Ezren ültek az asztalnál, és vagy kétezren szorongtak kerítés körül. Jól játszottak a szek, jó hangulatban vacsoráztak, szórakoztak a családok. Nem részeg ember! Ilyen sátoros nep azonban ritkán akad. ott is minden a régi, a kerségben összevissza az asz kiszolgálás nincs. A csapszék előtt kígyózik a pálinkára, sörre várók sora. A személyzet méri, ömleszti a bort, a sört, a pálinkát. Hétszáz liter pálinka és 350 hektoliter sör egy hónap alatt egy helyen. A havi forgalom 300 ezer forinton felül! Van belső helyiség is, szépen berendezve. Viszont nincs kiszolgáló személyzet, nem szolgálják fel sem az ételt, sem az italt. A lényeg a tervteljesítés. A 11 főnyi személyzetre fejenként 28 ezer forintos forgalmat írnak elő. Ezt teljesíteni illik. Ha négytagú zenekart szerződtetnének, újabb 112 ezer forinttal emelnék a havi tervet, tehát nem lenne célszerű. Így nincs zene, nincs vacsora, nincs kiszolgálás, nincs kulturált vendéglátóipar, de van rosszul értelmezett tervteljesítés.

A veszteség: a tej

Az összesítés: 20—25 hektoliter pálinka, 600—650 hektoliter sör fogy havonta Nagybátonyban, nem beszélve a borról és más italfélékről. Ezzel szemben csupán 325 hektoliter a község havi tejfogyasztása. S a két legnagyobb forgalmú élelmiszerüzlet bevétele alatta marad a két nagyobb italboltének.

Ezek után beszéljek a nyolcasszony valóban nemes vállalkozásáról? A felvilágosító szóról, az elvonókúráról, a családgondozásról? Nem mondom, hogy szélmalomharcot vívnak. De munkájuk mindaddig nem vezet eredményre, amíg a párt-, a tanács- és a tömegszervezetek nem vetnek számot a szórakozás kulturált körülményeivel, illetve kellékeivel. S ebben a számvetésben a vendéglátóipar szerepe, sajnos, nem mellékes.

A korszerű keretek tartalmat is követelnek.

Lovászi Ferenc

357, 1960-ban

A családok 87 százaléka *házaspár* és 13 százaléka *egy szülő gyermekkel*. A házaspárból álló családok száma 1960-ban 15 százalékkal volt több, mint 1949-ben. Az egy szülőből és gyermekből álló családok aránya egyötödével emelkedett. Az egyedül élő gyermekes szülők kilenctizedében *az anya* az egy szülő.

A családok 13 százalékában él a családdal együtt rokon is. 1949 óta egyébként csökkent a rokonnal élő családok száma. A családok 28 és fél százaléka egygene-

Gazdaságok és gépá

Normafeletti készleteink közül alkatrészek kaphatók:

szeleprugó tányér
támasztó tárcsa
sebváltó bordás teng
csapágyház bal
csapágyház jobb
ikerfogaskerék 21/17
kipufogócső
rugós szefogó csavo
külsőfogazású lamel
alumínium görgőpers
belső csapágytok
lendkerék fogaskosz
szelepemelőrúd felső
belsőfogazású lamell
csapágytok
indítómotor-főtengely

Ezenkívül még egyéb más Sz. 275 l-es betonkeverő, dumperalk részek is megvásárolhatók. Kérésre listát is küldünk. Rende ár az O. Á. H. utasítások szerint Ügyintéző: Kaposváry, Cegléd 3

Közlekedésépítési Gépjavító Vál

Kós Hutás Gergely

1021

A giccs és környéke

Kapkodhatja a fejét az ember, ha giccs-nézőbe indul! — Olyan ez, mint a filmek egyik kamera-trükkje: egykedvűen, tempósan halad a tekintet, mindenről tudomást vesz, de aztán ugrik egyet és premier planban, hirtelen felnagyítva ott áll a megnézésre érdemes, a szemlélődésben fontos szerepet játszó és feltűnő látvány. Ezúttal a giccs.

Mi a giccs?

Az értelmező szótár ezt mondja róla: „(Az irodalom, a művészet, az iparművészet terén) ízléstelenségre való, olcsó hatású, külsőséges, elcsépelt eszközökkel létrehozott alkotás." A szótár egy Babits idézetet is mellékel: „Ha giccsnek azt nevezzük, ami könnyen előállítható és olcsó sikert ígér, akkor ma nincs a naturalista regénynél biztosabb giccs az irodalomban."

És a giccs árad, hömpölyög, képtelenség megfékezni áramát. A vásárok szentképei, hattyúk, téli képek, a szarvasok vagy őzikék, a gipsz törpék, a díszpárnák, hímzett, festett és öntött virágok vidáman tobzódnak. Az emberek egy része megvásárolja, a másik része ebből él, a harmadik pedig azt mondja, hogy irtsuk ki!

A giccs már nagyon régi ízlés-romboló eszköz, és eddig csupán elvi síkon harcoltak ellene. Az eredmény: az irodalom és a zene területén sikerült visszaszorítani. Miért éppen ezen a két területen? Azért, mert az irodalom és a zene megszűnt magánvállalkozás lenni, állami könyvkiadók, lektorok, szakemberek ügyelnek az alkotások megfelelő színvonalára. És a képzőművészet? Hiszen van Képzőművészeti Alap! Nem harcos eszköz a giccs elleni küzdelemben, mert egyrészt nem az a célja, másrészt hatásköre sincs arra, hogy felelősségre vonja a vásárok „maszek" festőit. És mégegy indok: festéket, vásznat, meg egy-két ecsetet sokkal olcsóbban beszerezhet valaki, minthogy könyvet vagy kottát adjon ki a saját költségén.

A giccs-gyártók

két táborra oszlanak. Az egyik a maszek, akitől egy-egy vásári „tárlat" alkalmából senki sem kérdi meg, hogy „Ember, mivégre...?", egyedül a helypénzes néni zaklatja egyszer kilyuggatott kis bilétával, a másik giccs-képviselő pedig a hivatásos. Festőművészként tartják nyilván különböző papírok, műterme, szakszerű felszerelése, cikornyás aláírása van. Ezek ellen szinte képtelenség harcolni. Országos hírre tett szert például a tihanyi és budapesti műteremmel rendelkező Kós Hutás Gergely. Próbálja csak meg valaki leírni a nevét az újságban és a giccscsel kapcsolatba hozni! Azonnal sajtópert indít ellene, és elképesztő az, hogy ezeket a sajtó-pereket sorra megnyeri.

Itt a bíróság is éppoly tehetetlen, mint a Képzőművészeti Alap. De akkor ki harcoljon ellenük és hogyan? Maradjon annyiban a dolog, hogy várjuk meg, míg minden ember különbséget tud tenni a giccs és a művészi között? Addig már azért sem várhatunk, mert a giccs-kereskedelem már súrolja a bűntény határát. Erről a Képcsarnok Vállalat falujáró eladói tudnának rengeteget mondani. A kimeríthetetlen adat-tárból csak egy példa: nagy álmélkodással fogadták egy kis baranyai faluban a Képcsarnok autóját, és amikor az eladók kiszálltak és képeket kezdtek emlegetni, felháborodva szabadkoztak, hogy ők kifizették pár napja annak az embernek a képeket. Milyen képeket? És kinek? Erre a két kérdésre elmondták, hogy járt itt egy ember, azt mondta ő a Képcsarnoktól van és képeket ad el. Ők vettek és ki is fizették. Azt hiszem, azt már felesleges elmondani, hogy egy giccs-mester tett kísérleteket arra, hogy vállalkozását fellendítse és a Képcsarnok neve alatt túladott egy csomó mázolmányán — tegyük hozzá, bukás haszonnal. Nem egyedi eset, számtalanszor előfordul az ilyen visszaélés. A csodálatos az, hogy ezeket a hamisítókat képtelenség lefülelni: köd előttük, köd utánuk. És jól élnek.

A giccs elleni harc

egyik hiányossága, hogy nem harcolunk az „alkotók" ellen. A giccset, mint fogalmat vettük célpontnak — és bízunk az emberekben. A Képcsarnok ügynökei is mindent megpróbálnak: beviszik a falusi lakásokba a képet, odarakják a giccs mellé, elmagyarázzák, hogy miért sekélyes a giccs, mennyivel szebb, esztétikusabb egy eredeti, művészi alkotás. De ezt a harcot, ilyen formában a Képcsarnok sem győzheti: képtelenség minden kis falu, minden lakójának külön előadást tartani, külön meggyőzni. És ezt a munkát akkor ne is falun kezdjék, hanem mindjárt a városban, járjanak csak végig egy új lakótelepet és elképesztő tapasztalatot szereznek: hiába város, hiába jól kereső emberek, hiába gyönyörű lakás — a giccs hódít. Harcoljunk eszmei síkon is, hiszen a Képcsarnok eladói, a népművelés dolgozói sokat segíthetnek. De amíg lépten-nyomon találkozunk a tömény giccsel, gyártják, eladják — addig ez a küzdelem egyoldalú marad, reménytelenül egyoldalú. Egy giccs-vita alkalmából hangzott el a következő példázat: „Itt Pécsbányán élt egy bazárárus, akinél mindent lehetett kapni, többek között okulárét is, kisebbet, nagyobbat, különböző erős lencsékkel. Mikor valaki vásárolt, sorra próbálta őket, a tulajdonos meg egy könyvlapot tolt a válogató elé, aztán ha látta a betűket, megvette a szemüveget. Egyszer egy fiatalember feltűnően sokáig válogatott a szemüvegekben, már az egész készlet a pulton sorakozott, még mindig nem találta meg az igazit. — Amikor a bazáros azt mondta, hogy nincs több, akkor az igényes vásárló az aktatáskájával odacsapott egyet az okuláré-halmazra, és addig ütötte, míg mind össze nem tört. Ezt kellene csinálni a giccsel is, összetépni, széttörni minden vásári árus portékáját...!" — fejezte be a példálódzást a művészet-kedvelő ember.

Így természetesen túl radikális ez az „okuláré filozófia." Az viszont nem ártana, ha egy-egy vásár alkalmával néhány hivatalos ember is megjelenne a helypénzes nénin kívül, és érdeklődne a giccsárusok küldetése iránt.

Az eszmei és gyakorlati harcot

egyidőben kell folytatni, ugyanakkor biztosítani kell a szükséges giccs-mentes utánpótlást is művészi munkákból elfogadható áron.

S. Nagy Gabriella

Magyar Hirdető
SAJTÓIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Gromiko beszéde az ENSZ-közgyűlés plenáris ülésén

(Folytatás az 1. oldalról.)

kon a fejáratokon keresztül, amelyeken ott áll a jelzőtábla: a különböző társadalmi rendszerű államok békés együttélése felé.

Úgy gondoljuk, hogy sok nyugati államférfi is megérti: más dolog az, ha a társadalmi berendezkedés eszményeit fölényük megmutatásával, az emberek szívének és eszének meghódításával védelmezzük és megint csak más az, ha az ellentétes eszmei pólusokon álló államok közötti viszonyt úgy építjük, hogy ezeket az eszméket fegyverek segítségével akarjuk bevezetni.

Igen, mi, a szocializmus országainak képviselői, harcoltunk és könyörtelenül harcolni fogunk a szocializmus és a kommunizmus eszméinek diadaláért. Nem fogadunk el eszmei kompromisszumot, mint ahogyan eszmei ellenfeleinktől sem követeljük fegyvercsörtetéssel, hogy lemondjanak ideológiájukról.

Mi másra szólítunk. A két világnézet harcában ne a katonák hadosztályai, hanem a könyvek, ne az atombomba, hanem az a képesség legyen a fegyver, hogy többet termeljünk és a javakat igazságosabban osszuk el.

Nyugaton gyakran így gondolkodnak: végeredményben akarva nem akarva célszerű együttélni egy más társadalmi rendszerű állammal, ha az állam nagy és még hozzá jó fegyverrel is rendelkezik. Jobb együttélni vele és kerülni a háborús összetűzést, mivel ebben az összecsapásban csak veszíthetünk és semmit sem nyerhetünk, ha azonban egy nagy kapitalista hatalom és egy kis ország békés együttélése kerül szóba, — különösen ha ezek szomszéd országok — akkor a békés együttélés politikájának folytatására megnyilvánuló készség hirtelen észrevehetően csökken, s működésbe lépnek a parancsolás és a befolyásolás rég elavult módszerei.

nye nyilvánvaló mindenki számára: az emberek nem hallják a rakéták süvítését, az atombombák robbanását, és erősödik bennük a remény, hogy a jövő már nem ismeri a háborút.

Nem véletlen az, hogy a tőkés világ legmesszebbtekintő szellemei, köztük államférfiak és közéleti személyiségek mellett az üzleti körök képviselői, tudósok, katonák is egyre gyakrabban állást foglalnak a két társadalmi rendszer — a kapitalizmus és a szocializmus — békés együttélésének politikája mellett.

A szovjet kormány felhívással fordul minden kormányhoz:

Építsük ki az államok közötti kapcsolatokat úgy, hogy a nemzetközi vitás kérdések ne a harcmezőkön, hanem a tárgyalóasztalnál oldódjanak meg, hogy egyetlen állam se alkalmazhasson erőszakot egy más állammal szemben, amelynek belső rendje neki nem tetszik. Egyezzünk meg szorosabb együttműködésben, például a gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok kibővítésében, amelyek az államok közötti politikai kapcsolatok fejlődésének legszilárdabb alapjául szolgálnak, és a kulturális csere bővítésében.

Ma már elképzelhetetlen a nemzetközi élet anélkül a világos és konkrét cél nélkül, amelyet 1959. szeptember 18-án ezen a szónoki emelvényen tűztek ki. N. Sz. Hruscsov szovjet kormányfő beterjesztette akkor a nemzetközileg szigorúan ellenőrzött általános és teljes leszerelés programját. Ha a nyugati államok is tevőlegesen támogatnák ezt a felhívást, akkor bizonyára ma már csak az utolsó simításokra volna szükség, hogy véglegesen megtisztítsuk a világot az államok hadigépezetének maradványaitól. A felelősség nem a Szovjetuniót terheli azért, hogy mind ez ideig a leszerelésről megállapodás következtében elért eredményeket rögzítse és fordulatot tegyen lehetővé a leszerelési tárgyalásokon, a következőket javasolja:

Hívják össze 1964. első negyedében, vagy első felében a tizennyolchatalmi leszerelési bizottságba tartozó államok értekezletét a legmagasabb szintű vezető személyiségek részvételével. A szovjet kormány véleménye szerint ezen az értekezleten meg kellene vitatni az általános és teljes leszerelés kérdését, valamint a nemzetközi feszültség további enyhítésére irányuló egyes intézkedéseket.

Egy ilyen értekezletet bármely a résztvevők számára megfelelő helyen össze lehetne hívni. A szovjet kormány a maga részéről hajlandó lenne hozzájárulni ahhoz, hogy a bizottságban résztvevő országok kormány- és államfőinek ezt az értekezletét, ha kívánságuknak megfelel, Moszkvában tartsák meg.

A szovjet kormány előterjeszt még egy javaslatot, hogy a maga részéről a lehető legnagyobb mértékben elősegítse a leszerelési tárgyalások sikerét.

Mint valamennyi jelenlevő kétségtelenül jól tudja, a közgyűlés előző ülésszakán a szovjet kormány kifejezésre juttatta hozzájárulását ahhoz, — hogy a nukleáris fegyver célhoz juttatását szolgáló eszközöknek az első szakaszban történő megsemmisítése esetén tegyenek kivételt rakétanukleáris eszközök szigorúan korlátozott és megállapított mennyiségével, amely saját területükön kizárólag a Szovjetunió és az Egyesült Államok rendelkezésére áll. Akkor arról volt szó, hogy ezeket az eszközöket a leszerelés második szakaszának végéig megőriznék, amikor is meg kell semmisíteni az atomfegyvert.

Erre a következő választ kaptuk: Igen, az „atomernyő" az jó dolog. De miért csak a leszerelés első két szakaszára tartjuk meg, miért ne lehetne ennek a védelme alatt lebonyolítani a leszerelés befejező szakaszát is? Ha csak ezen múlik a dolog, ha a Szovjetunióban és az Egyesült Államokban meghagyott korlátozott mennyiségű atomtöltésű rakétaeszköz kedvezőbb távlatokat biztosít az eredményes tárgyalásokhoz, a Szovjetunió hajlandó további lépést tenni a nyugati hatalmak kívánsága irányában abban a reményben, hogy ezzel ki lehet jutni a jelenlegi zsákutcából.

A szovjet kormány kijelenti: Kész egyetérteni azzal, hogy korlátozott mennyiségű interkontinentális, valamint rakétaelhárító és légvédelmi rakéta maradjon meg a Szovjetunió és az Egyesült Államok rendelkezésére saját területükön nemcsak a második, ha nem a harmadik szakasz végéig, vagyis az általános és teljes leszerelés teljes befejezéséig.

Reméljük, hogy tárgyalópartnereink a szovjet kor-

KOSS GÁLA

OROSZORSZÁG

Az orosz katolikus lexikon második kötete

A mennybe felvett Szűz Máriáról elnevezett szabadegyetem dísztermében október 20-án bemutatták a négy-

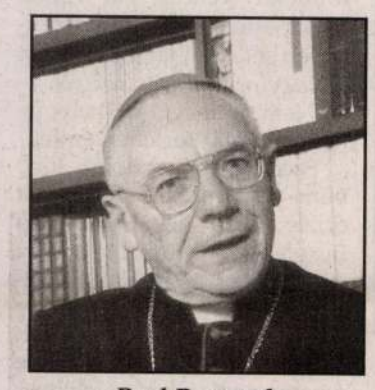

Paul Poupard

kötetesre tervezett lexikon második kötetét, amelyet április 13-án már tudományos összejövetel keretében ismertettek a Moszkvai Tudományos Akadémián. *Paul Poupard* bíboros, a Kultúra Pápai Tanácsának elnöke jelenlétében felszólaltak a szerkesztőbizottság tagjai, élükön *Tadeusz Kondrusiewicz* érsek-

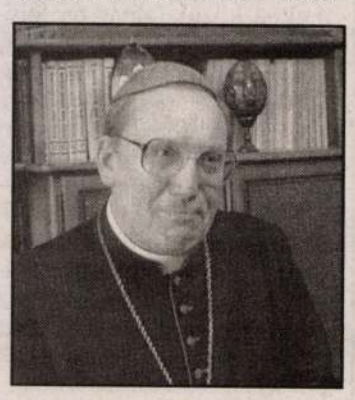

Tadeusz Kondrusiewicz

kel, a moszkvai Isten Anyja egyházmegye főpásztorával.

Az első két kötetet, amely kétezer-kétszáz címszót tartalmaz, A-tól L-ig, ezernyolcszáz fekete-fehér, illetve kétszázötven színes illusztráció díszíti. Az 1997-ben indított kezdeményezés az időközben elhunyt *P. Gregorio Cioroch* minorita nevéhez fűződik. A katolikus lexikon hatékony eszköznek bizonyul az újraevangelizálásban egy olyan területen, amely évtizedeken át az államateizmus áldozata volt. Az első kötetet 2002 elején fejezték be, elkészítésében egyetemi tanárok, a kulturális élet kiemelkedő képviselői közreműködtek, hogy módszeres tájékoztatást nyújtsanak orosz nyelven a katolikus egyház struktúrájáról, történelméről, teológiájáról, liturgiájáról, a kánonjogról, szociális tanításáról, szentjeiről, a szerzetesrendekről. A lexikon magában foglalja a katolikus egyház oroszországi történetét s számos orosz katolikus pap életrajzát is. (*VR*)

Lajolo érsek moszkvai útja

Giovanni Lajolo érsek, a Szentszék államközi kapcsolatainak titkára október 26-ától 30-áig hivatalos látogatást tett Moszkvában. Október 27-én találkozott a katolikus püspökökkel, majd az orosz parlament (duma) külügyi bizottságának elnökével folytatott megbeszéléseket. Október 28-án *Szergej Lavrov* orosz külügyminiszterrel találkozott, majd *Kirill* metropolitával, a moszkvai patriárchátus egyházközi kapcsolatai osztályának elnökével tárgyalt. Október 29-én látogatást tett a Kremlben, majd megtekintette a Tretyakov-képtárat. Október 30-án ünnepi szentmisét mutatott be a moszkvai katolikus székesegyházban, és találkozott *Tadeusz Kondrusiewicz* érsekkel.

Lajolo érsek az orosz katolikus hetilapnak adott interjújában elmondta, hogy első alkalommal utazhatott Oroszországba és ezzel régi álma vált valóra: fiatalkori olvasmányainak részét képezték ugyanis az orosz irodalom nagyjainak művei, többek között *Dosztojevszkij* és *Tolsztoj* írásai is.

Lajolo érseket az orosz külügyminiszter, Szergej Lavrov hívta meg Moszkvába, aki június 7-én tett látogatást a Vatikánban és megbeszéléseket folytatott *Angelo Sodano* bíboros államtitkárral. Útjának egyik célja volt, hogy kifejezze a Szentszék és saját rokonszenvét az orosz nép iránt. Továbbá, hogy elmélyítse ismereteit az orosz kormány álláspontjáról a nemzetközi helyzet különböző problémáit illetően, valamint, hogy ismertesse a Szentszék nézőpontját az aktuális kérdésekről, valamint, hogy elvigye XVI. Benedek pápa meleg üdvözletét és különleges áldását Tadeusz Kondrusiewicz érseknek.

A Szentszék és a moszkvai kormány kapcsolataira vonatkozóan Lajolo érsek hangsúlyozta, hogy nagyon pozitívak, nincsenek komoly ellentétek. Megbeszélései folyamán az együttműködés lehetőségeinek bővítését kívánta elősegíteni a béke, a közelkeleti konfliktus, az éhség és a szegénység elleni küzdelem, valamint az emberi méltóság terén. Hasznosnak tartaná az intenzívebb kulturális együttműködést a vatikáni múzeumok és a moszkvai Puskin- és Tretyakov-képtár között.

Hivatalos moszkvai látogatása során Lajolo érsek az ortodox egyház képviselőjével is találkozott. Erre vonatkozóan elmondta, hogy XVI. Benedek pápa azon reményének tolmácsolója, amely szerint javítani kívánja a kapcsolatokat a moszkvai patriarchátussal. Szükség van a keresztények egységes tanúságtételére az evangéliumi értékekről a mai világban.(*VR*)

EURÓPA

„Designer baby"

Az Európai Parlament kereszténydemokrata frakciója az úgynevezett „designerbaby-szabadalom" ellen nyilatkozott. Ezen azt az eljárást értik, amellyel mesterséges megtermékenyítés esetén meg lehet határozni a gyermek nemét. Ezt a módszert ugyanis erkölcsi értelemben problematikusnak tartják, jogi értelemben pedig ellenkezik a bioetikai módszerek szabadalmazásának európai irányvonalaival. (*Kathpress*)

Törökországi vallásszabadság

Az Európai Parlament kereszténydemokrata frakciója és a törökországi ortodox egyház kilencedik konferenciája Isztambulban közös nyilatkozatban sürgette a vallásszabadság tiszteletben tartását Törökországban. (*Kathpress*)

VATIKÁN

December 8-án jelenik meg a pápa első enciklikája?

A La Repubblica október 24-i híradása szerint december 8-án jelenik meg a Szentatya első enciklikája. A negyvenöt oldalnyi szöveg végső változata a napokban készül el, ezután kezdik meg a fordítását különböző nyelvekre. A Szentatya első enciklikájával a nihilizmus és a relativizmus diktatúrája ellen kíván harcolni, írja az olasz lap. A dokumentum a pápa teológiája összefoglalójának ígérkezik. (*Kathpress*)

Foley érsek a katolikus televíziókról

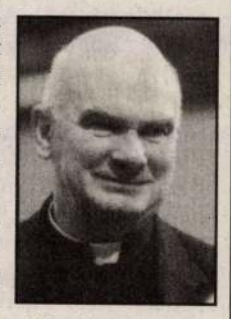

A katolikus televíziótársaságok madridi kongresszusának előkészítő bizottságát október 25-én fogadta a Tájékoztatás Pápai Tanácsának elnöke. A mostani világkongresszus előkészítéséről szólva *John Foley* érsek utalt rá, hogy az összejövetelre a katolikus televíziós állomásokon kívül meghívhatnák azokat a vallási adásokat is, amelyek a közszolgálati televízióknál működnek és olyan sokat tesznek a katolikus egyház és a vallás érdekében. Mi a katolikus televíziós világkongresszus célja? – tette fel a kérdést John Foley érsek, a Tájékoztatás Pápai Tanácsának elnöke, majd a következőkben foglalta össze válaszát: először egymás jobb megismerése, a tapasztalatcsere; másodszor az, hogy meghatározzák a katolikus televízió szerepét; harmadszor olyan hálózat kiépítése, amelynek tagjai színvonalas programokat cserélhetnek; negyedszer annak a kérdésnek megválaszolása, hogyan lehet egységesen beépíteni az egyház tömegtájékoztatási politikájába a műholdas csatornákat, a televíziós állomásokat és az internetet; ötödször annak meghatározása, milyen legyen a katolikus televíziós állomások jellege. Irányuljanak az istentiszteletre vagy a szociális szeretetszolgálatra, vagy legyenek informatív jellegűek, esetleg mindegyik alkotóelemből tartalmazzanak egy keveset? Az anyagi támogatást a hirdetésekből, esetleg adományokból fedezzék? Végül a kongresszus célja annak megvizsgálása, hogyan lehet lemérni a vallásos televíziós műsorok hatékonyságát. Ezek azok a kérdések, amelyeket a Madridban megrendezendő katolikus televíziós világkongresszusnak meg kell majd válaszolnia, az egyház szolgálatára. (*VR*)

Az Eucharisztia a vértanúk ereje

A Cultorum Martyrum Pápai Akadémia, a Püspöki Szinódus ülésének befejezése után, október 27-én a következő témáról tartott tanulmányi napot: „Az Eucharisztia a vértanúk ereje, a keresztény tanúságtétel forrása". Az akadémia ezzel kívánt hozzájárulni a most véget ért eucharisztikus évhez. A tanulmányi nap témája azt hangsúlyozta, hogy akárcsak a múltban, ma is mély kapcsolat áll fenn a keresztény tanúságtétel és az Eucharisztia, minden hittapasztalat forrása és csúcsa között. (*VR*)

Karácsonyfa Felső-Ausztriából

A pápa karácsonyfája a Szent Péter térre idén Ausztriából érkezik. Felső-Ausztria tartományból december közepén szállítják majd. Ez a tartomány legutóbb 1989-ben ajándékozott az ünnepekre óriásfenyőt. Tavaly Trientből, előtte az Aosta-völgyből érkezett, 2000-ben az osztrák Karintia tartomány volt a soros ajándékozó. (*Kathpress*)

A megújulás kiindulópontjai

Negyvenéves zsinati dokumentumok

Remélhetőleg kedves olvasóinknak nem kell leporolniuk a II. vatikáni zsinat dokumentumait tartalmazó kötetet, (mely eddig kétszer jelent meg nálunk), vagy esetleg az először (hiányosan) megjelent füzeteket. Hiszen a kezünk ügyében van. A tizenhat zsinati dokumentum, a II. vatikáni zsinat (1962-1965) konstitúciói, határozatai, nyilatkozatai ugyanis nem emlékművek régmúlt időkről, hajdanvolt reményeinkről, hanem a korunkban is megállíthatatlanul szükséges hitbéli megújulás, újraevangelizálás kiindulópontjai.

Az élénk vitákban, kemény munkával készült lelkipásztori dokumentumoknak újabb csoportja érte meg kiadásának negyvenedik évfordulóját. 1965. október 28-án öt dokumentumot írt alá *VI. Pál* pápa, és elrendelte közzétételüket: a *Christus Dominus* kezdetű határozat a püspökök pásztori szolgálatáról, a *Perfectae caritatis* a szerzetesi élet korszerű megújításáról, az *Optatam totius* határozat a papképzésről, a *Gravissimum educationis* nyilatkozat a keresztény nevelésről, a *Nostra aetate* pedig az egyház és a nem keresztény vallások kapcsolatáról szól. (Ez utóbbi nyilatkozatról lásd múlt heti számunkat.)

A püspökök pásztori szolgálatáról szóló határozat legfontosabb és annakidején legvitatottabb pontja *a püspöki kollegialitás* volt. Nem volt ez új „felfedezés", de újra kellett tanulni: a püspökök nemcsak saját egyházmegyéjük pásztorai, de a pápával osztoznak a világegyház kormányzásának felelősségében is. Ennek egyik fontos fóruma lett a Püspöki Szinódus intézménye. A Római Kúria nélkülözhetetlen apparátusának sok kritika is jutott, meg is reformálta bizonyos mértékig VI. Pál. Hírek szerint most is bizonyos reformintézkedések várhatók.

A szerzetesélet megújulását ösztönző határozat alapvető szempontja, hogy a szerzetesi közösségek térjenek vissza alapítójuk eredeti szándékaihoz, és törekedjenek minél inkább részt venni az egyház életében. Hazánkban is e dokumentum szellemében remélhetjük a szerzetesi élet fokozatos fellendülését.

A papképzésre vonatkozó határozat jól mutatja, hogy a zsinati dokumentumok nem egy megújulási folyamat zárókövei, hanem a megújulás kiindulópontjai. A papképzéssel kapcsolatban e zsinati dokumentum nyomán számos intézkedés született az elmúlt évtizedekben. Az eredeti határozat egyetlen újítása az előkészítő kurzus bevezetése a papnövendékek számára, mely különösen nálunk látszik fontosnak. Természetesen a papnevelés fő célját a szoros értelemben vett lelkipásztori feladatokra való felkészítésében látták (hitoktatás, homília, lelkivezetés stb.)

A keresztény nevelésről szóló nyilatkozat nem tartozik a nagy jelentőségű zsinati dokumentumok közé, hiszen végül is minden dokumentum az ember keresztény nevelését célozza. Lényeges megállapítása azonban, hogy a szülői nevelés alig pótolható, és nem csupán az iskola nevelő tényező, bármilyen nagy érdemei vannak is a katolikus szellemű iskoláknak. A katolikus pedagógus értékei, az egyesületek, mozgalmak ugyancsak nevelőeszközök. „A szülőket figyelmezteti az egyház: súlyos kötelességük, hogy biztosítsák, sőt sürgessék a vallás-erkölcsi nevelést, nyújtsanak segítséget gyermekeik számára, hogy a keresztény nevelés együtt tudjon haladni az e világi képzéssel."

(rosdy)

KÍNA

A vatikáni–kínai kapcsolatról

Angelo Sodano bíboros államtitkár fogalmazta meg a Szentszék álláspontját a kérdésben a római Gergely Egyetemen október 25-én tartott előadásában. A vatikáni diplomácia vezetője beszédében felidézte, hogy *Matteo Ricci* elvitte Kínába mindazt a tudományt, amelyet a Gergely Egyetem ősében, a Collegio Romanóban szívott magába, és új hazájában azzal győzte le a nyugati világgal szembeni bizalmatlanságot, hogy alkalmazkodott a helyi kultúrához és mentalitáshoz, amennyire ezt jezsuita papi mivolta megengedte. Mélyen meg volt győződve arról, hogy érintetlenül megőrizve a katolikus hit lényegét, a keresztény vallást a kínai szokásokhoz kell igazítani. 1610-ben, Kínában bekövetkezett halála évében már huszonötezer kínai ember volt keresztény.

Sodano bíboros ezután beszédében kitért annak a négy kínai főpásztornak az esetére, akiknek a hatóságok nem engedték meg, hogy Rómába utazzanak a világ püspökeinek szinódusára. „Mi azonban nagyon reméljük, hogy mielőbb eljöhetnek Rómába, amint ők maguk írták a pápának. A történelem előrelép, és én remélem, hogy előbb-utóbb megszűnnek a nehézségek." Az időponttal kapcsolatban azonban a bíboros államtitkár azt mondta, hogy „nem próbálja kifürkészni a Gondviselés terveit". Hangsúlyozta, hogy a Szentszék kész a párbeszédre, a kapcsolatfelvételre, arra, hogy megmagyarázza hagyományait. A bíboros államtitkár itt a Rómától elszakított úgynevezett hazafias egyház által képviselt problémára utalt, és hangsúlyozta: az egyház egy az egész világon, minden kultúrában és minden nemzetben, és a kormányoknak nincs joguk ahhoz, hogy megmondják az embereknek, hogyan éljék meg a hitet. Itt szabadságjogokról van szó, amelyeket az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata is hirdet, és ezek a kínai népre is vonatkoznak. Sodano bíboros szerint az egyház jelenléte Tajvan szigetén nem jelenthet akadályt. „Már több alkalommal leszögeztem – fogalmazott a bíboros –, hogy amint felvesszük a kapcsolatot Kínával, a Szentszék tajvani ügyvivője azonnal Pekingbe teszi át székhelyét. Ám a Szentszék nem fogadhatja el azt, hogy rosszabbul bánjanak vele, mint a többi állammal. Ha a Szentszék megszakítja kapcsolatait Tajvannal, képviselője miért nem mehet Pekingbe, amint az más államok esetében történt? A bíboros államtitkár ugyanakkor emlékeztetett arra is, hogy túlzás lenne tárgyalásokról beszélni Kínával. Helyesebb, ha úgy fogalmazunk, hogy vannak megbeszélések, kontaktusok nagyköveteken keresztül, a kultúra világában és a kereskedelmi kapcsolatokban. Ma már a világ egységes, és Kína is részét alkotja ennek az egységnek. „A kínai katolikusokat testvéreinknek tekintjük, a többi jóakaratú emberhez hasonlóan. Mi tovább építjük a hidakat, mert az egyház semmi mást nem akar, mint azt, hogy hirdesse Krisztus evangéliumát, tiszteletben tartva minden népet és minden kultúrát. Az egyház katolikus, azaz egyetemes és mindenkor gyökeret eresztett minden földrészen, minden nép körében" - mondta még Angelo Sodano bíboros a római Gergely Egyetemen tartott előadásában. (*VR*)

Elhunyt főpásztor

Kilencvenéves korában elhunyt *Peter Zhang Bairen*, Hanyang püspöke. A pápához mindvégig hű főpásztor a hit és a bátorság embere volt és életszentség hírében hunyt el. A *Fides* missziós hírügynökség által közzétett életrajzából kiderül, hogy 1957-ben fegyvert szegeztek Zhang Bairennek, hogy így kényszerítsék a pápa iránti hűség megtagadására. Mire ő így válaszolt: „Lőjetek csak, én sosem fogom megtagadni a hitemet". Az idős püspök így emlékezett vissza azokra a pillanatokra: „Nem lőttek, és így huszonnégy év börtön és kényszermunka várt rám". Zhang püspök nagyon büszke volt a kegyelemre, amelyet a Szűzanya közbenjárásának tulajdonított, azaz hogy egyházmegyéjével mindig hű maradt a Szentatyához. Temetésén nagy számban vettek részt a katolikus hívek. Hanyang városa a szárazföldi Kína területén fekszik, egyházmegyéje húszezer katolikus hívőt számlál, akik lelkipásztori szolgálatát hét pap, négy szeminarista és hat szerzetesnővér látja el. (*VR*)

Élre állítva, majd félreállítva...

Száz éve született Endrey Mihály püspök

Amikor a száz éve, 1905. november 2-án született *Endrey Mihály* püspök 1957 júniusában átvette az esztergomi főegyházmegye vezetését, első körlevelében többek között ezeket írta: „Szerény erőim végességének tudatában az isteni Gondviselés irgalmában és kegyelmében bízva, megrendült lélekkel vállaltam a kinevezésemmel együttjáró komoly és nem könnyű feladatokat. Püspökké szentelésemkor, hat évvel ezelőtt jelmondatomul a »Pro fide et populo« (A hitért és a népért) szavakat választottam. Bennük látom mostani szolgálatomnak irányelveit is. Tántoríthatatlan hűséggel állok Krisztus Urunk tanítása és egyháza mellett, forró szeretettel hazám és népem iránt."

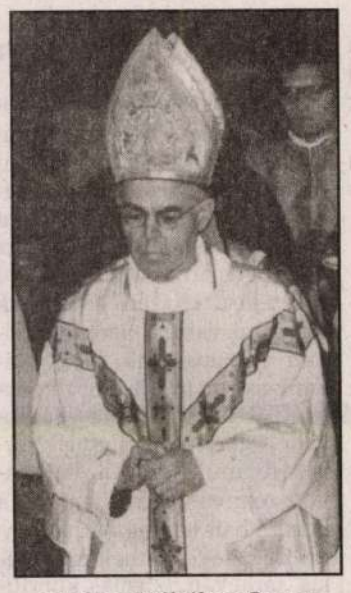

Endrey Mihály a Szent István-bazilikában egy 1975-ös püspökszentelésen (Fotó: Koós)

Nem üres szólamok voltak ezek, hanem igaz mondatok. Megrendülésének egyrészt az 1956-os forradalom és szabadságharc történelmi eseménysorozata, másrészt az lehetett elégséges oka, hogy a mártír sorsú *Mindszenty József* bíboros prímás helyett kellett átvennie a főegyházmegye időleges kormányzását. Forró hazaszeretetének hangoztatása is a nemzeti forradalom visszhangja volt.

Endrey Mihály papi és főpásztori szolgálatának java része a váci egyházmegyéhez kapcsolódott, de a haza és egyházunk életének nehéz fordulóján *Grősz József* kalocsai érsek, a püspöki konferencia elnöke az Apostoli Szentszéktől nyert különleges felhatalmazásával esztergomi apostoli delegátussá rendelte. Nyilván azért, mert egyenes és tisztességes megegyezésre mindig kész emberként ismerték. Joggal várhatták tőle itthon és Rómában is, hogy – ha állami részről is meglesz a remélt szándék – új egyházpolitikát alapozhat meg.

Ereje teljében, ötvenkét évesen, reménnyel látott munkához. Jól tudott együttműködni munkatársaival. Már az Actio Catholica igazgatójaként nehéz feladatot oldott meg a külföldi segélyszállítmányok szétosztásával. Majd a bíboros prímás szándéka szerint igyekezett rendezni a leginkább kompromittált vezető békepapok egyházjogi helyzetét. Szinte kivétel nélkül engedelmeskedtek, levélben mondtak le, és bűnbánatukat fejezték ki. Egyedül *Horváth Richárd* utasította vissza következetesen Mindszenty József főpásztori rendelkezését, ezért került sor kiközösítésére. (Sajnos később a többiek is elfeledték bűnvallomásukat...)

Endrey püspök többször utazott ki Bécsbe is, hogy a nunciatúrán keresztül tájékozódjék Róma kívánságairól (a hatóságok akkor még nem gördítettek akadályt ez elé), és tárgyalt a lassan stabilizálódni kezdő kommunista hatalommal is. Például javasolta a békepapi mozgalom helyett – Opus Pacis névvel – olyan katolikus békemozgalom létrehozását, amely nem a szovjet külpolitikát, hanem csakugyan a világbékét szolgálta volna. Más vonatkozásban is próbálta új alapokra helyezni egyház és állam kapcsolatát. Ezekből azonban később csak formális változások születtek.

Nem sikerült új egyházpolitikát kezdeményeznie, mert a szovjet fegyveres erőre támaszkodó hatalom nem volt kész a tisztességes kompromisszumokra épülő kapcsolatra. Ma már olvashatjuk az MSZMP Intéző Bizottsága 1957-es jegyzőkönyveiben *Kádár János* és mások szavait arról, hogyan kell fenyegetéssel vagy más erővel megtörni az egyházi ellenállást. Endrey Mihály egyre inkább akadállyá vált számukra. Végül 1958. október 17-én közölte a *Magyar Közlöny*, hogy „lemondott" apostoli delegátusi megbízatásáról. Azt nem közölték, hogy ugyanakkor az ipolytölgyesi plébániát jelölték ki számára kényszertartózkodási helyként... Később Budapestre költözhetett, a Bakáts téri plébánia szerény káplánlakásába. Csak jóval később – amikor betegsége, a Parkinson-kór már egyre erősödött –, 1975-ben járult hozzá az Állami Egyházügyi Hivatal, hogy a Szentszék váci megyés püspökké nevezze ki. Két év múlva, 1977. július 4-én befejezte kálváriáját.

Endrey Mihály kiváló szellemi tehetségét a piaristák és a jezsuiták pallérozták, nevelték. A váci piarista gimnáziumban és a jezsuiták innsbrucki Canisianumában tanult. 1928-ban Vácott szentelték pappá, és mindjárt szemináriumi prefektus lett. Tizenhárom évig a váci hittudományi főiskola dogmatikatanára volt, mialatt a püspöki aulában szertartói, titkári, helyettes irodaigazgatói feladatokat is végzett. 1951-ben soroksári plébános lett, majd kinevezték az Actio Catholica igazgatójává. Ugyanebben az évben *Czapik Gyula* egri érsek segédpüspökévé nevezte ki XII. Piusz pápa.

1956-ban írta lapunkban a püspök: „Heroikusak az egyház küzdelmei azért is, mert emberek őrzik és hordozzák az isteni alapítás minden csodálatos igazság-kincsét... Mennyi emberi vonás a küzdelemben! Mennyi emberi kísérlet a felmerülő nehézségek megoldására!" Az ő életében és életművében is megcsodálhatjuk ezt. A „hitért és a népért" vívott jó harcot megharcolta. Élre állítva, majd pedig félreállítva egyaránt példát adott és ad testvéreinek.

Rosdy Pál

Elmúlt pillanatok őrzője volt...

Koós Gyula fényképész mester emlékére

Egy hatvan körüli úr lassan lépked a templom szentélyében. Időnként megáll. Szertartás van. Ünnepi mise. A férfi diszkrét jelenléte egyáltalán nem zavaró, szinte belesimul a szent eseménybe. Nyakában fényképezőgép. Amikor használja, a vaku nagyot villan: ismét megmentett egy pillanatot a felejtés markából.

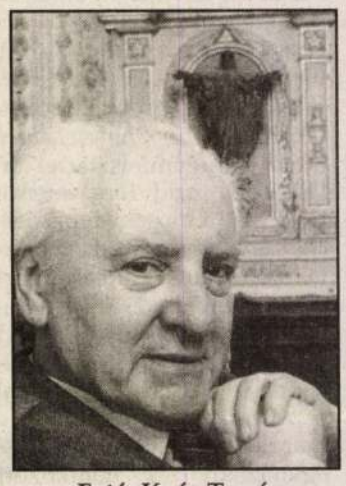

Fotó: Koós Tamás (www.koosfoto.hu)

Ez az emlékképem *Koós Gyuláról*, a katolikus egyházi élet utóbbi csaknem hat évtizedének neves fotósáról vagy húsz esztendővel korábbról való. Most eszembe jut, mert nyolcvankét éves korában meghalt az idős mester.

Amikor néhány héttel ezelőtt megemlékeztünk nemrég elhunyt kollégájáról, *Lerner Jánosról*, nem tudhattuk, hogy rövidesen ő is követi az örökkévalóságba. Egy napon temették őket – Koós Gyulát a Szent István-bazilikában, amelynek ötvennégy esztendőn keresztül volt a fényképésze. 1946-tól fotózott egyházi eseményeken, sokáig az *Új Ember* számára is. 1970-ig dolgozott Lerner János mellett, aztán elváltak útjaik. Önálló műhelyt nyitott. Ha valaki Budapesten, a hatodik kerületben sétál, láthatja a feliratot a Nagymező utcában: *Koós fotó*. Nemrég még a műhelyt jelölte, ma már történeti emlék.

Koós Gyula munka közben egy esküvőn: 1957, Szent István-bazilika (www.koosfoto.hu)

Szédítő belegondolni: több mint fél évszázad felvételeit őrizte. Első negatívjai még üveglemezen rögzültek. Egy beázás tragikus módon megtizedelte archívumát, de még így is nagyon sok darab maradt épen. Rendkívül fontos lenne megmenteni ezt a pótolhatatlan gyűjteményt, hiszen az egyház kommunista diktatúra alatti életének tanújeleit tartalmazza. Nem a mindennapok, hanem az ünnepek pillanatait. Mindazt, amit egyáltalán fotózni lehetett akkoriban.

A munkával töltött évtizedek figyelő, szerető, gondoskodó hátterét felesége biztosította számára – több mint fél évszázadon át. Három gyermekük közül Tamás fia folytatja a fotós mesterséget. Internetes honlapja őrzi édesapja emlékét: nemcsak a neve – www.koosfoto.hu –, hanem egy rajta szereplő fényképsorozat is, melynek egyes képein munka közben láthatjuk Koós Gyulát: az ötvenes évek végén készült fotók egy esküvőn örökítették meg őt. Az utolsó portrék viszont már apa és fia közös perceinek bensőséges dokumentumai.

Néhány hónappal ezelőtt Kanadában megszületett első dédunokája. Elhozták neki, hogy láthassa a kicsit. Megvárta. Szemét csak másnap hunyta le örökre.

Szigeti László

Az Olvasó írja

Pestről Dióspusztára

Újra megkondult a pesti Városliget szélén, a Felvonulási téren egykor délcegen álló és *Rákosi Mátyás* által felrobbantatott Regnum Marianum-templom kisharangja a felújított dióspusztai kápolnában.

1951 őszén, hat évvel a háború befejezése után hatalmas detonációk rázták meg az őszi esték csendjét a Damjanich utca környékén. Nyomasztó légkört teremtettek, mivel templomot robbantottak – ami aztán az elmúlt kommunista rendszer egyházüldözésének szimbóluma lett. Az egykori fényképek tanúsága szerint július 29-én nagy tömeg vett részt az utolsó szentmisén, tömve volt a templom a fényképek tanúsága szerint.

Augusztus elsején kezdték el bontani a templomot, amely nem adta meg könnyen magát. Alapjai betonból készültek. Ezért kellett a végén felrobbantani.

A magyarság hálából, fogadalmi templomként emelte a Szűzanya tiszteletére, mert sikerült leverni a kommunista *Kun Béla* vezette 1919. március 21-i proletárdiktatúrát. Nem csoda, hogy szúrta Rákosi szemét. A Regnum Marianum (magyarul: Mária Országa) elnevezés Szent István cselekedetére utalt, aki utód hiányában Máriának, a Szűzanyának ajánlotta fel halálos ágyán az országát jelképező Szent Koronát. A templom körül papi közösség alakult, amely a templom nevét viselte, és amely a kommunista időkben a „föld alatt" sok keresztény család hitét mentette át. Több pap közülük börtönbüntetést is vállalt azért, hogy a jövő egyházát, a jövő ifjúságát keresztény hitre nevelje. Az idősebbek jól ismerték, mit jelentett a vallásszabadság az előző rendszerben. Ez a közösség két főpapot is adott az utóbbi időben a magyarságnak, *Balás Béla* kaposvári püspököt és *Bábel Balázs* kalocsai érseket.

Rajkai István plébános Somogyapáti

Hol vagy, én szerelmes Jézus Krisztusom?

Nagyon elszomorít, amikor némely – különösen újabb – templomban azt látom, hogy a tabernákulum nem a szentély közepén áll, hanem valahol oldalt szorítottak számára helyet. Néha egyenesen keresnem kell, hol is van a szentségház. Belépek a templomba, térdre borulok, de hova forduljak? Az ilyen templomokban, ha liturgián veszek részt, hogy láthassam a tabernákulumot, végig a liturgia alatt kénytelen vagyok oldalra fordítani a fejem, ami nagyon visszás dolog. De egy templomban nem tudok nem az Istenre nézni. Ha ott van az Isten, hogyan tudnék elnézni mellette?!

A tabernákulum ilyen elhelyezésének is nyilván van magyarázata. Isten előtti őszinte hódolatunk nyilván nem függhet attól, hol van Jézus lakhelye a templomon belül. Az Istent szerető lélek oda tud simulni Istenhez, ha a Jézust rejtő tabernákulum éppen nincs is szem előtt. – De tegyük föl magunknak őszintén a kérdést: ha egy nagyon tisztelt és szeretett vendég érkezik hozzánk, a lakásunkba, vajon nem a legelőkelőbb hellyel fogjuk megkínálni? Azt hiszem, igen. Sőt, mi sem természetesebb. És miután átadtuk neki a legelőkelőbb helyet, továbbra is ő van figyelmünk középpontjában.

Akkor hát miért van az, hogy egyre több templomban az isteni vendéget nem részesítjük hasonló tiszteletben? S miközben az eucharisztikus Jézust félretoljuk, a szentély közepén díszes székek sorakoznak pompás kivilágításban. Gondolunk-e ilyenkor arra, hogy az igazi fény az Oltáriszentségből árad? Gondolunk-e arra, hogy Jézus azért van éjjel-nappal közöttünk az Oltáriszentségben, hogy szeressen és szerethessük őt? Ha igen, ha minderre gondolunk, akkor a szívünk magától értetődően odahelyezi a tabernákulumot a templomszentély közepére. S ha a szívünk odahelyezte, akkor a kezünk is megteszi ezt.

Milinszki Márton
Tá

Múltidéző

Halhatatlan versek

Sokszor említettem némi szomorúsággal az irodalmi kánonnak nevezett darálót, amelynek torkában egyre-másra enyésznek el jobb sorsra érdemes írók – műveikkel egyetemben.

Búcsút intenek és eltűnnek. A veszteségekre, a jóvátehetetlen károkra csak később eszmélünk rá, s akkor kezdünk rádöbbenni, hogy éberebbnek, határozottabbnak kellett volna lennünk.

Somlyó Zoltán még nem került a veszteséglistára, de nagyon közel van hozzá. *Kosztolányi Dezső* jó barátja, polgárpukkasztó csínyjeiben hű társa volt. Feltűnik az *Esti Kornélban*, majd a *Szinbád hazamegy* című Márai-regényben, mint *Krúdy* elmélkedésének egyik árnyalakja, és mások is szeretettel, megbecsüléssel szólnak róla. Aztán valahogy kiszorult a fősodorból. *Azt hiszem, szobornak való vagyok – mely tűrve honol a világban; – és évente feketébb és hallgatagabb a Mária utcában* – írta magáról. A Mária utcáról a *Pál utcai fiúk* Nemecsekje juthat eszünkbe, és Somlyó Zoltánt is mintha nemecseknek szánta volna sorsa. Pedig ő írta a múlt század legszebb, legmegrendítőbb mély értelmű versét, a *Hajnali imádságot*. Legalább ezt őrizzük meg óvó szeretettel.

Rónay László

A szűk könyök-utcán hazamegyek,
most hajnali három óra,
Istenem, vezess a jóra!
Békevirágok e szürke kövek
és béke e hajnali ég.
Istenem, szeretsz-e még?
Züllenem, hullanom rendeltetett
és lehull, aki arra való...
Légy velem, mindenható!
Hajnali percek szemeznek alá
s a harang a szivembe sikolt.
Istenem, sok bánatom volt!...
Keresztények űztek, csúfoltak zsidók,
és a nők se szereztek nekem semmi jót.
Eldobtak, mint az odvas diót.
Húsz évvel szerettem, húsz évvel vakon;
ma sáppadt és zord halovány alakom:
Istenem, a szívedbe' lakom!
Nincs éjjelem, nincs és nappalom sincs,
csak e hajnali ég, csak e kék...
Istenem, szeretsz-e,
Istenem, vezetsz-e,
Istenem, megversz-e még?

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Koós Hutás Gergely
BUDAPEST
1968 JAN
1021

TIHANYI TUSZKULÁNUMÁBÓL a fővárosba tette át sok vihart kavart tevékenységének színterét Koós-Hutás Gergely „festő és író", ahogyan azt a vári Mátyás-templom falánál készülő új műve alatt az állványra kifüggesztett cégtábláján több nyelven is olvashattuk. Mellette egy másik tábla arról tudósítja a nagyérdemű közönséget, hogy a „mester" 4—6 szobás lakást keres műterem céljára. Most már mindenki megelégedetten veheti tudomásul, hogy a Vár télen sem marad idegenforgalmi látványosság nélkül.

Szalai András felvételei

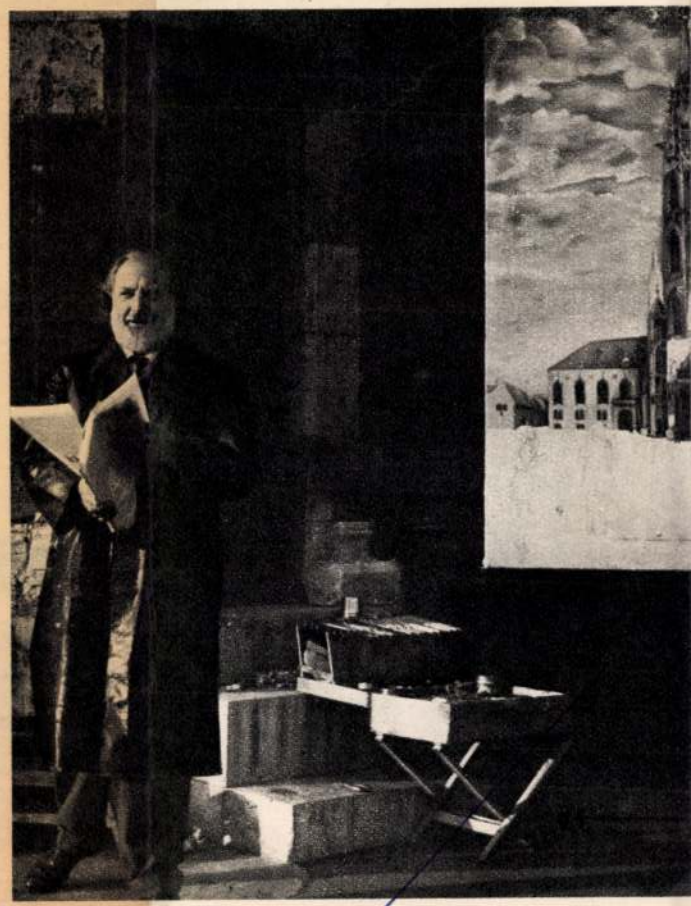

emelkedő eseménye volt például a Szófiai Opera vendégjátéka. A szerződés most jelentősen kibővíti az együttműködést. A kereskedelemben, az építészetben, a közlekedésben és a tanácsi munka többi ágában is megszervezik a tapasztalatok cse-

tani.

A Budapesti Pártbizottság határozata nyomán a Fővárosi Tanács megvizsgálta a fizikai dolgozók gyermekeinek 1966–67. évi középiskolai

karátos aran
kereszt kilen
méter mély
templom tat
került.

Egy munkás, egy angyal — egy munkás, egy angyal. Ez az érdekes momentum ragadta meg dr. Mihályfi János figyelmét a Ferencesek templomán

Koós-Hutás Gergely

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1960 AUG 11.

117

NÉPSZABADSÁG

Az úr ír, fest és kereskedik...

A FESTŐ ÜL A PARTON és fest. Előtte a tihanyi motel, háta mögött a hullámzó, fodrozó, türkizzöld Balaton. Egy kislány — elszökve apja oldala mellől — megáll az alkotó mellett, nézi egy ideig az ügyködő festőt, majd cérna hangocskáján megkérdi:

— Bácsi, azt a fát tetszik festeni ott a motel előtt?

A festő bozontos, szürke szakálla között rés nyílik s örülve az érdeklődésnek megszólal:

— Azt, igen, azt a fát.

— De bácsi, hiszen ez a fa, amit festeni tetszik, nem is hasonlít arra ott a motel előtt — folytatja a megindult beszélgetést a kislány.

A szőrcsomó mögött eltűnik a száj, egy pillanatig felhő redőzik az alkotó homlokán, majd korántsem olyan szívélyesen, mint az előbb, megszólal:

— Eredj innen, mit értesz te a festészethez?

*

Ez a beszélgetés valóban így zajlott le, ha a szavak nem is formálják pontosan az ott elhangzottakat, a lényeget azonban hiven tükrözik. A kislány neve nem fontos, a „művész", aki a motelnél „alkotott", Koós-Hutás Gergely...

Igen, Koós-Hutás Gergely. Nem tévedés, kedves olvasónk. A festő azonos azzal az íróval, aki 1948-ig Budapesten minden könyvnapon felállította a saját könyvsátrát, amelyben saját kiadóvállalatának azokat a műveit árusította, amelyeket saját maga írt. Saját reklámja szerint: az Őserő Kiadó Vállalatnál megjelent ősmagyar író. — Ősiségéről kackiás bajusza, magyarságáról fekete mentéje tanúskodott.

No de ne bolygassuk a múltat, hiszen az ősmagyarságtól buzogó „neves" szerző „szenzációs művei" ma már csak egy helyen kaphatók az országban — a szerzőnél, Tihanyban, de itt aztán válogathat a betűre szomjas olvasó a régi könyvnapok „szenzációiból".

....KOÓS-HUTÁS GERGELYHEZ ma elsősorban nem könyvért mennek a látogatók (ez már csak a tökéletes és teljes műélvezet melléktermeke), hanem festményeiért. Mert elfutott az idő, s a múló évek és hónapok rádöbbentették főszereplőnket, hogy kifizetődőbb a festés, mint az írás, hiszen az előbbihez legalább annyit ért, mint az utóbbihoz, s kiadó sem kell hozzá...

A bajusz óriás szakállá kerekedett, a toll ecsetté rojtosodott, a papír vászonná alakult, s a csodálatos metamorfózisok végén ott áll, illetőleg trónol mindeme változások szülője és szereplője, az íróból festővé vedlett, de azért írói ambícióit fel nem adó Koós-Hutás Gergely.

S fest. De mennyit! Tihany szakállas embere hol itt, hol ott jelenik meg festőállványával, s a földmérők alaposságával, háromszögelési pontok nélkül is, szinte már feltérképezte egész Tihanyt, a moteltől a mólóig, a Kecskeköröm Csárdától a templomig. Széles sodrú termékenységének bizonyítékaiban pedig díjmentesen gyönyörködhetnek a látogatók.

Mert Koós-Hutás Gergely Tihany „nevezetessége". Ha hinni lehet a látszatnak, nevezetesebb, mint az apátsági templom, a múzeum, a biológiai állomás, s minden egyéb együttvéve. Mert, ha ezekről a látogató tud is, az odaérkező mégis Koós-Hutás Gergelyt fedezi fel elsőnek, hiába van jól látható helyen a klastrom és a múzeum. Ezekhez fel kell baktatni a dombra, de Koós-Hutás eléje jön a látogatónak. Nem személyesen, hanem hétnyelvű falragaszával, amellyel felírja magát fűre, fára, falra, kőre, oszlopra és útjelzőre. Igaz, „művészetét nem becsülő emberek" letépik műtermének hirnökeit, de még így is akad belőle annyi, hogy a látogató tudomására hozza magyarul, oroszul, angolul, franciául, németül, olaszul s talán lengyelül: „Műtermemben (mármint Koós-Hutásében) festményeim (mármint Koós-Hutásé) díjmentesen megtekinthetők." S a gyengébbek kedvéért a feliratok alatt térkép, amelynek közepén az apátsági templomot elhomályosító nagyságban uralkodik a műtermet jelző ház.

A TÉRKÉP NYOMÁN INDULTUNK EL mi is felfedezni a sokak által már régen ismert műtermet. A Kecskeköröm Csárda mögött már nyíl jelezte: „Műterem." Elindultunk a felfedezők érthető izgalmával s vártuk az újabb jeleket, nehogy eltévedjünk. S a jelek nem várattak magukra. Rövidesen megtudtuk, hogy jó úton járunk, mert egy újabb felirat közölte: „Műterem, egy perc!" Fél perc múlva, egy elágazásnál újabb nyíl mutatta a helyes irányt, majd hamarosan ott álltunk a barátságos feliratokkal invitáló kerítésnél, s aztán befordultunk a kapun...

A „művész" éppen látogatókkal volt elfoglalva, így zavartalanul műélvezhettünk a kiállítási csarnokban — amely eredetileg a „mester" vendéglője volt, ahol Koós-Hutás maga főzött, csak aztán nem találtatott elég higiénikusnak, s ezért becsukatott. Mármint a vendéglő. S most itt tobzódhatunk Tihany tájaiban, csendéletekben, portrékban, életképekben és történelmi jelenetekben.

Katalógus nincs, de nem is kell, hiszen minden képen pontos cédula, a cédulán pedig az „alkotás" címe, keletkezésének éve és az ára. S nem is akármilyen árak. De az árakról nem kell megijedni, hiszen mindezek részletre is megvásárolhatók, amint azt egy tábla tudtunkra adja. Eszerint ezer forintig hat havi a részlet, de 20 ezer forinton felüli vásárlásnál már három évi fizetési könnyítést kap a szerencsés vevő.

Egy női akt ára például, amely a „művész" sokoldalúságának egyik ékes bizonyítéka, s a bejárattól balra szerénykedik, potom 1600 forint. Igazán nem nagy ár érte, hiszen alkotója semmit sem számít fel a dupla nagyságúra sikerült tomporért, s a nagy nehézségek árán megfestett basedowos szemekért. S aztán ott vannak politikai tárgyú képei — mert Koós-Hutás „politizál" is —, amelyek a rossz olajnyomatok modorában különféle bibliai jeleneteket ábrázolnak — „megtöltve szocialista tartalommal".

A LÁTOTTAKTÓL ELTELVE indultunk elfele. Hiszen amit láttunk, „évtizedekre szóló élményt adott". Az „alkotó" búcsúzáskor megjegyezte:

— Számomra a legfontosabb, hogy aki idejön, az ne csalódjék.

Megnyugtatom a művészt: nem csalódtunk. Azt láttuk, amit vártunk!

*

Baktatunk lefele az úton. Három fiatalember pedig felfelé jön. Beszélgetnek.

— S mondd, tényleg van húszezer forintos képe is?

Tehát Koós-Hutáshoz igyekeznek felváltani minket.

Hát így volt ez Tihanyban, s így van még ma is. S így lesz... ki tudja, meddig. Koós-Hutás fest, a látogató néz, esetleg vásárol is, s boldog, hogy milyen olcsón jutott a képhez. S ráadásul részletre is megkapta. Ezt a szerencsét! S nem tudja, amit a bóna alatt visz, már annyit sem ér, mint a vászon, hiszen csak hulladéknak adhatja el a MÉH-nek, hiszen össze van mázolva. S Koós-Hutás fest, fest, fest mert festhet. Aki ingyvarrást vállal, annak iparengedélyt kell váltania, de úgy látszik, nem kell engedély a képkereskedőnek, aki önmagának szállítja és hiszékeny embereknek árusítja „festményeit". Ezt tenni szabad. Hiszen aki a művészetben kontárkodik, az hadd csinálja, „csak" a jó ízlést rombolja. De meddig?!

Most veszem észre, talán ezzel az írással is reklámot csináltam Koós-Hutás Gergelynek, méghozzá ingyen. Már csak az hiányzik, hogy az illetékesek is nénszerűsítsék, s aztán ilyen plakátok jelenjenek meg: Jöjjön Tihanyba! Motel — Napfény — Múzeum — Koós-Hutás Gergely.

Inkább valami mást tegyenek.

Rókás Sándor

...gtalanítja az USA-t

helyére, megbízottat küldött, aki tájékoztatja a királyt a forradalmi bizottság politikájáról. Ugyanakkor a bizottság javasolta *Souvanna Phouma* herceg, volt miniszterelnöknek, a forradalmi bizottság egyik tagjának, hogy alakítson kormányt.

A külföldi hírügynökségek jelentéseiből ítélve a laoszi fordulat *teljesen váratlanul érte az Egyesült Államokat*, valamint az Egyesült Államoknak az agresszív SEATO-tömbben tömörült és Laosszal szomszédos partnereit.

A bangkoki rádió jelentése szerint a thaiföldi kormányt rendkívül nyugtalanítják a laoszi fejlemények *A thaiföldi katonai egységeket harci készenlétbe helyezték.*

...hoz az RB—47 ügyében

végia bűnrészes volt az RB—47 mintájú amerikai katonai repülőgép július elsejei szovjet határsértésében. A jegyzék rámutat arra, a norvég kormány tagadja a kézenfekvő tényeket s ezzel megismétli azt a fogást, amelyet már az U—2 mintájú amerikai katonai repülőgép május elsejei szovjet határsértésekor alkalmazott.

...Szovjetunióból ...ai légügyi attasét

merték fel. Felderítési célokat szolgáló feljegyzésekkel teli füzeteket koboztak el tőle.

Kétéves szovjetunióbeli tartózkodása idején Kirton sok felderítő utat hajtott végre, megpróbált behatolni több fontos katonai és hadiipari objektum körzetébe. *Odesszában például egy katonai járőr akadályozta meg abban, hogy fontos haditengerészeti objektumokat lefényképezzen.*

Macdonaldot, a katonai attasé helyettesét a szovjet külügyminisztérium figyelmeztetésben részesítette.

...tóértekezlete

...latában van annak, hogy a genfi

Lumumba válasza Hammarskjöldnek:

Kongó kész együttműködni a Bizt... legújabb határozatának végreh...

A belga kormány megtorlással fenyegeti a NATO-t – A b... nem adták fel a harcot

Lumumba kongói miniszterelnök szerdán levelet nyújtott át *Bunche-nak*, az ENSZ leopoldville-i képviselőjének, s abban — mint a *Reuter* jelenti — közölte, hogy kész a legteljesebb mértékben együttműködni a Biztonsági Tanács legújabb határozatának végrehajtásában.

A levél válasz *Hammarskjöld* üzenetére, amelyet Lumumba kedden este kapott meg.

A kongói miniszterelnök szerdán délelőtt a sajtónak is nyilatkozott, és a Biztonsági Tanács döntését Kongó szempontjából megnyugtatónak nevezte. Hangsúlyozta azonban, hogy

a Kongói Köztársaság csak akkor hajlandó diplomáciai kapcsolatba lépni Belgiummal, ha a belga csapatok kiürítik Kitoniában és Kaminában levő támaszpontjaikat.

Csombéról is nyilatkozott. Hangsúlyozta, hogy *Csombe minden cselekedetét, minden megnyilatkozását a belgák sugalmazzák.*

Csombe tárgyalni akar...

Csombe, a katangai tartomány szakadár „miniszterelnöke" szerdán reggel táviratot kapott Hammarskjöldtől. Az ENSZ főtitkára táviratában felteszi a kérdést a katangai „kormánynak", hajlandó-e a Biztonsági Tanács határozatából ráháruló kötelezettségeket vállalni. Csombe azonnal válaszolt Hammarskjöld táviratára és közölte, *kész tárgyalásokat kezdeni az ENSZ-csapatok bevonulásáról.* Ezt a nyilvánvalóan *alkudozási szándékkal* tett kijelentését Csombe azzal a képmutató állítással indokolja, hogy „mindig a békés megoldásokra törekedett".

Csombe „békés" szándékainak ellentmond az a hír, hogy Elisabethville-ben, Katanga fővárosában, *Csombe* „miniszterelnök" fegyvereket osztott szét a politikáját támogató [illegible]

megtetézték az „adományt" — régi belga egyenruhákkal.

A belga kormány kedden este minisztertanácsot tartott, amelyen megvitatta az ENSZ Biztonsági Tanácsának a Kongóban állomásozó belga csapatok haladéktalan kivonásáról hozott határozatát.

Eyskens miniszterelnök tájékoztatta a sajtót a tanácskozásról. Először is hangoztatta, hogy *„Belgium neheztel, mert NATO-szövetségeseitől nem kapott elég támogatást a Biztonsági Tanácsban"*. Ezután bejelentette, *Belgium csökkenti a NATO-ban vállalt kötelezettségeinek teljesítését, elsősorban a Nyugat-Németországban állomásozó belga csapatok ellátásának fedezését.*

Jean Van den Bo... kiutasították az o... vet elhagyja a kö...

(Telefoto –

Rendzavarás Leopoldville-ben

A belga gyarmatosítók belülről akarják bomlasztani a fiatal Kongói Köztársaságot: mozgósítják azokat az erőket, amelyek különböző szeparatista és konföderációs elképzeléseket dédelgetnek. Erre vallanak a szerda esti események is, amelyeknek során Leopoldville bennszülött negyedében az Abako-mozgalom központja előtt rendzavarásra került sor. (Az Abako-mozgalom *Kaszavubu* elnök pártja.) Az Abako Párt egyes elemei azt szeretnék, ha Kongó tartomá-

...ég a holttesteket is me...

...a gyarmatosítók „civilizáto...

Ami a katonatiszteket illeti, köztudott volt, hogy Kongóban „fekete" nem kaphatott tiszti rangot a kongói hadseregben. *Lundula*, akit most neveztek ki a kongói hadsereg tábornokává, őrmester volt, 30 éves szolgálata ellenére. *A kongóiak a hadseregben csak altiszti rangot érhettek el.*

Kongóban a katonákat egyáltalán nem toborozták. *„Egy kongói, ha reggel elindult, hogy munkát keressen és egy katonai őrjárattal találkozott, akkor ki volt téve annak, hogy hét évig nem mehet haza. Az utcán elfogták az embereket, letartóztatták és hétéves katonai szolgálatra kötelezték őket"* — mondotta az egyik diák.

Dokumentumok a tengerben

Amikor Brüsszelben az úgynevezett kerekasztal-konferencia folyt Kongó jövő függetlenségéről, a belgák utasították a kongói hatóságokat, hogy a kompromittáló ügyiratokat semmisítsék meg. *„Alsó-Kongóban láttam* — emlékezett az egyik diák —. *hogyan vitték teherautószámra a*

Koós = Hutás Gergely, [festő ??] TVDh

„Dilettáns" festő, korábban író – abban is dilettáns –
Tihany lakósa, képei is jórészt balatoni,
tihanyi stb tárgyúak. Fest ugyan csendéletet,
történelmi képet, portrét, aktot stb-t is.
Nem művész, hanem kontár. Vinont képeit
eladja 1000 – 20000 ft-ig !!!
Rókás Sándor: Az úr k ír, fest és kereskedik

6.1

Népszabadság. Bp. 1960. aug. 11.

MDK

Koós István

Nemzeti Képzőművészeti kiállitás. Az Ország
1944. jun. 17. 8.l.

1021

Megkezdődtek Pécsett az országos bábjátékos napok

Pénteken hat bemutató — Cseh és lengyel vendégek

1963 után most ismét megrendezték Pécsett a kísérleti és felnőtt bábosok nagy seregszemlélét, a II. országos bábjátékos napokat. A rendező szervek: a Művelődésügyi Minisztérium Közművelődési Főosztálya, a Népművelési Intézet, Pécs város Tanácsának Művelődésügyi Főosztálya és Pécs város Doktor Sándor Művelődési Háza. A rendezvény felett az UNIMA, a Nemzetközi Bábművész Szövetség magyar tagozata vállalt védnökséget.

1.

Az első ilyen jellegű, három év előtti rendezvény után nagyjából kitisztult a bábjátékos napok jellege, feladata, s ennek megfelelően az idei eseménysorozaton a legrangosabb magyar együttesek mellett már egy külföldi bábszínház is részt vesz, több külföldi vendég, megfigyelő érkezett, s a produkciókat egy sokoldalú, szakértő zsüri bírálja majd el és díjazza a legjobbakat.

A vendégek közül is legkedvesebb: *dr. Jan Malik*, az UNIMA főtitkára, a prágai Művészeti Akadémia professzora, a prágai Központi Bábszínház igazgatója. Ugyancsak Csehszlovákiából érkezett a Csehszlovák Színművészeti Szövetség két kiküldötte, *Richard Lanker* és *Carel Hejcman*. Huszonhárom tagú társulata élén, de megfigyelőként is részt vesz az eseményen *Jerzy Zitzman*, a lengyelországi bielskobialai „Banialuka" Állami Bábszínház igazgatója, bábművész és filmrendező is. A rendező Művelődésügyi Minisztérium Közművelődési Főosztályának képviseletében itt van *dr. Kemény Pálné*, a Népművelési Intézet képviseletében *Maróti Gyula* osztályvezető. A vendégek között van *dr. Szilágyi Dezső*, az UNIMA magyar tagozatának elnöke, az Állami Bábszínház igazgatója és *dr. Hermann Alice*, a Magyar Tudományos Akadémia munkatársa.

A zsüri tagjai a következők: *Hollós Róbertné*, a Népművelési Intézet főelőadója (a zsüri elnöke), *Mátrai-Betegh Béla* kritikus, *Váry Ferenc* zeneszerző, *Koós Iván* képzőművész és *Mészöly Miklós* író.

2.

Pénteken délelőtt 9 órakor valamennyi vendég és szereplő együttes egybegyűlt a pécsi kamaraszínházban, a II. országos bábjátékos napok ünnepélyes megnyitására.

Gábriel József, Pécs város Tanácsa Művelődésügyi Osztályának vezetője mondott megnyitó beszédet. Üdvözölte a vendégeket, valamennyi részvevőt, méltatta a rendezvény jelentőségét, majd így folytatta:

— Talán ellentmondásnak tűnik, hogy mikor itt a színpadon bábbal játszanak, a nézőtéren felnőttek ülnek. Ez nem véletlen. Ez jelzi az I. országos bábjátékos napok óta eltelt időt és a megváltozott helyzetet. 1963 óta a bábművészet területén is sok minden történt. Nemcsak a gyermekelőadások lettek jobbak, hanem a felnőttek figyelme is egyre jobban a báb felé fordult. A szülőké, a nagyközönségé, a művészeké egyaránt. Minket is meglepett a pécsi bábosok nagy sikere a múlt évben, de ennek a műfajteremtő, újító, modern szellemű munkának, amit a Bóbita csinál, van előzménye, hazai hagyománya is. Ma és holnap meglátják kedves vendégeink, mennyi csoport, rendező és tervező, zeneszerző van, akik mind más, egyéni, sajátos úton, szintén a felnőtt közönséget keresik. A korábbi elszórt próbálkozások után most rendszerezetten, egymás mellé állítva, színpadot kapnak a legfrissebb produkciók.

Végül pedig a következőket mondotta:

— Azt hiszem, hogy nagyon életrevaló és időszerű gondolat volt az illetékes főhatóságok részéről, hogy külön választották a gyermekeknek és a felnőtteknek szóló bábjátékok országos bemutatóit, és az az elhatározás is helyes, hogy kétévenként kerüljön sor ezekre a bemutatókra, természetesen évenként váltakozva. Igy a folyamatosság is biztosított, de kellő idő is rendelkezésre áll az új alkotások, új produkciók létrehozására. Hiszem, hogy a most sorra kerülő bemutatók és a kapcsolatos viták sok-sok, ma még igen problematikus kérdésre adnak választ, s egyben iránymutatást a további munkához.

3.

Tegnap délelőtt, a megnyitás után, az egri megyei művelődési ház bábcsoportja bemutatta Weöres Sándor: Rongyszőnyeg című ciklusának verseire készült összeállítást. A műsor azt a törekvést képviselte, hogy beilleszthető legyen a bábjáték irodalmi-zenei komplex-műsorba, hogy a bábillusztráció a látvány segítségével mélyítse el az irodalmi élményt. Sor került a Szegedi Bábszínház produkciójára. Januszinska: Petike, a tigris című játékára. A produkció nemcsak a bábfigurák, hanem az élő maszkos szereplők adta lehetőségeket is kihasználja. A délelőtti program utolsó produkciója B. Kiss István, Jászai-díjas bábművész szólóműsora volt Bábtáncok címmel.

Este az Állami Bábszínház Kamaraszínpada mutatta be Slawomir Mrozek: Strip-tease című egyfelvonásos játékát, majd két pécsi műsorra került sor, a Bóbita Együttes bemutatta Puskin: Mese Szaltán cárról című költeményének bábfeldolgozását, a pécsi József Attila Művelődési Ház Fekete Színháza szerepelt két produkcióval, a Jelenet szöveg nélkül és a Kaméleon című darabokkal.

A tegnapi napon megvitatták a felnőtt bábjátszás helyzetét Koós Lajos vitaindító előadása alapján, majd színes diavetítéssel egybekötött előadást hallgattak a részvevők, amelyet Óhidy Lehel tartott, Séta a müncheni bábmúzeumban címmel.

Ma délelőtt ugyancsak 9 órakor kezdődnek a bemutatók a kamaraszínházban. Váci, debreceni, kecskeméti, budapesti és pécsi bábosok műsora mellett a mai programban szerepel a lengyel együttes is.

Kosárlabda NB I.:

PVSK—MAFC mérkőzés Pécsett

Igen érdekesnek igérkező kosárlabda-mérkőzést szurkolhatnak végig vasárnap délelőtt a vasutas tornacsarnokban a kosárlabdasport kedvelői. Az egyik legjobb magyar csapat, az egész sereg válogatott játékossal rendelkező MAFC látogat el a PVSK-hoz. A múltban nem egy alkalommal igen izgalmas, színvonalas összecsapást hozott a két csapat mérkőzése. A vasárnapi találkozó is minden bizonnyal jó propagandája lesz a kosárlabda-sportnak. A találkozó előtt és után a kosárlabda NB II-be jutásért kiírt osztályozó mérkőzéseket játszanak.

A hét vége sportműsora

SZOMBAT, NOVEMBER 19:

Kosárlabda: Osztályozó mérkőzések az NB II-be jutásért a PVSK-csarnokban: Nagykanizsai VTE—Bajai Vízügy férfiak, 8.00, Dombóvári VSE—Komlói Bányász, férfiak, 9.15. Pécsi Tanárképző—Nagykanizsai Izzó, nők, 10.30, Bajai Vízügy—Komlói Bányász, férfiak, 14.30, Dombóvári VSE—Nagykanizsai VTE, férfiak, 15.45, Pécsi Tanárképző—Bajai Tanárképző, nők, 17.00, Osztályozó mérkőzések az NB II-be jutásért Kiskúnfélegyházán a Szigetvári Spartacus, Kecskeméti Dózsa, Szegedi Élelmezési Technikum és Bp. Pedagógus férfi, valamint a Pécsi Postás női, Kiskúnfélegyházi Vasas, Szegedi Tanárképző és Bp. Képzőművész női csapatainak részvételével, 8.00 és 14.30.

Cselgáncs: Az OB II. nyugati csoportjának csapatbajnoksága a Pécsi Dózsa és több vidéki együttes részvételével, Bánki Donát úti Iskola, 16.00.

Lövészet: Országos meghívásos évadzáró-verseny a Pécsi Dózsa sportlövőinek részvételével, Kaposvár, 11.30.

Torna: Területi ifjúsági III. osztályú fiú és leány csapatbajnokság, Tanárképző Főiskola, 15.00.

Teke: Osztályozó mérkőzések az NB II-be jutásért, a Pécsi Építők férfi együttesének részvételével, Veszprém, 10.00.

Röplabda: Osztályozó mérkőzések az NB II-be jutásért a Komlói Bányász, Sopron MAFC, Nagykanizsai Dózsa és Kaposvári Vörös Lobogó férfi, valamint a Pécsi Dózsa, Mcsoni GAC, Tabi Vörös Meteor és ZTE női csapatainak részvételével, Tanárképző Főiskola, 14.00.

Birkózás: Területi ifjúsági csapatbajnokság, 39-es dandár úti Iskola, 17.00.

Asztalitenisz: megyei tizek bajnoksága. Férfi felnőttek, Ércbánya Vállalat központ, Ujmecsekalja, 15.00, női felnőttek, Bőrgyár kultúrterme 15.00, ifjúsági és serdülő fiúk, Pécsszabolcs, kultúrház, 15.00.

Atlétika: Erdei futóversenysorozat, első része, középiskolások részvételével. Rajt és cél, Dömörkapu, 15.00.

VASÁRNAP, NOVEMBER 20:

Labdarúgás: NB I. mérkőzés: Pécsi Dózsa—Dorog, PVSK-pálya, 13.00, *NB I. tartalék mérkőzés:* Pécsi Dózsa—Dorog, PVSK-pálya, 11.15. *NB I. B. mérkőzés:* Komlói Bányász—Debreceni VSC, Komló, 13.00, *NB II. mérkőzések:* Pécsi Bányász—Zalaegerszegi Dózsa, Pécsújhegy, 13.00, Esztergom—PVSK, Esztergom, 13.00, *Megyei mérkőzések:* Mágocs—Bóly, Mágocs, Hidas—Pécsszabolcs, Hidas, 10.00, Pécsi Dinamó—Pécsi Postás, Erőmű-pálya, 10.00, Pécsi Porcelángyár—Szigetvári ZMSE, Porcelángyári pálya, 9.00, Pécsi Előre—Pécsi Honvéd, Postás-pálya, 10.00 Vasas I.—Bányász—Siklós, Vasas I. Bányatelep, 10.00, Pécsi Vasas—Pécsi Kinizsi, Ifjúsági-stadion, 10.00, Pécsvárad—Pécsi Szikra, Pécsvárad, 14.00.

Kosárlabda: NB I. mérkőzés: PVSK—MAFC, férfiak, PVSK-csarnok, 10.00, Osztályozó mérkőzések az NB II-be jutásért a PVSK-csarnokban: Nagykanizsai VTE—Komlói Bányász, férfiak, 8.30, Dombóvári VSE—Bajai Vízügy, férfiak, 11.15, Nagykanizsai Izzó—Bajai Tanárképző, nők, 12.30, Osztályozó mérkőzések az NB II-be jutásért, Kiskúnfélegyházán a Szigetvári Spartacus, Kecskeméti Dózsa, Szegedi Élelmezési Technikum, és Bp. Pedagógus férfi, valamint a Pécsi Postás Kiskúnfélegyházi Vasas, Szegedi Tanárképző és Bp. Képzőművész női együtteseinek részvételével, 8.00.

Cselgáncs: Az OB II. nyugati csoportjának csapatbajnoksága a Pécsi Dózsa és több vidéki együttes részvételével, Bánki Donát úti Iskola 10.00.

Lövészet: Országos meghívásos évadzáró-verseny a Pécsi Dózsa sportlövőinek részvételével, Kaposvár, 8.00.

Torna: Országos II. osztályú fiú csb. a PVSK ifjúsági csapata részvételével, Budapest, 9.00.

Vívás: Vasutas Ifjúsági Kupa I. fordulója, a PVSK versenyzők részvételével, Budapest, 10.00.

Teke: NB I. mérkőzés: Szegedi AK—Pécsi BTC nők, Szeged. 8.00. NB II. mérkőzések: Bp. Művész—Pécsi BTC, férfiak, Budapest, 10.30, Pécsi Bányász—Bp. Belolannisz, férfiak, Bányász-pálya, 9.00. Pécsi Szikra—Bp. Cserzők, férfiak, Kokszmű-pálya, 11.30. Osztályozó mérkőzések az NB II-be jutásért a Pécsi Építők férfi csapatának részvételével Veszprém. 12.00.

Röplabda: Osztályozó mérkőzések az NB II-be jutásért a Komlói Bányász, Soproni MAFC, Nagykanizsai Dózsa és Kaposvári Vörös Lobogó férfi, valamint a Pécsi Dózsa, Mosoni GAC, Tabi Vörös Meteor és ZTE női csapatainak részvételével, Tanárképző Főiskola, 9.00.

Birkózás: Területi ifjúsági csapatbajnokság, 39-es dandár úti Iskola, 10.00.

Ökölvívás: NB I. B. csapatbajnoki mérkőzés: Honvéd Kún Béla SE—PVSK, Kiskúnfélegyháza. 11.00, Osztályozó mérkőzés az NB II-be jutásért: Oroszlányi Bányász—Pécsi Honvéd, Budapest, 11.00.

Sakk: „Baranya Kupa" csapatbajnoki mérkőzések: Pécsi Tervező—Siklós, Rákóczi úti Tervező székház, 9.00, Pécsi Bányász I.—Komlói Bányász, Komjáthy A. utca, 9.00, Pécsi Ércbányász II.—Vasas II. Bányász, Ércbányász műszaki klub, 9.00, Pécsi Dinamó—Pécsi Bányász II. Hőerőmű, 9.00.

Asztalitenisz: megyei tizek bajnoksága. Férfi felnőttek, Ércbánya Vállalat központ, Ujmecsekalja 8.00, női felnőttek, Bőrgyár kultúrterme 8.00, ifjúsági és serdülő fiúk, Pécsszabolcs, kultúrház, 8.00.

Innen-onnan

Uj edző került a Helyiipar labdarúgó szakosztályához. Lendvay Miklós, aki nem is olyan régen működött a Helyiiparnál, most ismét az NB III-as csapat edzéseit irányítja majd. Lendvay legutóbb a BTC edzője volt.

*

Nem látjuk a korong VB-t (?) Az Eurovízió és a Nemzetközi Jégkorong Szövetség vezetői között félbeszakadtak az 1967-ben Bécsben rendezendő VB közvetítésével kapcsolatos tárgyalások. A tévé a reklámok ellen tiltakozott és anyagilag sem jutottak megegyezésre. A nemzetközi szövetség most az osztrákokkal tárgyal esetleges egyes mérkőzések közvetítéséről.

*

Az atlétikai edzők országos értekezletét az idén is megtartja a MASZ. A háromnapos értekezlet időpontja december 16, 17, 18., színhelye, Budapest lesz.

sas? Honvéd?

akkor függetlenül a Vasas—Kinizsi mérkőzés kimenetelétől, utóbbi két együttes léphet magasabb osztályba. Amennyiben a Honvéd döntetlenül mérkőzik, akkor a Vasasnak és a Kinizsinek is elegendő a döntetlen. Honvéd és Vasas győzelem esetén a Honvéd és a Vasas kerül az NB III-ba. Honvéd és Kinizsi győzelem esetében a Honvéd és a Kinizsi a feljutó. Honvéd győzelem és a Vasas—Kinizsi mérkőzés pontosztoszkodása esetében a Kinizsi és a Honvéd jut fel. Abban az esetben is feljuthat a Honvéd, ha csak egy pontot szerez az Előrétől, de a Kinizsi legyőzi a Vasast.

Labdarúgó NB II. legjobb góllövői

29 gólos: Kiss (Autóbusz). 26 gólos: Müller (Várpalota). 24 gólos: Palkovics (Várpalota). 19 gólos: Bencsics (PVSK). 17 gólos: Domonkos (Gy. Dózsa), Szabó (ZTE). 13 gólos: Kertes, Szendi (Esztergom), Koch (Pécsi Bányász), Vincze (PVSK). 12 gólos: Kocsis (III. ker.), Szabó (Sopron).

rdetések

Fuvarvállalás!

Az Fmsz Szállítási Szakcsoportja lovaskocsival mindennemű **fuvarozást vállal.** Költözködés, zongora-, bútorszállítás, mezőgazdasági jellegű fuvarozások, mész, kő, tégla a termelő üzemekből, valamint a TÜZÉP kis eladási telepeiről a tüzelők házhoz szállítása **50** kg-tól **500** kg-ig.

—o—

Megrendelés személyesen

Vennék jó minőségű lóhere, lucerna vagy réti szénát. Pécs, Basamalom u. 6.

Nagyhidi út 9. sz., a Kokszmű közelében levő 2 szobás ház beköltözhetően eladó. — Bővebbet: Basamalom u. 6.

Szőnyeg és kárpitozott bútorok tisztítását, szőnyeg javítását, rojtozását gyorsan, szakszerűen végzi

TEMPÓ KSZ

Gyermekes mellé rendes, megbízható nénit, vagy dolgozó nőt keresek 16.30—20 óráig. „Ügyen lakást adok" jeligére a Hunyadi u. hirdetőbe.

Vennék 700 n-ölig szőlőt pincével, présházzal. Ujhegyen. „Kp. 40 000" jeligére a Jókai u. hirdetőbe.

HÍVÁSRA HÁZHOZ MEGYEK.

Szelon, ágybetét, rekamié, fotel, javítását

Épülőfélben levő kétenkút melletti műfélszobás családi ház bankkölcsönnel eladó. Érdeklődni: 39-es dandár u. 1/b. IV. em. 1. Munkaidőn kívül.

OLCSÓ, KÉNYELMES, PONTOS! Kössön szerződést

út alatt hozel bővíthető telekkel igéeladó. „Kerjeligére a u. hirdetőbe.

tranzisztoros, net Grundigy autórádió ummel és 6— akkuról is enő, 2500,— l, Ujmecsekki Donát u.

Unipress írógép, var-

Koós István

Miskolcon keménycserépgyárat alapított 1885-ben. A gyár kénitményei jó minőségüek.

P. Breslyánszky Ilona,
Ismerd meg a Zerámiát, Bp. 1966,
103 l.

MKD

Kovós István, díszlettervező

Svarc Sáchányához a (bábokat) díszleteket v tervezte.

Nóti Ilona: A Sáchány 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1957. nov. 3.

MDK

Koós István, [dinlettervező?]

A Bábszínházban bemutatott „Komédia bábúit s' dinleteit Koós István s' Bródy Vera tervezte."

— : Dürrenmatt Anggala 2

ESTI HIRLAP

Bp. 1966 dec. 28.

Koós István

1885-ben Miskolcon ily kemény cserép-gyárat alapít.

P. Brestyánszky Rona: A kerámia és a porcelán története
103.o. Bp. 1966.

Koós István, iparművész
bábútervező

MDG

A bábúkat tervezte a bábszínház
bemutatójára.

-bel- : Gilicsala csodája 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1961. nov. 23.

Koós István

a Bábszínház Háry Jánosá-
nak tervezője, Bródy Verával együtt.

(földes): Háry János a Bábszínházban.

Nők Lapja, 1942, máj. 20.

Koós István

Iszlai Zoltán: "Premier délután" cimmel ir a Bartók Szinház egyik előadásáról, melyhez a bábukat a müvész tervezte.
Novogrudszkij és Orlov tanulmányi bohózata került szinre gyermekek részére.
Müvészet c. rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. jan. 27.
XVII. évf. 4. sz. 12. lap.

KOÓS ISTVÁN, keramikus

Miskolci kerámiagyárának részletes leirását és berendezése rajzait a Budapesti Látogatók Lapjában/1891/találjuk meg, de már Koós Miksa üzemelteti. 120.old.

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

KOÓS ISTVÁN, keramikus

A miskolci Koós-féle kőedénygyár alapitására utaló
lső adatokkal 1882-ben találkozunk. Szept. 30-án adta t
tudtára a közönségnek, hogy a Zsolczai kapu 5.sz. alatt
tehát a Butykay gyárral ellenkező irányban-egy üveg
és porcellánfestődét nyitott. 120.old. 29.jegyz

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és por
celángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

KOÓS ISTVÁN, keramikus

1882. szept. 30-án hirdeti, hogy: "...nem csak "kiegészitő tárgyakat" készit, hanem "a legegyszerübbtől a legszebb müvészi kivitelü monogrammok", betük, are-és tájképek festését isvállalja. 1884-ben még mindig "porcellan festőde" volt, de ez évben már majolika és porcelang árat égető kemecét épittet, hogy a nagyobbodó igényeknek is képes legyen megfeleni". 120.old., 30. jegyz

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

KOÓS ISTVÁN, keramikus

A miskolci Koós és Mildner-féle kőedénygyárat egynek tekinteni abovo lehetetlen volt, hiszen a város ellentétes pontjain alltak. A Koós-féle a Zsolcai kapuban, a Mildner-féle a diósgyőri úton, a fáskerttel átellenben állt. 119.old.

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolc kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

KOÓS ISTVÁN, keramikus

Leszih Andor egy cikke szerint 1885-ben Koós István alapitott Miskolcon fajansz gyárat, az innen kikerült edén-eken MISKOLCZ s alatta hatszögletü csillag jegy vannak ellátva. 119.old.

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

KOÓS ISTVÁN, keramikus

1885-ben Koós állitott fel kőedénygyárat Miskolcon.
116.old.

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HWEMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

M.D.K.

Koós István

A Bábszinházban előadott "A császár uj ruhája" c. bábjáték bábuinak tervezőjéről komoly elismeréssel szól a kritika.
A szöveg melletti képen "A császár uj ruhája" két főszereplője. repr.

/potoczky/:A császár uj ruhája a Bábszinházban c. Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. junius 9. V. évf. 23. sz. 15. l.

248 db.

M.D.K.

Koós István

Az Állami Bábszinház előadásában játsszák Bárd Anna átdolgozásában Aladdin csodalámpáját. A dekorativ diszletekkel a müvész életrekeltette "...az ezeregyéjszaka meséinek varázsát"- mondja a kritika.

/p./ Gyermekmüsor a Bábszinházban.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1961. január 6. V. évf. 1. sz. 2. l.

M.D.K.

Koós István

Báb és diszlettervező készitette az Állami Bábszinházban bemutatott "Csilicsala csodája" c. bábjáték szinpadképeit és bábjait.
A szöveg melletti képen Balogh Gyuszi nevü báb, a „Csilicsala csodája" c. bábjáték főszereplője.

Kis Film Szinház Muzsika c. rovat közleménye
Film Szinház Muzsika, Bp. 1961. nov. 17. V. évf.
46. sz. 39. l.

Koós István, díszlettervező MDh

A kentiváné ji álom díszleteit tervezte a Bábszínház részére.

– : Tündérmese és komédia 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. ápr. 17.

Kovács István

Miskolc

Csanyi 1954

44. l.

Kvós István, [báb- / díszlet- tervező] MDK

Nívódíjat kapott.

—: Nívódíjasok az Állami Bábszínházban

8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. jún. 22.

Kóós Istvánné

budapesti rajzpedagógus, Esztergom-Kenyérmezőn nyári művésztelepen vészt vesz a nyári munkával, festészettel.

Fényi András:

Ⅹ: Hegyek, tanyak, gyárhéménysek – vállozatos témavilág.

Pedagógusok Lapja, 1971. aug. 23.

MDK

Koós Iván, díszlettervező

A Bábszínház előadásaihoz a díszleteket tervezte.

(móti): Bohóc mókák

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. ápr. 2

Koós Iván, díszlettervező MDK

A díszleteket tervezte.

B.J.: A szentiváneji álom
a Bábszínházban 2

ESTI HIRLAP

, bp. 1964. máj. 4.

Koós István [ ], díszlettervező

Franciaországi vendégszereplésre utazott az Állami Bábszínház társulata

Csütörtök reggel elutazott Franciaországba az Állami Bábszínház társulata, hogy részt vegyen a Charleville-Méziéres-ban a nemzetközi bábfesztiválon.

Az együttes 30 nemzet 50 színházának mezőnyében képviseli bábművészetünket. Műsorukon Petőfi *János vitézének* Szilágyi Dezső által készített változata szerepel Urbán Gyula rendezésében, Koós István díszleteivel és bábjaival. A francia közönség számára némileg megrövidített előadást tartanak; a narrátorszöveget Mensáros László mondja francia nyelven. A fesztiválon egyébként a Magyar Színháztörténeti Intézet nagyszabású kiállításán bemutatja a magyar bábtörténet dokumentumait.

Művészeink előadásokat tartanak Bouzies-ban, és Reimsben is, majd Brüsszelben mutatják be a János vitézt.

— : Francia ... szereplésre ..... 8.

Népszaba ... szept. 24

tánc-fesztiválon legjobb ered-

Bábszínházi galéria

Koós Iván nevét veszi fel a kiállítási tér

Nem egy színházban talál a néző időről időre kiállítást is. Jó ideje így van ez a Budapest Bábszínházban is, amelynek az előcsarnoka mostantól neve szerint is galéria. Mégpedig Koós Iván Galéria. Csütörtök délután hat órakor ugyanis itt nyílik meg a kiváló díszlet- és bábtervező – akitől tavaly ősszel kellett végső búcsút vennünk – életmű-kiállítása. Ekképpen adózik emlékének a társulat, amelynek a képzőművészeti vezetője is volt.

Félszáz báb mesél azokról az évekről, amelyeket Koós Iván e színházban töltött. Jóllehet a Képzőművészeti Főiskolán Kmetty János és Szőnyi István tanítványaként végzett, már öt esztendő múltán a bábművészet mellett döntött. 1955-ben barátaival marionettegyüttest alapított, és még öt évre rá tervezett először az Állami Bábszínháznak.

Nem lehetett könnyű eldönteni, mit mutassanak be e gazdag munkásságból. A kezdetek idejéből, a hatvanas évekből nem maradhattak ki a Szentivánéji álom, a Petruska, az Angyal szállt le Babilonba vagy a Csodálatos mandarin bábjai. Vagy a közelebbi múltból a Vihar, még közelebbről a Varázsfuvola alakjai. De nemcsak a felnőtteknek szóló előadások juthatnak eszünkbe. Nem egy nemzedék őrzi emlékezetében A császár új ruháját, a Diótörőt vagy az Árgyélus királyfit. Mint ahogy jó néhányan okulhattak tanító szavaiból is, kaptak útravalót a pedagógus Koós Ivántól.

Díszelőadást is rendeznek Koós Iván emlékére. A kiállításmegnyitó után, csütörtökön az a Koncertműsor kerül színre, amelyet a hazai publikumon kívül sikeres külföldi turnék közönsége is láthatott. Ezen a gálán nemcsak a Petruska szerepel, amelyet egyébként is repertoáron tart az együttes, hanem még két olyan mű is, amely már csak ezen az estén látható. A Jelenet szöveg nélkül, Samuel Beckett némajátéka és az Aventures, Ligeti György zenei groteszkje Koós Iván bábjaitól kelt színpadi életre.

B. E.

A Diótörő bábjai

A nőnev

Száznyolcvanöt éve született Beniczky

A XIX. századi magyar nőnevelés apostola, Beniczky Hermin 185 évvel ezelőtt, 1815. december 13-án született a Nógrád megyei Láziban (Losonc közelében, a mai Szlovákiában). Asszonynevén minden budapesti ismeri, igaz, a többség számára valószínűleg csak egy utca- és iskolanévvel azonos „a" Veres Pálné.

A népes Beniczky-nemzetség a Felvidék legtekintélyesebb nemesi famíliái közé tartozott. Hermin apja jómódú nógrádi birtokos volt, aki egy évvel lánya születése után meghalt. Anyja, Sturmann Karolina három lányával Budára költözött, ahol gyermekei nevelésének és a jótékonykodásnak szentelte életét. Alapítója és egyik legaktívabb tagja volt a Budai Jóltevő Asszonyi Egyesületnek, így a kislány már gyerekkorában megismerkedhetett a társadalmi felelősségvállalás mintáival. Mire azonban bevezethette volna a felnőttek világába, a kamaszlány teljes árvaságra jutott: anyját elvitte az 1831-es nagy kolerajárvány. A három lányt nagyapjuk, Sturmann Márton vette magához. A tótgyörki kastélyban sokan megfordultak, köztük a reformkori nemesség szellemi elitjének tagjai: Szontagh Gusztáv filozófus, az irodalomtörténész-kritikus Toldy Ferenc vagy a zeneszerző Fáy Gusztáv. A kor szokásaihoz képest Hermin viszonylag későn, 24 évesen ment férjhez.

A pár a Nógrád megyei Vanyarcon, a Veres-kúriában élte a vidéki birtokos nemaga tanította, aztán magántanároktól sajátíthatta el a műveltség alapjait – a teleket ezért az ötvenes években rendszeresen Pesten töltötte a család.

Csendesen folydogáló élete szokatlanul későn, ötvenévesen vett fordulatot. Kezébe került Madách Imre akadémiai székfoglaló beszéde: A nőről, különösen esztétikai szempontból. Ebben az író (akiről ő úgy hitte, szellemi partnerének tekinti), ilyeneket írt:

„A nő (...) teremtő genius híjával, az emberiség irányadó szellemei közé nem emelkedik, soha a művészetet és tudományt lényegesen előre nem vitte." A néhány híres kivételre való tekintettel nem zárta ki ugyan teljesen a lehetőségét, hogy esetleg nő is képes lehet a férfiéhoz hasonló szellemi teljesítményre, de úgy vélte, aki erre vállalkozik, annak óhatatlanul eltorzul a személyisége.

A felháborodott barátné tollat ragadott (nem tudni, elküldte-e levelét az ekkor már nagybeteg írónak). „Igaz, hogy ezeréves szokás és férfiak által alkotott törvény a nőt minden politikai és tudományos komolyabb térről leszorítani, és látja maga a nő is, hogy szabadsága igen szűk korlátok közé van szorítva (...) Mennyi előítélettel kellene küzdenie, ha tudományosan képezné magát... Pedig, ha tudományos babérokért a férfiúval versenyezhetne, ugyanolyan eredményeket érhetne el" – írta.

A felpiszkált ambíciót most már nem elégítette ki az elmélkedés: a korosodó

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Koós István

ESTI HÍRLAP

1961 JAN 13

1021

A kezek dicsérete

Dürrenmatt a Bábszínházban

Akki, a törvényenkívüliségét filozófiával és hetykeséggel fűszerező koldus hazatalált: a Bábszínház stúdióelőadásán megrendezték *Dürrenmatt* Angyal szállt le Babilonba című komédiáját. A lírai költeménynek és vitriolos szatírának egyaránt hatásos kétarcú művet — — nálunk 1961-ben a Nagyvilágban jelent meg először — Dürrenmatt sem álmodhatta szerencsésebb közegbe, mint bábszínpadra. A hatalom és az egyén, a komformizmus és emberi méltóság viszonya kerül terítékre az anakronizmusokkal, jelképekkel, bizarr helyzetekkel megtüzdelt komédiában, amely fölött a csípősség mellett rokonszenves, humanista nosztalgiák lebegnek.

A látványosságot, a humort és a filozófiát *Szőnyi Kató*, a bábrendező egyaránt a kezek játékára bízta. A figurák egysíkú, stilizált aszszír fejjel jelennek meg. Ami rajtuk él, ami mozog, az a kezük. Lila kesztyűs, előkelő, ravasz papi kéz, aranyékszerekkel dúsan felszerelt energikus királyi kéz, kecses, hosszúkörmű pikáns hetérakéz — és *Akkinak*, a koldusnak, *Kurrubinak*, a leánykának, s más, a babiloni társadalmat megjelenítő valamennyi szereplőnek a keze.

A műfaji próbálkozás, a színház darabválasztása — önmagában érdem, mert vállalja a minden újszerűvel járó kockázatot. Az előadás megoldása, az előbb említett kézjáték azonban olyan művészi teljesítmény, ami a produkció tartalmi részén túlmenően őszinte elismerést érdemel. A kezek költőiek, ravaszak, gyengék és erőteljesek, átkozottak, bölcsek és ártatlanok — dramaturgiai funkciójuk szerint. Ezt a funkciót olyan széles skálán töltik be, hogy az előadás legszuggesztívabb részévé válnak. A bábszínészek keze nemcsak jellemeket fest, hanem érzelmi folyamatokat, indulati állapotokat mond el. Az egyik jelenetben — a darab lírai pontján — a magáramaradt és a babiloniaiak ítéletének kitett leányka ismét meglátja a felhők között lebegő angyalt. Könyörögni kezd, kéri égi barátját, vigye őt vissza a mennyei szférákba, mert ő itt elpusztul. Az angyal nem is hallgat a könyörgésre, saját fecsegésével van elfoglalva, a leánykát magára hagyja. A leánykát ábrázoló figura háttal áll a nézőtérnek. Két erőtlen, félszeg és kétségbeesett kezét is hátulról látjuk. A kezek nem emelkednek a magasba, csak tanácstalanul megtámaszkodnak a falon. Ez a két tanácstalan kéz az elárultatás, a megadás jelképe, ugyanakkor a keserű felismerés döbbenetes szimbóluma. Havas Gertrud játssza a leánykát.

Koós Iván és Bródy Vera báb- és díszlettervei ötletesek, de nem túl gazdagok. Szöllőssy András zenéje diszkrét, Fáy Árpád fordítása elegáns és jó sodrású. A Bábszínházat kedvelő közönség bizonyára örömmel fogadja, hogy az Angyal szállt le Babilonba nyilvános előadásaira is sor kerül.

Nóti Ilona

Ára 60 fillér

XII. évf

1967. já

Esti fir

POLITIKAI NAP

NAPIRENDEN:

Budapc
idei fejles

Ma délután tartja utolsó
éve megválasztott Fővá

Ma délután két órakor Ez is elősegíti, hogy tisztáb

1970 JUN 6

10.21

A LEGLÁTHATATLANABB MŰVÉSZ

A Bábszínház udvarában vannak a produkciók igényességéhez, csillogásához, színvonalához képest megdöbbentően kezdetleges kis műtermek. Koós Iváné, a tervezőé is egészen kicsi, cellaszerű helyiség. Egyetlen íróasztal, erős lámpák, telefon — és egy ajtó, amely befelé nyílik: a raktárba. Soha ennél izgalmasabb raktárt! Mert ezt más színháznál társalgónak hívják. A színészek várnak itt jelenésükre: celofán huzatban, vagy anélkül. Egy-egy darab szereplőgárdája szépen együtt, egy csoportban. A színészek, illetve bábok és egyben egy művész egész múltja. Azé a láthatatlan emberé, aki a bábok mögé bújva tölti az életét. Alig van láthatatlanabb ember a bábművésznél — mondjuk bevezetőül.

— De olyan ember is kevés van, akinél ennyire teljesül az, amire minden művész vágyik — mondja Koós Iván töprengő mosolyával — mert nekünk, bábtervezőknek az sikerül, amit a mitológiai idők óta mindenki szeretne: műveink megelevenednek, életre kelnek.

— A bábjátszás ma mindenütt a világon rendkívül divatos. Minek tulajdonítja ezt?

— Részben egy hiányérzetnek. A mai felnőtt embernek nagyon mélyre kell rejtenie játékos gyerek-énjét. Ha beül a Bábszínházba, ez kiváltódhat anélkül, hogy szégyellnie kelljen. De van ezen kívül más oka is. A báb elvontabb lény, mint a színész, aki a maga élő emberi megjelenésével mégiscsak, hogy úgy mondjam, naturalista jelenség. Azonkívül nincs minden szerep számára külön tervezett színész. És főleg: a mai irodalmi művek mondanivalója többnyire erősen elvont. Az emberek megszokták, hogy jelkép-rendszerekben gondolkozzanak. Hozzászoktatta őket a film is. Asszociatív képességeiket a bábok hasonló módon foglalkoztatják, akár a film. Minden báb tulajdonképpen maga is hasonlat. Képzőművészet és filozófia.

Ismerkedjünk a bábfigurákkal. Itt van például Bertolt Brecht A kispolgár hét főbűnéből a Torkosság: négyszögletes arc. De csak keret. A száj duzzadtan külön domborodik benne, a hólyagos, mohó két golyószem is. Az arcforma azért üres, magyarázza a tervező, hogyha a kispolgár figurája mögötte áll, átlátunk rajta, és a kettő összemosódik. Hiszen csak egy tulajdonságról van szó. Hasonlat az Anna figura kilenc alakja is. „A" nő, a szerelem, a karrier története. Ugyanaz az Anna, aki mindig picit szebb és kegyetlenebb lesz, ahogy fölfelé lendül a sorsa. Megkérdezem, hogyan merül fel egy-egy bábfigura ötlete. Ha lehet ezt így fogalmazni: milyen közelről nézve a bábihlet? Koós Iván válasza mindig kicsit mélyebbre hatol, mint a kérdés. — Ha zenéről van szó, amit meg kell jeleníteni, akkor természetesen maga a zene adja az ötletet. Figyelni kell, milyen víziót támaszt, és azt valahogyan megfogni. Aztán jön a dolog neheze. A bábnál igen fontos, milyen anyagból készül. Láthatják: mindegyiknek az arca, haja más és más fényű, minőségű alapanyagból van. Mert például a kefeszerű haj a nézőben kiváltja a kíméletlenség képzetét. A toll a luxusét, vagy a züllöttségét. — Rámutat egy figurára: csak tollboa, száj és keblek . . .

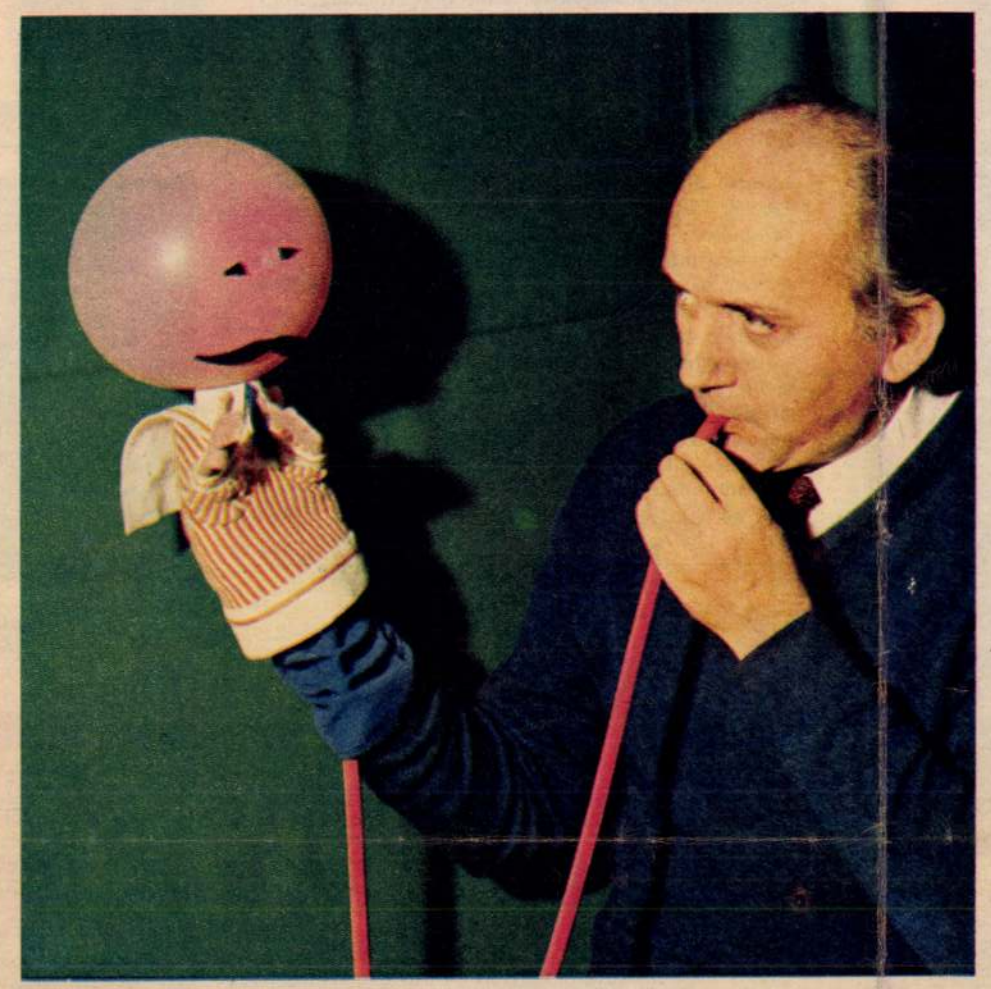

Pekár Gyula, amint a tervező felfújja

A Csodálatos mandarin — a magánéletben

— Meddig terjed a tervező munkaköre? A bábuk testét is maga csinálja?

— Nem. De ott vagyok minden öltésnél. Nagyon jól összetanult műhelyünk van, mindenki nagyon értőn dolgozik.

— Vannak kedvencei a bábok közt?

— Változik. Most épp a Mandarin. Megismerkedünk vele. Bartók Csodálatos mandarinja még így, az öltözőben is nagyon elegáns báb. Különféle aranyárnyalatú brokátokba öltözött, komplikált mozgási technikával rendelkezik, s így minden önkéntelen mozdulatra szinte emberi módon reagál. Arcán alig jelzett az orr, de szemei körül vonalak futnak és mélységes szomorúságot sugároznak. Az egyetlen, „akinek" van arca a Mandarin-társulatból. A többiek — a városi csavargók, csupa kőből és fémből való, nagyvárosi, „manipulált" lények — magyarázza a tervező. És arca még a lánynak sincs. Csak szép, hosszú combja, vékony dereka.

— Hogyan lesz valaki bábtervező?

— Többnyire a képzőművészet felől jövünk. Én festő akartam lenni. El is végeztem a Képzőművészeti Főiskolát. Közben már elkezdtem bábozni az Auróra együttessel, amely nagyon értékes amatőr társulat volt. Egy darabig megpróbáltam mind a két műfajban dolgozni, de a bábok győztek. — Két évvel ezelőtt Koós Iván Jászai-díjat kapott, a Petruska alapján. A bábtervezés ekkor már rég elsődleges hivatássá vált nála. Magatartássá. Irőaszalán az ecsetek számára cserépbögre áll. A bögrefül két oldalára a művész, nyilván egy szórakozott pillanatban, két szemet ragasztott, amitől a bögre nagyorrú, gyanakodva néző egyénné válik.

— Vigyázni kell, mert egy idő után mindennek van arca — mondja a tervező és nevet. Egyébként nem kell féltetni, nem lesz belőle titokzatosságba burkolózó varázsló. Humora megmenti ettől. Ezt a humort a tévében látott bravúros írókarikatúrái is bemutatták. Alig vannak vonásaik. Adynak például csak szeme van, Móricz Zsigmondnak jóformán csak bajsza. De fejformáik nagyon is különbözőek, a néhány vonás elhelyezése döbbenetesen jellemző.

— Hogyan csinálta?

— Nem is maga Móricz Zsigmond vagy Ady Endre, hanem Karinthy Frigyes egy művének Adyja és Móricza az, amit megterveztem. Igen sok munkával. Mert igyekeztem róluk olyan amatőr fotókat szerezni, amelyek teljesen oldott pillanatokban ábrázolják őket, mert a karakter mindig ott mutatkozik a legjobban. Nagyon alaposan tanulmányoztam az arcformákat, és megpróbáltam egyetlen karaktervonást úgy kihangsúlyozni, hogy helyettesítse a többit is és az arc nyitott maradjon, játszani lehessen vele, a mozdulatok mimikát varázsoljanak elő. Az, amit a bábtervező ad, mindig hozzásimul az író, a rendező elgondolásához. De ez nem von le semmit az értékéből, hiszen egy bábdarab születésénél a tervező ötletei is befolyásolják a rendezőt, a színészeket.

Amikor újra bemegyünk a raktárba, a Brecht-darab egyik bábja nincs a helyén. — Talán átment a Mandarinékhoz — mondja a tervező. — Néha nem vagyok biztos abban, nem játszanak-e ezek a hátunk mögött egészen új darabokat, mikor nem nézünk oda.

Fedor

Anna — fejlődésének kilenc szakaszában

RÉDNER MÁRTA FELVÉTELEI

Nagy Endre

Móricz Zsigmond

Ady Endre

Karinthy Frigyes

Molnár Ferenc

KOCKÁK, PETTYEK,

Ötletes pontmintájú nyári ruha — bő, buggyos ujjal, elöl végig apró gombolással ● Pöttyös anyagból készült fiatalos, lágyvonalú ruha pelerin megoldással ● Vékony szövet ű midiruha egyszerű szabásvonallal, kámzsagallérral ● Piros-fehér kockás nyári ruha ● Szövet nadrágkosztüm kilencvenes kabáttal ● Vászon ingruha fehér csíkozással

Az Ünnepi Könyvhétre kiadott kilencszázezer kötetből majd egy tucat tornyosul az asztalomon: a 63 újdonságnak alig egyötöde. És még ebből is válogatnom kell, hiszen minél többről szólok, annál kevesebbet mondhatok. De valójában a Könyvhét nem annyira a kritikák, könyvismertetések ideje — bár a bő termés joggal ösztönzi, ihleti a bírálót, s valószínű, hogy az évközi hőfoknál magasabbra hevül az olvasók érdeklődése is! —, hanem magáé a könyvé.

A sajtótájékoztatók történetében ritkaság, hogy vallomásra kerüljön sor. Az idén mégis *Illés* Endre, az író, kritikus és könyvkiadó igazgató, a könyv hivatásos barátja referátumában hitvallást tett a könyv mellett — az olvasó nevében. „Én, az olvasó, szükségét érzem, hogy elmondjam: nem vagyok hajlandó lemondani az ábécéről, s bár tisztelem az élőszót, kedvelem az elhangzó dialógust, továbbra is hiszek a könyvben. Hiszek kultúra teremtő erejében, a múltjában, a jelenében, sőt a jövőjében is. Hiszem, hogy nem sorvasztható el — és nem is fog elsorvadni." Az élőszó és a vetített kép nagyszerű, de *elröppenő* élménye mellett Illés Endre — *az* olvasó — a kezében tartott, mindenkor fellapozható és visszalapozható könyvben találja meg a mindig rendelkezésre álló, mégis *maradandó* élményt. Az örökös jelenlét és az élmény gazdagsága, teljessége az, ami hasonlíthatatlanná, kiszoríthatatlanná teszi a könyvet. Az irodalomban a fejlődés, a forradalom nem szorítja ki a régit: a klasszikusok az újjal együtt élnek tovább."

HAJNAL ANNA: PARTI VÁROS

Kézbe venni is öröm Hajnal Anna verskötetét: remek címlapja festő fantáziáját, Bartha László minden műfajban rendkívüli alkotó tehetségét dicséri. Hajnal Annát sem kell tizedik kötete alkalmából „felfedezni". Radnóti Miklós már 1938-ban azt írta róla a Nyugatban, hogy „Ez a folyton kutató, figyelő és mindig szintézist teremtő költőiség minden pillanatban a mindenséggel közlekedik". De ahogy most forgatom, böngészem, beleolvasok és visszalapozok, mégis újra megrendít ez a líra.

„Szeretnék lenni, amíg lehetek" — hirdeti, de ezt a létet nem a vitathatatlan jogú szándék, hanem a megújuló gondolat és szenvedély igazolja. Az, hogy a költő a természet és a lélek elválaszthatatlan szerves egységében olyan szellemi otthont teremt, hogy az elmúlás riadalmában olyan hittel emelí magasra a szépséget, hogy meggyőz: rengeteg dolga van még a világban. Ha panaszolja is, hogy „időm elpereg, elapad", hogy „már régen megvakult a lélek" — nem hiszünk neki. Hiszen ő maga is, önmagával perelve, vitázva, cáfolatra várva kesereg. S a cáfolat: a versekből kibontakozó költői magatartás. Az, hogy Hajnal Anna ma is nyitott szívvel, féltéssel, mélyen átérzett aggodalommal fordul magányából a tágabb világ felé (Félek), és változatlan mélyenérző, boldogságra vágyó, társait óvni kész lélekkel ajánlja fel: „hadd melegítselek" (Az elidegenedetthez).

PALOTAI BORIS: POKRÓC AZ ABLAKON

Huszonötezer példányban jelent meg Palotai Boris legújabb novelláskötete. Ez, ha minden kötet „a családban maradna", akkor is — százezer olvasó. De biztos vagyok benne, hogy ezúttal nemcsak a könyvtári példányok járnak kézről kézre. Mert a huszonkét novella valamennyi lelkiismeretes, következetes olvasója talál a választékban egyet — hármat vagy tizenkettőt —, amit azzal kínál oda házastársának vagy a szomszédasszonynak, tanárának vagy tanítványának, hogy ezt az elbeszélést el *kell* olvasnia! El kell olvasnia, mert róla szól: az egyenlőtlen felek mérkőzéséről egy házasságban, a családon belül árván maradt gyerekről vagy szülőről, a jelenbe betolakodó kínzó múltbeli emlékről. Ezek a novellák azt mutatják, hogy Palotai Boris ismeri az életet. Pontosabban, arról az oldaláról ír, amit ismer. A mindennapokról, ahol látszólag jelentéktelen párbeszédekbe, találkozásokba sűrűsödnek a drámák, és minden ember magával hurcolja-vonszolja a maga sorsát otthonából a munkahelyére és vissza. A színhelyek, amelyekben bepillantást nyerünk a sorsokba, a lehető legváltozatosabbak. Családi társbérlet és suhanó repülőgép, nevelőotthon és üzemi folyosó. A hősök a börtönben találkoznak a beszélőn, vagy filmgyári próbafelvételen. Palotai Boris számára nem a körülmények a fontosak, hanem inkább az emberi magatartás rúgói. Lélektani megfigyeléseit is finoman, szinte tartózkodva meséli, érzelmeit gyakran finom iróniával leplezi, s egyetlenegyszer sem lép fel a piedesztálra, még a bírói pulpitusra sem, amikor emberekről szól.

Akadnak persze a kötetben konvencionálisabb történetek, egy-egy ötletet novellává duzzasztó vázlatok is. De egészében: vonzó, kitűnő választékot kínáló könyvheti olvasmány.

SZABÓ MAGDA: ÓKÚT

Ha ez lenne az első írás, amit Szabó Magdától olvasok, akkor is vonzana, izgatna: ki ez az ember, aki ilyen ábrázolóerővel, hitelességgel, tárgyilagossággal és lírával vall saját múltjáról, gyökereiről, családjáról, gyermekkoráról, játékairól. De mivel tudom, műveiből ismerem, ki Szabó Magda — a fejezetek, élmények sokszoros jelentőségűvé nőnek. Visszamenőleges kulcsot adnak, megfejtést és magyarázatot. F
kül megírt hátterek r
leleménnyel teremte
részéhez. Nem tudok
a sajátos — szakmai, irodalomtörténeti — értékétől, pedig ez feltétlenül fontos.

Hiszen az olvasó számára az Ókút önálló és szuverén alkotás. Egyszerre önéletírás, tehát dokumentum — és regény. Regény, amelynek kislányhősét, Dolnát, mindenképpen szívébe zárja, és egy icipicit sajnálja is. Nem lehetett könnyű ennyi érzéssel, gondolattal, szorongással gyereknek lenni! Azután irigyli: varázsos világban, remek emberek között, szeretetben nőtt emberré. És még a szépet is megszépítette magának. Ez az, amit az olvasó a lelke mélyén csodál. Hiszen Dolna igazi gyerek, de mégis más. Eszmélése küszöbén már figyeli és képzeletében alakítja az életet. A játék, a mese — gyerekkora kenyere, öröme, muzsikája és egy későbbi hivatás forrása is.

Regénynek neveztem az Ókutat, ezt követelik a szabályok, pedig novellák sorjáznak benne, amelyek szervességük folytán lombosodnak regénnyé. És a mű egésze — voltaképpen prózában megfogalmazott, tiszta, vallomásos líra.

Elolvasás után kívánság és kíváncsiság ébred bennem a folytatására. Hiszen az önéletrajz ott ér véget, ahol az író — az eszmélő gyereklányban — megszületett. Szabó Magda ma azt vallja: a többi már nem fontos, nem érdekes, a művek dolga és az emberé. Bízom benne, hogy írói pályája egy későbbi szakaszán megváltoztatja ezt a vallomását és folytatni fogja, amit az Ókútban megkezdett: a maga emberi, írói számadását.

KÖRKÉP 70

Sietünk hírül adni azoknak, akik még nem tudják: a Könyvhéten féláron kerül forgalomba — néhány más könyvvel együtt — a Körkép 70 is. A címet az új magyar irodalom barátainak nem kell magyarázni: 1965 óta hagyománnyá lett, hogy a Magvető, ezen a címen, kötetbe gyűjti az év legemlékezetesebb novelláit. A program annak idején nem volt csekély: évente átfogó képet adni a műfaj mindenkori állapotáról. Válogatni az írások társadalmi érdeke és művészi minősége alapján. Hogy ez hogyan sikerült — valóban a legjobb törekvéseket tükrözi-e a kötet —, azt valójában az évi teljes termés ismeretében, ahhoz mérve lehet eldönteni. Mindenesetre a névsor gazdag. Szerepelnek benne az idén más műfajban is előtérbe került szerzők — Bertha Bulcsú és Thiery Árpád, a felszabadulási pályázat nyertesei, az erre az évre már rangos íróvá avatott Jókai Anna; szerepelnek par excellence novellisták, mint Mándy Iván, Kamondy László, és más műfajban jeles alkotók, mint Devecseri Gábor és Kardos G. György. Gazdag válogatást kapunk Örkény István remek Egyperceseiből. Elgondoltató azonban a kötet belső aránya. Míg az előző évek 33—35 elbeszélés-választékát kínálták, az idén a kisregény terjedelmű írások kiszorították a valódi elbeszélések egyharmadát, és csak 22 alkotó fért a Körképbe. Jó lenne, ha a szerkesztők felfigyelnének erre a tényre, nehogy kaleidoszkópot ígérő novelláskötetet helyett, bármilyen értékes regénygyűjteménnyé hízzon a Körkép.

Földes Anna

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS

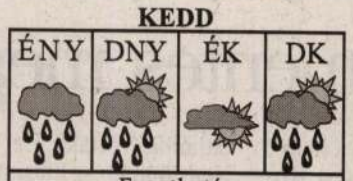

Időjárási körkép

	Hétfő		Kedd		Szerda	
ATHÉN	napos	26	napos	27	változó	27
BÉCS	felhős	15	felhős	17	változó	15
BRÜSSZEL	zápor	16	változó	15	változó	16
ISZTAMBUL	napos	19	napos	23	változó	25
JERUZSÁLEM	felhős	25	változó	24	napos	26
LONDON	zápor	17	változó	16	változó	16
LOS ANGELES	változó	27	változó	24	változó	24
MIAMI	változó	25	változó	27	változó	28
MOSZKVA	felhős	4	változó	5	változó	9
NAGYVÁRAD	változó	17	változó	21	változó	18
NEW YORK	napos	13	felhős	13	borult	14
PÁRIZS	felhős	17	változó	17	változó	18
POZSONY	zápor	15	felhős	16	változó	14
PRÁGA	zápor	14	változó	14	zápor	11
RÓMA	felhős	22	változó	25	változó	25
SYDNEY	változó	21	változó	23	zápor	22
UNGVÁR	változó	14	zápor	15	zápor	13
ÚJVIDÉK	változó	20	változó	21	zápor	17
VANCOUVER	esős	8	változó	9	esős	8

Napkelte: 7 óra 18 perc
Napnyugta: 17 óra 37 perc

Vízhőmérséklet

Balaton	9 fok
Fertő-tó	9 fok
Velencei-tó	8 fok
Szelidi-tó	8 fok
Adriai-tenger	21-23 fok
Égei-tenger	22-24 fok
Fekete-tenger	17-21 fok
Földközi-tenger	20-26 fok
Atlanti-óceán	15-24 fok

Széljelentés (Beaufort)

Balaton	3-4 / 6-7
Fertő tó	3-5 / 6-8
Velencei-tó	2-4 / 5-7
Tisza-tó	2-4 / 5-6

Fontosabb telefonszámok

Orvosmeteorológia	(120 Ft/perc)	06-90304612
Távolabbi kilátások		06-90304631
30 napos előrejelzés		06-90304628
Széljelentés		06-60505055
Repülésmeteorológia	(240 Ft/perc)	06-90504002
Speciális tájékoztatás		06-90504001

Készítette: OMSZ

Bio- és közlekedésmeteorológia

Melegfront vonul át ma hazánk felett, emiatt sokan panaszkodhatnak bágyadtságra, fáradékonyságra. A magassági melegedés megviseli a szív-és érrendszeri betegeket. A közlekedésben problémát okozhat a reakció idő növekedése.

MOZAIK

KOÓS IVÁN TEMETÉSE. A Kossuth-díjas báb- és díszlettervező, kiváló művészt október 28-án, csütörtökön, délután fél kettőkor kísérik utolsó útjára a Nagykovácsi temetőben. A teátrum képzőművészeti vezetője, a Színház- és Filmművészeti Főiskola, valamint a Magyar Képzőművészeti Főiskola egyetemi tanára életének 72. évében, október 15-én hunyt el. Koós Iványt saját halottjának tekinti a Budapest Bábszínház.

KÉSNEK a Bécs felől érkező vonatok. Az egyórás késés oka, hogy pénteken az osztrák főváros és a magyar határ között kisiklott egy tehervonat. Emiatt az Ausztriába érkező szerelvények is kerülőre kényszerülnek. A MÁV főmenetirányítójának információi szerint a vonalon a közlekedés várhatóan hétfőn áll helyre.

KOLBÁSZFESZTIVÁL. A csabai fesztivált záró vasárnapi kolbászkészítő-versenyen – a 124

Nem „olajos ügyről" van szó a Balatonnál

Cáfolnak a somogyi rendőrtisztek

A hét végén tartott kaposvári sajtótájékoztatón *Dégi* Endre ezredes, a Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság bűnügyi igazgatója visszautasította azokat a vádakat, amelyek a Tv 2 csütörtöki esti hírműsorában, valamint a Heti Világgazdaság múlt heti számában *Kiss* Tamás felfüggesztett siófoki nyomozó

„Édesanyám fánkja mentette meg az életünket...

Protokollmentes megemlékezés

Habár a Parlament előtt elmaradt a hagyományos központi gyertyagyújtás, a Kossuth téren és a Vértanúk terén október 23-án egész napos spontán megemlékezési lehetőség nyílt az arra járóknak.

Délután ötkor békés hangulat fogad a Vértanúk terén: néhány virág, jó pár papírzászló, *Nagy* Imre szobra felékesítve, a híd lábánál díszőrség áll. – Fel lehet menni? – kérdi egy kisgyerek, s felpillant az egyikre. Az őr nem válaszol, a kislány felóvakodik a hídra, a szobor mellé dob egy szál virágot; szaladna is vissza, ám a virág megelőzi: lehull a tóba.

A Parlament előtt kialakított jelképes síremléknél egyre-másra gyulladnak a mécsesek. Néhány gyerek még enni-és innivalóért nyúzza a szüleit, ám a többség megbabonázva mered a lángokba. – Miért gyújtasz gyertyát, anyu? – kérdi egyikük, de anyja helyett egy felindult hölgy felel: – Mert amikor az emberek '56-ban kijöttek a Parlament elé, nagyon sokan meghaltak; az ő emlékükre áll itt ez a sírhely – tör ki belőle. Leguggol a gyerkőchöz, megragadja a vállát, úgy folytatja: – A szemközti épületekből lőtték őket, pedig ártatlanok voltak. Akkor bukott el a magyar szabadság. Ezt soha ne felejtsd el, rendben? – Jó. Megjegyzem – feleli megszeppenve a gyerek, s anyjához bújik.

– Kár volt így megijesztened; csak elriadt – segíti fel a hölgyet valamivel fiatalabb társa. – Talán kár volt, de mit lehet tenni, ha a szüleik nem mondják el nekik... – feleli az észre sem véve, hogy egy kislány elgondolkodva kérdi az őt kísérő férfitől: – Miért lőtték le őket, apu, ha ártatlanok voltak? Ez valami büntetés? – Nem büntetés, kicsim, ez más – borul el egy pillanatra a férfi arca. – Majd ha nagyobb leszel, megérted...

Lassan szürkül. A Nagy Imre-szobor körül csaknem teljesen kiürül a tér, csak a katonák posztolnak rendületlenül. – Ez Nagy Imre szobra? – lép hirtelen egy férfi az egyetlen üldögélő asszonyhoz. Az – feleli döbbenten a nénike. – Hát igen, felismertem – illetődik meg a férfi. – Tudja, itt voltam '56-ban, s most a gyerekeimnek magyaráznám. Chicagóból repültünk ide – fordul két hátrább várakozó fiatal felé.

Beáll a sötétség. Az alkalmi árusok, akik eddig a Kossuth teret szegélyező fák árnyékában kínálták a mécsest – a kisebbet negyven, a nagyobbat százötven forintért –, most közelebb húzódnak az emlékműsírkőhöz, ahol néhány percre felforrósodik a hangulat: – Azt akarták, hogy az emberek féljenek, és ne adják tovább a gyerekeiknek, mi történt! Harminc évig beszélni sem lehetett róla! – csattan fel egy ősz hajú férfi. – De ha most sem szerveznek semmit, ünnepséget, akkor hogyan tudják meg? – veti ellene egy idegen kiejtéssel beszélő, kopaszodó fiatalember.

– Én nem itt születtem, idegen vagyok, mégis sokaknál jobban tudom, mi történt itt – folytatja. – Manapság mindenki szidja Amerikát mondván, nincs hagyomány, nincs történelem, hát itt is ilyesmit látok. Az emberek jó részét mintha nem is érdekelné, ami akkor történt. – Miért, honnan jött? – kérdi az iménti férfi. – Franciaországból – érkezik az önérzetes válasz. – Nálunk is v szeretik ünn mat; de ha a mot támadjá

– De mi laki a közel mesélni is k voltunk itt, édesanyánk mentek inn mondta, így séssel indul a sarkot, elénk: „A tyogja. „N Életemben embert. É az életünke

– A te n feleségére is élte...

– Igen, zuhantak, és lódik be az hamar rájött, rad, nem mo de a lába kil ta egy soro fúrt lyukat, magának se likviaként ő '56-ra terelő vetés tört rá utána miért nevetést hal megszívja csakugyan: erősebben f

Ma kezdődik az ENSZ klímakonferenciája

Gyakorlati intézkedések a szén-dioxid-kibocsátás ellen

A két évvel ezelőtti kyotói értekezleten elfogadott, a világméretű szén-dioxid-kibocsátás csökkentését célzó határozat megvalósítása felé mutató gyakorlati lépéseket vár az ENSZ tesen az, hogy az aláíró államok 2012-ig 5,2 százalékkal mérsékeljék a légkörbe kibocsátott szén-dioxid mennyiségét. Két év alatt nem sikerült közelebb jutni a célhoz, sőt a világ CO_2-

Emlékmű Romano

Odeszai szo

Odeszában a hét végén felavatták az orosz Romanov-dinasztia egyik képviselőjének, Konsztantyin *Romanov* nagyhercegnek az emlékművét. Olekszandr *Tokarev* neves szobrászművész alkotását a szárazföldi erők főiskolájában helyezték el, amely most ünnepelte fennállásának

Kossuth-díj a csodák birodalmában

Bejárták a világot. Amerikában éppúgy tapsoltak nekik, mint Párizsban, Londonban, Bécsben és Moszkvában vagy éppen Indiában, Kínában, Mexikóban. Játszottak Shakespare-t, Becket-tet, Mrozeket, Bartókot, Kodályt, Stravinskyt, Ligetit, külföldön főleg a felnőtteknek szóló műsoraik voltak sikeresek, itthon inkább a gyerekek számára készített előadásaik népszerűek. Szakály Márta, Erdős István, Pataky Imre bábszínészek, Koós Iván báb- és díszlettervező megosztott Kossuth-díjat kaptak.

Pataky Imre, Koós Iván, Erdős István és Szakály Márta bábos művészek kapták a megosztott díjat FOTÓ: ISZA FERENC

Bábosoknak nem szokás ilyen magas kitüntetést adni, bár Szilágyi Dezső, aki 1958-tól '92-ig igazgatta az Állami Bábszínházat, már kapott Kossuth-díjat. Ő teremtette meg a bábszínház nagy korszakát, a világ leghíresebb bábosának, Obrazcovnak stílusát követő színház helyett valami egészen újba fogott. Bemutatta 1964-ben a Szentivánéji álmot, '65-ben A fából faragott királyfit, a Petruskát, '66-ban Beckett Jelenet szöveg nélkül és Mrozek Striptease című játékát, '69-ben A csodálatos mandarint, és ezekkel az előadásokkal megalapozta a színház világhírét.

A Petruska, a Bartók-darabok, bemutatásuk után jóval több mint harminc évvel is élnek – most utaznak éppen Spanyolországba –, ez unikumnak számít a magyar színháztörténetben. Az Állami Bábszínház valami egészen újat csinált világszínvonalon. Ötvözte a színházat a képzőművészettel, a zenével, sajátos, egyedi formanyelvet teremtett, teret engedve a csodáknak, a fantáziának. Nem hat hétig, hanem ha szükségét érezték akár fél évig vagy még tovább próbálták az előadásaikat, szinte tökélyre fejlesztve néhány produkciót. Nem túlzás a tökély szó, az élő színház soha nem tud olyan harmonikusan egységes lenni, mint egy szobor, festmény vagy akár zenemű. A színész nem feltétlenül felel meg elképzeléseinknek, kövérebb, soványabb, alacsonyabb, magasabb, fiatalabb, idősebb, annál, mint ami az adott darabhoz éppen ideális lenne. A bábszínházban viszont éppen olyanra tervezhető a figura, mint amilyennek álmodjuk, akár a díszlet is készülhet ugyanabból az anyagból, így a báb tökéletes stílusegységben lehet vele.

Sokszor tapasztaltam, hogy egy-egy igazán jó bábelőadás után, amikor meghajolnak a színészek, a közönség zavarban van, nem tudja kit tapsoljon meg jobban, kit kevésbé, mert nem voltak kiugró és rossz teljesítmények, az egész produkció egységesen volt színvonalas.

Ez talán indokolhatja a csoportos Kossuth-díjat, ami egyébként mégiscsak arra a gyanúra ad okot, hogy egyedül senkit nem találtak méltónak a bábosok közül erre a díjra. Persze a díjat odaítélők közül valószínűleg kevesen látták Erdős Istvánt a Petruska címszerepében, Pataky Imrét Beckett-hősként vagy Szakály Mártát a A fából faragott királyfi királylányaként. De láthattak volna másokat is a nagy bábos csapatból, Havas Gertrudot, aki Mazsolaként és B. Kiss Istvánt, aki Manócskaként vált népszerűvé, és akik egy ostba gázmérgezés áldozatai lettek, Szöllőssy Irént, aki Cicamicaként közismert, és aki öregkorára méltatlanul nem kapott feladatot a társulatában. Az elhunyt Elekes Pált, a sokat szinkronizáló Gruber Hugót, a még rendszeresen fellépő Gyurkó Henriket és a Kolibri Színházba átszerződött Kássa Melindát, és láthatták volna a Párizsba áttelepülő és feladatokkal nem elégszer hazaédesgetett Bródy Vera és persze Koós Iván terveit, és a túlvilági bábos mezőkre költözött Szőnyi Kató rendezéseit. Ez volt a nagy csapat, így egészben érdemelt volna valamilyen komoly díjat. És persze mindegyik tagja külön-külön is.

Jelenleg nincs fénykorában a Budapest Bábszínház névre átkeresztelt teátrum, már Szilágyi Dezső igazgatásának vége felé sem volt abban. A bábosok próbálják keresni az új kifejezési formákat, túl gyakran is nem kellőképpen végiggondolt kísérletekbe fognak. A megfelelő utánpótlás akadozik, a most végző bábtagozatos osztályba zömében olyanokat vettek fel a főiskolára, akik nem akarnak bábosok lenni. Új osztály egyelőre annak ellenére nem indult, hogy már tíz hivatásos bábszínház működik az országban. Bár a Bábszínházban működik színészképző stúdió, mégis félő, hogy a nagy generáció tagjai nem adhatják át tudásukat. Csak bízni lehet abban, hogy egyszer újra olyan színvonalú műhelymunka jön létre a Bábszínházban, amely világhírű előadások sorát hozta létre.

• Bóta Gábor

Tévénapló

És hamarosan a mutánsok

Spektrum tévé
Szintetikus gyönyörök
március 16. 17.25

Mindenki más szeretne lenni, mint, ami. Csúfak és gonoszak első szóra elhiszik, hogy rosszul ismeri őket a világ, valójában szépek és jóságosak.

Ám hamarosan vége szakad a genetikus rabszolgaságnak! Mindenki olyan lesz, amilyen mindig is szeretett volna lenni – erről szól nem kevés iróniával a Spektrum tévé sorozata. Akivel mostohán bánt a természet, kiszabadulhat saját petyhüdt, púpos, kelt tésztaként dagadó testének, félhomályos szellemének, sőt, akár a időbentérben kissé szűkre szabott létezésének csapdájából is.

Eddig csak a halál felé vezető kapun léphettünk ki a porhüvelyünk és a nyomasztó valóság börtönéből, most viszont sosem remélt új lehetőségek nyílnak e világi tengődésünk bearanyozására, az örökléttel fenyegető hibernálásról már nem is szólva.

Nem szép a Mindenhatótól, hogy amint egy halandó kellő képzettségre, tapasztalatra, vélt biztonságot nyújtó földi javakra tesz szert, már negyvenéves, s nem adott elég időt neki ahhoz, hogy aszketikus befektetéseinek termését learassa. Legalábbis ezt hirdeti – szinte vallásos fanatizmussal – az extropiánusok amerikai „szektája". Vakon hisznek abban, hogy az ember ellenőrzése alá vonhatja saját testét, például plasztikailag már bármi megoldható. Egy ijesztően hervadó milliomosnő demonstratíve üzent hadat a természetnek, és Mona Lisa-arcot öltött. A sejtelmes „keep smiling" ugyan nem jött össze, de oly tökéletesen eltüntették róla a hervadás jegyeit, így ma már „csupán" ijesztő.

Az ellentábor szerint büntetlenül aligha lehet beavatkozni az isteni teremtés folyamatába. A fiatal nemzedék egyes vagabundusai könnyelműen bánnak a velük született biológiai ajándékokkal – nem számolva azzal, hogy pár év múltán esetleg csak valami roncsolt plazma néz vissza rájuk a tükörből – mutánsnak képzelik magukat. Táplálja ezt az a meggyőződés, hogy ez emberi test számtalan módon „szoborható" műalkotás, az élet folytonos performance, így a legmerészebb szerepekben is megmutathatjuk magunkat a létezésünket legalizáló nyilvánosság előtt.

Ez viharos gyorsasággal születő és kihunyó kultúrákat indukál, naponta változik a zene, az öltözködés, hajszín és a szexuális konfigurációk az Internetről lehívható divatja, s aki nem akarja, h[illegible] lecikizzék, annak nemsok[illegible] lesz külön szerdai és pént[illegible] arca és világképe is.

Hetente változnak a t[illegible] ékszerek és tetoválások [illegible] fajai, éppúgy, mint a szem[illegible] lyiség. Akár a kígyó, bárki [illegible] bújhat a bőréből.

Szívszorító, hogy mik[illegible] ben az átváltozóművész fa[illegible] ti alkut köt, s azt hiszi, egy[illegible] niséggé válik, a csak rá je[illegible] lemző individuális értékeke[illegible] tékozolja el éppen. Hisz nem ő, hanem az aktuális trend dönti el, a vadonatúj külsőnek milyen menő (militáns vagy szűzies) indentitást kell szinte kötelezően jeleznie. Az ehhez illő életérzést vitaminok és tudattágító drogok garantálják. Legtöbben mikor azt hiszik, végre megcsinálták magukat, addigra már elvesztettek mindent.

Minthogy ideiglenes énjük üres, sehová sem kötődő színes héj, holnap már „jobb karakterért" könyörögnek az illúziók gyártóinak. A tudósok is megerősítik, az idegrendszerhez kapcsolt chipeken át – akár egy „fájl" – hamarosan letölthető lesz a személyiség. Aki türelmetlen, azt vigasztalja az, hogy ilyen gép, mely észrevétlenül roncsolja szét lelkünk spirituális szövetét, már ma is létezik, s ez nem más, mint a televízió.

• Stark R. László

Egyéb tekintetben a helyzet már most egyértelmű. A véleménynyilvánítás szabadsága mindenkit megillet, még azokat az autoriter neveltetésű, mindenféle komplexusban szenvedő ifjakat is, akik önmaguk – és sajátosan meghatározott hazájuk – boldogulásának gátját a cionista mozgalmakban vagy egyszerűen a cigányokban, a feketékben, a homoszexuálisokban látják. Hadd mondják a magukét, és ne sajnáljuk tőlük azt a kis zsebpénzt sem, amit az iraki „testvérektől" kapnak. Vegyenek belőle új Martens bakancsot meg bomberdzsekit, sőt közéleti hetilapjukra, a Magyartudatra is ráférne egy kis minőségi frissítés.

Hogy mondani, sőt ordítani bármit lehet, még ha az bántó és agresszív is, azt az Alkotmánybíróság egy 1992-ben hozott határozatával deklarálta. Ebben kimondja: önmagában nem bűncselekmény az, ha valaki nagy nyilvánosság előtt egy fajt, népcsoportot vagy felekezetet sértő, lealacsonyító kifejezéseket használ. Ahhoz, hogy egy demonstrációt ma fel lehessen oszlatni, illetve, hogy bárkit ilyen ügyekben bíróság ítéljen el, az kell, hogy „aktív, tevékeny" gyűlöletkeltést folytasson. Vagyis, hogy valakik ellen uszítson. Ha jobban megfigyeljük Szabó Alberték beszédeit, kitűnik: jól tudják, törvényileg hol a határ a szabad véleménynyilvánítás és a közösség elleni izgatás között. Olyat még véletlenül se mondanak, hogy irány a Dohány utca, verjük szét az ott tüntető cionistákat. Inkább perrel fenyegetik a zsidókat, ha nem hagyják abba a tiltakozást.

Ez az. Pereskedjünk, követeljünk kártérítést, szervezzünk ellentüntetést, vagy anarchista mozgalmat. Éljünk azokkal az eszközökkel, amelyeket a polgári demokráciától kaptunk. De addig nem beszélhetünk öntudatos és öntevékeny civil társadalomról, amíg a rendőrségtől várjuk a cselekvést, sőt egy törvénymódosítással nekik vindikáljuk a jogot, hogy szegjék szárnyát a szélsőségeknek. A hatalom nem oldhatja meg helyettünk a világnézeti konfliktusokat – de, ha úgy hozza a helyzet, elvárható tőle, hogy az összecsapó tüntetőket szétválassza.

DUSZA ERIKA

A szerző újságíró

nem nagyon mutogathatunk a szomszédokra.

Magyarország arányaiban Európa erdőkben legszegényebb, szántókban „leggazdagabb" országai közé tartozik. Az egykoron erdős, bokros, füves majd felszántott területeken nagyon megnövekedett a talajerózió, tehát csökkent a talaj vízvisszatartó képessége. A megművelt területeken környezetkímélés, belvízgazdálkodás szempontjából nagyon rossz – az egyik legrosszabb a kontinensen – a szántók és a legelők, rétek aránya. Hozzávetőlegesen 4:1 a szántók javára, a környezet kárára. A szintén belvízproblémákkal bajlódó, s erdőkben ugyancsak szegény, de szerény méretei ellenére is mezőgazdasági nagyhatalomnak tekinthető Hollandiában ez az arány hozzávetőlegesen 1:1. A klimatikus, földrajzi és civilizációs tényezők együttes hatására Magyarország területének több mint a fele ár- és belvizekkel veszélyeztetett.

Az 1996-ban elfogadott Országos Területfejlesztési Koncepció bázisadatai szerint „az árvízveszélyes területnek 97 százaléka mentesített, azonban a szükséges méretre a műveknek csak 57 százaléka épült ki. A belvízcsatorna-rendszer a felesleges vizek 15 nap alatt való eltávolítására képes". Persze, ha nincs utánpótlás, csakhogy éppen ilyenkor van a legtöbb. Nem véletlen, hogy most a szakemberek többhetes belvízmentesítési terminusról nyilatkoznak. Egy régebbi forrás szerint az eddigi legnagyobb belvízkatasztrófa 1940-ben sújtotta az országot, amikor a most március első hetében elárasztott 300-400 ezer hektárnak

gában is kevés. Hozzávetőlegesen kétszer ennyi a vezetékes vízhálózatra kapcsolt lakások aránya, s az összegyűjtött szennyvizek több mint a fele tisztítás nélkül mérgezi a környezetet. A „közműolló" összezárása és tengernyi, vízgazdálkodási-ökológiai probléma megoldása az EU-csatlakozás egyik feltétele is. Az ár- és belvíz már önmagában is iszonyatos környezetszennyezés, amitől nagyobbat nehéz elképzelni, amit mindig és mindenütt tömeges fertőzések veszélye kísér. Gondoljunk csak az elárasztott szeméttelepekre, hulladéktárolókra, műtrágya- és méregraktárakra, ezernyi más szennyező forrásra; amelyeknek fertőző anyagát széthordja az ár. A jóllakott, konszolidált uniónak

szakma közelén
Nagy kár lenne, ha most a „tűzoltás"-t, vagyis a katasztrófaelhárítási teendőket követően az immár halaszthatatlannak látszó hosszú távú feladatok kidolgozása és megvalósításuk módozatai ismét politika kérdésekké fajulnának. Persze, a későbbiekben valószínűsíthető katasztrófák megelőzésének alternatívái aligha nélkülözhetik a tárgyszerű vitát. Példának okáért itt van máris az a javaslat, amelyet Torgyán József említett a szabolcsi katasztrófa helyszínén: „Szorgalmazzuk, hogy nemzetközi tárgyalásokon érjük el, hogy Ukrajnában és Romániában nagy víztározókat építsünk. Nem csak közös költségen, hanem ehhez világbanki segélyt is kell igényel-

időzített ökológiai bombát jelenthet, amelyhez képes az évszázad árvize szinte jelentéktelen. A bősi fiaskó sem ilyen nemzetközi program mellett szól. Mindezek mellett a hegyvidéki vagy előhegyi tározók olyan stabilizáló művek lennének-lehetnének a szélsőséges hozamú Tiszán, hogy egy ilyen elképzelés feltétlenül megérdemli a szakértők figyelmét. Viszont eseti, nagy kiterjedésű, nagy befogadóképességű szükségtározók lépcsőzetes rendszerének még a nyilvánvaló érdekütközések ellenére is több esélye lenne. Persze mind e kérdésre politikai indulatoktól mentes, tárgyilagos szakmai vitában kellene megtalálni az optimális megoldásokat.

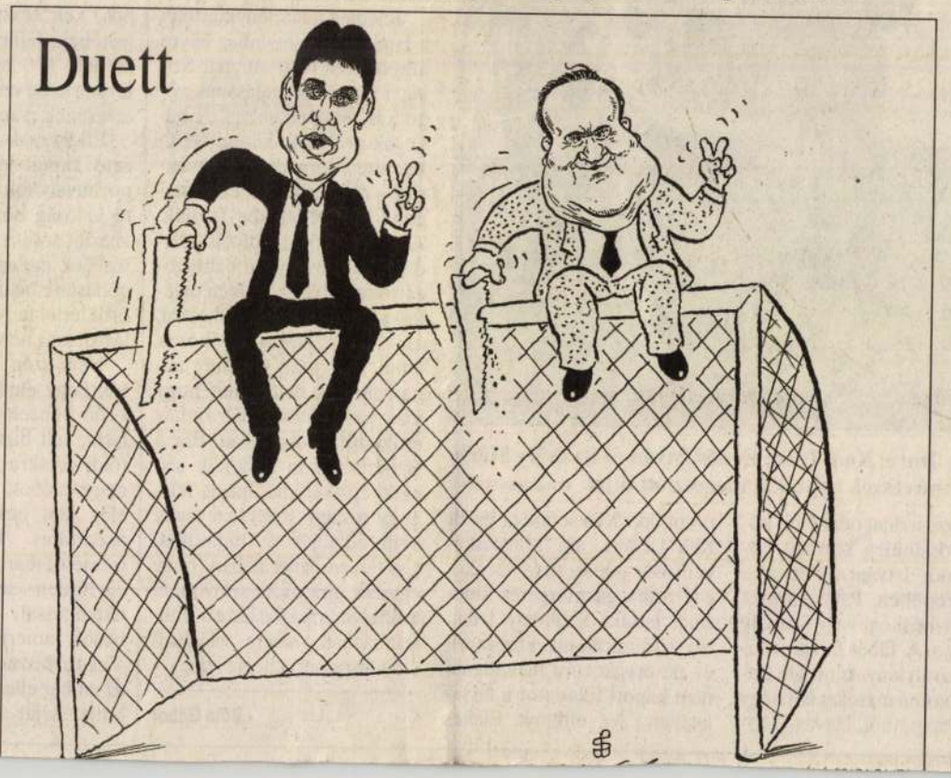

kommentátorok szerint Mrs. Dole ideális alelnök lehetne „Dupla Vé oldalán". Bush szerint erről még korai beszélni.

Al Gore viszont úgy véli, hogy a jelenlegi alelnök (tehát ő maga) az egyetlen esélyes a Demokrata Párt jelöltjeként. Csapata mégsem teljesen boldog. Gore-t a közvélemény egyelőre Clinton árnyékának tekinti, és nem jobbik énjének, ahogyan azt a demokraták szeretnék. Az alelnök lakossági akciók élére állt. Most például olyan telefont népszerűsít, amely vészhelyzet, földrengés vagy hurrikán esetén riasztja a lakókat. Politikai hovatartozása még inkább látszik egy másik akción. Kiáll a repülőjáratok utasainak jogáért, igyekszik megkétszerezni a törölt járatok miatt járó kártérítést, és a túlkönyvelés miatt hoppon maradt utasoknak juttatott bánatpénzt. Szemben áll tehát az igen erős légügyi lobbyval, amelynek emberei azóta a parlamenti folyosókon nyüzsögnek. Majd kiderül, mire megy velük.

Szinte bizonyos, hogy a republikánusok túlzott liberalizmussal és idealizmussal vádolják majd a demokrata jelöltet. Ebben van is valami, Gore különösen a környezetvédelemben fejtett ki liberális nézeteket. Van még rá ideje, hogy megtalálja önálló arculatát, vagy megtalálják neki a demokrata oldalon dolgozó kampányszakértők.

Bush vagy Gore? A döntés valószínűleg a független érzelmű választók megnyerésén múlik majd. Sokak szerint még fontosabb, hogy ha bármelyikük győz, milyen összetételű szenátussal és képviselőházzal dolgozik majd együtt. Az amerikai rendszerbe beépített fékek és ellensúlyok előrevetítik, hogy győzelme esetén mindkettő kénytelen lesz együttműködni a másik pártjával. A szavazók is úgy gondolják, hogy a kiegyensúlyozott kormányzat a legüdvözítőbb.

Ezredvég

TANDORI DEZSŐ

Országúti sprinter

Tovább erről a bizonyos emberfajtáról, melyet kitermel a kor. (Öntőformáiba kapar a resztliből hidegen és szilajul.) Olvasóm, ha nem olvastad volna a múltkor, ami erről szólt, most tessék: van az, hogy kerékpár. Van az, ugye, hogy országút. Miért ne lenne országúti kerékpár, verseny. Van olyan, hogy Franciaországot (nagyjából) körbekerekezik. Indul 18–20 csapat. 9–9 kerékpárossal. Ezek mind, ha nem is egyformán, nagyon jó bringások. De: más-más tulajdonságokkal. 20–21 szakasz a Tour de France (kérlek, nézd meg az Eurosporton, ha teheted: június etc.), és vannak hegyi etapok a hegyi menőknek, vannak gyorsasági, egyéni indításosak, ezek tápok a végső jó eredmény eléréséhez (csak egyvalaki nyerheti a Tourt!), nem mindenkinek megfelelőek. Vannak, korántsem végül, a gyönyörű tájakon átkanyargó (én pl. Spanyolhont, Andorrát stb. így nézem meg, már sose vágyom eljutni odákba) 240–260 km-es szakaszok, melyeknek a végkimenetele kétféle lehet. Most ezek egyikéről írok.

Tanárom, Nemes Nagy Ágnes remek tulajdonságainak egyike

Meglepő módon ezzel én is

zeti intézményeknek kijáró körülmények lyek vannak bennük, és minden társulat • Bi. L.

Koós Iván emlékezete

Koós Iván október hetedikén nem volt a Budapesti Bábszínház ötvenéves jubileuma alkalmából rendezett díszelőadáson, Az ember tragédiája bemutatóján. Az elmúlt évtizedekben nem nagyon fordult elő, hogy ne jelent volna meg színháza premierjén, a hétköznapi előadásokra is rendszeresen be-benézett. Hetvenen túl is ott volt minden bábfesztivál valamennyi programján. Fáradhatatlanul tanult és tanított. A Képzőművészeti Főiskolán először fakultáción, majd önálló szakon oktatta a bábtervezést. A Színház- és Filmművészeti Főiskolán, a Bábszínház stúdiójában is részt vett a bábszínészképzésben. Sokszor inkább gesztusokkal, okos tekintetével magyarázott, mint beszéddel, halk szavú, jólelkű ember volt, tényleg mindenki szerette.

Kmetty János és Szőnyi István növendékeként végzett a „Képzőművészetin". Már itt izgatta, miként lehet életre kelteni a holt anyagot. Unta a Műegyetem rajz tanszékén a tanársegédeskedést. Vízvári Lászlóval és Balogh Beával megalapította az Auróra bábegyüttest, amely a mai napig Astra bábegyüttes néven a marionett és az árnyjáték kiváló művelője. A kiállításokon kívül a társművészeteket is befogadó Nemzeti Szalonban tartották az előadásaikat.

Szilágyi Dezső hívta Koós Ivánt az Állami Bábszínházba, ahol csaknem negyven évig dolgozott. Átváltoztatta a tárgyakat, miközben láttatta őket saját valójukban is. A világot járt, 1965-ben bemutatott – most felújított – Petruskában például egy részeges figura feje borospalackból készült. A szerelmes balerina teste szív alakú, a cigány táncoslányok fakanalakra „épülnek", valódi fűrészpor hullik ki halálakor Petruska bábtestéből. Az eddig eleven figuráról megmutatta a Varázsló, hogy nincs semmi baj, csak egy bábu halt meg. Ez dupla csavar, ilyennel Koós sokszor szolgált, filozófiai mélységekig hatolt. Ligeti György remek zenedarabjában, az Aventures-ben férfiöltönyök és női ruha gyilkos harcát láttuk, Beckett Jelenet szöveg nélkül című művéhez a japán bunraku hagyományai nyomán teremtett három színész által egyszerre mozgatott, groteszk humorral, lírával „telített" véglényt. A színházban Samukának nevezik el ezt a figurát. Több teremtménye saját nevet kapott, mintha valóban élne. És aki látta Koós Ivánt a bábjaival a kezében, az tudja, hogy meghitt viszony fűzte hozzájuk, saját gyermekeként tekintett rájuk. Óvta őket, ha hosszú sikersorozatok alatt elrongyolódtak, értő orvosuk volt. Bábjai gyakran több méretben is készültek, a kisebb alakokat távolibbnak látjuk, Koós föléttébb szeretett játszani a perspektívával. Ismert minden bábtechnikát, egy produkción belül is szabadon „összekeverte" őket, de mindig volt oka, értelme annak, amit csinált. Minden lehetséges kitüntetést megkapott, a Kossuth-díjat éppúgy, mint a kiváló művész címet. Súlyos betegként műtötték, rövid időre jobban lett, reménykedtünk.

Petruska hatalmas árnyalakként tér vissza és mutat fityiszt győzedelmesen a halálnak. A kaszás azt hiszi, diadalmaskodott Koós Iván felett, de a bábtervező mégiscsak kifogott rajta, teremtményei újra és újra megjelennek a színpadon, a holt anyag elevenné válik, élni tanít minket.

Bóta Gábor

SI FELHÍVÁS

ság (7030 Paks, Pf. 71), tovább-
t tesz közzé az alábbi munkák
iválasztása céljából:

olyékony radioaktív hulladékok
entrálása kis hulladéktérfogat-
kibocsátása vagy további kezeit elérése céljából.
TUM Engineering Ltd. által kéhonosított kiviteli tervdokumene és a teljes rendszer üzembe

tványokat tartalmazó dokumen-
9-től 1999. október 21-ig vehei épületének információs pultjá-

okumentáció postai továbbítását.
FORTUM technológia megvaló-

sítékot nem kérünk.
dőíveket **1999. november 8-án**
sítési dokumentációban rögzítet-

zvétel előfeltétele a dokumentá-

jánlati felhívást előreláthatólag
az előminősítés alapán megfe-

t időpontja: **2000. február 28.**

sik György
: (75) 507-924
: (75) 508- 372
ail: macsik@npp.hu

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat és Budapest Főváros Önkormányzata megbízásából és nevében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Hivatala Területfejlesztési és Vagyonkezelési Főosztálya és a Budapest Főváros Vagyonkezelő Központ Rt.

nyilvános pályázatot hirdet

a két önkormányzat 1/2–1/2 arányú tulajdonát képező,

MEZŐKÖVESD, DOHÁNY U. 8. alatti

5371/1., /2., /3., /5., /6., /8., /11., /14., /15. hrsz.-ú ingatlanok értékesítésére.

Az ingatlanok eladási ára összesen bruttó 38 468 000 Ft + a felépítmények utáni áfa.

A pályázaton való részvétel feltételeit, valamint az ingatlanok adatait tartalmazó dokumentáció megvásárolható

1999. október 5-től 1999. október 28-ig

munkanapokon 9–12 óra között 24 000 Ft + áfa vissza nem térítendő összeg ellenében az alábbi címen:

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Hivatala
Pénzügyi és Gazdálkodási Főosztály
Miskolc, Városház tér 1. „D" ép. I. em. 17. sz. (pénztár)
Telefon: (06-46) 322-011/377-es mellék; telefon/fax: (06-46) 326-841

Budapest Főváros Vagyonkezelő Központ Rt.
1090 Budapest IX., Üllői út 45. II. em. 220.
Telefon: (06-1) 456-9010; fax: (06-1) 456-9027

A nyilvános pályázaton részt vehet bármely belföldi és külföldi természetes vagy jogi személy, ill. vállalkozó vagy bt., aki a pályázati kiírásban közölt feltételeknek eleget tesz.

A pályázatokat 1999. október 29-én (péntek) 12 óráig kell személyesen beadni a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Hivatala Területfejlesztési és Vagyonkezelési Főosztálya (Miskolc, Városház tér 1. „D" ép. fszt. 4.), illetve a Budapest Főváros Vagyonkezelő Központ Rt. címére.

A pályázatok bontására 1999. november 4-én kerül sor a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Hivatalánál, melyre a pályázatot benyújtók meghívást kapnak.

7897 MH

Magyarul 1999. X. 18 8. o.

látnia, hogy egyes tárcák jelenlegi vezetése idővel kerékkötője lehet az ország uniós csatlakozásának. A bizottság arra a következtetésre jut, hogy az eltelt egy év alatt nem történt érdemi haladás a környezetvédelmi joganyag átvételében. Ugyancsak lassúnak ítélték a jogharmonizáció ütemét a mezőgazdaságban, a munka- és egészségvédelem, valamint a bel- és igazságügy területén.

A kormányfőnek ellen kellene állnia annak a kísértésnek is, hogy a mostani szilárd háttér tudatában feleslegesen borsot törjön az Európai Unió orra alá. Az EU ilyen nyílt kihívásként értelmezhetné, ha rosszallása ellenére megkötnék a magyar–horvát szabadkereskedelmi egyezményt. A jegybank elnökének eltávolításához nagyon nyomós ok kell, és az EU-ban egyébként is fokozott érzékenységgel kezelik ezt a kérdést.

Nem kell meghunyászkodni az EU előtt, de provokálni sem érdemes feleslegesen. Európa már látott egy felettébb magabiztos éllovast, amint elgaloppírozta magát. A csehek példája mindenki számára intő lehet.

GYÉVAI ZOLTÁN

polgárok az ügyészséget irányító igazságügy-miniszter-helyettesüknek, aki a Watergate-botrány első – a Fehér Házat persze felmentő – vizsgálatát azzal a felkiáltással zárta le, hogy „jogászi pályámon még nem láttam ennyire alapos munkát!". Esztendőre rá Henry Petersen nem győzte magyarázgatni a kongresszusi bizottságnak, hogy miért mulasztotta el nyomozása során feltenni a kézenfekvő kérdéseket, kérdőre vonni az álszentül tagadó főhivatalnokokat, akiknek sorában egyébként a saját főnöke is felfüggesztett börtönt kapott hamis tanúskodás okán. Petersen vizsgálata utóbb kifejezetten bűnpártolásnak bizonyult, hiszen a Watergate-botrányban

A szerző újságíró

ROSTA

Mészáros Tamás rovata

A frankfurti tanulság

A frankfurti könyvvásár szóvivője elítélte azt az „antiszemita sajtótámadást", amely a Havi Magyar Fórum augusztusi számában jelent meg a MIÉP elnökének tollából. Ez a mozzanat mindjárt a nagy nemzetközi felvonulás megnyitó óráiban legkevésbé sem tekinthető magyar sikernek; nem is irigylem Prőhle Gergely államtitkárt, akinek még aznap szerét kellett ejtenie, hogy újságírók egy csoportja előtt a kulturális kormányzat nevében úgyszintén elhatárolódjon attól a Csurka-cikktől, amelyet a minisztérium éppenséggel szeretett volna a feledés homályában tudni. A frankfurti zsarnokság címmel napvilágot látott s az utóbbi hetekben itthon már meglehetős visszhangot keltett dolgozat igazán nem kívánt érdeklődést váltott ki a német sajtóban és irodalmi életben; Prőhle államtitkár úr pedig körülbelül annyit tudott mondani róla, hogy a sajtószabadságnak ugyebár velejárója akár az ilyen nézetek publikálása is.

Nos, ezek a nézetek azonban egy jellegzetes újnyilas frazeológiával fogalmazódnak, amelynek mintái a két világháború közötti fajvédő, nemzetiszocialista lapokban jelentek meg (lásd például a Nyerges András által közrebocsátott szemelvényeket a Magyar Hírlap Ahogy tetszik mellékletének legutóbbi számában); és ez a nyelvi közeg, ez a hangvétel a német múltból nemkülönben ismerős. Nem úgy a jelenben: a mai német sajtószabadság fogalomkörébe bizony egyáltalán nem tartozik bele mondjuk a Völkischer Beobachter iránya. Az érdeklődő németek pedig azt is tudják, hogy a Havi Magyar Fórum főszerkesztője és cikkírója egyszersmind egy immár parlamenti párt elnöke, országgyűlési képviselő. A még tájékozottabbak (ne becsüljük le se a számukat, se a jelentőségüket) arról is tudnak, hogy ez a párt egyfelől többnyire nyíltan támogatja a magyar kormánykoalíciót, másfelől részt vesz olyan burkolt machinációkban, mint amilyen például a közszolgálati média feletti ellenőrzés kormányzati kisajátítása. Az a bizonyos cikk tehát, amelynek kirekesztő uszítását Frankfurtban a nemzetközi könyvvásár vezetősége szükségesnek látta elítélni, a legkevésbé sem úgy került ott terítékre, mintha egy marginalizált neonáci csoportocska elhanyagolható akciója lett volna. Nem: a német – és általában a külföldi – sajtó írásaiból egyébként is világosan kitetszik, hogy elég pontosan tisztában vannak a MIÉP jelentőségével a magyar politikai életben.

Nem biztos azonban, hogy itthon is ugyanez a helyzet. Még a hazai közírók független és józan beállítottságú többségének köreiben is erősen dívik az a felfogás, miszerint a magyar jobboldalnak azért van szüksége – tehát azért tűri, támogatja – a szélsőjobb radikalizmust, hogy általa a maga „mérsékelt közép" besorolását demonstrálhassa. Magyarán: a jelenlegi koalíciónak is kapóra jön, hogy ott a MIÉP, mert ahhoz képest kétségkívül a középen helyezkedik el. Ebből az okoskodásból következik aztán, hogy a Fidesz vezette pártszövetségnek egyenesen érdekében áll Csurka felhasználása, mi több, irányítása, hiszen látható, hogy a Magyar Televízió kuratóriumában folytatott játszmától mondjuk a Demszky ellen bevetett bizonytalan eredetű és hitelű „kompromittáló" iratok elővezetéséig milyen jól működtethető ez a militáns segédcsapat.

A helyzet azonban már jó ideje nem felel meg ennek az értelmezésnek. És ezt egyebek mellett éppen Frankfurt példája is bizonyítja. A mai magyar kormánypártoknak semmiféle szempontból nem érdeke ugyanis, hogy az ország szellemi értékeinek eleddig páratlan megmutatkozási lehetőségét itt és most, az I
ban egy szélsőséges, n
rasszista pártalakulat v
„tematizálnia", hogy a
zetői kénytelenek leg
utasítani. És ma már
egyéb vonatkozásban
jobboldal számára. M
gyar-cikkből is pontos
tére „csupán" az iroda
a MIÉP eszmeiség
mennyire koherens. H
mus csupán a hagyon
tölti be egy meghatáro
nak megfelelően, de
benne a tradicionális a
Amerika-ellenes él („
csak Magyarországot
országot is."), a kozm
mus rémének lankada
„a trianoni határok" m
való soviniszta hangsz
giai mezbe öltöztetett k
lehető legprimitívebb m
Csurka természetesen
beralizmus mint jelző
„Van aztán még egy kö
figyelembe kell venni.
berál-homoszexuális-h
író nincs meg fenntart
kus, értelmező és hírbe
dat szintén a frankfur
aligha szorul komment

Ám a kormánykoalíc
be különösen a követk
ső a nemzetközies, a h
amit »Nyugaton is kiad
kezik, ha egyáltalán kö
akármi. Minden áruva

Koós Iván

Tersánszky Józsi Jenő: "Misi Mókus kalandjai" c. müvének bábszinházi előadásához tervezett a müvész bábokat.
"..Ez történt még a héten..." c. rovat közleménye.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1970. aug. 15.
XIV. évf. 33. sz. 24. lap

MDK

Kovó Iván, bábtervező
[ ]

A bábfigurák egy részét tervezte.
(Arbuzov vígjátéka; Katona József
színháza.)

Koltai Tamás: Az Arbót mesdi

10.

Népszabadság, Bp. 1971. ápr. 1.

Koós Iván

A Bábszinház előadásában bemutatott, "A pagodák hercege" c.-Benjamin Britten-pantomimjátékához tervezett szinpadképeket.

Film Szinház Muzsika, Bp. 197o. febr. 14.
XIV. évf. 7. sz. 9. lap

Koós Iván

Lev Tolsztoj: "Volga vitéz" c. művének bábjáték előadásához tervezett árny-szinpadképeket.
"Ez történt még a héten..." c. rovat közleménye.

Film Szinház Muzsika, Bp. 197o. május 2.
XIV. évf. 18. sz. 18. lap

Koós Ivan

A „Hókirálynő" c. mesejáték
diszletei tervezte (emb.)

Hermann Ildikó: A Bolstók Gyermek
Szinház bemutatói

Magyar Nemzet 1970 XI. 24 10 old.

Kaós István

A pikor oroszlán (karikatúra, szerző)

Magyar Nemzet 1970 X. 10 4 old

Koós Iván

Fábián Imre: "Titok és Végzet" cimmel ir a Bánszinház Mandarin előadásáról és bemutatja a müvész által tervezett bábfőszereplőket, amelyeket igen magasra értékel.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. dec. 27.
XIII. évf. 52. sz. 18. lap

Koós Iván és

Bródy Vera báb és szinpadtervezők megkezdték az előkészületeket Bejamin Britten: "A pagodák hercege" c. gyermekopera előadásának uj bemutatójára, közli az "Ez történt még a héten" c. rovat.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. nov. 8.
XIII. évf. 45. sz. 19. lap

Koós Iván

Született Budapesten 1927 március 26-án; báb- és díszlettervező, grafikus, Jászai díjas. Az Autopa Marionett Együttes műsoraihoz készített díszleteket.

Hont Ferenc - Staud Géza: Színházi kislexikon, Budapest, 1969.

2 p.l.

Kodis István
MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 JUN 6
FILM, SZÍNHÁZ, MUZSIKA
Budapest

Vendégjáték

A bábok kezet fognak

1021

Tizenegy nap, három város, kilenc előadás, rengeteg taps és baráti kézszorítás, forró siker és jól eső fáradtság — körülbelül ez az *Állami Bábszínház* lengyelországi vendégjátékának mérlege.

A három város: *Varsó, Wroclaw, Lódz.* A műsor *Bertolt Brecht—Kurt Weil: A kispolgár hét főbűne, A csodálatos mandarin* és egy előadás a bábszínházak leghálásabb közönsége, a gyerekek részére: a *János vitéz.*

VARSÓ. A szakmai közönség mindig másképpen reagál, mint az „igazi" néző. A tapsok helyett inkább szavak fogalmazzák meg az előadásról alkotott véleményt.

A művészek a paraván mögött nem tudhatták, kik ülnek a nézőtéren. Csak azt érezték, hogy nem úgy fogadja produkciójukat a közönség, ahogy azt külföldi vendégjátékaikon megszokták. Csalódottak voltak, fáradtak, idegesek. És ők lepődtek meg legjobban, amikor az előadás után, a színfalak mögé, az öltözőkbe beáramló lengyel kollégáktól, a kézszorításokból, ölelésekből, a nyelvek valóságos bábeli kavalkádján elmondott szavakból megtudták, hogy sikerük van. Nagy sikerük...

Adam Kilian, a nemzetközi tekintélynek örvendő tervező számos nagy sikerű báb- és élőszínházi előadás tervezője, végignézte az összes varsói előadást.

— *Ami legjobban megragadott* — mondotta egy baráti beszélgetés alkalmából *Szilágyi Dezsőnek,* az Állami Bábszínház igazgatójának, aki mindhárom művet színpadra alkalmazta, illetve átdolgozta, és *Koós Ivánnak,* a bábok és díszletek tervezőjének —, *a népművészet elemeinek felhasználása. A magyarok, csakúgy, mint a lengyelek, szerencsés helyzetben vannak: ma is élő népművészetük van! Olyan kincs ez, amivel kevesen rendelkeznek az európai népek közül!*

WROCLAW. A fiatalok városa. Az összlakosságnak több, mint ötven százaléka huszonöt éven aluli. Itt találkozott az együttes a legforróbb fogadtatással, itt kellett a művészeknek legtöbbször a függöny elé jönniük. Érthető, hiszen a nézőtéren azok ültek, akiknek a felnőtt műsorok készülnek: érdeklődő, gondolkodó fiatalok. *Szőnyi Kató,* a felnőtt előadások rendezője, amikor felmérte a gyülekező közönség átlagos életkorát, azzal ment be az öltözőbe: — Gyerekek, már biztos a siker... De a valóság még az ő reményeit is túlszárnyalta.

A turné egyik kellemes meglepetése volt az az őszinte érdeklődés, amellyel a fiatalok a társulat tagjait fogadták. De a magyar vendégek is szolgáltak egy meglepetéssel: a wroclawi bábszínház ifjúsági szervezetének titkára örömmel fedezte fel, hogy a társulat egyik rendezője, *Urbán Gyula* azonos azzal az Urbán Gyulával, aki az egyik, Lengyelországban legnépszerűbb bábszínművet írta. Csak az nem fért a fejébe, hogy az olyannyira szeretett hupikék kiskutya alakjának megteremtője — olyan fiatal...

LÓDZ. Lengyelország második legnagyobb városa. Jellegzetes ipari település. Építészeti szépségekben nemigen bővelkedő, rideg város; annál melegebb volt a fogadtatás. Az Arlekin színház társulata, a vendéglátó együttes már a város határában várta a magyar művészeket. Olyan szeretet, olyan segítőkészség vette körül őket a színházban is, hogy szinte nem is érezték az elmúlt napok fáradtságát. Azt hiszem, az egész társulat véleményét fejezte ki az a megjegyzés, amelyet a színpad felépítésének nehéz és fárasztó munkája közben hallottam: — Mintha haza érkeztünk volna...

Csík István

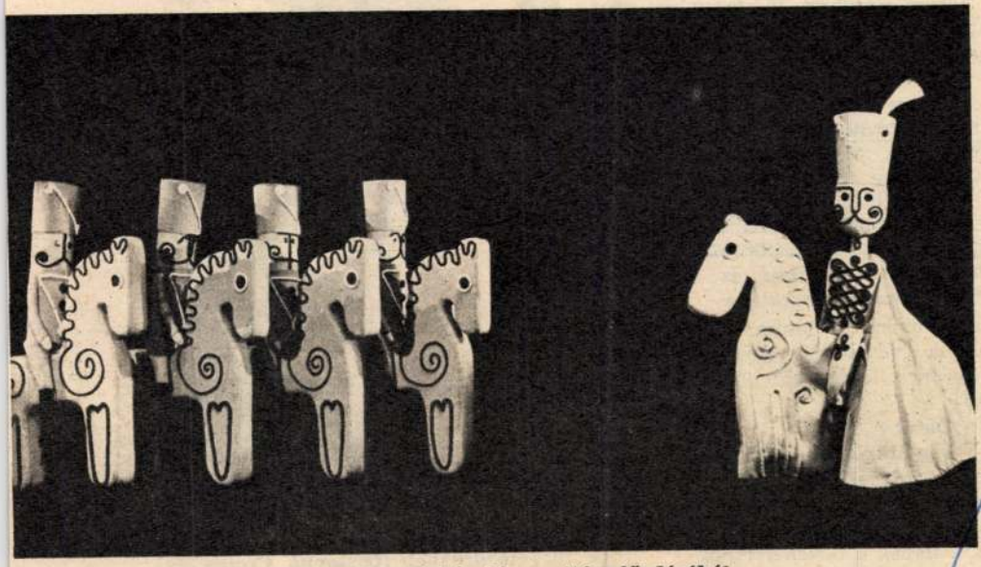

Jelenet az Állami Bábszínház János vitéz előadásából

folytatják a küzdelmet

szolid tónusokkal ábrázolás elegentkép az, ha beleaz általános módellyel a világ akk politikusait álk. Még Hitler ítésében is óvandező a szélsőséaturisztikus eszs a film Mussolikkal visszafogotamilyen — a núsága szerint — an volt. Ha mégis netek a film legrészei, az attól a szereplők szükmondataikat, isikat ismétlik, a személyiség megkörén nem lép-

ínek — így inforvjetszkij Film — szinte mind valóságosak. Hitler a Kielcyn közelében húzódó vasbeton főhadiszállásán, a Wolfschanzen fogadja generálisait, Mussolinit a római királyi palota előtt tessékelik a rabszállító kocsiba, Titóval a jugoszláv hegyek között találkozunk. Ez a költséget, fáradságot nem kímélő alaposság — ha így olvasok róla — imponálóan hangzik, de jórészt fölösleges, hisz a valóság illúziójához többet segít egy ilyen rekonstrukciós filmben a jó dramaturgia és a jellemek hitele, mint a helyszín precíz azonossága. Már pedig itt az eredeti helyszínhez és a hiteles történelmi környezethez olykor csak sablonesemények, a lengyel ellenállók, jugoszláv partizánok és mások szerepének elnagyolt illusztrációi járulnak. Egyébként is érthetően nehéz biztosítani az egyenletes stílust és színvonalat egy olyan filmben, ahol az ábrázolás ennyire különböző műfajai váltakoznak (néhol még eredeti híradók részleteivel is találkozunk).

Ha a film mégis lényegében kifejezi mindazt, amire vállalkozott, és helyenkénti lelassulása ellenére is fenntartja az érdeklődést, abban a már említett rendezői erények és a kiállítás roppant gazdagsága mellett része van a válogatottan erős nemzetközi színészgárdának, valamint *Igor Szlabnyevics* főoperatőri teljesítményének is.

Kürti László

---

am számára is megvilágosodjanak. A ritikusok ezt többször a szememre etették, hiszen, ma a nyitva maradt érdések divatját éljük a színpadon s az irodalomban. De az én optimista lkatom a feleletet keresi s azt hizem, a közönségnek is inkább ez az génye.

Három darabját Veszprémben muatták be. Köztük, *Az állam én vagyok* című is, amelyet — úgy tudom — vagy öt színház játszott az országban, ősszel pedig Drezdában került színre, s további hat német színház kötötte le. Ugyancsak Veszprémben mutatták be az Embert enni tilos-t.

— Most min dolgozik?

— *Filmnovellát írtam, főszereplője az operett a századforduló éveiben. Hangja kissé ironikus és szatirikus, címe: Új lány a kirakatban.*

(Egyébként itt látom az asztalán a Múzsák neveletlen gyermeke című könyvének legfrissebb német kiadását.)

— Darab?

— *Vígjátékot készülök írni a generációs kérdésekről. Azokról, amelyeket énygegében mesterségesen szítanak, leznek. A darab címe már megszülett: Kilépek a történelemből.*

(g. m.)

Jelenet Az állam én vagyok veszprémi előadásából (Osztovits Cecília és Fogarassy Mária)

Koós Iván

Utóbb az Állami Bábszínházhoz szerződött. Több terve itthon és nemzetközi fesztiválon nagy elismerést aratott. Jelentősebb tervezései: Bartók: A fából faragott királyfi.

Hont Ferenc – Staud Géza: Színházi kislexikon, Budapest, 1969. 2411.

Koós Ivón

További tervei: Sztravinszkij: Petrusko; Andersen-Ránki: A császár új ruhája; Fehér: Koland a Vénuszon; Dürrenmatt: Angyal szállt le Babilonba.

Hont Ferenc-Staud Géza: Zinházi kislexikon, Budapest, 1969.

2411.

Koós Iván

A Britten-balett bábszinházi előadásához tervezett diszleteit igen magasra értékeli Feuer Mária: "Szinház és absztrakció" c. kritikájában.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. ápr. 18.
XIV. évf. 16. sz. 12. lap

MDK

Koós Iván, díszlettervező

A Britten-pantomim Bábszínházi előadásához a díszleteket tervezte.

— : A pagodák hercege 2.

EST i HIRLAP Bp. 1970. febr. 24.

MDK

Koós Iván, díszlet- és bábtervező

A Lúdas Matyi bemutatásához a díszleteket és bábokat terveste (Áll. Bábszínház)

—: Báb - Lúdas

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. nept. 7.

M.D.K.

Koós Iván

A bábok és díszletek terve

V.A.: Gulliver a Bábszínházban

Magyar Nemzet 1966. május 14. 4.l.

Koós Iván [dinlettervező] MDK

A „dinleteket" tervezte az „oratoriumhoz". (Deczényi János zenéje.)

— : A világ teremtése 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. ápr. 26.

MDK

Koós Iván, díszlettervező

A Bábszínház bemutatójához a díszleteket tervezte.

— : Tünder Lala 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 máj. 24

M.D.K.

Koós Iván

Fábián Imre: "A Bábszinház Nyugat-Berlinben" cimmel közölt kritikájában kiemeli a bábjátékokhoz tervezett jelmezeket.
Bartók: "Fából faragott királyfi" c. és a "Petruska" c. előadásokat rendezte is a müvész.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1968. nov. 3o.
48. sz.lo. lap

MDK

Koós Iván, díszlettervező

Az Áll. Bábszínház
műsorához a díszleteket
tervezte.

—: A két fűbűn 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. dec. 30.

M.D.K.

Koós Iván

Kormos István gyermekek számára irott bábjátékához készitett diszleteket.

Vasárnaptól - Vasárnapig c. rovat
Film Szinház Muzsika, Bp. 1968. márc. 30.
13. sz. 23. lap

MDK

Kovás Iván, bábtervező és díszlettervező

Brecht: A kispolgár hét főbűne c. művének a Bábszínházban való előadásához a díszleteket és a bábokat tervezte.

— :(— szöveg — fénykép —) 2

ESTI HIRLAP Bp. 1969. jan. 3.

MDK

Kovács Iván, bábtervező, díszlettervező

A Bartók-művet készíti elő a Bábszínház előadására.

Fenyő Flóra: Mandarin a bábszínpadon 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. jan. 16.

M.D.K.

Koós Iván

A "Csilicsala csodái" c. bábjáték bábjait és diszleteit tervezte.
A lap fényképfelvételen hozza a szereplő bábokat.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1968. aug. 24.
34. sz. 28. lap

M.D.K.

Koós Iván

Báb és diszlettervező "most is remekelt"-irja kritikájában P.J.: "Gulliver – bábszinpadon" cimmel.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. május 2o.
X. évf. 2o. sz. 23. lap

MDK

Kovács Ivan, bab- és dínlettervező

A Jánai Mari-díj II. f.-t kapta.

-: Az idei irod. és művészeti díjazok 6

Népszabadság Bp, 1967 ápr. 12.

Kovács Iván, bábtervező MDK

A Bábszínház műsorához
a bábokat tervezte.

(nóti): Bábuk és filozófia 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. márc. 15-

MDK

Kóós Iván, díszlettervező

A János vitézhez tervezte a díszleteket. (Bábszínház)

Nóti Ilona: Bagó nélkül

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. febr. 28.

MDK

Koós Iván, báb-
díszlettervező

„Koós Iván és Bródy Vera báb- és
díszlettervei ötletesek ....."

Nóti Ilona: Dürrenmatt a Bábszín-
házban 2

ESTI HIRLAP, bp. 1967. jan. 13.

Kovós Iván, díszlettervező MDK

Dürrenmatt: Angyal szállt le Babilonba c. komédiájához a díszleteket tervezte.

L. R.: Dürrenmatt a Bábszínházban 7.

NÉPSZABADSÁG, Sp. 1967. jan. 11.

Koós Iván, dínlet-
bábtervező

MDK

A Bábmúzház új darabjához
a dínleteket s bábokat tervezte.

(nóti): Irány az Ezeregyéjszaka! 2

Sp. 1964. okt. 13.

ESTI HÍRLAP

M.D.K.

Koós Iván

Sztravinszkij: "Petruska" c. bábjáték bábjait és szinpadképét tervezte.
A kritika igen komoly elismeréssel ir a művész teljesitményéről.

Fényképfelv. a bábokról.

Fábián Imre: „Bartók és Sztravinszkij -bábszinpadon" c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. ápr. 16.
IX. évf. 16. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Koós Iván

A Szinházmüvészeti Szövetség a MÉMOSZ székházban rendezett kiállitásán szerepelnek művei az elmult husz év szinpadképei között.

N.J.: Egy kiállitás képei c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. juni 11. IX. évf. 24. sz. 13. lap

M.D.K.

Koós Iván

A Művelődésügyi Minisztérium nivójutalomban részesitette a művészt az Állami Bábszinház "A fából faragott királyfi" és a "Petruska" c. előadásokhoz tervezett munkáiért.

"Aktuális" c. rovat hiradása
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. juni 25. IX. évf.26. sz. 23. lap

Koós Iván M.D.K.

Bábuk a belga Tv. gyermekmüsora számára

/ La clef des vacanses /

repr.

F.Á. : Magyar bábuk a belga televizióban
Magyar Nemzet 1965. szeptember

M.D.K.

Koós Iván

"A hét képriportja - Petruska és a Királyfi" cimmel a Bábszinházban bemutatott előadások bábjairól, valamint a müvészről készült fényképfelvételeket mutat be a lap:
"A részeges muzsik", "Néhány perccel előadás előtt...Középen a kiváló bábtervező:Koós Iván" "A királykisasszony", "A királyfi", "Petruska egyik jelenete" és "Öltöztetik a Petruska szereplőit" cimekkel.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. juni 25. IX. évf. 26. sz. 2-3. lap

. . .

Kovács István, [költő, író] MDK

Nívódíjban részesült.

–: Nívódíj Petrisekéknek 2

ESTI HÍRLAP

Mk. 1965. jún. 22.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

FILM SZINHÁZ MUZSIKA

1968 AUG 24 Koós Iván

A Csilicsala csodája — Bábszínpadon

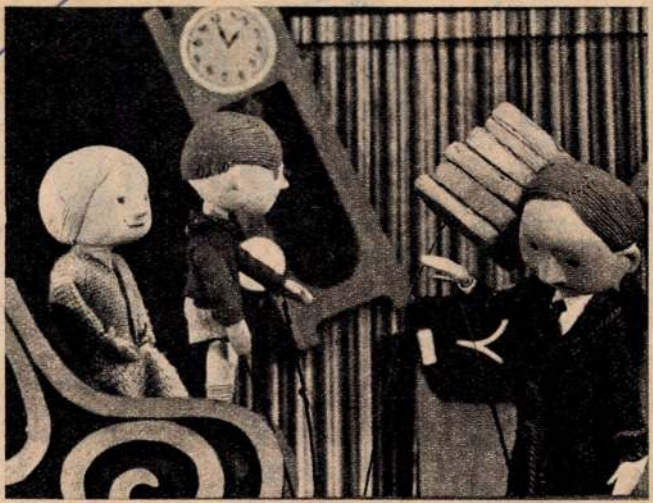

Az Állami Bábszínház augusztus 16-án esztergomi tájelőadáson mutatta be Török—Tóth „Csilicsala csodája" című bábjátékát. A nagy sikert aratott mesejáték rendezője Kovács Gyula, báb- és díszlettervezője pedig Koós Iván.

VILÁGSZINVONAL
pamut, kender, len
textíliák mosására
NAGYHATÁSÚ RAPID
MOSÓPOR

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FILM SZÍNHÁZ MUZSIKA

1965 SZEP 24

1021

A budapesti bábszínház sikere a nemzetközi fesztiválon

(Munkatársunk telefonjelentése)

Bukarest, szeptember 18.

Világszerte az újat akarás szelleme: az újszerű tartalom, technika és kifejezési forma keresése hatja át a színházak művészeit. És nemcsak a nagyszínpadokét, hanem a bá- és marionett-színházakét is. A modern bábjáték jellegzetességeiről, képzőművészeti vonatkozásairól, dramaturgiai és technikai kérdéseiről tanácskoztattak megbeszéléseket *Bukarestben a III. Nemzetközi Bábművészeti Fesztiválon* a műfaj mindenhonnan összesereglett legkiválóbb képviselői. Miközben folyt a vita — mintegy a teoriák illusztrációjaképpen — két színházban, a *Savoyban* és a *Tandaricában* lezajlott az érdekes seregszemle, harmincöt különböző kis és nagy bábszínházi együttes bemutatkozása.

A részvevők nagy számából következik, hogy a színvonal meglehetősen *egyenetlen* volt. A szocialista országok kiváló technikai felkészültségű stabil nagy együttesei mellett felvonultak az Amerikából, Angliából, Boliviából és Olaszországból jött bábjátékosok, akik a maguk erejéből rendkívül szerény eszközökkel igyekeztek számot adni erőfeszítésükről, tudásukról. A közönség nekik is tapsolt — lelkesedésüknek, tiszteletre méltó nemes szenvedélyüknek.

A fesztivál meglehetősen gyenge nívóról indult, érthető tehát, hogy a közönség alig várta a nagy együttesek, a szovjet, a bolgár, a lengyel, a román és a magyar bábművészek színpadra lépését.

Kiváltképp feszült érdeklődés előzte meg a magyar produkciót, a *Fából faragott királyfit* és a *Petruskát*, a két báb-táncpantomimot, melyekről a közönség sok jót olvasott már a külföldi sajtóban. A jegyek elővételben elkeltek és csütörtökön *mind a délutáni, mind az esti előadáson kicsinek bizonyult a Tandarica, az új bukaresti bábszínház épülete.* A közönség egy része a nagy hőségben állva szorongott a nézőtér két oldalán és a hátsó bejáratoknál.

Már a Fából faragott királyfi nyitójeleneténél felcsattant a nyíltszíni taps, mely többször ismétlődött a Petruska alatt is. Az előadás végén a gratulálók nagy serege vette körül a színpadon és az öltözőkben a magyar művészeket, *a kitűnő ritmusú, bravúrosan precíz előadás valamenynyi szereplőjét.* A közönség egyik része a Bartók mű mély költőiségét, a természet erejének lenyűgöző megmutatását, a színpadkép és a bábpantomím szuggesztivitását dicsérte, másik része a Petruska pompás képi hatásait, szikrázó ötleteit, azt a megragadó módot, ahogyan a játék Sztravinszkij szellemében életre kelti a régi orosz vásárok légkörét.

A szakmai beszélgetések középpontjában másnap is a magyar előadás állt. Mindenki őszinte elismeréssel szólt a rendkívül igényes vállalkozásról, a két nagyszerű zenemű bábszínpadi átköltéséről és arról, hogy a színészek milyen mély megértéssel tudták közvetíteni a két darab leglényegesebb mondanivalóját. Akadtak természetesen olyanok is, akik mindkét produkcióban vitatták bizonyos különböző stíluselemek vegyítésének létjogosultságát.

Ám ez a vita csupán addig tartott, amíg a szófiai bábszínház alkalmat nem nyújtott újabbra *Az órásmester* című produkciójával és Sztravinszkij *Egy katona történetének* bemutatásával. Általában a fesztivál érdekessége *a zenés darabok s a pantomimok* előretörése: a poznaniak egy Pendereczky-zenére készült bábjátékkal léptek színre, egy olasz együttes Prokofjev *Péter és a farkas* című alkotásával. A nagy együttesek közül természetesen Obrazcov *Az emberi színjáték* című produkcióját és a románok versenyen kívül bemutatott *Don Cristobal három felesége* című ugyancsak modern szellemben fogant Lorca átköltését fogadta még rendkívüli figyelem.

S ha már a versenyen kívüli produkcióról esik szó, hadd említsem meg a francia *Yves Jolyt*, a bábszínpad iskolát teremtő avantgardistáját, aki két estén feledhetetlenül a néző emlékezetébe véste műsorát. Ő mindössze negyedmagával játszik, eszköze néha egy üres rajzlap, esetleg három pár női és férfi esernyő, vagy még az sem, csupán a színes kesztyűkbe bújtatott emberi kéz. Az utóbbiakkal idézi fel a mélytengerek világát, csaknem olyan szuggesztivitással, mint az emlékezetes francia film, vagy egy tengerparti meztelen fürdőző finom pikantériáját. Ezekben a kis öt-tíz perces jelenetekben ötlet és szellem ragyogott, olykor filozófikus mélabú és csöndes kiábrándultság. Yves Joly a bábszínpad költője, és modern mágusa.

Dehát mindenféle színpad csak akkor igazi, ha érződik benne a varázslat ereje.

Albert István

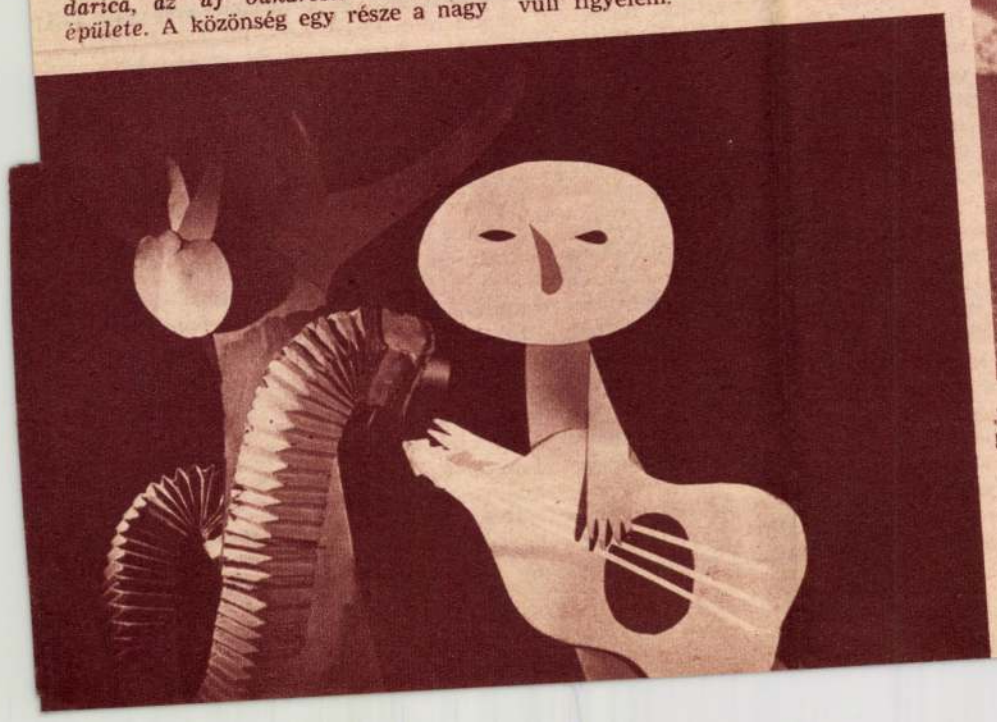

Jelenet a magyar együttes előadásából: Petruska és a táncosnő. Bábtervező: Koós Iván)

Yves Joly szenzációt keltő műsorának egy kis jelenete: »Photographie«

...nem Visconti egy adott filmje, nevezetesen a Fiastyúk szikrázó csillagai kapta a díjat, hanem Visconti egész életműve. A képen Visconti és Claudia Cardinale Velencében, a film bemutatóján

Kontra Fellini, avagy egy fesztivál tanulsága

Jó két héttel a velencei filmfesztivál befejezése után, minden érdeklődő mozinéző és filmcikkeket olvasó, a szakirodalomban tájékozott ember tudja, vagy legalábbis sejti, hogy ez a fesztivál a szokottnál is viharosabb volt és nagy ellentétek kerültek felszínre. Érdemes ezekről beszélni, nemcsak azért, mert a velencei fesztivál a legrégibb – (a harmincas évek legeleje óta működik) –, hanem azért is, mert furcsa módon éppen ezek az ellentétek bizonyítják, hogy a filmből mennyire letagadhatatlanul művészet lett napjainkra.

A LEGKÜLÖNBÖZŐBB FESZTIVÁLOK

egyre szaporodnak, és ezek kereskedelmi szempontjai egyre inkább előtérbe kerülnek. A velencei filmverseny igazgatója, Chiarini, immár harmadik éve tudatosan arra törekszik, hogy ez a kéthetes, augusztus végi—szeptember eleji periódus nem annyira látványos felvonulás, *mint inkább művészi seregszemle legyen*, a szó szoros értelmében vett kiállítás, hiszen a »*mostra cinematografica*« jogilag nem is más, mint a képzőművészeti és irodalmi biennálé egyik alosztálya.

Chiarininek ez az igénye idén valósult meg legkövetkezetesebben. Azt akarta elérni, hogy a bemutatott filmek igényes műalkotások legyenek, melyek a kor emberének jellemző vagy tipikus törekvéseit és magatartását tükrözik. E célból meghívta napjaink leghíresebb filmalkotó művészeit. Levetítette *Akiro Kurosawa, Luchino Visconti, Jean-Luc Godard, Carl Theodor Dreier, Luis Bunuel, Marcel Carné* filmjeit, tehát felvonultatta a mai filmművészet elitjét.

Valóban, ezek a legnagyobb nevek, melyeket napjaink filmművészete fel tud mutatni; nyilvánvaló, hogy egy képzőművészeti kiállításra is hasonló súlyú festőket vagy szobrászokat szokás meghívni. Chiarini azt akarta, hogy ezek a filmek csak mintegy *mellesleg versenyezzenek* egymással, bizonyos jutalmakért, elsősorban *művészi értékeikkel hassanak az egybegyűlt nézőközönségre*. Tehát legyen ez a mostra valóban »kiállítás«.

Ehhez a célkitűzéshez képest az a tény, hogy a meghívott rendezők filmjei *általában nem érték el az e művészektől megszokott színvonalat*, csak mellékes fontosságú. Tudták ezt a fesztivál ellenfelei is, akik nem is annyira a filmek színvonalával, hanem már azok bemutatása előtt, a szervezési elvekkel vitatkoztak.

Az ellentábor így vélekedett: Bármennyire művészet is a film, kétségkívül kereskedelmi és ipari vállalkozás, ezért egy filmfesztivált nem annyira *kiállításnak*, mint inkább *ipari vásárnak* kell tekinteni, ahol a többi ipari vásárhoz hasonlóan, minél több árut, minél előnyösebben kell eladni. Az áruk eladásához pedig *reklám* kell, üzletkötések, megfelelő tőzsdehangulat. A reklámhoz *sztárok, színes, mozgalmas események* szükségesek. Mivel pedig Chiarini a színes, mozgalmas eseményeket lehetőleg kerülni igyekezett, főleg pedig a fesztivál tőzsde-jellegét igyekezett háttérbe szorítani, támadások érték, sőt, a fesztivál fizetőközönsége, a nagy producerek és kíséretük elmaradt.

Ez az elmaradás viszont károkat okozott a velencei idegenforgalomnak. A kár pedig máris kormányszinten jelentkezett, ugyanis Olaszországban a filmügyeknek és a turisztikának azonos a minisztere. Ez a miniszter meg is jelent Velencében, és rögtön ki is hangsúlyozta, hogy *a filmművészet iránt érzett minden tisztelete mellett inkább a turisztikát támogatja*, illetve azt a törekvést, hogy ezt a két ellentétes nézetet valahogy összeegyeztessék.

Nincs értelme, hogy ezúttal elvileg állást foglaljunk abban, hogy egy fesztivál megrendezése melyik szempontból helyes. (Alighanem elkerülhetetlen, hogy a turisztikai és kereskedelmi igényeknek is bizonyos fokig eleget tegyen a fesztivál vezetősége.) Ezúttal elég, ha a tényeket rögzítjük. Már csak az olvasó helyes tájékoztatása végett is. A tények pedig azok, hogy *a film történetében először került sor nyílt összecsapásra egy tájékoztatás jellegű kiállítás és egy tőzsdei jellegű, ipari vásár hívei között.*

M.D.K.

Koós Iván

Sztravinszkij: "Petruska" c. müvének bábszin
házi előadásához tervezett bábjait bemutatja
a lap. /Fényképfelv./

A Bábszinház Bukarestben" c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. szept. 1o.
IX. évf. 37. sz. 3. lap

. . .

M.D.K.

Koós Iván

"A budapesti Bábszinház sikere a nemzetközi fe
fesztiválon" cimmel Albert István beszámolója
keretében a lap bemutatja a művész által terve-
zett bábok játékának egyik jelenetét "Petruska
és a táncosnő" cimmel.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. szept. 24.
IX. évf. 39. sz. 19. lap

M. D. K.

Kroó János

„Stílusosan szép díszletei" – dicséri Demeter Imre: Puck a paraván fölött c. kritikájában.
A színpadképeket a művész a Bábszínházban bemutatott „szentivánéji álom" előadásához tervezte.

Film Színház Muzsika Bp. 1964. május 8.
VIII. évf. 19. sz. 5. lap.

M. D. K.

Kovós Iván

Török Sándor és Tóth Eszter: „Irány az Ener-egyszaka" c. bábjáték bábjait és díszleteit tervezte a művész a Bábszínházban be-mutatott előadáshoz.
Fényképfelvétel néhány szereplő báburól.

Az „Aktuális" c. rovat közleménye.
Film Színház Muzsika, Bp. 1964. okt. 23.
VIII. évf. 43. sz. 20. lap

Koós Iváná M.D.K.

A Petruska bábjai

A Bábszinház Bukarstben

Film Szinház Muzsika 1965. szept. 10.

MDK.

Koós Iván

Bábfigura terveiről

Népszava 1965 ápr.12.lap -

Koós Iván, díszlettervező 70k

Az Áll. Bábszínház új gyermekdarabjának, Andersen=Ránky: A császár új ruhája című műnek díszleteit és bábuit tervezte.

-: Hír 8.l

NÉPSZABADSÁG, Sp. 1961. máj. 5.

Koós Iván, díszlettervező
bábtervező

MDk

A Csilicsala csodája előadásához a díszleteket és bábokat tervezte.

Az Állami Bábszínház két előadása

Z. L.: Csilicsala csodája 9. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. febr. 14.

Kocs Iván M.D.K. M.

az előadás diszlet ei

V.A. Csilicsala csodája
Uj müsor a Bábszinházbam
Magyar Nemzet 1961. november 21. 4.1.

M.D.K.

Koós Iván

Az Állami Bábszinház Andersen: A császár uj ruhája c. mesejátékának pantomim jellegü előadásához tervezte a bábokat és a szinpadképeket.

H i r e k c. rovat rövid hiradása.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. ápr. 21. V. évf. 16. sz. 39. l.

M.D.K.

Koós Iván

Az Állami Bábszinházban bemutatott "A császár uj ruhája" c. zenés bábjáték báb és diszlettervezője. A darab Andersen meséjének bábszinházi változata. A bábjáték egy jelenetének fényképreprodukciója szerepel a szöveg mellett.

H i r e k c. rovat hiradása.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. május 12. V. évf. 19. sz. 39. l.

Koós Iván, díszlettervező 17 Dh

Az Irodalmi Színpad sanzonestjére a díszleteket tervezte.

Raics István: Az utca éneke 9. l.

NÉPSZABADSÁG bp. 1961. dec. 1.

M.D.K.

Koós Iván

"A Császár uj ruhája" c. bábjátékkal 1962-ben a varsói Nemzetközi Bábfesztivál kitüntető diplomáját nyerte el a Bábszinház együttese. A bábfigurákat tervezte a müvész.

15 éves a Bábszinház c. közlemény
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. nov. 23. VI. évf. 47. sz. 26-27. lap.

Kooś Iván, [?] MDG

A Csilicsala csodája c. bábjáték bábúit tervezi.

– : Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. okt. 13.

Koos Iván

1. neutiváné jr. álom ~~bábtervi~~
c. babjátét dinlet tervezője

Mézmanova, 1964, máj 9. 2 oldal

Koós iván M.D.K.

Az előadás díszlete és bábuk tervezője

V.A.:Kaland a Vénuszon Bemutató a Bábszinházban

Magyar Nemzet 1963. október 8, 4.l.

Kós János, díszlettervező MDK

A díszleteket tervezte az Állami Bábszínház előadásaihoz.

M. Gy. P.: A Szentivánéji álom bábjaival 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jún. 12.

Keós Iván M.D.K.

Arany János Toldi-jából készült bábjáték díszlete

Napló

Magyar Nemzet 1963. augusztus 28. 4.1.

Koós Iván, díszlettervező MD4

Matvejeva: Csodálatos kalocsni c. mesejátékához a díszleteket tervezte. (Áll. Bábszínház)

— (: — szöveg — fénykép) 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1963. febr. 22.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-206, 188-307

Kovács Iván

NÉPSZABADSÁG

1967

A Szentivánéji álom bábokkal

VERSENYRE KELT AZ ÁLLAMI BÁBSZÍNHÁZ az élő színházakkal a Shakespeare-év becsvágyától tüzelten, hogy a másközegű műfaj sajátosságaiból tanulságot csikarjon ki Shakespeare többrétű (tehát korszerű) értelmezéséhez. *Szőnyi Kató* gazdag rendezésében, ha a költői szöveg muzsikájából sokat ki is szűrt (s el is hagy) az előadás, bábszerűsége olyan látványos csodákat teremtett, amelyeket az emberművészekkel dolgozó színház nem tud utána csinálni.

S ha egy színielőadás sosem látottat bont ki valamely színműből — feltéve, hogy ragaszkodik az írott műhöz, s a Bábszínház esetében ez így van —, akkor feltétlenül olyan új rétegeket hámoz ki a darabból, amelyek eddig rejtettek vagy legalábbis megvalósulatlanok voltak.

Bródy Vera bábjai nem csupán elbájolóan kedvesek, szemet gyönyörködtetően szépek, hanem a darab mélyebb megértésének materializációi. Oberon és Titánia testetlen lebegésével, lenge, poétikus puhaságával, a vöröshagymafejű gumókból álló tündérhad — megannyi tavaszi légben repkedő spóra — egy igazából emberfeletti tündérvilágként táncol, úszik és libeg a határtalanra kitágított pirinyó színpadi térben. Az a néhány babazsebkendőnyi terület, ahol a színészek egymásba botolva mozgatják, lelkesítik át halott bábjaikat: kitágul végtelenné, belefér a szerelmes pompájában fuldokló természet, menny és föld; tud kozmikus távolságokat elénk villantani, és be tud kalauzolni minket egy virágkehely lakályos belsejébe is, ahol elegáns természetességgel érzik idehaza magukat a bábok. Puck, a csintalan varázsinas hol vadkanként, hol barnamedveként, csaholó kutyaként, majd Demetrius, majd pedig Lysander külsejét öltve magára inceselkedi végig a komédiát abban a kontúrtalan ködben, amit a színpad sötétje a világítás segítségével teremt meg; s ahogy Puck alakváltozásai elő- meg eltűnnek, mármár a csodával kacérkodó optikai csalás. A könnyed selymekben lebegő csonttalan isteni teremtmények mellett *botos bábok* alakítják az athénebeli földi lényeket, s a mesteremberek figurái merőben másfajta anyaghasználattal, durva, frottírból szabott ruháikban: *kesztyűs babák*. A nászünnepség működvelő előadásán — amikor a mesejáték létsíkjai: az isteni, az emberi, az emberalatti és a költött, szerepbeli egyszerre, egy időben vannak jelen — igazi emberfejeken viselt farsangi *maszkok* üreges belsejéből kikibúvik a Pyramust vagy Thysbét játszó mesteremberbába és „privát" megjegyzéseivel fűszerezi a fejedelmi mulatságot. A darab különféle síkjainak ez a költői anyagszerűséggel való elkülönítése az előadás nagy vívmánya, és ennyi a bábosok hozzájárulása Shakespeare nemzetközi ünnepléséhez.

MERT ELSŐ ÍZBEN SIKERÜL megvalósítani a virágillatból, hagymaszagból, szülői pofonok és szerelmes csókok zajából, éjszakai erdő rémületéből és természeti csodákból kevert színjáték minden elemének hiánytalan jelenlétét, önálló világának érvényesülését. Volt már a Szentivánéji álom film, volt bábfilm is — a nagyszerű Jiri Trnkáé, aki érzelgős panteisztikus istentiszteletet celebrált belőle —, és színpadi megvalósítására számtalan kísérlet történt. De a tündérjáték tündériségét, egybekeveredő életszféráit még nem sikerült ennyire anyagszerűen megoldani anélkül, hogy egyszer is trükkre, mesterségességre kelljen gondolnunk előadás közben.

Szilágyi Dezső Arany János pompázatos fordításának megtartásával bábszínpadra alkalmazta a koranyáréji játékot. Sikerült úgy tömörítenie, összevonnia és átcsoportosítania (felhasználva ehhez még Britten-Pears operájának dramaturgiai eredményeit is), hogy a versek kelmévé és mozgássá, egyszóval látvánnyá alakulnak át. Valami nagyon szép és nagyon víg dolog látható a színpadon anélkül, hogy sajnálnunk kéne mindazt a rezignáltabb szépséget, ami szükségszerűen kimaradt a feldolgozásból. *Koós Iván* díszletelemei, színpadképei nem fecsegőek, mégis dekoratívak, és a bábokkal összeharmonizáltan képesek felidézni a megmámorosodott erdő minden bűbáját, vajákos csínjét, bumfordi kellemét. *Ránki György* igényes zenéje — amely önmagában is megállná a helyét koncertpódiumon — *ehhez* az előadáshoz, *ehhez* a rendezői elképzeléshez kitűnő. De a Szentivánéji álom mégis a drámairodalom egyik legszerelmesebb darabja, és ha a bábokból — e halott anyagokból — szükségszerűen hiányzik is minden erotika, a zenében szeretük volna fellelhetni.

HA A SZÍNÉSZI ALAKÍTÁSOKAT méltatjuk, külön kell választani a látható és a hallható teljesítményeket. A *látható:* a mozgató színészek által átlelkesített halott anyagok „szerepformálása" kifogástalan; habár kissé meglepődve vettük észre, hogy a Bábszínház, amely a korszerű képző- és iparművészet sok találatával gazdagítja látványi stílusát, színészi stílusában erősen tapad a magyar színjátszás patétikus, minden verssort mozgással, gesztussal túlrészletező hagyományához. A *hallható* színészi produkció pedig — leszámítva a technikai nehézségeket, hogy versmondás közben bábokat kell mozgatni, díszleteket táncoltatni — némi egyenetlenségeket mutat.

E kifogásainkat leszámítva (amelyeket valóban csak a Bábszínház Shakespeare-bemutatójának igényessége, magas színvonala váltott ki belőlünk), magával ragadóan szép előadásban volt részünk, amelynek minden részvevőjét a legteljesebb elismerés illeti.

M. G. P.

Gabos Gábor zongorázik. 00: Fúvószene. — 11.25: zabó család. — 12.15: ene. — 13.00: A Rádió nősora. — 13.15: Herbert Karajan vezényel. —

9.00: A borsodi víz. Riport. — 9.15: Tánczene. — 10.10: Óvodások énekelnek. — 10.30: Népi zene. — 11.00: Az éneklő kert. Hangjáték. — 11.36: Könnyűzene. A Bécsi Szimfonikusok muzsikálnak. — 12.15: Gioconda. Részletek Ponchielli operájából. — 13.05: Ami a jövő hét zenei műsoraiból kimarad.

Fiatalok stúdiója. — 16.10: Ifjúsági Magazin. — 16.35: Tulikov: Ünnepi kazah induló. — 16.45: Beszélgessünk a műsorról. — 17.00: Ötórai tea. — 18.10: Új Zenei Újság. — 18.45: Növekvő feladat — színvonalasabb vezetés. Garam József írása. — 19.00: Régi híres éne-

9.10: Így írunk Rádió Gyerme felvételei. — 1 — 12.15: Jó ebé ta. — 12.50: Dezséry László Nagy énekesek 13.50: Rádiólex Tánczene. — 1

mese. — 19.30: TV Híradó. — 19.45: Napi jegyzetünk... — 19.50: Magyarország—Spanyolország, Nemzetek Európa Kupája elődöntő labdarúgó-mérkőzésének közvetítése Madridból. — 21.50: Turné után. Közvetítés az Operaház klubjából. — 22.20: TV Híradó, 2. kiadás.

CSÜTÖRTÖK

17.28: Hírek. — 17.35: I. magyar rövidfilm- és tv-rövidfilmfesztivál. — 17.55: Orosz társalgás haladóknak. — 18.15: Falusi dolgokról. — 18.20: Mai vendégünk... — 18.30: Telesport. — 18.55: Esti mese — 19.05: Közvetítés a debreceni Csokonai Színházból. Csajkovszkij: Anyegin. Opera 3 felvonásban. — A közvetítés I. szünetében: TV Híradó. — A közvetítés II. szünetében: A jövő hét műsora. — Kb. 22.00: TV Híradó, 2. kiadás.

PÉNTEK

9.30: TV Híradó (ismétlés). — 9.40: Mi ketten, egyedül (magyarul beszélő olasz film, ismétlés). — 11.25: Telesport (ismétlés). — 11.40: A jövő hét műsora.

SZOMBAT

16.55: Teke EB. Férfi egyéni döntő közvetítése a Lejtő utcai sportteleprő. — 18.38: Hírek. — 18.45: A kisfilmek kedvelőinek. — 19.10: Hétről hétre. — 19.20: Esti mese. — 19.30: TV Híradó. — 19.45: Tudni illik, hogy mi illik. Az utazásról. — 20.20: A negyedik négyzet (magyarul beszélő angol film, csak 14 éven felülieknek!). — 21.20: A Barangolás tárlata. Magyar művészek a Velencei Biennálén. — 21.45: Egy kis könnyűzene. — 22.15: TV Híradó, 2. kiadás.

VASÁRNAP

9.20: Belépés csak tv-nézőknek. A honvédség nyári gyakorlatáról. — 9.55: Hétmérföldes kamera. — 10.15: Dallamok az Állatkertben. Az Intervízió műsora Rostockból. — 11.00: Pesti háztetők (magyar film a KISZ-filmszemináriumok részére). — 16.50: A Magyar Hirdető műsora. — 17.00: Nemzetközi atlétikai verseny közvetítése a Népstad 18.20: A Nemzetek Euró labdarúgó-mérkőzés döntőjének közvetítése Madridból. — 20.20: Esti mese. — 20.30: TV Híradó. — 20.50: Dél Keresztje alatt. Boldizsár Iván útijegyzete. — 21.05: Szereti ön a látványosságot? (Nyugatnémet revűfilm.) — 22.10: Telesport. — 22.30: TV Híradó, 2. kiadás.

A BRATISLAVAI TV MŰSORÁBÓL

HÉTFŐ | 18.30: Telesport. — 19.00: TV Híradó. — 19.30: Összeállítás az eperjesi szlovák tanácsköztársaság kikiáltásának 45. évfordulója alkalmából. — 20.00: Jánosik I. rész (szlovák film). — 21.25: Régi, de jó...

KEDD | 11.00: Tv-érdekességek. — 17.50: Ifjúsági adás. — 19.00: TV Híradó. — 19.30: Külföldi képeslapok (filmriport). — 20.00: Autóstop. Irodalmi és művészeti rejtvényműsor, VII. rész. — 21.30: Zenei szótár.

SZERDA | 16.20: Filmmagazin. — 11.10: A honvédelmi sportszövetség életéből. — 17.55: Irány Prága. — 18.40: A honvédelmi sportszövetség életéből. — 19.00: TV Híradó. — 19.20: Filmriport fiatal orvosok életéről. — 20.00: A windsori víg nők (a vígopera tv-változata).

CSÜTÖRTÖK | 9.00: Élet gitár nélkül (cseh film). — 10.25: Tv-érdekességek. — 16.30: Kicsinyek műsora. — 17.00: Az Intervízió műsora. A nemzetközi férfi röplabdabajnokság közvetítése. — 19.00: TV Híradó. — 19.30: Leporelló. Magazin. — 20.30: Szórakoztató zene. — 21.00: Képeslapok Japánból. — 21.45: Aljonka (szovjet film).

PÉNTEK | 15.50: Az emberek és a munka. — 17.00: A nemzetközi férfi röplabdabajnokság közvetítése. — 19.00: TV Híradó. — 19.30: Férfi minden időben (tv-játék). — 21.35: Népi együttesek műsorából.

SZOMBAT | 10.20: Kisfilmek. — 10.50: Filmhíradó. — 16.00: Pionírműsor. — 17.00: A nemzetközi férfi röplabdabajnokság közvetítése. — 19.00: TV Híradó. — 19.50: Új dalok. — 20.00: Leclerc felügyelő (francia bűnügyi filmsorozat, VII. rész). — 20.25: Ház a tenger fenekén. Film Cousteau kapitány kutatásairól. — 21.15: Kés a vízben (lengyel film).

VASÁRNAP | 8.00: A nemzetközi férfi röplabdabajnokság közvetítése. — 10.25: Dallamok az állatkertben. Az Intervízió műsora Rostockból. — 11.25: A nemzetközi férfi röplabdabajnokság közvetítése. — 15.00: Lóversenyközvetítés. — 17.30: Mindennap más név... — 18.00: TV Könyvmagazin. — 19.00: TV Híradó. — 20.00: Hogyan készültünk fel? — 20.20: Holnap kezdődik az I. nemzetközi tv-fesztivál.

PETŐFI RÁDIÓ

8.00: Schumann: Karnevál. 8.25: Miska bácsi lemezesládája. — 8.55: Operakalauz. Mozart: Figaro házassága. — 9.55: Gazdaszemmel a nagyvilág mezőgazdaságáról. — 10.10: Három népszerű versenymű. — 11.43: Két Móra-elbeszélés. — 12.03: Fúvóspolkák. — 12.15: Emlékezés Berky Lilire. — 13.25: Könnyűzene. — 14.25: A mű és közönsége. — 14.45: Kamarazene. — 15.40: Népdalcsokor. — 16.10: A Szovjetunió Nagy Honvédő Háborújának története című könyv ismertetése. — 16.20: Az aranyecset. Mesejáték. — 16.50: A dzsessz kedvelőinek. — 17.10: Panoptikum. — Közben: Közvetítés a nemzetközi atlétikai verseny második napjáról. — 18.00: Puccini: A nyugat lánya. Opera három felvonásban. — Az első felvonás után: 19.02: Irodalmi érdekességek. — 20.30: Tánczene. — 21.35: A tudományos ismeretterjesztésről. — 21.50: Az Állami Népi Együttes műsorából. — 22.20: Beethoven: Esz-dúr vonósnégyes.

URH-RÁDIÓ

7.30—18.00: Budapesten és környékén azonos a Petőfi rádió műsorával. — 18.30: Hírek. — 18.35: Leonie Rysanek, Anton Dermota és Giuseppe Valdengo operaáriákat énekel. — 19.20: Századunk zenéjéből. — Közben: 20.29: Longjumeau. A lenini pártiskola hallgatóinak. Andrej Voznyeszenszkij poémája. — 21.19: Tánczene. — 22.05: Schubert: A-dúr szonáta. — 22.30: Hírek.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Koós Iván

ESTI HIRLAP

1984. JAN. 7.

A Szentivánéji álom a Bábszínházban

1021

A *Shakespeare-jubileum* alkalmából *Arany János* klasszikus fordításában, az eredeti szöveg teljes tiszteletben tartásával, Szilágyi Dezső feldolgozásában mutatja be április 23-án a Bábszínház a Szentivánéji álmot. Az előadáshoz *Ránki György* írt zenét, a bábokat *Bródy Vera*, a díszleteket *Koós Iván* tervezte. *A próbák ma kezdődtek meg, Szőnyi Kató irányításával.*

Az Állami Bábszínház és egyben az egész magyar bábművészet eddigi legnagyobbszabású vállalkozása a Szentivánéji álom. Sok új lehetőséget ad a bábváltozat. Míg például a színpadon *Puck* csak egyetlen színész testi valóságában mutatkozhat, addig bábszínpadon tíz különféle bábu képében kapcsolódik a játék menetébe. Így a bábváltozatban a *huszonhárom beszélő szereplő 90 bábu* alakjában vonul fel a színpadon. (MTI)

Koós Iván.

Díszletek a Bábszínház „Csilicsala új csodái" c. előadásához.

említve.

Népszava, 1964 okt. 23. 2. lap.

Koós Iván

Svarc: A sárkány c. bábjáték díszletei tervezte a Bábminházban (emlitve)

Nyomva 1967 XI. 24 2 old.

M.D.K.

Koós Iván

Dürrenmatt: "Angyal szállt le Babilonban" c. darabjához tervezett diszleteket.
Bábszinház előadása.
A szinpadképekről két fényképfelvételt hoz a lap.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. január 6.
XI. évf. 1. sz. 2.lap

M.D.K.

Koós Iván

A Bábszinház báb és diszlettervezőjét a Jászai Mari-dij II. fokozatával tüntették ki.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. ápr. 7.
XI. évf. 14. sz. 8. lap

M.D.K.

Koós Iván

A Bábszinház bab és diszlettervezőjét a Vászai
Mari-díj II. fokozatával tüntették ki.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. ápr. 7.
XI. évf. 14. sz. 8. lap

Koós Iván

A János vitéz díszlateit tervezte a Bábminházban (emlitve)

Négnova 1967 II. 28 Zold.

Koós Iván

Düsseldorf: Supyal nállt le Babilonba c. bábelőadás díszleteit tervezte (emlitve)

Négmara 1967, jan. 20. 2 old

Koós Iván báb és dinle Hervező

most kapta meg a Jásza

mari díjat (II. fok.)

Népnaya 1967 IV. 2 2 old.

Koós Iván, díszlettervező

MDK

Jevgenyij Szavc mese-szatírájának bábszínházi előadásához a díszleteket tervezi.

(nóti): Dragóniától jött 2

ESTI HIRLAP Bp. 1937 szept. 26.

Koós Iván, díszlettervező

MDK

Alfréd Jarry: Übü királyát Koós Iván díszleteivel, jelmezeivel, maszkjaival adtál elő az Ódry Szinpadon.

(f.f.): Egy diáktréfa folytatódik 2

ESTI HIRLAP Bp. 1968. febr. 23.

M.D.K.

Koós Iván

Az Áll. Bábszinház előadásához tervezett diszleteket Szabó Magda: "Tündér Lala" c. mesejátéka számára.
"Ez történt még a héten" c. rovat közleménye.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. juni. 7.
13. évf. 23. sz. 18. lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Koós Iván

Fábián Imre: "A Bábszinház ujdonságai" cimmel ir Bartók: "Csodálatos mandarin"-jának bábelőadásához, melynek bábjait és diszleteit tervezte a müvész.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. febr. 8.
13. évf. 6. sz. 6. lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Koós Iván

"Maszk és toll" c. rovatban a müvész beszél eddigi munkájáról.
Festőművésznek készült, Kmetty János és Szőnyi István tanitványa volt. Hét évvel ezelőtt az Állami Bábszinház leszerződtette diszlet és bábtervezőnek. A Jászai-dijas müvész elmondja, hogy már festőnövendék korában amatőr bábjátékosként müködött.
Fényképét hozza a lap a tervezőmühelyben munkaközben.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. juni. 16.
XI. évf. 24. sz. 31. lap

M.D.K.

Koós Iván

Az Állami Bábszinházban bemutatott -Jevgenyij Svarc: "A sárkány" c. müvének előadásához tervezett szinpadképeket, amelyekről elismeréssel emlékezik meg /-er/ signaturával közölt kritika a "Vasárnaptól - Vasárnapig" c. rovatban.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. dec. 8.
XI. évf. 49. sz. 22. lap

M.D.K.

Koós Iván

A "Fából faragott királyfi" és a "Petruska" bábváltozatának előadásához tervezett bábokat és szinpadképeket a Bécsi Ünnepi Hetekre. A lap bemutatja a művészt Bródy Vera bábtervező művésszel és a bábokkal együtt fényképfelvételen.

gázott"
Demeter Imre: „A magyar művészet jelesre vizs
Film Szinház Muzsika. Bp. 1967. juni 16.
XI. évf. 24. sz. 8-9. lap

Koós Iván M.D.K.

Az előadás diszlete

V.A.: Toldi . A Bábszinház bemutatója
Magyar Nemzet 1963. december 3. 4.l.

Koós Iván, díszlettervező MDK

Az Állami Bábszínház Toldi előadásához a díszleteket tervezte.

M.G.P.: Toldi 9.

NÉPSZABADSÁG, Sp. 1963. dec. 6.

02

M.D.K.

Koós Iván

Az Állami Bábszinházban bemutatott "Kaland a Vénuszon" c. bábjáték diszleteit és bábjait tervezte. A bábjátékot Fehér Klára irta.
Fénykép a szereplőkről és néhány bábról.

Premier a Bábszinházban c. hiradás a báb fényképeivel.
Film Szinház Muzsika Bp. 1963. szept 13. VII. évf.
36 37. sz. 17. lap

Koós Iván, díszlettervező MDK

A díszleteket tervezte.

– : A Szentiváncsi álom a Bábszínházban 2

ESTI HIRLAP Sp. 1964. jan. 7

Kovó Iván, dinlettervező

Britten háromfelvonásos balettjéhez (Bábszínház) a dinleteket tervezte.

M.G.P.: A pagodák hercege M. 8.

Népszabadság, Bp. 1971. okt. 31.

Koós Iván

diszleteit dicséri Rideg Gábor Szabó Magda Tündér Ilona (nyilván Tündér Lala) c. darab-jának bemutatója alkalmából. (Bábszínház)

Hangverseny, bábszínház, kiállítás. (Rideg Gábor)

Magyar Hírlap, 1969. május 26. 6. l.

Koós Iván

Az Állami Bábszinház diszlettervező müvészét a Magyar Népköztársaság Érdemes Müvésze cimmel tüntették ki, -közli a lap "Dijak, kitüntetések - 1975" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. ápr. 5.
XIX. évf. 14. sz. 2. lap.

Koós Iván

Bartók: Fából faragott királyfi és a Csodálatos mandarin c. müveinek előadásához tervezett bábokat és diszleteket az Állami Bábszinház felnőttek részére rendezett müsorához.
Kroó György: "Táncszvit" c. kritikájában igen nagyra értékeli a müvész munkáját.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. nov. 17.
XVII. évf. 46. sz. 12. lap.

Koós János, jelmeztervező

A Vígszínház előadásához a jelmezeket tervezte.

Szalontay Mihály: Az értelem álmai 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. máj. 11.

Kovó Iván, díszlettervező,
bábtervező –

Az Áll. Bábszínház előadására
a díszleteket és a bábokat
tervezte.

– : Csongor és Tünde a bábszínpadon
2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 1.

Kovó Iván, bábtervező

A Vigszínház előadásához a vízió állatszörnyeinek figuráit tervezte. (Vallejo szinműve.)

— : Az értelem álmai 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. máj. 18.

Koós Iván, díszlettervező

A díszleteket és a bábokat tervezte. ↓

Molnár G. Péter: A Csongor és Tünde a Bábszínházban 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 17.

Koós Iván, az állami Bábszínház díszlettervezője a kulturális miniszter 1975. ápr. 4.-e alkalmából a művésznek a Jászai Mari-díj I. fokozatát adományozza.

Zalai Hírlap, 1975. ápr. 3.

Kovós Iván, bábtervező
díszlettervező

A Petőfi Nod. Múzeum ban
mutatják be bábjait.

— : A hét végi kulturális program ból
9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jún. 14.

Kovós Iván
grafikus

A Petőfi Irodalmi Múzeumban
mutatja be Kovós Iván b'abfigurát.

Bojár Iván: Csak hot és vászon.
Tükör, 1975. május 20 – 16 oldal.

Kóós Iván
grafikus

Méltatás

Bojár Iván: Csak bot és vászon
Tükör, 1975. május 20 - 16 oldal

Kóós Iván

Gr afilus

„A csodálatos mandarin"
„Petrusha"
} repro

Bajár Iván: Csak bol és vászon.
Tükör, 1975. május 20 – 16 oldal.

Kovás Iván
grafikus

„Árnyjáték"
„Bábszínpadok"
„Csongor és Tünde"
} repro

Bajár Iván: Csak bol és vászon.
Tükör, 1975. május 20 – 16 oldal.

Kovács Iván, bábművész, díszlettervező

Kiállítása nyílik meg a Petőfi Nord. Múzeumban ápr. 17-én.

— : Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. ápr. 15

Kvós Iván, díszlettervező, bábtervező.

Kiállítása ápr. 17-én nyílik meg a Petőfi Irod. Múzeumban.

— : Hír 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 16.

Koós Iván, dinle Hervező

Jánai Mari-díj: I. f.

— : Művészeti díjazok 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975 ápr. 2.

Kovós Irán, bábművész, dinlekervező

Kiállít a Petőfi Irod. Múzeum-ban.

— : o Bábművészet

8.

EST I HIRLAP, Bp. 1975. ápr. 17.

Kroó Iván, díszlettervező

Jászai Mari-díj I. f.

– Kiosztották az idei irodalmi és művészeti díjakat

6/D.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 3.

Kovó Iván, bábtervező,
díszlettervező

Kiállítása megemlítve.

U. S. P. Kis semmiségek 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975 ápr. 19.

Kovós Iván, díszlettervező,
jelmez- " ",
báb- " ",

A kiállításon szerepel.

↓

- Bábművészeti Kiállítás a Petőfi Irodalmi Múzeumban 8,

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 18.

Kovó Iván, bábtervező,
díszlettervező

Az Arcok és álarcok c. előadás
(díszlet- és báb-[!]-) terveit készíti.

— : Újdonságok a Bábszínházban 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. szept. 26.

Kovó Iván, díszlettervező, bábtervező

Gyöngyösű bábok és díszletek tervezője. (Áll. Bábszínház)

(m-y): Tárgyak és emberek 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1975 m.á.: 21.

EESTI HIRLAP EESTI HIRLAP,

Kovó Iván, díszlettervező,
bábtervező,

A Csiliben bemutatja a bábkészítést.

— : Bábjátékos majális 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. máj. 13.

Koós Iván, díszlettervező, jelmeztervező

A Csudakarikás előadásához a díszleteket és a jelmezeket tervezte.

Futaky Hajna: Pécsi színházi esték 152-158.

JELENKOR, Pécs, 1975. február

XVIII
2.

Koós Iván, „díszlettervező"

A János Vitéz díszleteit tervezte.

↓

—: Az Állami Bábszínház Jugoszláviában vendégszereplel

7.

Népszabadság, Bp. 1972. jún. 28.

Koós Iván, díszlettervező

A Hány János bábszínházi előadásához a díszleteket tervezte.

–: Vendégjáték Kassán 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. aug. 31.

Koós Iván, diulettervező

A Bábszínház kassai vendégszereplésén ünnepelték a diulettervező A is.

M-y: Háry János sikere 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1974. szept. 12.

Koós Iván, díszlettervező

A Bábszínház előadásához a díszleteket tervezte.

(morvay): A sárkány 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ábl. 30.

Koós Iván, díszlettervező, bábtervező

Jean-Claude van Italie Moteljéhez a bábokat s' a díszleteket tervezte.

Molnár G. Péter: Jó színház a bábszínház 7.

Népszabadság, Bp. 1972. jan. 28.

Koós Iván, díszlettervező

A Kordály-duljáték bábszínházi előadásához a díszleteket tervezte.

—: Báb Hány

2.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. ápr. 13.

Kovós Iván, díszlettervező

A kodály-múi előadásához a díszleteket tervezte.

Fodor Lajos: Háry János

2.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. ápr. 19.

Koós Iván, díszlettervező

Van Italie: Motel c. játékához tervezte a szinpadot és Ligeti Lajos: Aventures c. kamaregüttesre és 3 énekhangra írt zeneművének látványos előadását tervezte meg képzőművészeti élményt nyújtó módon. (Bábszínház.)

Fenyik flóra: Hét groteszk 2.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. jan. 14.

Kovás Iván, díszlettervező

A Hány Jánoshoz a díszleteket tervezte. (Bábszínház.)

Molnár G. Péter: A hazugság igazsága

M. 8.

Népszabadság, Bp. 1972. ápr. 23.

Koos Iván

festőművész bábjai

Uj Irás 1974/5 borítón és mellékleten

Koos Iván

Jászai dijas tervezőművész alkotásaibol bábmüvészeti kiállitás nyilt IV.17-én a Petőfi Irodalmi Muzeumban, Budapesten.

Magyar Hirlap 1975 8.évf. 1o6/8

Koós Iván, dőle Hevenő
Kálvtevenő

ARCOK ÉS ÁLARCOK, 1976

BEMUTATÓ AZ ÁLLAMI BÁBSZÍNHÁZBAN

1.

Harmadszor jelentkezik a fenti címmel az Állami Bábszínház, hogy bábjelenetekből, egyfelvonásos művekből összeállított, kísérleti műsorát bemutassa. Voltaképpen ráadások, munkatervi túlteljesítések ezek az *Arcok és álarcok* műsorok. A bábszínház végzi dolgát: gyerekműsorokat ad, fejlesztve az alsóbb korosztályok ízlését, látásmódját, érzelmi kultúráját; felnőttműsorokat ad, ennek a különleges műformának eszközeivel érve el esztétikai hatást. Túlteljesítésként stúdiójukban továbbfejlesztik színészi eszközeiket, kifejezési készségeiket és mondanivalójuk hatáskörét igyekeznek mind szélesebbre terjeszteni.

2.

Erős, szép művészi találatok, megtorpanások, rálicitálások sikereikre, tévutak és újabb találatok jelzik kutatásaik történetét. Amikor már azt hisszük, hogy végleg beleragadtak egyazon kifejezési modorba, akkor meglepnek minket megújulási készségükkel. Nagyszerű laboratóriumi — színházi! — munka folyik a bábszínház falai között. És most, az újabb értékes siker bemutatása után, mondjuk meg, hogy a vesztegelés ugyanúgy hozzá tartozik a fejlődéshez, mint a kirobbanó siker. Kockáztatnak, aggályosan kutatnak a lehetőségek között (és sokszor túl lehetőségeiken) annak érdekében, hogy mindig eleven és hatékony művészi szépet hozzanak létre.

3.

Ligeti György *Aventures* című zenei groteszkjére készített tárgyjátékuk már régebbi műsorukban bemutatásra került. Ebben a bábantológiában valószínűleg azért kapott helyet, hogy jelezze, nem ugrásszerű a változás történetükben: lépésről lépésre, kemény munkával és gyötrődő kísérletezések sorozatával hódítanak meg újabb és újabb kifejezési tartományokat.

4.

Ravel muzsikájára készült pantomimjelenetük — *Pataky Imre, Szakály Márta*, valamint *Kardos Melinda, Gyurkó Henrik, Varanyi Lajos* megelevenítésében, *Szőnyi Kató* rendezésében — a lokálbábozás és a lokálpantomim szokványosságával kezdődik. Lány és Fiú csámborog a múlt század viseleteit kiállító üvegszekrények előtt; magukra szedik a ruhákat és valcerezni kezdenek, miközben a diavetítéses táblán változó, színes képes levelezőlapok tudósítása szerint visszaálmodják magukat a XIX. századba. A múltba sóvárgó szórakoztatás itt kap mélységeket, megkeseredik és fenyegetővé válik. Azt mondja el, hogy nem lehet elszökni a múltba, mert itt is csak háborgó és sötét történelmi eseményekkel találjuk szemben magunkat. (Kimondatlanul következik ebből: ha kényelmetlen a jelen és ijesztő a múlt, akkor a jövőt kell megtisztítani az élet számára.)

5.

Jelképesnek is tartható, hogy a műsor zárószámaként, csattanóként került a bábeste végére Szergej Prokofjev *Klasszikus szimfóniája*. A pantomimot *Szilágyi Dezső* írta, *Szőnyi Kató* rendezte és *Koós Iván* tervezte a mozgásban levő látvány valamennyi elemét (a bábátlelkesítők közül emeljük ki *B. Kiss István* „kutyaalakítását"). Egy rokokó udvari színházban olasz komédiát játszanak a bábok, megmerevedett hagyományossággal. Az előkelően kimódolt unalmat megbontja azonban a színpadon megjelenő macska jelenléte. Láttára ugyanis a nézőtéri elkényeztetett öleb harcba bocsátkozik, és a két kergetőző állat szétrombolja a művészet festett világát. Apró részeire zúzzák szét a színpadot, mert az unalom menten szertefoszlik, amint személyesen érdekeltek vagyunk a játékban — akár csak oly módon, hogy meg kívánjuk kutyamódra tépázni a macska szőrét. Miután azonban a játék végére nemcsak a színpadi és zenekari mechanizmusok esnek szét, hanem a társadalmiak is, a bábszínház új műve azért tekinthető jelképesnek, mert néhány esztétizálásba tévedt munkájuk után, most hitet tesznek a valóság erőteljessége mellett.

6.

Ha a műsor legtapsosabb száma a *Klasszikus szimfónia*, művészileg legsikerültebbnek mondható *A katona története*, Sztravinszkij és *Ramuz* I. Miklós korabeli orosz népmesék motívumaiból készült moralitása (*Kristóf Károly* fordításában, *Jékely Zoltán* verseivel, *Szilágyi Dezső* bábszínpadra alkalmazásában és *Szőnyi Kató* rendezésében.)

Koós Iván színpadán kóbor komédiások állítják föl kordéjukat (*B. Kiss István, Elekes Pál* és *Ósi János* játsszák a csepűrágó bábosokat), és kezdetét veszi az ördögnek hangszerét eladó, hazafelé vándorló katona története. Tartalom és forma ritkán van ennyire tökéletes összhangban, ahol a bánatosan nyűtt, vásári gipszcsecsebecsék megelevenednek és tragikus környezetként kísérik az ördög és a katona alkudozó csatáját. Már annak is drámai értelme és cselekvő jelentése van, hogy melyik bábu zsinóron mozgatható marionett és melyik (és mikor) veszti el mozgató kötelékeit és válik szabadon mozgó pálcás bábuvá. Az is jellemez, hogy síkban vagy plasztikusan formálta ki testüket tervezőjük: a katona falujában egy laposra éhezett asszony, mintha Käthe Kollwitz riadt fájdalmával bújna meg az ajtófélfa mellett; az udvarmester — szicíliai marionett, vasbottal irányítják — suta mozgása erőteljes drámai figurát ad, mint ahogy bámulnivaló Koós kifogyhatatlan leleménye és életismerete, költői jellemlátása, anyagfelhasználásának találékony fordulatossága, amellyel eleven, élő és drámaian jelenlevő jellemekkel képes benépesíteni a játék terét. Nincs egyetlen díszítő jellegű báb sem, mindenik, még a nép, vagyis a bábstatisztéria is, egyszeri és összetéveszthetetlen, saját arcot, magatartást visel, különböző lelkiállapotokat és bonyolult társadalmi viszonyokat fejez ki.

Amikor pedig a katona csodadoktorként lép fel, és bénákat, nyavalyatörőseket gyógyít meg: a kificamodott végtagú vagy reszketős mozgású bábok szemünk láttára válnak egészségessé. Bábterv, anyagfelhasználás, forma és mozgatástípus kivételes egységben van, és magasabb drámai értelmet nyer, akár látjuk a mozgatást, akár nem, mint a kompozícióba belerejtett és önálló értelmet nyerő árnyjátékbetét esetében. Mindez nem ügyeskedés vagy magasabbrendű beletanulás a bábozás mesterségébe, amikor már a járulékos elem is lényeggé nemesedik; mindez a mondanivalóból fakad. A befejezéskor szétszedik a bábok sorsát irányító komédiások alkalmi színpadukat, és továbbvándorolni indulnak. A színpad mélyéből fölemelkedik egy maszkos bábu — maga az ördög —, és a mese boldog és megnyugtatóan erkölcsös befejezése után is kezében tartja még a katona figurácskáját. Nem szabadult meg az alkudozó, továbbra is méreten túli hatalmak irányítják választását, és még vélt szabad választásait is.

7.

Az *Arcok és álarcok* eddigi műsorai tehertételként viselték magukon az összekötőszövegek súlyát. Felvonások előtt és között most *Kaján Tibor* híradószerűen vetített karikatúrái teremtenek hangulatot, kedvet és szellemi légkört. Tagadhatatlan: Kaján ma Magyarország egyik legszellemesebb embere, aki rajzaival a legbonyolultabbnak látszó összefüggéseket is gúnyos és okos véleményével világítja át.

Molnár G. Péter

Néhány h
gazdasági T
vezet létreh
lékterméke
gyűjtését".
1950 végén

Két m

A tömeg
a nagyüzem
nak Magya
alig voltak
mányai. A
rongy- vag
ugyan min
ket, de pé
nagyobb v
akadt anny
telep létrel
A MÉH-v
mint azt az
mérlegbeszámolója is tanúsítja — rendszerint csak egyféle feladat megoldására futotta. Így azután, ha éppen begyűjtési kampány volt műsoron, akkor nem tudtak értékesítéssel foglalkozni: ha a tárolási területek dugig megteltek, kénytelenek voltak hirtelen abbahagyni a felvásárlást, és tevékenységüket az eladásra összpontosítani. *Az indulás ezzel együtt nem volt rossz:* az első működési évben a tervezett 82 ezer helyett végül is csaknem 200 ezer tonna ócskavasat sikerült begyűjteni. Pedig a teljes gépállomány (ismét csak az 1951-es mérlegbeszámoló hiteles szövege szerint): *„Tizennégy hídmérleg, öt személyautó, huszonhét teherautó. Ezek üzemképessége is a norma alatt van..."*

Ma viszont már nemcsak a modern járművek számítanak a munka természetes tartozékainak, hanem — *a hulladékhasznosítás iparosodása következtében* — a feldolgozást segítő gépek is; s mindezekhez az olyan telephelyek, amelyek tágas, egészséges munkahelyek, mind jobb szociális körülményeket (étkeztetést, megfelelő tisztálkodási lehetőségeket, kedvező munkavédelmi feltételeket stb.) biztosítanak a dolgozóknak, ha — sajnos — nem is általánosan; a régi telepeken még nagy az elmaradás. Egy-két számot is idézzünk a negyedszázados fejlődés útjelzőiül, felhasználva *a legfrissebb mérlegbeszámolót:* a kezdeti 27 helyett ma 512 teherautó segíti a munkát, a rakodógép-állomány 15 év alatt (1960-ban egy ilyen gépük volt) 140-re gyarapodott.

A IV. ötéves terv időszakában 58 rakodógépet, 13 nagy teljesítményű papírbálázó prést, vagda-

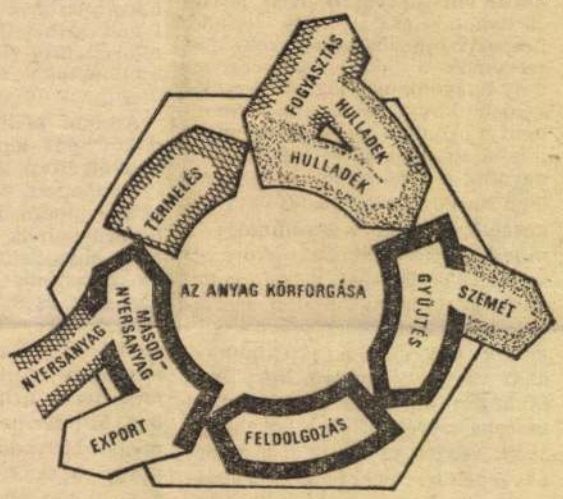

hát mindenfajta hasznosítható hulladékanyag és haszonáru (vagy annak alkalmas termék) vásárlásával, feldolgozásával, forgalmazásával foglalkoznak. Működésük rendszerint két-három megyére terjed ki.

A TEMAFORG feladata a fonalak, továbbá a használt textilneműek, maradékok, selejtes textilanyagok összegyűjtése az üzemekből, azok importja, vigonyfonalak gyártása, valamennyi, profiljába tartozó anyag feldolgozása, nemesítése, forgalmazása; textilhulladékok esetében az export is. *A TEMAFORG a tröszt legnagyobb és legjobban gépesített vállalata.* Saját üzemeiben gépi megmunkálással készít egyebek közt fonalat, géptisztító anyagokat, kárpitosvattát, építőipari szigetelőanyagokat és (kizárólag új gyári hulladék felhasználásával) matracot, paplant, hálózsákot stb. Haszonáruboltjaiban forgalomba hoz méterárut, kötött kelmét, fonalat, harisnyanadrágot és más textilterméket. Vállalatok, szövetkezetek, magánszemélyek részére I. osztályú fonalat is árusít: szaküzleteiben nagy választékban található kézimunkafonal. Hétezer tonna hazai, és nagyjából ugyanennyi importált textilhulladék feldolgozásával kielégíti a

delmi feladatokat ellátó egységei is: a *városi*, illetve *a járási átvevőhelyek*. Utóbbiak mind az üzemi, mind pedig a lakóterületi hulladékanyagot átveszik.

A háztartási és a kereskedelmi hulladékok fokozottabb hasznosításához sokkal több átvevőhelyre lenne szükség. A hálózatsűrűség elégtelenségére utal, hogy (egy BUVÁTI-tanulmány szerint) Budapesten tízezer lakosra kellene egy-egy átvevőhely. Az utóbbi tíz évben viszont ezek száma a korábbi 122-ről száz alá csökkent, s így átlagosan 22 ezer budapestire jut egy-egy átvevőhely, 5,4 négyzetkilométernyi begyűjtési területtel. (Összehasonlításul említsük meg: Berlinben 2000 lakosra jut egy-egy átvevőhely.) Pedig fontos népgazdasági érdek fűződik ahhoz, hogy a hasznos hulladékanyagok ne kerüljenek szemétbe; egyes adatok szerint például jelenleg a háztartási szemétben 25 százalékos a papírhulladék aránya. A MÉH az átmeneti nehézségek ellensúlyozására újabban megkezdte *mozgó átvevőhelyek* (azonos helyeken rendszeresen megjelenő tehergépkocsik) működtetését.

Ismét hasznosítani

A legfejlettebb és a leggazdagabb országok gazdasági életében is mind nagyobb szerephez jut a „recycling", az anyag körforgásának megszervezése, magyarán *az egyszer már felhasznált és hulladékká vált anyagok visszajuttatása a termelésbe.* Az Egyesült Államokban például az üveg 10, az acél 25, a papír 30, az alumínium 45, a színesfémek 50 százalékát hulladékanyagból állítják elő. Az NDK-ban a papírgyártáshoz 40 százalék papírhulladékot használnak. A Szovjetunióban, Lengyelországban és más szocialista országokban *az állami irányítás* a beavatkozás, a népgazdasági tervezés különböző hatékony eszközeivel és *sok körültekintő gyakorlati intézkedéssel* gondoskodik a másodlagos nyersanyagforrások kiaknázásáról.

Kovós Iván, díszlet-
báb-, jelmeztervező

A díszleteket, jelmezeket, maszkokat, bábokat
tervezte az előadáshoz.
[Nagyerdei Szinház].

—: Oresztész Debrecenben 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. júl. 26.

Koós Iván, díszlettervező

A Lear király díszleteit tervezte.
(Huszonötödik Színház)

Bernáth László: Cordéliából Elektra 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. ápr. 22.

Koós Iván díszlettervező
jelmeztervező

A Huszonötödik Színház Lear-változatának csak néhány mozzanatából következtethetünk arra, egyáltalán mit is akartak elmondani Shakespeare ürügyén. Ilyen *Hajdú László* és *Koós Iván* díszlete (kettejük neve mellől sajnálatos módon maradt el a moszkvai David Borovszkij neve: a csomózott függöny és a táblás rekeszek személyes találatai). Ilyen nyomjelző Koós Iván egyenjelmezterve. Bár kínosan torz alakokat kapunk tőle, mégis érthető a szándéka: csíkokra metélt szalagok egyforma anyagán belül különféle változatok mutatják be *ugyanannak* az egységnek variációit. Az előadás mégis zavaros, alig követhető.

M. Gy. P.: A Huszonötödik Színház Lear királya

7.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1976. máj. 8.

Kovós Iván, bábtervező,
[díszlettervező.]

Kiállít a Petőfi Irod. Múzeumban.
(Ápr.-ban.)

— : Kiállítás program

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. jan. 15.

Kovós Iván, dinle Hervező

A Gyermekszínház előadásához a dinleteket és a jelmezeket tervezte.

(morvay): Zenés Csudakarikás

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. jan. 18.

Kovás Ivan, diulettervező, bábtervező

Kiállít az Nodalmi Múzeumban.
(Ápr. 15-től.)

— : Jókai, Vörösmarty, Petőfi

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jan. 17.

Koós Iván, díszlettervező, bábtervező

Az Áll. Bábszínhaz előadásához a bábokat tervezte.

↓

Morvay István: Bábpantomim a Tánc-szvitből 2,

ESTI HIRLAP, Bp 1973. nov. 2.

Koós Iván, díszlettervező

A díszleteket, ruhákat stb tervezte a 25. Színház előadásához.

— : A bűsképű lovag 7.

Népszabadság, Bp 1973. jan. 23.

Koós Iván, díszlettervező

A nívódíjat nyert Bornmagó és Dinnye c. jelek díszleteit és jelmezeit tervezte. (Bartók Színház)

— : Nívódíj 2.

Esti Hírlap, Bp. 1973. jan. 2.

Kovás Iván, dínlettervező

Az Áll. Bábszínház Petőfi: János vitézének előadásához a dínleteket tervezte.

— : (— szöveg — fénykép —) 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. jan. 29.

Koós Iván, díszlettervező

A Bartók Színház zenés mesejátékának előadásához a díszleteket és a jelmezeket tervezte.

(morvay): Tündér Ilona

2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. jan. 30.

Kovás Iván, díszlettervező

A Bábszínház kiállítását rendezte (a Könyvklubban.), és maga is kiállított műveiből.

Tenczik flóra: Robot Robi és a Szőke Liktor

2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. febr. 17.

Koós Iván

„Goya éjszakája" cimmel Létay Vera beszámol a Vigszinházban bemutatott "Az értelem álmai" c. kétrészes fantáziáról, melyet Antonio Buero Vallejo Goya-darabjához készitett.
Megdicséri a Bábszinház "kitünő bábtervezőjét" Koós Ivánt, aki most nem bábokkal, hanem az emberekkel játszó, igazi szinpadon „a Goya-lényekhez megszólalásig hasonlaton mozgó és beszélő" maskarákat alkotott.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. juni. 1.
XVIII. évf. 22. sz. 13. lap.

Koós Iván

Iszlai Zoltán: "Megvalósult költemény" cimmel, a Bábszinház előadását méltatja, s igen nagyra értékeli a báb és szinpadkép-terveket, melyek Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde c. bábszinpadra alkalmazott művéhez készültek.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. május 25.
XVIII. évf. 21. sz. 13. lap.

Koós Iván

Vörösmarty Mihály: "Y-háboru" c. fiatalkori müvéből készitett bábopera bábjait tervezte a müvész.
Körmendi Judit: "Ironikus, játékos klasszikusok" cimmel fényképfelvételek a betübábokról a tervező Koós Iván arcképével.
Repr.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1971. szept. 25.
39. sz. 29. lap.

Kovács Gyula, diszlettervező,
bábtervező

A Bohóc rókák és egyéb mesék
c. bábjáték [díszleteinek, bábjainak]
tervezője.

— : (— szöveg — jelmezkép —) 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. máj. 26.

Kovós Iván, díszlettervező

A 25. Szinház előadásához
a díszleteket tervezte.

Molnár G. Péter: Utópia 7.

Népszabadság, Bp 1973. máj. 24.

Kbós Iván, dinlettervező

Gyurkó Lánló: A bisképű lovag-
jához a dinletehet tervezte

Taxner Ernő: Bírkási levél Budapestről
703-707

XVI

JELENKOR, Pécs 1973. júl.-aug. 7-8.

Koós Iván, díszlettervező

A Gyermekszínház új darabjának előadásához a díszleteket és a jelmezeket tervezte.

(morvay): Játszik a dinnyehéj 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. okt. 5.

Koós Iván, díszlettervező, jelmeztervező

A Brummogó s' Dimmye című mese-játékának díszleteit és jelmezeit tervezte.

(morvay): Kémül a Koldus és királyfi 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. szept. 28.

Koós Iván, [bábtervező] MDL

Az Állami Bábszínházban bemutatott Sztravinszkij-balettben, a Petruskához alkotta meg a figurákat.

M. G. P.: Fa darabok 8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. ápr. 25.

Koós Iván, díszlettervező, bábtervező

Báb- és díszletfigurákat tervezett az Áll. bábszínház előadásához.

-bel-: Kalaud a Vénuszon 2.

EST/ HIRLAP, bp. 1963. okt. 15.

Kovó Iván, díszlettervező 1934

A díszleteket terveste.

(fenesik): Hókirálynő a Gyermek-
hinházban 2.

EST/ HIRLAP, Bp. 1963. okt. 8.

Koós Iván

"Ég a gyertya, ég" cimmel a Petőfi Irodalmi Muzeumban gyermekkönyvekből kiállitást rendeztek.
Vadas József: "Csip, csip muzsa" cimmel készitett kritikájában a könyveket illusztráló müvészek felsorolása mellett megemliti a vitrinekben látható bábokat, melyeket Koós Iván és Bródy Vera tervezett.

A kiállitásról szóló részletes beszámolót lásd: Bálint Endre nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 8.
XX. évf. 19. sz. 5. lap.

Koós Iván

„Harcos" (repro)

Csík István: Koós Iván

Művészet, 1977. felmár – 28. oldal.

1021
1969 JUL 29

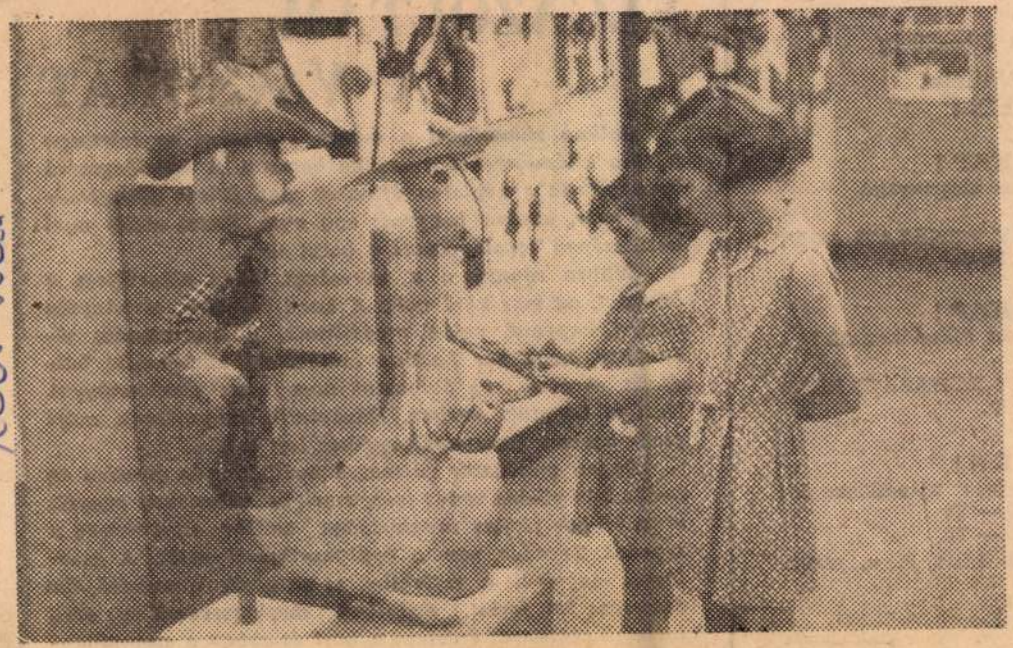

Koós Ivan

Az egész világ bábjai

A kicsinyek örömére és a felnőttek oktatására szolgált az UNIMA (Union Internationale de la Marionette) X. kongresszusa és a július elején Csehszlovákiában lezajlott amatőr bábegyüttesek II. világfesztiválja alkalmából „Az egész világ bábjai" név alatt rendezett prágai kiállítás.

A kiállításon 15 csehszlovák színtér és nyolc belföldi képzőművész bábjait mutatták be. A kiállított bábuk között, amelyek 19 országot képviseltek a Távol-Kelettől egészen a nyugati országokig, nagy érdeklődést keltettek a magyar képzőművészek műalkotásaiból válogatott mutatványok. Itt voltak a Budapesti Nemzeti Bábszínház tervezetei és bábjai, melyek között jellegzetesen nyilvánulnak meg Koós Iván és Bródy Vera képzőművészek. Bár együttműködésük nyilvánvaló, mindkettőjüknél megnyilvánul a művészi egyéniség. Bródy Verát a díszletesség és a finom rajz, Koós Ivánt a jellegzetes jelkép és élénk színek jellemzik. Alkotásuk közös jellemvonása a képzőművészeti jelkép, ötletesség, humorérzék és kifejezés.

A többi képzőművészek bábjai is humorosak, modernek, ugyanúgy mint a pécsi Bóbita-együttes bábjai pl. a Magyar Televízió számára.

A felvétel Sinóros-Szabó György „rémteljes" Big Bill-jét és Bródy Vera bábjait — a jóságos Kenguru mamát és fiacskáját ábrázolja. **(Foto: ČTK)**

SLÁGER NAPOK

július 20—30-ig

a Fejér megyei Iparcikk Kiskereskedelmi Vállalat
KÉSZRUHA SZAKÜZLETEIBEN!

Csak 10 napig!

1 ÖLTÖNYT FIZET, + 1 NADRÁGOT KAP!

Négy fajta férfi szövetöltönyhöz ajándékként szintetikus alapanyagú szövetnadrágot adunk!

Székesfehérváron: RUHÁZATI ÜZLETHÁZ Liszt Ferenc u. 1. — VERSENY RUHÁZATI BOLT Március 15 u.

Csak 10 napig!

NŐI NYÁRI RUHÁHOZ, PAPUCSOT IS KAP!

120,— Ft feletti női nyáriruha vásárlásnál műanyag papucsot ajándékozunk!

Székesfehérváron:
RUHÁZATI ÜZLETHÁZ Liszt Ferenc u. 1. — MODELLHÁZ Kossuth utca — „VERSENY" RUHÁZATI BOLT Március 15 u.

Csak 10 napig!

SZEZON ELŐTTI MEGLEPETÉS!

Minden fiú orkánkabáthoz 150,— Ft értékű vásárlási utalványt ajándékozunk!

Fiú orkánkabát 13—14-es méretben 450,— Ft
Fiú orkánkabát 15—16-os méretben 480,— Ft

Székesfehérváron: PAJTÁS Gyermekruházati bolt, Piac tér és Liszt F. u. sarok, GÓLYA Gyermekruházati bolt, Kossuth utca 7.
Móron: DIVATÁRUBOLT, Bakonycsernyén: KÉSZRUHABOLT,
Bodajkon és Pusztavámon: RUHÁZATI BOLT.

Jó vásárlást kívánunk!

FEJÉR MEGYEI IPARCIKK KISKERESKEDELMI VÁLLALAT

ELGA

Halkan züm... falta a kilométereket a szürke betonon. A két fényszóró bevilágította a néptelen éjszakai utat. Szinte szunyókáltunk már, amikor beugrott egy nyúl. Fiatal süldő nyúl volt, szépen begaloppozott a kocsi elé.

Jobbra rántottam a kormányt, hogy elkerüljem a gázolást, de már késő volt. A kocsi bal első sárhányója nagyot koppant, aztán megálltunk. A kupaktanács eldöntötte, hogy bár halálos kimenetelű közlekedési balesetet okoztam, az áldozatot nem lehet cserbenhagyni. Nem is hagytuk cserben. Hazavittük, megnyúztuk, móri fehér borban főzve nyúlpaprikás lett belőle.

Éppen másodszor vettem a nyúlból, még éreztem az omlós hús pikáns vadas ízét, amelybe kellemesen vegyült a fehér bor férfias savanyúsága, amikor elém tették a számlát. Tévedés, nem a nyúlpaprikásról szólt. A gázolásnál megsérült a reflektor, és az egyik irányjelző, ára összesen: 597 forint. Számban megkeseredett az étel, hirtelen ecetesnek éreztem a bort és abban a szempillantásban elhatároztam, hogy asztalomon többé nem sze-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
Székesfehérvár

Koós Iván, bábtervező, díszlettervező

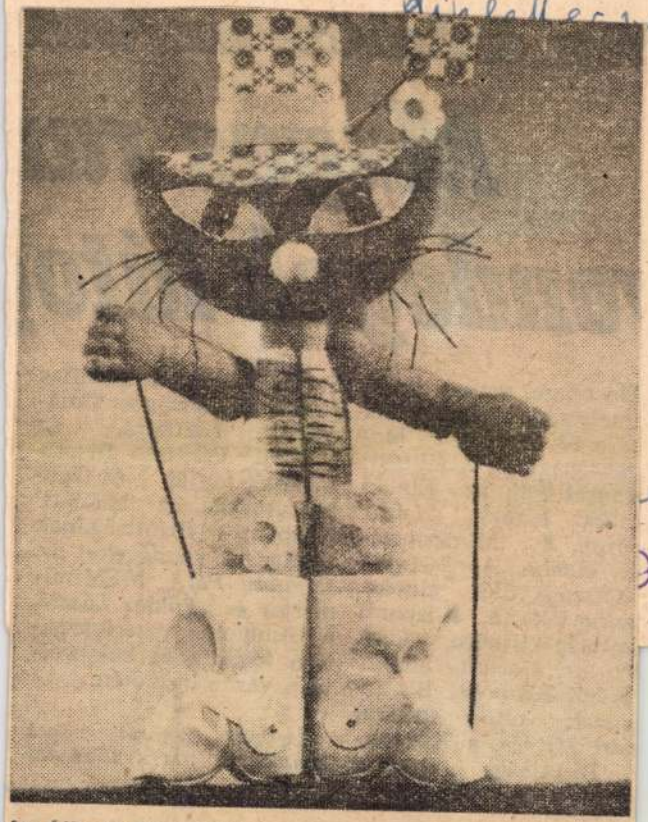

Az Állami Bábszínház a minap mutatta be Tóth Eszter Csizmás kandúr című bábjátékát, Urbán Gyula rendezésében, Koós Iván tervező közreműködésével. Képünkön: a „cimszereplő".

(MTI Fotó — Kelati [illegible])

ép —) 2.

975. szept. 3.

~~Jakab~~

~~ESTI HIRLAP~~

...zottság titkára, ...
...nő, dr. Maróthy László,
KISZ Központi Bizott-
...gának első titkára,
...vári Miklós, a Központi
Bizottság titkára,

tója fogadta és kalauzolta a vásár területén.

★

Lengyel nemzeti napot köszöntött ma a kőbányai

Közös

Németh

Koós Iván, díszlettervező, bábtervező

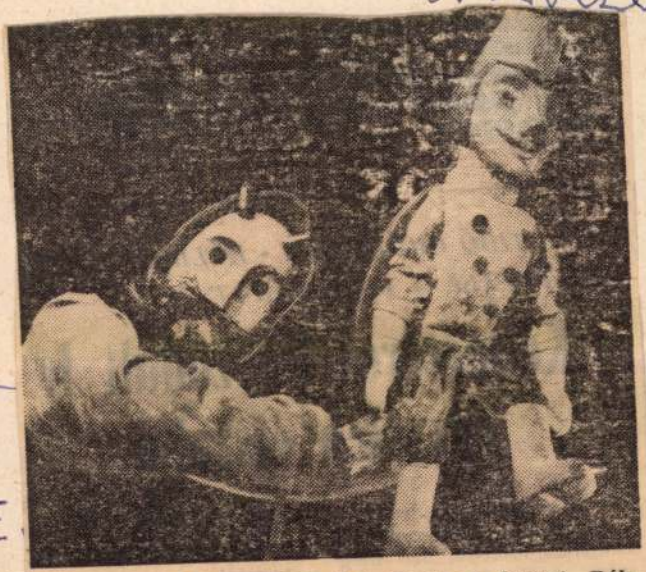

Felnőttműsor bemutatójára készülnek az Állami Bábszínházban. A több részből álló produkciót Szőnyi Kató rendezi, a bábokat és a díszleteket Koós Iván tervezte. Képünkön: részlet Sztravinszkij Egy katona története című művének bábváltozatából.

olyan hatalmas havazáso-
kat, mint az elmúlt napok-
ban. Moszkvai lapjelentés-
sek szerint az egyik legdé-

Ugyancsak helikoptereke
küldtek a hegyekben reked
túristacsoportok megmen-
tésére. A leghíresebb kau

Koós Iván

„Táncosnő"

Csík István: Koós I

Művészet, 1977. fe

felmár – 28. oldal

Kocsis Iván

A katona és az
"ördög"

Csiky István: Kocsis
Művészet, 1977. február – 28. oldal.
február – 28. oldal.

Koós Iván

„Mirigy"

Csík István: Koós I
Művészet, 1977. fe
felmír – 28. oldal.

Koós Iván

Pásztorlány libá
"Lökkal"

Csik István: Koós Iván
Művészet, 1977. február – 28. oldal.

Kocsis Iván

bábtervező

A bábtervező Kocsis Iván színpadain humanizált tárgyak mozognak. Tárgyak, amelyeknek gyakorlatilag még arra sincs szükségük, hogy bábbá formálódjanak.

Cseh István: Kocsis Iván.

Művészet, 1974. február – 28. oldal

Koós Iván

Az Aventures cimű Ligeti-mű szereplői egyszerű szihadaralok, amelyekbe emberi tulajdonságokat szuggerál a terszerői lelemény.

Csik István: Koós Iván.

Müvészet, 1977. február - 28. oldal.

Koós Iván

A La Valse cimú Ravel-mű
szinpadi változatában fodros-
csipkes ruhák élik át viselők helyett
is az érzelmek keringését.

Csik István: Koós Iván.

Müvészet,1977.február - 28.oldal.

Koós Iván

Koós Iván szinte minden egyes
művén kimutatható az eltérő,
ősi forrás: a népművészet.

Csik István: Koós Iván.
Művészet, 1977. február - 28. oldal.

Koós Iván

Sztravinszkij Ramuz szövegére szülelett kompozícióban „A katona történetében" a művész a műbe építi a kor és a stílus lényegét.

Csik István: Koós Iván.

Művészet, 1977. február - 28. oldal.

Koós Iván

A bab képző vagy iparművészeti alkotás. Az igazi jó bab játékos érzékenyen vagál a színész minden gondolatára, hőnnyedséggel mozgatható.

Csik István: Koós Iván.

Müvészet, 1977. február - 28. oldal.

Koós Iván

Koós Iván teremtő képzeletében a textília, a bőr, a fa és a fém eredeti változata saját faktúrája fogalmaival végül is a jelleget és a helyzetet.

Csik István: Koós Iván.
Művészet, 1977. február - 28. oldal.

Koós Iván

Koós Iván hérében az anyag természetes kifyerőeszköz. A Csongor és Tünde Tün déje csupa lebegés, a kis semmiségek párnafőhöszi bársony, lágy Lapinta-snak.

Csik István: Koós Iván.

Müvészet, 1977. február - 28. oldal.

Koós Iván

Amikor Koós Iván elvégezte a képzőművészeti Főiskolát, tanítás mellett, amolyan érdeklődő amatőrként kóstolgatta a szobrászatot.

Csik István: Koós Iván.
Művészet, 1977. február - 28. oldal.

Koós Iván

Koós Iván egyik legutóbbi díszlete a veszprémi Petőfi Színház számára készült Tamási Áron „Vitéz-lélek" c. művéhez tervezett színpadképe.

Csik István: Koós Iván.
Művészet, 1977. február - 28. oldal.

Kóós Iván 2.) Folytatás

a Ligeti-Szilágyi mű „Aventures" tár-
gyakat életre keltő világának egyedisége
aligha devül ki a bemutatott fotókból. Az
utóbbi évek egyik talán legnagyszerűbb trouville-
ja volt ez a vitka lelemennyel megkomponált
tárgyi világ. Még így is erezhető bennük az egész
előadás fanyar iróniája, groteszk humora.
(említve)

Csík István: Scenographia Hungarica.
Színház, 1976. nov. 47. old.

[Kós Iván, báb- és díszlettervező 1]

Az elmúlt négy év díszlet- és jelmezterveiből készült válogatás Prága és Bécs után [illegible]-be került. Sajátos helyet foglal el a kiállítás anyagában – csakúgy, mint az egész magyar tervezőnemzedékben Kós Iván. E bábtervező a bábok világában is elsősorban színpadi tervező. A Jean-Claude van Italie-egyfelvonásos, a „Motel" bábszínházi előadásához készített díszletterve sokat elmond tárgyformálásáról, teremtő fantáziájáról.

Czék István: Scenographia Hungarica.
Színház, 1976. nov. 47. old.

Koós Iván

G. Matvejeva meséjét Mészöly Miklós átdolgozásában bemutatta a Bábszinház. A diszleteket Koós Iván, a bábukat Bródy Vera tervezte.

Iszlai Zoltán: "A kalucsni metamorfózisa" cimmel közölt kritikájában mindkét művész munkáját nagyra értékeli.

Élet és Irodalom; Bp. 1977; ápr. 23.
XXI. évf. 17. sz. 12. lap.

Koós János, bábtervező

a Budapesti Művészeti Fiatalok műsorsorozatának egyik rendezvényeként „Szcenográfia '80" címmel kiállítás nyílt a Várban. – Hazánkban e művészeti ág az utolsó másfél évtizedben vált nagykorúvá. – Bródy Vera, Koós János újszerű bábjaikkal e művészeti ágat forradalmasítják. /emlite/.

Kőhidi Erika: Szcenográfia '80

Pesti Műsor, 1980. okt. 15. 65. old.-on,

Koós Ivan

A művészhipviselte napjaink szcenihai törekvéselt a Prágai Quadriennalen.

Belitska-Scholz Hedvig: P Q'75
Müvészet, 1976. július - 22.oldal.

Koós Iván, báb és díszlettervező

a bábokat tervezte.

Hajdu Rákig: A Bábszínház Avignonban

Népszabadság, Bp. 1977. aug. 12.

7.

Koós Iván, díszlettervező

...ak sorra becsukják kapukat, ám a Rábszín-
...díszleteivel, Kovács Gyula rendezésében. Ké-
...ünkön: B. Kiss István, Szöllősy Irén, Gruber Hugó és a
három főszereplő.
(MTI Fotó — Benkő Imre felvétele)

-: (- szöveg - fénykép -)

2.

Esti Hírlap, Bp. 1977 jún. 13

Koós Iván, díszlettervező

A bábjáték zenéjét *Vári Ferenc* szerezte, díszlettervező, *Koós Iván*. A bábokat *Bródy Vera* alkotta. (MTI)

2

–: A három kismalac

Esti Hírlap, Bp. 1977. jún. 7.

Kocsis Iván, bábtervező

a lyon-i Operában részelt.

– Bábokkal az Operában 2.

Esti Hírlap, Bp. 1977. máj. 12.

Kós Iván, bábtervező

Három művész: Ország Lili festő, Kós Iván bábtervező, Kaján Tibor grafikus együtt jártak a Képzőművészeti Főiskolára és mindegyikük útja – így vagy úgy – elvezetett a bábszínházhoz. Kós Iván a Bábszínház vezető tervezője

Művészeti Magazin

1977. II. 17. TV. 21.25 (Kimé)

Koós Iván

Diszlet- és jelmeztervek láthatók az egri Gárdonyi Géza színházban, melyen szerepelnek a művész művei.

Népújság (Heves), 1976. júl. 15.

Koós Iván

Kodály Zoltán: "Háry János"-ának bábváltozatához készitett a müvész diszleteket.
A daljáték az Állami Bábszinházban kerül be bemutatásra.

A lap 1972. ápr. 29. XVI. évf. 18. számának 10-11. lapján bemutatja a müvész szinpadképét.
Repr.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. márc. 25. XVI. évf. 13. sz. 20. lap.

Koós Iván

"Népmüvészet - történetekben" cimmel Cs.I. beszámolója látogatásáról a müvésznél. Az Állami Bábszinház tizenhárom részes néprajzi filmsorozatot készit, melynek forgatókönyvén dolgozik Bródy Verával és Kende Máriával. A részletes beszámoló mellett a lap bemutat néhány figurát a müvész terveiből, népmesék alakjait, a készülő sorozat szereplőit.
Repr.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. juni. 3.
XVI. évf. 23. sz. 26. lap.

Koós Iván, díszlettervező

a darab díszletei tervezte

Zappe László: Tamás Áron: Hullámzó vőlegény 29.
Kritika, Bp. 1978. febr. 78/2.

Koós István

Az ujtevémaci bábfigura
tervezője Koós István.

—: Ujtevémaci
Tükör, 1977. október 2 - 43 lap

Kocsis István

Új tévémaci.

— Új tévémaci

Tükör, 1977. október 2 - 43 lap.

Koós Iván, bábtervező

A Vitéz lélek vezprémi előadásához a díszleteket ~~[illegible]~~ terveste.

Pálfy G. István: Tamási Áron mai mérhaza. 82-89.

Tiszatáj, Szeged, 1977. sept. XXXI/9.

Koós Iván

Iszlai Zoltán: "Fajankók parádéja" cimmel ir a Bábszinházban bemutatott "Vásári bábkomédiák" c. előadásról.
A rendezők tizennyolcadik-tizenkilencedik századi bábtörténeteket dolgoztak fel gyermekek számára. A szinpadképeket Koós Iván, a bábokat és a vásári figurákat Bródy Vera tervezte.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. okt. 22.
XXI. évf. 43. sz. 13. lap.

Koós Iván, bábtervező

L: Bródy Vera

P. Kücs Juliana: Vitéz Lánló unokái 7.

Nincszabadság. Br. 1978 febr. 15

Koós Iván, díszlettervező

L: Bródy Vera

6.

-: Közlemény

Esti Hirlap, Bp. 1978. dec. 16.

Koós Iván, díszlettervező

NEM FELEJTIK

Orosz Ágostonné három esztendővel ezelőtt vállalta, hogy az apró iskolában bábcsoportot alakít. Segítőtársul kitűnő mester, *Koós Iván*, a Bábszínház tervezője szegődött melléjük.

6.

Farkas Ágnes: Színtelen, mesevilág

Esti Hírlap, Bp. 1978 dec. 23.

Koós Iván, díszlettervező
jelmeztervező

Megemlítve.

Nikolényi István: Szeged hunadik fesztiválupra 130-133.

Tiszatáj, Szeged 1978. okt. XXXII/10

Koós Iván

A Helikon Galériában Erdős János október 19.-ig, a Studió Galériában Kiss György október 25.-től, mutatja be müveit, a miskolci József Attila Könyvtárban Lenkey Zoltán a Fényes Adolf Teremben Mohácsi Regős Ferenc, az egri Rudnay Teremben Lóránt János, a veszprémi Dési Huber Teremben Sváby Lajos, a kaposvári Vaszary Teremben Somogyi János szerepel alkotásaival. Az utóbbi öt művész kiállitása október 26.-ig, vagy október 26.-tól tart nyitva.
A szoboszlói Galériában Koós Iván bábkiállitása október 29.-ig, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitótermében Pájer Emilia textilkiállitása november 5.-ig, a debreceni DOTE Galériában Csete Ildikó és Kun Éva iparművészeti kiállitása november 12.-ig tekinthető meg. Fenti kiállitásokról a lap kulturális eseményeket ismertető rovata tudósit.

Élet és Irodalom, Bp. 1978.okt.21. XXII.évf. 42. sz. 8. lap.

Koós Iván, bábkerező

megemlítve

2.

Monay Ishán: Bábuk és bohócok.
Esti Hirlap, Bp. 1979. ápr. 27.

Koós Iván, díszlettervező

L: Bródy Vera

-: Diótörő

2

Esti Hirlap, Bp. 1978. dec. 11.

Kocás Iván, dúlettervező
jelmeztervező

a János vitéz dúleteit és
jelmezeit tervezte.

Nikolényi István: Heged hunadik fesztiválnyare 130-133

Tinatáj, Heged, 1979. okt. XXXIII/10.

Koós Ivón, díszlettervező

az Operettszínház előadásának

a díszletet tervezte.

Todor L.: Mesefigurák

Esti Hírlap, Bp. 1979. nov. 28.

2.

Kocsis Iván

Granasztói Szilvia és Kocsis Iván
kiállítása és gyermekfoglalkozás
a Józsefvárosi Kiállítóteremben.

—: Kiállításokról.
Művészet, 1979. szeptember – 47 kép.

Koós Iván, bábtervező

a bábpontominot tervezte

(Állami Bábszínhár)

Kroó András: Bábuk és bolócok. 7.

Népszabadság, Bp. 1979 jún. 6.

Koós Ivan, díszlet és jelmeztervező

az Operettszínház előadásainak

a díszleteit és jelmezeit tervezte.

Fodor Lajos: János vitéz 2.

Esty Hirlap, Bp. 1979 nov. 20.

Kovács Iván, díszlettervező
jelmeztervező

a Fővárosi Operettszínház előadásaihoz jelmezeit és díszleteit tervezte.

Havas Ervin: János Vitéz

Népszabadság, Bp. 1979. dec. 1

11

Koós Iván, díszlettervező
jelmeztervező

A Fővárosi Operettszínház előadásának
a jelmezeit és díszleteit tervezte.

Kristóf Károly: János vitéz, három nevepontásban 2.

Esti Hirlap, Bp. 1979. szept. 3

Kocsis Iván, [ ]

L. Réber László

– : Gyerekek és a képzőművének

2

Esti Hirlap, Bp. 1979. szept. 12.

Koós Iván, díszlettervező.

A PRÁGAI QUADRIENNÁLÉN, a napokban megnyílt nemzetközi színpadművészeti kiállításon a nemzetközi bíráló bizottság bemutatott műveiért ezüstérmet ítélt Koós Ivánnak, a Magyar Állami Bábszínház vezető tervezőjének; a Quadriennálé nagydíját a húsz nemzeti kiállítás közül az angolok összeállítása nyerte el.

-i Hír

8

Népszabadság, Bp. 1979 jún. 9.

Koós Iván, díszlettervező

A szegedi szabadtéri játékokon idén is műsorra tűzik Kacsóh *János vitézének* tavalyi, nagy sikerű előadását, *Vámos László* rendezésében, *Pál Tamás* vezényletével, a *Koós Iván* tervezte díszletekkel. Kukorica Janesit *Kovács József*, Iluskát *Oszvald Marika* alakítja. A daljáték négyszer kerül színre.

-: Antigone, A végzet kalapja, János Vitéz 6:

Nők szabadsága. Bp. 1979. máj. 4.

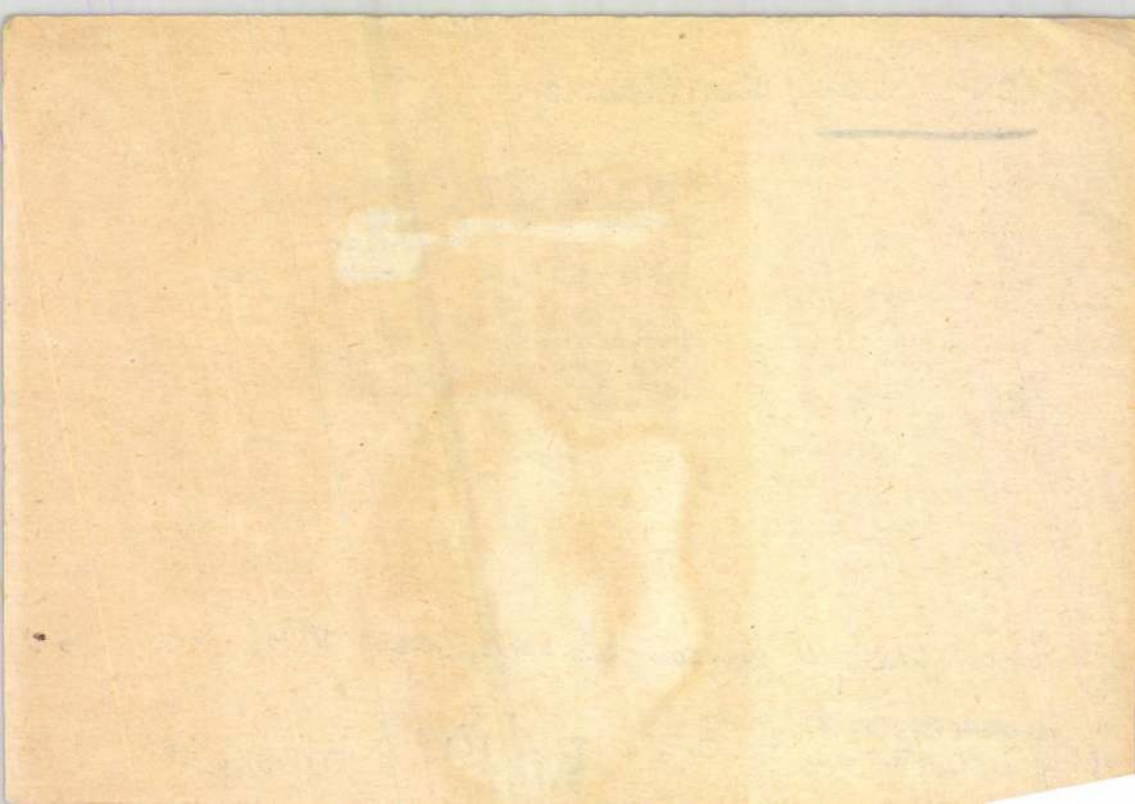

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 SEP 12

DAILY NEWS

1021 János Konyorcsik

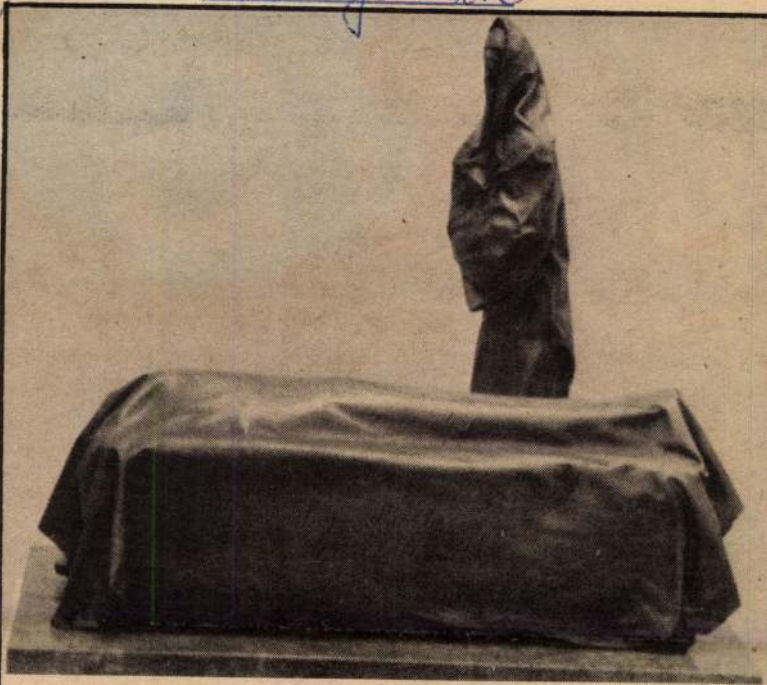

PHOTO A. LÉVAI

HOMAGE TO AN IMMORTAL POET: "News item:— László Nagy has died" by Hungarian sculptor János Konyorcsik, displayed at the International Small Sculpture Exhibition

EV

day, 12. 9. 1978
12. No. 178 4 Ft

AND TO ADER LINKS

Act, the two countries—in bilateral as well as multilateral fields—could actively contribute to the construction and institutionalization of the European security and cooperation system.

Lebanon

Cabinet in crisis session

Kóós Gyula, textiltervezőművész.

„Bálenk."

Művészet, Budapest,
1949. szept. 47 old.

Koós Ivón, bábtervező

A prágai Quadriennálén

ezüst díjat nyert

14.

Kinek ajánlja 2. Elbert János a Szcenográfia '80 című kiállítást

Nepszabadsag, Bp. 1980 szept, 28.

Koós Iván, díszlettervező

a Bábszínház előadásának

a díszletit tervezte

Kroó András: A szentiváneji álom a Bábszínházban 7

Nepszabadság, Bp. 1980 máj. 6.

Koós Iván, díszlettervező

a kentivánéji Álom bábelőadásának

díszleteit tervezte

Kinek ajánlja? könyvi ható 14

Népszabadság, Bp. 1980. ápr. 20.

Kós Judit művészet-történész

1021

1979.VII.4. 10.15 N. Petőfi

Néhány szó zene közben

- ...iparművészetéről. Valljuk be őszintén a szecesszió bírálatát részben már készen kaptuk az előttünk járó nemzedéktől, amely alaposan bírálta ezt a korszakot, részben pedig azért a kézlegyintés, mert kevesen ismerik igazán, hogy a rengeteg agyondiszitett tárgy között mennyi igazán szép művészi alkotás is van. Kós Judit könyvheti könyve ezt a korszakot tárgylja méggpedig igen alaposan. Bemutatja a művészet megujitására vonatkozó külföldi kisérleteket és a hozzánk eljutott kiállitáson szereplő üveg, porcelán, butor hatásait a magyar iparművészetre. Igen sok országban és Svéd és Finnországban is a népihagyományokra támaszkodott a századforduló iparművészete. Ezért 1909-ben a budapeti Iparművészeti Muzeumban nem modern iparművészeti, hanem svéd háziipari és népmüvészeti kiállitást rendeztek. A Budapesti Szépmüvészeti Muzeumban 1908-ban volt finn Gallant Kalala első magyarországi kiállitása. A müvész az 1900-as párizsi világkiállitáson tünt fel. Ő készitette a finn pavilon belső berendezését. Ezen kivül üvegablakokat, fémdomboritásokat, faliszőnyegeket, könyvmüvészeti tárgyakat is készitett. Ugyancsak hatott a magyar iparművészekre a francia és az osztrák szecesszió is. Sőt még az észak-amerikai is, különösen az üvegmüvészet terén. Radisics Jenő, amikor az Iparművészeti Muzeum uj épületében megnyilt a ~~Magyar~~ Modern müvészet cimü kiállitás a katalógus előszavában azt irja: Nevezetes forulat állott be a müvészi iparban. Angliából indult ki és ma már az egész külföldet uralja e jelszó, a letünt századok müvészi formái tulélték magukat. Keressünk tehát ujakat, a kor szellemének megfelelőt. Kós Judit bemutatja az uj irányzat magyar uttörőit. Horti Pált, akinek alkotásai átfogják a butor, textil, kerámia, ötvösség, fémmüvesség alkalmazott grafika területeit. A faliszőnyeg ujjáéledése Körösfői Aladár és Nagy ándor nevéhez füződik. Dékányi Árpád rajztanár megteremtette a halasi csipkét. De ezzel egyidőben megjelent a csetneki csipke és a Pannónia csipke is. A diszüvegek jelentős mestere Sovánka István, a zománcmüvészeté Rappaport Gyula, a kerámia és a porcelánmüvészet terén az uj törekvések néhány jelentős gyár köré csoportosultak. A legfontosabb a pécsi Zsolnay Gyár volt. Az 1878-as Párizsi Világkiállitáson Zsolnay Vilmos elnyerte a nagy aranyérmet és a Francia Becsületrendet. Az uj iparművészet irányzatok képviselői között Európa-szerte éppen ugy, mint hazánkban is nemcsak iparművészetet találunk, hanem festőket, szobrászokat is. A szobrászok közül különösen jelentős Ötvös fülöp és Maróti Géza. A festők közül Ripp-l Rónai József, aki a Zsolnai Gyárnak dolgozott. Vaszari János falikárpitjai is ismertek, de ő készitett plakátokat és is. Végül a szerző Kós Judit, aki egyébként az Iparművészeti Muzeum osztályvezetője megállapitja, hogy egy történeti periódus bizonyos esztétikai szinval feletti iparmüvészeti tárgyai, müfajai most is előttünk válnak korszakká. Mi, az olvasók pedig ugy érezzük, hiánypótló könyvet adtak kezünkbe és a részletes tanulmány elolvasása után ki-ki ujra értékelheti itéletét a szecesszió iparművészetéről.
- Nagy Piroskát hallották.

Kóos Iván

Bábuk

----Kiállitások
MÜVÉSZET,1979.szeptember- 47.lap

Animációs textilek
Granasztói Szilvia és Koós Iván kiállítása és gyermekfoglalkozás
Józsefvárosi Kiállítóterem

Koós Iván: Bábuk

Koós Iván, textil- és babtervezőművész

A magyar tervezőművészet a világ tervezőművészetben le ginkább a nemzetközi kiállításokban mérhető le, a legnagyobb ilyen nemzetközi kiállítás a Prágai Kvadriennálé, a négy évenként megrendezésre kerülő díszlet-, jelmez világkiállítás. Ezen a legutóbbin Koós Iván bábművész nyert-az ezt megelőzőn Schäffer Judit jelmeztervező nyertek ezüstérmet, ami igen magas rangot jelent.

Szcenográfia '80.

1980. okt. 10. Televízió 17.35 /M./

Vass Iván

Bábkiállítás a Vigadó Galériában

Magyar Nemzet 1983. VIII. 25.

KOPACZ MÁRIA

Szőcs Géza:
KOPACZ MÁRIA neobarokk szimbolikája
avagy a látvány átcsuszása látomásba.

Utunk, XXXIV.évf. 32. /1606./sz. 1979
augusztus 10. 7.old., képpel.

Koós Iván, báb és dínlettenező

a Budapesti Gyermekminlóz előadásával

a dínlettit rendezte (Bolond malom c. darab)

Iszlai Zoltán: Földi tűnemény 13

Élet és Irodalom Bp. 1984 már. 9. XXVIII/10

Koós Mária, báb tervező

L. Bródy Vera

2

Molnár Gabriella: Érzelmi kapcsolat – bábokkal

Esti Hírlap, Bp. 1982 jan. 26.

Koós Iván, díszlettervező
bábtervező

Szabó Magda: Tündér Lala c. mesere gényének bábfeldolgozásához készített díszletetet.

Iszlai Zoltán: Karácsonyi kisvilágok 12.

Élet és Irodalom Bp. 1984 jan. 6. XXVIII/1.

Koós Iván, bát és díszlettervező

a Bábszínház előadásának díszleteit tervezte.

Iszlai Zoltán: Télelmetes öngerjesztől 12

Élet és Irodalom. Bp. 1985 - máj 24. XXIX/21.

Koós Iván, báb- és textiltervezőművész

a Vigadó Galéria kiállítása a Bábszínház jeles életteken szereplőgárdájával és díszleteivel nemcsak az elmúlt évadok művészeti törekvéseit mutatja be, hanem áttekinti négy bábtervező: Országh Lili, Bródy Vera, Koós Iván és Ambrus Imre munkásságát is. Négyen négyféle stílust képviselnek.

Jó reggelt!

1983. VIII. 11. Kossuth 4.25 (Áné).

Koós Iván, kétszeres Jászai díjas, érdemes textil- és báb-tervezőművész.

Nagysikerű kiállítás nyílt a napokban a Vigadó Galériában. „A bábuk különös világa" c. bemutatót Ország Lili, Bródy Vera, Koós Iván, Ambrus Imre báb-terveiből állították össze.

„Diótörő" c. /Csajkovszkij-Hoffmann-Szilágyi/ tervező: Bródy Vera – Koós Iván. /repr./.

„Táncszvit" c. /Bartók-Szilágyi/ tervező: Koós Iván. /repr./

A bábuk különös élete.

Vas Népe, 1983. szept. 3. 8 old.

Koós Jozsi.

Prágai quadriennále

M. Nemzet

1987. VI. 10.

ÚJ TÜKÖR / Képes kulturális hetilap

Szerkesztőség: Budapest VII.,
Lenin körút 9–11. 1073
Telefon: 221-285, 222-408
Főszerkesztő: **FEKETE SÁNDOR**
Főszerkesztő-helyettes: **BERKES PÉTER, KÖRÖSPATAKI KISS SÁNDOR**

Felelős kiadó: **SIKLÓSI NORBERT,**
a Lapkiadó Vállalat vezérigazgatója
HU ISSN 0133–1361
Kiadja: **LAPKIADÓ VÁLLALAT**
Budapest VII., Lenin krt. 9–11.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) Budapest V., József nádor tér 1. – 1900 –, közvetlenül, vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215–96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: negyedévre 120,– Ft, fél évre 240,– Ft, 1 évre 480,– Ft.

86.2294 Athenaeum Nyomda, Budapest, rotációs mélynyomás. Felelős vezető: **Szlávik András** vezérigazgató. Meg nem rendelt fényképekért és kéziratokért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

es lehetőségei alkalmazása ennek az ősi és sajátos műfajnak a korlátokat nem ismerő eszközeivel. Éppen ez a rajzfilmhez hasonlatos határt nem ismerés a groteszk, a malícia felé szabja meg a fő irányt. És a zenével szerves ötvözés felé, hiszen a zene sem ismer határokat. Az új műsor, *Maskarások* összefoglaló címmel (korábbi elsőrendű felnőttdarabok kíséretében) telitalálat. A maga nyelvöltögető módján egybevág az idei Liszt-év fő törekvésével: az alkotó Liszt Ferenc igaz nagysága irányába terelni a figyelmet. Az író-rendező Urbán Gyula, a tervező Koós Iván és a megelevenítő bábművészek (Gruber Hugó, Bánky Róbert, Erdős István, Farkas Éva, Gyurkó Henrik, Halmy Izolda, Kássa Melinda, Kormos Gyula, Szakály Márta, Gara Lídia, Pataky Imre) Liszt két kis remekét, a *La campanellát* és a *Szerelmi álmok*at választották a százötven év alatt lassan torzított Liszt-kép gyors továbbtorzításának lehetőségéül. Helyes: a torzat tovább torzítani kettős tagadás, következésképp a kívánatos igenlése. Méghozzá a bábművészet újszerű, világszerte mind gyakrabban látható módszerével, ahol a bábművészek színészi valójukban részt vesznek a játékban, adott esetben maximálisan eltúlzott, tehát műfajszerű és nagyon jó humorú bábjárulékokkal. Mind a két mű elsőrendű felnőttszórakozás.

Rajk András

Kooó Ivan, bábtervező

MASKARÁSOK
Állami Bábszínház
felnőttműsorai
...ai színház e...
...sára

-> Heti ajánlat

3

Új Tükör Bp. 1986 nov. 16.

XXIII/46

MŰVÉSZET

VADAS JÓZSEF:

Képzőművészet

Világító sötétség

A világosság olykor vakít; a sötétség meg világít. A színpadkép az elsötésített nézőtérről, a röntgenkép a sötétkamrában válik láthatóvá.

A Helikon Galériában

Iványi Katalin

festményei sorakoznak. Mintha színpadképek volnának. A sötét háttér előtt ugyanis szinte foszforeszkálnak az ugráló, táncoló és gesztikuláló alakok. Egyik legszebb művének címe — *Találkozás az éjszakában* — az egész tárlatot jellemzi. A végtagjaikkal kapálódzó amorf lények szerenádot adnak ismeretlen kedvesüknek. Mint a szerelmes férfi, aki nem válthat szót az imádott lánnyal, de aki mégsem tudja elrejteni érzéseit: Iványi festészetének hősei csak allegóriákban merik kifejezni vágyaikat. Ez a piktúra tehát nem az élet — vagy akár a lét — egyetemes gondjairól beszél, nem foglal állást a mindennapok dolgaiban. Nem is késztet állásfoglalásra. Inkább csak örömet okoz, a csillogó színek patinás játékával és a mulattató formák halálos komolyságával. Iványi Katalinnak saját stílusa van, — művészete igényességével és alázatosságával — kiemelkedik a festészet tucattermékei közül. Mégsem gondolkodik önállóan, jelentős mesterek vezetik a kezét munka közben. Alighanem Bálint Endrétől tanulta a mágikus éjszaka varázslatát, Bartha Lászlótól az egymásba folyó színek mesés kavalkádját.

A Petőfi Irodalmi Múzeumban már egy valódi színház fogadja a látogatókat.

Koós Iván

legjelentősebb díszleteit és bábuit láthatjuk, az Állami Bábszínházban töltött másfél évtizedes munka gyümölcseit. Igaz, itt nincs előadás és nincsenek székek. Nemcsak a színdarab és a zene hiányzik, de a sötétítés is; vagyis az a megvilágítás, amely már önmagában varázslat. Esztétikai hiányérzetünk nem lehet: remek babák és karakteres figurák töltik meg az érzékletes installációval berendezett helyiségeket. Koós Iván jó művész; semmi köze ahhoz a cukorka-világhoz, amelyet a kereskedői szellem teremt a gyermekeknek. Tudja, hogy a kicsinyeknek is felnőtt kultúrát kell adni. Művészetet a javából. Él is minden kínálkozó lehetőséggel; műveiben egyaránt érvényre jut az anyag szépsége és változatossága, a szín erőteljes dekorativitása, a karakán egyszerűsítés, a sorscsapáson is felülkerekedő humor. Ahhoz a modern művészethez vonzódik, amely — a görög szépségeszménnyel szakítva — a népművészethez és az ősi kultúrákhoz fordult és belőlük merített ösztönzést. A kiállítás mégsem meggyőző. A kivilágítatlan díszletek bágyadtnak hatnak; a mindennapi környezetben szükségszerűen másképp viselkednek a bábuk, mint a színház varázslatában. Hogy a bábuk önálló műként is megállják a helyüket? Igaz. Ezért kellett volna Koós Iványnak inkább szobrokat kiállítania. A színpadképek bemutatása nem több, mint dokumentum, amelyre a közönség csak rácsodálkozni tud.

A Csók István Galériában

Szuppán Irén

kiállításán sötétség — vagy legalábbis félhomály — várt, volt tehát világítás is. A hatás mégsem egyértelmű. Pedig a textil kellemes anyag, pedig Szuppán Irén a legismertebb magyar iparművészek közé tartozik, jó munkákat láttunk tőle a szombathelyi textil-seregszemlén. A mostani bemutatkozás azonban csalódást kelt. Az első benyomás: nem annyira változatos, mint inkább tarka a tárlat. A rátéttel díszített kárpitok mellett külön csoportot alkotnak a térbe gyűrődő barázdák és az áttört felületekkel manipuláló darabok. A másik — a lényegesebb — észrevétel: nem érződik az a folyamat, amelynek során az alkotó birtokába veszi, megismeri és átalakítja, mintegy újra értelmezi anyagát. Minduntalan megpendíti a lehetőséget és aztán tovább megy. Egyszer ügyesebben *(Virágzó fa)* érez rá a lehetőségre, máskor kevésbé szellemesen *(Tavasz)*, olykor az ízlése is vitatható *(Szalagok)*. Szuppán Irén kísérletezik. Legalábbis a *Mozaik*, a *Ritmus* és a *Fonalak tánca* tanusága szerint. De — ugyancsak e művei bizonyítják — nem elég következetes, nem viszi végig a megkezdett gondolatot. Az izgalmas fonálvezetés inkább csak artisztikus elem, mintsem művészetét meghatározó szemlélet. Legszebb műve ezért a hagyományosabb megoldású *Húsvét*, pikáns színeivel és dekoratív befoglaló formájával.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. junius 21.
XIX. évf. 25. sz. 13. lap.

/A 14. lapon -tuloldal-
lásd: Orvos András
képét./

MAGYAR ERZSÉBET:

Rádió

Rozsálni-ió

Péter Ar

Pé

Élet és Iroc
XIX. évf. 2

AAIŰVÉSZE

Kezdek rájönni, hos
rossz művész.

Gyakran játszom a
tal, hogy eljön majd a
amikor megszületnek
Freudok, Osvátok, Káll
Herrerák, akik minden
kihozzák, kikényszerítik
mumot. Műtermek száz
tam egy negyedszázad ó
hasem fordult elő, hogy
egyetlen remekművet ne
volna, ha kerestem; bá
gazda esetleg szégyellte
tatni. (Tételemet erősít
leket is láttam ugyan,
illik nevet és lakcímet
Csaknem minden festő
szüntelen ezt hangoztat
mennyi munkám rem
Ilyen nincs. Ám megér
e nélkül az önteltnek,
nek tetsző magatart
nem lehetne kibírni a
pályát, sőt egyáltalán
De erre azt is mondhat
hogy a művészeknek
kritikájuk. Dehogyis ni
műteremben például e
tásra szánt ciklust mu
festő, akkor a képek
mindig a végére hagyj

KOÓS IVÁN

KOÓS Iván báb és díszlettervező

Magyar Nemzet,
1992. január 30.

Jelöltek a bábszínházak élére

Az Állami Bábszínház körül nemrégiben kipattant vitát követően a Fővárosi Önkormányzat közgyűlése azt a döntést hozta, hogy maradjon a bábosoké mind az Andrássy úti, mind a Jókai téri színházépület, s ezentúl *különálló színházként is működjenek*. *Szabó* Dezső, a Bábszínház igazgatója a következő évadtól nyugdíjba megy, ezért pályázatot írtak ki a két színház igazgatói székére. A pályázatok beadási határideje január 20-án lejárt, és kedden döntött a Fővárosi Önkormányzat kulturális bizottsága arról, hogy kiket terjeszt február 6-án a közgyűlés elé mint nyerteseket.

A Jókai téri épület igazgatói székét e döntés értelmében *Novák* János, az eddig javarészt zeneszerzői tevékenységéről ismert alkotóművész, az Andrássy úti nagyszínházban pedig *Koós* Iván báb- és díszlettervező mint művészeti igazgató és *Villányi* László menedzserigazgató foglalhatná el. A Jókai tér vezetésére 5, a nagyszínházéra 6 pályázat érkezett, s a Bábszínház társulata véleményezte a pályázatokat. Az Andrássy úti épületre pályázók közül a társulat is a kulturális bizottság által jóváhagyott két személyt támogatta. A Jókai téri

épületre pályázók közül azonban a társulat 85 tagjának szavazatából mindössze 4 jutott Novák Jánosra, itt elsöprő győzelmet *Urbán* Gyula, a Bábszínház rendezője aratott. A pályázók között volt még a *Dodi 54* társaság is, a színház fiataljaiból verbúválódott közösség, akik a társulat előtti versengésben a második helyre kerültek. Úgy tudjuk, hogy ők *meg akarják fellebbezni* a kulturális bizottság döntését.

(h. k.)

r ös :udo-
Wol .
G. Carus tájfestészetről szóló le-
egy Goethe által irt bevezetővel,
sodik kiadás is. Legújabb kiadása:
r Landschaftsmalerei / Leipzig u.
s utószavával/; - A 19. századi
lásd F. Novotny: Über das "Elemen-
dere Aufsätze /Wien, 1968/ cimü
in der Kunstgeschichte" cimü ta-
vészeti felfogására is. Constable
cock: John Constable the Man and

sát összefüggéseiben bemutatja
Romantik 1750-1832" c. tanulmánya
ufklärung Revolution und Realismus"
1974, 223-236/ valamint u. ő az

KOÓS IVÁN

'repr.
ld. Pauer Gyula

ld. Pauer Gyula

Szinetár Miklós: Szcenográfia '80
UJ TÜKÖR 1980/XVII/45.sz.27.o-

..... 131
..... 131
..... 131
..... 131

KOÓS IVÁN

emlitve mint a Bábszinház tervezője
ld.Ország Lili

Szilágyi Dezső: A bábok különös világa

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.8.sz.36-37.o.

lata legyen.

20. §

A Kresz 34. § (8) bekezdés *e)* pontjának második fordulata helyébe a következő rendelkezés lép:

(Tilos előzni: útkereszteződésben és közvetlen útkereszteződés előtt, kivéve)

„— ha a jármű főútvonalon vagy olyan más úton halad, amelyen elsőbbségét jelzőtábla (16. § (1) bek. *u)* pont) jelzi."

21. §

(1) A Kresz 36. §-ának (1) bekezdése a következő rendelkezéssel egészül ki:

„Az autóbusz öbölt, az autóbusz forgalmi sávot, a kapaszkodósávot, a gyorsító- és a lassítósávot, valamint a kerékpársávot a párhuzamos közlekedés szempontjából figyelmen kívül kell hagyni."

A Kresz 39. § (5) bekezd
bekezdésre változik és a § k
déssel egészül ki:

„(5) Nem szabad a vasúti
azon folyamatosan áthaladni

24. §

A Kresz a következő 39/A

„39/A

Közlekedés lakó-pi

(1) Lakó-pihenő övezetb
övezet" jelzőtáblától a „La
jelzőtábláig terjedő terüle
járművek hajthatnak be:

a) kerékpár.

KOÓS IVÁN

reprodukciók ld.Ország Lili

A bábuk különös világa.Kiállitás a Vigadó Galériában

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.37.sz.24-25.o.

KOÓS IVÁN bábterv.

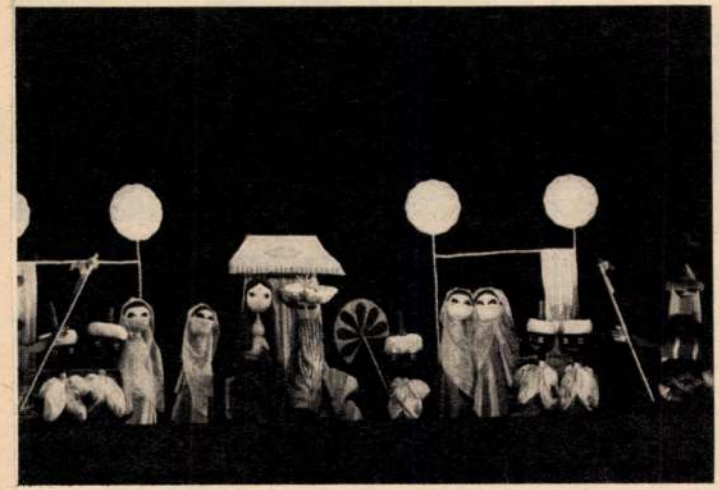

BEMUTATÓ A BÁBSZÍNHÁZBAN

Az Állami Bábszínház nagy sikerrel mutatta be Török Sándor és Tóth Eszter Irány az Ezeregyéjszaka című ifjúsági bábjátékát. Az előadást Kovács Gyula rendezte. A bábukat és a díszleteket Koós Iván tervezte. A kísérőzene Lendvai Kamilló munkája.

1984. IV. 20. Kossuth 19.39 /FZ/.
Szinház bábokkal.

A választott bábtechnikának dramaturgiai funkciója van. Lényeges, hogy mikor mozgatják láthatóan felülről a bábot, vagyis marionettszerüen, és mikor láthatatlanul alulról mozgatják a figurát. Tehát igy olyan hely et jött létre a bábszinpadon, amit tényleg csak a bábszinházban lehet megcsinálni.
/részlet/

- Teremtődik egy tökéletesen homogén szinpadi összhatás ideális esetben, ebben mi a szerepe a szinésznek?

- Nagyon nehéz nálunk szerepekről beszélni. Van amikor lehet szó egy hagyományos mesejáték dramaturgiájában vannak szerepek is, ugyanugy megjelenik a Jancsi és a Juliska, a hét törpe és ezek nyilvánvalóan szerepekké válnak. De amikor egy szinész tréfál, és nyilván amikor meg fogod kérdezni egyik, vagy másik szinésztől, hogy mit játszik, lehet hogy azt fogja mondani, hogy én az ajtó vagyok, vagy én a cica farka vagyok. Tehát itt a megjelenités módja nem ugy különül el, hogy én ezt játszom, te azt játszod.

- Hogyha tökéletesen müködik minden, akkor gyakorlatilag nem tudod elkülöniteni, hogy ki jó és ki rossz?

- A mi számunkra nyilvánvaló, hogy kiderül. Az tényleg gyanusitható, hogy a nagyközönség számára egy néma szerep, vagy egy néma funkcióju tárgy, tehát, hogy a szinész viszi-e át a fát jobbról balra, vagy töri le a fa ágát, még azt sem hiszem, hogy a néző tudatáig eljut. Tehát az ábrázolás és az ábrázoló személye nem kapcsolódik össze feltétlenül.

- És mennyire törvényszerü, hogy a bábszinház müvés eit senki nem tudja megnevezni?

- A müfajban a kiugratási lehetőség sokkal nehezebb, tehát hogy egy szerepet egy kezdő ugy eljátszik, hogy az valami csoda és utána egyszerüen azt mondjuk, hogy befutott. Ez a mi müfajunkban lehetetlen. Itt eljátszhatja valaki beugrásban, egy felnőtt darabnak a fő-főszerepét, ettől nem fogja ünnepelni a sajtó és a nagyközönség, és nem fognak sorba állni az emberek autógrammért.
/részlet/

- Van a bábszinházban egy különleges gyakorlat. Egész előadások szerepeit egy másik szinészcsoport is átvesz, és beprobál. Ez a szinészek számára nagy probléma. Egyébként a beszélgetések során sokan keresték, hogy mitől lehetne a szinházat még jobbá tenni. Ezekből a véleményekből hallhatnak még néhány izelitőt.
Mennyire vagytok kicserélhetőek?

- Biztos, hogy más fog kialakulni belőle, bár ugyanaz a koncepció, ugyanarra a zenére, ugyanazokat a mozdulatokat kell megcsinálni és mégis más lesz.

- Elhunyt Békés István és Havas Gertrud bábmüvészekről hallunk.

- És az a koncepció, mondjukaa Petruskát véve alapul, minden maradt. A zene, a rendezés, pontról pontra azt kell csinálni, és csinálja is aki átvette nevezetesen Gyurkó Henrik a figurát a Petruskát. És érdekes módon amikor ezt megnézte egy néző, ugyanazt látta, és azt mondja Jé de megnőtt a Petruska. Tehát nagyobb lett, erősebb lett, izmosabb lett.

- Csere-bere volt már régen, ilyen volt a Szentivánéji, vagy a Hári, de mondhatnánk sok olyan darab volt amit más csoport vett átt. Ez már belső szervezési kérdés.

- Részben jól ismert, mert meg is ujulhat egy produkció, mert a szinházban minden előadás nagyon hosszu időt él meg. Tehát a szinésznek is jó, ha másik csoport is játszhatja ugyanazt a darabot, és ujabb feladatot kap. Egyfelelől ez nagyon jó is, Szubjektiv oldala az, hogy nagyon sokszor a tájolással, egyébb feladatok ellátásával ütköznek előadások, tehát kénytelen az ig azgatóság szerepeket illetve darabokat átosztani.
/részlet/

- Mindig abban a helyzetben vagyunk, hogy kritikusok kedves barátaink, tehát azok a nézők akik még azért el elátogatnak hozzánk, azok mindig számon kérik a nagy produkciókat. A 60-as évek n agy csucspontjait. Azt hiszem igazságtalanok. Nagyon nem szabad minden produkción számon kérni a Petruskát. Ugyanakkor az sajnos kötelezm is, szóval mégiscsak van egy Petruska, és ez mégiscsak nagyon nagy tehertétel, hogy valamikor ilyen nagy, ilyen hires és ténylegesen nagyszerü produkciók születtek.

ú

Biztos, hogy val ami más felé kellene nyitnunk. Nem jó, hogy feltételes módot mondom, mert azért nyitunk. Én a magam részéről a maszkos szinház felé próbálok egy ilyen lehetőséget. A másik rendező kollegám a látvány minél dinamikusabb erőteljesebb megjelenésében.

- Szükségesnek éreznétek-e vendégrendezőt, vendégtervezőt?

- Frisebb levegőt hozna, esetleg az emberből olyan dolgokat tudna kihozni, ami eddig nem jött ki. Szerintem a bábszinház is olyan szinház mint a többi. Hiszem, hogy itt egy élő szinházból jött rendező is tudna rendezni, hiszen a bábos részét azt tudjuk mi a dolgoknak, tehát meg tudnánk csinálni. Itt misztifikálva van a bábszinháznak a különleges molta. És igen jó lenne, hogy akár olyan akit ismerünk, megkérni olyan rendezőt akinek a dolgait s eretjük, mert mai dolgokat és jó dolgokat csinál. Meg kérhetnénk, hogy eljöhetne, és eljutna a bábszinház megint oda, hogy sorba állnak a jegyekért. Szóval, hogy ne az legyen, hogy a felnőtt előadásokat nem látogatják, és teljesen érdektelen, hogy nincs közönségünk a mostani felnőtt előadáson.

- Nekem a legfőbb gondom, ezen kivül amit a kollegák mondanak, hogy abban a bizonyos hős korszakunkban, amikor a Fából faragott született akkor olyan csodálatos érzékkel válogatta ki a szinház azokat a darabokat amik igenis speciálisan nekünk valók. Jó lenne, ha az irók egy kicsit oda figyelnének oda, hogy van itt egy bábszinház, ami tényleg speciális, mi nem játszhatunk Leár-királyt annak ellenére, hogy tényleg bebizonyitottuk, hogy a Fából faragottal és még a Mandarinnal is nyugodtan versenyezhetünk az Operaházzal. Tehát világsikerben mi is elértük azt amit ők. De darab kéne. Most ez a nosztalgia, hogy mindannyian egy kicsit ábrándozunk, hogy jaj, de szép volt. Innen is adódik hogy nincs most olyan megálmodott lehetőségünk. Mi várunk, és érdekes, hogy a ember elmulik 20 éves, akkor egyre türelmetlenebb.
/részlet/

xxxxxxxxx

KOÓS IVÁN BÁBMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSA

1975. április 17. – június 30.

Petőfi Irodalmi Múzeum

Budapest, V. Károlyi Mihály u. 16.

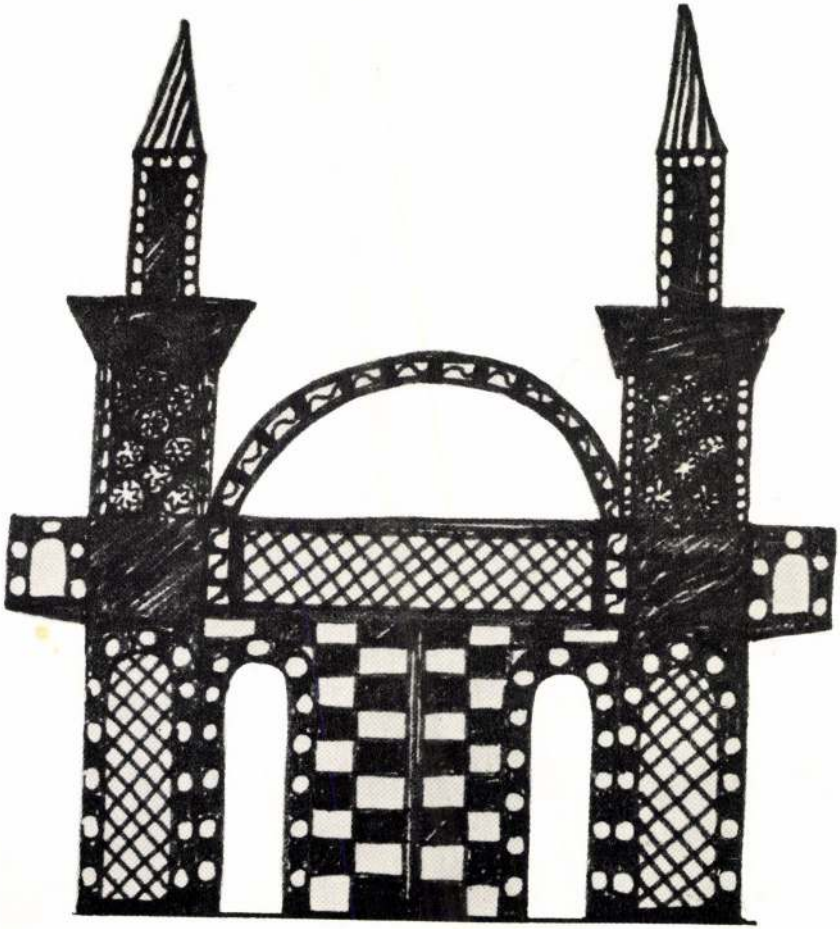

Koós Iván festőművész 1950-ben, Szőnyi István tanítványaként szerzett diplomát a Képzőművészeti Főiskolán.

Bábművészettel az Auróra-együttesben kezdett foglalkozni, amelynek egyik alapítója volt. 1960 óta az Állami Bábszínház tagja mint báb- és díszlettervező.

Koós Ivánt elsősorban az anyagok és tárgyak életrekeltése foglalkoztatja. Azokat a rejtett lehetőségeket kutatja, amelyek által a dolgok emberi tulajdonságokat, érzéseket képesek kifejezni.

A kiállítás a Jászai-díjas művész irodalmi és zenei élményekből táplálkozó, egyéni eszközökkel építkező világába enged bepillantani.

KIÁLLÍTOTT DISZLET- ÉS FIGURATERVEK

(a külön nem jelölt produkciók az Állami Bábszínház bemutatói voltak, a = jelet a rendező neve követi)

1. J. Haydn: Philemon és Baucis (bábopera, árnyjáték) 1958. Auróra együttes = Koós Iván
2. N. Gernet–Bánd Anna–Devecseri Gábor: Aladdin csodalámpája, 1960. = Szőnyi Kató
3. Ch. Andersen–Ránki György: A császár új ruhája, 1961. = Szőnyi Kató
4. G. Matvejeva–Mészöly Miklós: A csodálatos kalucsni, 1963. = Szőnyi Kató
5. Fehér Klára: Kaland a Vénuszon, 1963. = Szőnyi Kató

KIÁLLÍTOTT TÁRGYAK

JELENETKÉP

CSÁSZÁR, DOBOS, HARSONÁS, KATONA, TEHÉN, PARASZTGAZDA, TAKARÍTÓNŐK, KINTORNÁS ÉS KUTYÁJA, MACSKA

6. Arany János–Jékely Zoltán: Toldi, 1963. = Szőnyi Kató	
7. W. Shakespeare: Szentiványéji álom, 1964. = Szőnyi Kató	
8. Török Sándor–Tóth Eszter: Irány az ezeregyéjszaka, 1964. = Kovács Gyula	*SEHEREZÁDÉ, ŐR, SZERECSENGYEREKEK, CSILICSALA BÁCSI, BALOGH GYUSZI*
9. Kecafán és Hacafán krumplitragédia (cseh vásári bábjáték), 1965. = B. Kiss István	
10. Urbán Gyula: Tűzmadár, 1965. = Gruber Hugó	*IVÁN*
11. I. Sztravinszkij–Szilágyi Dezső: Petruska, 1965. = Szőnyi Kató	*PETRUSKA, MÓR, BALERINA, DADA, RÉSZEG, BOLOND, VÁSÁRI NÉP, PARAVÁNFIGURÁK, VÁSÁRI BÓDÉK, MARIONETTSZÍNPAD*
12. Fazekas Mihály–Hárs László: Ludas Matyi, 1966. = Urbán Gyula	
13. J. Swift–Kardos György: Gulliver Liliputban, 1966. = Szőnyi Kató	*KIRÁLY, KIRÁLYNÉ, KATONÁK, POLGÁROK*
14. J. Svarc: Hókirálynő, 1966. (Bartók Gyermekszínház) = Both Béla	

15. F. Dürrenmatt: Angyal szállt le Babilonba, 1967. = Szőnyi Kató

16. Petőfi Sándor–Szilágyi Dezső: János vitéz, 1967. = Szőnyi Kató

17. J. Svarc–Kardos György: A sárkány, 1967. = Szőnyi Kató — *FÜGGÖNYMAKETT*

18. Kormos István: Bohóc rókák és egyéb mókák, 1968. = Urbán Gyula

19. B. Brecht–K. Weill–Szilágyi Dezső: A kispolgár hét főbűne, 1969. = Szőnyi Kató — *A CSALÁD, ANNA, KÉK HÁZASPÁR, DIZŐZ, VENDÉGEK, ZONGORISTA, FILMGYÁRI MUNKÁS, GÖRLÖK, BUJASÁG*

20. Bartók Béla–Lengyel Menyhért–Szilágyi Dezső: A csodálatos mandarin, 1969, = Szőnyi Kató — *MANDARIN, LEÁNY, CSAVARGÓ*

21. A. Jarry: Übü király, 1969. (Ódry színpad, főiskolai vizsgaelőadás) = Bruck János

22. B. Britten–Szilágyi Dezső: Pagodák hercege, 1970. = Szőnyi Kató

23. L. Tolsztoj–Jékely Zoltán: Volga vitéz, 1970. = Szőnyi Kató — *ÁRNYFIGURÁK*

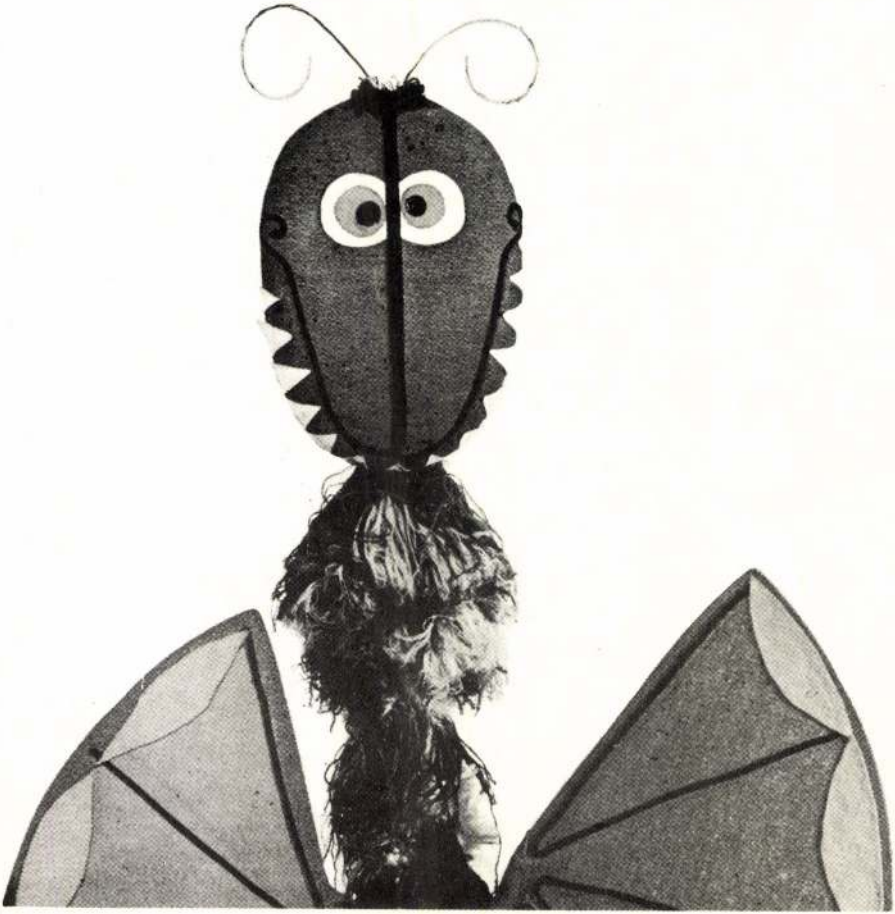

IV

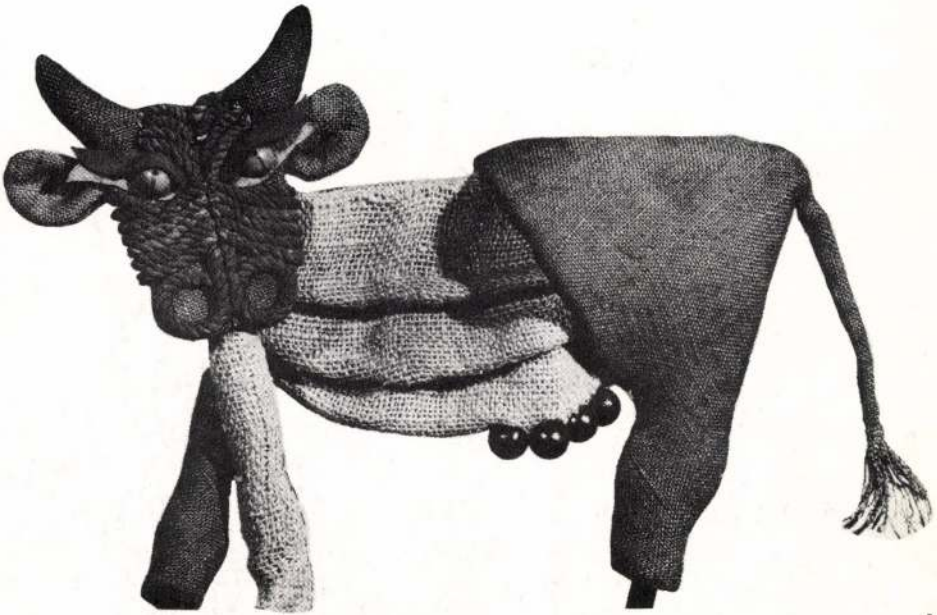

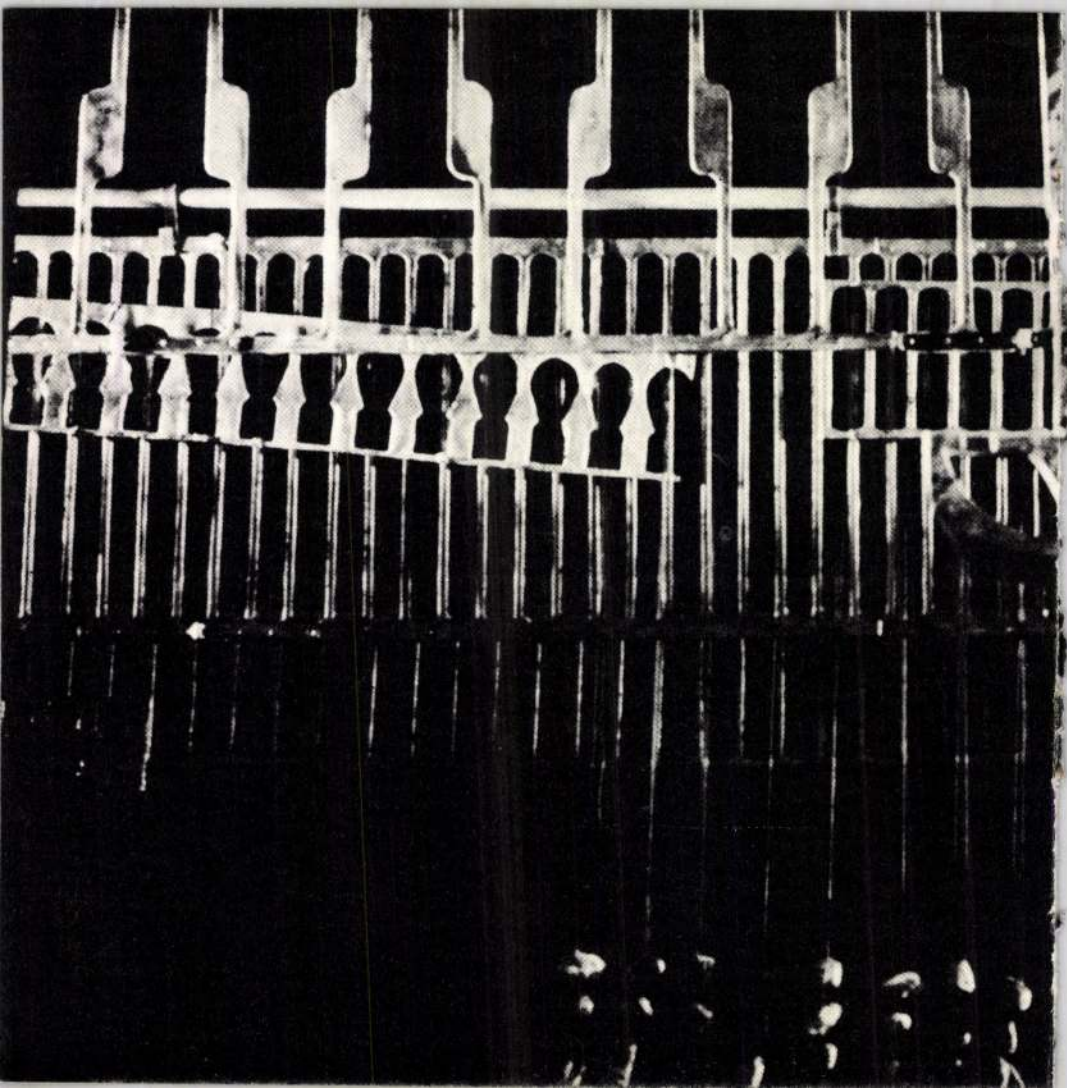

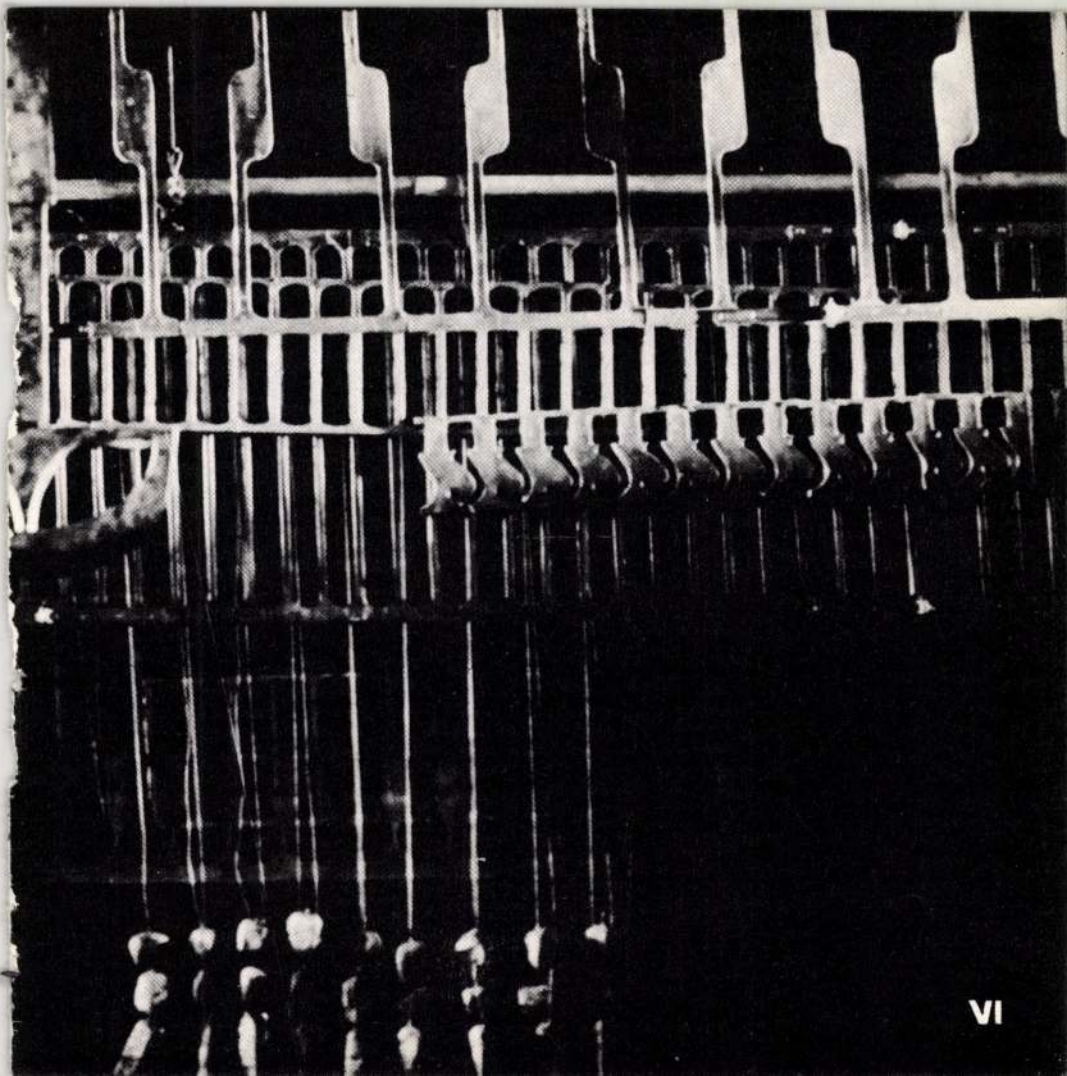

VII

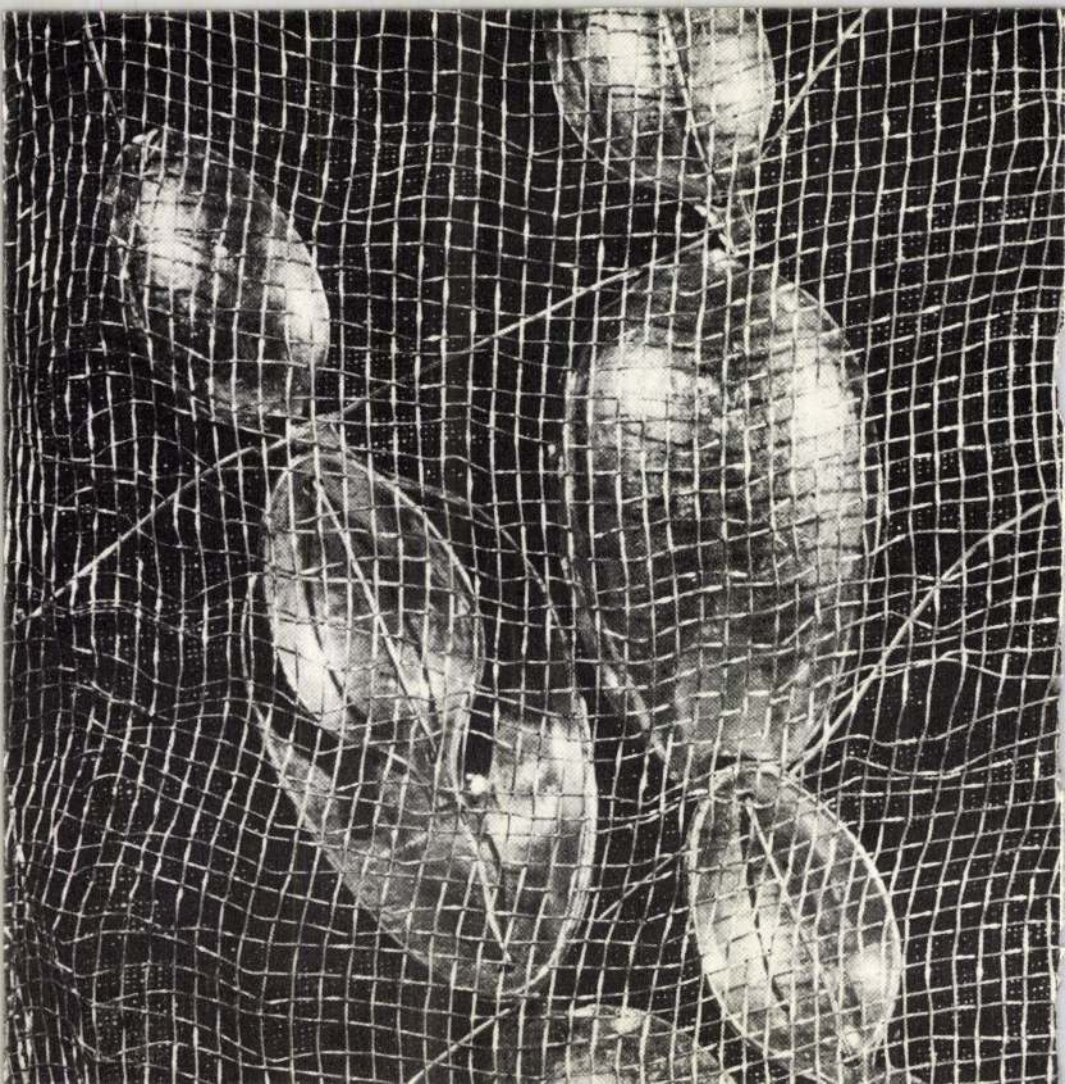

24. C. van Italie: Motel, 1972. = Szőnyi Kató	*ÓRIÁSBÁB-SZÍNPAD*
25. Urbán Gyula: Kompozíció, 1972. = Urbán Gyula	*ZSÁK-EMBER, KELLÉK-EMBER*
26. S. Beckett: Jelenet szöveg nélkül, 1972, = Szőnyi Kató	*FIGURA*
27. Ligeti György–Szilágyi Dezső: Aventures, 1972. = Szőnyi Kató	
28. Kodály Zoltán–Paulini Béla–Harsányi Zsolt–Szilágyi Dezső: Háry János, 1972. = Szőnyi Kató	*DÍSZLETELEMEK, SZÍNPADKÉP-MAKETT*
29. Vörösmarty Mihály–Weöres Sándor: Ypszilon háború, 1972. (Magyar Televízió) = Szőnyi Kató	*BETŰBÁBUK*
30. Irodalmi Karikatúrák, 1969–1972. (Magyar Televízió)	*ADY ENDRE, KARINTHY FRIGYES, MOLNÁR FERENC, MÓRICZ ZSIGMOND, NAGY ENDRE*
31. Bartók Béla–Szilágyi Dezső: Táncszvit, 1973. = Szőnyi Kató	
32. Petőfi Sándor–Szilágyi Dezső: János vitéz, 1973. = Urbán Gyula	*JÁNOS VITÉZ LOVON, ILUSKA*

33. D. Orlov–L. Novogrudszkij–Brandt István: Brummogó és a dinnye, 1973, (Bartók Gyermekszínház)= Nyilassy Judit

34. Gyurkó László: Don Quijote, 1973. (25. Színház) = Berek Katalin — *SZÍNPAD JELMEZTÁRRAL – MAKETT*

35. Vörösmarty Mihály–Szilágyi Dezső: Csongor és Tünde, 1974. = Szőnyi Kató — *TÜNDE, BALGA, DUZZOG*

KÉPEK

A CÍMOLDALON: PARAVÁNFIGURÁK A PETRUSKÁBÓL
A BORÍTÓ II. OLDALÁN: DISZLETTERV A VOLGA VITÉZHEZ
A BORÍTÓ III. OLDALÁN: DISZLETTERV A SÁRKÁNYHOZ
A BORÍTÓ HÁTSÓ OLDALÁN: VERKLIS A PETRUSKÁBÓL

I FIGURA (JELENET SZÖVEG NÉLKÜL)
II A TÁNCOSNŐ (PETRUSKA)
III RÉSZEG (PETRUSKA)
IV SÁRKÁNY (JÁNOS VITÉZ)
V MIRIGY – TEHÉN ALAKBAN (CSONGOR ÉS TÜNDE)
VI JELENET A CSODÁLATOS MANDARINBÓL
VII MIRIGY (CSONGOR ÉS TÜNDE)
VIII BALGA (CSONGOR ÉS TÜNDE)
IX FIGURÁK A TÁNCSZVITBŐL
X A CSODÁLATOS MANDARIN

A kiállított anyagot a művész, az Állami Bábszínház
és a Magyar Televízió bocsátotta rendelkezésre.

A bábukat az Állami Bábszínház és az Auróra-együttes
műhelyében készítették.

A kiállítás rendezésében

W. Somogyi Ágnes,
Miklós Róbert,
Lencsó László és
Kecskés Hann Péter,

a múzeum munkatársai vettek részt.

A katalógust Soóky Andrea tervezte.
Fotók: Kovács Ferenc (bábuk), Keleti Éva MTI és Szelényi László (díszlettervek).

Felelős kiadó: Illés László főigazgató
Készült a Népművelési Propaganda Iroda nyomdájában
Budapest, 4625-75 — Felelős vezető: Mátrai Emil

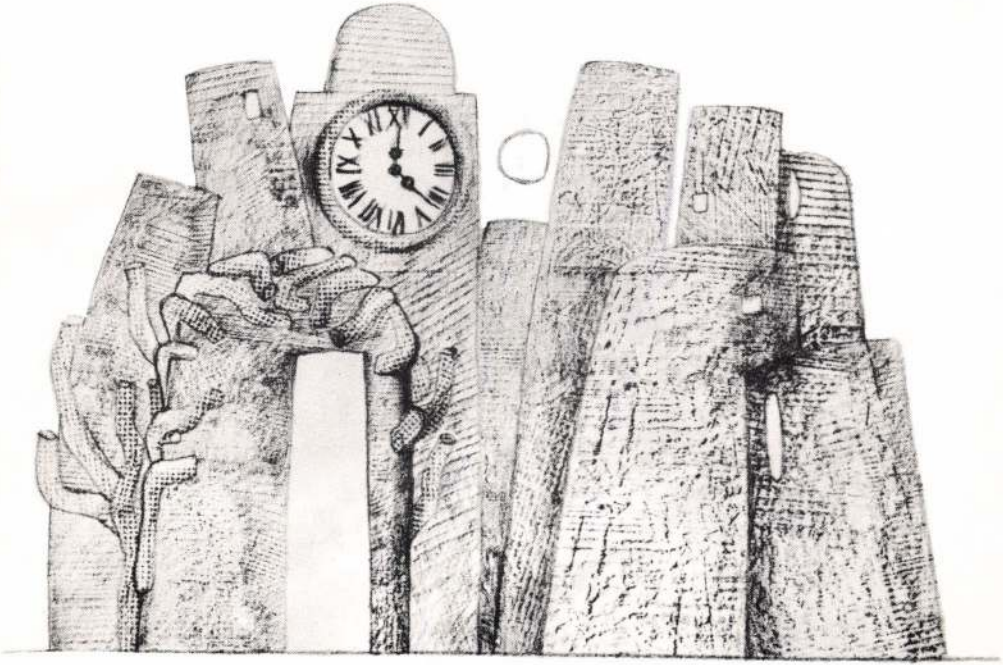

Ára: 5,– Ft

KOÓS Iván (Amhus Imre)

KOÒS Iván

Passuth Krisztina: Kós Iván. Bp. Corvina, 1984
rec. KÁRPÁTI Imre = Szinhai technikai Fórum,
12.1985,2. 40.

KODS Ivan

Parnuth

rec. MURÁNYI Gábor = M. Nemet, 1985. június 28. 8.

KOÓS Iván

PASSUTH Krisztina: Koós Iván. Bp. : Corvina, 1984

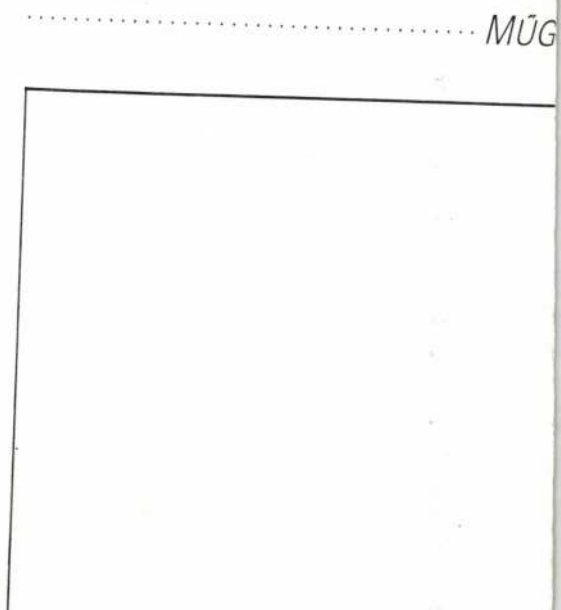

Frederic Hart, a Virginia Egyetem tudósa szerint a gyűjtemény XV. századbeli francia festményei között is akad modern hamisítvány. Például az *Egy farmház belseje* című képen az alakok XVII. századbeli ruházatba öltöztek. A Giorgonenak tulajdonított *Két próféta* című festmény a művészettörténészek szerint téves azonosítású. A francia *Chardin Mosónő* című képének eredetije az Ermitázsban, a *Lány a forrásnál* című festmény eredetije pedig a Londoni Nemzeti Galériában található. A gyűjtemény némelyik modern képének eredetisége is vitatha-

KOONS, Jeff

SÁRKÖZI Mátyás: Koncept gyiecsár. = Magyar Hirlap, 25.évf.51.sz. 1992. febr.29. III.p.

	lány	állat	növény	ír ember
lász	Bella	bálna	bodza	Bartók
ri	Natasa	nyúl	narancs	Néber

KOÓS Iván

Bacskai Sándor: Bábgyár? : Beszélgetés Koós Isván bábtervezővel. = ÉS XXXVI.évf.12.sz.1992. junius 12. 7.p.

rations, cooking pots, a spade, two stakes for building a camp, a hammer and a bag of nails and a military cloak which could be used as a blanket. Marius' army was a highly trained, well equipped and well organised professional army. This is the Roman army that this book is about.

How the army was organised

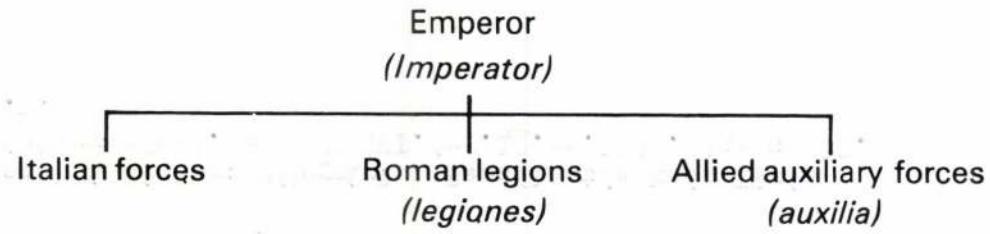

A rejtőzés művészei

Koós Iván a bábozás múltjáról, jelenéről és jövőjéről

„A bábozás képzőművészet, kézművesség, életadás, születésmisztérium, világteremtés. Ezért egyedülálló művészet." E szavakkal jellemezte hivatását *Kovács* Ildikó nemzetközi hírű rendező, az erdélyi bábművészet nagyasszonya. A napokban – június 30-ig – immár tizenhetedszer gyűlnek össze Budapesten a világ bábjátékosai, hogy újra bebizonyítsák egy olyan műfaj erejét, amelyet sokszor még művészetnek sem ismernek el. A rendezvényen Afrika kivételével minden földrész képviselteti magát.

Koós Iván festőművésznek, báb- és díszlettervezőnek, a *Budapest Bábszínház* képzőművészeti vezetőjének megszámlálhatatlan produkció fűződik a nevéhez. A *Petruska, A csodálatos mandarin,* a *Csongor és Tünde,* a *Striptease,* az *Übü király, A vihar* és A *varázsfuvola* is az ő munkáját dicséri. A csetlő-botló *Mekk Mester* tervezőjével az *UNIMA '96 budapesti bábkonferencia* és *világfesztivál* alkalmából beszélgettünk.

– Hogyan vélekedik a magyarországi bábképzés helyzetéről?

– A magyar bábképzés mind ez idáig stúdiószinten folyt. A színházak mellett létrejöttek az úgynevezett bábszínészképző stúdiók, amelyekben itt, Budapesten részint a *Színművészeti Főiskola* tanárai, részint más szaktanárok, vidéki tanfolyamokon a helyi színház szakemberei okították a növendékeket. Azok, akik a kétéves tanfolyamot elvégezték, bábszínészi oklevelet kaptak. Sokévi előkészítés után, elsősorban *Huszti* Péter rektor támogatásával, aki szívügyének tekinti ezt a szakmát, a *Színház- és Filmművészeti Főiskola* szeptemberben tíz növendékkel megindította a bábszínészképző szakot. Ezek a gyerekek a szakmai tárgyak mellett elsajátítják mindazt, amit a színinövendékek tanulnak. A fesztiválon az elsőéves bábszínészosztály bemutatja egyéves munkája eredményét, két produkciót, az *Ujjgyakorlatot,* és az *Óz* zenés változatát. A bábszínész szakos növendékek osztályfőnöke *Békés* András, a hallgatókkal *Lengyel* Pál kollégámmal együtt foglalkozom. Örvendetes hír, hogy a *Képzőművészeti Főiskolán* önálló szakként, a díszlet- és jelmeztervező-képzés keretein belül szeptemberben megnyílt az első bábtervező osztály.

– A bábosokat „élő" színházi kollégáikkal szemben még most is kisebbségi érzés, bizonyítási kényszer gyötri.

– A bábszínházakban mindig élt egyfajta bizonyítási kényszer, hogy a felnőtt közönségnek is tessenek. Ám a felnőtt közönségnek mások az igényei, mint a gyerekeknek. Itt, a bábszínházban, évtizedek óta tartó kísérletezés során bebizonyítottuk, hogy a felnőtteknek szóló, klasszikus művek megtalálják a helyüket a bábszínpadon is. Az első ilyen sikeres bemutató 1964-ban a *Szentivánéji álom* volt. Azután a század nagy komponistáinak műveit dolgoztuk fel, a klasszikus kultúrát, a képet és a zenét próbáltuk összhangba hozni.

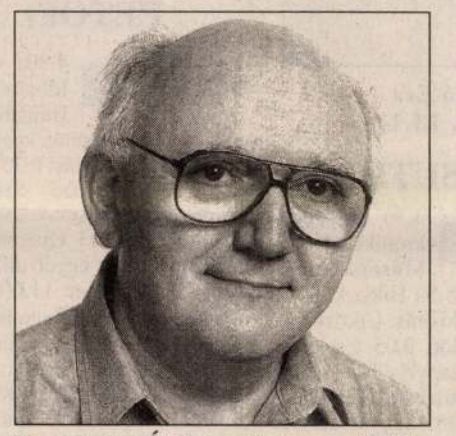

Koós Iván: Óriási az igény az új bábjátékokra

Ez az előadás bejárta az egész világot. Tetszést aratott *A vihar Garas* Dezső rendezésében, melyben *Prospero* szerepét maga a színész-rendező alakította.

– A bábszínház szó hallatán elnéző mosoly szokott megjelenni az arcokon: „felnőtt emberek és még mindig játszanak". A bábszínházi alkotófolyamatot azonban nem lehet megközelíteni gyermeki nyitottság, játékhit és őszinteség nélkül.

– Minden emberben él egyfajta játékosság. A bábjátékos ezt az örömét éli ki a hivatása során. Számomra is, aki tervező vagyok, játékos öröm az alkotás, a bábu tervezése. Mindig elképzelem, a báb hogyan fog „élni", mozogni a színpadon.

– Sokan vitatják, érdemes-e az előadások során arra késztetni a gyerekeket, hogy „aktív" részesei legyenek a cselekménynek.

– A gyereket képtelenség nem belevonni a játékba. Egyet nem szabad, beleerőszakolni őket, olyan játékot létrehozni, amely a hakniműsorok gyakori jellemzője, hogy „szóljatok, ha bejön a farkas". Ez visszaélés azzal, hogy a gyerekek tiszta élményt várnak. A gyerek pontosan érzékeli, amikor feszültség van a színpadon. Ilyenkor olyan csend van a nézőtéren, hogy a légy zümmögését is meghallani. A mai gyerekekben – annak ellenére, hogy elárasztják őket a videoklipszerű, erőszakos tévés- és egyéb „mutatványokkal" – ugyanúgy megvan a játékosság, mint tízhúsz évvel ezelőtt. Azt hiszem, az agresszív filmek nem boldogítják a mai kor gyermekeit, csupán a látvány ragadja el őket, nem tudják értelmezni az őket ért hatásokat. Volt idő, amikor rendszeresen kaptunk a gyerekektől leveleket, amelyekben leírták, lerajzolták az előadással kapcsolatos élményeiket. Ezekből kiderült, hogy értették mindazt, ami a színpadon történt.

– A televízióból is eltűntek a régi bábjátékok: Mirr Murr, Mazsola, Manócska, Mekk Mester vagy a Legkisebb Ugrifüles. Mintha a korszellem azt sugallná, nincs rájuk szüksége a gyerekeknek.

– Épp most jöttem a televíziós bábkiállítás megnyitójáról, ahol *Koltai* Tamás azt elemezte, hogy ezen a kiállításon szinte kizárólag a nagy „sztárok" szerepelnek: *Böbe baba, Mazsola* és a *Tévémaci.* Az új bábjátékokra biztosan óriási az igény, mégis csak ez a maci marad meg a gyerekeknek.

– Magyarországon egészen 1981-ig, a pécsi Bóbita Bábszínház megalakulásáig egyközpontú volt a magyar bábjátszás, hiszen egyetlen hivatásos bábszínház, az Állami Bábszínház működött. Csakhogy a Bábszínház lassacskán elfáradt, fogytak az ötletek.

– Abban az időszakban, amikor az egyetlen hivatásos bábszínház az Állami Bábszínház volt, az országban igen figyelemreméltó bábegyüttesek működtek. Az amatőrmozgalom sajátosságai jellemzőek voltak a mi világunkra is. A Bábszínház hosszú időn keresztül mindent elkövetett azért, hogy a vidéki városokban bábszínházak alakuljanak. Nem az volt a színház vezetésének a törekvése, hogy mamutintézménnyé váljon. A bábszínészképző tanfolyamoknak is az volt a céljuk, hogy a végzősök szétszóródjanak, és különböző csoportokat alkossanak. A nagyobb vidéki városok vezetése azonban nem érezte fontosnak, hogy ezek a színházak kialakuljanak, következésképp anyagilag sem hoztak értük áldozatot. Nagy küzdelmek eredménye, hogy a pécsi Bóbita Bábszínház, később az egri *Harlekin Bábszínház* színházi tagozatként működhetett. Egyedül a kecskeméti *Ciróka Bábszínházban* volt annyi energia és belső törekvés, hogy önállósulni tudjon. Az *Állami Bábszínház* elfáradásával kapcsolatban annyit mondhatok, abban, hogy nemzetközi szinten a magyar bábozásról valamiféle kép kialakulhatott, nagyon jelentős szerepe volt a Bábszínház külföldi sikereinek. Híre és múltja jelentett nemzetközi fedezetet ahhoz, hogy ennek a négyévenként megrendezendő fesztiválnak ebben az évben Budapest adjon otthont. A Budapest Bábszínház *Janikovszky* Éva *Akár hiszed, akár nem* című darabjával, *Lengyel* Pál rendezésében tavaly, az *országos színházi találkozón* díjazott lett, legutóbb pedig ez évi bemutatónk, *A varázsfuvola* nyert két díjat a *szabadkai nemzetközi gyermekszínházi találkozón.*

– Mi az, ami megmarad a „bábosok" munkájából?

– A bábu mint tárgy megmarad, és így felidézhető egy-egy előadás hangulata. Az élő produkció azonban az előadás végével sajnos „elfut", a mai modern rögzítési lehetőségek pedig sosem adják vissza az előadás lényegét.

– A rejtőzés ennek a műfajnak az egyik kulcsszava.

– A bábjátékos mindig a bábu mögé bújik. Ha paraván előtt mozgatják a színészek a bábukat, akkor is a színész átlényegül, átadja magát a figurának. Ez sajátos viselkedési forma. Van ennek a szónak lelki oldala is. Az a gyerek, aki nehezen szólal meg, egy báb segítségével könnyebben kommunikál, mert a báb feloldja a gátlásait, és ebben a sajátságos kapcsolatban is benne van a mögé bújás. Beszédhibás gyerekeket gyakran így gyógyítanak. A báb intim műfaj, kizárólag intim környezetben érzi jól magát, mert csakis ilyen rejtőzködő közegben tud kialakulni a meghitt kapcsolat a báb, a játékos és a néző között.

Jelenet a Budapest Bábszínház *A varázsfuvola* című előadásából

Horeczky Krisztina

NAPLÓ

STINGL VINCE és Farkasházi Fischer Mór, a Herendi Porcelánmanufaktúra alapítóinak bronzszobrát, amely Ilona és Karl Barth németországi szobrászművész alkotása, ma délelőtt tíz órakor Herenden, a Manufaktúra Múzeum előtti téren Makovecz Imre, a részvénytársaság igazgatóságának elnöke és Kovács József ügyvezető vezérigazgató avatja fel.

A GYULAI VÁRSZÍNHÁZ Erkel Ferenc operájával ma nyitja meg 33. évadját. A zeneszerző István király című dalművét a Kolozsvári Állami Magyar Opera szabadtéri ősbemutatóként adja elő Dehel Gábor rendezésében. A díszletet és a jelmezeket Witlinger Margit tervezte. A címszerepet Molnár János, a darab második gyulai előadásán, vasárnap Merk István énekli.

DÉRY–PRESSER–ADAMIS–PÓS Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról című musicaljének bemutatója ma este kilenckor lesz a szentbékkállai Kőfejtő színpadán. A főszerepben Kovács Kriszta, Novák Péter és Gazdag Tibor. A darab rendezője Vándorfi László.

A HONFOGLALÁS című ötrészes rockoratóriumot ma mutatja be Székesfehérváron a P. Mobil együttes. A koncert bevételét a rendezők a székesfehérvári nemzeti emlékhely építésére ajánlják fel. Az Alba Regia Szálló előtt fölállított óriás színpad elé körülbelül háromezer nézőt várnak.

A SAN FRANCISCO fiúkórus (USA) ma este hét órakor koncertet ad Budapesten, a városligeti fasori evangélikus templomban (Városligeti fasor 17–21.). A kórus az adományokat a templom javára ajánlja fel.

NÉMETH SÁNDOR, a budapesti operettszínház örökös tagja, volt igazgatója jelenleg Badenben rendez. Kálmán Imre klasszikus művét, a Csárdáskirálynőt állította a városi színház színpadára, s ő alakítja az egyik főszerepet is. A darab összesen tizenhétszer szerepel a badeni nyári operettfesztivál programján.

A XVIII. ORSZÁGOS GRAFIKAI BIENNÁLÉ 30-án tizenegy órától várja a látogatókat a Miskolci Galériában (Miskolc, Rákóczi ház, Rákóczi u. 2.). A tárlat szeptember 29-ig tekinthető meg.

SZOMBATI TELEVÍZIÓ

Cseh Tamás (Duna tv, 18.15)

TV 1

5.40 Gazdatévé 6.00–8.00 Nap-kelte 8.00 Jó reggelt adj, Istenem! 8.10–9.05 Cartoon Network: Maci Laci kincset keres – A bolygó kapitánya – Tom és Jerry 9.05–10.00 Kapcsolj be! Cimboradélelőtt 10.05 100 éves a mozi: Párizsi háztetők alatt, fr. film 11.35 Népzenei magazin 12.00 Déli harangszó. Hírek 12.05–14.10 Még egyszer! – Benne: 12.05 Família Kft. 12.35 Borostyán 13.25 Megperzselt szívek 14.10 Válaszolunk… 14.30 Próbafelvétel 14.55 Majmok bolygója III.: A menekülés 16.30 Púder 17.05 Martin Chuzzlewit, ang. tv-filmsor. 18.00 Álljunk meg egy szóra! 18.10 Millecentenáriumi híradó 18.15 Márkás históriák 18.30 Szerencsekerék 18.55 Esti mese Süni és barátai 19.15 Klip-mix 19.30 Híradó 20.01 Telesport 20.10 MC 20.20 Vers mindenkinek 20.30 Uborka 20.55 A terror iskolája, am. film 22.50 Exkluzív 23.15 Az éjszaka: Víg-játék

TV 2

7.00 Gazdaképző 7.30 Hrvatska kronika 7.55 Unser Bildschirm 8.20 Ecranul nostru 8.45 Slovenski utrinki 9.10 Nasa obrazovka 9.35 Patrin – Üzenet – Vorba 10.05 Cimbora-koncert 11.00 Szelek útján 11.50 Olimpiai arcképcsarnok 12.05 Nótadiszkont 12.30 Rondó 13.10 Reflex 13.15 Autó 2 13.45 Az orosz medve birodalma 14.35 Egy kis Dél 15.05 Átfogó 15.30 Trend 16.00 Szívesen látjuk egy félórára! 16.30 Horizont 17.00 Csízió 17.05 Mesterművek 17.20 Esély… 17.25 Helló, világ 18.00 Test-részek 18.30 Tranzit 19.05 Família Kft. 19.40 Familimpia 20.00 T-Ma 20.30 Atlétika 20.55 A Magyar polgármesterek I. Világtalálkozója 21.15 Zene-óra 22.15 Lapzárta 22.20 Tűréshatár 22.50 Donald L. Coburn: Kopogós römi 0.20 MC

DUNA TV

8.00 Hírek 8.05 Kaliforniai mazsolák 8.30 kiCSODA a miCSODA 9.00 Most figyelj! 9.25 Mindennapi matematika 9.45 McGee és én 10.05 Nyelvtanoda 10.30 Csak ha ugatok 10.40 Harmónia 11.10 Kedves 12.00 Déli harangszó 12.20 5 perc Európa történelméből 12.25 Közép-európai magazin 13.05 Esti kérdés 13.20 Perczel Zita filmjeiből: Lovagias ügy, magy filmvígj. 14.40 A lódarazsak egy éve 15.10 Ali baba kardja 16.30 A Bajkál 16.45 Duna-táj 17.20 Mese: Kimba, a fehér oroszlán 18.00 Híradó 18.15 Zenés üzenetek 19.30 Cheserfield lovagjai 20.20 Portréfilm 21.00 Híradó 21.15 Sportpercek 21.25 Rite of Strings 22.20 Dr. Jekyll és Mr. Hyde 23.55 Vers. Hírújság

TV 3

15.40 InfoMozaik 16.35 Tányéron a világ 17.05 Palánta 17.35 Ez van 18.00 Emlékezz a szerelemre 19.35 Mr. Rozsda 20.10 Cinema 20.45 Háromszög – híradó 21.00 Elátkozott küldetés

MULTICHOICE

8.00 Egy októberi nap, filmdr. 9.40 Holtomiglan-holtodiglan, vígj. 11.20 Amerikai slágerlisták 19. 12.10 Modell Rt., 23. 13.00 Modell Rt., 24. 13.45 Pávák tavasza, filmdr. 15.45 Gulliver utazásai, rajzf. 17.00 Danny lova, családi mozi 18.30 A napsugár-fiúk, filmdr. 20.00 Árnyékok és köd, filmdr. 21.30 Képrablók, thriller 23.10 Ezüst pisztolygolyó, horror

SZÍV TV

10.00 Szippancsok 65/44, rajfilmsor. 10.30 576 Számítógépes játékok műsora fiataloknak 11.00 Szippancsok 65/45, rajfilmsor. 11.30 Képes magazin 12.00 MÁS – Spitz Husi popműsora 12.30 Képes magazin 13.00 Kereskedelmi show 13.30 Knight Rider, am. kalandfilmsor.: Góliát 2/1. 14.30 Képes magazin 15.00 Különjárat – Balogh Zoltán műsora 15.30 Képes magazin 16.00 Műsorajánló 16.05 A kisasszony 170/118-199-120. 17.45 Eurostar-kapásjelző 18.00 Konyhashow 18.30 Gyermekmozi: Slapaj 26/20, am. rajzf. 19.00 Az új Lassie 48/20.: A tengerparton, am. filmsor. 19.30 Coca-Cola Rock City 20.00 Szív tv-mozi: Szrencsés katonák, am. film 22.00 Hívd Andreát! 23.00 Burda varróverseny – Magyrországi döntő I. 23.30 Kereskedelmi show

HBO

8.00 Lois és Clark 9.00 Bolondos dallamok 9.30 Jó barátok 10.00 Animánia 10.30 Egyről a kettőre 11.00 Animánia 10.30 Egyről a kettőre 11.00 Kölcsöngyerek visszajár 12.35 Sellők 14.25 Merlose Place 15.15 Az icipici pók 15.40 Music Pizza 17.30 National Geographic 18.30 Apócák a pácan 20.00 Drugstone cowboy 21.40 Légy résen! 23.30 Gyilkolni kell, ennyi az egész 1.00 Playboy

EUROSPORT

8.30 Forma–1 GP 9.30 Motoros-vb Holland Nagydíj 10.30 Forma–1 GP 11.30 Motoros-vb Holland Nagydíj 13.00 Forma–1 GP 14.00 Motoros-vb Holland Nagydíj 15.45 Offroad magazin 16.45 Motoros-vb Holland Nagydíj (mk) 17.45 Tour de France 20.00 Forma–1 GP 21.00 Motoros-vb Holland Nagydíj 22.00 Forma–1 GP 23.00 Ökölvívás 24.00 Motoros-vb Holland Nagydíj

VASÁRNAPI TELEVÍZIÓ

DUNA TV

8.00 Hírek 8.05 Vallási műsor 8.15 Európa hite 8.45 II. János Pál 9.15 Félix testvér és a Szent Szűz 9.40 Bay City 10.05 Szpiru és Fantázió minisor. 16.30 Nőstényördög, vígj.18.10 Ollókezű Edward, scifi 20.00 A Canterville-i kísértet, családi mozi 21.30 Farkaskölykök, akciók. 23.15 Biztonságos mennyország, thriller

SZOMBATI RÁDIÓ

Szabó Éva (Petőfi, 13.14)

KOSSUTH

4.30 Reggeli krónika 8.05 Műsorszemle 8.25 Kopogtató 8.50 Hilda könyve 9.00 Hírek. Időjárás. Útközben – Szombat délelőtt 9.05 Családi tükör 9.35 Macskanyelv 10.00 Hírek. Időjárás. Útközben 10.25 Valahol valaki 10.35 Magyar aczél 11.00 Hírek. Időjárás. Útközben 11.05 A Szombat délelőtt magazinja Kb. 11.45 Szaván fogjuk 12.00 Déli krónika 12.30 Világkosár 13.00 Hírek. Időjárás 13.05 Új Zenei Újság 13.40 Öt kontinens száz botránya 14.00 Hírek. Időjárás 14.05 Oxigén 14.55 Műsorajánlat 15.00 Hírek. Időjárás. Útközben 15.05 Mindennapi irodalmunk 16.00 Tizenhat óra 17.30 Népzenei portré 18.00 Esti krónika 18.20 Elő-futam 18.25 Szemle 19.00 Hírek. Időjárás 19.05 Sportvilág 19.25 Műsorismertetés 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 Miska bácsi levelesládája 20.00 Hírek. Időjárás 20.05 Rádiószínház 21.36 Spanyol muzsika Kolumbusz Kristóf idejéből 22.00 Késő esti krónika 22.20 Világszínház – Színházvilág 23.00 Hírek. Időjárás 23.05 Örökzöld dallamok 24.00 Hírek. Időjárás 0.10 Himnusz

PETŐFI

4.30 Hírek. Időjárás 4.33 Hajnali dallamok 6.00 A szeretet közösségei 6.30 Hírek. Időjárás 6.35 Sportszombat – Kalandozó – Szórakoztató délelőtt 8.30 Iránytű 9.00 Hírek. Időjárás 9.03 Operettparádé 9.30 Emberek és egyéb állatfajták 10.00 Petőfi kabaré 11.00 Hírek. Időjárás 11.10 Zene-tere-fere 11.35 Feledhetetlen filmdalok 12.00 Jó ebédhez szól a nóta – Szórakoztató délután 13.00 Hírek. Időjárás 13.03 Állomáskereső 13.14 Daráló 13.45 Időjárás- és vízállásjelentés 14.00 Szív küldi… 14.42 Zsebrádiószínház 15.00 Hírek. Időjárás Kb. 15.20 Titkaimat nem viszem a sírba 16.00 Szuper-show-s! 18.00 Athéntól Atlantáig 19.00 Hírek. Időjárás 19.03 Gordiusz magazin 20.00 Sportkoktél 21.00 Hírek. Időjárás 21.03 Állomáskereső 21.10 Nemzetközi slágerlista 22.00 A Hungária együttes koncertfelvételeiből 23.00 Hírek. Időjárás 23.03 Sporthíradó 23.10 Rádiószínház – Éjszaka

BARTÓK

6.00 Muzsikáló reggel 9.00 Műsorismertetés 9.05 Vonzódások 10.00 Hírek. Időjárás 10.05 Hangfelvételek felsőfokon 11.29 Francia barokk muzsika 12.00 Hírek. Időjárás 12.05 A Bartók rádió kívánságműsora 14.00 Hírek. Időjárás 14.05 Opera művészlemezek 15.00 Zenekari muzsika 16.00 Hírek. Időjárás 16.05 A kamarairodalom remekműveiből 17.30 Poggyász 18.00 Hírek. Időjárás 18.05 XVIII. századi muzsika 18.53 Muzsikáról versben, prózában 19.25 Hírek. Időjárás 19.30 Kapcsoljuk a párizsi Bastille Operaházat Kb. 22.42 Összkiadás Kb. 24.00 Hírek. Időjárás. Szózat Kb. 0.05 Hangszerszólók 0.20 Komolyzenei zsákbamacska 2.00 Hírek. Időjárás 2.00–5.50 Az éjszaka zenéje

RÁDIÓ BRIDGE

Állandó műsorok: 0.00–24.00-ig Zene, hírek, információk 6.00–22.00-ig Angol nyelvű hírek minden egész órakor 9.00–10.00 Forintos percek (gazdasági magazin) 10.45 Apró. Az Expressz és a Rádió Bridge közös hirdetési műsora 12.00–13.00 Lóerő – Fábián László autós műsora

VASÁRNAPI RÁDIÓ

Gobbi Hilda (Kossuth, 17.05)

KOSSUTH

járás. Útközben 16.05 Műsorajánlat 16.10 Művészlemezek 17.00 Hírek. Időjárás. Útközben 17.05 Színészmúzeum 18.00 Esti krónika 18.20 Nóták 19.00 Hírek. Időjárás 19.05 Sportvilág 19.25 Műsorismertetés 19.30 Jó éjszakát, gyerekek 19.40 Operettnyitányok 20.00 Hírek. Időjárás 20.05 Archívumok mélyéről 21.00 Hírek. Időjárás 21.05 Katzenjammer 22.00 Késő esti krónika 22.20 Emlékezetes rádióhangversenyek 24.00 Hírek. Időjárás. Totó 0.10 Himnusz

PETŐFI

6.00 Végre vasárnap! 8.30 Színe-java 9.00 Hírek. Időjárás 10.00 A Magyar Rádió Karinthy Színpada

muzsika koránkelőknek 8.00 Hírek. Időjárás 8.05 Világhírű orgonaművészek felvételeiből 9.00 Műsorismertetés 9.05 Operaházi arcképcsarnok 10.00 Hírek. Időjárás 10.05 Új Zenei Újság 10.40 Az MRT gyermekkórusa énekel 10.50 A Kolinda együttes felvételeiből 11.05 Európa hangversenytermeiből 12.55 Hangok és visszhangok 13.05 Új Philips kompaktlemezeinkből 14.00 Hírek. Időjárás 14.05 Jubilate Deo 15.00 Nagy mesterek – világhírű előadóművészek 16.00 Hírek. Időjárás 16.05 Szalon 17.00 A kamarazene kedvelőinek 17.45 Új felvételeinkből 18.00 Hírek. Időjárás 18.05 Beszélgetések az egyházzenéről 19.00 Paata Burcsuladze operafelvételeiből 19.30 Hírek. Időjárás 19.35 Hangverseny-különlegességek 20.45 Bebádo-

„Terveztem
és
játszottam a
bábbal, és azt
hiszem, ez a
boldog élmény
meghatározta
a pályámat.
Hiszek
a csodában,
a bábok életre
keltésének,
átváltozásának
csodájában."

Koós Iván

Budapest Bábszínház
KOÓS IVÁN GALÉRIA

ÉLETMŰ KIÁLLÍTÁS

KOÓS IVÁN MŰVEIBŐL

2000. december

ÉLETRAJZI ADATOK

Született: 1927-ben.
Tanulmányai: a **Képzőművészeti Főiskolán** szerzett művész-tanári diplomát. Már tanulmányai során foglalkoztatja az a gondolat, hogy miként viselkedik egy statikus műtárgy, ha mozgásba hozható. Az „életre keltett látvány", a karakterré átváltozó anyag vezeti az „átváltozások végtelen világába." A különböző anyagokból felépített figurákat, bábokat „életre akarta mozdítani".

Munkahelyei:

A főiskola elvégzése után a **Műegyetem rajz tanszékén** tanársegéd. A pedagógiai tevékenység mellett egyre intenzívebben foglalkoztatják a bábművészet kérdései.

1954-től az Auróra Bábegyüttes művészeti vezetőjeként új képzőművészeti kifejezési formákat keres: bábjai olyan „tárgyak", amelyeket emberi tulajdoságokkal ruház fel. Izgatják a bábművészet és a zene összekapcsolásának lehetőségei. Itt ismerkedik meg későbbi feleségével dr. Vajna Ildikóval, akivel 42 évig él együtt. Fia, Koós György TV főrendezőként képviseli apja szellemi örökségét.

1960-tól haláláig **az Állami Bábszínház**, későbbi nevén **Budapest Bábszínház** báb-és díszlettervezőjeként, majd művészeti vezetőjeként, és több éven át művészeti igazgatójaként dolgozik.
Végleg elkötelezi magát a bábművészettel: elsődleges céljának tekinti a korlátlan gyermeki fantázia felszabadítását. Vallja, hogy a **gyermek** az esztétikai élmények befogadásával egyidejűleg válik nézővé is.

Új és új képzőművészeti megoldásokkal kísérletezik, új kifejező eszközöket alkalmaz, és emeli ezzel a báb-műfajt a legmagasabb szintre: a színház **felnőttek** számára készített előadásai – az ő terveinek is köszönhetően – bejárják a fél világot.
Az anyaggal, a különféle technikákkal való küzdelem, az átalakulás varázsának létrehozása teremti meg számára képzőművészeti alkotásainak sajátos ízét, hangulatát, annak izgalmával és feszültségével együtt.

Az 1990-es években megújuló bábszínház művészeti igazgatójaként a hagyományokra épülő új szemléletmóddal új stílust teremt meg. Igazgatói feladatkörének megszűnése után is töretlen munkakedvvel, és művészeti vezetőként, vezető tervezőként a tőle megszokott igényességgel végzi munkáját.

1995-től a Képzőművészeti Főiskola (később Képzőművészeti Egyetem), valamint a **Színház-és Filmművészeti Főiskola** (Később Színház és Filmművészeti Egyetem) oktatója 1999-ben bekövetkezett haláláig. Ebben a minőségben sokat tesz a báb-és díszlettervezést, valamint bábszínész mesterséget tanuló ifjú nemzedék művészeti neveléséért.

Kitüntetései: Kossuth-díj, Jászai Mari-díj (két alkalom), Érdemes-és Kiváló művész cím.

A KIÁLLÍTÁSON BEMUTATOTT MUNKÁK:

A CSÁSZÁR ÚJ RUHÁJA	1960
SZENTIVÁNÉJI ÁLOM	1964
PETRUSKA	1965
GULLIVER LILIPUTBAN	1966
ANGYAL SZÁLLT LE BABILONBA	1967
A KISPOLGÁR HÉT FŐBŰNE	1969
A CSODÁLATOS MANDARIN	1969
CSONGOR ÉS TÜNDE	1974.
A KATONA TÖRTÉNETE	1976
DIÓTÖRŐ	1978
CIRKUSZ	1979
CANTATA PROFANA	1980
ODÜSSZEUSZ, A TENGEREK VÁNDORA	1982
BERZSIÁN ÉS DIDEKI	1983
KALEVALA	1984
A VIHAR	1988
ÁRGYÉLUS KIRÁLYFI	1994
VARÁZSFUVOLA	1995

LÉGIPOSTA

Most már értem B. Zsiga bácsit. A hetvenes években ismerkedtünk össze. Akkor már rendszeresen hazalátogatott. Hetven körül járt, de még mindig dolgozott valamilyen kaliforniai vasüzemben. Testvéreit látni jött, és még valamiért. Őszibarackot enni. Alaposan elmagyarázta, hogy ott, náluk a gyümölcs mindig hibátlan, soha nem kukacos, sokáig épen marad. „Csak íze nincs, semmi íze, csak édes!" – sóhajtott fel. A másik gondja a paprika volt. De a legjobban a meggy hiányzott neki, ami – állította – Amerikában nincs is. Tehát az ember vagy megadja magát a helyi táplálkozási szokásoknak, ízlésnek, s él „Rómában, mint a rómaiak", vagy a konyhájában próbál magyar szigetet teremteni.

Meggyel én sem találkoztam itt, miközben könnyen lehet, hogy valahol terem ebben az irdatlan méretű országban. (Nem is merem leírni, hogy nincs, mert biztos helyreigazít egy Amerikából jobb olvasó.) A haza az ízekben (is) van. Most már pár hónapja tudjuk, hol van a pék, ahol a mi ízlésünknek megfelelő kenyeret árulnak, s ahol még sós stangli is van. A zsemle pocsék. Elkeseredett kísérletek után sikerült majdnem tökéletes körözöttet teremtenem. Itt nincs liptói túró. Sok minden más is hiányzik, de az emberi találékonyság nem ismer határokat. Például sikerült rábeszélnem a hentest a szupermarketban, hogy a marhapörkölt előállításához alkalmas enyhén mócsingos húst adjon. Most már ad. Látom a szemük villanásán, amint megállapítják: itt van a tébolyult, akinek nem kell a szépen megtisztított, zsírtalan hús.

Mert az ember egyszerű, otthonos ízeket keres. Én például a zöldborsólevest. Tudok évek óta Amerikában élő honfitársnőről, aki somlói galuskával kísérletezik, és mindig úgy időzíti hazautazásait, hogy meggylevesszezonban legyen Magyarországon.

Vannak, akik egészen nagy vállalkozásokra képesek. Mákos bejglit sütnek például. Vajon hol találnak itt mákdarálót? Egy kutatótól tudom, vannak magyar csigatészta-készítő körök, s sokan esküsznek a magyar kolbászkészítőre, aki csomagban küldi majdnem eredeti termékeit. Az otthoni, hazai ízek több generáción keresztül hatnak, lehet, hogy esetenként erősebben kötik az embert a kultúrához, mint az anyanyelv. Tehát az ember próbálkozik, kísérletezik. A tapasztalataim alig egyévesek. Még nem dőlt el, hogy idővel további ízátültetésekkel próbálkozom vagy feladom. És akkor jöjjön az amerikai konyha a maga nagy nemzetköziségével. Azt is meg lehet szeretni.

Kellemes hétvégét Önnek!

Miklós Gábor
(Washington)

NÉPSZABADSÁG ● *magazin*

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ 1034 Budapest, Bécsi út 122-124., telefon: 250-1680 ● FELELŐS SZERKESZTŐ **VÖLGYI VERA** ● KÉPSZERKESZTŐ **Féner Tamás** ● MŰVÉSZETI SZERKESZTŐ **Fábián István** ● TERVEZŐSZERKESZTŐ **Gyuska Györgyi** ● MUNKATÁRS **Galambos Ágnes, Hegedüs Noémi** ● OLVASÓSZERKESZTŐ **Szabó György** ● SZERKESZTŐSÉGI TITKÁR **Kócse Ágnes** ● SZÁMÍTÓGÉPES TERVEZÉS **Flaskár Ildikó** ● Kiadja a NÉPSZABADSÁG RT., FELELŐS KIADÓ **LENGYEL L. LÁSZLÓ** vezérigazgató ● MŰSORSZERKESZTŐSÉG MTI Kiadói Kft. FELELŐS VEZETŐ **Kohut Tibor** ● TÖRDELÉS Népszabadság Fényszedő Kft. ● SZÍNES ELŐKÉSZÍTÉS **DR. WEIGERT Color Stúdió** ● HIRDETÉSFELVÉTEL Primus Kft. TERMÉKMENEDZSER **Pajlócz Júlia** ● NYOMÁS **Révai Nyomda Kft.** 1037 Bp., Kunigunda útja 68. ● ISSN 1219-851X

A VARÁZSLÓ

Kevés embernek adatik meg, hogy egész életében varázsoljon. *Koós Iván* báb- és díszlettervező olyan világot teremt a Budapest Bábszínház pöttömnyi színpadára, ahol a rossz mindig megbűnhődik, és a jó elnyeri méltó jutalmát. A művész ősz fejjel, szelíd tekintettel, ötszörös nagypapaként is töretlen lelkesedéssel, mesékről álmodik.

– Festőművésznek készült, miért választotta mégis a bábtervezést?

– A bábozásban minden művészeti ág benne van, és mindegyikhez kell érteni. Amikor a pályám kezdetén megalapítottam az Auróra együttest, akkor is az volt a célom, hogy a bábjátszás ősi hagyományait ötvözzem a modern kor kínálta lehetőségekkel. Csodálatos időszak volt. De akkor is, most is a képzőművészet oldaláról közelítettem, és sok kísérletezés után találtam meg ezt a műfajt, melyet leginkább mozgó képzőművészetnek lehetne nevezni.

– Amikor bábot tervez, számolnia kell azzal, hogy több ember munkája révén tud csak megszólalni. A mozgató, az öltöztető, a hangját kölcsönző színész és ön is, mindig háttérben maradnak. Mégis, mikor kezd önálló életet egy báb?

– A tervezéstől a bemutatóig hosszú hónapok telnek el. Először csak gondolkodom, miközben ismerkedem az adott mű világával, a lehetséges karakterekkel. Csak ezután következik a rajzasztalon a konkrét tervezés. Innen is hosszú az út, amíg esetleg egyszerű fából és néhány rongydarabból gyúródik, gyúródik, és végül megszületik valami. Ilyen élményem volt nemrégiben, amikor a Vigadó Galériában többek között Sztravinszkij A katona történetének katonája és ördöge is szerepelt egy kiállításon. Most is, a bemutató után több évtizeddel a látogatók ismerősként állták körül. Nem véletlen, hogy annyira a szívemhez nőttek, hogy itt vannak velem az otthonomban is.

– A bábtervező örök gyerek maradhat?

– Azt nem tudom, de közös életet élek a figuráimmal, és a játékosság öröme maga a boldogság.

GALAMBOS ÁGNES

HARMADIK OLDAL

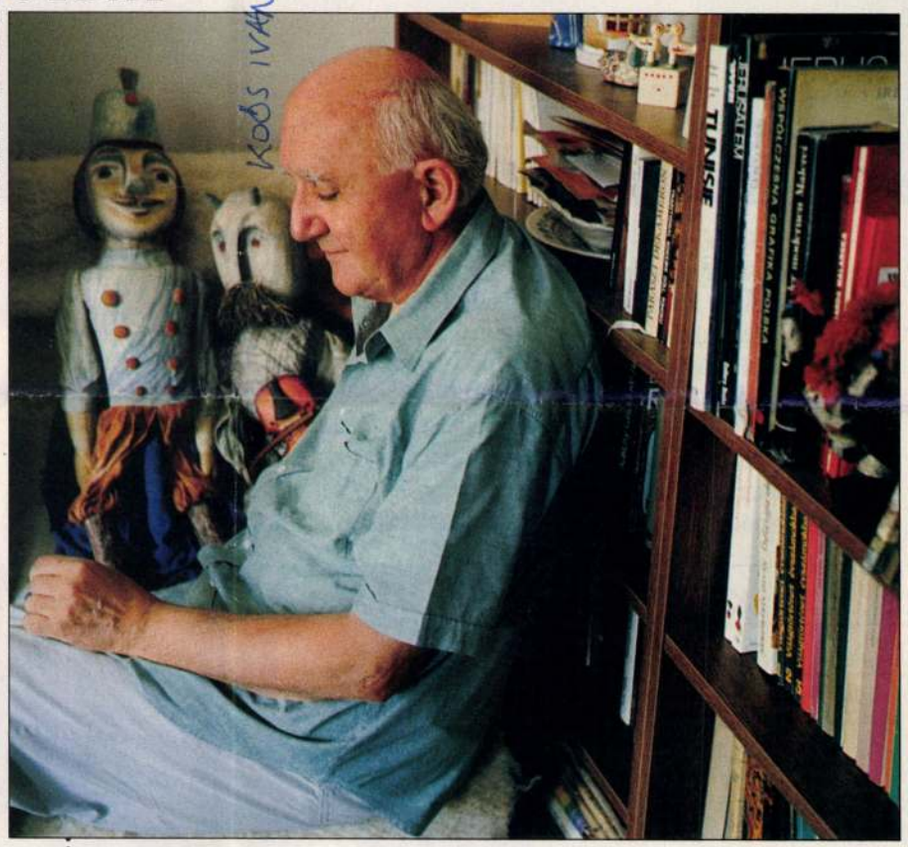

FOTÓ: FÉNER TAMÁS

FOTÓ: FEB/REX

ELVIS-BABA ● Egy cent híján ötven dollárért lehet hozzájutni Elvis kicsinyített másához. A baba, a Király katonaéveire emlékeztetve, uniformist visel – képünkön a díszegyenruhás változat látható –, de adnak hozzá hiteles kiegészítőket is, például akkori barátnője (s később felesége), Priscilla Beaulieu kicsinyke fotográfiáját, mely bizonyára a levéltárcájában volt. Ehhez járul egy miniatűr szerelmes levél. Az amerikai gyűjtők nagy örömmel fogadták korábban Elizabeth Taylor és Audrey Hepburn figuráját is.

KÉT ÁRVA KISELEFÁNT ● Mindössze hathetesek, de naponta fejenként lenyelnek tizenkét liter tejet ezek a magukra maradt állatok: az erdei felügyelők találtak rájuk, anyjuk mellett, akit orvvadászok lőttek le. Rögtön be is vitték őket a kenyai nemzeti park állatkertjébe, ahol szakszerű bánásmódban van részük. Nevet is kaptak mindjárt, természetesen, az egyiket Malutinak, a másikat Natuminak hívják. Nem könnyű felnevelni őket, hiszen állandó figyelemre van szükségük, sőt, ott kell a közelükben aludnia az ügyeletesnek, hogy nyugodtan töltsék az éjszakát. A tervek szerint egy év múlva engedik vissza őket a vadonba.

FOTÓ: SIPAPRESS

HÍREK, ÉRDEKESSÉGEK A NAGYVILÁGBÓL **HALLOTTA MÁR?** HAZAI ESEMÉNYEK, PROGRAMOK

A programajánlót összeállította: **MESTER LÁSZLÓ**

FESZTIVÁL ● Augusztus 29. és szeptember 5. között rendezik a II. Zsidó Nyári Fesztivált Budapesten. A szervezők célja, hogy bemutassák a kultúrák, hagyományok egymást megtermékenyítő hatását, egymás gazdagításának tényét, a népek egymáshoz közelítésének, sikeres együttélésének megvalósulását. Az idei program nemzetközi sztárok részvételével, a kultúra minden területének – zene, liturgia, tánc- és énekművészet, film, könyvszemle, kiállítás, ifjúsági találkozó stb. – felvonultatásával kíván szólni mindazokhoz, akik érdeklődnek a zsidó és az egyetemes kultúra összefonódása iránt.
A nyitóhangverseny 29-én, vasárnap 19.30-kor lesz a Dohány utcai zsinagógában, ahol Magyarország egyetlen professzionális koncertfúvószenekara, az 50 tagú Budapesti Koncertfúvósok Honegger: Dávid király című művének eredeti fúvószenekari változatát mutatják be. A képünkön látható 1992-ben alakult együttest ma a világ legjobb koncertzenekarai között tartják számon.

A KLEZMER FEJEDELME ● A klezmer a világban szétszóródott zsidó közösségek ünnepeinek hagyományos zenéje. Giora Feidman klarinétművész szerint – akit virtuóz játéka a klezmer királyává emelt – ez a zene olyan, mint az antik hordóban érlelt bor: az egész emberiség álmait, reményeit, bánatát és örömét fejezi ki. Feidman, aki nem először koncertezik hazánkban, új műsorát szeptember 1-jén 19 órától, a budapesti Dohány utcai zsinagógában, majd szeptember 2-án 19 órától Szegeden, a zsinagógában mutatja be. A különleges zenei randevún a királyt saját kisegyüttese kíséri.

TELEVÍZIÓ

Meszléry Judit (Duna tv, 18.15)

TV 1

6.00–9.00 Nap-kelte 9.00 Tízórai 9.05 Marienhof – német filmsor. 9.50 Játék 10.00 Hírek 10.05 Egészség–betegség 10.45 Játék 10.50 Információk, meteorológia 11.10 Happy Holiday – német filmsor. 12.00 Déli harangszó, hírek 12.05 Üzlet délidőben 12.25 Telepakk 14.00 Hírek 14.10 Szívtipró gimi 15.00 Repeta 16.30 A homok titkai 17.05 Egy hátizsákra való kaland – német–finn filmsor. 17.30–17.55 Kapcsolj be! 17.30 hANGOLka 17.45 Syabonga – ausztrál kisfilmsor. 17.55 Katolikus krónika 18.15 Üzlet 18.30 Tipp-Hopp! – Szórakoztató vetélkedő 19.00 Esti mese 19.15 Múzsa 19.30 Híradó 19.50 Sporthírek 20.05 Magyarok cselekedetei 20.15 Vészhelyzet 11.10 Stúdió '97 22.00 Oscar-díj-átadás 23.30 TeleJazzPódium 0.10 Híradó 0.20 Amatőr gyorsulási verseny

TV 2

8.30 Közvetítés a parlament üléséről 16.30 Drehscheibe Europa – A Deutsche Welle közép-európai magazinja 16.55 Fehér névjegykártya – lengyel filmsor. 18.00–19.00 A körzeti stúdiók műsora 18.00 Körzeti híradók 18.15 Körzeti magazinok 19.05 Magnum 20.00 Mesterművek – angol képzőműv. sor. 20.10 Felkínálom 21.00 Kriminális 21.30 Mindent vagy semmit! 22.00 Híradó 22.15 Aktuális 22.45 Szerelem a halál árnyékában – am. tévéfilm 0.15 Magyarok cselekedetei

DUNA TV

8.00 Segítség! Tanulok?! Távoktatás 8.30 Starting Business English 9.00–12.00 Képes krónika 12.00 Déli harangszó, lapozó 12.20 Ritmus '97 13.00 Esti kérdés 13.15 Blanche – kanadai filmsor. 14.00 Hanza-városok – német ismeretterj. film 14.15 Kapcsok – ismeretterj. magazin 14.55 Magyarország horgászvizei 15.35 Koncert gyermekkezekre 16.20 Figyelj!!! 17.05 Hélene és a fiúk 17.30 Mese 18.00 Híradó 18.15 Özvegy és leánya – magy. tévéfilm 19.05 A jólét alapjai – angol animációs film 19.25 Hét-határ – külpolitikai magazin 20.05 Gazdakör 20.45 Esti kérdés 21.00 Híradó 21.20 Sportpercek 21.30 Akkumulátor – cseh játékfilm 23.15 Héthatár 23.55 Vers

SZÍV TV

9.00 Torna 10.30 Autósport 12.30 „Az én esetem…" 14.30 Akarunk-e élni? – környezetvédelmi magazin 16.30 Príma torna hölgyeknek 17.00 Zsarnok a családban – am. vígjáték 19.00 Action Man – am. játék- és rajzfilmsor. 19.30 Különjárat 20.00 pH-érték 20.30 Eurostar-kapásjelző 21.05 Az erőszak – amerikai akciófilm 23.00 Kockáztató

MSAT

0.50 Music Box 6.00–9.00 „Vekker" 9.30 Music Box 13.30 Zoom 14.00 Játszd újra… 14.30 Parti sétány Ausztrália 15.00 Fociparádé 16.30 Music Box Top Ten 17.00–19.30 Nap tv 17.00 Music Box 19.30 Cops 20.00 Poirot – angol filmsor. 21.00 A szépség és a szörnyeteg 22.00 Parti sétány Ausztrália 22.30 Hármas átverés – am. akció 24.00 Autó-motor

TV 3

14.00 Ments meg! 15.50 Negyedóra 16.10 Salty, a fóka 16.40 Stíluspercek 16.50 Aszfaltbetyár 17.20 Érezni a forróságot – am. akció 19.00 Híradó, sporthírek 19.15 A kisasszony 19.45 Játék 20.20 Miért??? 20.50 Aloha Sport 21.00 Halálos barátság – am. pszichothriller 22.50 Napi profit 23.05 Negyedóra informatika 23.20 Aloha Sport

MULTICHOICE

7.00 Arsene Lupin, rajzfilm 7.30 Iznogoud, rajzfilm 8.00 Simon és az álomvadászok, családi mozi 10.00 Búcsú a fegyverektől 12.00 Cyrano de Bergerac, dráma 14.00 Papírvadászat 16.00 Vinny, az 1 gyügyű 18.00 Kék ég, dráma 20.00, 21.00 Oscar-díj-átadás, 1997.

NAP TV

17.00-19.30-ig Napnyugta az MSAT csatornán. – Riporter kerestetik vetélkedő – Sandy Bell (rajzfilm) Szerdán reggel 6 és 9 óra között Napkelte az MTV 1-en. – Klónozó itthon: Gergátz Elemér – Leszokni gyógyszerrel? – Lesz-e ébredés műtét után? – A vényellenőrzés csődje – Kereszttűzben a felsőoktatási bérek – Európai újságíródíj Gömöri Endrének

HBO

16.30 Jó barátok 17.00 Kaliforniába jöttem 17.30 Tombstone – halott város 19.45 Isten óvja a királynőt! 21.45 Melrose Place 22.30 Gengszterek földje 24.00 Fuss, szaladj, menekülj!

EUROSPORT

8.30 IAAF tájfutó VK 9.30 Gyorskorcsolya ifjúsági vb 10.30 Síugrás VK 12.00 Labdarúgás – eurogólok 13.00 Ökölvívás 14.00 Funsports 14.30 Triatlon 15.00 Tenisz ATP-torna 17.00 Tenisz ATP-torna 22.20 Ökölvívás 23.00 A labdarúgó-vb legendái 24.00 Labdarúgó-vb 1.30

RÁDIÓ

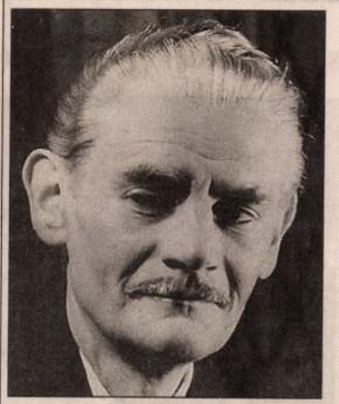

Solti Bertalan (Kossuth, 11.37)

KOSSUTH

4.30 Reggeli krónika 9.05 Napközben 11.05 Zenés játékokból 11.37 Münchhausen kalandjai – Bürger regényének rádióváltozata 12.00 Déli krónika 12.40 Ki nyer ma? 12.50 Törvénykönyv 13.05 Vendég a háznál 13.20 A nagyhét népénekeiből 13.30 Tanúim lesztek! 14.05 Klasszikusok mindenkinek 14.35 Irodalmi figyelő 15.06 Ítélet 16.00 Délutáni krónika 16.10 Mindennapi gazdaság 16.20 Hasznos tudnivalók 16.25 Radar 17.05 „Magyarországról jövök…" 17.26 A Szabó család 18.00 Esti krónika 19.06 Sportvilág 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 Mikszáth Kálmán: A Tisztelt Házból 20.05 Táncházban 20.30 Határok nélkül 20.50 Beszélni nehéz! 21.05 A szólista: Deseő Csaba – hegedű 21.25 Nyeregben írt történelem 22.00 Késő esti krónika 22.30 Tér-idő 23.05 Egy énekes – több szerep

PETŐFI

4.33 Hajnali dallamok 6.03 Reggeli csúcs 7.46 Sportreggel 8.00 Petőfi-délelőtt 12.00 Magyarnóta-előadók hangalbuma 12.50 Korkérdés 13.03 Manapság… 13.15 Daráló 14.00 Csúcsforgalom 17.03 Petőfi-délután 18.54 Gordiusz plusz 19.03 Kölyökóra 20.00 Az ismeretlenségtől a világhírnévig 20.30 Magyar dzsessz 21.03 Levelek Áprilkának 1990. – Bohumil Hrabal írása 21.42 Mike Oldfield felvételeiből 22.00 Poptarisznya – magnósoknak 23.03 Sporthíradó 23.10 Ennyi…

BARTÓK

6.00 Muzsikáló reggel 8.10 Pódium 9.49 A Solid Bras fúvósegyüttes 10.05 Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem – 9. ének 10.27 Arturo Toscanini operafelvételeiből 11.42 Borsody László népzenei feldolgozásaiból 12.05 Hangverseny délidőben: Budapesti Tavaszi Fesztivál 13.15 Francia muzsika 14.05 Elza pilóta – Babits Mihály regényének rádióváltozata 15.00 Barokk szvitek 15.30 Mészöly Katalin operafelvételeiből 16.05 Muzsikus műhelytitkok 16.45 Berkes Kálmán klarinétozik 17.00 Talált tárgy 17.50 Népzenekutatók műhelyében 18.05 Dargomizsszkij: A kővendég – Háromfelvonásos opera 19.35 Budapesti Tavaszi Fesztivál kb. 21.40 Hangszerszólók 22.05 A hét zeneműve 22.35 Régi fúvószene 23.00 Helyettem írták

Ma: Duna tv, 20.05

Gazdakör

Ez a mi Napunk? – Gondolatok az agrárprogramról. A műsor készítői ismét elkísérték a Szabad Föld szerkesztőit, ezúttal Dunapatajra. Húsvét előtt bemutatnak egy különleges fülest, a csernynyulat. A külföldi tudósítók bemutatják Erdély virágait, és beszámolnak a vajdasági gazdák gondjairól. Locsolkodási szokások Palócföldön. Mindemellett agrárhírek a Kárpát-medencéből, kerti praktikák a Gazdakör 200. adásában.

– A Dohány utcai zsinagógába március 26-ra meghirdetett Musica Sacra koncert technikai okok miatt elmarad. A jegyek a váltás helyén becserélhetők, vagy

SZÍNHÁZ

Operaház: Giselle (bérletszünet, 7) – ***Budapesti Kamaraszínház – a Károly körúti Kisszínpadon:*** Sirály (7) – ***Fővárosi Operettszínház:*** Elisabeth (7) – ***József Attila Színház:*** Én és a kisöcsém (7) – ***Karinthy Színház:*** Korai fagy (7) – ***Katona József Színház:*** Cseresznyéskert (7) – ***Kamra:*** Mauzóleum (7) – ***Komédium:*** Azt meséld el, Pista! (7) – ***Madách Kamara:*** Baby Jane (7) – ***Merlin Színház:*** A Páholy Kft. aukciója (du. 5), A test angyala (a Klubszínházban, 8) – ***Nemzeti Színház:*** Szegedi Kortárs Balett (7) – ***Várszínház:*** Az ***színház:*** 8 nő (7) – ***Radnóti Színház:*** Nem félünk a farkastól (7) – ***R. S. 9. Stúdiószínház:*** A 4. Kedd (7) – ***Térszínház:*** Pálfy Margit előadóestje (7) – ***Thália Társaság:*** Egerek és emberek (7) – ***Új Színház:*** Hamlet (7) – ***Vígszínház:*** Háború és béke (7) – ***Pesti Színház:*** A dzsungel könyve (7) – ***Budapest Bábszínház:*** A dzsungel könyve (de. 10) – ***a Játszó-téren:*** A varázsfuvola (du. 3) – ***Józsefvárosi Pódium:*** Középiskolai színházi fesztivál: A néma levente (du. 5), Az előadás (8) – ***Bartók-emlékház:*** Ünnepi hangverseny Bartók

Bábok által elvarázsolt élet

Koós Iván hetvenesztendős

A hetvenesztendős *Koós Iván*, a *Budapest Bábszínház* művészeti vezetője nem nyugdíjas alkat. Tudására, tapasztalataira máig támaszkodhat a magyar bábjátszás legfontosabb műhelye egy olyan időszakban, amikor nem könnyű meghódítani a televíziós látványtól elkényeztetett ifjúságot. Születésnapi beszélgetésre kértük, mondaná el, a bábjátszás nagy korszakának elmúltával hogyan lehet felkészíteni a jövendő bábművészeket az új feladatokra, merre indulhat tovább a műfaj, amelyre az életét feltette.

Koós Iván festőnek készült, nagyszerű mesterek keze alatt tanult. *Kmetty-tanítvány* volt, a főiskola utolsó két évében pedig *Szőnyi* Istvántól leshette el a látvány komponálásának művészetét, a tárgyak líráját. Ez volt az útravaló, de mégsem a vásznat és az ecsetet választotta. Már a főiskolán csábította, elvarázsolta a bábok világa. Kollégáival bábpassiójátékot adtak elő a ferenceseknél, amit akkoriban nagyon rossz néven vettek. Mivel végzett művészként nem volt kedve vidéken tanítani, ez akkoriban kötelezőnek számított, elfogadta a *Műegyetem* hívását. Ám ismét csak csábították a bábok. Amatőr együttest alakított 1957-ben, az *Aurórát*, amely később *Astrára* változtatta a nevét. Végre azt csinálhatta, amire vágyott, a térben mozgó világgal foglalkozhatott. A piaristák fogadták be az együttest, ott készült el az első marionett-előadás, *A fából faragott királyfi*. Az iskola növendékeiből állt a társulat, műsoraikra csak meghívóval lehetett belépni. Később a fővárostól kaptak támogatást és főként állandó játszóhelyet az Erzsébet téren, egy moziteremben. Ebből a csapatból később öten hivatásul választották a bábszínészetet.

A Bábszínházhoz *Szilágyi* Dezső igazgató hívására ment, azóta hűséges a társulathoz. Akkor már tudta hogy a báb az igazi szerelme, s ez háttérbe szorította a festészetet. Fontosabb lett számára, hogy élő képeket komponáljon, hogy látványszínházat teremtsen. Számtalan „teremtménye" között is vannak kedvencek. Bábszínházi szobája sarkában máig őrzi a csodálatos mandarint, szeretettel emlékszik a *Petruskára* – nagy találkozás volt ez *Stravinskyvel*, mondja –, és megmutatja, igaz, már csak korabeli plakáton, a *Beckett Jelenet szöveg nélkül* című művéhez készült figuráját.

A felnőtt-bábelőadások, amelyekről máig legendák szólnak, hozták meg a színház nagy hírét szerte a világban – magyarázza. Itt mutatkozott meg a társulat kísérletező tehetsége, a vágy, hogy megmutassák, mit tudnak ebben a műfajban, s hogy kipróbálják, miként működik az felnőtt közönség előtt. Jó értelemben vett amatőr szemlélettel készültek ezek az előadások, csak akkor kerültek a közönség elé, ha már úgy érezték, teljesen elkészültek. A hatvanas években, a nagy korszakban szinte a Bábszínház volt az egyetlen avangárd színház. Amit nem engedtek máshol, arra itt legyintettek, hisz az csak báb. Egyetlen előadásukat állította le csupán *Aczél* György, *Ionesco* darabját, *A kopasz énekesnőt*. A *Beckett-művel* is sok gondja volt a hatalomnak, öt előadást engedélyeztek csak belőle, meghívott vendégekkel. Később aztán repertoárdarab lett belőle. De nem szorultak háttérbe a gyermekelőadások sem, sőt, e kísérletek tapasztalatai hasznosultak azokban.

Koós Iván festőnek készült, de már évtizedek óta hűséges a bábfigurákhoz

MTI-fotó – Manek Attila

Tíz bábszínésznövendék most, elsőként, a színművészeti főiskolán tanulhatja a mesterséget. Szükség is van arra, hogy négyesztendei képzés után álljanak a színpadra a jövendő bábosai. Egyre nagyobbak velük szemben a követelmények. A mai előadásokon már nem paraván mögött kell a figurákat mozgatni, nem elég csak a különféle technikákat elsajátítani. Ki is kell lépni a színpadra. Bár, vélekedik Koós Iván, a báb és élő játék keveredése időszakos divat csupán. A lengyelek és a csehek leplezték le először a műfajt, az illúziószínházat. Természetes, hogy ez a lépés megtörtént, hiszen a bábszínészt is feszíti az exhibíció, és nem is elképzelhetetlen, hogy színész és báb együtt szerepeljen a színpadon. Mostanra azonban a helyzet odáig fajult, hogy a báb már csak kellék, szinte zavarja a színészt. Ez a bábjátszás zsákutcája. Van lehetőség erre a színpadi együttélésre, de jó rendező kell ahhoz, hogy mindkettő dramaturgiai szerepét megtalálja.

Azok a növendékek, akik ma főiskolai éveiket töltik, s akik Koós Iványtól is tanulják a mesterséget, mindent megtanulnak, ami a színészmesterséghez kell. Nem tudható, hányan választják közülük végül a paravánok világát, ám mégiscsak ők a jövő reménységei, akiknek tovább lehet adni mindazt a tapasztalatot és tudást, ami az eltelt évtizedekben felhalmozódott. Ebben a korban az ember már erre is vágyik – mondta befejezésül Koós Iván.

(hanthy)

NAPLÓ

AQUINCUM-AUGUSTA RAURICA. Élet a Római birodalom két városában című svájci–magyar kiállítás ma délután négy órakor nyílik meg a Budapesti Történeti Múzeumban (budavári palota E épület, Budapest I., Szent György tér 2.).

A SÓ című musicalnek, Király Péter–Konter László–Háy János darabjának bemutatója ma délután három órakor lesz a békéscsabai Jókai Színházban.

KÖLCSÉNYI ZOLTÁN VISZSZASZÁMLÁLÁS. Hong Kong a 99. évben című fotókiállítása a Mai Manó Fotógalériában (Budapest VI., Nagymező u. 20.) tekinthető meg.

MUZSNAY ÁKOS grafikus tárlatát, amely József Attila adaptációk „e" kiállítására, március 26-án délután hat órakor Szakolczay Lajos nyitja meg a szentendrei Vincze Papírmerítő Műhelyben (Angyal u. 5.).

A KEDVES HAZUG című darabbal vendégszerepel a veszprémi Petőfi Színházban Szélyes Imre és Császár Angela március 26-án. A rendező Szilágyi Tibor. Március 9-én a Várszínház refektóriumában a veszprémiek adták elő Jerome Kilty darabját, a két szereplő Bajcsay Mária és Bálint Péter volt, a veszprémi előadást is Szilágyi Tibor rendezte. Mint ismeretes, a veszprémi színház 10-én a Nemzeti Színházban lépett fel a West Side Storyval. Az előadás teljes bevételét a színház vezetése felajánlotta a veszprémi színház újjáépítésére.

LAPOK A MAGYAR LAROUSSE TÖRTÉNETÉBŐL címmel Déva Mária, a lexikon felelős szerkesztője tart előadást a Magyar–Francia Társaság találkozóján, március 27-én, délután öt órakor a Nemzetek Házában (Budapest VI., Bajza u. 54.).

MILOS FORMAN nyolcévi szünet után hallatott magáról a Larry Flynt – A provokátor című pro-

Forródrót a NAT-ról

Bevezetik 1998-tól a nemzeti alaptantervet

A *Művelődési és Közoktatási Minisztérium* nem tér el a közoktatási törvényben meghatározott időponttól, 1998 szeptemberében bevezeti a nemzeti alaptantervet. A kormány képviselője a parla-

lentette: az idén az iskolák normatív alapon nyolcszázmillió forintot kapnak a NAT bevezetésére való felkészülésre. A pedagógus-továbbképzések pályázatai, amelyekhez az állam 3,4 milliárd fo-

Felsőoktatási bértárgyalások

Nem zárult le az országos felsőoktatási sztrájkbizottság, valamint a Művelődési Minisztérium között az a megbeszélés, amelyet *„a közalkalmazotti törvény alapján megemelt bérek kifizetése*

Sziveri János irodalmi díj Hizsnyai Zoltánnak

Először kapja felvidéki költő-szerkesztő

A *Magyar Írószövetségben* hétfő este adták át *Hizsnyai* Zoltán költőnek, a pozsonyi *Kal-*

oda *Babics* Imre költőnek, majd '93-ban az erdélyi *Zudor* Jánost jutalmazták vele költői munkás-

Háy János 1994-ben

A három tárlat mellé — de ez már nem is lehet véletlen — vizuális élményként a János vitéz színpadképei társulnak az esti előadáson a „csillagos színházban".

Az a péterrévei látogató is, aki már harmadszor nézte Szegeden a János vitézt, röpke élménybeszámolójában azt emlegette elsőként az idei előadásról, hogy ez volt eddig a „legmodernebb" előadás. Nem vitás, hogy a díszletekre, a kosztümökre gondolt. S az sem elképzelhetetlen, hogy az idei színpadképek megálmodóira bizonyos hatást gyakorolt a Petőfi-jubileumra készült János vitéz című rajzfilm. A díszleteket és a jelmezeket tervező Koós István egyébként egy interjúban elmondta, hogy Vámos László rendezői elképzelései alapján arra törekedett, hogy a díszletek és jelmezek is Petőfi János vitézének szellemét sugározzák: „Amit a század elején erre a daljátékra ráraktak, attól meg akarunk szabadulni; a népieskedő, gyöngyösbokrétás elemeket nem vállaljuk. A királyi udvar színpadképe például nem a konvencionális és megszokott „francia" miliőt idézi. Ez a felvonás a mi színpadunkon egy módos falusi gazda udvarán játszódik, paraszti környezetben. Tündérország színpadra állításában is azt igyekszünk kifejezni, hogy ez a hely sem esik olyan messzire a falutól. Többek között például az első felvonás birkanyája — maszkos, subás gyermekszereplők — Tündérországban is színre lép. Persze ott már a bárányok aranyszőrűek" — magyarázta a színpadi képek tervezője.

Nos, az előadás megtekintése után — de ezt szinte le sem merem írni — a nézőben olyan gondolatok kezdtek csintalankodni, hogy jó, jó, csak így tovább! Most már csak a szöveget és a zenét kellene megváltoztatni, vagyis megnézni, hogy abból „mit nem vállalhatunk", ha azt szeretnénk, hogy a János vitéz galóban Petőfi szellemét sugározza.

De ugye ez már több is, mint amennyit egy néző jogos igényként felvethet, aki végeredményben Kacsóh Pongrác operettjére váltott jegyet.

KIS ERZSÉBET

Koós István, díszlet- és jelmeztervező

Magyar Szó, 1948. aug. 20.

Kis Erzsébet: Szegedi színfoltok.

MDK

Koós Jenő Bp.i építész

Döntés a Villányi és siklósi székházak épitési ajánl. felett. Dunántul, 1927, febr. 2. 2.l.

Koós Judit, [ipar művész
berendezés tervező ?] MDh

Gyermekszoba-tervek ismertetése
Koós Judit: Modern otthon c. könyvéből

Fenyves György: Legyen gyermekszobája 14-15.l

Család és iskola, Bp. 1961. március XII/3

MDK.

Koós Judit

Hiradás előadásáról a bonni művészettörténeti kongresszuson

Magyar Nemzet 1964.X.9. lap -

Koós Judith

Út a művészethez
I. Könyv. Bevezetés a művészet történetébe

Napjainkban - és tágabb értelemben korunkban, Európa szerencsésebb tájain - új reneszánszát kezdte élni a bölcselet ismerete, a bölcselet tudománya, s ezen belül a bölcészet egyik különálló szakterülete, a művészetörténet, tágabb értelemben és mai elnevezéssel,a vizuális kultúra egyik fontos területe, amelybe több más mellet a művészet is beletartozik.

Számos könyv található, amely az európai művészettel foglalkozik. Kevés kivételtől eltekintve, általában úgy alkalmazzák a művészeti szakkifejezéseket, mintha ezt a "nyelvet", fogalmait és jeleit mindenki már kezdettől fogva értené. Pedig nem így van. A művészet nyelvének fogalmi kifejezéseit az irodalomban is fel kell ismerni, érthetővé és lehetőleg egyértelművé tenni, vagyis bevezetni az olvasót e nyelv titkaiba. Ha mindez világossá vált, akkor már a művészet bármely korszakáról, műfajáról írt munkát, bármely mesterről megjelent életrajzot, műalkotás leírását és értelmezését sokkal érthetőbb módon fogják folyamatosan olvasni, élvezni.

Koós Judith könyve ilyen bezetés a művészet világába, azzal a céllal, hogy ennek ismeretében majd a második könyv, amelyben az európai korszakok és mesterek történeteiről lesz szó, nagyobb nehézség nélkül érthetővé váljék. S ha egy meghatározás, kifejezés, művészeti kategória mégis megállásra késztetné az olvasót, ismét fellapozhatja az első könyvet, ahol választ kaphat kétségeire. A két könyv tehát feltételezi és kiegészíti egymást. Egymásra épül a két munka úgy, hogy ugyanakkor külön-külön is önálló egészet képeznek. Fellapozhatjuk ott, ahol ismereteink kiegészítést igényelnének, ott, ahol a pillanat vizuális látványa, élménye, segítségre szorul. Így az érdeklődő olvasó számára a művészet, a vizuális kultúra útjain való élményszerző ideje nem felszínes szórakozás lesz többé, amelyekben a szép képek, szövegrészek könnyen elhalványodnak és eltűnnek az időben. . . Ismerete tudatossá válik, hatékony és mélyreható alapokra épülve, egyéniségének meghatározó vonásaivá, kultúrává nemesedik.

E két könyv anyaga Szerzőnek a Budapesti Református Teológiai Akadémián éveken át tartott előadásaira épül, melyeket évenkénti egy-egy féléves szemeszterre hasonló címen hírdetett meg. Alapvetően új szempontú, előzmény nélküli, új vállalkozásnak kellett ennek lennie, merőben új metodikával, módszerekkel, a művészettörténet új megközelítésű igényével. Mindenekelőtt azért, mert a tizennyolc-húsz év körüli hallgatók, akik bár mind érettségivel rendelkeztek, általában alig, vagy egyáltalán nem sajátították el a művészeti alapismereteket.

Szerzőnek az a több éves tapasztalata, hogy aki pontosan és lelkiismeretesen sajátította el ezt az anyagot, s a szorgalma is megfelelő volt, az az első könyv, illetve az első rész, a Bevezetés a művészet történetébe ismerete után a másodikat, Az európai művészet nagy stíluskorszakai és mesterei címűt már otthonosan tudta követni, hatékonyan és mélyrehatóan volt képes eligazodni a logikusan és tudatosan felépített ismeretanyagban és meglepően jól és gyorsan tájékozódott benne, ugyanakkor mindez öröm és szépség forrásává válhatott.

Ez a cél vezette Kiadót és Szerzőt a két könyv megjelentetésével, amelynek első könyvét most kezében tarthatja az olvasó. A két könyv felelős szerkesztője D. Kovács Júlia, számos vizuális neveléssel foglalkozó könyv felelős szerkesztője, (magánkiadója Danczák István) aki ezúttal is biztos tudással ismerte fel e könyvek kiadásának fontosságát.

(Az I. könyv ára: 165,-Ft + postaköltség, megrendelhető a Szerkesztőség címén.)

-er-

Délibábok hazája

Ez év nyarán fejeződött be Debrecenben az a nagyszabású kiállítás-sorozat, melyet a fenti címmel rendezett meg a Déri Múzeum.

A Hortobágyot bemutató sorozat 1990-ben kezdődött. Ekkor a korai (1846-1919) festményeket, grafikákat, szobrokat és ősfotókat láthatta a közönség. Egy évvel később az 1920 és 1960 között készült képző- és fotóművészeti alkotásokat állították ki, 1992 első felében az utolsó három évtized termésével találkozhatott a látogató. A Hortobágy mai életét, szín- és formavilágát a művészet eszközeivel megjelenítő festők, grafikusok között olyan neves alkotók szerepeltek, mint Bod László, Gyarmathy Tihamér, Hézső Ferenc, Kurucz D. István, Maghy Zoltán, Szabó Vladimír. Külön kiállításon mutatták be a nagy pusztán újabban készült legszebb fotókat is.

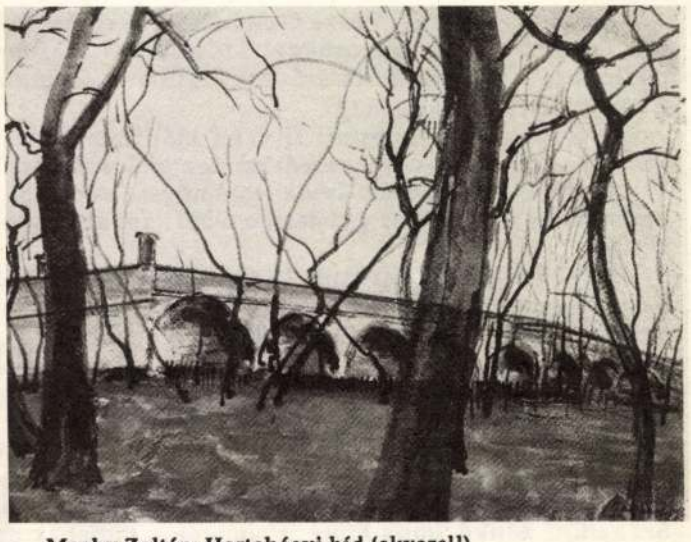

Maghy Zoltán: Hortobágyi híd (akvarell)

A Déri Múzeum nagyszabású vállalkozását örömmel nyugtázzuk, mert korunk elembertelenedő képzőművészeti próbálkozásai közepette kiállításuk a hazai tájak szépségére, a magyar puszta néprajzi, kultúrtörténeti vonatkozásaira hívta fel a figyelmet.

A sorozat szerkesztését, a kiállítások rendezését dr. Sz. Kürti Katalin végezte, akinek újabb eredményeihez szívből gratulálunk. Személyét, munkásságát egyesületünk tagjai jól ismerik, hiszen előadásaival a múltban több ízben gazdagította összejöveteleinket.

*

Kellemes és hasznos kirándulás

Szeptember végén kicsiny, lelkes csoport szállt buszra a Kosztolányi téren és Érd-Ófaluba kötött ki, a minaret tövében. Tagtársunk, Jáki Ferenc, Ófalu szülötte, verseivel fűszerezve ismertette a falu nevezetességeit: a minareten kívül, amelyet megmásztunk, megtekintettük a Liget Termál gyógyfürdőt, II. Lajos emléktábláját, a műemlék-templomot, Bogner Margit nővér sírját és a II. világháborús emléket.

A Magyar Földrajzi Múzeumban Balázs Dénes tagtársunk fogadott, szakszerű magyarázatokkal vezetett végig a páratlan értékeket bemutató, gazdag anyagú termeken. Az udvaron tiszteltegtünk Kőrösi Csoma Sándor és több híres magyar világjáró szobránál.

Ráadást is kaptunk, mert Király János tagtársunk meghívott érdi házába, hogy gyönyörködjünk képgyűjteményében. A lugasban és az ebédlőben dúsan terített asztal várt ránk a kedves háziasszony és leányuk gondoskodó jóvoltából. Az emelkedett hangulat miatt még az esti vonatot is nehezen értük el.

Köszönet a vezetőknek, vendéglátóknak! Szándékunk, hogy az ilyen kirándulást, hagyományteremtő célzattal, minden évben megismételjük.

HÍREK

Október 22-én a Józsefvárosi Galériában nyílt meg **Susan Dobay (Dobay Zsuzsa)**, Kaliforniában élő tagtársunk kiállítása, mely alkalomra eddigi munkásságát reprezentáló katalógust is megjelentettünk. A kiállítás ünnepélyes megnyitásán Faragó Laura ének- és Sellei Zoltán előadóművész szerepelt. Az alkotó életútját-munkásságát Gergely Mihály és Geröly Tibor méltatta.

–A XIII. kerületi Dagály utcai főkönyvtárban október 31-től Őszi álom címmel **kollektív képzőművészeti kiállítás** nyílt. A tárlatot Geröly Tibor nyitotta meg, a szervezés és a rendezés Fenyves Mária Annunciátát dicséri.

–A Pestszentlőrinci Rózsa Galériában **Szalkári Rózsa** festőművész, a biatorbágyi Művelődési Házban pedig **Ács Ferenc** intarzia-művész kiállítását Gomola György költő nyitotta meg.

–A Gyulai Polgármesteri Hivatal kiállítótermében **Pongrácz Zoltán** festményeiből rendeztek kiállítást.

–Kecskeméten **Xantus Gyula** festőművész képeiből - **Tóth István** fotóművész gyűjteményéből - rendeztek kiállítást.

–**Zöld Frigyes** tagtársunk 40 grafikáját a belgiumi Gent-ben mutatták be az érdeklődőknek. Erre az alkalomra kétnyelvű katalógus készült.

–**Urbán Annamária** festményeiből **Budapesten a Nemzetek Házában** rendeztek kiállítást, jelenleg pedig a **szegedi** Karolina Elemi iskola és gimnázium ad otthont önálló kiállításának.

–A IX. kerület Kinizsi u. 22. szám alatt Arany kopjások és a nemzeti hadsereg címmel rendezett kiállításon **Szabadiné Sinkó Ilona** hímzett címerét is láthatják az érdeklődők.

–A Békéscsabai Munkácsy Galériában **Réti Mátyás** festőművész alkotásaiból rendeztek kiállítást.

–Október végén a Dorogi Galériában **Furlán Ferenc, Gerő András, Kőhegyi Gyula, Popper Kornél** és **Veres Miklós** közös tárlatát rendezték meg. A Vecsési Művelődési Központban **dr. Szulyovszky József** amatőr festő gyűjteményes kiállítására került sor. Mindkettőt Geröly Tibor nyitotta meg.

–A Biharból elszármazottak hagyományos éves találkozóját most **Berettyóújfaluban** rendezték. Ez alkalomból két kiállítás is nyílt. Az "elkerültek" tárlatán **Detzky Júlia, Körtvélyessy Magda** és **Kürthy Sándor**, a helyi művészek bemutatkozásán **Birizdó Gabriella, Kárpáti Gusztáv, Kurucz Imre, Lisztesné Pásztor Nóra, Nagy Sándor, Soltész Kálmánné** és **Tóth Sándor** szerepelt. Valamennyien egyesületünk tagjai.

–**Határ János** algériai ihletésű festményeiből Ercsiben rendeztek kiállítást.

–**Losonci Lilla Festőművészt Georg Bush, az Egyesült Államok elnöke levélben köszöntötte** abból az alkalomból, hogy egyik festménye,a Kis-Duna magángyűjteményébe került.

–**Korponay Margó** akvarelljeiből, festményeiből Eger és Tiszapalkony után Tatabányán rendeztek kiállítást.

–A Dömösi Galériában a közelmúltban a **"Martsa család"** mutatkozott be. Martsa Piroska, dr. Martsa Balázs, M. Szűcs Ilona, Martsa Alajos és Martsa István munkásságát Kratochwill Mimi művészettörténész méltatta.

–A Széchenyi István Általános Iskolában (XIV., Telepes u. 32.) leleplezték Gróf Széchenyi István mellszobrát, **Kelemen Kristóf** alkotását.

–**Szalatnyay József** Szombathelyi -rehabilitációs- kiállításának rendezéséért ezúton is köszönetet mondunk **Dancs Jánosnénak** és **Várnai Valériának,** s neki egyúttal gratulálunk a Művelődési és Sportház igazgatójává történt kinevezéséhez is.

–A Körmendi Művelődési Központban Mesevilág címmel **Füzesi Zsuzsa** grafikusművész kiállítását rendezték meg.

–A Jászapáti Helytörténeti Múzeumban november 21-ig tekinthetők meg **Detzky Júlia** iparművész textilfestményei.

–A VII. kerületi Nyugdíjas Klubban bensőséges ünnepségen köszöntötték tiszteli **Heil Editet** születésnapja alkalmából. Nagy József karnagy és "csapata" jó hangulatot varázsolt a termet zsúfolásig megtöltő érdeklők körébe. Az elnökség nevében az ünnepeltet Geröly Tibor köszöntötte. Heil Edit képeiből ez alkalommal kiállítás is nyílt.

Baktai Faragó József tagtársunk munkásságát a Krúdy Gyula irodalmi társaság Krúdy emlékéremmel ismerte el. Gratulálunk!

ÜGYELET

Az István út 42-ben minden kedden (ez évben december 15-én utóljára) 9-11 óráig Láng Miklós alelnök várja az érdeklődőket.

Láng Miklós két könyve

Egyszer lesz, hol nem lesz: ifjúsági sci-fi, A/5-ös méretben, 120 oldalra fűzve, ára 165.- Ft. A Művészetbarátok Egyesületének kiadásában.

A sablonos űrkalandos történetektől merőben eltér ez a könyv. A hibernált, majd 100 év elmúltával életre keltett fiatal párnak be kell illeszkednie a megváltozott földi világba. A leány meg tud felelni a várakozásoknak, de az előző életében is bűnöző fiút visszahúzza a múltja.

Egyrészt azt sugallja a könyv, hogy vétek az erőket háborúkra fecsérelni, a népeknek sovinizmusban elkülönülniök, ellenkezőleg: miként az alakuló Egyesült Európa, az Egyesült Világ felé kell haladnunk. Másrészt arra inti (ifjú) olvasóit, hogy nincs olyan világ, amelyben munka nélkül lehetne színvonalas életet teremteni. Végül azzal tesszük le a könyvet, hogy szívesen olvasnánk a folytatását is: vajon miként alakul a két főszereplő további sorsa.

Előre megfontolt szándékkal, kisregény, A/5-ös méretben, fűzve, 120 oldal, ára 186 Ft. A Művészetbarátok Egyesületének kiadásában.

A tisztesnek ismert családfő - barátnője lakásán - infarktusban meghal. Az utolsó útjára kísérők: özvegye, fiai, menyei, barátja, munkatársai, az életben szerepet játszó nők, vállalatának igazgatója, a házfelügyelő, a barátnő - az elhúnytra gondolva elénk tárja az eltávozott életét. Kiki a saját érzéseit, véleményét vetíti ki, de még így sem látunk teljesen bele abba a kettős életbe, amelyről a lepel csak a férfi halála után hull le igazán.

Talán arra is figyelmeztet bennünket a regény, hogy a (magunk teremtette) konfliktusokkal teli élet, a halmozódó titkok miatt állandó idegfeszültség, stressz-állapot és a szexuális túlhajtottság egyenesen vezet a szívhalálhoz.

A szerző vállalja, hogy egyesületünk tagjainak bérmentve küldi el a könyveket, azzal, hogy ellenértéküket a csatolandó postautalvánnyal egyenlíthetik ki, ami különösen a vidékieknek igen kedvező, ahol a terjesztés alig oldható meg.

Felhívjuk tagjaink figyelmét arra, hogy a könyvek árával együtt feladható az esedékes tagdíj is, de a közleményben az összeg rendeltetésére is utalni kell. (Igen kérjük tagjainkat, hogy sürgősen rendezzék tagdíjukat, a pénzesutalványon a nevüket és a címüket nyomtatott betűkkel írják ki, mert a nehezen olvasható írás zavart okoz.)

Geröly Tibor

olnak,
nekik

a Tán-
olt, jól
n Kos-
ultam
áj volt.
nem
tték, a
nálva,
neg ol-
lég az,
szeret-
jságot,
t befi-
öcsém.
ogy ne
kem a
olvasni
z igaz-
l, meg
mindig
rdekel.
agyok.
le tud-
etnék!
képes
ha há-
ül! De
zkido-
úznák
abban
népet,
eme-

a, csi-
k iste-

Ördögh Szilveszter

Fecseg a mély

A nép szava

hetente eljön, hoz ezt-azt, kérdezi, mi van. A nyugdíjazást is ő intézte, mert még hátra lett volna egy évem. Az az igazság, hogy bediliztem. Szóval kis híján meghibbantam. Magamra zártam az ajtót, aztán hagytam, legyen vége. Nem csináltam én magammal semmit, nem vagyok én olyan bolond, csak feküdtem a hidegben, ennivalóm nem volt, a kannában meg olyan kétliternyi víz. Aludtam. Gondoltam, majd csak vége lesz. No, három nap után rám törték az ajtót. A szomszédoknak ugye, föltűnt, szóltak Pistának, az szólt a rendőröknek. Nem nagyon voltam eszemnél, gyönge is voltam. Na, akkor bevittek az idegosztályra, aztán ott voltam majdnem két hónapig. Azóta vagyok nyugdíjas, pedig lenne még erőm. Isten tudja, így alakult.

Valahogy elfuserálódott az én életem. Mellhártyagyulladásom volt gyerekkoromban, jóanyám mesélte, kevés híján meghaltam bele. A háborúba nem vittek el, a betegségem miatt megúsztam a leventeséget. Dolgoztam itthon, néhány hold földünk volt, a nővéreim férjhez mentek, elkerültek, szóval hárman húztuk az igát, jórákos, ötvenhatban meg is halt, augusztusban, hú, kánikula volt, jegelni kellett szegényt a temetésig. Apámmal akkor már két dudás voltunk, nem mondom, én is ittam, képzelheti. Mikor főztünk, mikor nem, kerülgettük egymást, egy szó nélkül dolgoztunk. Aztán este ő az egyik kocsmába ment, én a másikba. Mert kocsma volt, hál' Istennek, több is errefelé. Elég az hozzá, sehogy se jöttünk ki. No, akkor megházasítottak, mert koros is kezdtem lenni. Tudom, benne voltak a nővéreim, de az az igazság, én is akartam már. Csak valahogy addig gyámoltalan voltam, szóval nemigen udvaroltam, inkább berúgtam, mint az apám. No, meglett az esküvő, gondoltuk, meglesz a béke is talán, a Maris majd főz ránk, csak lesz valahogy. Hanem csak rosszabb lett. Apám nem sokat teketóriázott, bevitte a földet a csoportba, éjjeliőr lett, én meg malomba mentem segédmunkásnak. Maris takarító lett egy bölcsődében. Elvoltunk egy ideig, de az apám ivott, rájött a kangörcs, Marissal is ki akart kezdeni. Akkor elborult az agyam, igaz, én is szeszes voltam, fogtam a vasvillát, italra valót megszerezte, az idősebb nővérem néha küldött a fiaival neki ennivalót, néha kimosta a gatyáit. Az albérlők találtak rá 71 január 6-án, halott volt. Mondtam Marisnak: megyünk a tanyára. Mert Maris tanyasi volt, szóval odamentünk, nem apám temetésére.

Elég az hozzá, született még korábban egy lányunk, majd odáig jutottunk Marissal, hogy fogta magát meg a lányt, elköltöztek. Maradtam az apám volt albérlőivel, akik addigra tulajdonosok lettek, mert ilyen volt a megállapodás. Eredjetek, kiabáltam Marisék után, ne is lássalak benneteket többet. No, akkor is italos voltam, mert akkoriban még ittam. Az ital miatt kitettek a malomból, akkor kerültem a vágóhídra, ott is segédmunkás voltam, szóval udvaros. Az jó hely volt, volt kaja, meg is híztam. No, ott léptettek be a szakszervezetbe. Aj, azért csak keserű volt. Se feleségem, se lányom. A válást is a Maris intézte, egyszer kaptam egy papírt, hogy vége. Na, akkor nekiereszettem magam: ittam, danoltam.

Itthon meg bőgtem. Aztán bediliztem. A kórházban jó volt, mondtam is a doktornőnek, szívesen maradnék, takarítanék, hordanám a sok szennyest, söpörném az udvart. Aztán elintézték ezt a nyugdíjazást, mondom, a Pista, az unokaöcsém is biztos besegített, mert még segélyt is kaptam a szakszervezettől. Azóta nem iszom, nem is hiányzik. Elvagyok. Hoz egy gondozó ebédet, az nekem elég, a boltban csak rintot, megis a lányom.

Az a szerencse, hogy tudok aludni. Akár félnapot is. Nagy spórolás ez ilyenkor télen, bebúvok a pokrócok alá, nem kell tüzelni. Nappal kihamuzok, begyújtok, veszek kenyeret, szalonnát. Délben hozza a gondozó néni az ebédet. A Pista hozott nekem egy televíziót is, de két napig se néztem. Nem érdekel, meg minek fogyasszam az áramot hiába. Az asszony néha hiányzik, kommendált is valakit egy volt munkatársam, jó cimborám, de nem sikerült. Láttam rajta, hogy csak a félház kellene neki. Hát akkor inkább egyedül maradok a pokrócok alatt. Amúgy megvagyok. A Pista nemrég hozott egy nyúlketrecet, benne egy anyanyúl, épp fialás előtt. Azt mondta: kössem le magam. Azóta nyulászkodok, ott vannak a kicsik, juj, de szépek, ha látná, az anyanyulat még tavasszal lehet újra üzetni. Csak az a baj, hogy egyre drágul minden, alig tudok félretenni valamit abból a nyamvadt nyugdíjamból, pedig már villanyt is alig gyújtok, alkonyat után elvagyok a sötétben, és a rádiót se kapcsolom be, sehol sincs Szív küldi.

Dehogy foglalkoztat a politika. Csinálják, amit akarnak. Elolvasom az apróhirdetést a Szabad Földben, ellátom a nyulakat. Tavasszal meg elmegyek fölásni a Pista kis kertjét. Van bennem annyi erő. Persze, ha megérem. Táncsics apánk is ilyesmit mondana, nem?

ban olvasnat.) | orzeseert. Hogy ez a küzdelem az (falus)

Tea többesben

Az élet legnagyobb kalandja

Tizennyolcadik századi francia szalonok hangulata elevenedik meg minden hónap első hétfőjén, délután 5 órakor a Belvárosban, a Kossuth Lajos utca 12-ben (a Hungart Stúdióban) házi muzsikával, illatos teával, csevegéssel, festmények, iparművészeti alkotások hangulatos társaságában.

A szalon megteremtője, *Dr. Koós Judith* művészettörténész (otthona is akárha századfordulós szalon volna) gondolta úgy, hogy értékes dolgokról beszélgetni az emberek számára lelki szükséglet. Korábban — mint mondja — amolyan láthatatlan kapcsolatban volt gondolkodótársaival, könyvei — mondjuk a szecesszió magyar iparművészetét, vagy a finn iparművészetet Magyarországon először bemutató köteteinek — olvasóival, ám ezek a személyes találkozások, a *Tea többesben* összejövetelei lehetőséget adnak az azonnali reagálásra. Mert Koós Judith gondolatai vezetik ugyan be ezeket a találkozásokat, ám szándékai szerint nem előadásokként, hanem azzal a céllal, hogy a vendégeket bevonja a beszélgetésbe; hogy azt a személyes örömöt és — ahogyan ő fogalmaz — szelíd hatalmat, amit az európai s az egyetemes emberi kultúra tudása jelent, megossza másokkal.

Nem kell művészeti szakembernek lenni ahhoz — vallja —, hogy valaki az ember életének e legnagyobb kalandjában, a gondolkodásban társ legyen; hogy e szellemi utazásokon részt vegyen, aminthogy nem köteles mindenki pontosan ismerni és érteni azt a nyelvet sem, amit a művészeti irodalom használ. Ezért próbálták tisztázni a közös nyelvet, a fogalmakat mindjárt e beszélgetések kezdetén — ez természetesen nem jelenti azt, hogy ne kapcsolódhatna be bárki (képzőművészeti alkotó, műgyűjtő és műélvező) bármikor e csevegésekbe —, s ennek érdekében született *Koós Judith* nemrégiben megjelent könyve, az Út a művészethez című is, amely, ha minden igaz, talán alternatív tankönyvvé is válik majd. Ám aki nem a képzőművészetet, inkább más múzsákat részesít előnyben, az is kedvére múlathatja az időt itt, hiszen mostanában éppen a képzőművészet és a társművészetek viszonyáról invitálnak csevegésre a meghívók, amelyek rendületlenül érkeznek régi ismerősöknek és új barátoknak, csaknem egy éve már, jóllehet anyagi támogatás nem áll e művészetbarátok rendelkezésére. (Erkölcsi annál több, mindenekelőtt a Művészeti és Vizuális Nevelés című folyóirat kiadójától.) Úgyhogy a szellemi érintkezés e régi kedves hagyománya után most már csak egy még régebbi hagyományt, a mecenatúrát szeretné *Koós Judith* feltámasztani.

-szűcs-

Búcsúlevél, pipa és keszkenő

Aradról kölcsönbe

A kiállításról hírt adtak az országos lapok s több más újság is: az aradi múzeum 1848/49-es tárgyait bemutatták Szegeden, a Móra múzeumban. Nem is annyira a részletekkel maradt adós a sajtó, mint inkább a hangulattal. Nem árt hát némi kiegészítés.

A patinás Tisza-parti épületben néhány éve még közösködött a múzeum meg a könyvtár. A hajdani olvasóteremben, ahol diákként lexikonokat és újságokat forgattunk, most a múlt századi forradalom és szabadságharc aradi kazamatákból átmentett leletei láthatók. Korabeli Kossuth-bankók, amelyek között a szegediek ismert numizmatikus szakembere szerint ritkaságszámba menő is akad. *Görgey* — pontosabban az akkori névhasználat szerint: *Görgei* — jószerint ismeretlen levelei, amelyek legföljebb egy-két történész számára nem okoztak meglepetést. *Az aradi vértanúk használati tárgyai:* kalamáris és díszes gomb, feleségtől kapott keszkenő és tajtékpipa. E kiállítással az aradi muzeológusok, akaratlanul arra szolgáltatnak bizonyítékot, hogy mennyi érték lappang az erdélyi múzeumokban, levéltárakban, könyvtárakban és magánlakásokban. Magyarországon is érdemes volna megismerni, s ha lehetséges, szakemberekkel ellenőriztetni őket.

A szükségszerűen töredékes, de éppen a nálunk ismeretlen részletek miatt érdekes *kölcsönkiállítás* hangulatát jócskán emeli egy falmelléki installáció. A *szegedi színház* díszletesei habszivacsból és más faraghatóhajlítható anyagból *emléket* állítottak az aradi tizenhármaknak. Domborműbe foglalták a kivégzett tábornokok arcát; aki bitón fejezte be, annak sorsát egy vastag gerenda érzékelteti, aki pedig osztag előtt, azét a falba csapódó golyók nyoma. Hatásos és hátborzongató díszlet a magyar történelem sorsfordulójáról. Önköltségi áron készült, s mégis sok szegedi, dél-magyarországi érdeklődőt győzött meg arról, hogy érdemes az aradi tárlaton eltöprengeni.

Z. L.

Koós Judith

Ima a keresztény egységért

Vasárnap délután öt órai kezdettel a győri székesegyházban *Pápai Lajos* megyés püspök és *Szebik Imre* evangélikus püspök vezetésével imádkoznak a keresztények egységéért.

Egészségügyi fórum Pannonhalmán

„A kórház kötelező feladatai az egészségügyi ellátásban" címmel egészségügyi fórumot szerveznek január 17-én Pannonhalmán a helyi művelődési házban este hat órai kezdettel. A fórum vendége lesz *dr. Bugovics Elemér*, a megyei kórház orvosigazgatója.

A Gyermekek háza programja

Szombaton reggel tíz órától a győri Gyermekek házában a szövés-fonás rejtelmeivel ismerkedhetnek meg a gyerekek dr. Pongor Lászlóné vezetésével.

GYŐRI NEMZETI SZÍNHÁZ

1994. 3. HETI MŰSORA A KÖVETKEZŐ

	Nagyszínház			Kamaraszínház a Bartók Béla Megyei Művelődési Központban		
Nap	Cím	Óra	Bérlet	Cím	Óra	Bérlet
18. kedd	AZ EMBER TRAGÉDIÁJA	17	Bérletszünet			
19. szerda	AZ EMBER TRAGÉDIÁJA	17	Bérletszünet	Szegény Dániel	19	„N"
20. csütörtök	HEGEDŰS A HÁZTETŐN	19	Jászai			
21. péntek	A köpeny – Gianni Schicchi	19	Várady			
22. szombat	HEGEDŰS A HÁZTETŐN	19	Somlay	Szegény Dániel	19	„K"
23. vasárnap	NINCS ELŐADÁS			A KAKTUSZ VIRÁGA	15	Bérletszünet
				A KAKTUSZ VIRÁGA	19	Bérletszünet

Elmarad a földárverés

A *sopronnémeti* földrendező bizottság tájékoztatja az érdeklődőket, hogy az 1994. január 18-ra meghirdetett termőföldárverést a kárrendező hivatal törölte.

GYŐRI NEMZETI SZÍNHÁZ

Hegedűs a háztetőn
19.00 óra
Ódry-bérlet

BBMMK
Szegény Dániel
19.00 óra
„T"-bérlet

Január 14. Péntek.

A Nap kél: 7 óra 28 perckor, nyugszik: 16 óra 19 perckor.
A Hold kél: 8 óra 24 perckor, nyugszik: 19 óra 29 perckor.
Névnapok:
Ámon, Ámos, Bálint, BÓDOG, Edömér, Félix, Hiláriusz, Ilárion, János, Larion, Malakiás, Oresztész, Orion, Uriás, Uriel, Uros, Vidor.

ORVOSI ÜGYELET

GYŐRÖTT: 16 órától reggel 7-ig a Tihanyi Árpád út 51. sz. alatti körzeti orvosi rendelőben. Telefon: 412-244.

Gyermekorvosi ügyelet ugyanott 17 órától másnap reggel 7-ig.

Fogorvosi sürgősségi ügyelet is ugyanott 19–24 óráig.

SOPRONBAN: 17 órától reggel 7-ig a Lenkey u. 5. sz. alatti központi ügyeleti rendelőben. Telefon: 312-011.

MOSONMAGYARÓVÁRON: 17 órától reggel 7-ig a rendelőintézetben, a Régi vámház tér 2. szám alatt. Telefon: 315-013.

CSORNÁN: 18 órától reggel 8-ig a körzeti rendelőben, a Soproni út 62. szám alatt. Telefon: 182. Az ügyelet ellátja Csorna, Rábatamási lakosait.

KAPUVÁRON: 14.30 órától másnap reggel 7.30 óráig a Dr. Lumniczer S. u. 10. sz. alatti rendelőintézetben. Az ügyelet ellátja Kapuvár város (Öntés kivételével), Vitnyéd és Csermajor lakosait. Telefon: 341-222. A gyermekháziorvosok saját körzetükben készenléti szolgálatot tartanak, mely Kapuvár városon kívül kiterjed Babót, Osli, Öntés, Szárföld, Veszkény és Vitnyéd településekre.

KÖTELEZŐ TÜDŐSZŰRÉS

GYŐRÖTT: az Amadé L. u. 1. sz. alatt 8.00–17.30 óráig.

SOPRONBAN: a Kis J. u. 2. sz. alatt hétfő–szerda 13.00–18.00, kedd–csütörtök–péntek 7.00–12.00 óráig.

KAPUVÁR: Kossuth L. u. 8. sz. alatt hétfő–péntek 12.00–17.00 óráig.

Vidéken: Fertőszéplak, Barbacs, Kunsziget.

JÁRÓBETEG-ELLÁTÁS

Munka-egészségügyi vizsgálat 7–12 óráig, AIDS-szűrővizsgálat 13–16 óráig, laboratóriumi eredmények kiadása 11–18 óráig az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Győr-Moson-Sopron Megyei Intézetében (Győr, Jósika u. 16.).

SOS TELEFONOS LELKISEGÉLY-SZOLGÁLAT

Mindennap este 7 órától reggel 7 óráig, a győri 426-222-es, a soproni 322-000-ás és a mosonmagyaróvári 313-111-es telefonszámon.

Traffipax

A *Győr-Sopron-Moson Megyei Rendőr-főkapitányság* sebességmérő kocsijai holnap a következő helyeken tartanak műszeres sebesség-ellenőrzést.

Reggel hét órától egy óráig a 15-ös számú főúton *Rajka és Bezenye* területén, délután kettőtől este fél hatig az egyes számú főúton a 137-es kilométerszelvénynél, fél héttől éjfélig a 85-ös főúton Enese belterületén, éjfél után fél kettőtől reggel fél hatig az egyes számú főúton *Abda és Öttevény* belterületén.

A másik autó reggel hét órától fél kettőig az egyes számú főúton *Levél* belterületén, délután három órától este fél hatig a 105-ös kilométerszelvénynél, este fél héttől éjfél után egy óráig Abda és Öttevény belterületén, éjfél után két órától reggel fél hatig az egyes számú főúton *Győr átvezető szakaszán* tart sebesség-ellenőrzést.

Képünkön előregyártott hídgerenda törési vizsgálata látható a győri Széchenyi István Főiskola hídépítési laboratóriumában. A vizsgálat célja a gerenda tényleges repesztő- és törőnyomatékának meghatározása. A laboratórium ezzel segíti a hídgerendák beépített helyzetben való teherbírásának meghatározását.

Fotó: SZÜK ÖDÖN

Moziműsor

Beled: Összeomlás (USA) 19, **Bezenye:** A Dzsentlemanus (USA) 18,30, **Bősárkány:** Kő bunkó(?) (USA) 18, **Csorna:** Tökéletes célpont* (USA) 18.30, **Győr, Rába:** Árral szemben* (USA) 15.30, 17.45, 20, **Győr, Rába, Európa:** „A semmi ágán!" (USA) 19.30, **Győr, Zöld Kamera:** Tökéletes katona (USA) 18, **Kapuvár:** Nagy durranás 2. – A második Pouque (USA) 18.30, **Mosonszentmiklós:** Gyilkos nap (USA) 19, **Mosonmagyaróvár, Dózsa:** Casanova visszatér (francia) 19, **Pér:** Haláli fegyver 1. (USA) 19, **Sopron, Huszárik:** Indokína (francia) 16.30, **Sopron, Szabadság:** Dennis, a komisz (USA) 15, 17.15, Made in America (USA) 19.30, **Szany:** Gladiátor* (USA) 18, **Töltéstava:** A cég (USA) 18 óra.

A csillaggal jelölt filmek korhatárosak! A Rába-Cinema Filmellátó Vállalat a műsorváltoztatás jogát fenntartja!

ÁLLATORVOSI ÜGYELET

Szombat reggel 8 órától hétfő reggel 8 óráig tart.

Az ügyelet csak elsősegély címén, sürgős esetben vehető igénybe.

CSORNAI KERÜLET (Csorna város és a volt csornai járás területe): Csorna, Columbia étterem, Laki Dömе u. 11. Telefon: 577.

Az alábbiakban az ügyelet szombat reggel 6 órától hétfő reggel 8 óráig tart:

MOSONMAGYARÓVÁRI KERÜLET:

Dr. Varga Árpád, Mosonmagyaróvár, Liszt F. u. 57. Telefon: 315-114.

Az alábbiakban az ügyelet péntek délután 5 órától hétfő reggel 8 óráig tart:

KAPUVÁR VÁROS ÉS KÖRNYÉKE:

Dr. Tóth Gyula, Agyagosszergény, Kossuth u. 18. Telefon: 380-538.

(Agyagosszergény–Fertőendréd–Vitnyéd, Fertőd–Fertőszéplak, Fertődi Á. G.–Tőzeggyár-major, Sarród–Nyárliget–Fertőújlak, Osli–Öntésmajor, Babót–Veszkény–Szárföld, Fertőszentmiklós–Csapod, Petőháza, Mihályi–Kisfalud–Himod–Gyóró–Vadosfa, Rábakecöl–Edve–Vásárosfalu, Beled–Cirák–Dénesfa–Vica)

SOPRON VÁROS ÉS KÖRNYÉKE:

Dr. Lung József, Sopron, Kőkényes köz 5. Telefon: 316-383.

Állatorvosi rendelő ügyelete: szombat 8–12-ig:

Dr. Kovács Péter, Sopron, Wesselényi u. 3. Telefon: 332-054.

(Ágfalva–Magyarfalva–Fertőrákos–Balf–Sopronkőhida–Brennbergbánya)

SOPRONI KERÜLET:

(A volt soproni járás fentiekben fel nem sorolt községei.)

Dr. Kiss László, Iván, Hunyady u. 2/a. Telefon: 388-278.

GYŐRI KERÜLET:

Dr. Parcsami Sándor, Győr, Somogyi B. u. 27. Telefon: 311-410.

Győr város területe, beleértve Ménfőcsanak, Gyirmót, Győrszentiván, Gönyű és Nagyszentjános községeket.

Dr. Konczos György, Győr, Cser u. 10. Telefon: 314-970.

Győrújfalu, Győrzámoly, Győrladamér, Dunaszeg, Dunaszentpál, Vámosszabadi, Bácsa, Kisbajcs, Nagybajcs, Szőgye, Vének, Abda, Börcs, Öttevény, Kunsziget, Rábapatona, Koroncó, Ikrény községek területén.

Dr. Kántor Tibor, Győrszemere, Bakonyér 68. Telefon: 378-070.

Tét, Mórichida, Árpás, Rábaszentmiklós, Kajárpéc, Győrszemere, Gyömöre, Tényő, Sokorópátka, Felpéc községek területén.

Dr. Muraközi László, Bőny, Alkotmány u. 5. Telefon: 351-120.

Pannonhalma, Nyúl, Écs, Ravazd, Győrújbarát, Táp, Tápszentmiklós, Győrasszonyfa, Nyalka, Pázmándfalu, Töltéstava, Györság, Pér, Mezőörs, Bőnyrétalap községek területén.

SZABADHEGYI ÁLLATORVOSI RENDELŐ: (volt Állatkórház)

(Az ügyelet szombat reggel 9 órától 12 óráig tart.)

Dr. Mészáros Szabolcs, Győr, Régi Veszprémi út 10. Telefon: 318-811.

Játszóház

Holnap délelőtt 10 órától 12-ig a „MI" *Ifjúsági Klub* színes és ötletes programokkal várja a fiatalokat játszóházában. (A győri Petőfi Sándor Városi Művelődési Központban.)

Csornai csatorna

19.00: Csizmás kandúr. Elmondja: Póczik Balázs, a Széchenyi I. Általános Iskola 3/a osztályos tanulója

19.05: Heti képes hírösszefoglaló

19.20: Az MSZP január 13-i csornai sajtótájékoztatója

19.40: Csorna Város Kupája teremlabdarúgó-torna

20.30: Karácsonyi hangverseny Kapuváron

A mai műsort január 17-én, hétfőn 19 órától megismételjük.

Evangelizáció

Ma délután öt órától a győri Bartók Béla Megyei Művelődési Központban keresztény evangelizációt és gyógyítást tart *Osztheimer Ferenc.*

Jim Sanders gyógyít

Szombaton délután 14 órától Csornán, a művelődési házban Jim Sanders misszionárius gyógyít.

Versenyfelhívás

A hagyományokhoz híven a *győri Gyárvárosi Általános Iskola* idén is megrendezi a német nem tagozatos szakon tanuló gyerekeknek a „Helyesírási és szépkiejtési" versenyt.

A verseny időpontja február 9-e reggel kilenc óra. A jelentkezéseket január 21-ig fogadják el a szervezők. Minden információt megtalálnak a decemberi „Hírek"-ben.

Heti vámfogások

A *Vám- és Pénzügyőrség Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom és Veszprém Megyei Parancsnoksága* illetékességi területéhez tartozó határvámhivatalok az elmúlt héten összesen 11 esetben jártak el magyar, illetve külföldi állampolgárok ellen vám- és devizajogsértő cselekmények elkövetése miatt. Ennek során mindösszesen 3.955.295 forint értékben foglaltak le fizetőeszközt, illetve árut.

A megyei parancsnokság felügyelete alá tartozó három nyomozóhivatal négy esetben kezdeményezett, további három esetben indított büntetőeljárást. A dízelüzemű gépjárművek üzemanyagának ellenőrzése a rendőrséggel közösen, a közutakon folyamatosan történik. Az ellenőrzések során 12 esetben tapasztaltak szabálytalanságot, melynek során 600 ezer forint bírságot szabtak ki.

A megyei parancsnokság felügyelete alá tartozó vámhivatalok több esetben végeztek közterületeken és piacokon jövedéki ellenőrzést, ennek során 750 ezer forint büntetést szabtak ki.

A vám- és pénzügyőrség ellenőrzést tart az üzemanyagtöltő állomásokon is.

Traktorbemutató

A *Független Kisgazda Földmunkás és Polgári Párt* pannonhalmi szervezete és a Mezőgazdasági Termelők Érdekvédelmi Egyesülete szervezésében traktorbemutatót rendeznek Pannonhalmán a művelődési házban, szombaton délelőtt tíz órától.

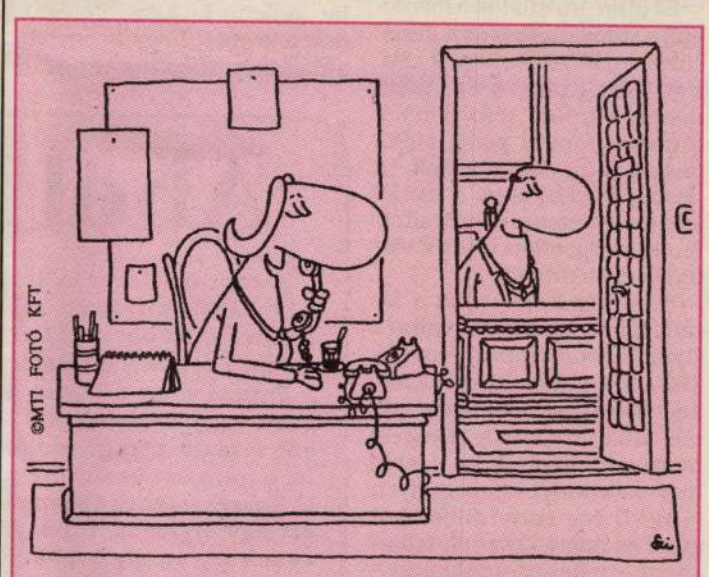

– Halló? Tudod drágám, a mi főnökünk egy szent! Minden elbocsájtott munkatársunknak előfizeti az Álláskeresőt.

A Kisalföld elfogadta a választási etikai szándéknyilatkozatot.

„Nemzedékek"

Új alapítvány született

Az országban az elmúlt években bekövetkezett változás lehetővé, de egyben belső kényszertől vezérelve, szinte kötelezővé is tette nemzeti hagyományaink, kultúránk ápolását. E céltól vezérelve, e nem kis feladat elvégzésére hozták létre a *„Nemzedékek" (Zichy–Nádasdy) Közművelődési Alapítványt.*

Az alapítvány balatonfüredi székhellyel működik, mivel egyik alapítója, Zichy Tamás és az alapítvány titkára, Zichyné Belinszky Katalin Füreden élnek. Soproni vonatkozása is van azonban, mivel Nádasdy Lajos soproni polgár a másik alapító, aki egyben az alapítvány elnöki tisztét is betölti.

Céljuk – tudtuk meg Nádasdy Lajostól – a magyarországi történelmi családok által évszázadokon keresztül képviselt szellemi értékek megóvása, az egyházi és világi hagyományok ápolása, az ebben sikereket elért tehetséges művészek segítése, valamint a szellemi értékek megóvása, gyarapítása. Ennek érdekében az egyéni és csoportos formában történő oktatás támogatása, művésztáborok és kiállítások szervezése.

(Aki egyetért a kitűzött célokkal, adományait az Agrobank Rt. balatonfüredi irodájának 960-50062-42 számú számlájára fizetheti be. Részletesebb információk: Nádasdy Lajos, Sopron, Ötvös utca 9. szám alatt vagy a 340-802-es telefonszámon.)

A művészetet tudományként kell kezelni

Dr. Koós Judith előadás-sorozata a Líceumban

A soproni *Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnáziumban* (Líceum) *Dorosmai Erzsébet*, az iskola rajztanára rendkívüli művészettörténeti előadássorozatot szervezett. A decembertől áprilisig tartó kurzus előadója dr. Koós Judith, a művészettörténeti tudományok kandidátusa, akivel tegnapi előadása kapcsán találkoztunk.

– Hogyan jött létre ez a rendezvénysorozat?

– Dorosmai Erzsébettel tavaly egy soproni konferencián találkoztam először. Nem sokkal később felkért egy – a Líceumban megrendezendő – művészettörténeti előadás-sorozat megtartására. Megismerve Sopront, valamint azt a hallatlan érzékenységet és kultúrát, ami erre a városra jellemző, úgy gondoltam, ez a felkérés több mint megtisztelő. Ez egy küldetés, mert személyemen túl arra szolgál, hogy valamit elkezdjünk. Mi több, úgy kezdjük el, hogy az modellértékű legyen.

– Milyen témákkal foglalkoznak a művészettörténeten belül?

– A kurzus öt előadásból áll. A rendezvénysorozatot a barokkal kezdtem, elsősorban azért, mert 1993 a közép-európai barokk éve volt, s az UNESCO által szervezett programba belekapcsolódni felemelő lehet. A továbbiakban a klasszicizmusról, a szecesszióról, a XIX. század első felének modern művészeti áramlatairól, és az absztrakt művészeti irányzatokról beszélek az érdeklődő diákoknak és pedagógusoknak. Úgy gondolom, a művészetet tudományként kell tárgyalni. Aki nem ismeri a művészettörténetet, önmaga által csonka ember lesz. Nem vesz tudomást arról, amit az emberek évszázadokon keresztül létrehoztak. Soproni tartózkodásom alatt megtekintettem a múzeumokat és ellátogattam a Festőterembe is, amelytől el vagyok ragadtatva. Egy városban, amely rendelkezik egy ilyen gyönyörű kiállítóteremmel, folyamatosan tárlatoknak kellene lennie. Nekem nagyon jó összeköttetéseim vannak magyar és külföldi művészekkel, s ha a soproniak megkérnek rá, szívesen rendezek és nyitok meg kiállítást a Festőteremben.

M. A.

Szabó Alajos: Fürdőző nők

Másik lehetőség a templom építésére

A nevelőotthon igazgatójának véleménye

Keddi számunkban jelent meg az a cikk, amelyben *Szentkuti Károlyt*, a Győr-Moson-Sopron Megyei Közgyűlés alelnökét kérdeztük arról, igaz-e, hogy a soproni József Attila Általános és Nevelőotthon bizonyos területeit visszaköveteli az egyház. Az alelnök elmondta: szó van róla, hogy az intézmény udvarán katolikus templomot építenek. A templomépítéssel kapcsolatban ezúttal *Kerék Imréné*, a nevelőotthon igazgatója mondja el véleményét.

– Fontos tudnunk, hogy a nevelőotthonnak – 1960-ig – saját állami épülete volt az Ady Endre út 5. szám alatt, a mostani egyetemi kollégium helyén. A Szent Imre téri épületet 1950-ben államosították, amely ezután – a Földművelésügyi Minisztérium kezelésében – az erdőmérnöki főiskola kollégiuma lett. Amikor az '50-es évek végén a soproni egyetem terjeszkedni kívánt, megtörtént a tulajdoncsere, amelynek értelmében a jelenlegi diákotthonunkért valódi állami épületet adtunk át az egyetemnek. Az egyetem – ráadásként – vállalta a nyolc tantermes iskola megépítését is, amely 1962-ben készült el.

Az intézményen belül létező általános iskolához tartozik az a sportpálya, amely egy salakos kézilabdapályából és egy bitumenes kosárlabdapályából áll. A sportpálya – ahol különböző ünnepélyeket szoktunk megtartani – tavasztól őszig 128 tanuló testnevelésóráinak színtere is. A templom építéséhez egyébként 18 fát kellene kivágni. Felvetődött a kérdés, hogy az egyház a régi helyett építtetne egy új sportpályát, ennek azonban újabb 21 fa esne áldozatul, s fel kellene dúlni a József Attila-szobor körül kialakított parkrészt is. Kifejezetten örülnénk annak, ha a nevelőotthon közelében templom épülne, hiszen az megkönnyítené hittanra járó tanulóink helyzetét, de hogy az ott folyó hitéletet a gyerekek közelsége, mindennapos mozgása zavarná, abban biztos vagyok.

– Lát-e valamilyen más megoldást a templom építésére?

– Az egyház figyelmébe ajánlottuk a szerintünk kihasználatlan Szent Imre teret, ahol ugyancsak megépülhetne a templom. Így érintetlen maradna a nevelőotthoni sportpálya, és a közelben – az eredetileg tervezettől néhány méterrel távolabb – felépülhetne egy templom is. Az ősz folyamán ezzel kapcsolatban volt egy tárgyalás, amelyen a megye és az egyház képviselői mellett jelen volt Sári István városi főépítész is, akinek tetszett az ötlet és megvalósíthatónak is találta. Az egyház gondolkodási időt kért, de hogy nem fogadják el a megoldást, azt a megyei közgyűlés értesítéséből tudtam meg.

MÓDOS ANIKÓ

Elmaradt a varázslat

A zongoránál: Failoni Donatella

Esztendők óta nem láttuk, nem hallottuk, nem szerepelt Sopronban. Január 11-i hangversenyét kíváncsian vártuk. A közönség részéről megnyilvánuló érdeklődés, a már sokkal korábban kialakult szimpátiával társulva, megteremtette a sikerhez szükséges alaphangulatot, aminek kiteljesedéséhez elengedhetetlenül szükséges lett volna a művésznő játéka, művészi varázsa. Sajnos, ez a varázslat elmaradt a keddi hangversenyen. Nem tűnik ünneprontásnak, ha azt mondjuk: az előadó részéről nem volt maradéktalan az élménynyújtás. A művek újrafogalmazása nem jelentett igazi katarzist, lelki, gondolati többletet, a többször hallható, sőt, látható indiszponáltság, bizonytalanság, villanásnyi memóriazavar rontotta a műalkotások megfogalmazásának hitelességét, és a zeneművek tartalmi kibontakozásának is útjában állt.

A műsor elején elhangzó, cseppet se könnyű Bach-darab (BWV 906) a „bemelegítés" stádiumában volt, utána Beethoven Paisiello egyik operatémájára szerzett közismert variációja következett. „A kedves, 6/8-ban ringó G-dúr téma feldolgozása viszonylag egyszerű, az alsófokon tanuló zongoristák is eljátszhatják: talán ez az oka annak, hogy hangversenypódiumon úgyszólván sohasem hangzik fel" – írta róla Pándi Marianne. Az előadás több vonatkozásban is igazolta Pándi gondolatmenetét.

Schubert A-dúr szonátájából alapvetően hiányzott a schuberti íz, a zeneszerző lendülete, energiája. Csajkovszkij Diótörő-szvitjének zongorára készült letétje se volt az „igazi". Chopin két polonézében is voltak kínos bizonytalanságok, sőt, hiányosságok, de a magabiztosnak tűnő, lendületesnek mutatkozó játék mind dinamizmusában, mind effektusaiban elvezetett minket Liszt „Weinen, Klagen..." variációjához, ami azután a legtöbb, legigazibb műélvezetet nyújtva volt képes felejtetni a korábbi hiányosságokat.

Hisszük, hogy *Failoni Donatella* többre, jobbra, szebbre képes. Talán legközelebb.

Nagy Alpár

Olvasónk álláspontja

Válogatás Reader's Digest-módon

1994. január 6-án levél érkezett, díszes, emblémás. Feladó: Válogatás: Reader's Digest Budapest, 1970. A név és cím alatt a következő mondat: (Névre szóló levelet csak azon kevesek kapnak, akiket a szerencse egy forgalomban lévő címlistáról választott ki.)

Sziven ütött a levél – mert férjem nevére érkezett – melyben közlik, hogy a második fordulóban az ő nevére, az át nem ruházható fődíjkötvényt elkészítették és azt 10 napon belül elküldik részére. (Becsületére váljék a cégnek, 1994. január 12-én a kötvény a férjem nevére valóban meg is érkezett!)

Kérik, hogy időben küldje vissza a kötvényt, mert csak úgy van esélye a harmadik fordulóban az Opel Astra Caravan gépkocsi és még több értékes nyeremény megnyerésére.

Ezúton gratulálok a feladónak a válogatáshoz és a „friss" címlistájához. Férjem, a címzett 1992. június 4-én fájdalmamra elhunyt, a levélen feltüntetett címről pedig 1990. január 6-án elköltöztünk. (A postát dicséri, hogy a levelet jelenlegi címemre kézbesítette, ez az egyetlen pozitív történés esetemben!)

Ha a cég vette volna a fáradságot és fellapozta volna a Győr-Moson-Sopron megye 1993/94. telefonkönyvet, akkor férjem neve helyett az enyémet találta volna a jelenlegi pontos címmel. A kérdésem már csak annyi, hogy egy ilyen jó nevű cég ennyi hibát hogyan és miért követ el, felkavarva – teljesen jogtalanul – ismeretlen emberek érzelmeit.

„IGEN" és „NEM" válaszborítékot nem mellékelve várom a magyarázatot a cégtől:

Özv. Bakk Józsefné
9400 Sopron,
Várkerület 76.

A Soproni „KRISTÁLY" Üzletházban jól bejáratott sportbolt (54 m²) bérleti joga eladó. Érdeklődés 06-1/149-0983, 06-94/361-544-es telefonon.
(1142/5/4H)

Ahol hiányolják az órát...

A soproni Jereván-lakótelepen, a IV. László király úti kék ABC épületének falát hosszú ideig egy nagyméretű óra is ékesítette.

Persze nem pusztán a véletlen ötlet vagy holmi esztétikai érzékből fakadó meggondolás diktálta fel a falra azt az órát: a praktikum is közrejátszott abban, hogy pont ott egy olyan szerkentyűt helyezzenek el, amely szabályosan köztéri időjelzőként funkcionál. Ugyanis a közelben lévő autóbusz-végállomáshoz igyekezve az emberek egy-egy pillantás alatt már messziről le tudták mérni, milyen szaporasággal kell lépdelniük ahhoz, hogy semmiképpen ne késsék le buszjáratukat. Az ebben rejlő lehetőséget leginkább azok tudták értékelni, akik kisgyerekekkel vagy mindkét kezükben csomagokkal, szatyrokkal siettek a tömegközlekedési járműhöz. Végtére is, így felnézni egy pillanatra valóban könnyebb, mint orrunk elé dugni leterhelt kezünk mostanság kabátujjal és kesztyűvel fedett karóráját.

Sajnos, idővel minden mulandó... Néhány olvasónk vette a fáradságot, hogy tudomásunkra hozza: pár hónappal ezelőtt leszerelték az ABC faláról az időt messzire mutató órát, s helyére világító reklám, cégjelzés került. Akik pillantásukkal hiába keresték az időjelző megszokott mutatóit, először azt hitték, csak ideiglenes jelleggel hiányzik a környékhez nőtt óra; de ahogy teltek-múltak a napok, lassan kiderült, senki nem gondol arra, hogy a hosszú idő óta jó szolgálatot tett óra visszakerüljön eredeti helyére.

Az immár „nyugdíjas" óra bizonyára valamelyik raktárban porosodik, ahol így, „munka nélkül", tétlenségében akad ideje bőven elgondolkodni az idő múlásán. Talán nem is sejti, vannak, akiknek hiányzik, és akik méltányolják eddigi tetteit.

G. M.

KOÓS Judith

Fekete György: Ernedvényi tünöldének.
Bp. 1997 117–137.

Kocs Judith

Kozma Lajos munkássága grafika, iparművészet, épületkerámia

Bp. Akadémiai kiadó, 1971,

265 l., 292 kép, Bő irodalmi és jegyzetanyag; az épületkerámiai tevékenység kisebb súllyal szerepel

BIERBAUER Virgil:

Budapest városépitészeti probémái
Bp, 1933. Tér és Forma kiadása

KOÓS JUdith

-szűcs-: Az élet legnagyobb ajándéka. = Vasárnapi Hírek, 1993. febr.14. 9. ill.

A
LITEA KÖNYVSZALON
és a
BÍRÓ family Kft
a Reformáció Emlékünnepe alkalmából
tisztelettel hívja és várja Önt valamint érdeklődő barátait

dr. KOÓS JUDITH
művészettörténész, kandidátus

REFORMÁTUS Ttemplomok BUDAPESTEN

Két évszázad kultúrtörténete és művészete 1775–1995

című monográfiájának bemutatójára,
1996. október 30-án, 17 órakor
a
LITEA KÖNYVSZALONBA
(Budai Vár, Hess András tér 4. – Fortuna udvar)

A könyvet bemutatja: a szerző

Vendégek:
Fekete György *belsőépítész*
Ifjú György *a Budapesti Turisztikai Intézet igazgatója*

Közreműködik:
B. Kéry Edit *hangversenyénekesnő*
Roth Ede *és* **Csernus Katalin** *gitárkíséretével,*
Sunyovszky Szilvia *szinművésznő*

KOÓS Judith

BIRÓ family NYOMDAIPARI ÉS KERESKEDELMI KFT
1046 Bp. Knézich K. u. 4-6.

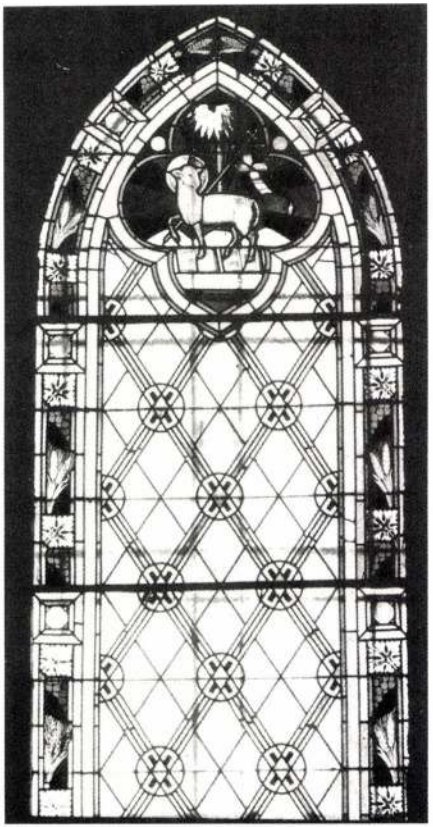

MEGHÍVÓ

KOÓS Judith

Balkon
1994/1

Birkás Ákos kiállítása • Knoll Galéria, 1991. február 11. • KOÓS JUDITH, BIRKÁS ÁKOS, HANS KNOLL • fotó: Pácser Attila

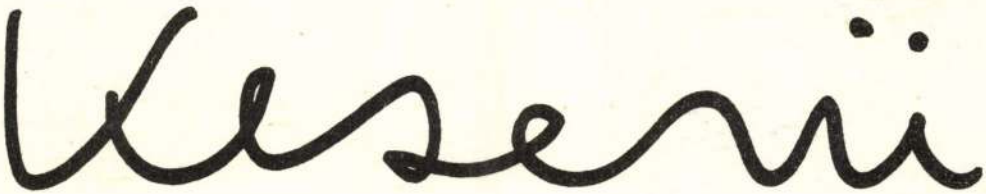

Kesenü

Kovács Judith †

Hatalmas tumultus a Ferihegyi reptéren

MTI

Óriási tumultus alakult ki tegnap kora este a Ferihegyi repülőtér 2/A terminálján. A biztonsági kapuk előtt négy-ötszáz utas várakozott. *Szollár Domokos*, a Budapest Airport (BA) Zrt. szóvivője a távirati iroda kérdésére elmondta: csúcsidőszakban Ferihegyen az utasbiztonsági ellenőrzés szigorítása miatt megnőtt a biztonsági kapuk előtt a várakozási idő. Hozzátette: a szigorítást egy júniusban elvégzett vizsgálat után, uniós ajánlásra hajtották végre, kapunként háromról ötre növelték az őrök számát. A gondot most az okozza, hogy nincs elég őr, és ezért nem tudnak elegendő számú kaput megnyitni. A BA hetven dolgozót már felvett, de egy utasbiztonsági ellenőr kiképzése hat hétig tart.

A négy átvilágítókapuból csak egyet üzemeltet a BA, ezért hiába végzik el a jegyellenőrzést öt perc alatt, utána nagyon hosszú ideig kell várni a biztonsági vizsgálatra – közölte *Németh Krisztina*, a Malév szóvivője. Míg korábban a jegyellenőrzés után egy európai járatnál sokszor öt perc alatt bejutottak az utasok a tranzitváróba, most ez jóval tovább tart. Ezért ma már az európai járatokhoz nem elég ötven perccel vagy egy órával az indulás előtt kiérni. A Malév kéri az utasokat, hogy csúcsidőben két-három órával korábban menjenek ki a repülőtérre. Ha felborul a Malév menetrendje, az sok millió forintos kárt okoz a társaságnak – fűzte hozzá a szóvivő. Az MTI információi szerint tegnap este a nagy tömeg miatt az egyetlen üzemelő mellett megnyitottak egy másik biztonsági kaput is.

Politikusok tétlapon

Ismét választási eredményekre fogadhatunk az interneten

Megint szerepel magyar politikai esemény az egyik internetes fogadásszervező tétlapján. Ezúttal a budapesti főpolgármester-választás végeredményét kínálják fel játékosaiknak tippelésre. A bukmékernél Demszky és Tarlós egyenlő eséllyel indul.

ZSILKA

Ismét egy hazai voksolás végkimenetelét vette fel tétlapjára a világ egyik legnagyobb fogadóirodája. Az Angliában és Walesben bejegyzett cég magyar nyelvű portálján ezúttal a budapesti főpolgármester-választás végeredményét kínálja fel a fogadóknak. *Demszky Gábor* és *Tarlós István* oddsa, azaz nyereményszorzója egyaránt 1,85. Ha valaki közülük választ, tétjének csaknem kétszeresét kapja vissza, ha a megjátszott politikus lesz a befutó október 1-jén. A harmadik, akire fogadni lehet, *Katona Kálmán*. Az ő esélyeit tartja a legkisebbnek a bukmékер. Ha Katona győzne, a rá tippelők tízszeres pénzt vághatnának zsebre. Hazánkban először a tavaszi országgyűlési képviselő-választások előtt lehetett politikai eseményre fogadni, ugyanennél az irodánál. A regisztrált játékosok legkisebb tétje kétszáz forint, a felső határ elérheti a több millió forintot. A választásokig a ma még kiegyenlített esélyeket tükröző szorzók biztosan változnak, akárcsak tavasszal. Az említett vállalkozás oddsmesterei a felkínált eseményt befolyásoló hírekre ugyanis azonnal reagálnak, és új szorzót adnak meg. A változások a már megkötött fogadásokat nem módosítják.

A Szerencsejáték Zrt. a hazai jog szerint nem ajánlhat fogadást politikai eseményre, engedélye kizárólag számsorsjátékra és sportfogadásra szól.

CSŐRPROTÉZIS UZONKÁNAK. Műcsőrével kelepel, eszik, iszik a székelyföldi Uzon településen az a gólya, amelyet még tavasszal bántalmaztak. A műtétet egy sepsiszentgyörgyi állatorvos és egy fogászcsapat végezte. Előzőleg műholdas adó-vevő készüléket helyeztek az Uzonka névre keresztelt gólyára, amely részt vett egy – Franciaország ökológiai minisztériuma által támogatott – európai programban. FOTÓ: MTI/BODA L. GERGELY

Naptár

SZENTKIRÁLYI

Most, hogy az október elsején időszerű idősek világnapja kormányzati intézkedés folytán tegnapra került, bármi lehetséges. Ha nem vigyázunk, október másodikától kezdődik a végtelenségig tartó nagyböjt.

Húszmilliót ért a lopott autó

Lefoglaltak a határőrök egy húszmillió forint értékű, lopott autót Nagylaknál. A német rendszámú kocsival egy német állampolgár bukott le, amikor az útlevélkezelőnek feltűnt, hogy a forgalmi adatai eltérnek a szabályostól. (MTI)

Özönvíz Korzikán

Hathavi csapadék zúdult le egyetlen nap alatt Korzika szigetére, emiatt 1500 embert kellett kitelepíteni a kempingekből. A gépjárműveikbe szorult autósokon tűzoltók és csendőrök segítettek. (MTI)

Elhunyt Friedrich Ottóné

Életének 69. évében, szeptember 4-én egyesült államokbeli, clevelandi otthonában elhunyt Friedrich Ottóné született Strada Mária, a magyar kultúra, az értékmentés, az óhaza és a befogadó ország közötti civil kapcsolatok kiépítésének fáradhatatlan személyisége – tudatta lapunkkal a Clevelandi Magyar Történeti Társaság és a Magyar Múzeum. Búcsúztatóját szeptember 8-án tartották a clevelandi Szent Imre katolikus templomban. (MN)

Fővárosi szemétszüret

MUNKATÁRSUNKTÓL

Saját költségén, a cég munkatársaival és eszközeivel ezerötszáz köbméter illegálisan lerakott hulladékot szállít el, majd semmisít meg Budapesten a Fővárosi Közterületfenntartó Zrt. a következő napokban – közölte lapunkkal *Szegedi Péter*, a társaság szóvivője. A szemétszüretnek nevezett akció ma kezdődik, és huszadikán, a takarítási világnap előtt fejeződik be. A hét végén huszonkilenc olyan lerakóhelyet számolnak fel, ahová a fuvarosok engedély nélkül hordták a szemetet. A környékbelieket leginkább zavaró szeméthegyek eltüntetése a III., a XV., valamint a XVI. kerületben vált sürgetővé. Arra kérték a közterület-felügyelőket a zrt. szakemberei, hogy a megtisztított körzetekben fokozottan figyeljék és akadályozzák meg az ismételt illegális lerakodást, és jelentsék fel a vétkeseket.

Véget ér a hajózási utószezon

Befejeződik holnap a balatoni hajózási utószezon. A tavi flotta legtöbb utasszállítója téli pihenőre tér, csupán néhány nagyobb kikötőből indulnak még menetrend szerinti járatok. A kompok előreláthatóan november végéig közlekednek.

GULYÁS J. ATTILA

Visszaúszik holnap este a siófoki sólyatérbe a balatoni flotta hajóinak jó része, és ezzel véget ér a százhatvanadik hajózási utószezon. Hétfőn már csak Siófokon, Füreden, Tihanyban, Földváron szállhatunk menetrend szerinti hajóra. Annak sem kell azonban megkerülnie autóval vagy vonattal a tó nyugati medencéjét, aki a déli partról badacsonyi borkóstolóra indul, mert Fonyód és Badacsony között október 8-ig ingázik a katamarán.

Szántód és Tihany között a tervek szerint november 26-ig közlekedik a komp, de miként *Kapócs Ferenctől*, a Balatoni Hajózási Zrt. forgalmi igazgatójától megtudtuk, ahogy a korábbi években, idén is meghosszabbítják a kompközlekedést, feltéve, hogy nem fagy be túl vastagon a Balaton.

Szeptember második felében és október elején főleg kiránduló iskoláscsoportok és szüretelők utaznak a balatoni hajókon, de a kora ősz a vízi rendezvényeknek is kedvelt időszaka. Információink szerint a balatoni flotta konferenciahajói, az éttermi szolgáltatásokat nyújtó három nagy testű katamarán és az új vezérhajó, a hatszáz személyes Szent Miklós idén ősszel is több tanácskozás és családi esemény, esküvő helyszíne lesz.

NYÍLT LEVÉL HILLER ISTVÁN MINISZTER ÚRNAK

*A **Gimnáziumok Országos Szövetsége** a közoktatási törvény módosítása előtti „egyeztetésen" mindent megtett azért, hogy a készülő jogszabály ne súlyosbítsa az iskolák helyzetét, ne hozza érdemtelenül megalázó helyzetbe a pedagógusokat, az iskolavezetőket. A törvény módosítása során egyetlen szakmai érvünket sem vették figyelembe. Az őszi közgyűlésre szóló meghívást a miniszter úr elutasította. Ezért az iskolákat érintő új kérdésekben az érdemi párbeszédet kezdeményezni csak az alábbi nyílt levéllel látjuk lehetségesnek. Kérjük a levél tartalmával egyetértő nevelőtestületeteket, pedagógusokat, intézményvezetőket, hogy támogatásukat az alábbi címre küldött e-mailben jelezzék: **gosz@vmg.sulinet.hu***

Tisztelt Miniszter Úr!

Az oktatási törvény módosítása és az ahhoz kapcsolódó kormányrendelet néhány pontja aggodalommal tölti el az oktatás jövőjéért felelősséget érző szakembereket, s nagy feszültséget keltett a nevelőtestületekben.

Az oktatás színvonalának csökkenéséhez vezető súlyos hibának tartjuk a törvény több új intézkedését, így a tanárok óraszámának emelését. Nem készült valós felmérés a tanári terhekről, az iskolákra háruló, egyre súlyosabb feladatrendszerről, amelyek alapos vizsgálata nélkül nem születhetett volna felelős döntés. Sajnálatosnak tartjuk, hogy a közvélemény előtt a magyar pedagógusokat úgy állítják be, hogy ők dolgoznak Európában a legkevesebbet. Ön is tudja, amint mi is tudjuk, hogy ez nem igaz. Mégsem védte meg egyszer sem a nyilvánosság előtt az igaztalanul megvádolt, önérzetükben megsértett pedagógusokat.

A tanároknak elrendelhető ingyenes munkavégzést szabályozó előírások teljes mértékben alkalmatlanok arra, hogy az iskolák azt a pedagógiai munka károsítása nélkül megvalósítsák.

A gazdasági megfontolásokból elrendelt pedagógusóraszám-emelés nemcsak a pedagógusok életminőségét rontja, de szükségszerűen a közoktatás további színvonalromlását eredményezi, ami legérzékenyebben éppen a leszakadó társadalmi rétegek gyermekeit fogja sújtani, sértve az esélyek egyenlőségének elvét!

- Mindezek miatt követeljük a tanári óraszámokkal kapcsolatos új törvényi pontok visszavonását!
- Követeljük, hogy a jövőben a szakmai szervezetekkel való egyeztetés ne formális, hanem érdemi módon történjen!
- Elvárjuk, hogy az ágazatra váró reformok kidolgozásába vonják be a pedagógus szakmai szervezeteket, szakmai műhelyeket, s az elkészült tervezet vitájába a pedagógusokat is!

Budapest, 2006. szeptember 14.

A Gimnáziumok Országos Szövetsége választmánya

65 évvel ezelőtt, szeptember 15-én született Bolberitz Pál Széchenyi-díjas teológus, filozófus.

Rejtvényünk fősoraiban három művének címét rejtettünk el. Ezt kérjük – a kivágott pályázati szelvénnyel együtt – címünkre **2006. szeptember 22-ig beküldeni.**

Levélcímünk:
Magyar Nemzet,
1450 Budapest 9,
Postafiók 74.

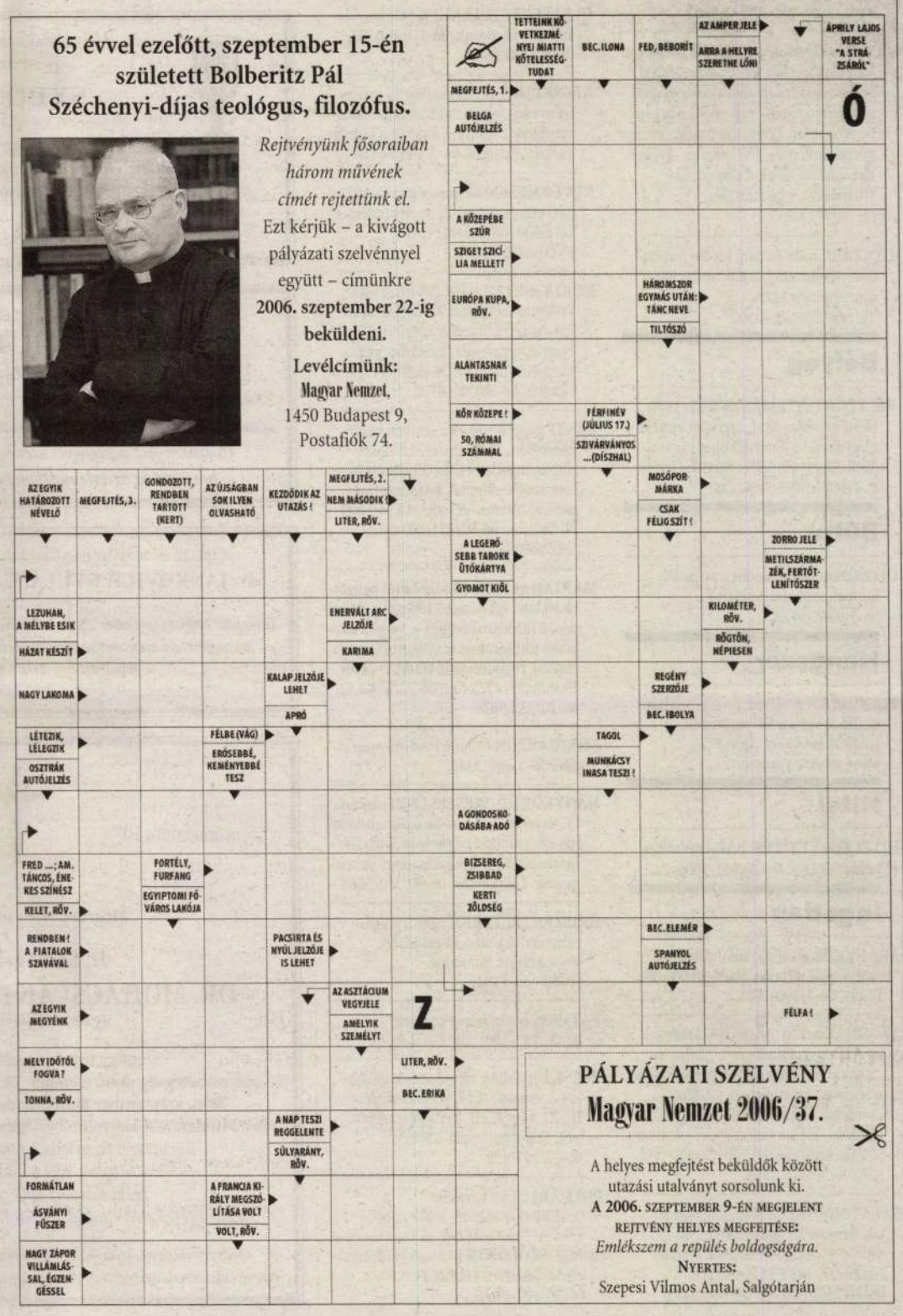

PÁLYÁZATI SZELVÉNY
Magyar Nemzet 2006/37.

A helyes megfejtést beküldők között utazási utalványt sorsolunk ki.
A 2006. SZEPTEMBER 9-ÉN MEGJELENT REJTVÉNY HELYES MEGFEJTÉSE:
Emlékszem a repülés boldogságára.
NYERTES:
Szepesi Vilmos Antal, Salgótarján

Adásvétel

RÉGI képeslap, régi használt levélboríték, bélyeg, papírrégiség vétele-eladása. Marnitz bélyegüzlet: Budapest XII., Nagyenyed u. 9. Telefon: 06-1/213-9230, www.philamar.hu a Déli pályaudvarnál.

Állat

KOMONDOR, puli kölykök eladók. 06-30/927-0005.

Állás

BUDAPESTI piackutató cég (TNS-Hungary Kft.) keres cseh, szlovák, szlovén és horvát nyelven beszélő munkatársakat alkalmi, számítógéppel végzendő, telefonos kérdezőbiztosi, órabéres munkára. Munkavégzés: H–P 9–15 óra között. Telefon: 06-1/801-3143 és 06-1/801-3128.

CSEPELI székhelyű, szállítmányozói tevékenységgel foglalkozó kft. megbízható, munkabíró, kreatív munkatársat keres DISZPÉCSER munkakörbe. Saját gépkocsi feltétel. Fényképpel ellátott, kézzel írott pályázatát kérjük a 1751 Budapest, Pf. 119. címre megküldeni. Jelige: „Kreatív munka"

GAZDASÁGI középvezetőt keres budapesti székhelyű teológiai főiskola üzemeltetési és pénzügyi feladatok önálló és felelősségteljes ellátására, felsőfokú közgazdasági végzettséggel (akár félállásban is). Költségvetési szervnél vagy felsőoktatásban szerzett tapasztalat előnyt jelent. Pályázatokat fényképes önéletrajzzal kérünk a következő faxszámra: 06-1/486-4412 vagy e-mailen: lukacs@europe.com címre.

INGATLANKEZELÉSSEL foglalkozó kft. felvételt hirdet kezelési előadói munkakörbe, azonnali belépéssel. Az állás betöltésének feltétele államigazgatási főiskolai vagy jogi egyetemi végzettség. A szakmai önéletrajzokat az alábbi címre kérjük eljuttatni: 1227 Budapest, Pf.: 19.

ÖNÁLLÓ tervezői munkára képes, min. 4–5 éves tapasztalattal rendelkező építőmérnököt keresünk. Cégünk Budakalászon működik. Fő tervezői tevékenységünk fa szerkezetek tervezése. Önéletrajzokat várjuk a gtoth@igmh.hu címre. Érdeklődés: 06-20/932-0762.

PÉNZÜGYI, stratégiai tervező budapesti központi irodája ügyfélkapcsolatért felelős munkatársakat keres, magas jövedelem lehetősége, rugalmas időbeosztásban. Teljesítményfüggően ingyenes átképzés, főiskolai beiskolázás támogatása, gépkocsihasználat. Jelentkezés regisztrálásra: 06-30/977-0853.

UTAZÁSI iroda Budán, kiváló francianyelv-ismerettel, fiatal, ambiciózus munkatársat keres. Tel.: 06-20/953-9390.

Bélyeg

BÉLYEGGYŰJTEMÉNYEKET, 1950 előtti képeslapokat, cserkész emléktárgyakat, levélborítékokat vásárolunk. Budapest VIII., Szentkirályi u. 6. Telefon: 485-5060. (M)

Bútor

OLCSÓN berendezkedhet: koloniál, nappali szobabútor eladó. 06-20/367-9729.

Hangszer

PIANÍNÓK legszélesebb választékban szolid árakon a Kálvin térnél! Üllői út 16/A. Tel.: 266-8774, www.szonatapiano.hu

Hitel

HITELKÖZVETÍTÉS. BAR-listások és végrehajtás is. 06-20/961-7005.

Ingatlan

ARANYKÉZ utcai parkolóházban, kétszobás udvari lakás eladó 28 500 000 Ft-ért. 06-1/200-1603.

AZONNAL beköltözhető, XXII. ker., nagytétényi, zöldövezeti, 72 nm-es, 2 szobás, összkomfortos polgári lakás 6 lakásos társasházban, gázfűtés + cserépkályha, garázzsal, pincével, tárolókkal, kis kerttel, csendes utcában, jó közlekedéssel, 15 900 000 Ft-ért eladó. 06-20/945-1794.

BALATONFÜREDEN mediterrán jellegű, terasztetős lakóparkban, 40–50 nm-es nagyságban lakások eladók! Induló ár: 288 E Ft/nm. Tel.: 06-30/219-0771, 06-30/640-8483.

BELVÁROSBAN 400 lakás eladó! 06-30/326-3400, www.bastya.hu

BUDÁN 70–100 nm körüli, napfényes lakást vennék. Tel.: 06-1/325-8563, 06-30/924-7165.

BP. ZUGLÓBAN, 34 nm-es, 1 szobás, cirkófűtéses lakás eladó. Irányár: 8,7 M Ft. Tel.: 06-20/327-7398.

DUNAI panorámás, Közraktár utcai, 5. emeleti, 117 nm-es lakás 51,9 millió Ft-ért eladó. 06-30/944-9335.

ELADÓ- KIADÓ ingatlanok korrekt közvetítése, **ÚJ ÉPÍTÉSŰ** lakások. **TYCHE** ingatlan. 06-1/238-8030, tyche@tyche.hu

ELADÓ Tápiószentmárton külterületén, a vasútállomáshoz közel 2057 nm-es ingatlan tulajdonostól. 32 nm építhető rá. Tel.: 06-1/388-4445.

ELADÓ tulajdonostól Zuglóban, kiemelten frekventált, kétszintes, tégla társasházban, csendes, felújított, földszinti, 30 nm-es, egyszobás, gázkonvektoros, előkertes öröklakás. Ár: 9 300 000 Ft. Tel.: 06-20/487-4401.

ELCSERÉLEM 2 szintes, kertes balatoni nyaralómat (80 nm) 2 szobás budapesti lakásra. Érdeklődni: 06-30/611-7144.

ÉRD-PARKVÁROSBAN eladó egy 798 nm-es telken, 70 nm-es családi ház. Irányár: 20,8 M Ft. Telefon: 06-20/911-4445.

FARMOSON (Pest megye, Budapesttől 65 km-re, Tápiószentmárton Attiladombhoz közel), faluközpontban 3 szobás (120 nm), 60-as években épített, felújított jó állapotban lévő családi ház eladó. 1200 nm telek, gáz, villany, víz van (melléképületekkel, garázs, pince). Irányár 11 millió forint. Érdeklődni: 06-70/313-8215.

GALÉRIÁS, kis lakás, négylakásos társasházban eladó. Biztonságos, jó közlekedés. 06-20/391-0606.

GELLÉRT-HEGY aljában 71 nm-es, felújított polgári lakás 28,9 millió forintért eladó. 06-30/944-9335.

HAJDÚSZOBOSZLÓN, a fürdőtől 200 méterre 46 nm-es, 2 szobás, I. emeleti lakás garázzsal, decemberi átadással 11,2 + 1,2 millió Ft-ért eladó. Érdeklődni: 06-30/219-2460.

ÍR BEFEKTETŐINKNEK belvárosi lakásokat keresünk. 06-1/266-6200, 06-30/326-3400.

KECSKEMÉT belvárosában 75 nm-es, igényesen felújított téglalakás pincével eladó. 3 szoba + amerikai konyha, gázkonvektorok. 06-30/488-0826.

KEVERMESEN 80 nm-es ház kerttel, parkettás szobákkal, melléképületekkel eladó. 06-20/421-1392. 15.00–20.00 óráig.

KÚRIA jellegű, bruttó 284 nm-es ház, 1800 nm-es kerttel, Keszthelytől 23 km-re, termálfürdők közelében eladó. Tornác, fagerenda, kandalló, gáz, központi fűtés. Ár: 36 millió Ft. Telefon: 06-30/212-6792.

LENTI gyógyfürdő és a szlovén határ közelében, 5600 nm-es, összközműves ingatlan eladó. Felújított három szoba, nappali, központi fűtés, garázs, 200 nm-es pajta. 14 500 000 Ft. Telefon: 06-92/351-603 este. (D079891)

MÁRIAHALMON (Budapesttől nyugatra 35 km) kétszintes (180 nm), ötszobás, 2 fürdőszobás, gáz + vegyes központi fűtéses, kertes (982 nm) ház garázzsal, tulajdonostól eladó. Irányár: 19 millió Ft. Telefon: 06-33/481-142, 06-20/232-9875.

MINIGARZON (10 nm) Svábhegyen eladó. 06-1/395-3445.

NAGYKÖRÚT–WESSELÉNYI sarkán, IV. emeleti, 120 nm-es, felújítandó lakás 28,5 millió Ft-ért eladó. Lift, Hármashatár-hegyre kilátás, nagy belmagasság. Tulajdonos: 06-30/350-5568.

ŐRISZENTPÉTEREN egyedi stílusú rönkház 16 millió Ft-ért eladó. www.kep.tar.hu/alszer 06-30/653-7194.

PATINÁS budai házat keresek. 06-30/942-1002, 06-1/202-0480.

PÉCSI, kétszobás, téglaépítésű, gázfűtéses, I. emeleti öröklakást Budapest II., XI. vagy XXII. kerületbe cserélnék, önkormányzati is lehet. 06-72/511-452.

POLGÁRI lakást keresek. 06-30/942-1002, 06-1/202-0480.

SOMLÓSZŐLŐSÖN ház, nagy udvarral eladó. Irányár: 3 millió Ft. 06-20/824-4962.

SÜRGŐSEN eladó Cinkotán 1000 nm-es telek, háromszobás, 85 nm-es, cirkófűtéses házzal. Jó közlekedés. Irányár: 24,2 M Ft. Tel.: este 312-7582.

SZOMBATHELYEN, a Szentkirályi Lakóparkban 6 db, 800 nm-es építési telek egymás mellett egyben vagy külön-külön eladók. Közművesítés folyamatban. Érdeklődni: 06-92/320-541, az esti órákban.

TÉTÉNYI úti, 65 nm-es panellakás garázzsal 16 millió forintért eladó. 06-30/944-9335.

TIHANYI panorámás családi ház eladó, budapesti lakásra cserélhető. 06-20/365-2153.

ÚJLIPÓTVÁROSI, háromszobás, kiváló elosztású, 80 nm-es öröklakás teraszszal 24 900 000 Ft-ért eladó. 06-70/312-0577.

VÁCI utcában két szoba, hallos, emeleti, utcai, felújított lakás eladó. 06-30/209-2131.

ZAMÁRDI mellett Balatonendrédeen, befejezés előtti, de lakható, 3 szintes, duplakomfortos családi ház 360 nöl kerttel, komfortos, lakható melléképülettel eladó. Tel.: 06-30/327-4197.

ZUGLÓ zöldövezetében, a Pákozdi térnél, 50 nm-es, földszinti, 2 szobás, erkélyes, egyedi fűtésű öröklakás 12 lakásos tégla építésű társasházban eladó. Irányár: 13 millió Ft. 06-20/482-5114.

ZUGLÓBAN 47 nm-es panellakás eladó, felújított a lakás és a ház is, világos konyhával. Érdeklődni: 06-30/320-9759.

I. KER., NAPHEGYEN 49 nm-es, 1,5 szobás, nagyon szép, panorámás öröklakás 22,5 millió Ft-os irányáron eladó. 06-20/531-3761.

I. KERÜLETBEN, Budán, a Naphegyen, 87 nm-es, panorámás, garázsos, teraszos, cirkófűtéses öröklakás eladó. Irányár: 38,9 millió Ft. 06-30/488-2203.

II. KERÜLETBEN, Turista utcában, a Pálvölgyi-barlang felett 1100 nm-es, örökpanorámás, összközműves telek eladó kis házzal. Irányár: 150 millió Ft. 06-30/680-2369.

II., KELETI Károly utcában kétszobás, cirkófűtéses, vízórás, kitűnő állapotú lakás tulajdonostól eladó. Telefon: 06-20/237-4697.

II., LIPÓTMEZEI úton 90 nm-es, panorámás, három különbejáratú szobás, lodzsás, cirkófűtéses, I. emeleti lakás 10 nm-es tárolóval, garázzsal 37 millióért eladó. 06-20/967-5691.

II., ÜRÖMI utcában 93 nm-es, 2,5 szobás, erkélyes, cirkófűtéses, igényesen felújított, II. emeleti lakás beépített konyhával 34 millió Ft-ért eladó. 06-20/967-5691.

III., KOLOSTOR utcában 68 nm-es, kétszobás, étkezőkonyhás, cirkófűtéses, fszt-i, kertkapcsolatos lakás 20,8 millióért eladó. 06-20/967-5691.

VII., DEMBINSZKY utca egyik legszebb házában 34 nm-es lakás eladó. Felújítandó. Irányár: 8 M Ft. Érdeklődni: 06-20/980-9575.

Gyász

KÖSZÖNETET mondunk mindazoknak, akik osztoztak velünk **TORMA LAJOS** szeretett testvérünk, az **1956-os forradalom** hősének és áldozatának elhunytával bennünket ért mérhetetlen veszteség feletti fájdalmunkban, akik jelenlétükkel, leírt vagy elmondott vigasztaló és méltató szavaikkal fejezték ki együttérzésüket. A gyászoló család.

SZOMORÚAN tudatjuk mindazokkal, akik tisztelték és szerették, hogy **KEMÉNY EDIT** nyugalmazott tanárnő 2006. szeptember 11-én, életének 87. évében csendesen elhunyt. Temetése szeptember 25-én 1/2 11 órakor lesz a Farkasréti temetőben (főbejárat). Gyászmisét aznap du. 1/4 6 órakor mondatunk a városmajori templomban.

FÁJDALOMMAL tudatjuk, hogy **MÁTÉFFY ZOLTÁNNÉ** szül. Bertalan Helga elhunyt. Temetése 2006. szeptember 20-án 14.00 órakor lesz az Óbudai temetőben.

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

SYPOSS ZOLTÁN

életének 63. évében, türelemmel viselt, hosszú betegség után elhunyt.

Felejthetetlen halottunk hamvasztás utáni búcsúztatása 2006. szeptember 25-én 11.15 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

A gyászoló család

Táviratcím: Syposs, 1112 Bp., Bajmóci u. 9.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

HRIBIK FERENC

okl. gépészmérnök

2006. szeptember 11-én, életének 78. évében, rövid szenvedés után elhunyt.

Temetése engesztelő szentmiseáldozat keretében 2006. szeptember 22-én, 16 órakor lesz a zugligeti Szent Család-plébániatemplomban, hamvait az urnatemetőben helyezzük örök nyugalomra.

Fájó szívvel tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

dr. JANKOVICH GYULÁNÉ br. MAJTHÉNYI ZSÓFIA

92 éves korában elhunyt.

Temetése 2006. szeptember 25-én 14 órakor Miskolcon, a Szent Anna-temetőben, az engesztelő szentmise 2006. szeptember 28-án 18 órakor Budapesten, a belvárosi Egyetem téri templomban lesz.

A gyászoló család

„consummatum est" „bevégeztetett"
(Szt. János evangéliuma 19.9)

Megrendülten tudatjuk, hogy

dr. Somogyi Jánosné

DR. MOHÁCSI ANTÓNIA ERZSÉBET

ny. osztályvezető főorvos

nagy türelemmel viselt, hosszú, súlyos betegség után, életének 78., boldog házassága 53. évében 2006. szeptember 8-án csendesen elhagyott bennünket, és a Mindenható kegyelmében bízva elindult a Hozzá vezető úton.

Kívánságát tiszteletben tartva szűk családi körben búcsúztunk Tőle a budakeszi temetőben.

Lelki üdvéért engesztelő szentmisét a zugligeti Szent Család-plébániatemplomban mutattunk be.

Gyászolják férje, gyermekei, unokái, továbbá testvére, menye, veje, nagynénje, unokatestvérei és családtagjaik, valamint a nagyszámú rokonság.

A Budapest XII. kerület Hegyvidék Önkormányzata tudatja mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

Dr. Koós Judith

művészettörténész,
a finn Fehér Rózsa Lovagrend tagja
életének 83. évében elhunyt.

Hamvasztás utáni búcsúztatása és az urna elhelyezése 2006. szeptember 21-én, csütörtökön 12.30 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Minden külön értesítés helyett

†

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy a szeretett édesapa, nagyapa, dédapa

DR. BIHARI ÖDÖN

rubindiplomás orvos, az Országos Onkológiai Intézet nyugalmazott főorvosa 2006. augusztus 26-án otthonában, 96 évesen, csendben elhunyt.

Hamvait kívánságára szűk családi körben, 2006. szeptember 13-án a római katolikus egyház szertartása szerint örök nyugalomba helyeztük.

A gyászoló család

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

VIZ LÁSZLÓ

közíró, az Ecclesia Könyvkiadó ny. igazgatója, a torinói halotti lepel témájának feldolgozója és a magyarországi kutatócsoport tagja hosszú betegség után, életének 78. évében elhunyt.

Temetése 2006. szeptember 22-én, 15 órakor gyászmise keretében lesz a terézvárosi Nagy Szt. Teréz-plébániatemplomban.

A gyászoló család

Mély fájdalommal tudatjuk

mindazokkal, akik ismerték, szerették és tisztelték, hogy

SIMON FERENCNÉ

született Scholtz Magdolna
középiskolai tanár, több kitüntetés birtokosa
2006. szeptember 10-én,
életének 64. évében, hosszan tartó, súlyos betegség után elhunyt.

Hamvait 2006. szeptember 22-én, pénteken a XIII. kerületi Béke téri Szent László-templomban 11 órakor kezdődő gyászmisét követően helyezzük örök nyugalomra a templom urnatemetőjében, a kegyeleti helyen, a katolikus vallás szertartása szerint.

Gyászolják: férje, lánya, veje, testvérei, édesanyja és távolabbi rokonai

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy

DR. BALLA JÓZSEFNÉ

dr. Kapitány Mária

a Mátraházi Gyógyintézet volt osztályvezető főorvosa
2006. szeptember 11-én méltósággal viselt, hosszú betegség után
81 éves korában elhunyt.

Emlékét örökké őrzi a gyászoló család, számtalan barát és munkatárs.

Hamvasztás utáni temetése 2006. szeptember 22-én 14.00 órakor lesz a gyöngyösi Szent Erzsébet-templomban.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik

DR. REGÉCZI LÁSZLÓNÉ

szül. Bonin Edit

temetésén részt vettek, gyászunkban osztoztak.

A gyászoló család

„.....valami jelet hagyni,
valahogy megmaradni,
akármi áron
kifogni a halálon..."

(Pákolitz István)

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy

DR. BOTKAI GYULA

okl. vegyészmérnök, szakmérnök
életének 62. évében, 2006. szeptember 14-én,
súlyos betegségét türelemmel viselve, a gyógyulás reményét fel nem adva, otthonában, családja körében búcsút vett a földi élettől.
Életét a szorgalom és a becsületes munka vezérelte.

Temetése a római katolikus egyház szertartása szerint 2006. szeptember 22-én, pénteken 11 órakor lesz a budakalászi Csalogány utcai temetőben.

A gyászmise a temetést követően a budakalászi templomban lesz.

Gyászolják: édesanyja, felesége és leánya

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

SZURKOS IMRE,

a Vasedény volt dekorációs vezetője
2006. augusztus 25-én, életének 87. évében elhunyt.

Hamvasztás utáni búcsúztatása 2006. szeptember 22-én 12.00 órakor lesz a Fiumei úti sírkert ravatalozójában. (Bp. VIII., Fiumei út 16.)

A gyászoló család

Hittel, művészettel...

Beszélgetés Koós Judith művészettörténésszel

A *Református Lapja* olvasói előtt bizonyára nem cseng ismeretlenül *dr. Koós Judith* művészettörténész kandidátus neve, hiszen az elmúlt években is kisebb-nagyobb gyakorisággal jelentkezett cikkeivel lapunkban. A jövőben „A művészet világáról – a világ művészetéről" rovatunk vezetőjeként fogunk vele találkozni. Az alábbiakban életéről, munkájáról, egyházi kötődéséről beszélgetünk.

Honnan indult ez a minden tekintetben igen gazdag művészettörténeti életpálya?

– Csak akkor tudok hiteles választ adni, ha visszatekintünk gyermekkoromra. Régi, több évszázados protestáns család a Koós család, erdélyi származást tudhatnak magukénak. Apám mérnök volt, a Budapesti Műszaki Egyetemen kapta meg diplomáját. Emellett természetesen aktívan részt vett az egyházi életben is, mint presbiter. Édesanyám pedig az egyházi karitatív munkába kapcsolódott be. Gyermekként is a hitet megvalló és gyakorló családi légkört tapasztaltam magam körül. Úgy gondolom, apámtól örököltem a következetességet, a tervek határozott megvalósítását és bizonyos szigorúságot, elsősorban önmagunkkal szemben. Anyámtól pedig a magas szintű esztétikai érzéket és a művészet iránti fogékonyságot. Nem mellékes, hogy anyám szépen zongorázott és rajzolt is. Ilyen háttérrel választottam életpályámként a művészettörténeti tudománnyal való foglalkozást, mely nagyrészt magába foglalja mindazt, amiről a fentiekben beszéltem.

A művészettörténet igen tág fogalom, sok mindent rejt magában. Melyek azok a részterületek, amelyeket munkája felölel?

– Ez a tudomány egyben lehetővé teszi a művészettörténeti anyagok olyan feldolgozását, amelyet könyvek, tanulmányok, műkritikák formájában az érdeklődők kezébe tudunk adni. Tehát egy sokak által kevésbé elérhető vagy ismeretlen területről közel tudunk vinni valamit az emberekhez. Én lehetőség szerint kutatásaim során mindig olyan területtel foglalkozom, amely még feldolgozatlan, tehát munkám eredménye a szakterületen elsőnek mondható. Ide sorolhatók azok a könyveim is, amelyekről az elmúlt években a *Reformátusok Lapja* is hírt adott, így: Ráday Gedeon könyv- és műgyűjteménye a XVIII. században; Tört életek képei; Református templomok Budapesten (Két évszázad kultúrtörténete és művészete, 1785–1995); Hamza D. Ákos (1903–1993) képzőművészeti életműve.

A családi környezetre visszavezethető ún. egyházi kötődés hogyan teljesedett ki az azt követő évek folyamán?

– Külön öröm volt számomra, hogy az Iparművészeti Múzeumban viselt tudományos osztályvezetői beosztásom után megbízást kaptam a Budapesti Református Teológiai Akadémiára, ahol a művészettörténet tárgyában adtam elő és egyházművészeti speciális kollégiumot vezettem. Az általam előadott anyag átfogta a teljes európai művészetet, a kezdetektől a XX. századig. Nagy élményt és tapasztalatot jelentett ez a kapcsolat – hitbelileg, emberileg, tudományosan és pedagógiailag. Körülbelül ez idő tájt lett szorosabb a kapcsolatom lapunkkal is. Bár két évtizede már, hogy megjelentek első írásaim a *Reformátusok Lapjában.*

Több száz publikációja jelent meg, illetve számos előadást tartott, itthon és külföldön egyaránt. Nem említve azt a tizenöt önálló művészeti könyvet, amely nevéhez kapcsolódik. Mik a jövőbeni tervei?

– Munkáim során egyre közelebb kerültem ahhoz a gondolathoz, hogy a művészettörténetből oly módon tudjak átadni valamit az embereknek – amiről már volt is szó –, hogy az egyházművészeti, s nem utolsósorban hitbeli élményt is jelentsen. Én ezt küldetésnek tekintem, ezért is vállaltam örömmel a *Reformátusok Lapjában* most induló, s a jövőben rendszeresen jelentkező művészeti rovat vezetését.

N. L.

Református Lapja, 1997. VII. 17.

virágzó orthodox kolostor működ-
Tolna megyei *Grábócon* – 400 évi
k pár éve néptelenedett el teljesen
észséggé, illetve szociális intéz-
m fölösleges itt megjegyeznünk,
Egyházban – a keresztyén Nyugat-
ak egyetlen szerzetesrend van, fér-
a. Mint egyetlen rend, természete-
különböztető elnevezést.
bizánci templomépítészet a Ma-
két templomot tud felmutatni, de
példái a bizánci architektúrának.
nd a kettő ebben az évszázadban
a 20-as években, a másik 1996-ban.
dox *templombelsőt* illeti, annak fő jel-
ért a templomhajótól elválasztó képfal,
zion. A két fő ikon – a középső, úgyne-
i ajtótól jobbra és balra – Krisztust, il-
enanyját ábrázolja. Helyet kapnak az
gorú szakrális rendben különböző szen-
i események ábrázolásai is, számuk az
eitől függ. Vannak templomok, melyek-
lsőjét ikonfreskók borítják. A szobrokat,
t képeket" az Orthodox Egyház mellőzi,
az egyházi énekek „világias", hangsze-
. A papok, püspökök és diakónusok a
számára talán hosszúnak tűnő, ám
szertartásokat túlnyomórészt a képfal
k, ősi szabású és sokféle színű díszes or-
tözve. Ennek ellenére is a világi hívek
evői az istentiszteleteknek, már csak
zórikus szerkezeténél fogva is.
n kívül általánosan használatos az Or-
izban a *Kereszt jele,* annak többféle vál-
vábbá, a közismert Krisztus-monogra-
özkedvelt az Orthodox Egyházban egy
na is: az egyenlő szárú kereszttel négy
t felület, a következő betűpárokkal: IC
agyis: *Jézus Krisztus győz.*
ágháború előtt a hazai Orthodox Egy-
voltak *iskolái, ifjúságnevelő intézetei,*
egyéb szociális intézményei, jelenleg
eket már nem tudnak fenntartani.
ebb-nagyobb *egyházművészeti gyűjte-*
tár emlékezteti az érdeklődőket a ma-
thodoxia nem éppen értéktelen vagy
tjára.

Berki Feriz

ség jár vele, hogy jótéteménynek tekintsem, amiért cserébe Istenhez kell kapcsolni életemet. Értékkicserélés történik. Isten ad nekem a kenyérben testi jót, énnekem ki

ta jelen, e szere-
mélységéig fokozódó akarat. Nemcsak kenyér, hanem Isten Igéje együtt: az igaz, tiszta, szent életre.

Kocsis Attila

Úti jegyzet

A közelmúltban három hetet Svájcban tölthettem. Nemcsak sokat kirándultam, hanem részt vettem az Evangéliumi Braille Misszió (Mission Evangelique Braille, MEB) kéthetes táborában is a Genfi-tó partján, majd meglátogattam a berni vakok otthonát, valamint a svájci vakok szövetségét. Tanulmányútként is jó alkalom volt ez számomra, mivel a vakok és gyengénlátók missziós lelkésze szeretnék lenni. Nagyon fontos volt látnom az eltéréseket és a megegyezéseket.

A veveyi székhelyű braille misszió nem csupán pontírású Bibliák kiadásával foglalkozik, hanem a hozzá kapcsolódó magyarázó könyvekkel, továbbá keresztyén irodalommal, énekeskönyvvel. Természetesen mindezen kiadványaik kazettán is megtalálhatók, melyeket a misszió könyvtárából egy hónapra lehet kölcsönözni. A könyveket a MEB saját maga nyomja és köti, a kazetták anyagát saját stúdiójukban rögzítik. Hatvan ember dolgozik itt. Az államtól támogatást nem kapnak, csupán a segítőkész, e missziót fontosnak tartó testvérektől. A misszió már több éve szervez nyári tábort a Genfi-tó partján mind az idősebbeknek, mind a fiatalabb korosztálynak. A program nagyon változatos, hiszen három zenés est, kirándulás autóbusszal, meghívott lelkészek, előadók teszik színessé e két hetet.

Tizennégy nap után Bernbe utaztam tovább. Itt meglátogathattam a vakok otthonát. Azt a házat külön a vakok számára építették, az ő mozgásukat, igényeiket figyelembe véve. Néhány példát hadd említsek. A lépcsők karfájának a végétől talán tíz cm-re vissza három pont jelzi, hogy a lépcső befejeződik; minden egyes emeleten a lépcsők előtt van egy egészen kicsi rugós ajtó, ami arra figyelmezteti a járókelőt, hogy ott le kell lépni. A szobák egyszemélyesek, szőnyeggel, mosdóval, telefonnal ellátva. Minden szinten – az épület hatemeletes – van ebédlő és konyha, valamint csoportos beszélgetésre alkalmas szoba.

A vakok Svájcban is szőnek, fonnak, telefonalközpontot kezelnek, adatokat táplálnak számítógépekbe. Svájcban a 67%-nál súlyosabb látáscsökkentek vagy vakok nem kapnak 90%-os utazási kedvezményt és még a hozzá kapcsolódó engedményeket, csupán néhány utazási csekket, ami azonban nem nyújt hasonló kedvezményeket. De ha az utazásukat nem támogatják is annyira, közvetve mégis kapnak némi szociális támogatást. A svájci vakok szövetsége nem állami, nem is egyházi, hanem alapítványi támogatásból tartja fenn magát, amihez még az állam jókora összeggel járul hozzá.

Szabó Zoltán József

KOÓS JUDITH

Pesti templomok, finn ékszerek

Urho Kekkonen elnök személyesen tüntette ki a magyar kutatónőt

Névjegykártyáján nincsen cím és telefonszám – a fehér lapocskán cizellált fekete betűkkel ez áll: Dr. Koós Judith PhD művészettörténész, a Finn Fehér Rózsa Lovagrend tagja. S bár rokon ország egyik legmagasabb állami kitüntetését a finn kultúra területén elért kutatási eredményeiért kapta meg, Koós Judith hűséges maradt Budapesthez. Mi sem bizonyíthatja ezt jobban, mint egyik hiánypótló munkája, a Református templomok Budapesten című kötet.

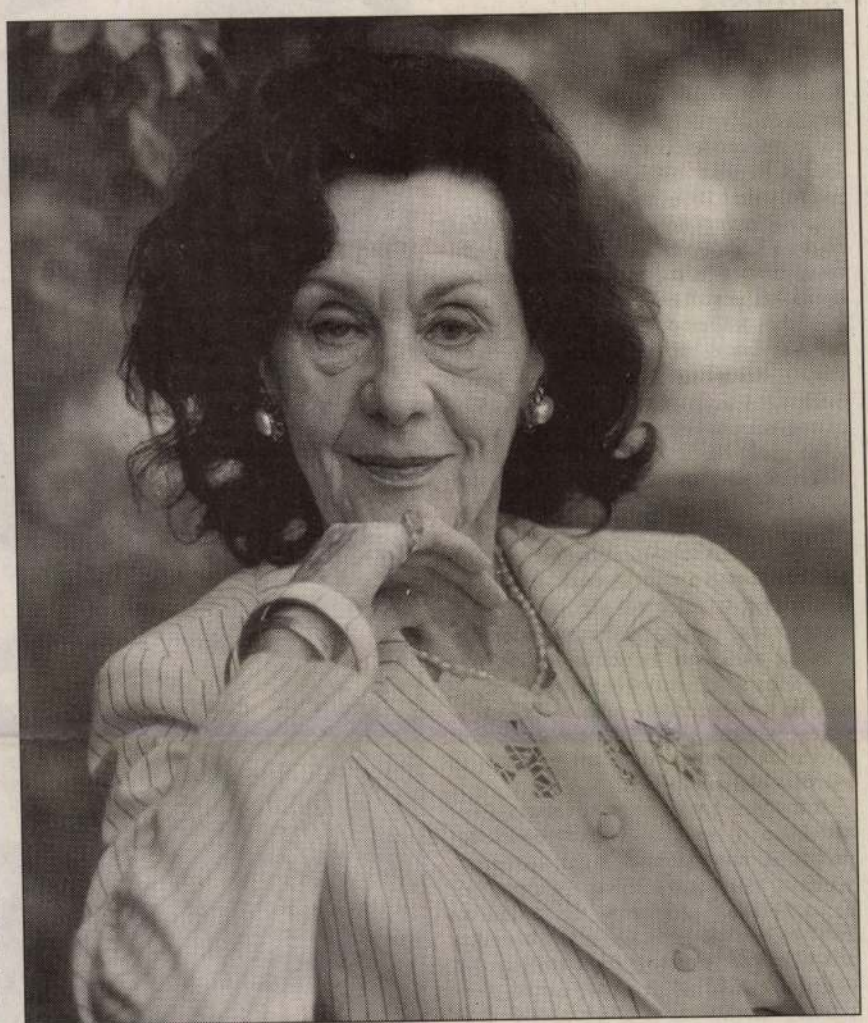

Munkaszeretetre tanították az ősök KOVÁTS ZSOLT FELVÉTELE

Magas termet, méltóságteljes tartás; még a krémszínű kiskosztüm fölötti fehér kalap és a ráillesztett textilrózsa is kifinomultságot sugároz. Ha van budapesti polgárság, *Koós Judith* vitathatatlanul a körébe tartozik. Ahogy a lábát keresztbe teszi, ahogy egyenes derékkal a kávéja fölé hajol, hogy benne a cukrot elkeverje, az egyszerű pesti cukrászda egy szemvillanás alatt elegáns hellyé változik. Olyan elegánssá, mint amilyenek Koós Judith mondatai, melyekkel a munkájáról, pályájáról, a könyveiről beszél.

Ritka kitüntetés a Finn Fehér Rózsa Lovagrend tagjának lenni. Magyarországon talán ha egy-két nőt tisztelt meg vele a finn állam. Koós Judithnak még maga Kekkonen elnök köszönte meg a finn–magyar művészeti kapcsolatok terén elért kutatási eredményeit. „Elindulok a meseszerű Magyarországra, és nagy érdeklődéssel várom azt a pillanatot, amikor megismerkedhetek a rokon néppel és annak nagy műveltségével" – idézi egyik munkájában Koós Judith Akseli Gallen-Kallela, a híres finn festő, grafikus és iparművész 1907-ben kelt levelét. A magyar művészettörténész asszony ugyanilyen lázas kíváncsisággal vágott neki a finn kultúra világának.

Amikor a hatvanas évek végén az első könyvét írta róla, beutazta a rokon országot. Ellágyulnak a vonásai, ahogy a fogadtatásról beszél. A lappföldi erdőben, a cölöpökre épített faházak között az egyik helybéli szabályosan táncra perdült, mikor megtudta, hogy vendége Magyarországról érkezett. Aztán 1971-ben Finn iparművészet címmel napvilágot látott a könyv: egy, a finn tárgyi világba és környezetbe beleszerelmesedett ember munkája.

Mert Koós Judith szerelmese a szép tárgyaknak és enteriőröknek. S ugyan kik tudhattak ezekről többet, mint a szecesszió mesterei? Horti Pál és Kozma Lajos, akiknek pályáját egy-egy önálló monográfia dolgozza fel; és szintén Koós Judith munkája a Style 1900, a magyarországi szecesszió iparművészetét bemutató kötet. Indázó ablaküvegvirágok, könnyed kovácsoltvasak, üde tapéta- és szőnyegminták, kecses tálalószekrények és lágy ívű karosszékek... S itt áll a Budapesti Műhely története, amelyet Kozma Lajos alapított, és amely kiállító- és árusítóhelyével, bútoraival és egyéb berendezési kellékeivel a tárgyi kultúra javítását tűzte ki célul. Mert a környezetünk jele a személyiségünknek; mint ahogy rólunk árulkodnak az ékszereink is – vallja Koós Judith 1997-ben megjelent művében, az Ezer év finn ékszereiben.

– Jelekkel és jelképekkel járkálunk a világban – fejtegeti a művészettörténész asszony; s mintha maga is jelképek által fejezné ki magát, hiszen például a Református templomok Budapesten című munkája felfogható akár úgy is, mint szimbólum. Mementó a fővárosi szorgos Kálvin-hitűekről, akik kétszáz év alatt (ki hitte volna?) 54 házat építettek Istennek. Az óbudaiakról, akiknek barokk temploma ezer éve kötődik a magyar történelemhez; a pestiekről, akik II. József türelmi rendelete nyomán 1816-ban végre letehették a Kálvin téri templom alapkövét; a Buda-hegyvidékiekről, akik a Böszörményi úti hajdani Claridge szórakoztatópalotát alakították át istentiszteletek céljaira.

Még 16 templomról szól sorjában a képekkel illusztrált kötet: megannyi kis épületportré, arcképcsarnoka a történelemnek. Vallomás a protestáns ősökről, akik, mint a szerző mondja, önfegyelemre és következetességre tanítottak.

– A tehetség adomány – mondja Koós Judith. – Az már az egyéntől függ, hogy felismeri és kibontakoztatja-e. Mert szép, szép, ha valaki 15 könyvet és több mint 350 cikket-tanulmányt megír, ha utazik és konferenciákon ad elő; de ami mögötte van, az a lényeg: dolgozni kell.

Rados Virág

jhölgyek

i zónákig

Egy kép szépapáink pajzán albumából

FORRÁS: EGY VÁROS JÁTÉKAI

A hazai prostitúció történetében mérföldkő volt az 1867-es keletű Szabályok a kéjelgés-, bordélyházak- és kéjhölgyekről című rendelet. Ennek bevezetéséből idéz a Replika című társadalomtudományi folyóirat 1896. májusi száma:

„A jelenlegi társadalmi viszonyoknál fogva a kéjhölgyek és bordélyházak eltűrése, ámbár azok a közerkölcsiséggel homlokegyenest ellenkeznek, a kósza kéjelgésből különben a közegészségre hárulható káros következések elkerülése végett szomorú kényszerűség lévén. Szükséges olyan rendszabályokat alkotni, melyek által egy részről a vétek szemtelen gyakorlásából eredhető közbotrány elkerültessék, másrészről a közegészség veszélyei lehetőleg elháríttassanak. – Megjegyezvén azt, hogy a kéjhölgyek és bordélytelepek tulajdonosai épen e szempontoknál fogva mint ilyenek, erkölcstelen üzletük tekintetéből jogokat nem követelhetnek, s csak oltalomra tarthatnak számot, annyiban, miszerint addig, míg nyilvános botrányra okot nem szolgáltatnak, és a közegészség tekintetéből szükséges elővigyázatot pontosan gyakorolják, tőlök minden bántalom, zaklatás és zsarolás eltávolíttassék."

A fővárosi hatóságok a következő évtizedekben új meg új szabályrendelettel próbálták megoldani a mind közegészségügyi, mind közerkölcsi szempontból elodázhatatlan problémát. De mind az 1867-es rendelet, mind az utána következők elméletileg mindig csak bordélyokat engedélyeztek, holott a nagyvárosi prostitúció szerkezete Európa-szerte más irányban alakult. Dr. Cséri János felvilágosult orvos, a reglementációs modell elkötelezett híve 1893-ban kritizálta az 1885. évi szabályrendeletet, melyet a Replika közölt újra idézett számában. Már a rendelet címét, Szabályrendelet a bordélyügyről elhibázottnak tartotta, mint ahogy alapeszméjét is: „mert nemcsak a bordélyokról van, vagy kell hogy szó legyen, hanem az egész prostitúcióügy szabályozásáról. Ez azonban nemcsak a nyilvánosházakban lakó, hanem még a magányosan lakó kéjnőkre is vonatkozik és ami a legfontosabb, magában foglalja a titkos prostitúciót is."

Budapest székesfőváros 1909-es szabályrendelete, mely Bárczy István polgármestersége idején, a kor liberális szellemének jegyében fogant, már érdemben tükrözte azt a változást, mely a kiegyezés és a századforduló között bekövetkezett a város történetében és a prostitúció szerkezetében. A világvárossá fejlődött Budapesten óriási mértékben megnövekedett a titkos prostituáltak száma, akik sem a bordélyházrendszerbe nem illeszkedtek, sem a hatóságilag ellenőrzött magánkéjnőtelepek életét nem vállalták. A rendelet elsőrendű céljá az volt, hogy a titkos prostituáltakat minél nagyobb számban vonja az egészségügyi ellenőrzés rendszerébe. Az ingyenes orvosi ellátás mellett bevezette a „magánlakással bíró igazolványos nő" kategóriáját, akik „a bárca helyett a keresetszerű" kéjelgésre jogosító igazolványt kaphatnak. Ennek feltétele a feltűnés nélküli életmód és a rendszeres orvosi vizsgálat igénybevétele. Népszerű volt az új lehetőség, 1912-ben a nyilvántartott prostituáltak több mint felének ilyen igazolványa volt.

1922-ben a Révai Nagy Lexikona így summázta a kérdéssel kapcsolatos aktuálisan uralkodó véleményt: „...a prostitúció szükséges rossz, amellyel szemben az államnak feladata az abból származható közegészségügyi veszedelem elhárítása. Az ellenőrzés annak megfelelően ma már csak kis részben adminisztratív, a fősúly az orvosi ellenőrzésen nyugszik." A szócikk a továbbiakban megállapította, hogy városunkban a legmodernebb elvek alapján szabályozzák a prostitúciót, az új szabályzat – azaz az 1909-es – „semmi tekintetben sem marad mögötte a többi nagy város hasonló tartalmú rendszabályainak".

A második világháború utáni korszakban elsősorban a büntetőjog eszközeivel próbálták kezelni az üzletszerű kéjelgés témakörét – de ez már másik történet.

Napjainkban – szeptember elsejétől fogva – a törvény ismét legalizálta hazánkban a prostitúciót, ám csak kijelölt helyeken, úgynevezett türelmi zónákban űzhető.

Erki Edit

Exportsegítség Hollandiából

Hollandia támogatja Magyarország csatlakozását az Európai Unióba, és kedvezően értékeli hazánk gazdaságának teljesítményét. Az EU egyik legfejlettebb tagországa, a nemzetközi gazdasági kapcsolatokban ritka példaként, növelni szándékozik a magyar exportot is – mondta tegnap *Soós Károly Attila*, az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium politikai államtitkára, aki sajtótájékoztatón számolt be az eurokamarák Amszterdamban rendezett III. kongresszusán szerzett tapasztalatairól.

Az államtitkár utalt rá, hogy Magyarország tőkeimportjában a világ hatodik legnagyobb tőkeexportálójaként számon tartott Hollandia, 700 millió dolláros beruházásaival, az ötödik helyen áll. Az idei év első hét hónapjában 202 millió dollárt – 38 százalékkal többet, mint tavaly – tett ki a Hollandiába irányuló magyar export, míg importunk 209 millió dollár volt, 11 százalékkal több, mint az előző évben. Soós Károly Attila azt is közölte, hogy UNIDO-közvetítéssel 600 ezer dollár holland segélyből elkészültek Csongrád és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye iparfejlesztési projektjei. Az államtitkár a kongresszuson arról is tárgyalt, hogy holland tanácsadó cégek segítségével vonjanak be holland beruházókat ezek megvalósításába. Azt is megvitatták, hogyan lehetne kiterjeszteni a projektet Békés és Zala megyékre is.

Soós Károly Attila beszámolt a *Loy Sim Chheanggal*, a Kambodzsai Nemzetgyűlés elnökhelyettesével folytatott tegnapi tárgyalásairól. A két ország között 1975-től kiépült kapcsolatokban változást hozott az 1992-ben aláírt megállapodás, miszerint a rubelrendszerről áttértek az árutörlesztésre. Jelenleg Kambodzsának 4,9 millió klíring rubelt kitevő adóssága van Magyarországgal szemben. Ennek törlesztését úgy szándékoznak rendezni, hogy magyar vállalatok tulajdonrészt szerezhetnek a kambodzsai állami vállalatok privatizációjánál, illetve trópusi mezőgazdasági cikkeket exportálnának hazánkba.

T. B. S.

Nyugdíjpénztár – mindenkinek

Megalakult, és a Fővárosi Bíróság már nyilvántartásba is vette a Mezőbank, a Glória Biztosító és a Mezőbróker dolgozói által alapított nyugdíjpénztárat, amely azonban nem nyugdíjpénztár, hanem úgynevezett nyitott országos pénztár, melynek bárki tagja lehet. A nyugdíjpénztár tervei szerint rövidesen a Mezőbank, a Mezőbankkal még az év vége előtt egyesülő Agrobank, a Glória Biztosító, valamint egyes takarékszövetkezetek fiókjai révén is csatlakozni lehet a pénztárhoz. Ennek elérése után a nyugdíjpénztár vezetői gyors felfutásra számítanak, mivel a polgárok több mint száz helyen juthatnak hozzá a szükséges információkhoz és dokumentumokhoz.

A Mezőbank és a Glória Biztosító együttműködése keretében november 1-jétől indul a banki szolgáltatások kiegészítéseként az inflációkövető, befektetés jellegű BetétForrás biztosítás, amely viszonylag kis összegű negyedévi takarékosság mellett a biztosítási időtartam végén nagy összeget nyújt. E konstrukció adókedvezményre jogosít, és ezt – a PM adótörvény-módosítási tervei szerint – a kormányzat szigorító intézkedései sem veszélyeztetik.

(d.)

Bokros és Surányi Washingtonban

Elutazott tegnap a Nemzetközi Valutaalap (IMF) és a Világbank együttes közgyűlésére a magyar küldöttség, *Bokros Lajos* pénzügyminiszter és *Surányi György*, a Magyar Nemzeti Bank elnökének vezetésével. A mintegy másfél hetesre tervezett rendezvény során számos kétoldalú megbeszélésre is alkalom nyílik, így többek között a magyar delegáció folytathatja tárgyalásait az IMF készenlétihitel-folyósításáról.

Ennek legutóbbi fordulója a múlt hónapban zajlott Budapesten. Ez utóbbi megbeszéléssorozat megállapodás nélkül zárult, és egyes nyilatkozatok szerint ennek elérését a washingtoni tárgyalások alkalmával nem is tekintik célnak. Könnyen elképzelhető viszont, hogy a megbeszéléseken szóba kerül a hazánknak nyújtott egymilliárd márkás hitelszerződés, amelyet – sajtóértesülések szerint, sokak megrökönyödésére – a Valutaalap nehezményezett.

D. L.

ÉLJEN JOBBAN, LEGYEN GAZDAGABB!

Befektetőknek
Magánszemélyeknek és cégeknek
LEGMAGASABB RÉSZESEDÉS!
50% + egyéb juttatások,
vállalkozási lehetőséget kínálunk bankgaranciával nemzetközi üzletekből, ingatlanvállalkozásokból.

Conin Nemzetközi üzleti és befektetési iroda kft.
Központ: 1068 Bp., Dózsa György út 84/B.
Tel.: 341-4351, 322-0234, 342-2713.
Fax: 322-8253.

Vidéki irodák:
Szeged, Eszperantó u. 3–5., Debrecen, Péterfia u. 4., Pécs, Irgalmasok útja 5.

Elviszik a szőlőt, drágul a bor

Az „exportliberó" miatt folyik külföldre a must a szakemberek szerint

Folytatás az 1. oldalról

– Tokaj vidékéről elmegy a bor – summázta lapunknak *Tóth Zoltán*, a Tokaj Kereskedőház termelési igazgatóhelyettese. Különböző tokaj-hegyaljai emberek járják a vidéket, és jó áron mustot vásárolnak fel a termelőktől. Megbízóik kilétét nem hajlandók elárulni, de nem nehéz kapcsolatot felfedezni a rejtélyes megbízások és a környéken feltűnő idegen rendszámú teherautók között. Bár törvény tiltja, mégis tény, hogy a bor eltűnik Tokaj-Hegyaljáról, és az Alföldön, illetve Szlovákiában kerül feldolgozásra. Mivel a kereskedőház nem akart alapanyag nélkül maradni, végül is kénytelen volt beszállni az árversenybe. Október 3-ától mintegy ötven százalékkal emelték a szőlő felvásárlási árát, aminek eredményeként máris érezhetően felfutott az átvétel. A magasabb árnak köszönhetően nem kell tartani attól, hogy a tervezettnél lényegesen kevesebb bort tudnának idén palackozni, ám az emelés nyilván a fogyasztói árakra is kihatással lesz. Az árverseny nem használ a minőségnek sem: eredeti terveik szerint csak később, a jelenleginél magasabb cukorfok elérése után kezdték volna meg a szőlő átvételét, azonban addigra az ismeretlen konkurencia elvitt volna mindent a tokaji borvidékről.

A határon túli felvásárlásokra panaszkodik *Németh Ákos*, az Egervin Borgazdaság vezérigazgató-helyettese is. Eddig 50-60 ezer tonna mustot szállítottak ki Szlovákiába a tokaji és az egri

A napokban kerül hordókba az idei szőlő leve. Annyira kapós a külföldiek körében, hogy hamarosan mi is kapkodhatunk utána – mert nem marad itthon elegendő

borvidékről. A must vámtétele ugyanis csupán 6-8 százalék, míg a borra 80-90 százalékos vámot vetnek ki a hatóságok. Megjelentek az alföldi borkereskedők is, akik többnyire szintén Szlovákiába viszik az árut. A vezérigazgató-helyettes véleménye szerint a féllegális felvásárlókkal hosszú távon nem tud versenyezni egy olyan vállalat, amelyik rendesen fizeti az adókat, illetékeket és vámokat. A társaság máris harminc százalékkal volt kénytelen emelni felvásárlási árait. A kritikus helyzet miatt a Szőlő és Bor Terméktanács már többször kérte a Földművelésügyi Minisztériumtól a szőlő- és mustexport engedélyhez kötését, azonban azt a választ kapták, hogy „Magyarországon liberalizált exportpiac van".

Szabó György, a minisztérium mezőgazdasági főosztályának osztályvezetője szerint a kérés túlmutat a minisztérium hatáskörén. A helyzet az ő megítélése szerint is kritikus, aminek a rendezését meglehetősen kockázatos lépés volna a felvásárlói árversenyre bízni. A szlovákiai borkivitel már 1994-ben is gondot okozott. Idén ez súlyosabbnak tűnik, mivel 500-600 hektoliterrel kevesebbre lesz elég a termés, mint az elmúlt években. Ebben a helyzetben minden további kiszállítás csak növeli a hiányt és az árakat, amik már így is 40-60 százalékkal nőttek az utóbbi hónapban. A Földművelésügyi Minisztérium már májusban kezdeményezte az export korlátozását az Ipari és Kereskedelmi Minisztériumnál, mivel csak nekik van erre jogosultságuk. Ez eddig nem történt meg, és véleménye szerint az idő előrehaladottsága miatt most már reménytelen bármiféle eszközzel megmenteni az idei évet.

Bogárdi Zoltán MDF-es képviselő a hozzá nem értés, vagy a nemtörődömség természetes következményének tartja a must körül kialalkult helyzetet. Az, hogy a termelés kérdései a földművelési, a mezőgazdasági exportéi viszont az ipari tárcához tartoznak, a gyakorlatban azt eredményezi, hogy nincs gazdája az ügynek, nincs felelős – mindennapos az egymásra mutogatás. A közelmúltban pattant ki a búzakiviteli botrány, most a mustügy, és várható, hogy rövidesen hasonló helyzet fog kialakulni az alma körül is. Most üt vissza, hogy a *Horn*-kormány hatalomra kerülése után néhány hónappal politikai okokból megszüntette a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériumát, amelynek feladata éppen az export-import ügyek szakszerű lebonyolítása volt.

Sz.S.

Mi lett az ígéretekből?!

Szakszerűtlen agrárpolitika

Folytatás az 1. oldalról

A fölszólalók tételesen vették sorra azokat az alapkérdéseket, melyek tekintetében a kormányzati körök mindmáig elmulasztottak állást foglalni és intézkedni – így többek között hiányolták a belső piacok kiépítését, védelmét; a termelés szabályozását, a kedvezőtlen termőhelyi adottságokkal rendelkező térségek támogatását, valamint a falusi munkanélküliség csökkentése érdekében tett erőfeszítéseket.

Néhány jellemző mondat az írásos állásfoglalásból: „Aggasztó a magyar érdekek folyamatos föladása. Különösen súlyos helyzet alakult ki mindezek miatt az agrárgazdaságban. Az Agrárszövetség ragaszkodik ahhoz, hogy a kormány a magyar szellemi élet közreműködésével dolgozza ki a talpraállás módozatait... Nem szabad elfogadni azokat a nézeteket, amelyek szerint a magyar kutatók léte és teljesítménye egyre kisebb fontosságú. Tiltakozni kell azon fölfogás ellen, amely szerint a magyar műszaki, agrár és közgazdász értelmiség szerepe leértékelődött. Egyenesen vétkes az a gondolkodásmód, amely a humánértelmiséget lekicsinyli."

Az agrárszövetségi vezetők természetesen említést tettek a kétkezi földmívesség érdekvédelmének fontosságáról is.

K. J.

BILUX
AUTÓMENTŐ SEGÉLYSZOLGÁLAT
☎: 113-7607
0-24-IG

Piaci körkép

Emelkedik a burgonya ára (is)

Akárha jól fűtött fóliasátor alatt hajtatnák, úgy nő egyre magasabbra a zöldségek és a gyümölcsök ára a piacokon. A karfiolt például kedden még 60 és 80 forint közötti áron mérték, pénteken már csak 80 és 100 forint közötti áron voltak hajlandók a vásárlók kosarába tenni Kecskeméten az eladók. Igaz persze, hogy ez egyedi esetnek számít, mert másutt alacsonyabb ára van a karfiolnak: Tatabányán 70 és 90, a fővárosi Bosnyák téren pedig 60 és 98 forint között húzódik az ársávja.

Mindenütt rohamosan drágul viszont a burgonya: jelenleg Kecskeméten 40 és 45, Tatabányán 40 és 48, a Bosnyák téren pedig már 45 és 60 forint között mozog az ára. Gyors ütemben kúszik fölfelé a paradicsom ára is: a Bosnyák téren 80 és 120, Tatabányán 90 és 140 forint közé emelkedett az árszintje – egyedül Kecskeméten lehet még mindig 30 és 60 forint közötti áron paradicsomot venni.

A téli almát Kecskeméten 51 és 80, a Bosnyák téren 60 és 80, Tatabányán pedig 60 és 88 forint közötti áron kilózzák. A szőlő Kecskeméten igen olcsó – kilója mindössze 40–70 forintba kerül, miközben ugyanekkora menynyiségért a Bosnyák téren 58–80, Tatabányán pedig 70–120 forintot kell fizetni.

A tojás darabját Tatabányán 10–11, a Bosnyák téren 10–14, Kecskeméten pedig 11–14 forintra tartják.

(káposztás)

Hárshegyi: Jövőre akár nem is kell hitelt felvennünk

Következésképp az IMF hitele sem létfontosságú

Folytatás az 1. oldalról

Hárshegyi Frigyes, a Magyar Nemzeti Bank alelnöke beszámolt arról, hogy a jegybank az idén 2,9 milliárd dollár hitelhez jutott 11 kötvénykibocsátás útján, és további 200 millió dollárnyi szindikált hitelt vett fel külföldi bankoktól. Ez jóval több, mint az eredetileg 2 milliárd dollárra tervezett hitelfelvétel. Az alelnök elmondta, hogy az idén 3,5-4 milliárd dollárnyi lejáró hitelt kell újabb hitelek felvételével fedezni. Ennek felét az állam, felét a társaságok fedezik: várhatóan a vállalatok 1-1,5 milliárd, a bankok 0,5 milliárd dollár hitelhez jutnak.

Jövőre 3,5-3,7 milliárd dollárnyi lejáró hitel fedezetét kell biztosítani. Amennyiben ennek felét a vállalati szektor hitelfelvételei fedezik, akkor az államra jutó 1,5-2 milliárd dollár akár teljes egészében a devizatartalékból is fedezhető – hangsúlyozta Hárshegyi Frigyes. Így továbbra is kötvénykibocsátással szerez hitelt a Magyar Nemzeti Bank. E lehetőséggel azonban csak akkor él, ha a piaci helyzet kedvező erre. Az alelnök tájékoztatást adott a július végi adóssághelyzetről. Az ország külső adóssága 33 milliárd forint volt, ugyanannyi, mint egy hónappal korábbban. A nettó adósság azonban 22 milliárd dollárról 21,5 milliárd dollárra csökkent.

Júliusban csaknem nullszaldós volt a folyó fizetési mérleg. Amíg a hiány az első negyedévben 1,4 milllárd, a másodikban 700 millió dollárral emelkedett, és az utóbbi hónapokban havi 100-200 millió dollárra csökkent a növekmény – júliusban a hiány mindössze 1 milliárd dollárral emelkedett. Hárshegyi Frigyes mindezek alapján úgy vélekedett, nem irreális dolog az év végére a fizetési mérleg 2,5 milliárd dolláros hiányával számolni. Ennél azonban fontosabbnak tartotta, hogy a korábbban havi félmilliárd dollárt megközelítő hiánynövekmény havi 100 körülire értékre csökkent.

(giczi)

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos valutaárfolyamai

Pénznem	vételi	közép	eladási
	árfolyam 1 egységre, forintban		
Angol font	209,94	211,88	213,82
Ausztrál dollár	100,91	101,81	102,71
Belga és lux. fr. (100)	452,44	456,74	461,04
Dán korona	23,97	24,20	24,43
Finn márka	30,93	31,22	31,51
Francia frank	26,82	27,07	27,32
Holland forint	83,13	83,92	84,71
Ír font	213,83	215,81	217,79
Japán jen (100)	132,25	133,71	135,17
Kanadai dollár	99,15	100,04	100,93
Kuvaiti dinár	442,40	446,53	450,66
Német márka	93,10	93,99	94,88
Norvég korona	21,16	21,36	21,56
Olasz líra (1000)	82,22	82,96	83,70
Osztrák schilling	13,23	13,36	13,49
Portugál escudo (100)	88,77	89,60	90,43
Spanyol peseta (100)	107,39	108,39	109,39
Svájci frank	116,02	117,09	118,16
Svéd korona	19,05	19,22	19,39
USA-dollár	132,57	133,78	134,99
ECU (Közös Piac)	171,28	172,90	174,52

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamok

Devizanem	árfolyam 1 egységre, forintban
Angol font	212,31
Ausztrál dollár	101,86
Belga frank (100)	457,68
Dán korona	24,23
Finn márka	31,16
Francia frank	26,99
Holland forint	84,13
Ír font	216,12
Japán jen (100)	133,85
Kanadai dollár	100,05
Kuvaiti dinár	447,01
Német márka	94,24
Norvég korona	21,39
Olasz líra (1000)	83,09
Osztrák schilling	13,39
Portugál escudo (100)	89,67
Spanyol peseta (100)	108,52
Svájci frank	117,20
Svéd korona	19,18
USA-dollár	133,88
ECU (Közös Piac)	172,84

Szíj Rezső nyolcvanéves

Értékmentő értékteremtő

Aki ismeri őt, el nem hiszi róla ezt a nyolc évtizedet. Aki pedig ismeri életét és életművét, azt vallja, kétszer nyolc évtized is kevés tető alá hozásához. A csöndes, háttérbe húzódó munkás típusa. Ki tudja róla, hogy 1945 előtt református papként is ellenállt a nácizmusnak, és 1956 után a Kádár-rezsim internálással jutalmazta forradalomhoz ragaszkodását? Mindez azonban eltörpül életműve mellett.

Az utolsó polihisztorok egyike. Érdeklődése középpontjában ugyan a képzőművészet áll, de könyvet írt történelemről, irodalomról, sportról, érdekli a szociológia és a szociográfia, és mindig és mindenütt a hiánypótlásra törekszik. Az első volt, aki értékmentőként bejárta a szomszédos országokat, s az ott élő magyar művészeket beemelte a hazai művészeti élet tudatába. Se szeri, se száma az általa megmentett műalkotásoknak. Gyűjteményét nem rejtette véka alá, két múzeumot is alapított, az egyiket Csornán, a másikat Kecskeméten. Ez a gesztus bizonyítéka önzetlenségének. Illetve Szíj Rezső önző ember. Önző a magyarság érdekében. Mindent, amit művel, a magyarságért teszi. Az író, alkotó emberre, a tudósra, a kutatóra nem jellemző a szervezőkészség, az agilis természet, a mások munkásságának az ápolása. Márpedig Szíj Rezső több mint másfél ezer könyve, tanulmánya, cikke, vitairata alkotó ember, polihisztor természet körvonalait állítja elénk. Ha semmi egyebet nem tett volna, csak írt és ír, teljesítménye akkor is rendkívüli. De fölismerte: népének szervezőre is szüksége van; egyesületeket, könyvkiadókat teremtett. 1945 körül is és 1989 után is. S ezzel az értékek megszületéséhez is hozzájárult. Az értékmentő értékteremtő is egyben. Segítője, mecénása az új értékek megszületésének.

Születésnapján kívánunk neki sok erőt, egészséget áldásos munkája folytatásához.

Sz. K.

A megegyezés eredmény

állítja Jaczkovics László, a Hökosz alelnöke

Folytatás az 1. oldalról

– Eredménynek tekintik a megegyezést? – kérdeztük *Jaczkovics Lászlót*, a Hökosz alelnökét.

– A megegyezés mindenképpen eredménynek tekinthető. A közgyűlésen megfogalmazott céljaink, illetve a tüntetés alapelveiben foglaltak szinte maradéktalanul megvalósultak, és be kellett látnunk, hogy az adott helyzetben nincs több esélyünk.

– Nem ijedtek meg, amikor a diákság elégedetlenebb része – immár a szervezők felszólítása ellenére – folytatni kívánta a tüntetést?

– Nem esett jól, de lehetett rá számítani. Sajnos egyesek nem vették figyelembe a realitásokat, s voltak, akik egyáltalán nem akartak tandíjat fizetni. Hittük azonban, hogy senki sem akar erőszakhoz folyamodni.

– Tegyük fel, mégsem teljesülnek a megállapodásban tett ígéretek, és újabb megmozdulásokat kell szervezni. Mit gondol, tudnák-e még egyszer ilyen tömegben mozgósítani a diákságot?

– Remélem, hogy az intézményi hallgatói önkormányzatok vezetői megfelelőképpen fogják tolmácsolni a megállapodásban foglaltakat, és nem veszítjük el a diákok bizalmát.

– Milyen visszajelzések érkeztek önökhöz a hallgatók részéről?

– A tüntetésen főként vitatkozó és elítélő megnyilvánulásokkal kellett szembenéznünk, de azóta számos meleg hangú, gratuláló telefont és faxot kaptunk intézményi HÖK-ök és hallgatók részéről egyaránt.

– Két hét múlva ül össze a Hökosz közgyűlése. Túlélheti-e a jelenlegi vezetés ezt a megegyezést?

– Szakmailag biztosan, mert az általunk kidolgozott eredményeket kell majd az utódainknak is továbbvinniük. Hogy személy szerint mi túléljük-e, attól függ, hogy meg tudjuk-e védeni a közgyűlés előtt azt, amit elértünk. Remélem, hogy igen. Biztosan lesznek olyanok is az elnökségben, akik nem kívánnak tovább a pozíciójukban maradni, és átadják a stafétabotot.

– Sok helyről éri vád önöket, hogy nem képviselték elég határozottan a diákság érdekeit, illetve – főként Szabó László esetében – saját politikai karrierjüket akarták megalapozni. Mi a véleménye erről?

– Sajnos én is találkoztam ilyen vádakkal. Minthogy a tandíjkérdés országos belpolitikai ügy, gyakran szerepeltünk a televízióban, a rádióban és az újságokban. A Hökosz vezetőségének tagjai törvényszerűen ismert emberek lettek. De hogy ezt saját karrierünk érdekében tettük volna, az nem igaz. **(csikor)**

Az utolsó pesti

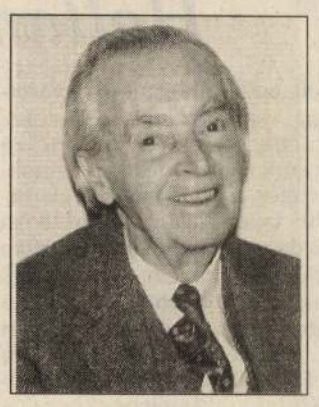

Érkezett egy hír. Egy nagyon rossz hír. Nem kopogott, nem kért bebocsátást, sem elnézést. Aztán megcsörrentek a telefonok, hosszan csengtek, majd emberek beszéltek a vonalakon. Röviden, idegesen, nagy hallgatásokkal. Rossz volt a hír, mert nem igaz. Arról szólt, hogy Mándy Iván tegnap reggel 77 éves korában meghalt.

A híreket persze emberek gyártják. Ezért is válnak aztán rendre megbízhatatlanná, hamissá. Mándy Iván tudniillik nem halt meg. És ez nem az ilyenkor szokásos közhelyek miatt igaz, amelyek arról szólnak, hogy köztünk, bennünk él tovább. Kondor Béla azt írta egy szobrász barátja halálakor: „Tagadom, hogy meghalt volna, legfeljebb már réges-régen nem találkoztunk. Nem mentem ki a temetésére és azóta sem kerestem." Tagadom, tagadjuk, hogy Mándy Iván meghalt volna. Legfeljebb annyi történik velünk a jövőben, hogy a pesti utcák, lépcsőházak, málló vakolatú kabinsorok, kopottas futballpályák és a piszkos kis mozik íróját a jövőben hiába keressük telefonon. A telefonok eztán némák maradnak, vagy élesen belecsörögnek a csöndbe. Annyi történik csupán, Mándy Iván nem fogja fölvenni, mert nem akarja fölvenni a telefont, és ezt a szándékát tiszteletben kell tartanunk.

Minarik Edével, Gyáva Dezsővel vagy másokkal beszélgethetünk. Vele már nem.

Persze, akinek kifinomultabb a hallása, elkaphat egy-egy hangfoszlányt az utcán bandukolva, lépcsőházak csöndjébe belehallgatva, de abba bele kell nyugodnunk, hogy Mándy Iván ezután valamiképpen más módon akar velünk élni, mint eddig.

Mándy Iván azt mondta még fél éve egy irodalmi beszélgetésen Réz Pálnak: gyerekkorában szerette a Cooper-regényeket. Azután elolvasta az Utolsó mohikánt. Még a borítót is megkaparta, mert nem hitte el, hogy rosszul végződik. Azóta nem olvasta újra... Mi is mustrálhatjuk ezután Mándy Iván könyveit, a borítót azonban nem kell komolyabb vizsgálat alá vennünk. Mert benne van minden, ami számíthat, fontos az életben. Kabinsorok, régi uszodák, a zongora hangja a mozi sötétjében, elharapott félmondatok és a sok-sok csönd. Hol van a kabinkulcs? Hisz a kabinkulcsot keresi mindenki – hangzott el az említett beszélgetésen. Mándy Iván komolyan, csúfondárosan nézett a szemüvege mögül, csak annyit mondott: – Megtalálják valaha? Talán igen...

Megyeri Dávid

Horn becsületszava

Pokorni a kormány és a Hökosz megállapodásáról

Pokorni Zoltán, a Fidesz oktatási kabinetjének vezetője a kormány és a Hökosz között született megegyezés, *Kósáné Kovács Magda* munkaügyi miniszter lemondása és az új, kihirdetett nemzeti alaptanterv kérdésében tegnap ismertette pártja állásfoglalását. Mint elmondta, a Fidesz üdvözli, hogy a demonstráció megállapodással zárult, hogy a kormány helyesnek ítéli a kiegészítő tandíj elvetését, és fontosnak tartja a tandíjrendelet módosítását. Ugyanakkor nem érti, miért kellett a döntéssel idáig várni, hiszen a tárgyaláson kiderült, mindkét fél eleve törekedett a kompromisszumra. Továbbá az sem kecsegtet sok jóval, hogy a jelenlegi fegyverszünet fennmaradása *Horn Gyula* becsületszavától függ. Az előadó kifejtette, probléma az is, hogy a kiegészítő tandíjak kérdésében kialakult állapot egymásnak ugraszthatja az oktatási intézményeket és a diákokat, s ennek megakadályozása a kormányfő közbenjárásán múlik.

Az egyik legelismertebb szaktekintély, Kósáné Kovács Magda kényszerű lemondását sajnálattal vette tudomásul a Fidesz. A párt álláspontja szerint ez kizárólag *Bokros Lajos* nem mindig jó szándékú politizálásának következménye.

Pokorni, *Fodor Gábor* kijelentésére reagálva, mely szerint az új nemzeti alaptanterv korforduló, így válaszolt: „Attól félek, ez igaz." A NAT hatása ugyanis egyelőre megjósolhatatlan, hiszen 2003 körül érettségizik az első eszerint tanuló korosztály, s mivel az alaptantervnek gyakorlatilag nem volt kísérleti szakasza, félő, hogy nem a várt eredményt nyújtja majd. A Fidesz úgy véli, ez felelőtlen játék az iskoláskorú fiatalokkal.

K. Gy.

Heaney éli világát

Seamus Heaneyt tegnapig még nem tudták elérni, hogy közöljék vele: ő az irodalmi Nobel-díj kitüntetettje – jelentette be a Svéd Királyi Akadémia. Az athéni svéd nagykövetségnek tegnap reggel sem sikerült hivatalosan értesítenie az ír költőt a díj elnyeréséről. A svéd nagykövet csak azt közölte telefonon, hogy Heaney előző nap spártai szállodájából ismeretlen helyre utazott. A görög sajtó 24 órája valóságos hajszát kezdett a költő felkutatására, aki kiadója szerint valahol Görögországban vakációzik. Heaney eddig eredménytelen „becserkészése" napok óta tart.

Határon túli kincseink

Nincs még egy olyan ország a világon, ahol az embereknek útlevélre van szükségük, ha a múltjukkal szeretnének találkozni – mondta *Praznovszky Mihály*, a Petőfi Irodalmi Múzeum igazgatója, a határon túli irodalmi emlékhelyek vezetőinek első találkozója alkalmával a napokban rendezett sajtóbeszélgetésen. A múzeum és a Magyarok Világszövetsége által a kölcsönös szakmai segítségnyújtás és információcsere céljából szervezett találkozón huszonöt határainkon túli és ugyanennyi magyarországi múzeumi szakember vett részt.

A beszélgetésen a meghívott szakemberek közül hárman – *Keresztyéni Balázs*, a kárpátaljai magyar irodalmi emlékhelyek gyakorlatilag egyedüli kutatója, *Z. Urbán Aladár*, az ipolysági Palóc Társaság vezetője és *Kónya Ádám*, a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum igazgatója – számoltak be munkájukról és az ezt nehezítő – főként az anyagi eszközök és a szakemberek hiányából és az adott országok kisebbségi politikájából fakadó – problémákról.

Praznovszky Mihály szeretné, ha a mostani találkozót a későbbiekben több hasonló követné. A jövő évi helyszín valószínűleg Debrecen lesz.

Cs. O.

● Hatalmas sikert aratott Brüsszelben a Budapest Fesztiválzenekar, amely – Paola királyné jelenlétében – Fischer Iván vezényletével Bartók Béla életműveből adott elő koncertet. A zongoraversenyek szólistája Kocsis Zoltán volt.

● Hatvanhét éves korában váratlanul elhunyt Görög Lajos grafikusművész. A Munkácsy-díjas alkotó temetése október 17-én, kedden, 14 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

● Fejér András fiatal magyar harsonaművész lett az első helyezettje – a francia Jean Raffar társaságában – a negyvennegyedik Müncheni Nemzetközi Zenei Versenynek.

Tört életek képei

Művészetterápia a gyógyulásért – kiállítás a Műcsarnokban

A gyermekrajz világa és a Pomázi Rehabilitációs Intézet és Alkotótábor címmel nyílt meg a Műcsarnokban az az időszakos kiállítás, mely a Nemzetközi Kifejezés-Pszichopatológiai és Művészterápiás Társaság 35. évfordulója alkalmából rendezett kollokvium záróeseményeként várja az érdeklődő látogatókat.

A pomázi alkotótábor 1981 óta fogadja alkalmanként az ország legkülönbözőbb pszichiátriai intézeteiben kezelt betegeket. Az itteni találkozók célja lehetőséget nyújtani a művészetterápia segítségével gyógyulóknak a találkozásra, a további kísérletezésre. E terápiának nem célja a művészképzés, művészettámogatás, annál inkább a kreativitás pártolása, mely abban segít a betegnek, hogy önmaga számára is a pozitív, előnyös tulajdonságai kerüljenek előtérbe. Emellett az önkifejezés e fajtája olyan szimbólumokat hoz felszínre, mely a beteg orvosait segíti a probléma pontos felismerésében.

Mint azt *dr. Koós Judith* művészettörténész megnyitóbeszédében elmondotta, bár a kiállított képeket nem a művészi ambíció szülte, kétségtelenül felfedezhetőek bennük azok a stílusjegyek, amelyek a lelki folyamatok kivetítését célzó képzőművészeti irányzatokban is: a szimbolizmusban, a szecesszióban, az expresszionizmusban és a szürrealizmusban, sőt a kubizmusban és a konstruktivizmusban is. Vagyis mindenképpen párhuzam vonható az itt kiállító alkotók és az ismert képzőművészek munkássága között, valamint kimutatható az a végső erő, amely minden önkifejezés motorja.

Erre az alkalomra jelent meg dr. Koós Judith és *dr. Adorjáni Ferenc*, a pomázi rehabilitációt vezető főorvos Tört életek képei című könyve, melynek különlegessége, hogy a kiválasztott több mint hatvan képet a művészettörténész és az orvos szemével is elemzi. Ebben a tekintetben a könyv Magyarországon egyedülállónak, s világviszonylatban is ritkaságnak számít.

A kiállítás holnap még megtekinthető a Műcsarnokban.

(kerékgyártó)

Nyár a télben a TOP MOBIL TRAVELNÉL!

**IZRAEL, EGYIPTOM, TUNÉZIA, MAROKKÓ
KENYA, SRÍ LANKA, KANÁRI-SZIGETEK,
JAMAICA, DOMINIKA, MARTINIQUE,
BAHAMÁK, MEXIKÓ
társasutak, körutak, üdülések, szafarik,
egyéni szállásfoglalás, repülőjegyek...
IRODÁNKBAN SZÁMOS UTAZÁSI IRODA
AJÁNLATAIBÓL VÁLOGATHAT.
MINDEN UTASUNK KEDVEZMÉNYT
VAGY AJÁNDÉKOT KAP!
KERESSE FEL IRODÁNKAT!**

TOP MOBIL TRAVEL
1074 Bp., Rákóczi u. 62.
Tel.: 269-6618, 341-4375

top Mobil travel

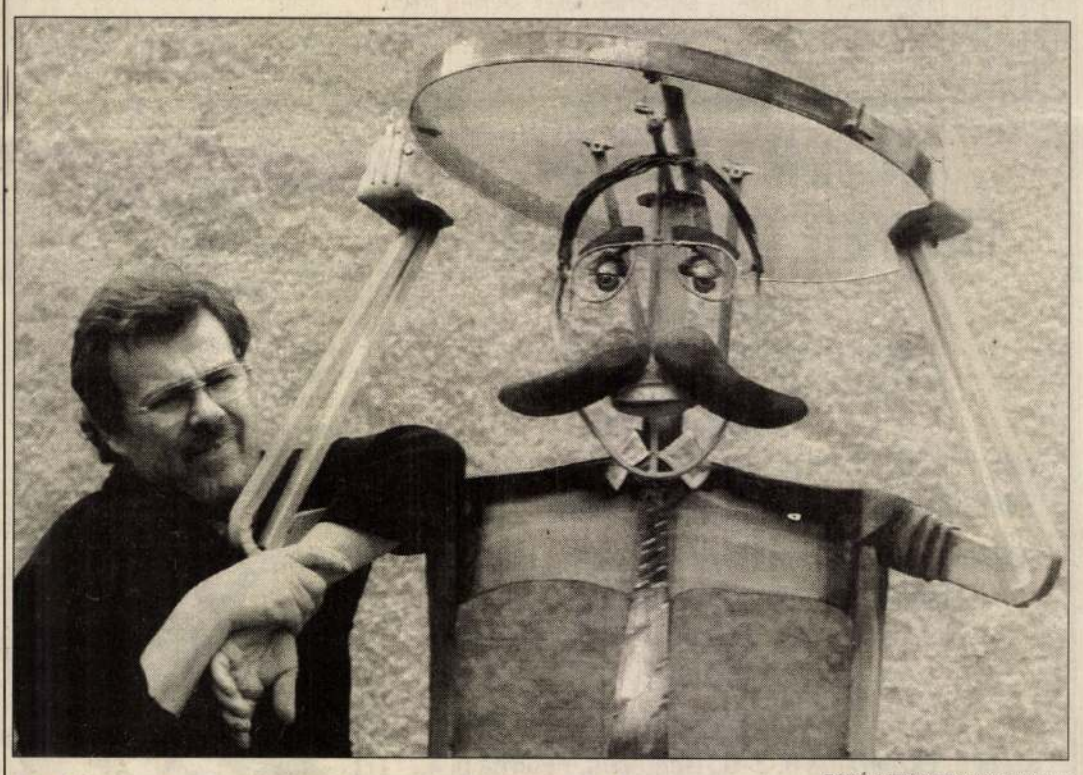

FOTÓ: MTI/FRIEDMANN ENDRE

Bokros Lajos pénzügyminiszter szobrát – Haraszty István szobrászművész alkotását október 10-én „avatják fel" a Vörösmarty téren

KOÓS JULIA, tanitónő, festő

1927 körül az ő ösztönzésére több fazekas vázák, hamutartók, stb disutárgyak készitésével is próbálkozott. Ezeket Koóós Julia festette, diszitette. Környékbeli nyaraló helyeken adták el. 21.old

SZUGH DÁNIEL: Fazekasemlékek a Magyarszombatfai Kerámiagyárig I. 12.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti évkönyv, 1969. II.kot. Szombathely, 1969

KOÓS KÁROLY

K. K.: MŰVÉSZETELMÉLET PROGRAMJA

1909-BŐL

ORSZÁGÉPÍTŐ 1999, 1.02. 8-12

Koós Károly

Az erdélyi hagyományt követve, nem alkalmaz felesleges díszítést, követőivel együtt. A hum-lokzatról hiányzik az szecessziós ornamentika

A szecesszióról; Műgyűjtő, 1971/3. sz. 23. l.

Koós Károly

Az I. világháborút megelőző években az Sparrajziskolában, az oktató karban jeles alkotók dolgoztak. Koós Károly tanítja a stíltant és az ékítményes rajzot; ezidőtájt Kozma Lajos a grafikai osztályt vezeti.

Megay László: Képző- és Sparművészeti Szakközépiskola.

Budapest, 1975. 10. 15. old.

Kvós Károly

A Bauhaus jegyében álló komplex szemlélete többe-kével együtt említtetik.

Kazogh Ákos: Belsőépítészetünk helyzete; Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 6. l.

Koós Károly

értékes iró,költő volta mellett épitész és festő, illusztrátor és etnorgáfus.

Bálint Lajos:Ecset és véső ,Szépirodalmi könyvkiad. Bp.1973. 21.old.

Koós Károly

az erdélyi művészeti elemek beiktatásával sajátságos hangvételű épületet hozott létre a zebegényi katolikus templom alkotásával.

Utikalauz üdülőknek.

1943. X. 15. Petőfi 10.30 LA-né (11)

MDK

Koós Károly

Városmajor-utcai iskola.Emeleti alaprajz.
Tervezték: Györgyi Dénes és Koós Károly.
Repr.

Magyar Építőművészet, 1911. 2.sz. 22.l.

M.D.K.

Kozs Károly, építész

szombaton nagy érdeklődéssel kísért előadást tartott a Mérnök egyletben a romániai építészetről és az építészeti viszonyokról.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1928. XLIX. évf.

okt. 24. sz. 3. old.

MDK

Koós Károly

Épitési tervrajzot küldött az erdélyi magyar művészek kiall.-an.

Réti Istvan: Erdélyi magyar művészek a Nemzeti Szalonban.

Az Est, 1939.jan.3. 15.1.

Koós Károly, építész-hallgató M.D.K.

Egyik első díjat nyert az építész-hallgatók részére kiírt Wellisch Alfréd-féle pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII. évf.

máj. 29. sz. 7. old.

Koós Károly, építész [író] MDK

1883. december 16-án született.

—: Év forduló k Hátsó-belső borító

A Könyv, Bu. 1963. november III/11

Koós Károly, épitész M.D.K.

és Wigand Ede körös
terve második díjat
nyert a marosvásár-
helyi megyeháza pályá
zatan.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

okt. 6. sz. 13 old.

Kóós Károly és Kóós András festőm. díszlettervező-k.

Egyszerüségükben is kifejező, nemes vonalu díszleteket terveztek a darabhoz.

/L/: Csáki biró lánya. A kalotaszegi ballada-együttes bemutatkozása.

M.D.K.

Koos Károly, építész

nevét „a népművészet kincseiner felhutatásában s a terverő építészek ismeretkörébe való becsatolásban úttörő munkát végzők" körött emliti Kertész K. Róbert „A ~~magyar~~ nemzeti építőművészetről tartott előadásában.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1916. XXXVII. évf.

máj. 37. sz. 5. old.

MDK

Koós Károly

Meg kell irni Magyarország épitőművészetének történetét. Padányi Gulyás J. előadása a Mérnökegyletben. Nemzeti Ujság 1927. máj. 1o. 8.l.

MDK

Koós Károly

Janszky Béla épitész. E. G. I. 505.l.

Koós Károly építész

Erdélyben megalakult Barabás Miklós-céh alapító tagja.

NU.930.III.22.

Koós Károly építész

Erdélyben megalakult Barabás Miklós céh alapító tagja.

NM-930.III.22.

KOÓS KÁROLY

és társai a Fővárosi Állatkert tervezői.

Entz Géza - Genthon István - Szapanos Jenő:
Kecskemét. Bp. 1961. Müszaki könyvkiadó. - 183 l.
/Városképek - Müemlékek sorozat./ - 9°. l.

MDK

Koós Károly.

" Elismeréssel tartotunk vidéki munkatársainknak, akik megbízásunkból nemcsak ellenőrzik a helyi munkálatokat, hanem figyelemmel kisérik vidékük müemlékeit. "

K.K. Kolozsvárott működik.

Gerovich Tibor: Müemlékeink védelme. Müeml. Lénk
Szépmivészet. 1943.1.sz. 3-5.1.

Koós Károly épitész M.D.K.

Wekerle-telep rendezési terve / 1905/

Kreisich Gábor: Bp. városépitésének története a kiegyezéstől a Tanácsköztársaságig Bp. 1964.

133.1.

M.D.K.

Koós Károly épitész M.D.K.

Zrumeczkyvel közös munkája az

Áldás utcai iskola

Állatkert épületei / 19o_-12/

Preisich Gábor: Bp. városépitésének története a kiegyezéstől a Tanácsköztársaságig Bp. 1964.

13 3.1.

Κοδε Ελτολγ ερηλεαν Μ.Δ.Τ.

Στυαεσκγνεσ Κδδδ αυκκλησ σε

Αλαδδ υεσσ ιακολδ

Αλλσκεττ ερηλαδεσ \ Ιηο_-12\

Κ Τ.Ι.

Koós Károly épitész M.D.K.

és iró

Városmajori iskola Györgyi Dénessel

Preisich Gábor: Bp. városépitésének története a kiegyezéstől a Tanácsköztársaságig Bp. 1964.

133.l.

.

Koós Károly épitész M.D.K.

Városmajor utcai iskola

Társterveő: Györgyi Dénes

Preisich Gábor: Bp. városépitésének története a kiegyezéstől a Tanácsköztársaságig Bp. 1964. 98.1.

M.D.K.

Kóós Károly, épitész

tervezi a kolozsvári Ipar-
művészeti kiállitás belső be-
rendezési munkáit.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXIII. évf.
febr. 28. sz. 15. old.

.

Kóós Károly, ip.müv. MDK

a Tálos Gyula által tervezett Bör- és Könyv-fülkében voltak kiállitva munkái.

Az Iparm.Társulatnak az Iparm. Muzeumban rendezett 50 éves jub.kiáll. -nak résztvevöi.

Magyar Iparmüvészet.1935. 265.l.

M.D.K.

Koós Károly, építész

munkásságával azt hangsulyozza az előadó, hogy a Lechner utáni tehetséges fiatal generáció különböző ihletésű műveiben is megnyilatkozik bizonyos magyar sajátság, anélkül hogy azt tudatosan keresnék.

Kertész K. Róbert előad.: a „Nemzeti építőművészetről."

Építőipar- Építőművészet, Bp.1916 évf. 23 sz.

138. old

Koós Károly

MDK

1918. építészet

Az Ipm.Isk. ...tanárai...szakoktatói...1880-1936.

Az Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. 46 l.

Bp.

Csókakő
Fejér m.

grol.

írosság
pedig vizsgálták
ki, ki okos
z az nagyon bajos

M.D.K.

Koós[x)] Károly, építész

Zrumeczkyvel és Wiganddal együttesen az erdélyi népi építészet világából merítettek ihletet egy nem külsőségeiben, hanem legmélyebb gyökereiben magyaros építészet megteremtéséhez.

Padányi Gulyás Jenő: A háboru előtti évek építészeti tanulságai.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1927. 61. köt. 29-30. a. 181. old.

x) eleinte „sch"-val, később csak egy „ö"-val

M.D.K.

Kós Károly, építész x),

kapott megbízást IV. Károly koronázása alkalmából a koronázási domb megtervezésére.

x) [A nyomtatott szövegben tévesen „Gábor".]

Építőipar - Építőművészet, 1916 évf. 51. sz. 301. old.

M.D.K.

Koós Károly, építész

Zrumeczkyvel hőrösen tervezett Állatkerti épülete és több iskolája képviseli azt a szerény, de őszinte forrásokból: az erdélyi népi építészetből kialakult magyaros építészetet, mely igazán magyar hagyományokon épült fel.

Padányi Gulyás Jenő: A háboru előtti évek építészetének tanulságai

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1927. 61. hót. 29-30. sz. 182. old.

M.D.K.

Kovás Károly, építés

„Végh Gyula és Zrumeczky Dezső tervei alapján építették újjá az 1910-es évek elején az Állatkert épületeit mai formájukban, melyet a felszabadulás utáni helyreállítás is megtartott.

Dr.Anghy Csaba: A százéves Állatkert

"BUDAPEST", Bp.1966, IV.évf. jul.sz. 17-19.old.

Kecs Károly MDK

épitész

Bajó Gyula: Budapest ujabbkori épületszobrászata.
Bp. 1942. 25-36.o.

MDK

Koós Károly építészmérnök

kitüntetést kapott

MMÉEKözl 1943.márc. 21. 48. l.

MDK

Koós Károly,ép.

Kalotaszegről küldött munkái igazolják, hogy lelkének minden szálával Erdélyhez van kötve.

Székely nemzeti muzeuma Sepsi szt.György.
Reformatus templom,Baróth.
Reformatus templom, Kettesd.

A magyar népies épitömüvészet legszebbjei közé tartoznak.

Magyar Vilmos: Kalotaszeg. É1-É4. 1933 febr.1. 55.évf. 5-6 sz. 22.1.

M. D. K.

Koós Károly építész

Szumeczkyvel, állatkert

~~szinte pályája kezdetén pusztul el~~

Major Máté: Nagyven esztendő

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 3. l.

M. D. V.

Koós Károly építész

A Beross-kávéház torzsasztalának tagja (1907)

Kárpáti Aurél: Emlékezés a „balszil-fogóra"

Magyar Nemzet 1961. márc. 5. 8. l.

M.D.K.

Kóós Károly.

Iró-épitész-festőművész kiállitott az 1943. márc.28-án megnyilt kolozsvári mücsarnokban.

Walter Gyula:A kolozsvári Mátyáskirály ünnepségek. Városok Lapja. 1943. 8.szám. 93.old.

Kós Károly építész M.D.K.

restaurálta Mátyás szülőházát
kolozsvárott.

Gerlóczy Gedeon: Építészet. Bpp. 1949, 7.

M.D.K.

Kóós Károly

Épitőművész Sepsiszentgyörgyön székely muzeom épitésére kap megbizást.

Székely muzeom épitése Sepsiszentgyörgyön.

Városok Lapja 1911. V^{1}.évf. 45. szám. 412.old.

M.D.K.

Kós Károly
építész

A régi művészetet vette mintául
családi házak építésénél

Nyka Károly: A legutóbbi évtized építészete. 308 lap
Élet és Tudomány, 1959. márc. 4. – 10 oldal

M.G.K.

M.D.K.

Kóos Károly, építész-irő-grafikus

nyert felszólítást a csíkszeredai városi szálló és a csíksomlyói népfőiskola terveinek elkészítésére

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

jun. 11. sz. 4. old.

Kocs Károly

Eredetileg építészmérnök, később lett író. – Gy. Szabó Béla kapcsán kerül említésre.

Fábián Gyula: Művész-portré, Műgyűjtő, 1969. 1. sz. 30. l.

Koós Károly építőművész

Erdélyi Barabás Miklós-ék megalakulásában szerepelt és tagja.

M.930.Ī.8

MDK

Koós Károly

Magyar V.: Kalotaszeg. Építő Ipar - Építő Művészet
1931. febr. 1. 22.l.

szattal összevetve, az előbbi számára a tiszta művészi szempontok szemelőtt tartása könnyebbnek látszik. Az épületszobrászt az épület rendeltetése a téma megválasztásában korlátozza, az architektonikus arányok pedig a szobor méreteit határozzák meg, egyéb tekintetben művészi képzeletének szabad csapongását semmi sem akadályozza. A korízlésből fakadó hamis pátosz tucatjával hozta létre tereink vitatható művészi emlékszobrainak egy részét. Ebben az időben már szűnőben volt az az előítélet, mely az alkalmazott plasztikában alárendeltebb feladatkört lát. Monumentális igényű középületeinket a kor legkiválóbb, de legalább is első vonalbeli szobrászai díszítik. A század derekán működött szobrászaink működése részben átnyúlik a század második felére is. Az európai stílusáramlatok minden árnyalata eléri Magyarországot. A stílus-változások üteme meggyorsul. Egy-egy irányzat élete egy-két évtizedet alig ér el, esetleg csak néhány esztendőre terjed. Nálunk a klasszicizmust fokozatosan váltja fel a romantikus irány és ami az ilyen zökkenő nélküli átmeneteknél megszokott jelenség, határaik elmosódnak. A XIX. századi stílusváltozatok közül a klasszicizmus az egyetlen, amely nemcsak mint külső dísz jelentkezik az épületen, de bizonyos mértékig az alaprajzi és szerkezeti megoldást is meghatározza. A romantikában a hangsúly már csak a külső megjelenést kialakító tagoltságra és díszítésekre esik.

IX.

A történelmi stílusok közül először a gotikus elemek felhasználásával kísérleteznek építészeink. A gotikus jelleg természetesen nem a középkori csúcsíves szerkezetek és téralakítások formájában mutatkozik, hanem szinte kizárólag dekoratív elemek, mérművek, pálcatagok, oszlopfők és egyéb díszítő elemek alkalmazására szorítkozik. A romantika korának középkor felé fordulása Európaszerte általános jelenség és a nemzetközi klasszicizmussal szemben a nemzeti öntudat ébredésével áll összefüggésben. Széchenyi sürgeti az építészet gotikus igazodását, amint azonban fejtegetéseiből kiderül, ő „ázsiai gótika" alatt a keleti művészetet érti s úgy véli, hogy nemzeti építészetünk megteremtéséhez a keleti építészet formakincsének felhasználása volna indokolt.'[5]

Ilyen fajta elképzelés testesül meg Feszl Frigyes Vigadójá-

kompozíciók szépségét. Ha kérdezzük, vajjon szükségszerű volt-e mindez, arra is csak igennel válaszolhatunk. A polgári rétegnek; amely mint megrendelő most jutott először szóhoz, végig kellett járnia a történelmi stílusok iskoláját. Fél évszázad nem is sok egy évezredes hiány pótlására. Végigmenve minden európai stílusváltozaton, egy-egy pillantást vetve a keleti művészetekre is, a századforduló után önálló stílus teremtésével is próbálkozik.

Olyan építményeknél, melyeknek megrendelője közület volt, az alkotó pelig igaz tehetség, a historizáló építészet is tudott maradandó értéket alkotni. A művek eredetiségét és művészi becsét nem kisebbíti az, hogy alkotóikat a letűnt századok művészetének csodálata hatotta át. Nálunk, ahol a rajtunk átvonuló történelmi viharok úgyszólván mindent megsemmisítettek, érthető a történelmi hangulatú építmények utáni vágy. Ilyen indítékok létesítették a millenium táján épült középületeink egy részét.

A historizáló építészet természetes velejárója volt a épületplasztika fellendülése. Ami a figurális részt illeti, e kor épületplasztikája előadás módjában teljesen azonos a kötetlen öncélú szobrászattal. A neorenaissance épületeknél ez a körülmény kevéssé zavar, hiszen a cinquecento is hasonló sajátságokat mutat. A neogotikus, sőt a neobarok épületnek az épület stílusához semmikép sem igazodó szobrászati dísze a mai szemlélőnek érthetetlen és az esztétikai benyomást zavaró stilustörés.

A magyar szobrászművészet, mostoha körülményeiből folyó elmaradottságát a XIX. század folyamán mérföldes lépésekkel hozza be, s egy-egy kimagasló tehetségben európai szinten mozog. Nem voltunk híjával a kiválóan képzett és tehetséges művészeknek. Szobrászaink stílusa nem a kötött architektonikus szobrászatban alakult ki, hanem a szabad plasztikában. A kor világszemlélete sem kedvezett a kötöttebb stílus kialakulásának. Az eszmék és stílusok rendszertelen kavargásában az összetettebb műalkotásoknál sem volt vezérelv a mű esztétikai hatásának töretlen egysége. Ma, amikor az egységes koncepcióra való törekvés minden vonatkozásban a kor jellemző jelenségének látszik, a századvégi művek heterogén jellege megnehezíti méltánylásukat. Tiszteletreméltó vonása a millenáris időknek, hogy az általános gazdasági fellendülésből származó közvagyon egy részét nagyvonalú bőkezűséggel fordítja költséges műalkotások, középületek és szobrok létesítésére. Az épületplasztikát az emlékműszobrá-

ban. A század derekának építészeti díszítő motívumai között azonban a gotikus elemek: a mérmű, a pálcatag, a csúcsíves falnyílások sűrűn szerepelnek. Középkori hangulata van Ybl korábbi műveinek, Feszl, sőt néha Pollack épületeinek is.[16] Ez időben épült (1853) a Pán Józseftől tervezett gotizáló Karácsonyi-palota is. A gotikus hatás a vidéki kastély-építészetben is jelentkezik A magyar kastély tipusa a későbarok és a klasszicizmus idején alakul ki. A homlokzati kiképzés a belső alaprajzi és a térmegoldások szerves összefüggését mutatja. Az arányok és a méretezés az életigényekből fakadt. A század közepének a gotikus középkorral semminemű benső kapcsolata sem volt. A stílus itt csak szervetlen külső jegyekben jelentkezik, nem mindig szerencsés benyomást kölcsönözve az épületnek. Ez a szervetlenség az összes következő stílusváltozatokra egyformán jellemző. A legfeltűnőbben a neogotikánál jelentkezik, hiszen valamennyi európai stílus között a gotikában mutatkozik leginkább a szerkezeti megoldásnak és a külső-belső formai kiképzésnek azonosságig menő kapcsolata.

A romantikus építészet legmarkánsabb egyénisége Feszl Frigyes. (1821—1884.) Vigadó épületén a gotika és a mór építészet motívumait keveri. Ez a keverés stílustörténetileg is indokolt, hiszen a gotikus szerkezeti megoldásokhoz a keresztes hadjárat idején látott mór építészet is adott indítást. A Feszl korában Európaszerte elterjedt gotizáló építészeti divat és a magyar építőstilus Kelet felé indokolt igazodása a Vigadó épületén nagyszerű szintézissé egyesült. Feszl és később Ybl Miklós példája igazolja, hogy az eredeti és erőteljes építész-tehetség még a legkedvezőtlenebb korban is tud elsőrangú műalkotást létrehozni.

Épületplasztikai szempontból, a hatvanas évek elején épült Vigadó a magyar építészet egyik legjelentősebb alkotása. Külső felületei és belsőségei egyaránt gazdag plasztikai dísszel ékesednek. A szobrok az építészeti gondolatnak elválaszthatatlan részei és az épületről annak csorbítása nélkül nem volnának eltávolíthatók. Az Alexy Károlytól mintázott oszlopokat körülfogó táncoló alakokra csak erőszakkal lehetne analógiát keresni, a római korinthuszi, szinte kizárólag ornamentális jellegű oszloptörzsdíszekben. A gotika lényegének megértésére vall a dekoratív elemek logikus beágyazása az építészeti, sőt a szerkezeti gondolatba. Más „stílus építészet" keretező és tartó elemekkel; konzolokkal,

és baldachinnal próbálja a szobrokat az épületbe bekapcsolni. A Vigadó szabadon álló főhomlokzati szobrainak tökéletes esztétikai indokoltsága semminemű összekötő elem segítségére sem szorul. Az épület összbenyomásának hiánytalan esztétikai egysége feledteti a stiláris összetettséget. Éppen így nem okoz zavart az, hogy a szobrok nem egy mester kezétől valók. A hatvanas években Feszl romantikus építészete már késői jelenség. A Tudományos Akadémia épületének tervpályázatán Feszl hű maradt a Vigadón kezdeményezett irányhoz. Tervével nem volt sikere.[17] Ekkor már kötelezőnek tartották a stílus egységét és azok törvényeinek betartását. Ezeket a stílusszabályokat a század közepe táján hamozták ki műtörténeti kézikönyvekből. Hasonló szabályokat követve okoztak pótolhatatlan károkat a századvégi restaurátorok is. Feszl épülteit főként művészi ösztönére hallgatva komponálta és azok megformálását nem tette függővé merev szabályoktól.

X.

A történelmi stílusok közül a neorenaissancenak Ybl Miklósban (1814—1891) elsőrangú mestere akadt. Bőven el volt látva megbízatásokkal. Egész sorát építette a kisebb igényű bérházaknak, de a nagy reprezentatív és monumentális épületeknek is.[18] Az előbbi feladatoknál a stílussal való kapcsolat az udvari és utcai homlokzatokra és a többnyire díszesen kiképzett lépcsőházakra szorítkozott. A szerkezeti és alaprajzi megoldásokat már nem a stílus, hanem a modern életigények, az anyagi és szerkezeti lehetőségek szabták meg. Ebben a tekintetben egészen mindegy volt, hogy az épület gotikus, mór, barok vagy renaissance homlokzattal díszeleg.

A nagyobbszabású középületek építése azonban módot adott Ybl páratlan építészi zsenialitásának kibontakoztatására. Művészi képessége teljességében jelentkezik legkiválóbb alkotásán, az Operaház épületén. Itt már nyoma sincs korábbi romantikus próbálkozásainak. Az érett renaissance szellemében oldja meg feladatát. Az egységes és erőteljes építészeti gondolatot minden ízében páratlan leleményességgel és arányérzékkel érlelte ki. Teljesen megokolatlan a Garnier párisi operaházával való egybevetés, mert éppen az arányokban és az elrendezésben, tehát a legalapvetőbb formai mozzanatokban mutatkozik különbség a két épület között. A renaissance mesterei özül Yb'-t Sansovinoval hozhatjuk kap-

csolatba. Yblnek a szobrász-építész Sansovinoval való művészi rokonsága az épület-plasztikai szempontból jelentős. Mint általában a renaissance épületplasztikának, a szobroknak itt is csak díszítő és hatást fokozó szerepük van. Olyanforma a helyzetük, mint a belső téralakításban a butoroknak és berendezési tárgyaknak. Befolyásuk az összbenyomásra tagadhatatlan, nem alkotnak azonban elválaszthatatlan egységet az épülettel, ha eltávolítanánk a szobrokat, ami romlásuk miatt részben meg is történt, az épület hatása alig szenvedne változást. Jellemző, hogy az épület a plasztikai dísz nélkül is befejezett egészet képez. Csökkenti a szobrászati dísz jelentőségét az egyéb építészeti jellegű tagolás, párkányok, félpillérek, ballusztrádok, rusztikák, konzolok, oszlopok és féloszlopok sokasága, amely egyéb plasztikai dísz nélkül is mozgalmas fényárnyék hatást kölcsönöz az épületnek. Ezen a helyzeten, amely stíus sajátság, Ybl sem változtathatott. Feszlnek még sikerült szerkezeti összefüggést teremteni az épület és a szobor között, Ybl a művészi indokoltságra volt utalva. Ezt azonban a lehető legtökéletesebben megoldotta. Oromzati szobrai a homlokzat oszlopainak ritmusát visszhangozzák. A földszinti rész erőteljes, zárt, szinte szűkszavú tagoltsága az emeleti magasságban éppen a plasztika által nyert fellazítottságot és elegáns könnyedséget. Ybl a homlokzat fényárnyék hatásának is mestere volt. A plasztikai díszítésnek éppen ebben a vonatkozásban van nála nélkülözhetetlen jelentősége. A homlokzati síkot áttörő hatalmas, mély árnyékú falnyílások nehéz árnyékfoltjait a külső napsütötte felülettel az ívekhez simuló figurák könnyebb játékos árnyékhatása kapcsolja átmenetesen össze.

Az Operaház díszítő szobrait, Strobl Alajossal az élén kilenc művész készítette.[19] Az egyéni különbözőséget az építészeti kiképzés lendülete teljesen feloldotta.

A szobrászi rész önállóbb jelentőségű a Bazilikán, alárendeltebb a Vámházon. Steindl Imre neogotikus országházának építése túlnyúlik a századfordulón (1885—1905-ig). A Parlament épületplasztikai része művészi érték tekintetében sem külön, sem architektonikus vonatkozásaiban nincsen arányban az épület méreteivel és azzal a művészi jelentőséggel, amit a tervező és a megrendelő egyaránt neki szánt. Az óriási építkezés megadta a lehetőséget arra, hogy a magyar gotika pompás emlékeinek tanúlsága egy óriási méretű épületben öltsön formát. Steindl

művészi képességeit és képzettségét nem vonhatjuk kétségbe. Nem rendelkezett azonban az eredeti művészi alkotó erő olyan mértékével és lendületével, mint Feszl, vagy Ybl. Nagy külső arányaival és tagoltságával az épület erőteljes és lenyűgöző hatást kelt. Nagy szerepe van ebben a hatásban az abszolut méretek rendkívüli nagyságának. A részletmegoldásoknál és a belső terek kialakulásánál már elernyed az építész lendülete. A mi klimánknak meg nem felelő elaprózott kőcsipkedísz, gazdag tagoltsága mellett is száraz és iskolás hatást kelt. A figurális dísz méretezései, arányai kicsinyesek. A száraz realisztikus megmintázás méginkább hozzájárul az erőtlen és vértelen plasztikai benyomás keltéséhez. A szobrokat kizárólag a tartó gyámkövek és a fölöttük levő baldachin kiképzés kapcsolja az épülethez. Alkalmazásukat szerkezeti szükségszerűség nem indokolja, de nincsenek bekapcsolva a díszítő tagolás nagy áramába sem, ha erről itt egyáltalán szólhatunk. Steindl a szobrászoktól stílusbeli egységet igényelt. A középkori katedrálisoknak pedig tudvalevőleg sem a szigorú következetességgel keresztül vitt szimmetria, sem pedig a merev egyenletesség nem volt sajátsága. Igy Steindl iskolás pedantériától vezérelve lemondott arról, hogy különböző mesterek kezétől származó szobrok az épületeknek középkori zamatot kölcsönözzenek. Ezt abban az időben nem volt túlságosan nehéz keresztül vinni, hiszen szobrászaink zöme a korízlés-diktálta realizmus kietlen utait járta. A szobrokon nyoma sincs semmiféle olyan törekvésnek, amely akár a gótikus szobrászat nemes architektonikus szelleméhez igazodnék, akár az építészeti igazodás által indokolt, de modern szellemű, természettől elvonatkoztatott egyszerű előadásmódra utalna. Érdekes megjegyezni, hogy a megbízható, korhű ábrázolás érdekében egész bizottság állt a szobrászok rendelkezésére, akik a ruházatra és fegyverzetre vonatkozó tudományos pontosságú tanácsokat adták.[20] Az épület belsejét is nagyszámú szobor díszíti. Művészi szempontból a helyzet ugyanaz, mint az épület külsején. Annak idején sok vitára adott alkalmat a pyrogranit szobrok szinezettsége.

A milleneumi időkben nagyszámú és kiváló technikai készségű szobrászok egész tömege dolgozott az óriási lendülettel folyó építkezéseken. Az anyagi szempontból kedvező helyzet azonban nem sok kimagasló alkotással gazdagította a magyar épületszobrászatot.

XI.

A Feszltől kezdeményezett nemzeti építő stílusra való törekvés lelkes és tehetséges mesterre talált Lechner Ödön személyében (1845—1914). Motivumokért ő is keletre, de távolabbi keletre nyúlt vissza, mint Feszl. Az indiai építészetből vesz indításokat a nemzeti stílus megteremtéséhez. Természetesen a modern európai szükségletek a keleti hatást csak díszítő elemekben engedték szóhoz juni. Lényegében Lechner stílustörekvéseiben nem sikerült kapcsolatot teremteni a külső forma és az építészeti lényeg között. Tömegkompozíciója a francia renaissance-al mutat közelséget. Díszítő módjában sok tekintetben a szecesszió szerencsésebb változatát adja. Irányát kevésbé tehetséges tanítványok folytatták. Mozgalmának kezdeti lendülete Lechner halála után ellanyhult. Korának társadalmában nem voltak meg azok a feltételek, amelyek alapjául szolgálhattak volna a nemzeti építőstílus megteremtésének. Lechner építészetével csatlakozott a klasszikus történelmi stílusok ellen lázadozók csoportjához.

A modern anyagok és szerkezetek őszinte és hamis építészeti formák által el nem leplezett alkalmazásával, a szecessziót minden tévelygése mellett is valamikép a modern építészeti elvek kezdeményezőjének tekinthetjük.

Lechner is kisérletezett új anyagok alkalmazásával. Szerkezetileg indokoltan, formailag pedig eredeti megjelenésben alkalmazta a fémeket, az üveget és betont. Még a külső díszítésre is eddig szokatlan új anyagot: a sajátságosan szép selymes, fémes fényű zománccal borított terrakottát alkalmazza. Ennek az anyagnak különleges előnye, hogy a levegő nem támadja meg a színét, fényét és évtizedek múlva is ugyanolyan frissen csillog, mint új korában. Plasztikus, szines burkolattal díszíti a felületeket, a hangsúlyos részeket, bejáratot, oromzatot, tetőgerincet és kupolát magyaros izű, friss, lendületes terrakotta díszítménnyel látja el. A figurális díszt elvétve alkalmazza, ez is égetett anyag: a Zsolnai-féle pyrogránit. Lechner ilyenformán az épületplasztikában egész sor újítással lepi meg a századforduló utáni évek közönségét. Kezdeményezéseit nagy közönségsiker koronázza. Számos nagyszabású megbízást kap s maradandó értékű kísérletekkel gazdagítja a magyar építészet történetét. Építő-

stílusa nem terjedhetett át kisebb magánépítkezés területére. Az erősen ornamentális jellegű építészeti megfogalmazás sok olyan drága és gyakorlati használhatóság által nem indokolt, sőt gátló formát hozott létre, például a bejáratok, ablakok és tetőzet megoldásánál, mely ezt a stílust reprezentatív, vagy luxusépítkezés területére korlátozta. Tanítványai és követői néhány bérházon kísérleteztek egyszerűbb, kisebb igényű és gyakorlathoz simuló megoldásokkal. Az egyszerűsítéssel és a csillogó kerámiának vakolattal való pótlásával elveszett Lechner stílusának lényege, amely megvesztegető hatását jórészt a gazdag játékos díszítésnek és az önmagukban is szép anyagok nemességének köszönhette. A Lechner-féle építészettel rokonnak tekinthető az a kezdeményezés, melyet az erdélyi, vagy Erdélyt járt építészek indítottak el. Koos Károly, Zrumeczky,[21] Thoroczkay-Wigand Ede az állatkert épületein iskolákon és családi házakon próbálkoztak az erdélyi faépítészet és a népi építészet regényes festőiségével. A főként faszerkezetre alapított épületformák az állatkerti épületeknél indokolt exotikumként hatnak, egyéb városi épületnél azonban minden becsületes törekvésük ellenére erőltetettek és díszletszerűek. A villaépítkezésnél a fás környezettel és a lankás vidékkel még a főváros közelében is szerencsés és harmonikus benyomást keltenek. A plasztikai díszt szinte teljesen mellőzik és a homlokzatokat felületi strukturákkal esetleg sgraffitó, vagy kerámiadísszel látják el. A magyaros népi-romantikus építészeti törekvésekhez sorolható Árkay Aladár szép fasori református temploma és Töry, Pogány ősmagyar, hun sátormotívumokkal kísérletező építészeti elgondolásai. A századforduló építészetének két gyakran emlegetett alakja Alpár Ignác (1855—1928) és Hauszmann Alajos (1847—1926). Építészeti tevékenységük koruk ekletikus modorához igazodik. Tökéletes ismerői koruk és közönségük ízlésének. Hatalmas épületekkel járultak hozzá a mai városkép kialakulásához. Hauszmann Alajos Kuria épülete fölényes készültségű mesterre vall. A külső és belső összbenyomás egyaránt arról tanúskodik, hogy a tervező kezét semminemű korlátozás sem kötötte meg. A homlokzat terméskő burkolata, gazdag ornamentális és figurális szobrászati dísze, a fejedelmi méretű lépcsőház pompázó terjengőssége, a hatalmas belső méretek, óriási áthidalások, a nemes szines márványok, az aranyo-

zás harsogása mutatja, hogy a tervező a minél nagyobb hatás érdekében minden méret és anyagadta lehetőséget felhasznált. Maga az épület elhelyezése az építész számára a lehető legkedvezőbb lehetőséget nyujtotta.

A lehetőségeknek ez a túlzott bősége nem bizonyult szerencsésnek. Az építészt a korlátozások elmélyedésre és a téma teljes átérlelésére kényszerítik. A korlátlan lehetőségek gyakran csábítják könnyű és felületes megoldásokra. Hauszmannt nem nyugtalanította az önálló stílusteremtés problémája, de nem is kívánt egyetlen történelmi stílushoz igazodni. Épületeiből ugyanazt az elvet olvashatjuk le, mint az ez időben épült pesti háztenger homlokzataiból. Minden stílusból a szemre legtetszetősebb és leghatásosabb motívumokat igyekeztek felhasználni. Emellett azonban Hauszmann épületeinek volt bizonyos renaissance, barok, vagy egyéb alaptónusa, amelyen belül az összes klasszikus stílusváltozatok helyenként szecessiós modernséggel keverten alkalmazást nyertek. A Kuria épületén valami renaissance alaphangot üt meg.

Hauszman sem az alapvető építészeti tényezőkkel: a falsíkokkal, a szerkezet által indokolt tagolással, a falnyílások, ajtók, ablakok elosztásával és arányaival, sem pedig esztétikai indokoltságú építészeti ötlettel nem tudta az épület alapgondolatát megfogalmazni. Igy nem maradt más eszköz, mint dekoratív elemeknek olyan méretű és tömegű felvonultatása, ami felületes szemléletre az épületnek a monumentalitás látszatát kölcsönzi. Ez a gondolkodásmód nem kizárólag Hauszmann sajátsága, de jellemzi korának minden átlag építészét. A nagyközönség az épület szépségét és előkelő megjelenését a hiszítő elemek sokaságával mérte, ezért lepik el az épületeket a gazdag profilu párkányok, az oszlopok, pillérek, kartusok, frizek, figurák tömege. Hauszmann vérbeli építészeti gondolat hijján vagy szintelen és karakter nélküli épületet alkot, vagy agyondiszitett, nagyképű álmonumentálisat. Jóhiszeműsége azonban kétségtelen. A Kuria épületéről szóló leírásból tudjuk,[22] hogy súlyt helyezett a technikai tökéletességre, a faragott kődiszek bekötésénél a legmesszebbmenő műszaki lelkiismeretességgel járt el. Ragaszkodott a valódi, nemes anyag felhasználásához. Az épület díszitésénél igyekezett elsőrendü művészeket foglalkoztatni, de még ezáltal sem tudja feledtetni az egységes művészi elgondolás hiányát.

Épületeinek stílusa károsan befolyásolta nemcsak Pest, de vidéki kisugárzása révén az egész ország építészetét. (Vidéki városaink törvényszéki épületei.) Tanítványának, Alpár Ignácnak építészete sok tekintetben rokon a mesterével. Alpár építészetében azonban a baroknak és a szecessziónak valami sajátságos keverékével állunk szemben. Aránytalanul felduzzasztott díszítő elemek lármája mellett az épület mégis valami egységes architektonikus gondolatra van komponálva. Eredetiségre való törekvése olykor sikertelen kísérletté torzult. (Anker-palota.) Sokkal szerencsésebb keze volt Alpárnak a bevallott eklekticizmus vagy a történelmi stílusokat idéző díszletszerű építkezésben. A Mezőgazdasági Múzeum épületcsoportja az 1896-i milleneumi kiállításra épült. A történelmi emlékek kiállítására szánt építmény eredetileg fából és vakolatból készült. A siker és általános tetszés, amellyel a közízlésnek tökéletesen megfelelő művet a közönség és a hivatalos körök fogadták, arra indították az illetékeseket, hogy maradandó anyagból is megépítsék azt. A különböző stílusú épületeket Alpár dicséretreméltó ízléssel, elevenységgel kapcsolja össze. A magyar építéstörténet legbecsesebb emlékeit vonultatja fel. A jáki kapuzatot, a szepesesütörtökhelyi kápolnát, Vajdahunyad várát, a segesvári vár bástyatornyát, a gyulafehérvári III. Károly kapu és a gödöllői Grassalkovich-kastély egy-egy részletét látjuk viszont pontos, vagy szabadabb másolatban.[23] Ami az épület-szobrászati részt illeti, a téma természetéből kifolyólag inkább reproduktív jellegű. A renaissance-barok épületcsoport oromzatát kedvező fekvésű eredeti szobrok díszítik. A századvégi akadémikus modorban megmintázott szobrok a korlátszerűen kiképzett attikafalra vannak állítva. Mintegy folytatásai az alaprajzi sokszög csúcsaira állított és az emeleti részen kettős oszlopokkal tagolt sarokpillérnek. A statikailag is leglényegesebb tagozatnak hangsúlyozása esztétikailag teljesen indokolt, annál is inkább, mert a kupolabordák vállköveinek leterheléséül is szolgálnak. Kevésbé szerencsések Alpárnak teljesen önálló művei. A neobarok formaelemekből felépített műveinek heterogén jellege az egységes építészeti gondolat, valamint az alaprajzi, a szerkezeti és homlokzati megoldás egymással indokoltságának hiányával magyarázható. Az alaprajzi megoldásoknak mindig modern életigényhez kellett alkalmazkodnia. (Tőzsde, Nemzeti Bank és bérházépüle-

tek.) A szerkezeti megoldást a modern építőanyagok, a vas, a beton és a gazdaságosság határozták meg. E két alapvető mozzanattal a szecessziós-neobarok homlokzati megoldás semminemű kapcsolatban nem állott. A homlokzatot felszaggató, zajos árnyékhatású óriási oszlopok és párkányok azonnal elárulják anorganikus díszítő mivoltukat. A meggyőző erő nélkül alkalmazott dísz a faragott butorok talmi pompájára emlékeztet. Nyilván az olasz későbarok hatásra vezethető vissza például az, hogy a Pesti Hazai Takarék és a Kereskedelmi Bank palotáján a főpárkányt a legfelső emelet alatt alkalmazza; ez a homlokzatot tagoló oszlopok méretrányaiból adódik ugyan, de a felső emeletnek kényszeredett emeletráépítés hatását kölcsönzi.

A minél előkelőbb megjelenés érdekében épületein bőséggel alkalmazza a szobrászati díszt. Ha már az építészeti elemek alkalmazása sem árul el szigorú következetességet, a szobrászati dísz elhelyezése még kevésbé mondható szerkezetileg indokoltnak. A Hazai Takarék szobrai önmagukban azonban igen figyelemreméltó alkotások. Izlésben és korszerűségben Maróti Géza, Margó Ede és Pongrácz D. Szigfrid mesterek messze előtte jártak az építészetnek. Nyoma sincs műveiken annak a száraz akadémikus realizmusnak, mely soha sem kerülhetett volna szorosabb kapcsolatba az épülettel. Az alakok mozdulat-motívuma komoly; egyszerű. Formaadásuk összevont; minden felesleges részletezéstől tartózkodik. A formák egyszerű kezelése azonfelül, hogy monumentális benyomást kelt, gyakorlati célokat is szolgál, amennyiben a fagyveszély és egyéb atmoszférikus behatások kártevését minimumra csökkenti. Szomorú ellenpéldája ennek az állványoktól szabadulni nem tudó Parlamentünk diszítőszobrászata.

A századvég és a századforduló építészete rendkívül sokrétű. Az Európaszerte dívó akadémikus eklekticizmus, a Lechnerféle nemzeti építőstílus, valamint a táj és a népi romantikus irány mellett részben önállóan, részben az előbbiekkel keverten jelentkezik a szecesszió, mint modern építőstílus. A közönség mint minden újítást, ezt is idegenkedve fogadta. Ha valaha, úgy ezuttal igen komoly okai voltak rá. A szecesszió valójában díszítő stílus maradt. Területe elsősorban az építészet és az iparművészet. Századunk első évtizedének szobrászata és festészete nem mutat olyan riasztó ízlésbeli eltévelyedéseket, mint az építeszet es iparművészet. A szecesszió szükségszerűsége azonban kétség-

bevonhatatlan; szerepe az eklektikus akadémiának és a történelmi stílusok uralmának megtörése volt. Maradandó értékű eredménye volt a szecessziónak a modern építőanyagok, a beton, a vas, az üveg, stb. leplezés nélküli alkalmazása; kisebb épületeknél pedig az alaprajzból fejlesztett homlokzati kiképzés. Az alaprajzok tervezésénél az angol építészet hatásaként főszempont volt a gyakorti szükséglet és célszerűség és ennek érdekében a szimmetria feláldozása. Ez utóbbi azonban gyakran a jó arányok, a ritmus és harmonikus, nyugodt benyomás feláldozását is jelentette. Nemcsak az időszerűtlen építészeti és művészeti előítéleteket rombolták szét, de gyakran az évszázados gyakorlatban kikristályosodott örökérvényű alapelveket is. A tiszta szándékú újítóktól ütött résen a felelőtlen törtetők és a mindenáron eredetieskedők hada is betódult. Ilyenformán ma már a szecesszióra, mint rossz emlékű és sikertelen kísérletre gondolunk vissza. Megnyugtató jelensége a századfordulónak, hogy monumentális építkezéseink, a nagyszabású állami és egyházi rendelések aránylag ritkán kerültek nem hivatott kezekbe. Középületeink nagyrésze európai viszonylatban is legjavát adja annak, ami az akkori építési divat keretén belül egyáltalán lehetséges volt. Jelentős része volt ebben a pályázati rendszer alkalmazásának, amitől ritkán tekintettek el. Az óriási költséggel épült középületek nem szolgálhattak kétes sikerű és vitatható értékű kísérletekül. Az óvatosság azonban soha sem vált merev elzárkózássá, bizonyság rá Lechner Ödön, aki éppen állami és egyházi megbízatásaiban bontakoztatta ki rendkívüli tehetségét.

A XIX. századi épületszobrászat sokkal inkább az általános szobrászati stílusfejlődésnek, mint az építészetnek függvénye. Az építészet és a képzőművészet irányvonala a klasszicizmus után nem mindig haladt párhuzamosan. A század második felében a festészet és szobrászat fejlődésének lendületét az építészet nem tudja követni. A művészi fejlődés és a közérdeklődés szempontjából vezető helyen áll a festészet; míg a szobrászat fejlődésének ez az irányzat kevéssé kedvez. A festészet fejlődési iránya ugyanis minden vonatkozásban messze eltávolodott a plasztikus látás és ábrázolási módtól. Mindjobban előtérbe kerül a szín és az ábrázolás síkszerű jellege. A rajz nem a plasztikusan látott formák lineáris vetülete, hanem a színfoltok és árnyékmasszák külső határa. Az impresszionizmus hatása alatt gyakran a szobrászat

29—30. szám. LXI. kötet. Budapest, 1927 július 31.

A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ-EGYLET KÖZLÖNYE

A BUDAPESTI MÉRNÖKI KAMARA HIVATALOS LAPJA.

Mellékletei: „A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönyének Havifüzetei", a „Technika és Közgazdaság" és az „Ipari Szabványosítás". Hozza a „Magyar Ipari Szabványosító Bizottság" hivatalos közleményeit és szabványtervezeteit.

TARTALOM: A háború előtti évek építőművészetének tanulságai. *Padányi Gulyás Jenő.* 175. l.
SZEMLE: Fritz Höger a Hamburgi Chilehaus építésze a maga építészeti felfogásáról. *Dr. Bierbauer Virgil.* 184. l. — Építészeti műemlékeket népszerűsítő irodalom a kültöldön. *Dr. Bierbauer Virgil.* 184. l. — A forgalom befolyása a város alakjára. *Schubert József.* 186. l. — Új építmények gyors kiszárítása. *Dr. H. T.* 187. l.
SZAKIRODALOM: Könyvismertetések, bírálatok. Rovatvezető: *Dr. Lósy-Schmidt Ede* egyleti könyvtárnok. Der Norden in der bildenden Kunst Westeuropas. Heidnisches und Christlichesum das Jahr 1000. Ism.: *Vámos Ferenc.* 188. l. — Bauten der Arbeit und des Verkehrs aus deutscher Gegenwart. Ism.: *Dr. Bierbauer Virgil.* 189. l. — Moderne Architektur in Dänemark. Ism. *Dr. Bierbauer Virgil.* 189. l. — Schleswig-Holsteinscher Kunstkalender 1927. Ism.: *Dr. Bierbauer Virgil.* 189. l. — Praktische Baupflege in der Kleinstadt und auf dem Lande. Ism.: *Dr. Bierbauer Virgil.* 190. l. — Magyar szerzők irodalmi munkássága 1926/27-ben. Közli: *Dr. Lósy-Schmidt Ede,* egyl. könyvtárnok. 199. l.
EGYLETI KÖZLEMÉNYEK: Ütügyi bizottság megalakulása. 190. l.

A háború előtti évek építőművészetének tanulságai.

PADÁNYI GULYÁS JENŐ.*

Résumé: On peut caractériser l'architécture hongroise durant la période qui précéda à la guerre, par les efforts de nos architects à trouver un style honrois indépendant. Mais comme ces temps inquiets ne permettaient pas qu'un style, ou une école se dévelopât, le style, caractéristique hongrois n'a pu étre réalisé. Il n'y avait dans cette periode que de grands individus, comme Feszl, Edmond Lechner, Béla Lajta, dont chacun allait son chemin particulier. Les cultivateurs des traditions de l'architécture populaire des székely, ainsi que leurs oeuvres, prétent au point de vue envisagé un intérét élevé, car ils réussirent à résoudre leurs problème restreint avec un caractère hongrois en essentiel. L'auteur lui même est également de l'avis, qu'il est necessaire qu'un style national se dévelope, mais à cette fin il est indispensable qu'e les traditions de notre architécture soient entiérement éxposées, qu'une *Histoire de l'Architécture en Hongrie* soit enfin publiée, tendis que d'autre part nous devons établir un lien plus étroit avec la province, avec son passé et avec ses sentiments particuliers, car les problémes d'architécture que notre capitale prète, ainsi que son atmosphère, ne présentent pas des de matières suffisantes pour le developement d'une style caracteristique général.

Az az érdekes fejlődési folyamat, amely a mult századvégi kiegyezéssel kezdetét vette, s amely az ezredévi fordulótól kezdve egyre hevesebb ütemben ragadta magával egész kulturális életünk s így jelesül művészetünk minden megnyilvánulását, fájdalmas és végzetes csapástól találva, hirtelen megszakadt a háború kitörésével.

Innen-onnan már ideje volna, hogy történészeink, akik tájékoztató feliratokkal látják el az idők lomtárában heverő korszakokat, itt is megálljanak, s alkalmas módon elnevezzék ezt a kort is. Mert, hogy a háborúval ez a korszak lezárult, azt mindnyájan érezzük. Mindnyájan tudjuk, hogy semmiesetre sem folytathatjuk immár a dolgokat ott, ahol elhagytuk, tudva, hogy egy éles caesura választ el bennünket mindattól, ami történt.

Ez a caesura oly mély, oly határozott, hogy már-már elegendő távolságban érezzük magunkat ahhoz is, hogy ezt az elmult korszakot elég tárgyilagossággal szemügyre vehessük, s megvizsgáljuk egyrészt, hogy mik voltak annak uralkodó eszméi és céljai, helyesek voltak-e a törekvései, mennyit sikerült azokból megvalósítani, s végül mi az, amit mi, tovább dolgozók, eredményeiből a jövőre nézve okosan felhasználhatunk?

Mi sem természetesebb, mint hogy egy korszak művészetének jelenségeit vizsgálva, nem hanyagoljuk el egyéb kultúrterületek szemügyrevételét sem. Hiszen a művészetek s maga az építőművészet is kizárólag ezekkel korrelációban érthető csak meg. Nem árt például, ha meggondoljuk, hogy a Széchenyi Istvántól ébresztgetett és Kossuthban robbanásig feszült *öncélú* nemzeti politikánk ez alatt az ötven esztendő alatt roskadt vissza a közösügyes statiszta-szerepig, ez alatt az idő alatt szokott le a magyar közönség nagytávlatú, nemzeteket átfonó, mondjuk: külpolitikai programmokról, s ez alatt az idő alatt süllyedt vissza minden aprólékoskodó, torzsalkodó, tikkasztó belpolitikává, mely lehetőleg ezer elválasztó falat húzott a belnépesség sorai közé is.

Ez alatt az ötven év alatt rendült meg ezer meg ezer magyar exisztencia. Földbirtokok illantak el, mint a kámfor, tisztes familiák alól, melyeknek egyedei szétszóródtak az országban, s morzsánként hullottak az állami adminisztráció taposómalmának szérüjére.

Ez alatt az idő alatt támadtak ijesztő repedések a vallás falazatain is. Az emberek — mint igézetre — igyekeztek szabadulni a nagy egységekbe fogó világnézetek terhesnek vélt bilincseitől s az egyéni szabadság, függetlenség és felelőtlenség különböző teoriái dirib-darabokká, laza és szétfolyó homokhalmazzá porlasztották az organikusan összefüggő embermasszát.

Ha most, mint egy elsüllyedt világra, visszanézünk ebbe a közelmultba, szinte úgy tetszik, hogy csak a nemzeti ünnepek és az ünnepi szónoklatok hazafias frázisai voltak az egyedüli alkalmak, amikor ez a magyar társadalom elvesztett egységét kétségbeesetten dokumentálni igyekezett. Emlékezzünk csak a március tizenötödikék tikkasztó atmoszféráira, az ezerszer ismételt szólamokra; Rákóczi fejedelem hamvainak hazahozatala, a Kossuth-kultusz, az aradi vértanuk emlékünnepei, mind-mind meddő és visszasíró emlékei egy a dezorganizációval halálosan küzdő társadalomnak.

Valaki azt gondolná, hogy ezek a dolgok nem tartoznak ide. Lehet, de mégis csak különös, hogyha most a művészetek akkori viszonyaira fordítjuk tekintetünket, meglepően hasonló jelenségeket észlelünk.

Az irodalomban Arany Jánossal indultunk, kinek bölcs tekintete végigmérte egész multunkat s szélesen hömpölygő epikus strófáinak folyamában egy *nemzet* láthatta lelkének tükörképét. S hova jutottunk utóbb? A háború előtti esztendők költője már az egyén és a pillanat szűkebb köreire szorult. Egy-egy röpke hangulat, egy-egy érzés, egy-egy indulat csak az, amit megfogni képes. Vagy nézzük, mi lett Lotz és Munkácsy monumentális festészetéből? Mi lett a hatalmas falsíkokon méltóságosan feszülő nagy piktori gondolatokból? Legelésző tehén a réten, csuprok és uborkásüvegek egy tálcán, önarcképek, hangulatok, de egy szikrával sem több, mint amennyit egy pillanat impressziója megtűr, azután már annyi sem, csak fények és foltok

* Felolvasta a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet mű- és középítési szakosztályának 1927 május hó 9-i ülésén.

önmagukért, optikai jelenségek magukban véve, csupaszon, mert az emberi agy elvesztette minden összefogó erejét, minden szintézisre képtelen, mindent részletekre aprózott... s még a tudomány is, íme, befúrja fejét az anyagba, elfordul a csillagos égtől, hogy a molekulát is szétfaragja, aztán az atomot is, tovább még tovább, amíg csak lehet...

Mindezek után pedig nézzük e korszak építőművészetét. Amíg nagy eszméink voltak, amíg a nemzeti élet valódi tartalmának kellett formát adnunk, addig nagyokat alkottunk. Állami függetlenségünk ideális szimbóluma a parlament épülete, s a helyreállított felséges és büszke királyi vár architektonikus megpecsételése a nemzet és uralkodója közt helyreállt békének. Ezek még nagy, igazán nagy alkotások. De már az ezredéves kiállítással kezdetét veszi a lassú romlás. A városligeti történelmi csarnok már csak díszlet, kulissza, s a milleniumi emlékmű üres oszlopközeivel azt példázza, hogy a nagy alkotásokra dagasztó hevület alábbszállott, már nem képes betölteni a megálmodott kereteket. S ettől az időtől kezdve, amint maga a nemzet, a társadalom lassan megbomlik, s meglazulnak a tömegeket összefogó nagy célok, az építőművészet sem birja kivonni magát az általános szétforgácsolódás kórja alól. Már nincsenek nagy célok, amelyek az anyagot boltozatokká feszítsék, már nincsenek nagy gondolatok, melyekkel az épület teste egybeforrhatna. Már itt is lábrakap a differenciálódás és a spekuláció. Az emberek szkeptikusak lesznek és hibák után kutatnak. *Nincsen magyar nemzeti stílusunk!* kiáltja el egyszerre valaki a keserű panaszt s e pillanattól kezdve az építészet célja egyszerre szárnyra kapva, a levegőbe röppent, s a *nemzeti stílus* jelszava mint bűvös, tarka madár repül az égen, elérhetetlenül, megfoghatatlanul. Ez időtől kezdve a *nemzeti stílus* öncélllá vált. És erre nagy szükség is volt, mert ugyan micsoda probléma ingerelhette volna a művészek fantáziáját. Hiszen a város napról-napra szaporodott. Az emberek alig fértek már egymástól s ez a lázas szaporodás, terjeszkedés egyszerre értékessé tett minden talpalatnyi területet. Egymás hegyén-hátán, szűk utcákban, tereket elárasztva nőttek, egyre csak nőttek, mint eső után a gomba, az úgynevezett *zártsorú házak*. S még hozzá abban a korban, melynek fiai még nagy építészeti gondolatok kosztján nevelkedtek! De hát itt volt a bűvös jelszó, a *nemzeti stílus*, melyet mindenki várt, mindenki óhajtott, mindenki keresett Ázsiától Granadáig, Backamadarastól Tókióig, mindenki, aki művésznek hitte magát! Akiben egy szemernyi ambíció, egy csepp nemzeti érzés, egy kis darabka idealizmus csak volt, az mind magyar stílust keresett, arról írt, arról rajzolt — közben pedig felépült Budapest úgy, ahogy ismerjük.

Mi más oka lehetett ennek, mint az, hogy az építészet, a művészetek anyja, nem volt képes belátni tulajdonképeni feladatát, s a kor szellemében rejlő okok folytán, a nagy differenciálódás folyamán maga is alkotóelemeire oszlott. Most már az épület és stílusa lazább kapcsolatban állottak. Lehetett például stílust csinálni ceruzával, papirossal és egypár frázissal, s viszont lehetett építeni is, stílus nélkül. Lehetett a kettőt egyszerre is csinálni. Külön csoportosultak végül a dekoratív elemek, meglehetősen önálló életet élve. Egy-egy érdekes motivum, főleg ha pedigréje jól visszanyúlt az elképzelt magyar előidőkbe, gyakran előfordult a legkülönbözőbb rendeltetésű épületeken s esetleg hatalma alá hajtotta a szerkezeteket is.

A nagy tarkaságnak, mely ebben az időben lábrakapott, különösen kedvezett a formaválasztásban is életbeléptetett liberalizmus. Csak természetes, hogy az individuális szabadság korában mindenki szabadon válogatott a különböző korok művészeteinek motivumaiban s az is természetes, hogy a jelentősebb individuumok egyéniségöknek megfelelő stílusokat igyekeztek kreálni, főleg, mikor minden ilyen kezdeményezést a kritika külön is honorált. Ebben az időben a műegyetem tervezési tanszakain, a liberális elveknek megfelelően, sajátságos rendszer alakult ki. A professzorok előadták a különböző stílusokat s a hallgatók gusztusok szerint választottak a klasszikus vagy romantikus modorok között, esetleg pedig — mint mondtuk — új stílusokat kreáltak. Hasonlatos volt ez a rendszer ahhoz, mintha a teológiai fakultás tanári karát mohamedán, zsidó, konfucius és egyéb vallású professzorokkal is kiegészítenék s a hallgatókra bíznák, hogy melyiket fogadják el magukénak, fenntartva a jogot egy esetleges új vallás alapítására.

Sajnos, ezek a jelenségek igen szomorú következményekkel jártak. Felnőtt egy egész generáció, melynek stílusérzéke megbillent, melynek nem volt helyes támpontja, melyen munkásságát megvethette volna, sem iránya, mely felé magát tarthatta volna. Mondani sem kell, hogy azok, akik a mai Budapestet felépítették, nem rendelkeztek mindnyájan helyes és kiegyensúlyozott érzékkel, mellyel a stílusbizonytalanságban eligazodhattak volna.

De azt gondolhatná valaki, hogy viszont sikerült megteremteni a nemzeti stílust. Bár sikerült volna! Azok a törekvések azonban, amelyek a magyar stíluskereséssel jellemezhetők, mindent eredményeztek, csak azt nem, hogy ma olyan önálló, jellegzetes stílust mondhatnánk a magunkénak, mely bennünket minden nemzeti sajátságainkkal hűen és maradék nélkül kifejezne, s a népek társaságában helyesen jellemezne.

Ez a kérdés azonban annyira fontos, hogy ennél jónak látszik kissé megállapodnunk. Vajjon igaz-e az a feltevésünk, hogy e kor építészete nemzeti stílusvárással volna jellemezhető? Vajjon igaz-e az, hogy a nemzeti stílus keresése, az önálló magyar stílus alkotására irányuló intenzív buzgalom annyira általános lett volna?

Azt hiszem ez a kérdés nem szorul túlságos bizonyításra. Vegyük elő találomra *A Ház*, vagy a *Művészet* bármely évfolyamát az 1900-tól kezdődő évekből a háború kitöréséig s fölös számmal fogjuk megtalálni azokat a cikkeket, melyek a magyar stílust sürgetik, idézik, jósolják, sőt bizonyítják. Roppant érdekes jelenség ez; mintha az álmok korszakában járnánk. Mintha az egész nemzet valami különös narkotikummal lenne elbódítva, hogy ne lássa azt, ami történik, ami készül, ami fenyeget... mindenki színes ábrándokat kerget. Emlékezzünk csak! Azok az idők ezek, melyekben Rákosi Jenő cikkei teremtek a régi Budapesti Hirlapban arról a Nagy-Magyarországról, mely az északi tengertől terjed az Adriáig. Ezekbe a boldog, átkozottul gondtalan békebeli időkbe mily szépen illik bele vezető építészi törekvésnek: az önálló magyar nemzeti stílus. Akár csak azt mondanók: az önálló vámterület, vagy az önálló hadsereg, de legalább is a magyar vezénylő!

Távol álljon tőlünk, hogy fölénnyel vagy pláne kicsinyléssel nézzünk vissza erre az időre. Erre nincs jogunk, egyrészt, mert magunk is részesei voltunk, másrészt, mert nincs kétség aziránt, hogy azidőtájt hittel és őszintén várták a magyar stílust! Lázár Béla, e kornak egyik legjellemzőbb esztéta-agitátora, már szinte idegesen kiáltja a *Magyar művészet jövője* című roppant jellemző kis könyve első címében, hogy *a magyar művészet — magyar legyen*. Szenvedélyesen hisz az új stílusban, s mint az már ilyenkor történni szokott, szenvedélyesen szidja az elmult stílusok utánzását. Ez is jellemző sajátság, mellyel lépten-nyomon találkozunk e kor írásait lapozgatva. Az új stílus várói számára egy régi stílusban épült ház égbekiáltó sérelem és visszahozhatatlan mulasztás! Akik temperamentumuk vagy hajlamaik folytán lemondani szerettek volna az új stílus megalkotásának dicsőségéről, nem vonulhatnak vissza csendben, mert a kor új stílust váró szelleme újra, meg újra előráncigálja, pellengérre állítja, s *klasszicizáló, hisztorizáló* bűneikért tetemre hívja őket.

Megismerni egy korszak hangulatát legkönnyebben úgy tudjuk, ha megnézzük, mit szeret és mit gyűlöl az a kor?

Nos, a régi stílusok e tekintetben nagyon egyforma

elbánásban részesültek: a hisztorizmus *a XIX. század örök szégyene*, kiáltja Lázár Béla. Szégyene, hogy

> nem volt önálló építészete, kapkodott fűhöz-fához Európa-szerte s így természetesen nálunk is. Nálunk is antikizáló a múzeum, román a járásbíróság, gót a parlament, reneszansz az Opera, barokk a Vígszínház, empir az igazságügyi minisztérium, s a mi körútainkon is ott állanak a fiók Palladiók, a Storzzie-kópiák, Budán a doge-paloták és a stílusok egybekapcsolásával alakított bérpaloták

és így tovább, bizony nem kímélve senkit, cseppet sem takarékoskodva a jelzőkkel. Később az egész hisztorizmust a *XIX. század lelki vakságának* titulálja, melynek sokszor nagyszerű alkotásai *nyakatekert észjárásban fogantak*.

Hogy a XIX. század hisztorizált, az bizony igaz. Megtörtént, senki sem segíthet rajta, a legszebb, legszenvedélyesebb cikkek hatástalanul peregnek le Róbert Smirkes, Schinkel, Ferstel, Barry, Wallot kőbeöntött gót és reneszánsz gondolatairól; Ybl és Semper palotái szilárdan állnak a régi stílusok pillérein.

Itt mutathatunk rá a mult évtizedek stílusváróinak első nagy hibájára. Ők szidták és ócsárolták a régit, mert szenvedélyesen kívánták az újat. S miközben ajkukon a tagadással, az ócsárlás negativumával hirdették igazukat, fatálisan megfeledkeztek valamiről. Nem gondolták meg azt, hogy az új stílus megszületésének *nem a hisztorizálók az akadályai, nem ők a kerékkötői a fejlődésnek... hanem az ő puszta jelenlétök és működésök maga is csak élő bizonyítéka annak, hogy még nem jött el a másik.* A stílustvárók elfelejtették, hogy a régi kultúrák nagy fordulóin nem a kritikusok, hanem rendszerint a természetadta nagy teremtőtehetségek vitték a szót, s ha helyesen olvasták volna a történelem betűit, rá kellett volna eszmélniök arra, hogy a dolgok igazi rendje szerint a nagy alkotók sorrendben előbb kellett volna, hogy jöjjenek... Tévedésöknek sok mentőkörülményére később még visszatérünk. Most szánjunk még pár szót a sokat ócsárolt hisztorizálókra.

Mindenekelőtt gondoljuk meg azt, hogy a műalkotás nem más, mint egy kultúra kijegecesedése. A kultúra pedig a korszellem függvénye. A korszellem irányítása viszont meghaladja a kritika erőit. Ha a XIX. század hisztorizált, arra bizonyára meg voltak az alapos okai. Ha ennek a kornak méhében új stílusok formálói szunnyadtak volna, úgy meg is születtek volna, s meg is alkották volna Istentől rendelt műveiket. Ma már megmondhatjuk, hogy ebből a szempontból a kor meddő volt. De vajjon ki segített volna ezen a bajon? Azok, akik erejök bölcs beosztásával, amint az szokás és helyes, a szűk esztendőkben hozzányúltak a bőséges évek megtakarított javaihoz, vagy akik egy meddő és láthatólag súlyos fizikai betegségekkel vívódó korból egészséges és győzelmes utódot akartak elősiránkozni, előerőszakolni? Ez a kérdés ma már nem nyílt kérdés. Bár a hisztorizmus utolsó esztendeinek szociális, politikai és gazdasági feszültségében érthető idegesség vett erőt azokon, akik hajlamosak az idegességre, még sem volt joguk pálcát törni azok felett, kik ellenkezőleg, talán inkább bölcs nyugalomra, sőt melancholiára voltak hajlamosak, akik bár érezték erőtlenségöket, érezték azt is, hogy egy dicsőségesebb kor alkonyán állva, kétségbeesni nincs okuk, s akik, mert a jövőt komor viharfelhők zárták el, tekintetöket visszafordították a mult napfényes tájai felé, s miként az öreg emberek szokták, emlékeiknek éltek.

Az elhamarkodott ítélet sohasem jó. S a megszületni nem akaró új stílus miatt ideges Lázár Béla, aki a hisztorizmust hirtelen *lelkivakságnak* kiáltotta ki, vajjon gondolta-e, hogy lesz nem is sokára rá idő, mikor az ő tekintetök élességét vonja kétségbe egy fiatalabb nemzedék?

Később még arra is rátérünk, hogy mi volt e kornak a hisztorizmussal szemben vallott ideálja. Most azonban menjünk előbb egy lépéssel tovább az előbbi nyomon. Azt láttuk már, hogy a XIX. századból a XX. századba átnyúló hisztorizmus távolról sem tekinthető az új stílus megszületése *akadályának*. Sokkal közelebb járunk az igazsághoz, ha azt magát is inkább az új stílus meg nem születése *következményének* tekintjük. Az idő kereke, ha a korszellem lendületbe hozza, nem állhat meg rögtön, hanem hatóereje csökkentével holtmozgását végzi, mígnem tehetetlenségéből új lendületbe repíti egy új kor szelleme. A háború előtti stílusvárók kora azonban ilyesmire nem volt alkalmas. Nemhogy nagy teljesítményekre képesítő összefogás nem volt, de, mint előbb láttuk, az erők teljes szétmorzsolódására vallott inkább minden, s az ember előtt a célok, a kibontakozás útja homályba veszett, a bizonytalanság s valami távoli fenyegető veszedelem előérzete még a fogalmakat is megzavarta. Abban a korban stílust várni: valóban kétségbeesett gondolat! Hiszen a levegő már telve volt a közelgő vihar villámaival s a vésztjósló homály ráült a tárgyakra, az eszmékre egyaránt. Az emberek felheccelt képzelete réméket látott s a politikai harcok zaja összekeveredett a múzsák csarnokainak tisztes szólamaival.

Wlassics közoktatásügyi miniszter[1] a régi Magyarország parlamentjének 1902 április 17-i ülésén a következőket mondotta:

> Felhívtam az építészeti osztály vezetőjét és azt mondtam neki, hogy a szecessziós stílust nem szeretem, mivel igen gyakran a magyar stílus neve alatt a szecessziós stílussal találkozunk; az én ízlésemnek ez a szecessziós stílus nem felel meg, mert nekem is jogom van bizonyos ízléshez. Én azonban soha semmiféle akadályt nem gördítettem az elé, hogy a magyar stílus tekintetében föllendülés legyen, sőt annyira megyek, hogyha valamely, bár téves irányzat mutatkozik, *ha az új*, annak tért kell adni, mert hátha kifejlődik. Méltóztassék csak megnézni több épületünket, s meg fognak róla győződni, hogy a magyar stílusnak *megengedtem az érvényesülést*. Nagyon sokat tudnék felhozni még, de csak arra utalok, hogy az építészet terén a stílusnak két része van. Az egyik az architektonikus stílus, és ez a fő; a másik pedig a dekoráció. Ha tehát valaki dekorációul magyar kakast alkalmaz: ez még nem teszi a stílust magyar stílussá. Ám pedig sok építkezés azt a benyomást teszi, hogy akik a magyar stílusban akarnak dolgozni, bizonyos tekintetben szecessziós stílusban dolgoznak; hogy tehát ilyen szecessziós irányú stílus a vezetésemre bizott tárca körében a jövőre ne igen legyen lehetséges, iparkodni fogok ezt *megakadályozni*.

Így Magyarország kultuszminisztere. Láthatjuk, hogy az akkori parlament nem vádolható a művészeti kérdésekkel szemben részvétlenséggel. Egyébként pedig figyeljünk Wlassics szavaira *a magyar stílusnak megengedtem az érvényesülést*, majd pedig a szecessziós stílust *iparkodni fogok megakadályozni*. Nyilvánvaló, hogy a miniszter a kérdést úgy kezelte, mint valami május 1-i zavargást, vagy az ellenzék okvetetienkedését, melyel szemben tanácsos lesz a parlamenti őrséget igénybe venni. S nem frappáns-e a sorok közül, persze akaratlanul kiütköző malicia! Hiszen egy stílusról, egy művészeti irányról lenne szó, a XIX. század vak hisztorizmusát legyűrő új korszellemről, melyet a miniszter viszont megakadályoz, illetve esetleg meg is tilt. De már most halljuk az ellenzéket is, ha a kormányt meghallgattuk! A parlementáris elv nagyobb dicsőségére *A Ház* című folyóirat egyik cikkíróját idézem. A cikk keltét nem tudtam megállapítani. (IV. évfolyam, 3—4. szám), de a figyelő rovatban Bölöni György *Pór Bertalanról és az új művészetről* értekezik, az időpont tehát nyilvánvalóan a legsötétebb béke. A cikk írója[2] meglehetősen szenvedélyes hangot használ, mikor azt fejtegeti, hogy neki nem is akármilyen magyar stílus kell, hanem egyenesen és kizárólag arra

[1] Művészet 1902. 3. sz. 164. l.
[2] Gerő Ödön.

reflektál, amit a *néptől kaphat*. Szerinte a felsőmagyarországi renaissance követése *már eredetileg is idegen művészi stílusoknak erőszakos korrumpálásával járna*. Hasonlóképen helyteleníti azok irányát is, akik — mint Kós — a finnek felé orientálódnak. *A finn építészethez való szegődés* — mondja a cikk — *ugyancsak nagy logikai tévelygés... A finnek építészetéhez való simulásnak követelése arra való utalással történt, hogy a finnek is, a magyarok is finn-ugorok*. Ez pedig csak filológiai megállapítás, melynek alapján magunkra erőszakoljuk a finneknek azt az építésmodorát, mely *jórészt skandináv építészet és telidestele van ősi és újabb germán elemekkel és hatásokkal*. Tévednénk azonban, ha a cikk indítóokait pusztán írója sovinizmusában keresnők. Kevéssel utóbb ugyanis már ezt olvashatjuk:

> Van abban a követelőzésben, hogy a népies magyar elemek helyett a felsőmagyarországi kastélystílus és a finn művészet elemeit vállaljuk, valamelyes érdekes, magasabbrendű, nem művészet-politikai gondolat is. Egyenesen *társadalompolitikai gondolat*. A magyar stíltörekvések *demokratikusak* s a nép érvényesítését jelentik. Velük szemben a felsőmagyarországi renaissance és barokk újjáélesztésének követelése az *arisztokratikus* hagyományok megbecsülését és súllyal való ellátását jelenti. S a finn építészet követésének az ősi rokonságra utaló követelése ugyancsak az *ősiségnek*, egy mitikus ősiségnek ünneplésével egyértelmű. „De genere finn" az ősnélkül való eleven népiességgel szemben" — mondja a cikkíró, de utóbb egyenesen ezeket olvashatjuk: A felsőmagyarországi *uri* építészet lehet olasz, lengyel, német eredetű, a finn építészet lehet germán-skandináv eredetű, sebaj: előkelőség, *legitimitás* (sic!) *rejlik hagyományos és misztikus* voltukban, míg az új magyar modernség azzal, hogy a népiességből indult ki, a *pórias, alacsonyrendű néperő demokratikus érvényesülését jelenti*.

Ez már ismerős hang, nemde, s ha meggondoljuk, hogy az idézett sorok a béke éveiben íródtak, fájdalmas keserűséggel állapíthatjuk meg, mily süketek és vakok is voltunk akkor oly sokan. Pedig itt nem áll ám meg ez a furcsa esztétikai kortesbeszéd, hanem így következik:

> Ennek az *osztálypolitikának* gondolatait kiegészíti, tetézi a művészet arisztokratizmusát valló felfogás. Az arisztokratikus művészetnek ősöktől leszármazottságra, ősökhöz tartozandóságra, vagy hagyományokban gyökerezésre van szüksége... A történelmi és akadémiai stílusok hosszúéletűségének nem is az az oka, hogy e stílusok követői bennük látják az egyedül üdvözítő szépségeket, hanem az, hogy e stílusokhoz való ragaszkodásban a művészet arisztokratizmusa nyilvánul, míg a népiesben és az újszerűségben ősök nélkül szűkölködő, a mai *szükségességeket minden fölé helyező plebejusság érvényesül*.

Nem lehet komor eltünődés nélkül olvasni e sorokat. Most ne is nézzük az idézetek érdemét, figyeljünk csak a hangra. Wlassics, a miniszter aggodalmaskodó, szinte exkuzáló hangon hivatkozik arra, hogy neki *is* van joga bizonyos izléshez, s már előre leszerelni igyekszik az elégedetlenkedést ama nézetének hangsúlyozásával, hogy valamely, *bár téves* irányzatnak is, *ha új*, teret kell adni, mert hátha kifejlődik? Kell ennél több, kívánhat valaki ennél messzebbmenő loyalitást? Úgy látszik, igen. Mert annak a kornak újítói büszkék voltak arra, hogy a hagyományt detronizálták s azt követelték, hogy velük együtt mindenki ezt tegye, mindenki szakítson a multtal. Legjellemzőbb pedig, hogy miközben osztálypolitikával vádolja a szegény Finnországban csatangoló Koósokat s a felsőmagyarországi kutatások igénytelen irányítóit, ugyanekkor egyedül a *mai szükségességeket minden fölé helyező plebejusságot* ismerik el az új nemzeti stílus kizárólagos kútforrásának.

Azt hiszem, az eddigiekből eléggé kibetűzhető a háború előtti évek esztétikája, s eléggé érzékelhető az az atmoszféra, melyben a stílusvárók az önálló magyar nemzeti stílust annyira áhítozzák. Megállapíthatjuk utólag, hogy soha korszak még alkalmatlanabb nem volt új építőstílus keletkezésére, mint a háború előtti évtizedek. Mert hiába állította fel a főváros hatalmas építési programmjait, hiába állott készen a tőke, hiába a pezsdülő építkezési tevékenység, s a földből szinte a szemünk előtt kinövő utcák: mindez hiába, ha a korszak lelke beteg!

Továbbá egészen kilátástalan esélyekkel indul útjára egy stílustörekvés olyan időkben, amikor a közviszonyok kényszerítő nyügei alatt esztétikai, szociális és közgazdasági kérdések zavaros összevisszaságban vannak összefonódva. Az alkotáshoz sokkal kevesebb szóbeszéd, de viszont sokkal több csend és nyugalom szükséges, semmint akkor volt. Sokkal kevesebb aggodalmaskodás a még meg sem született stílust illetőleg, de viszont sokkal több bátor elhatározás. Sokkal kevesebb politika, de sokkal több alkotókedv.

Ha még teljessé akarnók tenni azt a képet, amelyet a háború előtti évek művészetének hangulatáról festettünk, fel kellene sorolnunk azokat a jelenségeket is, melyeket az ellenkező irányban, tehát a mindenáron való szecesszió fékezését, ellensúlyozását illetőleg esetleg tapasztalhatunk. Ne gondoljuk ugyanis, hogy a hagyományokat radikálisan detronizáló törekvések az akkori esztétikai világ egyhangú helyeslését vívták volna ki. Sőt, inkább azt mondhatnám, egyenesen meglepő az a világos ítélet, melyet már akkor is számosan alkottak maguknak az egykorú viszonyokról. Ezeket az adatokat azonban később szeretném elősorolni s itt csupán azt tartom említésre méltónak, hogy a radikális újítókkal szemben ezek a vélemények akkor igen halkan, igen tapintatosan voltak fogalmazva. Körülbelül abban a mértékben, ahogy a fentebb idézett Wlassics-féle felszólalás az utána felolvasott szenvedélyes vezércikkhez viszonylik. De hiszen a helyzetet igen jól elképzelhetjük magunknak: az akkori fiatalság türelmetlen és talán a kötelező mértéken felül is túlságosan magabízó volt. Hangja túlharsogta az ellenkező vélemény mérsékeltebb, szelidebb hangját s ámbár minden alkalommal a haladás sérelmeiről, s a maradiság, a konzervativizmus koloncairól panaszkodott, végeredményben szinte tökéletesen ura volt a helyzetnek és a közhangulatnak.

Láttuk tehát s összegezhetjük az eddigiek alapján, hogy a háború előtti évek építőművészetének jellemző törekvése *egy új, a történeti stílusok hagyományaitól független, nemzeti stílus megalkotása volt*. Ez a törekvés végeredményben és önmagában véve igen tiszteletreméltó igyekezet, amelyet ma bizonyos mértékig minden magyar művész ember magáénak vallhat. Csak az a kérdés, hogy már most mit tett ez a korszak kitűzött céljának elérésére. Vagyis, miután tisztáztuk az elvi irányokat, vegyük szemügyre az elért eredményeket, s igyekezzünk értékelni azokat nem csak a magyar építőstílus, hanem általában a magyar építészet érdekeinek szempontjából.

Budapest mai alakjában és terjedelmében való kiépülése jórészt erre az időszakra esik. Ha ebben a téglarengetegben eligazodni igyekszünk, kell, hogy vizsgálódásainkat valamely rend szerint folytassuk. Az erre alkalmas szisztémák közül az egyik nagyon egyszerűnek és közelfekvőnek tűnik fel s éppen ezért szokássá kezd válni annak követése. E szerint egy összefüggő fejlődési folyamatot kellene elképzelnünk, melynek elején *Feszl* állana, őt követné *Lechner Ödön*, s végül befejezné, mintegy megkoronázná a sort *Lajta Béla* művészete. E szerint a szisztéma szerint *Feszl* mintegy kiadja a jelszót önálló magyar stílus keresésére, Lechner Ödön megtalálná az ősforrást, melyből építőmodorunkat meríthetjük, Lajta pedig mintegy betetőzné, szentesítené és végérvényesen jogerőre emelné az előbbi által inaugurált s most már bátran önálló nemzeti építőstílusnak nevezett modort annál is inkább, mert

míg Lechner Ödön talán még illethető a gyanuval, hogy művészete indus motívumokból táplálkozik, melynek magyarságunkkal való rokonsága vitatható, addig Lajta már tisztán a magyar népművészetbe ereszti le gyökereit s így fajtisztasága kétségen kívül áll.

Ez a nagyon is kínálkozó sorozatba állítás azonban valóban csak egyszerűségével tűnik ki. Egyébként azonban helyt nem álló.

Egyáltalában teljesen félreérti ezt a korszakot az, aki az építőstílus fejlődésében efféle folyamatosságot keres. Ez nem felelne meg amaz idők általános jellegének sem — nem szólva arról, hogy a tényekkel nem is igazolható. A differenciálódásnak ez a korszaka nem az általános, nagy iskolák, hanem a kimagasló nagy egyéniségek korszaka volt. Feszl és Lechner Ö. művészete nem egymásból következett, ennek a két hatalmas művészegyéniségnek mindössze annyi közös tulajdonsága van, hogy a klasszikus hagyományok mellőzésével mindkettő magyar stílust keresett. Sem keresésük iránya, sem pedig eredményeik azonban egy fejlődési vonalba nem állíthatók. Feszl egyébként nem csak Lechner Ödönt nem, de talán senkit sem nevezhet iskolájához tartozónak. Ő teljes mértékben a kortársaitól elkülönözött, önmagával kezdett és önmagában lezárt egyéniség jelensége építészetünkben. Lechner Ödön ezzel szemben annál több követővel dicsekedhetik, ő tényleg iskolát teremtett... Végül Lajta, aki történetesen egy ideig Lechnerrel együtt dolgozott s akinek jelentéktelenebb munkái közt tényleg vannak olyanok, melyek egy sajátmaga által is Lechner periódusnak nevezett időben a mester hagyományait követték, maga is önálló és nem kevésbbé erős egyéniség lévén, építészetében mindent teremtett, csak éppen Lechner ideáit nem valósította meg. Ennek a három művésznek egy fejlődési vonalba állítása azonban más okokból sem látszik helyesnek. Az a népies irány ugyanis, amely ugyanekorban Koós, Zrumeczky és Toroczkay-Wigand művészetében oly jellemző testet öltött, ebbe a fejlődési folyamatba be nem iktatható; már pedig az önálló nemzeti stílus kialakulását illetőleg legalább is annyi jelentőséget kell neki tulajdonítanunk, mint az előzőknek.

A stíluskeresők általános mozgalmában tehát három nagy egyéniségen kívül a népies irányt kell megkülönböztetnünk, annak szigorú hangsúlyozása mellett, hogy Feszl is, Lechner Ödön is, Lajta Béla is, külön utakon jártak s végül külön utakon jártak Zrumeczkyék.

Felmentve érzem magam az alól, hogy akár Feszl, akár Lechner Ö. művészetét e helyen ismertessem! Az ő munkásságuknak megvan immár a maguk irodalma és méltatása nálamnál avatottabbak tollából. Annál fontosabbnak tartanám annak a megvizsgálását, hogy micsoda eredményeket köszönhetünk Lechner Ö. iskolájának.

Közismertnek tételezem fel tehát a Lechner Ödön architekturáját és csupán emlékeztetőül idézem egy pár részletét, melyeknek motívumai tipikusoknak tekinthetők. A szerkezeti vonalaknak helyettesítése ezekkel a játékos, különös görbékkel minden Lechner-féle épületen fellelhető. Ezeknek alkalmazását annak idején részben a felvidéki renaissance, részben pedig az ázsiai építőművészet egyes, állítólag rokon eredetű motívumainak hatásával magyarázták. Mindenesetre sajátságos, hogy az őshaza ilyenféle hatásai körülbelül ezer éven át nem mutathatók ki építészetünkben s a háború előtti évek gyermeki naivitása volt szükséges ahhoz az elképzeléshez, mely szerint a hűtlenül Indiában felejtett építészeti ősmotívumok éppen a XX. század elejéig és éppen Lechner Ödönre vártak, hogy rajta, mint médiumon keresztül ismét elfoglalják régi hegemóniájukat. Valóban, ez a dajkamese teljesen megfelel az akkori mentalitásnak. Az a társadalom a tudat alatt mélységesen érezte a lassú romlást, mely erejét sorvasztotta. Beteges ingerlékenységében görcsösen ragaszkodott minden kis sallanghoz, minden sujtáshoz, mely a reformkorból rámaradt atillán előbbi dicsőségére emlékeztette. Nagyon sok mindenre jó volt ez a kopott atilla, nagyon sok szomorú nyavalyánkat takarták be vele — legalább is a külvilág számára. Sokkal olcsóbb frázisokkal is orránál fogva lehetett vezetni az akkori közszellemet, de hát még, ha valaki azzal állt elő, hogy nemzeti stílusunkat találta meg az előidők poros ládafiában. Sajátságos, mennyire nem volt bátorságuk az embereknek kimondani az igazságot. Senki sem akadt, aki Lechner Ödönt mint eredeti individuumot, mint zseniális, magános álmodót üdvözölte volna. Legalább is azok, akik a művészeti közvélemény irányítására ingerenciával bírtak, azt a sokkal komplikáltabb, sokkal kacskaringósabb magyarázatot kalapálták szisztematikusan a közönség fejébe, hogy először is ott hever Ázsiában építészeti hagyományaink kincsesháza, továbbá pedig Lechner Ödön az, aki hivatott arra, hogy ezt a hagyományt modern építészetünk vérkeringésébe belevigye.

Mai szemmel nézve, valóban érthetetlen, hogy miért nem elégedtek meg Lechner Ödön egyéni stílusának kellő méltatásával és miért követelték olyan szokatlan hévvel az ő rajzasztali és merőben kombinatív formavilágának szinte visszaható erővel magyar nemzeti stílussá való avatását. Még olyan méltatója is akadt Lechnernek, aki elég merész volt az ő működését *Arany* János működésével párhuzamba állítani, abban az értelemben, hogy a népies és nemzeti irányzatnak az építészetben való érvényesítése Lechnernek annyira sikerült volna, mint az Aranynál a költészetben. Erre aztán igazán nehéz felelni. Talán csak annyit, hogy hagyjanak békét Arany Jánosnak, foglalkozzanak csak Lechnerrel. Akik ennyire idegenül állanak a magyar nép szellemével szemben, azok igazán jobban teszik, ha érzéseik helyett inkább tapasztalati úton keresik az igazságot. Az empirikus adatok pedig éppen ellenkező eredményre vezetnek. Míg Arany János teljesen zajtalanul, propaganda és trombitaharsogás nélkül egyszerűen és természetesen az egész nemzet közkincsévé lett, akit a télvíz idején olvasgató falusi gazda éppen úgy megért, mint a legdisztingváltabb, legeurópaibb intellektus — ha magyar; addig a Lechner Ödön zseniális és káprázatos alkotásai előtt mindenféle hangulatcsinálás és évtizedes sajtózárótűz dacára is teljesen idegenül áll még a legképzettebb és leghajlékonyabb szakértő szem is, s a hallatlan teljesítményekre képes nagy individuumoknak joggal kijáró elismerésen kívül egyéb érzést benne nem ébreszt. Pedig sokkal jobb lett volna, ha Lechner Ödön törekvéseit nem erőszakolták volna annyira. Az ő tehetsége sok mindent megenged, amit követői nem engedhettek volna meg maguknak. Nem is annyira Lechner Ödön, mint inkább tisztelőinek rovására irandó, hogy attól az időtől kezdve a legképtelenebb módon széltében utánozni kezdték az ő formaképzését, s az önálló magyar nemzeti stílus jegyében kispolgárok számára épült, sivár, függőfolyosós pesti bérházudvarok egyszerre az indiai őshazát kezdték játszani.

A háztetőkön olvadozó kőszénkormos hólé nem érezte jól magát, ha nem pártázatos oromzatra csúszik s általában mindaz, ami azelőtt párkány és profil volt, most a hisztorizmus nyügeiből felszabadulva, alaposan élt is a szabadsággal, s hol mézeskalácsnak, hol kalotaszegi varrottasnak adta ki magát. (1. ábra.) Mi sem természetesebb, mint hogy a bejáratok s általában a falnyílások különösen sokat szenvedtek a Lechner-követők alkotó fantáziájától.

Ha amaz idők bérházainak kapu- és ablakkiképzéseit megfigyeljük, elképedünk azon a formagazdagságon, mely ezektől a tervezőktől kitelt.

Ennyi invencióval nem a mi szűkös, hagyományokban szegényes architektúránkat, hanem az egész műtörténetet le lehetett volna tromfolni, s ha késői korok történetírói egyszer kedvet kapnak a háború előtti évek budapesti építészete alaktanának felvételére, meglepetéssel fogják megállapítani, hogy míg az egész görög építészet három rendszerben és három nyomtatott íven letárgyalható, addig ezek a túlerőtől ficánkoló magyar nemzeti formák köteteken keresztül tárgyalhatók anélkül, hogy belőlük a legcsekélyebb rendszer is kihámozható volna.

S mindez az önálló magyar stílus és Lechner Ödön nevében történt. Azt hiszem, tartozunk a zseniális mester emlékének annyival, hogy ezekért a következményekért ne őt tegyük felelőssé. Ő nem tehetett arról, hogy talán tényleg keletről hozott eszmevilágát az Iparművészeti Múzeum s a Postatakarékpénztár épületeiben valósággá gyúrta.

A következményekért azok feleljenek, akik az ő különálló, sajátos művészetét mint általában követendő példát állították a kevésbbé tehetségesek elé, s akik sohasem fukarkodtak a dícsérettel, ha a Lechner-féle stílus művelőiről volt szó.

1. ábra. Kapubejárat.

A *Művészet* 1910-i évfolyamában olvashatjuk Lázár Béla alábbi sorait:[3]

> Andrássy-úti sétáinkon önkénytelenül a villákra terelődik figyelmünk... Az olasz villák oszlopos bejáróikkal, a kilátótornyocskás román váracskák, a barokk fia-paloták gipsz-atlaszaikkal és cifra loggiáikkal, a sok szabályos ablaksor, melyek mögött kétségtelenül rosszul megvilágított szobák búslakodnak — mind az unalomig ismert hazugság valahány!
>
> Aki aztán a műalkotást megillető érdeklődéssel közeledik az Andrássy-út utolsó villájához, hirtelen *egy sajátos* hatás rabja lesz. Azonnal megérzi, hogy itt egy finoman, sőt magyarosan érző ... művész alkotásával került szembe. Halk, de derűs, élénk és kecses ritmusba fogott dallamok szállnak felénk.

És így tovább... Íme, az Andrássy-út utolsó villája (2. ábra) milyen szokatlan hévre lobbantja a kritikust. Ha netalán nem tudnók kiolvasni mindezt az épületből, forduljunk csak a kritikushoz: *a különben üresnek ható faszádot könnyeddé teszi az odaadó szeretettel megrajzolt, velencei csókolódzó galambokat stilizáló, aranylapú, színes üvegmozaikkal,... s ritmikusan — magyaros szellemben — keretezi vele az oromfalakat is.* A tervező a kritikus szerint *egészen a kor fia, mert formanyelvébe beleolvasztott népies szellemet, főleg dekorativ elrendezésébe és ornamentikájába.*

Ez a villa és ez az architektúra tehát magyaros és korszerű. Még szerencse, hogy a kritika abban az időben óvatosan csak magyar*osnak* és nem magyarnak nevezte ezt az architektúrát.

Hogy a követők féktelen mohósága mennyire nem ismert határt, azt mi sem bizonyítja jobban, mint egyik szegedi templom terve (3. ábra), melynek alkotója nyilván katholikusabb akart lenni a pápánál, vagyis Lechnerebb magánál Lechnernél. Pedig a zseni egyik legcsodálatosabb tulajdonsága a mérséklet. Mikor Lechner Ödön munkásságát ismertetik, rendszerint elfeledkeznek utolsó tervei egyikéről, a fogadalmi templomról,

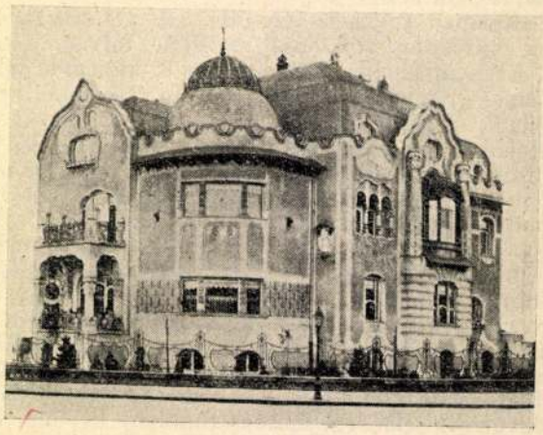

2. ábra. Az Andrássy-úti Babocsay-villa.

mely arról tanuskodik, hogy a mester óvatosan nyult hozzá a formához, ha a hagyományok által megszentelt probléma előtt állott. Ez az, amit a középszerűség utánozni nem tud. A zseni ura erőinek, az átlagos művész pedig szertelen. Ha Lechner stílusa tényleg egy nemzet önmagára eszmélését jelentené, úgy hatása kétségkívül általános és hasznos lett volna. Minthogy azonban mindezeket csak az egykorú kritika magyarázta bele művészetébe, ő megmaradt elérhetetlen individuumnak, a követők pedig a korszellem megváltoztával elnyerték osztályukat, azt, amit minden nem őszinte törekvés egyszer, előbb vagy utóbb elér. Ők elrúgták maguktól a hagyományokat, de helyette semmit sem adtak. A historizmus félreszorult, de ami helyette jött, abban nem volt köszönet.

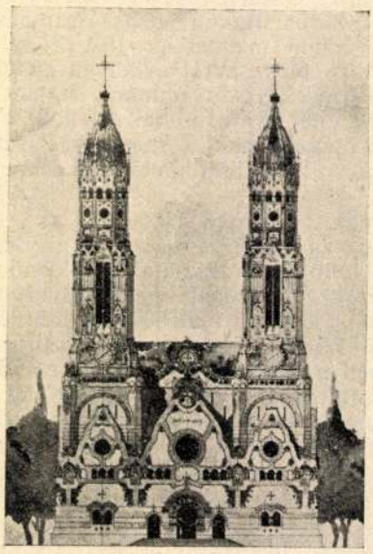

3. ábra. Szegedi templom terve.

S most vessünk egy pillantást Lajta Vas-u. iskolájára (4. ábra): ez már más világ. Ennek semmi köze sincs Lechnerhez, de semmi köze sincs a magyar stílushoz sem. Vannak pedig méltatói közt olyanok, akik elkövetik azt a dupla hibát, hogy művészetét Lechner és egyben a magyar stílus továbbfejlesztése gyanánt üdvözlik. Én azt hiszem, Lajta művészete nem szorul arra, hogy magya-

[3] 115. old. „Az Andrássy-úti Babocsay-villa."

rázói a mi szerény művészetünk szűkös keretei közé szorítsák be az ő zseniális és ízig-vérig nyugateurópai, internacionális ízű architektúráját. Mindig csodálkozom azon, ha Lajta B.-t mint a magyar stílus reprezentánsát emlegetik. Nézzük meg jól a Vas-utcai iskolát, mely legérettebb alkotása, és kérdjük őszintén, mi az, ami benne magyar? Rajta talán vannak dolgok, melyek magyar dekorációra emlékeztetnek, de ez az építőszellem semmihez sem hasonlítható, amit magyarnak érzünk, ellenkezőleg minden darab téglája pregnáns képviselője egy tényleg korszerű, de internacionális formavilágnak. Kihez hasonlít inkább Lajta, Lechnerhez, vagy talán nekünk van igazunk, ha több rokonságot látunk alkotásán Fahrenkamppal? (5. ábra.) Hol van itt Feszl és hol vannak itt a nép művészetébe vezető gyökerek? Ilyenek nincsenek és nem is kellenek. De igen is rokonságot tartanak Poelziggel.

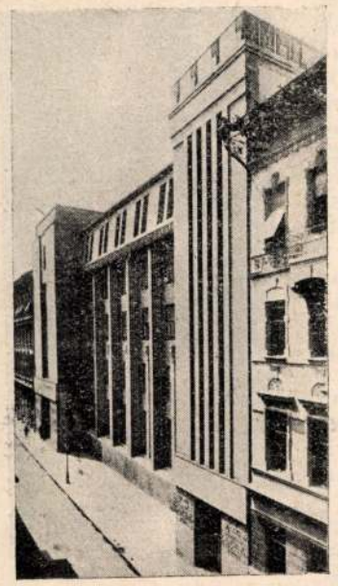

4. ábra. Vas-utcai iskola.

S ha Lajta művészetét az őt megillető miliőbe akarjuk helyezni, nevezzük egyszerűen internacionálisnak. Hogy ezen a téren mily hatalmas erővel tudta akaratát az anyagokon és szerkezeteken érvényesíteni, azt legjobban bizonyítja, hogy egyidőben és nem utánuk dolgozott a külföldi nagyokkal, s a fenti két példa pláne sokkal későbbi, mint a Vas-utcai iskola.

Érthetetlen és fölösleges igyekezet Lajta művészetét erőnek erejével magyarnak bizonyítani. Azért, mert

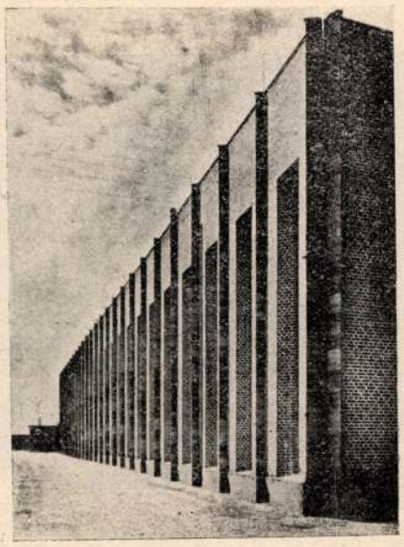

5. ábra. Raktárház Nürnbergben.
Fahrenkamp műve.

dekoratív elemei (melyek különben is túlnyomórészt Kozma Lajostól származnak) hasonlítanak magyar népies motívumokhoz, abból nem következik, hogy építőstílusa is magyar volna. Lajtának a magyar népművészettel semminemű céljai nem voltak. Ő applikálta ezeket a motívumokat tisztára eredeti és monumentális épületeinek falsíkjain és részletein, de ezek jellege akkor sem változna, az ő egész architektúrája ugyanaz maradna, ha történetesen magyar motívumok helyett görög, vagy egyiptomi motívumokat alkalmazna. Lajta építő modora a magyar művészettől, különösen a népművészettől teljesen független. Ő aztán valóban korszerű művészetet művelt. Nézzünk meg egy bérházat a szecesszió idejéből és nézzük meg az ő Népszínház-utcai bérházát (6. ábra), s látjuk, hogy ő tényleg nem reflektál sem Feszlre, sem Lechnerre, sem a népművészetre, hanem a feladatot nézi és azt a maga egyéni észjárása szerint meg is oldja. Ezek után nagyon sajátságos igyekezetnek látszik az, hogy Lajtát erőszakkal a magyar építőstílus művelőinek szerény sorába akarják mindenáron betuszkolni. A vakok intézetének igazán csak erőszakoltan lehet magyar jelleget tulajdonítani, lehet azt Saarinenhez vagy Herman Muthesiushoz hasonlítani, de hogy ezek az épületek az önálló magyar stílust jelentenék, s pláne Feszl és Lechner folytatását: ez nyilván tévedés. Lajta internacionális értelemben vett kitűnő építész, aki minden feladatát becsületes építési eszközökkel megoldotta; akár üzletportált épített, akár színházat vagy mulatót, mindig voltak mondanivalói, melyeket korrekt építészi

6. ábra. Népszínház-utcai bérház.

fogalmazásban adott elő. De hogy ő a magyar építőstílus reprezentáns művelője volna, ez enyhén szólva érthetetlen misztifikáció. Olyan mértékben nevezhető ő a magyar stílus harcosának, amennyire pártázatos párkánynak a Parisiana párkánya.

Akik kedvüket lelik a szavakkal való játékban, ám játsszanak. Lajta Bélát azonban hagyják meg annak, aki volt. Sem ő nem szorul arra, hogy építészetét magyarkodással támogassuk, sem a magyar építőstílus nem reflektál az ő formavilágára.

*

Mialatt Lechner Ödön Indiába jutott építőstílusunk keresése közben, s mialatt a nyugati világot megjárt Lajta az európéer higgadt tekintetével mérte fel az elébe került problémákat, fogta magát egypár magyar és behúzódott a székely hegyek közé. Erről a különös vidékről már 1895-ben érdekes dolgokat mesélt egyik hangyaszorgalmú gyüjtőnk, Huszka József. Valószínűleg azt gondolta: csak vándoroljatok ti mórokhoz, indusokhoz, majd én azalatt összeszedek egyetmást Csíkországban, azután ha van eszetek, észreveszitek ezt is.

Hál Istennek, akadtak ilyenek. *Koós*, *Zrumeczky* és *Wigand* egyideig csak nézték ezt a furcsa bogárhátú, hímesre faragott világot, míg egyszer csak elindultak a tervezgetések.

Alig telt bele pár év, s már temérdek publikáció mellett, — melyekre az egész világ, élén az angol *Studio*-val felfigyelt — egy sereg művész állott készen, aki a

hegyvidéki miliőnek megfelelő olyan építésmodorban dolgozott, mellyel a legtöbb problémát igazán magyar hagyományokon felépülő, nem magyaros, de tényleg *magyar* szellemben tudta megoldani. Ezt a stílust alkalmazták Zrumeczkyék a budapesti állatkert építkezésénél is, mindnyájunk igaz gyönyörűségére. Ezt alkalmazta Schváb Gyula számtalan népiskolán és alkalmazták mások is, sokan és sikeresen minden esetben, mikor a székely viszonyoknak megfelelő környezetben a falu szükségleteit ellátó bármely épületet ebben a bájos székely modorban terveztek. Az ilyen ház nem szorul filológiai magyarázatokra, aki ránéz, érzi, hogy annak minden porcikája magyar észjárás szerint tevődött össze. Nem azért magyar, mert — mint Wlassics mondta — dekorációul magyar kakast alkalmazott a tervezője a bécsi szecessziós falsíkokra. Hanem magyar az elgondolásában és a szerkezetében.

Íme, a háború előtti éveknek egyik legnagyobb eredménye, a székely stílusú építészet, csendben, egypár ember elmélyedő, szeretetteljes munkája következtében csakhamar olyan alkotásokat hoz létre, melyeknek hatása a magyar építőstílus fejlődésére lényegesebb, mélyebb és tartósabb, mint a hagyományokat legázoló nagy egyéniségek inkább zavaró, mint kiegyenlítő befolyása. Koós, Zrumeczky és társai is magyar stílust kerestek, de itthon keresték. Nyomról-nyomra követték, amerre csak találták, s mert tevékenységük nem filológiai kombinációban, hanem fáradságos anyaggyüjtésben és hagyománytiszteletben gyökeredzett, munkájukat teljes és maradandó siker koronázta.

*

Ezzel azonban a magyar építőstílus ügye koránt sincs elintézve. Most, hogy végigjártuk azt az utat, amelyet az építőművészet a háború előtti években befutott, feltehetjük a kérdést, mit tanulhatunk mindezekből, s mik azok a legközelebbi teendők, melynek elvégzése ránk, ma dolgozó nemzedékre vár.

Az egyetlen hagyományainkon nevelkedett magyar eredmény, a székely építőmodor, sajnos, nem alkalmaz-

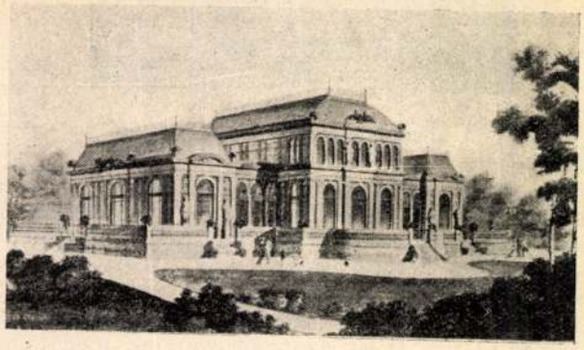

7. ábra. Erzsébet-téri kioszk.
Hauszmann Alajos műve.

ható a problémáknak azon a széles területén, amely a modern építész elé tárul. Történtek ugyan kísérletek arra, hogy ezt a formanyelvet monumentális épületeken szólaltassák meg, az eredmények azonban távolról sem kielégítőek. A székely stílus intim, s amellett erősen hegyvidéki jellegű. Alföldi tájainkba éppúgy nem illik, mint a főváros aszfaltrengetébe.

Lechner Ödön stílusának követése még lehetetlenebbnek tűnik fel. Ma látjuk csak igazán, mennyire nem volt képes az ő formanyelve a magyar szellemmel tartós barátságot kötni. Mennyire individuális, mennyire ötletszerű az egész eozintól csillogó, tarka kártyavár. De nemcsak ma, hanem Lechner idejében is voltak már figyelő szemek, melyek ezt észrevették. Idézem *Bárdos* Artúr 1913-ból való sorait: *a mai* (t. i. akkori) *magyar építészet ... megmutatja nagy nekilendüléseinket, becsvágyunkat, de megmutatja fejlődésünk átmenetek nélkül való ugrását is, izlésbeli kultúránk megalapozatlanságát és külsőséges voltát.* Ma már megállapítható, hogy ezt a legutolsó korszakot megelőző, oly sokszor lenézett budapesti renaissance-építkezés mennyivel többet használt, vagy legalább is mennyivel kevesebbet ártott Budapest ábrázatának, mint a nagy szólamokkal inaugurált forradalmi felszabadulásnak, megváltásnak hirdetett mai *átlagépítészet*, nem is szólva a renaissance-építkezést megelőző pesti és budai barokkról, ennek igazán finomult, nagy szeretettel kigondolt és *mármár speciálisan helyi, pest-budai koloritttal megszínesedő formáiról.*

8. ábra. Batthyány-örökmécses 1907-ben készült terve.

Ha Bárdos Artúr 1913-ban ezeket az elveket vallotta, mit szóljunk mi? Azóta ugyanis igen nagyot fordult a világ. Egykor, mint modern képrombolók, a Vágó testvérek nem kímélték Hauszmann bájos, pest-budai zamatú klasszicizáló Erzsébet-téri kioszkját. (7. ábra.)

Nekik nem volt elég, hogy köröskörül a városban számtalan *eget ostromló bérkaszárnya* s minden egyéb új építmény ezer különlegességet, furcsaságot és lehetetlenséget cicomázott magára. Átöltöztették a jó öreg kis kioszkot is újmódi ruhába, nem tudjuk, kinek telik gyönyörűsége benne. Ma már azonban más világ járja: azt kell látnunk, hogy *Pogány* Móric a Batthyány-örökmécsesre 1907-ben készített tervét (8. ábra) jónak látta alaposan átrevideálni, mikor 1926-ban annak felállítására sor került. Ki ismerne rá arra a furcsa obeliszkre mai alakjában? (9. ábra.)

Hja, az idő múlik. *Tempora mutantur et nos mutamur in illis.* Lázár Bélától sem olvastam sehol nekrológot abból az alkalomból, hogy az Adrássy-út végén

9. ábra. Batthyány-örökmécses.

lévő villát, mely 1910-ben olyan enthuziasztikus dicshimnuszra ragadta tollát, — a mult év folyamán szép csendben beállványozták s a *velencei csókolódzó galambokat stilizáló aranylapu színes üvegmozaikokat* leborotválva róla, csipkés pártázatát szép símára fésülték és így adták át újra az örökkévalóságnak. (10. ábra.)

Nagy hiba volna, ha csak gúnyolódnánk, anélkül, hogy tanultunk volna. Most rajtunk a sor: Itt állunk, hogy alkotásainkkal mutassuk meg, ha valamit jobban tudunk, mint elődeink. A magyarkodó stílusálmoknak végük, mert az egyéniségek féktelen energiája a szecesszió művészeti kultúrájának anarchiás jelleget adott. Anélkül, hogy elvei és képességei lettek volna az alkotásra, lerombolta azt, amit készen talált.[4]

De azért, mert ők tévedtek, vajjon örökre vége-e már a magyar stílustörekvéseknek? Vajjon most az következik-e, hogy csalódottan, bosszúsan és szégyenkezve visszakullogjunk oda, ahol a szecesszió előtt állott a magyar építőművészet? Nem, ez igen szomorú programm volna, de a multak tapasztalatai alapján erre nincs is szükség, ellenkezőleg, nem tévedünk, ha azt reméljük, hogy erre a nemzedékre különösen gazdag és szép feladat vár. Emlékezzünk csak a székelyek között csendben megvonult egy pár magyarra. Mit tettek ők? Mi okozta, hogy távol a Lechner és követőinek zajos sikereitől, primitiv eszközökkel a maguk nemében elpusztíthatatlanul jó eredményeket produkáltak? Semmi más, minthogy először is hűek maradtak a hagyományokhoz, megtanulták ismerni a régit, s miközben kötetekre menő kataszterét vették fel székely művészetünknek, annak titkos törvényei és szelleme átment a vérökbe, s valahányszor olyan feladathoz nyúltak, mely

10. ábra. Az átalakított Babocsay-villa.

köreiken belül maradt, valóban maradandót alkottak.

Ezt kell nekünk is tennünk. Magyarország nemcsak a székelyek művészetéből áll, amint hogy földrajzilag is a hegységek alföldjét ölelik körül. Még megmaradt csonka országunk is telve műemlékekkel. Nemcsak székely népi művészetünk, hanem nemesi kúriáink és főúri kastélyaink is vannak, melyeknek jelentősége amazoknál nem kisebb. Számtalan középület, templom és kúria hirdeti régibb és újabb korok építőtevékenységeit, s mégis mai napig sincs egy könyvünk, melyre ezt a címet írhatnók: *Magyarország építőművészetének története*. Csodálni való, de tény, hogy míg politikai, irodalom, festőművészettörténeteink immár nagy számmal s igen alaposan feldolgozva készen állanak, nincs még megírva építőművészetünk története, sőt még formás tanulmányok dolgában is elég gyengén állunk. A mai nemzedék megcsömörlött minden forradalomtól s mély és igaz vonzalmat érez a mult iránt. Itt a legfőbb ideje, hogy sürgősen pótoljuk, amit eddig mulasztottunk. Ha azt kívánjuk a következő generációtól, hogy az tekintély és hagyománytisztelő legyen, adjuk a kezébe útravalóul hazája építőművészetének történetét. Ne várjuk azt, hogy gyakorló építészeink vakációs szabadidejökben ötletszerű, szervezetlen, felvételek helyett egyszer csak befogják mutatni a nagy művet. Ha ezt várjuk, akkor még évtizedek telnek el úgy, hogy mindnyájan tudomást szerzünk eldugott német városkák kórház- és Siedlung-pályázatairól, lassanként kis-ujjunkban lesz az egész amerikai felhőkarcoló építőtechnika — de nem fogjuk tudni, hogy a fővárostól 20—30 km-re ősi, magyar multat lehelő falak omladoznak a feledés repkénye alatt.

Ne kívánjuk, hogy az átlagépítészet magyar szellemmel telítődjék, ha egyszer nem vagyunk képesek kiszorítani, vagy ellensúlyozni a könyvespolcokon a *Moderne Bauformen*-eket s a *Blaue Bücher*-eket. Ne várjuk azt, hogy szégyenszemre valamelyik berlini vagy lipcsei kiadó fedezzen fel bennünket, s dolgozza fel építészeti multunkat, mint ahogy Afrika és a távol Kelet művészetét már rendszeresen kutatja a kiadói élelmesség. S végül ne várjuk azt, hogy a műegyetemi fiatalság az egyetemes építőművészettörténet szinte beláthatatlanul nagy területein szétszórva felbukkanó magyar emlékekből nemzeti építőművészeti kultúránk arcvonásait összefüggően megrajzolja, hanem nyujtsuk neki készen ezt, hogy emlékül vihesse magával egész életére.

Ez volna az egyik feltétel.

De ez nem elég. Ha már rendelkezünk is sajátos formavilággal; s ha ismerjük hagyományainkat, sohase feledjük el, hogy az építész végeredményben feladatából kell hogy merítse legnagyobb inspirációját. A háború előtti évek építőművészetének egyik legnagyobb hiánya, hogy nem voltak nagykoncepciójú, nemzeti feladatok. Hisz éppen ezért menthető némileg az a körülmény, hogy az építőművészet célja merőben absztrakt stílustörekvéssé száradt, ahelyett, hogy a való életbe bocsátotta volna gyökereit.

Nagy nemzeti feladatok alatt pedig nem Gellérthegyi Pantheont, sem pedig Dunát-rekesztő hadi emlékeket értünk. Egyáltalában nem itt a fővárosban akarunk egetostromló monumentumokat emelni, melyeket a vidék gyökértelenül és rosszul átplántáljon, hanem minél szorosabb és sűrűbb kapcsolatot keressünk a vidékkel. A vidék arculatát igyekezzünk megjavítani, nem hatalmas *egyes* alkotásokkal, hanem a központból építészmérnöki szempontból helyesen irányított *nagyterjedelmű* akciókkal. Nem akarjuk a főváros kultúrfellegvára mellett a tanyák sárkunyhóit látni, sem pedig azt, hogy a lelketlen pallérfantázia gyötrelmes vakolatrémké; ekkel fogadja a pályaudvarról kilépő, s a főutcán, a főtéren átmenő polgárokat. Azt szeretnők, ha a posta, a vasút, a közigazgatás és a bank, melyeknek szálai a vidéket behálózzák, számot vetnének azokkal a roppant lehetőségekkel, melyekkel a közízlés, az általános kultúra megjavítása szempontjából rendelkeznek, s amely lehetőségeket a nyugati országok oly bámulatosan kihasználnak. Azt szeretnők, hogyha az egységeiben szerény alkotások terjedelmökkel és általánosságukkal hozzájárulnának ahhoz, hogy a magyar vidék képe csak kissé javuljon, hogy a vasúton átutazó csak kissé hasonlót érezzen, ha kocsija ablakából kitekint, mint mikor az ember Salzburg után a bajor vidékre kitekint. Több rendet, több csínt, több higiéniát. Én azt hiszem, hogy az építőművészetnek egyrészt a történeti multtal, másrészt a vidékkel való intenzívebb kapcsolataiból, egy a mainál sokkal szebb és a jövendő fejlődésre messzebb kiható építési kultúra következnék, mely egyszersmindenkorra lehetetlenné tenné afféle művészeti száskajárás megismétlődését, mint amely fővárosunk képét hosszú időre letarolta.

Nem Pesten és nem rajzasztali morfondírozástól várjuk a magyar építőstílust. Hanem *térben az egész ország szükségleteire kiterjesztve, időben pedig a magyarországi legrégibb műemlékekig visszanyúló hagyományokba gyökerezve!*

Ez a két irányelv oly nagy koncepciójú, nemzeti kultúrprogramm sarkpontjait alkotja, melynek beválthatása az egész magyar építészmérnöki társadalom lelkes és megfeszített munkájára apellál.

[4] Koronghi Lippich Elek dr. „M. Ip." 1908. 97. l.

SZEMLE.

Fritz Höger a Hamburgi Chilehaus építésze a maga építészeti felfogásáról. A háború után a német építészetbe bevonult az amerikai felhőkarcoló, ahogy ők nevezik: a *Hochhaus*. Az indító ok itt is a városi telek legnagyobb kihasználására való törekvés volt, de ezzel egyenlőrangú szerep jutott benne a városépítészeti szempontoknak is. A nagymagasságú házaknak egyik rendeltetése ugyanis az volt, hogy hatalmas függőleges hangsúlyozást vezessen be a városok képébe. 1918 óta Németországszerte nagyszámú ilyen ház épült fel a legnagyobbszabású és legművésziesebb mindenesetre a hamburgi Chilehaus, melyet a legtöbb építészeti folyóirat részletesen ismertetett (a Magyar Művészet II. évf. 6. számában is megjelentek ez épület képei).

A Chilehaus tervező építésze, Fritz Höger, egyik rövidebb értekezésében maga kommentálja nagy alkotását. Az építésznek roppantul érdekes vallomásai e sorok, s azt hisszük, minden építész tanulhat belőlük, megismervén belőle azt, hogy miképen lehet *igazi* architekturát alkotni, miképen lehet egyszerű őszinteséggel, az anyagnak tiszteletével és szeretetével művészit teremteni. Épp ezért mint általános érdekű és jelentőségű adalékot a kiváló német építész tanulmányát alább kivonatosan ismertetjük.

Már a telekforma, az utca átépítése által lehetségessé vált összefogás ellenére is igen nagy nehézségeket rejtett magában. De nehéz feladatok megoldása mindig hálás! Így volt ez esetben is. A háznak enélkül is azt a strukturát adtam volna, melyben fölépült, — de másfelől csak ezzel lehetett a ház különböző részeit, nevezetesen a Pumpenstrassei S alapvonalú homlokzatot jól megoldani. Persze egy nagyvonalú horizontálizmus lehetőségét be kellett látnom, bár annak távolról sem lett volna annyi varázsa, mint az alkalmazott finomszálú vertikálizmusnak.

Kezdettől fogva egyszerre dolgoztam a ház alaprajzán és metszetén. Az épület nagy hömpölygése e kettőnek egységéből fogamzott, nem pedig a nézetek mértani megrajzolásából. A Chilehaus mértani nézete a laikusban az unalom és az elrettenés érzését kelti! Mint általában, úgy itt is kétszeresen szükség volt a távlati látásra. Ha szabad mondanom: a levegőbe kellett festenem, és pedig a helyszínén. Ezzel egyszer és mindenkorra el voltak intézve számomra azok a romantikus játékok, melyek a testtömegek érzése nélküli homlokzatocskák rajzolásának kikerülhetetlen kinövései. Az épület, amint ma áll, olyan, hogy az alaprajz vagy a metszet bármilyen kismértékű megváltoztatása, különösen a lépcsős emeletsorokban csak kárt okozhatna. És mindkettőnél — alaprajz és metszet — állandóan szemem előtt tartottam a célt, a világítási viszonyokat, a szerkezetet stb. Sehol nincsen semmi az épületen, amire *csak architektonikus* szempontoktól vezérelve határoztam volna el magamat, azt lehetne mondani a cél ördögének kezében kristályosodott ki az egész.

A városépítészeti és építészeti szempontok erősen egymásba nyúlnak. Egyik a másiktól sehol sem választható el, együtt haladnak. Mindenik ki van elégítve és semmi sem mond ellent a másiknak. Ennek az épületnek a hagyományos értelemben vett architekturája nincs is, csak *strukturája* van, a síkokon sehol nem találni valami külön akaratát. A külsőnek struktúrája tökéletesen összeesik a belső célnak strukturájával, úgy a homlokzatok, mint a belsőnek szerkezetével, a szerkezet pedig az építészi gazdaságossággal. Minden térésznek legjobb világítást adtam, a lehető legnagyobb oszthatóságra törekedtem, s egészen az apró cellákig a legnagyobb kihasználhatóságra igyekeztem. Nem tekintve a szobrász munkát, csak egyetlen helyen építettem valamit tisztára művészi szempontokból, s ezt az egy pontját az épületnek senkinek sem fogom elárulni, mert ez a kis részletképzés az egész épület nagyságánál és ritmusánál fogva épp olyan természetesen hat, mint az egész.

A Chilehaus művészi mivoltának veleje az egytagú keskeny mezők tonusában keresendő. Csak ez teszi a végtelen sok kis pillérrel és végtelen sok ablakkal teljesen feloldott felületeket a rövidülésben újra egységessé és nyugodttá. Ez adja aztán a monumentális tértestet. Az építészeti megoldásnál már jóelőre lemondtam mindenről, ami külön, önálló életet élhetne. Csak ami önmagától értődik s végtelen sorokban ismétlődik természetes a kívülálló szemlélőnek is. Hogy az egyszer jónak elismert milyen mértékben ismétlődik legjobban, megvilágítja az a tény, hogy a házon nem kevesebb, mint 2800 azonos méretű ablak van. Az épület gigantikája és monumentalitása csakis az egységnek végtelen sokszoros, változatlan nagy ismétléséből ered. Az egységet pedig a legbehatóbb és leggondosabb munkával alakítottam ki. Nem használtam fel azt az ismert tényt, hogy nagy ismétlésnél egy és ugyanaz a forma vagy arányossági hiba eltűnik és természetessé válik. Igazán alapos munkát végeztem s az egységet a legfinomabb méréssel, — de a legnagyobb szeretettel is — állapítottam meg és az a másik irányú fokozás. Így egyesül finomság a megszámlálhatatlan sokasággal, ebből ered az egész épület nagy, áradó zenéje. Ehhez járul még az a bizonyos szárnyaló csengés, amelyet a komplikált telekforma nyujtott nekem. Persze a telek formája sem volt olyan, hogy abból az épület testének formája önmagától adódott volna. Ide csak a telekhatárok sokszori korrekturája révén jutottam el. Az unalomtól való rettegés és a változatosság keresése, a tömegek csoportosítása és tagolása ilyen és hasonló természetű építészi feladatoknál szokásos, rendesen csak a tömegek szétrongyolásához vezet, — mindezzel végre szakítani kellene, mert csak ott, ahol a közhit szerint az unalom elkezdődik, állunk az igazi monumentalitás küszöbén. De a monumentalitáshoz nem is a nagy lépték és a brutális tömegképzés vezet el. A legnagyobb falsíkhatás ott érhető el, ahol a nagy fényszükséglet sok ablakot követel, de persze az ablaknak a falban finomsággá kell válnia, építőkővé, épp úgy, mint ahogy az egyes pillér egyes tégláival, hézagaival és részleteivel hat, s mint ezek az elemek összegeződnek, úgy összegeződnek az ablakok ezernyi egyetlen méretű és formájú üvegtábláikkal, melyeknek ritmusa azonos. Nem fogok visszarettenni attól, hogy bármely, a Chilehausnál jóval nagyobb és magasabb házat is ugyanezzel, vagy hasonló strukturával építsek föl. Egész várost föl lehetne ezzel a strukturával építeni és mégsem lenne unalmas. A változatosságot az előföltételek úgy is mindig biztosítják, úgyhogy az építésznek e felől nem kell, hogy gondja legyen. Külön is hangsúlyozom, hogy a Chilehausban sehol sem törekedtem festői avagy romantikus hatásokra, és mégis azt hiszem, még a régimódi ízlésű szemlélő is festőinek és érdekesnek fogja azt találni. Hálát adok sorsomnak, hogy alkalmat nyujtott arra, hogy ekkora épületen az építésnek ezt a módját szinte iskolapéldaszerűen megmutassam. Ebben az összefüggésben azonban nincs módom erről tovább beszélni, mert kevéssé volna ízléses, ha művemről azzal a lelkesedéssel szólanék, amellyel azt építettem.

Persze a ház hatásának egyik leglényegesebb tényezője az alkalmazott építőanyag miniműsége. Az összes homlokzatok összes felületeit oldenburgi klinkertéglával burkoltam. Talán tréfának veszik, ha elmondom, hogy csupa harmadrangú téglát használtunk, mivel így az egyes téglák különbözőek, az egyik erősebben égett ki, mint a másik, a harmadiknak üveges fénye erősebb; az egyik görbe és durva felületű, a másik meg tükrösen síma, vagy szinte hólyagosan domború felületű. Ennek a téglának tehát nemcsak színe, hanem sokszoros fény- és reflexhatása van. Ez az épület egyik varázsának titka: így reagál az atmoszférikus hatásokra, a különböző fény- és színhatásokra. Ez anyagszerű hatást ad a háznak, amint hogy ritmusának akaratos mivolta lelket ad neki. Fontos feladatom volt a tégla reflexhatásának a részletképzésnél való kihasználása. Ez vezetett már az első napokon a pillérek vízszintes irányú feltagolásához, kiugró téglasorok alkalmazásával, amelyek egyúttal a főfalsíkkal való szerves bekötést is szolgálják. Látnivaló, hogy a formaakarása és a szerkezet mennyire egy úton haladnak! A bekötő kövek akaratlanul is olyan ornamentumot adnak, amelyet eredetileg nem is volt szándékom alkalmazni. Ha ugyanis oldalról, rövidülésben látjuk a homlokzatot, átlós vonalat látunk, sőt bizonyos pontokból nézve, egyszerre öt különböző ilyen diagonális ötlik szemünkbe. Ezt az egész különös hatást az alaprajz és a nézetek szigorú ritmusa biztosítja.

A pillértesteknek diagonális beállításáról még meg kell említenem, hogy azokon, bárhonnan éri is a napfény, 9 különféle fényérték képződik, amelyek közül, bárhonnan is pillantsunk reájuk, legalább 5 látszik egyszerre. Az S-alakú homlokzaton a görbe vonal révén a különböző fényerősségek száma legalább megötszöröződik. De a reflexek és vetett árnyékok révén ennek a számnak duplájával számíthatunk, amelyek nagy ritmikus ismétlődésben hullámzanak. Igen messzire vezetne azonban, ha tovább szőném ezt a fonalat. Mindenesetre azt hiszem, hogy a homlokzatnak olyan élete van, hogy a szemlélő érdeklődését, sőt kíváncsiságát mindinkább fokozza. Kíváncsian várja, hogy a Fischertwietenhofon mit fog látni, innen pedig szeretne a ház belsejébe hatolni, hogy meglássa, vajjon az épületben szintén érvényesül-e a sokszerűségnek és a kifinomítottságnak elve? (V. ö. Magyar Művészet, II. évf., 8. szám.)

Dr. Bierbauer Virgil.

Építészeti műemlékeket népszerüsítő irodalom a külföldön. Valamely emberi közösség, nép, nemzet, vagy államiság lelkületét és gondolkodását mi sem fejezi ki hűségesebben és őszintébben, mint építészeti műalkotásai, mert a műalkotásnál őszintébben mi sem beszélhet. A kor hivatalos okiratai bizonyos érdekek megvédésére, álcázására, rejtegetésére készültek, ezért legnagyobb részük nem is lehet őszinte. A történelem könyvei, ha egykorúak is, csak így születnek. A későbbiek pedig a multat a jelen érdekében idomítják,

Koós Károly, műgyilész,

Pásztortűz, 1921. II rész.

118. l. és 1922. 799 old

Walter Gyula: Tóth István linoleum-metszetei

„FIGYELŐ"
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Reggeli Ujság, Marosvásárhely
Megjelent: 1943 FEBR 16.

Szellemi vezetőkre nagyobb szüksége volt a kisebbségi életnek, mint talán a falat kenyérre

30 mondotta Koós Károly az erdélyi festők vásárhelyi kiállitásának megnyitásán

Marvsvásárhely, febr. 15 Vasárnap délelőtt féltizenkettőkor a Közmüvelődési Ház kistermében nagyszámu közönség jelenlétében nyitották meg a Barabás Miklós Céhbe tömörült erdélyi festők kiállitását. A megnyitó ünnepségen a főispán és a helyettes polgármester vezetésével ott volt a város társadalmának minden rétete. Ottláttuk még a Hitel irógárdáját, Tamási Áronnal az élen. Májay Ferenc dr polgármester betegsége miatt Papp Károly dr polgármesterhelyettes nyitotta meg a kiállitást. Utalt arra, hogy ezuttal régi neves festőművészeink öreg képei lekerültek a falakról és helyüket az uj generáció müvei foglalták el.

— Ezek a képet kritikát nem kérnek, — mondotta a polgármester helyettes — de önmagukról beszélnek. Ugyérzem, hogy csak akkor teljesitjük teljes mértékben elismerésünket székely müvészeink iránt, ha mindenki vásáról egy-egy képet és ezzel rójja le velük szemben a kötelességteljesités adóját. Koós Károly válaszolt a müvészek nevében. Á ütő szavakkal ismertette a magyar müvésztársadalomnak a kétévtizedes kisebbségi időszak alatt való szomóru helyzetét. Hazgoztatta, hogy a megszállás éve alatt minden állami és egyéb anyagi támogatás lehetőségétől el voltak zárva. A müvésznek alkotnia kellett, hogy az életfenntartásához szükséges javakat előállitsa. Erdély népe mégis tudott egyéni értékeket kitermelni, akik országos viszonylatban is megállták helyüket.

— A müvészi és az irodalmi élet karöltve végezte felelősségteljes és nehéz munkáját! — mondotta Koós Károly. — Szellemi vezetőkre ugyanis nagyobb szüksége volt a kisebbségi magyarságnak, mint talán a falat kenyérre, mert ezek a müvészek és irók öntöttek hitet és

ezeréves egységével nem mérkőzhettek azok a részint megvalósíthatatlan álmokból (a monarchia népeinek teljes egységesítése), részint gyorsan változó, szeszélyes napi politikából adódó elgondolások, amelyek a bécsi kormányt időnkint irányították.

De a magyar politikai irodalom — a tudományos is, a gyakorlatba kapcsolódó is — minden más ponton is szokat anul érdekes és nagyon sokszor egészen magas színvonalú. Még olyan magyaroknál is, akiket egyébként a közjogi kérdés kevésbbé érdekelt. Széchenyi és Kossuth szellemi párviadala csodálatosan lebilincselő lehet különösen a külföldi olvasónak, hiszen olyan sokoldalú, amilyen ritkán találkozik és olyan drámai, hogy az avatatlan nézőt is lebilincseli s megérteti vele, hogy nem politizálási düh hevíti ezeket az embereket, hanem egy ősi közösség

Koós Károly

1918. Építészet tanára.

Éimisk 1930. 78. l.

Koós Károly

ivód

Gerevich Tibor:
Magyar műemléki
kiállítás a Nemzeti
Szalonban.
Bpest, 1942. 7, 13 l.

Erdélyi műemlékbizottság felállítását kéri a Mérnökegyesület

A *Magyar Mérnök- és Építész-Egylet* mű- és középítési szakosztálya legutóbb ülést tartott, amelyen nagy érdeklődéssel kísért előadás keretében *Koós* Károly erdélyi építészmérnök beszámolt az erdélyi műemlékekről. Előadása elején ismertette *Erdély* építészetének történetét. Különösen kiemelte a középkor második részét, a XV. századot, amikor megindult az erdélyi városok fejlődése és kialakultak a magyar és a székely városok, olyan egyéniséget öltve, amely megkülönböztette őket a többi szász és túlnyomóan románok által lakott városoktól. Ezzel bizonyítani kívánta azt, hogy

a magyarság érvényesíteni tudta építészetben is a maga szellemét

és nem felel meg a valóságnak az az állítás, hogy mi, mint nomád nép *architektúrában elmaradtunk.*

Hangsúlyozta, hogy a XIX. és a XX. század a szép fejlődésnek indult erdélyi építészetet megállította, a stílusban is rombolás, elhagyatottság jelentkezett, amit *tetézett még a húszesztendős román rabság.* A románok

tudatosan nyomorították el a magyar helyeket és pusztították a magyar műemlékeket.

Ezzel kapcsolatban kiemelte, hogy a románoknál megvolt ugyan a *műemlékvédelmi törvény,* amit saját műemlékeikre vonatkozóan alkalmaztak is, azonban a *magyar műemlékekkel szemben nem érvényesítették.* Hiába fordultak a magyar egyházak a román hatóságokhoz segítségért, hogy műemlékeiket fenntarthassák, azok minden kérést visszautasítottak. Később jött a polgári és a mágnásosztálynak leszegényedése, az intelligencia pedig, amely értékeltetni tudta volna a műemlékek fontosságát, *elapadt.*

Ezzel kapcsolatban javaslatot nyujtott be a szakosztály elé, amelyben kérte: állíttassék fel egy *Erdélyre* vonatkozó műemlékbizottság hozzáértő emberekből és tartsanak fenn kolozsvári központtal egy irodát, amelyben *központilag irányítsák az erdélyi műemlékek ügyét.* Bővítsék ki a műemlékek védelméről szóló törvényt azzal, hogy az nemcsak egyes műemlékekre, hanem *egész városokra, városrészekre, falukra is vonatkozzék.*

HARMADRÉSZÉRE CSÖKKENT a lakástermelés Budapesten 1935 óta

A főváros kiadásában megjelenő statisztikai értesítő legutóbbi számában *érdekes ismertetés jelent meg a nemrég lezajlott budapesti lakásösszeírás legújabb eredményeiről.* Ezekből az adatokból meg lehet állapítani, hogy

a lakástermelés terén Budapesten az utóbbi évek során lényeges hanyatlás mutatkozott.

Míg az előző években az átlagos gyarapodás 3 százalékot tett ki, addig *1935—39. évek között a fővárosi lakásszaporodás kereken egy százalékot tett ki,* tehát

a lakástermelés évi átlaga egyharmadára csökkent.

Az elmult 4 év alatt 10.523 új lakás létesült Budapesten és a mult év végén 278.648 volt a budapesti lakások száma. Az elmult évek statisztikai adatait vizsgálva azt látjuk, hogy az építkezési tevékenység terén mutatkozó pangás az elmult évben érte el mélypontját. A lakástermelés összezsugorodását nem a kereslet hiánya idézte elő, annak okát a vállalkozó kedv ellanyhulásában kell keresni.

A magántőke ugyanis visszavonult és így a magánépítkezések száma a minimumra csökkent,

aminek természetszerű következménye volt a fellépő lakáshiány.

Érdekes, hogy a budai kerületek mily nagyarányú fejlődésnek indultak az aránylag gyér építkezés mellett is. A lakásállomány növekedése terén a kerületek között 13.2%-os gyarapodási arányszámával a XI. kerület vezet, második helyen a XIV. kerület áll 10%-os növekedéssel, majd a II. kerület 9.8%-os lakásszaporulattal.

Csökkent a belső kerületek lakásszáma is, mivel sok lakást iroda, műhely vagy más hasonló gazdasági célú helyiséggé alakítottak át.

Így a VI. kerületben a legutolsó 4 év alatt 0.2, a VII. kerületben 0.1, a IV. kerületben 1.6, a VIII. kerületben pedig 1%-kal csökkent a lakások száma. *A nagy és beépítetlen kültelkü III. kerület lakásszaporulata rendkivül csekély, összesen 2.3%-ot tesz ki.* Ennek okát abban találhatjuk, hogy *a városrendezés során számos házat lebontanak* és ezekben a házakban tekintélyes számú lakás szűnik meg.

Ma az első kerületben 6386, a II. kerületben 16.855, a III. kerületben 17.797, a XI. kerületben 17.111, a XII. kerületben 13.453, a budai oldalon tehát összesen 71.602 lakás van.

A IV. kerületben a lakások száma 6415, a V. kerületben 20.961, a VI. kerületben 25.594, a VII. kerületben 33.002, a VIII. kerületben 34.735, a IX. kerületben 25.137, a X. kerületben 18.532, a XIII. kerületben 19.715 és a XIV. kerületben 22.955, a pesti oldalon tehát összesen 207.0046 lakás van.

1935 óta a budapesti lakásszaporulat 10.523, arányszámban kifejezve 3.9 százalékot tett ki. Érdekes, *hogy*

a gyarapodás csak az egy- és kétszobás lakásoknál mutatkozik,

míg a nagy lakások száma állandóan csökken. Szobaszám szerint egyszobás lakások száma 153.461, a kétszobásoké 75.592, a háromszobásaké 31.245, a négyszobásaké 12.094, az ötszobásaké 3432, a hatszobásaké 968, a hétszobásaké 325, a nyolcszobás lakások száma pedig 153. Nolcnál több szoba 152 lakásban van. Az utóbbi négy év alatt az egyszobás lakások száma 10.295, a kétszobásaké 2682, a háromszobásaké pedig öt darabbal szaporodott. Ezzel szemben *a négy- és többszobás lakások száma lényegesen csökkent.* Igy 835 négyszobás, 591 ötszobás, 287 hatszobás, 126 hétszobás és 79 nyolcvagy annál többszobás lakás szűnt meg.

Lényegesen leapadt a csupán konyhából álló lakások száma, mely az utolsó négy év alatt 1767 darabról 1226 darabra esett vissza. Mint örvendetes jelenséget kell elkönyvelnünk, hogy

a fürdőszobával ellátott egyszobás lakások száma lényegesen emelkedett. Ezeknek a lakásoknak a száma a világháború előtt mindössze néhány száz volt a fővárosban, míg ma 22.237 fürdőszobával biró egyszobás lakás van Budapesten.

Az úgynevezett garzonlakások száma ugyancsak tekintélyes gyarapodást mutat. *Évről-évre nő a cselédszobás lakások száma.* A fővárosban ma már minden negyedik lakásnak cselédszobája van. Az utóbbi évtizedekben nagy mértékben emelkedett a fürdőszobás lakások száma is.

Ma már a budapesti lakások 42.8 százaléka fürdőszobás.

Nagy fejlődést mutat ez, ha figyelembe vesszük, hogy a század elején alig minden ötödik lakásban volt csak fürdőszoba.

Évenként hét-nyolcszáz lakás épül a gyári munkásság részére

A gyáripari munkásság családi házhoz juttatása és ezzel kapcsolatban a lakásinség enyhítése érdekében tervezetet dolgoztak ki. Eszerint

alapot létesítenek, amelyből kölcsönöket nyujtanak a nagyobb munkáslétszámmal rendelkező gyáripari vállalatoknak.

A kölcsönből a maguk megfelelő hozzájárulásával korszerű családi házakat építenek a vállalatok munkásaik számára. A lakásépítési akciót a jövő év tavaszán indítják meg olymódon, hogy *évenként 7—800 ház építésére kerül sor.* A tervek szerint az első évben egyelőre egymillió pengőt használnak fel munkáslakások építésére. A következő évben a törlesztett kölcsönrészletekből és az évenként előirányzott jelentős összegből újabb hét-nyolcszáz munkáslakás épül.

Pár esztendőn belül a gyáripari munkásság jelentős része tehát családi házhoz juthat.

A munkás családi házak terveit máris kidolgozták. A lakások építésénél szemelőtt tartják a családok nagyságát és a munkásság egészségügyi követelményeit is.

Másfélmilliós *juhállománya van a visszatért erdélyi részeknek*

Jelentős nyersanyaghoz jut a magyar textilipar

Erdély visszatérésével nemcsak gazdag bányák és erdők jutottak birtokukba, hanem igen jelentős és nemes állatállomány is. *Igen sok fajállatot tenyésztett ki évszázadok során a székelység.* De az erdélyi táj és klima is elősegítette, hogy

Erdélyben ezer lakosra több állat jut, mint Csonkamagyarországban.

Erdély a multban különösen lovairól volt híres. A kolozsi és fogarasi, a boncidai, a zsibói méneseknek messze földön híre ment és

sok angol telivér ősei között vannak székely lovak.

Erdély nehezebb megközelíthetősége tette lehetővé, hogy a századokon keresztül folyó háborúskodáso kidején sem a törökök, sem a császári hadak nem pusztították el Erdély lóállományát.

Még ma is jellegzetessége Erdélynek a mokány ló, amely szívósságával, hosszú élettartamával, igénytelenségével hűséges társa a székelynek.

Sajnos, lóállományunk a kivonulás alkalmával meglehetősen nagy veszteséget szenvedett. A lovak visszaszolgáltatása pedig igen lassan halad.

Nem lebecsülendő Erdély szarvasmarha-állománya sem. Az 1937—38. évi román statisztika szerint

a most visszacsatolt részen 665 ezer 700 darab marha volt.

Ebben benne vannak az olyan népszerű erdélyi *bivalyok is.* Jellegzetes erdélyi típus a tejelékeny, gyorsan növekedő, mélyjárású szürke marha.

Erdélyben ugyanis a mezőségen a faluhatárok kisebbek, semhogy a legelő fejőgulyát ne lehetett volna esténként hazahajtani, és a legelők is ritkábban asztak ki augusztusban annyira, hogy ne legelhettek volna azokon a tehenek. Ennek az intenzív tejgazdálkodásnak bizonyítékai a «monostori» és «fogarasi» csemegesajtok.

Még ennél is nagyobb jelentősége van Erdély juhállományának.

A most visszacsatolt területen 1938-ban 1,491.000 darab juhot írtak össze, tehát körülbelül annyit, amennyi az utóbbi években az egész trianoni országban volt.

Ez a jelentékeny megnövekedése juhállományunknak *a hazai textilipart most már belföldi nyersanyaghoz juttatja, aminek a mai viszonyok között igen nagy jelentősége van.*

Az erdélyi sertésállomány aránylag jelentéktelenebb, de itt is kitűnő fajtákat tenyésztettek ki, mint pl. a «szalontai», vagy báznai sertés. *Általában a hússertések elterjetebbek.*

Végül még Erdély baromfiállománya jöhet tekintetbe, ami

három és félmillió baromfit jelent!

A kopasznyakú, vagy szemerlei tyúk szintén erdélyi származású. *Ezek még a török hódoltság idején kerültek Erdélybe, ahol azután a székely asszonyok tovább tenyésztették.* Megállapítható tehát, hogy Erdély állatállományával a magyar állattenyésztés igen sok új színnel gazdagodott és a további fejlődésnek a lehetősége nyílt meg előtte.

Miért üresedik meg a kispesti polgármesteri állás?

Pest vármegye alispánja kiírta a pályázatot a „nyugdíjazás folytán rövidesen megüresedő kispesti polgármesteri állásra." Értesülésünk szerint a kispesti polgármesteri állásra

nem azért írták ki a pályázatot, mert Molnár József dr. polgármester nyugdíjba vonul.

A kispesti polgármestert tízévenként a törvény értelmében újra kell választani. *Molnár József legutóbbi megválasztása óta a 10 év eltelt s legközelebb új választás lesz. Molnár* József dr. polgármester a pályázaton résztvesz, tehát nem vonul nyugdíjba.

KISHIRDETÉS

ÁLLÁS—OKTATÁS 1.50 P10 MILLIMÉTER ÁRA 3P ★

Értesítés
Kaposvári Károlyné szatócsüzletét (Bp., XIV., Erzsébet királyné-út 64/b) megvettem. Nevezett hitelezői követeléseiket nálam 5 napon belül jelentsék, mert később nem vétetnek figyelembe. NÁNÁSI LÁSZLÓ, Budapest, XIV., Királyhida-utca 30.

HASZNÁLT férfi-, női és egyen-**ruhákért** felosztatott háztartásért LEGTÖBBET FIZET FREUND, Dobozi-utca 27. Szövetcserel T.: 142-673

Törött fogsorát 2 óra alatt 3 P-ért megjavítom Műfog P 3, fehér fémfog P 8, aranyfog P 48. Foghúzás, fogtömés. Trautmann, áll. vizsg. fogász, Podmaniczky-utca 18. I. emelet 5. Telefon: 128—101.

Használt férfi-, női és egyen-**ruhákért** egész háztartásért, zálogjegyért szenzációs árat fizetek. Szövetcsere, GERSTL, István-út 28. Tel.: 426-547

Vendéglői joggal rendelkező, kitűnően főző intelligens keresztény nő társat keres. «Vendéglő» jeligére kiadóba

HASZNÁLT férfiruhát, katonaruhát magas áron vesz WERTHEIMER, Teréz-krt 29. I. Tel.: 426-727. HÍVÁSRA HÁZHOZ JÖVÖK.

Németül, olaszul jól beszélő, raizolni tudó **őskeresztény** fiatalember bármilyen szerény jövedelmű ÁLLÁST VÁLLAL. «Pozsonyi 31» jeligére kiadóba.

ŐSKERESZTÉNY agilis fiatal kereskedő elvállal fűszer- vagy bármilyen más képviseletet Szatmár és környékére. Referencia- és garanciaképes. Ajánlatokat: Kreineker György Szatmár megye, Erdőd.

GARAGEBAN kiskocsihelyek **kiadók** II., Hattyu-utca 1. sz.

Háckel szerint tanulj nyelveket! A MAGÁNTANÍTÁS LEGJOBB MÓDSZERE! TANULJUNK KÖNNYEN GYORSAN **NÉMETÜL** IV. javított kiadás Irta: DR. ERNST HÄCKEL Ára: fűzve 6.—, kötve 7.— P Kapható: ESTI KURIR kiadóhivatalában, Vilmos császár-út 34. szám. Telefon: 12—54—65

SVÁBHEGYI **Majestic** Lomnic. Kis Majestic, 5-em. luxuspenzió a Fogasmegállónál **Az üdülők paradicsoma** Legn. komfort. Fürdőszobás, erkélyes lakosztályok. Hidegmeleg folyóvíz. Tündéri kilátás. Diétás konyha. Árak P 9-től. Telefon: 165—416 v. 165—286.

Ujabb **főzőtanfolyamát** a MAGYAR SZAKÁCSOK KÖRE december hó 1-én nyitja meg. Időszerű és különleges főzések. Minden igénynek megfelelő oktatás. **Rákóczi-út 38. Tel. 225-024**

Weekendre jöjjön a GALGÓCZY-ÜDÜLŐBE, KLOTILDLIGETRE. Subalpin levegő Budapesttől 1 órányira. Telefon: 262.

Kályhák Salgótarjáni perpetuum és másféle olcsón eladók. Rosenfeld, Népszinház-utca 31.

Keverőgép üstök, villanymótorok olcsón eladók. Rosenfeld, Népszinház-utca 31.

ZÁLOGCÉDULÁT aranyat, ezüstöt és brilliánsékszert legdrágábban vesz: SINGER J., Egyetem-utca 11. Telefon: 183—463.

Sürgős fényképek. Párisi fotónál. Párisi Nagy Áruházban.

Amerikai nyelvmester, amerikai, kanadai, ausztráliai ANGOLT tanít. Tel.: 112-032. Értekezés 5—8.

ANGOLT TANIT, nagy gyakorlattal Londonban élt, angol rádióban szerepelt úrilány. Külföldi lapok tudósítója. Keresk. levelezés. Különórák egy pengőtől. **TEL.: 290-168**

Áll. kép. okleveles **zongoratanárnő** vállalja kezdőknek és haladóknak zongoratanítását elsőrangú módszerrel. T.: 122-088.

Középkorú, jómegjelenésű, korrekt, minden információt kibíró izr. férfi kocsikiséről vagy bármilyen más **munkát vállal** Megkeresések «Nem értelmiségi 48» jeligén a kiadóba.

SVÁJCI HERMES BABY gyári új IRÓGÉP 150P az igazi hordozható irógép modern kivitelben. Aktatáskában is elfér. Kérje a bemutatást levélben vagy telefonon az ország bármely részében VAJDA ZOLTÁNTÓL Kispest, Klapka-utca 3/a sz. Telefon: 149—303.

ESŐ- ballon-, raglán-, lóden- és viharkabát **Márton és Szász** BÁLVÁNY-UTCA 3.

FOTOKÓPIA FÉNYMÁSOLÁS -Grafotyp- MŰSZAKI NYOMDA NYUGATINÁL KÁDÁR U. 4 TEL. 113-901

Sürgősen mutassa meg ELADÓ BRILIÁNSAIT, mielőtt eladja. Kristóf-tér 2., I. 3. ékszermüterem. 11—2 között. Telefon: 182—647.

BÉLYEG! Gyönyörű Európagyüjteményt feloszlatok. Prima klasszikusok. Kaszab, Károly-körút 3/a.

Telket keresek Budán villamoshoz közel, tízezer pengő körüli értékben. «Telek» jeligére a kiadóba.

LEPEDŐ törülköző asztal és ágynemű eladó. Andrássy-út 28. földsz. 5.

Jólmenő nagy **autóüzem** további kiépítéséhez tőkés TÁRSAT KERES. Jelenlegi tulajdonos őskeresztény. Jelige «30 ezer». Ajánlat a kiadóba.

Nincs aktuálisabb: MADÁR IMRÉNÉ: **FILLÉRES FŐZÉS és hustalan napok** tökéletes receptjeinél. Zsírtalan főzés pótrészt **Ára: 80 fillér** Kapható: az ESTI KURIR könyvosztályában, V., Vilmos császár-út 34. Tel.: 125—405

Kishirdetés — nagy eredmény!

DEANNE DURBIN BÚBÁJOS FILMJE: **VÁLASZUTON** **HOLLYWOOD**

Elkeseredett kézitusa a görög fronton

Belgrád, november 22.

(Avala) **A „Vreme" értesülése szerint a görögök a szerdáról csütörtökre virradó éjjel nagy támadást intéztek a Zvezda és a Podgradec hegyén levő olasz állások ellen. Több mint három óra hosszat elkeseredetten harcolt ember ember ellen.**

A tüzérségi párbaj az egész csütörtöki nap folyamán tartott, míg a gyalogság és a légierő hadműveleteit a sűrű köd megakadályozta.

Az olaszok még nem mentek át ellentámadásba, de arcvonaluk mögött jelentékeny csapatmozdulatok észlelhetők.

A „Politika" jelenti, hogy Korica szakaszán tovább folyik az elkeseredett harc. Csütörtökön olasz csapatok délután három órakor erélyes ellentámadással visszavonulásra kényszerítették a görögöket. Az olaszok számára a Korica felé vezető országúton új erősítések érkeznek, a görögök pedig lőszerutánpótlást és nehéz tüzérséget hozatnak. *(MTI.)*

A VERSAILLESI Trianon-palotában lesz a Pétain-kormány székhelye

Vichy, november 22.

(NST.) Vichyben olyan hírek keringenek, hogy a Pétain-kormány hamarosan Versaillesbe költözik át, s a Trianon-palotában üti fel székhelyét. A palotát állítólag már a mult hét szombatján lefoglalták az állam részére, s 150 szobájának átépítése és berendezése már folyamatban van. A Trianon-palota közelében lefoglaltak egy holland villát is, amelyet szintén átépítenek a beköltözendő minisztériumok számára.

Pétain ellenzi a francia ifjúsági mozgalmak egységesítését

Vichy, november 22.

(KH.) **Baudoin miniszter ma fogadta a francia cserkészifjuság és a keresztény fiatal munkások szövetségének küldöttségét. A miniszter az ifjusághoz intézett beszédében rámutatott arra, hogy az új nemzeti forradalomnak szüksége van az egységes lélekre és cselekedetre, de ez nem jelenti azt, hogy külföldi példákat szolgaian lemásoljanak, amit legelsősorban Pétain marsall is ellenez. Franciaország vezetője, mondotta többek között a miniszter, ellene van a francia ifjusági mozgalmak egységesítésének, amely kifelé főleg egyenruhában és közös ideológiában mutatkozna. Mindenki járjon a maga útján, de lélekben és tettekben egy célt szolgáljon.**

Az amerikai autógyárak fele repülőgépmotorokat fog gyártani

Newyork, november 22.

(KH) **Hank Parkinson, az amerikai autógyárak szövetségének vezértitkára csütörtökön előadást tartott az amerikai autóipar jövőjéről és rámutatott arra, hogy az amerikai autóipar mindig vezetett a többi országok hasonló iparága előtt. A jövőben azonban, legalább is átmenetileg, az amerikai autógyártásban csökkenés áll majd be, mert a gyárak egyharmadrésze repülőmotorok gyártására rendezkedett be. Ez a termelési csökkenés azonban az amerikai magánautó-szükségletet nem fogja érezhetően érinteni, mert a belföldi szükséglet kielégítését a gyárak így is el tudják látni. Előreláthatólag egy év mulva az amerikai gyárak még kevesebb magánautót állítanak majd elő, mert a tervek szerint az autógyárak fele repülőgépmotorokat állít majd elő.**

Az angol nagykövet tárgyalása a washingtoni külügyminisztériumban

Washington, november 22.

(KH.) **Lord Lothian angol nagykövet ma először tett látogatást Amerikába való visszatérése óta a külügyminisztériumban. A követ egy félóra hosszat tárgyalt és utána Sumner Welles Casey ausztráliai megbízottat fogadta.**

A japán csapatösszevonások két hét mulva fejeződnek be

Sanghai, november 22.

(KH) **Az elmult három nap alatt a japán csapatok befejezték a Jangcse völgyétől délre fekvő kínai területek kiürítését. A visszavont csapatokat pihenés céljából a hadvezetőség egyrészt a sangháji kikötőből szállítja vissza Japánba, másrészt a Hankau—Peking vasúton viszik őket Csingtauba és Dairen-be, ahonnan hajón szállítják tovább őket Japánba. Az előre meghatározott terv alapján végrehajtott csapatösszevonások körülbelül két hét mulva fejeződnek be az egész vonalon és legutoljára Hankov városát hagyják el a japán katonák, melynek kiürítésére már megtörténtek az előkészületek.**

KIADJA A LIBERTAS IRODALMI ÉS LAPKIADÓ VÁLLALAT K. F. T.
Hozzánk beküldött kéziratokat, okmányokat nem őrzünk meg, azokért felelősséget nem vállalunk

Felelős szerkesztő: LOVÁSZY MÁRTON
Szerkesztő: DR. RÁTKAI KÁROLY
Felelős kiadó: DROZDY GYŐZŐ vezérigazgató

Hungária Hirlapnyomda R. T., Budapest, V. ker., Vilmos császár-út 34.
Felelős: vitéz Bánó Lehel igazgató ○ Nyomatott a nyomdászat 500-ik évében.

A TŐZSDÉK

TERMÉNYTŐZSDE

Tőzsdei hírek szerint a jövő héten ül össze a szokványbizottság, amely megállapítja az időszerűen száraz kukorica megengedett víztartalmát, amellyel a vevőnek semmiféle térítés nem jár, ha a szárított árut kifogásolja.

A bizottsághoz azt a kérést is intézték, hogy a csöveskukorica víztartalmát is állapítsa meg. Ehhez azonban az elnökség határozata szükséges, mert a csöveskukorica víztartalmának megállapítása elvi döntést jelentene.

Azoknál a főterményeknél, amelyeknek árát hivatalosan megállapították, a forgalom még mindig mérsékelt, a magvak piacán aránylag elég élénk az üzlet, az irányzat változó.

ÉRTÉKTŐZSDE

A különböző részvénykategóriákban csütörtökön keletkezett áremelkedések után ma mérsékeltebb volt az értéktőzsde forgalma.

Az irányzat kissé lanyhább volt, mert néhány olyan részvénynyel, mely tegnap nagyobb mértékben emelkedett, mint pl. a Kőszénnél, Bauxitnál, ma inkább lebonyolítások szerint változtak az árfolyamok.

Erre való tekintettel zárlatkor a Bauxit 3, Kőszén 8.5, Cukor 3, Délcukor 1 pengővel volt olcsóbb, míg a Rima és Trust 1—1 pengővel emelkedtek.

A hadikölcsönöknél 1 fillér volt az olcsóbbodás, az 1914-es pedig három ponttal emelkedett. A bankrészvények piacán egyenlőtlen volt az irányzat.

Amai hivatalos árfolyamok

	Előző napi zárlat	Előfordult kötések	Zárlat
Nemz. B.	177.—	176	176.—
L. Bp. g.mal.	—	13.6	13.6
Hung. mal.	31.5	—	31.5
Bauxit	17.2	16.9	16.9
Borsodi sz.	9.90	—	1.—
Szentlőrinci	—	6.25	6.25
Aszfalt	4.80	—	4.60
Kőszén	349.5	345—340	341.—
Nagybát.	41.5	41.5	41.5
Salgó	34.6	34.7—33.9	34.—
Urikányi	27.1	27.1	27.1
Franklin	6.50	—	6.50
Pallas	6.—	—	6.—
Rigler	43.25	—	43.—
Fegyver	29.—	29.05	29.—
Ganz	15.3	14.9	14.9
Láng	45.5	46	46.—
Magy. vag.	23.25	23.5	23.5
Rima	83.75 ex 5 P	80.8—79.25	79.75
Nasici	51.5	—	51.5
Duna-Száva	—	—	5.—
Autótaxi	1100.—	1100	1100.—
Trust	39.8	41—40.5	40.8
Államvasút	7.50	—	7.50
Délcukor	82.—	81—82	81.—
M. cukor	88.5	87—85.5	85.5
Izzó	—	112	112.—
Dreher-H.	176.5	176.5	176.5
Gschyindt	930.—	—	930.—
Gyapjúmosó	4.—	—	4.—
Sz. kender	62.—	—	62.—
Danica	1.—	—	1.—
Klotild	—	—	10.25
Brassói	33.5	32.65—32.85	32.75
Gumi	44.—	44	44.—
Vasúti forg.	17.1	17.05	17.05
Telefon	8.—	—	8.—

Államadósság, kötvények, záloglevelek:

1916. évi ptjegy 0.07 (0.07), 1940. évi ptjegy 100 (100), I—V. hadiköles. 6% 0.20—0.21 (0.20), VI—VII. 0.19 (0.18), IV. 5.5% 0.19—0.18 (0.18), 1911. évi fővárosi kötvény 4% 14.5 (14.5), 1914. évi 4.5% 325—326 (325), Leszámitoló F) dollár zl. — (102).

KÜLFÖLDI TŐZSDÉK

Zürich, november 22.

Kezdő- és záróárfolyamok: Páris 8.70—8.75, London 16.80—16.70, Newyork 431—431, Milánó 21.75—21.75, Madrid 40—40, Berlin 172.50—172.50, Stockholm 102.75—102.75, Szófia 5.25—5.25, Belgrád 10—10, Athén 3—3, Isztanbul 2.80—2.80, Bukarest 2.25—2.25, Helsinki 8.75—8.75, Buenos-Aires 101.50—101.50, Yokohama 102.25—102.25.

Vásárolni akar?
OLVASSA
az Esti Kurir hirdetéseit

Olasz hivatalos jelentés a görög hadihelyzetről

Valahol Olaszországban, nov. 22.

Az olasz főhadiszállás 168. közleménye:

Két hadosztályt kitevő határvédő csapataink, amelyek az ellenségeskedések kezdetén védelmi állásokba helyezkedtek Koricánál, az albán-görög határon 11 napi harc után a kiürített várostól nyugatra elterülő vonalra húzódtak vissza.

Ez alatt az időszak alatt elkeseredett csaták zajlottak le, amelyek során érzékeny veszteségeket szenvedtünk, de az ellenség talán még inkább.

Erősítéseinket az új vonalon vonjuk össze. Légi erőnk a rendkívüli kedvezőtlen légköri viszonyok mellett is támogatta a csapatok hadműveleteit és több ellenséges célpontot bombázott.

Észak-Afrikában légi alakulataink bombázták Marsa Matruh vasúti berendezéseit és más ellenséges intézményeit.

Utólagos megállapításokból kitűnik, hogy a november 19-én lezajlott csata folyamán mintegy 10 ellenséges harckocsit, köztük négy közepes nagyságút pusztítottunk el és 20 más járművet rongáltunk meg.

Emberéletben is jelentékeny veszteséget okoztunk az ellenségnek. Az ellenség légi támadásokat intézett Sollum, Bardia, Tobruk és Bengázi ellen.

Az anyagi kár jelentéktelen.

Ellenséges hadihajók bombázták a Sidi el Barranitól keletre elterülő vidéket és Vadi Maktilánál levő állásainkat, de sem veszteséget, de sem kárt nem okoztak.

Az Égei-tengeren ellenséges repülőgépek vaktában bombákat dobtak le Lerosra, amelyek azonban nagyrészt a tengerbe zuhantak. Sem emberéletben, sem anyagiakban nem esett kár.

Kelet-Afrikában repülőgépek bombázták Roseires repülőterét, ahol nagy tüzet okoztak.

A 167. közlemény jelentése szerint az Adeni kikötő ellen intézett légi támadások során az egyik gőzhajót és a repülőtér berendezéseit érte találat.

Teleki Pál távirata Mussolinihoz

Róma, november 22.

(Stefani.) **Gróf Teleki Pál miniszterelnök a következő táviratot küldte a Ducenak:**

Ismerve Nagyméltóságod baráti érzéseit Magyarország irányában, örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy a háromhatalmi egyezményhez való csatlakozásunkkal kapcsolatban Önt szívből üdvözöljem.

Meggyőződésem, hogy a jegyzőkönyv még jobban meg fogja erősíteni azokat a szoros és hagyományos kapcsolatokat, amelyek már eddig is megvoltak Magyarország és a három hatalom között.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló nagyrabecsülésem kifejezését. (MTI.)

Tuka szlovák miniszterelnök szombaton indul Berlinbe

Pozsony, november 22.

(Német Távirati Iroda.) **A hivatalos szlovák sajtóiroda közli:**

A birodalmi kormány hivatalos látogatásra meghívta Berlinbe dr. Tuka kormányelnököt és külügyminisztert. Dr. Tuka kormányelnök és külügyminiszter kíséretével szombaton, november 23-án indul Berlinbe. *(MTI.)*

Felmentették a valutabűncselekménnyel vádolt déligyümölcskereskedőt

Az *Esti Kurir* tegnapi számában beszámolt arról az érdekes valutaügyről, amelyben Vályi-Nagy tanácsa tartott főtárgyalást. A vádlott *Strum* (Panczer) József déligyümölcskereskedő volt. A most tárgyalt ügy egy régebbi keletű valutabűncselekménnyel függött össze. Az alapper vádlottjai *Fand* Géza ócskaruhakereskedő és *Miernik* Jakab asztalosmester voltak. Ellenük az ügyészség *fizetési eszközökkel elkövetett visszaélés büntette* címén emelt vádat. A vád szerint magyarországi egyének igyekeztek a *Wohl & Comp.* zürichi cég közreműködésével valutát kicsempészni.

A megállapodás szerinti összeget átadták az itteni megbízottaknak, majd ennek ellenértékét *Zürichben* fizették ki.

Fand és *Miernik* társaik segítségével

aranyat és külföldi fizetési eszközöket is vásároltak, azt kettős bélésű kofferben kicsempészték Svájcba.

Zürichben, a pénzt átváltva külföldi fizetési eszközökre, a *Wohl & Comp.*-nál *„Tibor 12"* néven nyitott folyószámlára helyezték.

Az ügyészség vádirata szerint közreműködött többek között ebben a bűncselekményben *Strum (Panczer) József* is, akit azonban

abban az időben nem lehetett felelősségre vonni, mert külföldön tartózkodott.

Az ügyészség ellene *nyomozólevelet* adott ki. Majd mikor visszatért, *önként jelentkezett.*

Így tehát a büntetőtörvényszék annakidején elkülönítette,

Fandót pedig négyévi és Miernikét háromévi fegyházzal sujtotta.

A törvényszék még annakidején, amikor nem került elő Strum József, megállapította vele szemben, hogy vagyoni elégtétellel tartozik, úgy ő, valamint felesége is és az időközben elhalt Strum Sándor örököse is, mégpedig 72.000 pengő erejéig.

A királyi ügyészség vele szemben kibocsátott vádindítványa szerint Strum már az elítélt társaival együtt összesen

353.389.75 svájci frankot fizetett ki a titkos számlára való elhelyezése céljából.

Az ügyészség azt kérte, hogy *kötelezze a valutabíróság Strum Józsefet 8000 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére is.*

Kihallgatták a vádlottat, aki *tagadta bűnösségét.* Azzal védekezett, hogy *semmiféle része nem volt a valutaüzérkedésben és az értékek kicsempészésében.*

A büntetőtörvényszék a bizonyítási eljárás során több tanut hallgatott ki, majd dr. *Berzsenyi* Géza ügyész vádbeszéde után

felmentette Strum (Panczer) Józsefet a vád alól

azzal az indokolással hogy tagadásával szemben nem merült fel megnyugtató bizonyíték bűnössége mellett. Az ítélet ellen az ügyész fellebbezést jelentett be és így az *nem jogerős.*

Koós Károly

Erdélyi Figyelő

1937. 9-10 sz.

(arch.)

77

Kovs Károly

Baumgarten-díjat kap Koós Károly és Dallos Sándor

Néhány nap mulva, *január 18-án osztják ki ebben az évben a Baumgarten-díjakat.* Nagyobb és kisebb pénzösszegeket kapnak idén is a Baumgarten-díjjal kitüntetettek hogy irodalmi, kritikai, illetőleg egyéb tudományos működésük zavartalansága néhány hónapra biztosítva legyen. Mint minden évben, ezidén is túlnyomórészt fiatalok kapják a Baumgarten-díjakat.

Az egyik díjat *Dallos* Sándor kapja, akinek a *Nyugatban* jelennek meg novellái. Néhány évvel ezelőtt írt egy regényt is, azonban a Baumgarten-díjat novelláiért kapja.

A másik díjat *Koós* Károly erdélyi drámaírónak juttatják. Koósnak az elmult szezonban nagy sikerrel mutatták be irodalmi értékű történelmi drámáját, a »*Budai Nagy Antal*«-t.

Magyarország 1938. jan. 9.

Csáki biró lánya

— *Magyar Művelődés Háza* —

Erdély hegyeinek ózondús illata szállt felénk, Erdély magyarságának tiszta lelke szólott hozzánk a *Magyar Művelődés Háza* színpadáról kedden este, amikor a *Kalotaszegi Balladaegyüttes előadásában gyönyörködhettünk.* A *Szentimrey Jenő* által dramatizált ősi népballada az egyik legszínpompásabb magyar vidék hamisítatlan népi életét tárta fel előttünk a maga őseredeti mivoltában. Az egyszerű földmívesekből alakult kitünő együttes, élén a megnyerő szépségü *Koós Zsófikával* és *Perényi Jánossal* — az egyetlen hivatásos színésztaggal — tökéletes müélvezetet nyujtott a népi szépségek iránt fogékony budapesti közönségnek. — Nem játszanak. A színpadon is tovább élik a maguk egyszerü és éppen egyszerüségében megkapó életét.

A *Koós Károly* és *Koós András* által tervezett stilizált díszletek keretében olyan természetesen hat az egész, hogy egy pillanatra sem érezzük színpadi előadásnak. Az első pillanattól az utolsóig az a benyomásunk, hogy *egy lelkiekben csodálatosan gazdag nép életének váltunk részesévé.* A *Zsizsmann Rezső* zenéjére eljárt ősi katoszegi táncok, a *„katona-palotás"; a „legényes" és a „gólyatánc" elbüvölő szépségét sohasem fogjuk elfelejteni.*

Koós Károly

Virradat 1940. nov. 18

Bélapátfalva

279

Róma elkeseredett harcokat jelent az epiruszi fronton

A Dodekanézoszban az olaszok visszaverték a Gaidaro szigete ellen intézett támadást

Róma, november 19.

A Stefani-iroda kedden délben az *olasz főhadiszállás* következő *hivatalos jelentését* tette közzé:

Görögországban az epiruszi harctéren hétfőn elkeseredett harcok folytak, amelyek azonban a kölcsönösen elfoglalt állásokban nem okoztak változást, kivéve az ellenség által elfoglalt Ezeri falu vidékén.

Légialakulataink hevesen támadták az ellenséges állásokat, amelyekben robbanásokat idéztek elő és géppuskatűz alá vették a csapatok táborhelyeit. Három ellenséges repülőgépet lelőttünk. Egy saját repülőgépünk nem tért vissza.

Északafrikában légi erőnk nagy- és kisméretű bombákkal, valamint géppuskával támadta meg a Siwa oázis ellenséges repülőtereit, katonai berendezéseit és barakktáborait. Valamennyi célponton találatokat értünk el és jelentékeny károkat okoztunk. Valamennyi repülőgépünk visszatért.

Ellenséges repülőgépek bombákat dobtak Tobrukra és Bardiára, ahol nem értek el eredményt, továbbá Sollumra, ahol három halott és öt sebesült az áldozat.

A Dodekanézoszban az ellenség megkisérelte megszerezni Gaidaro szigetét. Szárazföldi, légi és tengeri erőink haladéktalan latbavetésével az ellenséget visszavertük és gyors visszavonulásra kényszerítettük.

Keletafrikában az ellenség légitámadásokat intézett Agordat, Corondil, Buna Gherille ellen, minden sulyosabb következmény nélkül.

A *Stefani-iroda* jelentése szerint Rómában a leghatározottabban cáfolják azt a svájci rádió által terjesztett híresztelést, amely szerint az olasz hatóságok vizsgálati bizottságot küldtek ki az angol légitámadásoknál állítólag mutatkozó légvédelmi hiányok miatt. Az a tény, hogy hat angol repülőgépet lőttek le, bizonyítja, hogy *a légvédelem tökéletesen működött.*

Remek!

EXPRESS AJÁNLAT

Férfi sálkendő

műs. krepdesinből, szatén csikokkal, divatszinekben, 90x90 cm — — — — — — 2.68

Női gyapju sálkendő

szép szinekben, cca 70x70 cm nagyságban 3.18

Ilyen Expressünk egyhamar nem lesz! Ebből vásároljon!..

MAGYAR DIVATCSARNOK

Erdélyben november 26-án lép életbe a polgári közigazgatás

Mint a Magyar Távirati Iroda jelenti, a kormány 7800/1940. M. E. szám alatt rendeletet adott ki *a visszacsatolt keleti és erdélyi terület polgári közigazgatásáról.* A polgári közigazgatás *az egész területen* a belügyminiszter 912/1940. B. M. számú rendelete alapján ***1940 november 26-án lép hatályba.***

Kinevezték a főispánokat

A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére péchújfalusi *Péchy* Miklós, Szabolcs és Szatmár vármegye főispánját ettől az állásától felmentette és egyidejűleg Bereg vármegye főispánjává nevezte ki;

Kölcsey Ferenc dr. országgyűlési képviselőt Szatmár vármegye és Szatmárnémeti törvényhatósági jogú város főispánjává nevezte ki;

siménfalvi *Siménfalvay* Árpád dr. Bereg- és Ugocsa kee. vármegyék, valamint Ung vármegye és Ungvár város főispánját Bereg és Ugocsa vármegyék egyesitésének megszüntetése folytán ettől az állásától felmentette és egyúttal Ung vármegye és Ungvár város főispáni állásában való meghagyása mellett Ugocsa vármegye főispánjává nevezte ki;

Jurka Flaviusz földbirtokos, szarvaszói lakost Máramaros vármegye főispánjává nevezte ki;

branyicskai *Jósika* János báró földbirtokos, szurduki lakost Szilágy vármegye főispánjává nevezte ki;

bethleni *Bethlen* Béla gróf dr. földbirtokos, bethleni lakost Besztercenaszód, valamint Szolnokdoboka vármegye főispánjává nevezte ki;

nagyváradi *Inczédy-Joksman* Ödön dr. nyugalmazott alispánt Kolozs vármegye és Kolozsvár törvényhatósági jogú szabad királyi város főispánjává nevezte ki;

nagyertsei és gelencei *Tholdalagi* Mihály gróf dr. országgyűlési képviselőt Marostorda vármegye és Marosvásárhely törvényhatósági jogú szabad királyi város főispánjává nevezte ki;

Mikó László földbirtokost, nyárádszent- [illegible] jává nevezte ki;

László Dezső dr. ügyvéd, gyergyószentmiklósi lakost Csik vármegye főispánjává nevezte ki;

altorjai *Apor* Péter báró földbirtokos, torjai lakost Háromszák vármegye főispánjává nevezte ki;

nemes *Hlatky* Endre dr. kormányfőtanácsos, nyugalmazott miniszterelnökségi miniszteri osztálytanácsosi cimmel és jelleggel felruházott miniszteri titkárt, Nagyvárad törvényhatósági jogu város főispánjává nevezte ki;

vitéz *Szendrey* Lászlót, Csongrád vármegye főispánját ettől az állásától saját kérelmére felmentette és egyuttal megengedte, hogy részére buzgó szolgálataiért elismerése tudtuladassék;

Molnár Imre dr.-t, Bihar vármegye főispánját ettől az állásától felmentette és egyidejüleg Csongrád vármegye főispánjává nevezte ki; végül

Cziffra Kálmán nyugalmazott főispánt Bihar vármegye főispánjává nevezte ki.

A keleti és erdélyi vármegyék járási beosztása

A belügyminiszter 23.300/1940. számú nagyterjedelmű rendeletével *intézkedett a visszacsatolt keleti és erdélyi területen és az azzal határos részeken alakitott vármegyék járási beosztásáról* s megyénként és járásonként körülírja, hogy az egyes járásokhoz mely községek tartoznak. Az újonnan kiadott rendelet értelmében:

I. *Bihar vármegye tizenkét járásból fog állni,* ezek, illetőleg székhelyeik a következők: berettyóújfalusi járás(székhelye Berettyóújfalu), biharkeresztesi (Biharkeresztes), cséffai (Cséffa), derecskei (Derecske), élesdi (Élesd), érmihályfalvi (Érmihályfalva), margittai (Margitta), nagyszalontai (Nagyszalonta), nagyváradi (Nagyvárad), sárréti (Biharnagybajom), szalárdi (Szalárd), székelyhidi (Székelyhid).

II. *Szatmár vármegye tizenegy járása* a következő: avasújvárosi, csengeri, erdődi, fehérgyarmati, kápolnokmonostori, mátészalkai, nagybányai, nagykárolyi, nagysomkuti, szatmárnémetii, szinérváraljai.

III. *Bereg vármegye három járásának* székhelyei: Beregszász, Munkács és Vásárosnamény.

IV. *Ugocsa vármegye két járásának* székhelye Halmi, illetőleg Nagyszöllős.

V. *Máramaros vármegye öt járásának* székhelyei: Aknasugatag, Dragomérfalva, Felsővisó, Máramarossziget és Técső.

VI. *Szilágy vármegye hét járásának* székhelyei: Alsószopor, Kraszna, Szilágycseh, Szilágysomlyó, Tasnád, Zilah és Zsibó.

VII. *Szolnokdoboka vármegye hat járásának* székhelyei: Bethlen, Dés, Kékes, Magyarlápos, Nagyilonda és Szamosujvár.

VIII. *Besztercenaszód vármegye négy járásra oszlik.* Ezek közül a besztercei felső- és a besztercei alsójárásnak székhelye egyaránt Beszterce, járásszékhelyek azonkívül Naszód és Óradna.

IX. *Kolozs vármegye öt járásának* székhelyei: Bánffyhunyad, Egeres, Hidalmás, Kolozsborsa és Kolozsvár.

X. *Marostorda vármegye hét járásának* székhelyei: Erdőszentgyörgy, Marosvásárhely, Mezőbánd, Nyárádszereda, Teke és Szászrégen, utóbbi a régeni alsójárásnak, illetőleg a régeni felsőjárásnak székhelye.

XI. *Udvarhely vármegye négy járásszékhelye:* Okland, Parajd, Székelykeresztur és Székelyudvarhely.

XII. *Csik vármegye öt járásszékhelye:* Csikszentmárton, Csikszereda, Gyergyószentmikiós, Gyergyótölgyes és Szépviz.

XIII. *Háromszék vármegye négy járásszékhelye:* Barót, Kézdivásárhely, Kovászna és Sepsiszentgyörgy.

A járási beosztásra vonatkozó rendelet november 26-án lép hatályba.

Igy lettem ejtőernyős vadász...

(II.) Az első ugrásnál a repülőgép acélrudjához kötik az ejtőernyők kioldó kötelét. Az ernyők zsákjának boritó lapjait ugyanis egy 50—60 centiméter hosszú, acélsodronyból kinyuló, apró acéltüskék zárják le. Ha a sodronyt meghuzzák, az acéltüskék kiszaladnak az elzáró karikákból, a boritó lapokat a rajtuk lévő gumipántok lerántják és ezzel szabadon marad az ejtőernyőhöz erősitett rúgós segédernyő: az ejtőernyő pillanatok alatt nyilik.

Mindez az ezerszer hallott és tanult ismeret, most, hogy itt állunk a repülőgép nyitott ajtajában, *a pillantok tört része alatt százszor végigfut az agyamon.* A szívverés észrevehetően gyorsul. *Mérem a pulzust, ezzel is csökkenteni akarom az izgalmat. Figyelem a karomra erősitett stopperóra másodpercmutatóját. Pulzus 114 ...*

Ebben a pillanatban a kiugrást vezénylő tiszt, aki az ajtó mellett áll és figyeli a mélységet, félreáll a nyílásból:

— *Most!*

És kimutat, mintha csak azt mondaná: „Tessék uraim, lehet kifáradni ..."

Az első ugró máris kivetette magát a gépből. A másik utána. *Meglódul az egész sor, szinte rohan neki az ajtónak.*

Ugrás a semmibe!

Csak egyes arcok már nem is emberi torz fintoraira emlékezem. Remegek. Nem félek, de irtózom.

Még két méter az ajtó, előttem három ember, már csak egy méter, látom, két társam hogyan bukfencezik ki a mélységbe, *még egy van előttem, nem is tudom, hogy kicsoda, most megakad, nekitámasztja ballábát az ajtó sarkának, mégegyszer visszafordul, borzalmasan eltorzul az arca, artikulálatlan hangon kiált valamit, kihajol elkapja a légörvény, látom a lábát, amint fejest ugrik és én hirtelen valahogy megcsúszom ...*

... az űr. A semmi. Irtózatos nyomás a fülemen, elkap a szél, mint egy fogpiszkálót.

Nem érzek semmit, nem érzem, hogy zuhanok, a motorzúgást sem hallom, pedig háromezer lóerő ... az ernyő nyilik biztosan, nyilnia kell, így magyarázták, lehetetlen ... háromezer lóerő és nem hallom, borzasztó, miért nem hallani, jaj, semmi sincs ... anyám ... és igen, Isten, most segíts, miért nem ránt már ... látjátok, nem ránt, gyertek, segitsetek, biztosan baj van ... gyorsan ...

Rettenetes erő felvágja az egész testemet, borzalmasan csattan valami a fejemen, a vállam, mintha kiszakadna helyéből, a gyomrom a lábamba akar rohanni.

Kinyitom a szemem, felfelé nézek. Felettem az ernyő hatalmas, gyönyörű kupolája selymesen, biztatóan suhog a levegőben.

Keresem a gépet, nincs sehol. Társaim után kiáltok, ők is engem keresnek már. Zeng az ég a nagy kiabálástól.

Husz másodperc telt el a kiugrás óta ...

Lengek. Suhognak a zsinórok. Csattog az ernyő selyme a szélben.

Az érverés gyors, érzem a szivem dobbanásait, az arcomon kipattogzik az izzadtság, ég az egész testem.

A föld itt van már, nem lehet több egy emeletnél, de lehet, hogy három. És jön a legfontosabb másodperc, a földreérés. *Szorosan összezárom a lábam, belekapaszkodom az ernyő hevederjeibe, felhúzom magam, megfeszitem a felső lábizmaimat, előre feszitem a talpat, hogy csökkentsem a zuhanásokozta ütődést. Egy pillanat még, most!*

És hatalmasat zökkenek. Szerencsére bukósisak van rajtam s mikor a fejem rettenetesen beleütöm a földbe, nem történik bajom. Kis szél fúj, az ernyő nem simul a földre, ráncigál magával. A hasamon csúszom, megfogom az alsó hevedereket és húzom magam felé. Az ernyő végül lefekszik a földre és most olyan, mint egy szép nagy selyem ágyterítő.

Társaim is egymásután a födre érnek. *Felettünk ismét elzúg a nagy repülőgép és most elválik egy parányi pont a géptől, utána a második, a harmadik és felettük, mint kis gombák, nyilnak ki az ernyők.*

Becsomagolom az ernyőt, begyűröm a zsákba, aztán lassan megindulok a hangárok felé. *Rekkenő meleg van és fázom. A pulzus 123. Idegreakció ...*

Hogy kell önkioldóval ugrani?

Az első ugrás után napokig nem ül el az izgalom a laktanyában. Az ujoncok büszkén és örömmel járnak-kelnek és már nem néznek úgy a jelvényt viselő régi legénységre, mint a félistenekre.

A jelvény! Ez a vágya mindegyiknek. Jelvényt pedig — büszke halálfejes jelvényt — csak bizonyos számú ugrás után adnak és csak *azok kapják meg, akik „bekötés" nélkül ugrottak, vagyis önmaguk nyitották ki az ernyőjüket a gépből való ugrás után.*

Az első ugrásokat ugyanis a már elmondott bekötéssel végzik. A másik fajta ugrás az önkioldós ugrás. Ennél az ugró maga nyitja az ejtőernyőjét és akkor, amikor akarja. Az ilyen ugrás, ha lehet még nagyobb izgalommal jár, mint a legelső. Az ember a bekötős ugrást már tudja, hogy akármi is történik, az ernyője biztosan kinyilik, ha akarja, ha nem. Az önkioldós ugrásnál nincs ez a biztonságérzet. *Azzal a tudattal ugrik ki az ember, hogy az élete a szószoros értelmében a kezében van!*

Az első önkioldós ugrásomkor reggel volt. Bibor és arany szinben ömlött a napfény a repülőtérre, pihent voltam, nyugodt, de valami fékezhetetlen idegfeszültségben mégis vacogott a fogam.

Állok az ajtóban — pontosan emlékszem — *szavalok egy szerelmi verset.* A motor harsog, a gép minden izében re-

Ujonnan létesitett

böjtkurás osztály, hévizi iszapkezelés

szélmentes, napos fekvőcsarnok a

Siesta Szanatóriumban XII., Ráth György u 5 Telefon 150-160

Színház Zene. film Művészet

SZERDA, 1940 NOVEMBER 20

meg, rángatózik, a nyitott ajtón keresztül örvénylik a szél. Nyolcszáz méteren járunk és ekkor a százszor elmondott, százszor olvasott versben megakadok. *Nem tudom folytatni.* Már csak egy pillanat választ el az ugrástól és szörnyű gondolatom támad. *Mi lesz, ha nem jut eszembe a verssor, az ernyőt sem tudom kinyitni?*

Első ugró vagyok. Alattunk a repülőtér. Mégegyszer megbillen a gép, hogy csaknem kiesem a nyitott ajtón.

Az ugrató tiszt elveszi a kezét az ajtótól és én, mint a versenyuszó, már ki is vetem magam.

Elkap a légörvény, érzem fejem fölött a szinte tapintható szélvihart, amelyet a 300 kilométeres sebességgel száguldó gép kavar, eszembe jut, hogy számolni is kell, legalább ötig, négy, öt, gyorsan, erősen megrántom az önkioldót, érzem hátamon a zsinórok kaparászását, amint kiszaladnak a befűző gumipántokból.

Most! gondolom és valóban fél másodperc sem telik el, érzem az erőteljes rántást a lágyékon és a vállakon, a sisakomon csattan a heveder és *máris lebegek ég és föld között.*

Teljes felszereléssel ér földet a magyar ejtőernyős honvéd

A magyar ejtőernyős vadászok mind önkioldóval ugranak. Sok előnye van ennek. Gyakorlott ejtőernyő ugró nagyon soká tud zuhanni szabadon, akár ezer métereket is. Ha mondjuk, az ugrási magasság háromezer méter, az ejtőernyősöket szállító gépeket is nehéz lelőni, az ugrókat pedig, ha szabadon esnek, szinte lehetetlen. A szabadon ugró ejtőernyős vadász óriási sebességgel zuhanhat kétezer-kétezerötszáz métert, akkor nyit, földre száll és ami a legfontosabb egy csoportban ér földet, fegyvereivel együtt.

Külföldön az ejtőernyősök leginkább bekötve ugranak, a repülőgépnek egészen alacsonyan kell szállania, nehogy a szél szétszórja az ejtőernyősöket. Ez azzal a veszéllyel jár, hogy a gépet lelövik.

Az ejtőernyősök által alkalmazott magasság felső határa általában ötezer méter. Ennél nagyobb magasságból ugrani már nem célszerű. A nyitás után az ugró mintegy ötven-hatvan métert zuhan, néha százat is, amíg ernyője kinyílik. Igy az ugrás legalsó határa kétszázötven méter. Ebből is látszik, hogy *minél alacsonyabb az ugrómagasság, az ugrás annál veszélyesebb.*

A zuhanást az ugró alig érzi. Kiugrás után azonnal fejrefordul, majd az egymással ellentétes légáramlatokba kerülve, pörögni kezd és valósággal bukfencezik lefelé. Ötezer méter magasból egy és félpercig tart, amíg zuhanva négyezerötszáz métert jön le. *Ezer méter ernyővel lefelé körülbelül három és fél perc. Legyünk őszinték: elég gyors közlekedési eszköz ...* Amíg az ernyő nem nyílik ki, zuhanás közben hol az eget, hol a földet látja és csak azt érzi, hogy füle mellett süvít a szél.

Óvári Öss József

Bonkáló Sándor: Rutének

(Franklin-kiadás)

Bartha Miklós hatalmas műve a Kazárföldről volt az első olyan munka, amely az igazság megrázó szavával tört lándzsát a nehéz sorban élő kárpátaljai nép mellett. Egyébként csak hirlapi cikkek és tanulmányok foglalkoztak magyar nyelven Rákóczi népével, a ruszinokkal. Most Bonkáló Sándor egyetemi tanár, a neves tudós, az orosz és a ruszin nép kiváló ismerője írt könyvet „Ruténekˮ címmel. Ez a munka nagy mulasztást pótol és méltó arra, hogy csakis a legnagyobb elismerés hangján irjunk róla. Most, amikor a magyar haza húszesztendős rabság után újból szívére ölelhette a ruszinokat, minden kulturembernek kötelessége, hogy közelről bepillantson a kicsiny falvak, a gerendás házak világába. Bonkáló Sándor mindenre kiterjedő figyelemmel analizálja és boncolgatja a ruszinok multját és jelenét. Érdekes történelmi visszapillantás keretében, a históriai adatok sokaságán keresztül ismerteti a rutének megtelepedésének idejét, mellettünk eltöltött hűséges évszázadait, külön részben tárgyalja Kárpátalja népének etnográfiáját, szokásaikat, meséiket, életüket, a földjüket, mindennapi harcukat és sokszor a statisztikus alapossággal nyúl bele a ruszin kérdésbe, hogy hű és igaz képet adjon művében erről a nagy és érdekes témáról.

— **A természetes „Ferenc József" keserűvíz** régóta kitünően bevált háziszer megrögzött székrekedésnél és annak mindenféle káros következményeinél; biztos, enyhe és gyorsan ható hashajtó, mely számos betegségnél az emésztést javítja és az étvágyat fokozza **Kérdezze meg orvosát!**

Egy készülő opera librettistája: Krudy Gyula

Néhány évtizeddel ezelőtt játszották, egyesek még emlékezhetnek rá, *Krudy* Gyula költői egyfelvonásosát az Andrássy-úti Színházban: *„Arany meg asszony"*. Ezt a prózában, de muzsikáló nyelven írt darabot, minden változtatás nélkül készül megzenésíteni *Kenessey* Jenő, az Operaház fiatal, kitünő karmestere, a lelemények népdalgyüjtő s zeneszerző. Kenessey a munka felén már túl van, nyár előtt alighanem be is fejezi kisoperáját, amely iránt méltán kél érdeklődés, elvégre nem mindenki dicsekedhet azzal, hogy Krudy Gyula a librettistája. E sorok írójának alkalma volt részleteket hallani Kenessey operájából. A kiélezett, ellentétes hangulatokat teremtő helyzetek, a pompás lirai, drámai és nem utolsó sorban kómikai lehetőségeket nyujtó jelenetek lelkesítő mozzanatok egy vérbeli muzsikus számára és Kenessey ugyancsak él az alkalommal, hogy a benne felgyült zenei mondanivalót kifejezze. A kiragadott, a zongora mellől eldudolt részekből is megállapitható, hogy *Kenessey veleszületett kómikai vénával rendelkezik és ezen a területen eredeti megnyilatkozásokkal örvendeztetheti meg a zenekedvelőket.* Egyébként szigorúan *ragaszkodik a klasszikus opera zárt formáihoz és a szöveghagyománytól eltérően, nem versekre komponálta áriáit, hanem Krudy érintetlenül hagyott szövegére.* Ez a próza, bizony, szép rimek nélkül is. Aranylik, mint a csurgatott méz. Az operának egyik kiemelkedő áriája, például, igy végződik Krudy szavaival: *„Arany, te asszonyok csábitója, nők vételára, férfiak vérdija és Szüz Mária koronája. Te vagy minden, nélküled nincsen semmi."*

A darab a középkorban játszódik, az egyik felvidéki városban. A gazdag kalmár féltékenyen őrzi fiatal feleségét, de nem tudja elrejteni egy zsoldoskapitány lángoló tekintete elől, aki a felmutatott szabadlevéllel behatol a várába s az asszony közelébe férközik. Mialatt udvarol neki, a vén kalmár aranyat főz egy üstben és amikor a lovag ámuló szeme elé tárja, az nyomban elfelejti érte az asszonyt és viszi mohón magával az aranyat. A darab azzal végződik, hogy a ravasz kalmár hamis aranyai miatt a tömlöcbe juttatja a kapitányt, aki hiába kesereg aztán, hogy miért nem inkább az asszonyt választotta.

* **Operaház.** Világhírű szopránénekesnőnk, Németh Mária kedden este a „Bolygó hollandi"-ban folytatta vendégfellépését. Senta szerepe egyike a legkényesebb és egyben a legkevésbé hálás drámai-szoprán feladatoknak. Amellett, hogy erősen igénybe veszi az énekkészséget, a szólam előadásbeli megformálása is komoly erőpróbát jelent. A rokonszenves művésznő szerepét elejétől végig a zenei formálás szépségével, az átérzés meleg áradásával fütötte át. Mellette Losonczy erőteljes hollandijában, valamint Závodszky, Székely és Németh Anna alakitásában tellett őszinte örömünk. Berg Ottó vezényelt.

* **Meg kell védeni az erdélyi műemlékeket.** A magyar mérnök- és építészegyletben értékes előadást tartott Koós Károly az erdélyi műemlékekről. Ismertette Erdély építészetének történetét és különösen kiemelte a XV. századot, amikor kialakultak a magyar és székely városok. A XIX. és XX. század megállapította a szép fejlődésnek indult erdélyi építészetet, stilusban is rombolás jelentkezett, amit tetézett a román megszállás. A románok tudatosan pusztitották a magyar műemlékeket és éppen ezért most meg kell védeni azokat. Kérte, létesitsenek erdélyi műemlékbizottságot és a törvényt bővitsék ki úgy, hogy rendelkezései ne csak egyes müemlékekre, hanem egész városokra, falukra is vonatkozzanak.

* **Uj műsor a Kamara Varietében.** A Kamara Varieté csütörtökön „Kacagj, Lohengrin" címmel mutatja be új müsorát, amelynek keretében a kis színház ismert művésznői közül Raffay Blanka, Hámos Emmy, Endrédy Gréte és Dolly Hopkins, a férfiak közül pedig Sárossy, Balassa és Fehér kapott hálás szerepet. A bemutató Selmeczy Margit személyében új színésznőt is avat.

* **A kassai zenekedvelők koszorús daleglete** díszközgyülést tartott, amelyen Schell Péter báró főispánt díszelnökké, Cselényi István pápai kamarás, szentszéki tanácsost és Gömöry János ny. gimnáziumi igazgatót elnökké választották.

* **Hangverseny.** Török Erzsébet november 22-én, pénteken este 8 órakor tartja a zeneakadémián első ezidei estjét. Müsorán Bartók Béla és Kodály Zoltán népdalfeldolgozásai szerepelnek. Zongorán Raics István zongoraművész kiséri.

A székesfővárosi zenekar német estje

A székesfővárosi zenekar *„Mai német muzsika"* címmel kedden este hangversenyt rendezett a zeneművészeti főiskola nagytermében. Az érdekesen egybeállitott müsor a mai német zeneszerző nemzedék néhány neves képviselőjét szólaltatta meg. Bevezetésül a kitünő *Pfitznernek* Kleist „Kätchen von Heilbronn" című színművéhez irt, hatásosan hangzó nyitányát hallottuk. Utána Helmut *Degennek*, valamint Ernst *Peppingnek* egy-egy zongoraműve következett. Degen a legifjabb nemzedékből került ki, még innen van a harmincon. Magánzongorára irt háromtételes koncertmuzsikája formás, érdekes, friss munka. Pepping D-dur zongoraszonátája jól hangzó, tartalmas muzsika. Különösen a két első tétel tanuskodik a szerző komoly tehetségéről. Udo *Dammert* az est rokonszenves közreműködője vérbeli zongorista készséggel, szines képzelettel mutatta be honfitársainak munkáit. A müsor második felében elsőnek Paul *Graenernek* egy Goethe-versre szerzett „Toronyőrdal" című művét hallottuk. Borongós, lirai hangulatú, szépen felépített, hangszerelési hatásaiban mértéktartó munka. Befejezésül Richard *Strauss* „Halál és megdicsőülés" című hatalmas szimfonikus költeménye csendült fel. *Csillery* Béla, az együttes karnagya áttekintő alapossággal, a művek szellemében való elmélyedéssel, nagyvonalúan vezényelt. Örömmel hallgattuk a zenekar gondos, tiszta, lendületes játékát. Az előkelő közönség

Aranyváros

(Décsi)

Amerika hőskora, Észak és Dél izgalmas háborúja adja a hátteret a filmtörténethez. A hősnő déli honleány, aki aranyat akar csempészni honfitársainak, a hős pedig a daliás északi kapitány, aki hirszerző útján beleszeret az ismeretlen leányba s csak Virginia Cityben, az aranyvárosban tudja meg róla, hogy ellenfele. A leány elárulja a kapitányt, az aranykaraván magával hurcolja és azután megkezdődik az arany körül az öldöklő harc, amelynek tüzében a szabadságharc eszméje összeolvad a vadnyugati banditaélet romantikájával. Lovascsaták festői képe, hátborzongató, bravuros vágtatások dobogása, ádáz harcok puskaropogása szédíti a nézőt. Minden jelenet az amerikai filmgyártók bőkezűségét és a rendezés nagyvonalúságát hirdeti. A történelmi filmek sorába kivánkozik az „Aranyvárosˮ, amelynek befejező részében a szembenálló felek megértik, hogy az aranyat úgy fordithatják nemesebb célokra, ha annak segitségével a háború romjai felett épitkezni kezdenek. A különlegesen érdekes filmben a leányt a még mindig szép és vonzó, szőke Mirjam Hopkins, a kapitányt pedig a délceg, tettrekész és lovagias Errol Flynn alakitja s a két főszereplő mellett megrendítő hatással eleveníti meg Randolph Scott a déli hadsereg egyik keménykötésű, bátor harcosát.

* **Operacsere Berlin és Róma között.** A német-olasz kulturcsere keretében a berlini állami operaház és a római Teatro Reale kölcsönös vendégszereplésben állapodott meg. Elsőnek a berlini operaház látogat el Rómába, előreláthatólag március első felében. Szimfónikus hangversenyen kivül Gluck „Orpheus"-ának, Mozart „Szöktetés"-ének, Strauss „Electrá"-jának és Wagner „Nürnbergi mesterdalnokok" című operájának előadását tervezik. A római opera április második felében szerepel a berlini állami operaházban. Ez alkalommal Rossini „Tell Vilmos"-a, Verdi „Álarcosbál"-ja, Zandonai „Romeo és Julia" című operája, valamint Bellininek egyik operája és egy Casella-balett kerül bemutatásra.

* **A mi szücsünk a Váci-utcai Palugyai.**

* **Az első magyar filmburleszket** kedden délelőtt vetitették le meghivott közönség előtt az Omnia-filmszinházban. A mindvégig ellenállhatatlanul mulatságos mesében egymást követik a fejtetőre állitott helyzetek, bonyodalmak. A „Pepita kabát", amely a bemutatón igen nagy sikert aratott, csütörtöktől kezdve az Omnia és a City filmszinházban kerül a közönség elé.

Meghivó az Angol—Magyar Filmszinház rt. 1940. évi december hó 4-én d. u. 7 órai kezdettel, VI. Jókai-utca 1. szám alatt, a cég hivatalos helyiségében tartandó *rendkivüli közgyülésére. Tárgysorozat:* 1. Igazgatóság beszámolója; 2. A lemondott Hajdu László felügyelőbizottsági tag helyébe új felügyelő bizottsági tag választása; 3. Esetleges indítványok. *Az igazgatóság.*

Az olasz kormány ajándékkönyveit átadták a székesfővárosi könyvtárnak

Kedden délelőtt ünnepélyes külsőségek között adta át *Talamo* márki budapesti olasz követ a követség épületében a székesfővárosi könyvtár igazgatójának azt az *ötszáz kötetnyi olasz irodalmi és politikai művet, amelyet a fasiszta kormány ajándékozott a könyvtárnak.*

Ez alkalommal megjelent az olasz követségen *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Fáy* István államtitkár, *Karafiáth* Jenő főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, *Gerevich* Tibor egyetemi tanár, az egyetem bölcsészeti karának dékánja és *Paikert* Géza miniszteri osztálytanácsos.

Talamo márki beszéd kiséretében adta át a könyveket *Enyvváry* Jenő igazgatónak és hangsúlyozta, hogy a fasiszta kormány ezzel az ajándékkal is *a mindjobban elmélyülő magyar-olasz kulturális kapcsolatok fejlesztését kivánja szolgálni.* A fasiszta kormány értékes ajándékáért *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter mondott köszönetet s beszédében *szintén rámutatott az olasz-magyar kulturális kapcsolatok jelentőségére.* Végül Enyvváry Jenő igazgató vette át köszönő szavakkal a fasiszta kormány ajándékkönyveit.

A Mester-filmvállalat ujdonságai

Most jelent meg a Mester-filmvállalat művészi kiállitású képes katalógusa, amelyben két közismert filmszakember, Szalontai Kiss Miklós és Barla László dr., a vállalat tulajdonosai bejelentik filmkölcsönző osztályuk idei programját. A müsortervben öt kitünő magyar és nyolc külföldi film szerepel. Az „Uz Bence", a „Szegény gazdagok", a „Semmelweis" és a „Dankó Pista" gyártói, mint a katalógus mondja, rövidesen elkészitik a következő újdonságokat: „Egy csók és más semmi", „András", „Tüzmadár" „Ötösfogat" és „Balkezes angyal" című filmeket, amelyeknek főszereplői között Somlay Artúrt, Kiss Ferencet, Jávor Pált, Páger Antalt, Lázár Máriát, Szörényi Évát, Szeleczky Zitát, Tolnay Klárit találjuk. A külföldi filmek főszerepeit Jean Gabin, Jules Berry, Michel Simon, Lucien Barroux francia, továbbá Charles Laughton, Leslie Howard, Carole Lombard és Vivian Leigh amerikai színészek játsszák.

A királynő és a hadvezér

A királynő: Angliai Erzsébet, a hadvezér: Essex grófja, aki igen nagy szerepet játszott az erzsébeti Anglia történelmében és ugyanakkor királynője magánéletében is. Erről a korról és az európai történelem két hires alakjáról szól a Warner monumentális nagy attrakciója, amely az idei produkcióinak csúcsteljesitménye, a „Szerelem és vérpad". Uralkodók és hadvezérek, királyok és királynők harca ez a film a csatatéren és a szerelemben. És az a szerelem, amely Erzsébetet Essex grófjával összeköti, egészen a vérpadig vezet. Essex grófjának feje a hóhér bárdja alatt hull le a Towerban. A mozgalmas, romantikus és igen érdekes film két főszerepét, Erzsébetet és Essexet, Bette Davis és Errol Flynn játsszák.

* **Németh Mária az Operaházban.** A vasárnap, november 24-én este bérletszünetben szinrekerülő Aida cimszerepét Németh Mária énekli. Vasárnap délután 3 órakor olcsó helyárakkal a János vitéz kerül előadásra, először vezényli Kenessey Jenő.

* **A „Rózsafabot" sajtóbemutatója.** Babay József regényének, a „Rózsafabot"-nak most elkészült filmváltozatát a belvárosi híradófilmszinházban hétfőn éjszaka vetitették le a sajtó képviselői előtt. Az új magyar film az utóbbi idők egyik legértékesebb, legmüvészibb alkotása. A szövegkönyv komoly irói munka, a szereplőket egytől-egyig kitünően válogatták össze. Közülük is kiválik Szeleczky Zita, aki új alakitásával egyszeriben legelső színésznőink közé emelkedett. Mellette Timár József, Berki Lili, Simon Marcsa, Juhász József, Rózsahegyi, Dajbukát és Gózon kapott hálás feladatot. A rendezés Balogh Béla munkája. A film még ezen a héten a közönség elé kerül.

* **Ki irta a „Csákó és kalap" filmkönyvét?** Az Uj Magyarság feltünést keltő cikksorozatban számolt be a filmszakmában uralkodó visszás állapotokról. November 15-iki számunkban „Kik a filmszakma titkos tehnikusai" című közleményünkben közöltük a titkos társszerzők névsorát és akkor megemlitettük, hogy a „Csákó és kalap" című filmet Nóti Károly irta. Cikkünkkel kapcsolatban felkeresett bennünket Pusztaszery Margit és annak a megállapitását kérte, hogy a „Csákó és kalap" cím alatt készült filmtémát ő irta, ugyanigy a forgatókönyvet is, a filmkönyv irásánál pedig senki sem működött közre, igy Nóti Károly sem. Ugyanennek a megállapitását kérte a filmkereskedelmi kft. vezetője is, hangsúlyozva, hogy a „Csákó és kalap" című film kizárólagos szerzője Pusztaszery Margit.

Koós Lajos

világi rajztanár az alábbi intézetben 1901-től.

Értesítője, a debreceni hegyes-tanítórendi róm. kath. főgymnasium az 1901-1902. tanévről. Debrecen 1902, 22. l.

Minisztef Ur!

Az elmult évtizedek t
műemlékvédelem sokkal inkább es
tó rendelkezések utján. Ebből a
házadókedvezmények jelentősége,
ban lévő, tehát a leginkább ves
korszerű helyreállitását mozdit
tizedben a Vár műemlékjellegű h
vezmény esetében nagyon jó tapa
reáklitás üteménck meggyorsulás
vekre való törekvés terén.

A háboru okozta műeml

Koós Lajos (Gömörm)

wil. Szentkirály 1875 Rt. Szept 15.

1896/97 II é, rajztjel

1897/98 I. III é " "

1897/98 II. " "

(wil. 1875 szept 17)

1898/99 I-II. 4. é. rajztjel

Molnár Viktor, államtitkár V. 311.

Koos Lajos

1895/96 - 1898/99

Ferkèpzomfoiskèvk.

103. l.

kél számára Ker. Szent János (1417) és Máté evangélista (1419—1422) szobrát mintázza, melyekhez 1428-ban Szt. István vértanu alakja csatlakozik. Mind a három szobor tökéletes bronzöntvény. A legmarkánsabb közülük Máté evangélista alakja. A másik kettőben még a gótikus formaritmus érvényesül. A huszas évek előtt mintázza G. Jézus megkeresztelésének és Ker. Szent János elfogatásának domborműveit Jacopo della Quercia sienai keresztelő kútja számára. Ez a két, nem éppen hibátlan relief, az átmenetet képviseli a két bronzportálé tábláinak relieffelfogása közt. Viszont a Porta del Paradiso bronztájképeinek stílusa érvényesül Szent Zenobius érből való ereklyeszekrényének domborművein (1440). Több sírlapot és egy koszorúttartó lebegő angyalokkal ékesített kicsiny ereklyeszekrényt is alkotott G., kinek utolsó műve a firenzei S. Egidio-templom márvány szentségházának, Bernardo Rossellino alkotásának, az Úr alakjával ékesített ércajtócskája. G. mint ötvös sok kis remekművet készít előkelő rendelői számára, de ezekből semmi sem maradt ránk. G. jelentékeny szerepet játszik a firenzei székesegyház kupolájának építkezési munkálataiban és a templom számára üvegablakokat is fest. Ezenkívül jelentékeny művészettörténeti író. Emlékiratai (kommentárjai) a renaissance legelső elméleti és művészettörténeti forrásmunkái közé tartoznak. (Kommentárokkal kiadta J. v. *Schlosser*, Berlin, 1912.) Adatai megbízhatók s forrásul szolgáltak sok későbbi írónak, így az ú. n. Andriuno Magliabecchianónak és Vasarinak is. G. Donatellóval és Luca della Robbiával kétségtelenül a korai quattro-

Kovós Lajos

rozl. Szentkirály 1875

Rk. 8 gmn.

1895/96 I. osztály

rjel.

V. 294, 295. — =)

Melius Péterpnek Pál apostol kolossei levelét magyarázó munkája V. 293, 294.

MDK

Koós Lajos

két rajza (illusztrációk) repr.

(H. L.: Rendőrök, szerelmesek, nyaralók.)

Ország-Világ, Bp. 1957. december 24. 10. l.

Kodály Lajos

Baranya megyei Tanácsa képzőművészeti díjá-
nak második fokozatát kapta.

Dunántúli Napló 1965. nov. 6.

Kóós Lajos fametsző

Szöreg művel nem emlit.

Csányi Lákló:
Szekszárdi tudósítás

Szabántúli Napló 1964 dec. 13

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Koós Lajos

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

1965 JÚL 4.

1021

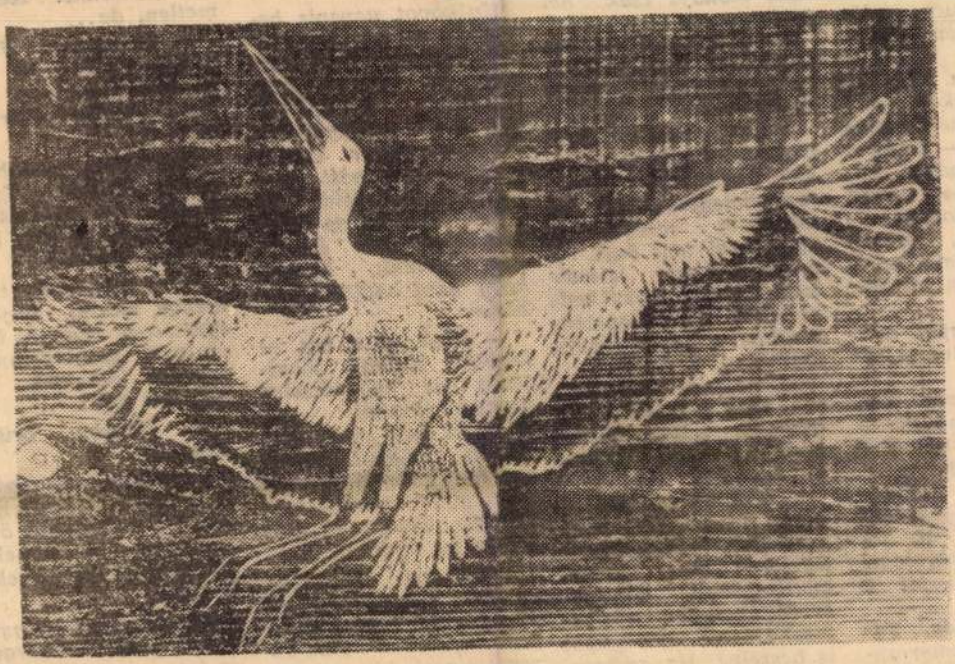

Koós Lajos: GÓLYA

(A Dél-dunántúli képzőművészek tárlatának anyagából)

povics. — Ha
c sem érdek-

esen feladta a
amikor — a
tkező jelentés
ött — teljesen
minden kü-
élzás nélkül
Kulkovhoz:
lem, holnap
udom adni.
nem leszek

felkapta a fe-
kintve tekin-

igyázok ám,
eg legyek, —
sietve Gri-
povics.
zért ne haj-
át, — szólalt
anul a fő-
betegséggel
éfálni. Mi a

kélység. Ta-
gyomorron-

— mondta
barátságosan
e Tyelenocs-
— Üdvöz-

fáj?

— »Megvan!! — örvendezett Tyelenocskin. — Megtaláltam a közös témát!«

Végre boldog volt. Órákig elüldögélt a főnök irodájában. Gyakran »betegeskedett«, és majdnem mindig a gyomrával volt baja. S minél többször játszotta a beteget, annál kedveltebbé és rokonszenvesebbé vált a főnöke szemében.

Nyugodtan mondhatjuk, ezek a színlelt betegségek tették Tyelenocskint olyan hirtelen főmérnökké.

Mindig ugyanazzal a bajjal küszködött, mint a főnöke. »Szenvedett« légcsőhurutban, torokgyulladásban, gyomorsavtúltengésben, a gyomorhurutról már nem is beszélve. Ha az igazgató tüdejének bal csúcsán megjelent egy sötét folt, akkor megjelent az ő tüdején is. Egyszer a tüdőgyulladás

Kulk
utalták
fürdőhe
kint e
ijesztet
ten, m
De ugy
nyugtat
tól nem kell félni. Elvégre orvosok is vannak a világon! Én bízom bennük, hiszem, hogy nem hagynak cserben.«

— Csak az a baj, — közölte Kulkov sóhajtozva és nyögdécselve Tyelenocskinnal, — hogy ki kell majd állítani a kórlapot. Rengeteg herce-hurca. Vérvétel, gyomornedvvizsgálat, stb. Tudja, én nem bírom az ilyesmit.

— Valerij Petrovics, — szólt Tyelenocskin — én mindent megteszek a főnökömért. Tűzön-vízen, orvosi vizsgálaton keresztül megyek érte, ha kell. Én majd elintézek mindent.

— Nem értem. Hogy gondolja?

vatta Kulkov Tyelenocskint, s papírdarabjaira meredve alig hallhatóan mondta:

— A vizsgálat eredménye szerint teljesen egészséges vagyok. Nem utalnak szanatóriumba, üdülőbe küldenek. Ehhez mit szól?

— Nagyon örülök, hogy...

— Örül?! — ripakodott Tyelenocskinre Kulkov. — Szóval örül. Rendben van. Elmehet. Végérvényesen elmehet! Érthető?

Tyelenocskin nagynehezen haza vánszorgott, és lerogyott a diványra. Érezte, hogy most igazán megbetegedett. Életében először.

(Fordította:
Baraté Rozália)

Koós Lajos.

grafikus

A Magyar-Szovjet Barátság Képzőművészeti Kiállításon szerepelt „A Mojszejev Együttes és az Állami Népi Együttes tapasztalatcseréje" c. fametszete, mely a Magyar-Szovjet Társaság grafikai pályázatának III. díját kapta. (említve.)

Uj Világ, 1952. März. 20.

Koos Lajos fametszömüvész.

Uj Világ.1952.12.sz.márc.20. 7.l.

Grafika.

" A Majszejev együttes és az állami népi együttes tapasztalatcseréje"

Koos Lajos fametszetje.

Uj Világ.1952.12.sz.márc.20. 7.l.

Koós Miklós

agyafiparos

Miskolc

a XIII csop. (agyafás üvegipar)

furyjeuch kiner. tagja

Közlezrkiáll

1178. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Patria" r.-t. Budapest — 485418

KOÓS MIKLÓS
kőedénygyáros Miskolcon 1885.

Horváth Béla- Marjalaki Kiss Lajos- Valentiny Kár.
Miskolc, 1962. 50 l.

Koós Miksa

miskolci kőedény-
gyáros

lád
2

Szendrei: Miskolc
város tört. IV. k.
Bp. 1911. 737. l
738. l.

lovon ül, ~~s teljesen vérste öltözött hadvezér~~ Emyry-
gányt tart és ~~jobbra nézve~~ a mellette álló vitéznek ad
ddal és pajzszal kezében épen indulóban van. ~~A~~
va
to is vértezett. A háttér hegyes vidék. Felirata a
xban:

a öltözött Magyar
vezér
harnischter Ungarischer
Herr
er Edler Bikkessy pinxit
eyer sculpsit
76."

etei a rézlapnak 26·5: 18·4 cm.
K.

026 (szines).

oniens Dewohner. Wien, Cappi 1816.

217/96 № 80.

KOÓS MIKSA, keramikus

A miskolci Koós István alapitotta porcelán és majolik gyárat, már ő üzemelteti. tiz évig. Közben 130.000 forin tőkével átkerül az Agyagipar Részvénytársaság kezelésébe. Koós az igazgatója. 1896. máj. l.-ig, amikor a gyár nehézségei miatt lemond. 120.old. 32. jegyz

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

KOÓS MIKSA, keramikus

A miskolci edényeket többször és többféleképen minősitették, kategorizálták, nemcsak technikai kivitel, de orientáció szerint is. Igy a KOÓS-gyár "magyaros diszü" kőedényeket, konyha- és háztartási berendezéseket, majolika disztárgyakat gyárt, többnyire máz alatt diszit.
133.old. 66.jegyz

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMANN OTTÓ MUZEUM ÉVKONYVE, X. 1971. Miskolc

KOÓS MIKSA, keramikus

Miskolci gyárában a tapolcai egyszerűbb kvarc nélküli összetétel könnyen munkálható, alacsony hőfokon égethető, de porózus edények. Igy Koósnál az első és második RT. idejében készült miskolci edények kétszer oly vastagok, mint a Mildner-Gráfl korszak edényei. 132.old.

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

KOÓS MIKSA, keramikus

A jó tapolcai agyag csábitotta a kőedénygyár felállitására, de addig nem fogható hozzá, mig a kir. kincstárral -melynek telkén festődéje feküdt-nem sikerül megegyeznie. 131. old.

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény- és porcelángyár történetéhez 113. old.

A [illegible] MÚZEUM ÉVKÖNYVE, I. 1971. Miskolc

Koos Pál

Felszabadulás

Népmüvelés 1975/11/39

Koos Pál

Október 18-án nyilt meg az országos fotóművészek kiállitása,melyen szerepelt Dallos László/Szombathely/,Darkó Istvám/Budapest/, Koos Pál/ Salgótarján/,Balogh István Szilárd / Csongrád/,Kerekes Bábor/ Budapest/,Balogh Ferenc?Békéscsaba/.

Népmüvelés 1975/11/39

Keós Tibor MSK

épitész

Mihályi Ernő: Művészei élet Pannonhalmán.
Pannonhalmi Szemle 1943. 276, 277,278.o.

Koós-Zoltán úttörő (ill. kisdoboz)

Nagybátonyban gyermekrajz-pályázatot hirdettek, „Nógrád megjénk a Palócföld" ímmel, melyre beküldött rajzáért jutalomazásba részesült.

Nógrád, 1974. máj. 30.

Koos Róbert

tekep rapoli ?

Laid

Gerecze

A mumentekek

768 l

M.D.K.

Koós Soma, keramikus

Miskolcon volt kőedénygyára 1885-1893 között. 248.o.
21.jegyz.

Molnár László: Az Apátfalvi keménycserépgyár a XIX. század utolsó harmadában./kb.1967-1894 között./. 241.o.

Az Egri Múz.Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok közleményei. 1967. Eger, 1967

Kocs Pál

Magyar iparművészet az
ezredfordulón 2003

151. l.

160. l.

Annex 1

Task No.24: Pilot carcinogenicity administration route), Toxicokinetic par

Project number 0311: 28-day oral a route), non-GLP

Individual concentrations [p 20 mg/kg/day nominal dos			
Males			
BNP-166	M-COOH	M-OH	BN
721	bql	746	
704	bql	1620	9
2060	2250	3910	5
1760	2000	3030	2
1460	bql	2960	7
2100	bql	2710	1
1900	bql	3600	9

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Koós Pál

NÓGRÁD
1980 SEP 7

. Koós Pál fotokiállítása

1071

Tegnap zárult Salgótarjánban a megyei József Attila művelődési központ üvegcsarnokában Koós Pálnak, a megyei fotoklub elnökének kamarakiállítása, amelyet mintegy kétezer látogató tekintett meg. Koós Pál nyolc éve készít fotókat, ez idő alatt kamarakiállításig eljutni szép eredménynek tekinthető. A szerző erőssége mindenekelőtt a színházi fényképezés, kiállított negyven képének körülbelül a fele e témakörben adott számot eddigi munkásságáról. Aktjai esetenként még kiforratlanok, annál figyelemre méltóbbak viszont épületfotói. Az épülő város új objektumainak elsősorban kis részleteit örökítette meg, hangsúlyozva azok strukturális elemeit. Láthattuk országos kiállításon korábban már szerepelt fotóit is, köztük a Tél, a Tánc stb. című felvételeket. A tárlat anyagából néhány hét múlva Szolnokon nyílik kiállítás.

Azt most építik. Tehát, g
nyörködhet a látogató a c
dálatos felhőkarcolókb
üvegpalotákban és szörny
ködhet a város peremén épü
vályogviskók láttán.

Kik népesítik be ezeket a
épületeket? Milyenek az em-
berek, akik októberben, a
XIX. Nyári Olimpiai Játékok
idején a házigazda szerepét
töltik be? A sablonosnak tű-
nő kérdéseket az teszi izgal-
massá, hogy a spanyol hódí-
tást megelőzően magas kultú-
rájú indiok lakták e földet.
Ugyan kevés hírmondó akad
már belőlük, akikre azt lehet
mondani tiszta vérű indiok.
Ám három, három és fél mil-
liónyi őslakos él még ma is
távol a modern világ zajától
fittyet hányva az évszázadok
alatt végbement válto

... ál-
... áttelepülőket —
akik alkalmazkodtak a mexi-
cóiakhoz —, követték az ag-
resszívebb természetű protes-
tánsok. 1827-ben már tizen-
hétezernél több északi állam-
polgár élt Texasban... Az ő
vélt sérelmük indította el azt
a háborús lavinát, amelynek
eredményeként Mexico jelen-
legi területét meghaladó or-
szágrészt kénytelen volt át-
engedni az északiaknak for-
mális és nvevetséges tizenöt-
millió dolláros kártérítés fe-
jében. Kalifornia, Nevada, Uj-
Mexico, Arizona és Texas

Kocsis Zsófia batikművész

Kiskőrösön nyílt meg
Kiállítása.

– : Mesebeli motívumok textilképeken 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. május 18.

Koós Zsófia

batikmüvész kiállitása a kiskörösi városi müvelődési központban máj. 17-én nyilt meg. A müvész hosszu éveket töltött Indiábab. Most bemutatott 4o textilképén is indiai motivumokat dolgozott fel.

Magyar Hirlap 1975 136/13

Iparostanoncziskolai tanitók orsz. egyesülete
(Sopron) VI. 227

Kóósch Jenő

Műcsarnok épilesz Bpest
1924. tav. kiáll 509

Kóós Jenő épilesz

Attila körút 2.
1926. angol. magy. kiáll 432, 433

hanem irányt adók is, aminek gyakorlati kihatásai sem maradhatnak el.

Budapest, 1927. évi április hó 21-én.

Feyér Gyula s. k. — *Dr. Gállik István* s. k.
Hoffer Imre s. k. — *Irsik László* s. k.
Majorossy Gyula s. k. — *Marschalkó Béla* s. k.
Marusák Dezső s. k. — *Kenessey Béla* s. k.
Koiss Géza s. k. — *Litschauer Lajos* s. k.
Dr. Szabó Gusztáv s. k. — *Vucskovics Zoltán* s. k.
Dr. Lósy-Schmidt Ede s. k.

Bírálati jegyzőkönyv a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1926/27. évi Kéler Napoleon tervpályázatára beérkezett művekről.

A tervezés tárgya: vadászlak a Börzsöny-hegységben, a kiadott programm és helyszínrajz figyelembevételével.

A bizottság sajnálattal állapítja meg, hogy a pályázatra, melynek tárgya különösen a fiatalabb tagok részére kedves, fantáziát foglalkoztató feladat volt, csupán 3 terv érkezett be szabályszerűen lepecsételve.

A felbontás sorrendjében beérkezett tervek közül az 1. sz. „Nimród", 2. sz. „Hangulatos" jeligéjű, míg a 3. sz. terv jelige nélkül érkezett be. A pályázók közül a jelige nélküli távlati képet is adott, míg a másik kettőnél ez hiányzik. Bírálóbizottság megállapította, hogy az Egylet titkári hivatala által a pályázók részére kiadott programmból ugyanis kimaradt a távlati kép követelése, míg a Közlönyben közölt programm ezt is követeli a pályázóktól.

Bírálóbizottság, mivel a távlati kép hiánya így a pályázók hibáján kívül álló ok miatt nem készült el, eltekintett ezen hiánytól s mindhárom tervet elbírálás alá vonta.

1. sz. terv. Jelige „Nimród".

Elhelyezése a kijelölt területen általában megfelelő. Alaprajzi elrendezése kissé terjengős, különösen a konyhai szárny elnyujtott. A részleteket illetőleg a következő hibákat kell megemlíteni.

Az épület bejárata a szélnek kitett oldalon elhelyezve nem helyes, az előtér túlnagy. Az ebédlő jó formájú, de a bejárata nagyon a sarokba van szorítva s a két szembenfekvő oldalon elhelyezett ablakok révén huzatos s a túlsok nyílás miatt bútorelhelyezésre nem marad elég falfelület. Pipázó elhelyezése az ebédlő középvonalában jobb lett volna. Személyzeti szoba a belső kiszolgálás miatt kissé távol esik. Konyha és kamra általában megfelel. Pincelejáró elhelyezése kiszolgálás szempontjából egyáltalán nem helyes.

Vadőrlakás megosztása két emeletsorra nem célszerű, kicsiny a kamrája s túlszük az emeletre vezető lépcső; mely egyáltalán erőltetett megoldású.

Általában az egész alaprajz diszpozíciója nem kiegyensúlyozott.

Az emeleti hálószobák elhelyezése terjengős, sok folyosó révén drága, a négyágyas háló túlnagy.

Pincében elhelyezett ivószoba kissé nagy, talán borospincével felcserélve helyesebb lett volna a megoldás.

Az architektúra nem egységes és inkább városi lakóház, mint vadászlak képét nyujtja. A két magas oromfal, s az emeleti középrész csatlakozása hózugok miatt helytelen. A klozethelyiségeket magában foglaló épületrész egész kiképzése kezdetleges s elüt az épület egyéb részeinek jellegétől.

2. sz. jelige. „Hangulatos".

Általános elhelyezése megfelelő, tömör szimmetrikus alaprajzi megoldással általában jól csoportosítja a külön rendeltetésű helyiségeket.

Az épület magja az ebédlő és pipázó; talán jobb lett volna elkülöníteni egymástól e két helyiséget. Egyébként a belső kialakítások s az emeletre vezető lépcső, jó képet ad.

A belépő széltől védett helyen való elhelyezése jó s a mosdó, ruhatár, személyzeti szoba kapcsolata helyes.

A vadőr lakása szintén jól fekszik. A konyha és ebédlő közötti tálaló, mivel nem szellőztethető s nem világos, nem jó.

A pince megközelítése konyhán és megvilágítás nélküli lépcsőn keresztül nem megfelelő, egyébként jó beosztású.

Az emeleti helységek csoportosítása általában jó, csupán a túlnagy hall s talán a kilátó veranda fölösleges. Az egyágyas szobák hibája, hogy ablakkönyöklőfalainak az előtte lévő részek miatt túlnagy, cca 1·6 *m* a magassága, ami a kilátást a szobákból elzárja.

A földszinti terem fölötti vasbetongerendás, nagy fesztávú mennyezet alkalmazása a nagy szállítási nehézségek s költségek miatt nem kívánatos, valamint a vékony kőfalak szerkezetileg nem helyesek.

Architektúrájában igyekszik a festői megjelenítésre, kőlábazat, magas tető, favázas erkély, szerkezetileg megfelelő megoldások. Hibája azonban, hogy a földszint középső részének belső magassága kelleténél több s így különösen az ebédlő előtt lévő terrasz faoszlopai túlmagasak lettek.

A két legömbölyített, kiugró sarokrész az egészhez nincsen arányban tartva s a felettük lévő négyszögű alaprajzi tetőmegoldás mesterkélt, nem ad jó képet.

Egyébként gondosan megrajzolt munka.

3. sz. jelige nélkül.

Tömören csoportosítja a helyiségeket s figyelemmel a szélirányra, a bejáratot az erdőőrlakás elhelyezésével védi meg. A terv általános diszpozíciója, a helyiségek sorolását illetőleg, általában helyes, azonban a méretekben helyenkint kényelmetlenül szűkké válnak egyes helyiségek, így az ebédlő 4 *m*-es szélessége kevés. A vadőr konyha és kamrája kicsi, a pitvar 80 *cm* szélességgel túlkeskeny.

Jó ellenben a vadőr lakásának az épület egyéb részeivel, különösen az urasági konyhával s pincével való kapcsolata. Az urasági kamra kicsi. Ruhatár jó arányú s a fegyverállvány itteni elhelyezése sikerült. A legények szobája azonban a konyhától kissé távolesik.

A pincekialakításnál helytelen, hogy az ivó csak a pincén keresztül közelíthető meg, egyébként elhelyezése s a kapcsolata a konyhával, belső helyiségekkel, vadőrlakással helyes.

Az emelet, mely teljesen a tetőtérben képeztetett ki, úgy beosztásra, mint nagyságra általában megfelel.

A jól méretezett kőfalak s nem nagy fesztávolságú famennyezetek a helyszínen termelhető anyagokból jól elkészíthetők, egészséges szerkezeteket adnak.

Homlokzatilag a vidék figyelembevételével s a helyi anyagok felhasználásával igyekszik festői alakítást adni az épületnek.

S úgy a szerkezeti kiképzést, mint az architektónikus felépítést illetőleg, megfelel a terv az ezirányban támasztható követelményeknek s kellemes, nyugodt vonalaival jól fog az épület a kijelölt helyen megállni.

Előadottak alapján a bizottság a 3. számú, jelige nélkül beérkezett tervnek javasolja egyhangúlag a díjat kiadni.

Budapest, 1927 február 28-án.

Tervezője: *Koósch Jenő* okl. ép.

Schmuck János s. k. — *Prokisch János* s. k.

Pályázatok kiírása.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1927/28. évi építészeti nagypályázata.

1. Az építészeti nagypályázat tárgya: egy nagyobb vasúti állomás felvételi épületének tervezése.

2. Pályadíjak: első díj az egyleti aranyérem és a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által rendelkezésre bocsátandó I. díj — vagy az egyleti aranyérem, melyhez az Egyesület a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól

Magyar Szárnyaskerék. Bpest, 1926. VII. évf.
Mathematikai és Physikai Lapok. Bpest, 1926. XXXIII. évf.
Mezőgazdasági Technika. Bpest, 1926. IV. évf.
Mértékügyi Közlemények. Bpest, 1926. VI. évf.
Miskolc thjf. város hiv. értesítője. Miskolc, 1926. X. évf.
Munkaügyi Közlöny. (Magyar Iparfelügyelő.) Bpest, 1926. XIII. évf.
Műszaki Szemle. Bpest, 1926. I. évf.
Szabadalmi Közlöny. Bpest, 1926. XXXI. évf.
Századok. Bpest, 1926. LX. évf.
Technika. Bpest. 1926. VII. évf.
Természettudományi Közlöny. Bpest, 1926. LVIII. évf.
Textil. Bpest, 1926. VI. évf.
Tiszántúli Ipar és Kereskedelem. Debrecen, 1926. II. évf.
Turán. Bpest, 1926. IX. évf.
Üzlet (Az). Bpest, 1926. XXI. évf.
Vas- és fémipari közlöny. Bpest, 1926. V. évf.
Vas- és fémmunkás. Bpest, 1926 VI. évf.
Vasúti és közlekedési közlöny. Bpest, 1926. LVII. évf.
Vállalkozók Lapja. Bpest, 1926 XLVII. évf.
Városi Ujság. Bpest, 1926. II. évf.
Városok Lapja. Bpest, 1926 XXI évf.
Vegyi Ipar. Bpest, 1926. XXV. évf.

2. Németnyelvűek:

Archiv für Eisenbahnwesen. Berlin 1926 49 Jahrg.
Bauingenieur. (Der) Berlin, 1926 7 Jahrg.
Bautechnik (Die). Berlin, 1926. 3 Jahrg.
Beton und Eisen Berlin. 1926 XXV Jahrg.
Braunkohle. Halle a. d. S. 1926 XXV Jahrg.
Brückenbau (Der) (Der städtische Tiefbau.) Heidelberg, 1926. 17. Jahrg.
B. B. C. Mitteilungen Baden (Schweiz). 1926. XIII. Jahrg.
Chemiker Zeitung. Cöthen, 1926 50. Jahrg.
Chemische Industrie (Die) Berlin, 1926 49 Jahrg.
Chemische Rundschau. Budapest, 1926 III Jahrg.
Deutsche Bauzeitung. Berlin, 1926. 60 Jahrg.
Dinglers politechnisches Journal. Berlin. 1926. 108 Jahrg.
Elektrische Betrieb (Der). München u. Berlin, 1926. 24 Jahrg.
Elektrotechnik und Maschinenbau. (E. u. M.) Wien. 1926. 44. Jahrg.
Elektrotechnische Zeitschrift. (E. T. Z.) Berlin. 1926 47. Jahrg.
Gas- und Wasserfach (Das) (G. W. F.) München. 1926. 69. Jahrg.
Gesundheits-Ingenieur. München. 1926. 49. Jahrg.
Glasers Annalen. Berlin 1926. 49. Jahrg.
Glückauf. Essen, 1926. 62. Jahrg.
Hanomag Nachrichten. Hannover, 1926. XIII évf.
Ingenieur-Zeitschrift. Teplitz-Schönau, 1926. 6. Jahrg.
Innen-Dekoration. Darmstadt, 1926. XXXVII. évf.
Maschinenbau. Berlin. 1926. 5. Jahrg.
Moderne Bauformen. Stuttgart, 1926. XXV. Jahrg.
Organ für die Fortschritte des Eisenbahnwesens. Wiesbaden, 1926. 81. Jahrg.
Stahl und Eisen. Düsseldorf, 1926. 46. Jahrg.
Schiffbau und Schiffahrt. Berlin, 1926. XXVII. Jahrg.
Technik und Wirtschaft. Berlin, 1926. XIX. Jahrg.
Ungarische Jahrbücher. Berlin, 1926. VI. Jahrg.
Wasmuths Monatshefte für Baukunst. Berlin, 1926. X. Jahrg.
Werkstattstechnik. Berlin, 1926. XX. Jahrg.
Zeitschrift für angewandte Chemie. Leipzig, 1926. 39. Jahrg.
Zeitschrift für Bauwesen. Berlin, 1926. 76. Jahrg.
Zeitschrift für Flugtechnik und Motorluftschiffahrt. (Z. F. M.) München, 1926. 17. Jahrg.
Zeitschrift des Österreich. Ingenieur- und Architekten-Vereines. Wien, 1926. 78. Jahrg.
Zeitschrift des Vereins deutscher Ingenieure. (V. D. I.) Berlin, 1926. 70. Jahrg.
Zeitschrift für Vermessungswesen. Berlin, 1926. LV. Jahrg.
Zeitung des Vereins Deutscher Eisenbahnverwaltungen. Berlin, 1926. LXVI. Jahrg.
Zentralblatt der Bauverwaltung. Berlin, 1926. 46. Jahrg.

3. Különféle külföldi lapok:

Časopis československých Inženyru. Technicky Obzor. Praze, 1926. XXXIV. évf.
Electrical Communication. New-York, 1926.
Engineer (The). London, 1926. 71. évf.
General electric review. 1926. Vol. XXIX.
Ingegneria. Milano, 1925. V. évf.
L'Ingegnere Italiano. Roma, 1926. VIII. évf.
Institution of Civil Engineers (The). London, 1926.
Metallurgist (The). (Supplement to The Engineer.) London, 1926.
Revue de la Société des Ingenieurs et Architectes Bulgares à Sofia. Sofia, 1926. XXVI. évf.
Teknisk Tidskrift. Stockholm, 1926. 56. Aergaeng.

Pályázatok eredményei

Az 1926. évi Hollán-pályadíjakat odaítélő bizottság jelentése.

Bizottságunk a Közlöny 1926. évi *Hetifüzeteiben* is több olyan cikkelyre akadt, amelyek, ha súlyra és terjedelemre nem is mérkőzhettek az alább jutalmazásra érdemesítettekkel, mégis legalább említésre méltóknak bizonyultak azért, mert szerzőik felvetett és tárgyalt témáikkal az önálló kutató és alkotó tevékenységnek egészen új útjait és területeit világították meg.

A Hetifüzetek e kisebb terjedelmű dolgozatai közül *Gellért Edének: Megjegyzések a feszített kötél elméletéhez* (34—37. sz.) című; *Jakóby Lászlónak: A fémöntődei homokról* (42—43. sz.) című, s végül: *Pattantyús A. Géza* dr.-nak: *A hajdúszoboszlói gázgyógyvizes kút technikai értékesítése* (15—16. sz.) című cikkelyét ítélte a Bizottság felemlítésre méltónak.

Figyelembe véve a pályadíj-szabályzat rendelkezéseit, a Bizottság az 1926. évi *Havifüzetekben* találta meg azt a két igen komoly felkészültséggel és önálló kritikával megírt tanulmányt, melyeknek szerzőit a pályadíjjal való kitüntetésre érdemesnek ítélte, és pedig méltányolva azt, hogy a szóbanforgó két cikkely, bár tárgyára nézve elüt egymástól, mégis terjedelme és önálló anyaggyüjtése folytán a szerzőket egymás mellé sorolja, az 1926. évre előirányzott 400 P-s Hollán-pályadíjat két egyforma 200 P-s díjra osztva ítélte a szerzőknek oda.

A díjnyertes szerzők: *Förk Ernő, Árpádkori templomaink típusai című* (Havifüzet, 9—12. sz.) és *Kelemen Móric: Az autóbusz fejlődése, szerepe és jövője a nagyvárosi közlekedésben, különös tekintettel Budapestre* című (Havifüzet, 7—8. sz.) cikkével.

Förk Ernő tárgyát több mint 14 lapon, 53 ábrával megvilágítva tárgyalja s miután rámutat egyes szakírók tévedéseire, a magyarországi és külföldi példák nyomán kimutatja, hogy árpádkori román emlékeink az első időkben — különösen székesegyházaink — olasz befolyás alatt épültek, míg később — az apátsági templomoknál — a cisterciták és premontreiek építkezései révén, mindjobban megerősödött a francia művészet befolyása.

Az úgynevezett *magyar-román típus* eszerint ennek a két külföldi behatásnak eredménye, míg a német mesterek befolyása inkább csak az északi országrészekben tapasztalható és tulajdonképen csak a gót stylus idejében érvényesül.

Szerző ezeket az új eredményeket közlő megállapításait tanulmánya gazdag illusztrálásával, és pedig részben saját eredeti felvételeivel támasztja alá. Értékes tanulmányával nemcsak a szakirodalmat gazdagítja s az idevágó ismereteket bővíti, ill. helyesbíti; de könnyed, élvezetes előadási modorával alkalmassá teszi dolgozatát arra is, hogy a nagyközönség érdeklődését erre s mindenképen nagybecsű kultúrhistóriai problémára ráterelje.

Kelemen Móric 49 lapra terjedő és 70 ábrával illusztrált közlekedéspolitikai tanulmányában nagyjövőjű, de máris aktuális kérdést tár elénk. Felfogása szerint a valamely világváros területén lévő összes közlekedési eszközöknek, mintegy élő organizmus egyenlő jogú tagjainak az egymással való versenyzés helyett egymást támogatniok és kiegészíteniök kell, mert a szükségtelen verseny végeredményben energiapazarlásra vezet.

A külföldi nagy metropólisok: London, Párizs, Berlin és Bécs, továbbá az amerikai városok közlekedési viszonyainak jellemzésén keresztül megállapítja az autóbusszal szemben támasztandó követelményeket, majd az autóbusz közlekedéstechnikai fejlődésének fonalán a különféle típusokat s azok szerkesztési elveit ismerteti. Az autóbusz előnyeit és hátrányait tárgyilagosan mérlegelve, a közúti vasutakkal való versenyére, nemcsak forgalomtechnikai, de üzemgazdasági nézőpontból is értékes következtetéseket von le. Mindezekből megállapítja az autóbusz természetes forgalmi területét.

A budapesti különleges viszonyokról éles, de tárgyilagos kritikával adván képet, leszögezi a nálunk szem előtt tartandó közlekedéstechnikai, üzemgazdasági és műszaki követelmények helyes irányelveit s ezzel nemcsak a fővárosi autóbusz-beszerzéseknél, hanem az egységes közlekedési programm megállapításánál követendő utat is jelzi.

Kelemen Móric tanulmányának értékét a világos és kellemes előadás, a helyes okfejtés, az anyag átfogó és rendszeres feldolgozása csak emelik. Megállapításai nemcsak tanulságosak,

MDK

Koosch Károly, épitész

Csorna Dezsövel közösen nyerték el a 4oo k.I.dijat A Wellisch-pályázat: egy falusi vidéken épülö müteremház.

A Magyar Epitömüvészek Szövetségének közgyülése. Vállalkozók Közlönye. Bp.1907.máj.29. 4.old.

K.D.K

KOPA Mária

1925-ben Nagybányán a Szabadiskola

tagja

Réti: Nagybánya .. 335.e.

MDK

Kopa Mária, festöm.

Hortenzia. Olf.

Ma gy.Képzöm.-nök Egyes. XXVIII.kiáll.-a a Magy. Divat-csarnokban. 1946.márc.30.-tól ápr.16.-ig. Kat.

M.D.K.

KOPA Miklós

1920-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya..... Bp. 1954. 334 l.

M.D.K.

KOPA Mária

1922-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja.

Réti: Nagybánya.... bp. 1954 335.1.

KOPA Mária

M.D.L.

1918-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya..... Bp.1954. 333.l.

KOPA Mária

M.D.K.

1919-ben Nagybányán aSzabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 195 . 333.l.

KOPA Mária Jenő

M.D.K.

1916.ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti:Nagybánya.. 1954. 332.l.

Kopa Mária
festő
XIV. Ő u utca 183

MKSz 1947

Kopa Mária

festő

l.

Törös Nagykörös

Népszám. kiáll.

kat.

~~Páutok bronzból VII 246.~~

Kopa Mária

festő

irod

Művészet 1943. 74. l.
(K. M. arcmárai)

Pusztadaroczi Dezső Pál
archepé, fentiről
Repr.

n. o. 75. l

Kopa Mária

festő

Arcmás

Férfi arckép

fenti művei.

Művészet 1943. 50. k

34, 35. l.

Kopa Mária

Árverési Csarnok aukciós kat.

36. sz. 1927 febr.

Viselet.

A jobbra száguldó uhlánus
Führer) széltől lengetett lobo
háttérben pedig házak bontakoz

Szines rm., mér. 13

140-91-8.

Kopa Mária

festő

Művészeti kiállítás 1943.

Művészet 1943. 17. l.

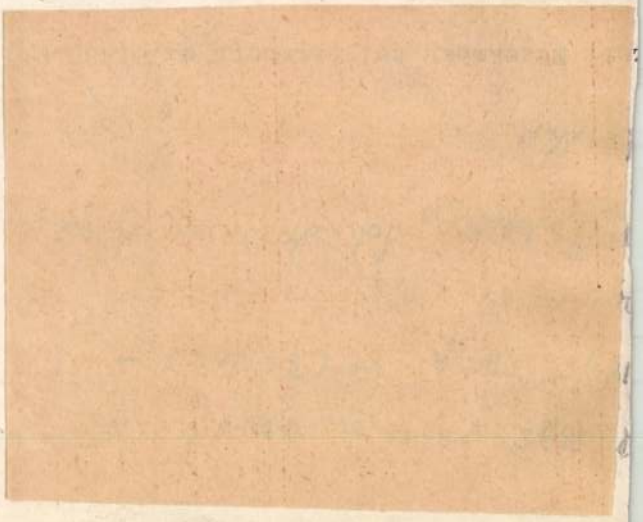

Andrea del Verrocchio (született 14.

Judit:

Egész alak, áll[illegible] és k
kard[illegible]ját és leereszteit balja
ja vállaira omlik, magas r
[illegible] kötötte.

Terracotta, mázas, a
~~Verrocchio~~ Ara 2700

Ltha: 1

45
600
2700

91

9

D

Kopa Mária

Virágok, repr.
Csendélet

Művészet 1943. 20. l.

LES MO
HISTORIÇ
HON

SOUS LES AUSPICES DU MINISTÈRE D

LE BARON J

PRÉSIDENT DE LA COMM

Kopa Mária

1919. Jan. MKE Kiáll. N. Halon

Nagybaczyai rezilet, olasz 300.–

Nagybaczyai rezilet, olasz ~~300~~ 300.–

~~Ermeck, równai Rózsársági~~

~~V. 256.~~

o n y szab. kir. város muzeuma.

őfelügyelőség !

kelt fh. 100/916. számu leira-
ben tisztelettel jelentem, hogy
z előadó ur Ő Nagyságaik részé-
uth Lajos-tér :/ szállást ren-

tem aziránt is, hogy az Urakna
nekem azonnal tudomásomra adas-

Kopa Mária

[32 – 237. sz. a. a Képrö-
művezeti szabadiskola 1918.
évi ~~[illegible]~~ kiállításán –

Kép szab. 13 l.

Haller József

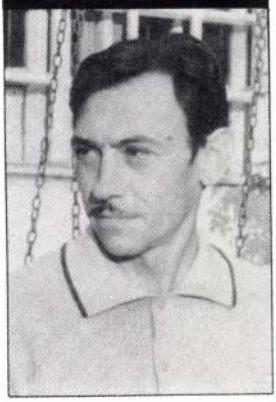

Address
4300 Tirgu Mureş
Marosvásárhely,
Str. Bolyai nr. 5
Tel.: 954—26836
Romania

1935 január 24-én született Szatmárnémetiben. Tanulmányait a kolozsvári Képzőművészeti Líceum festészeti szakán kezdte, majd 1959-ben a Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán szobrászati szakon fejezte be. 1959-től állít ki rendszeresen. 1960-tól a marosvásárhelyi Állami Bábszínház díszlettervezője. A grafika mellett 1965-től kötelezte el magát. Egyéni tárlatai: Marosvásárhely (1970, 1976, 1977, 1978, 1980), Szatmárnémeti (1975, 1981), Kolozsvár (1981), Németország (Siegen 1979). Képei külföldi közös tárlatokon is szerepeltek: Spanyolország (Barcelona, 1975), Németország (1979, 1984, 1989), Hollandia (1982), Lengyelország (1985), Egyesült Államok (1990), Magyarország (1990) és Franciaország (1991).

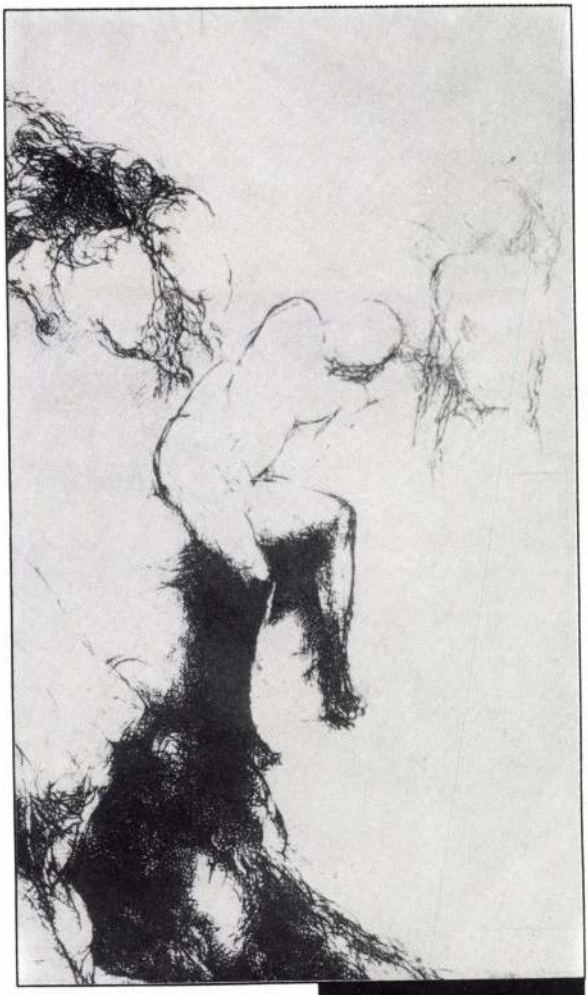

Lovas
tollrajz
47x28 cm

Address
3400 Cluj-Napoca
Kolozsvár
str. Inocentiu Micu Klein
Nr. 17
Tel.: 95-114678
Romania

Énekes
aquatinta

Kopacz Mária

1941 december 21-én született Marosvásárhelyen. A kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán szerzett diplomát 1967-ben. 1968-tól állít ki kolozs megyei és országos tárlatokon. Munkái 1973-ban olaszországi csoportkiállításon szerepeltek. Egyéni tárlatokat rendezett Marosvásárhely, Kolozsvár, Nagyvárad, Iaşi, valamint Bazel galériáiban.

12-erdélyi képzőművész.
Bp 1992

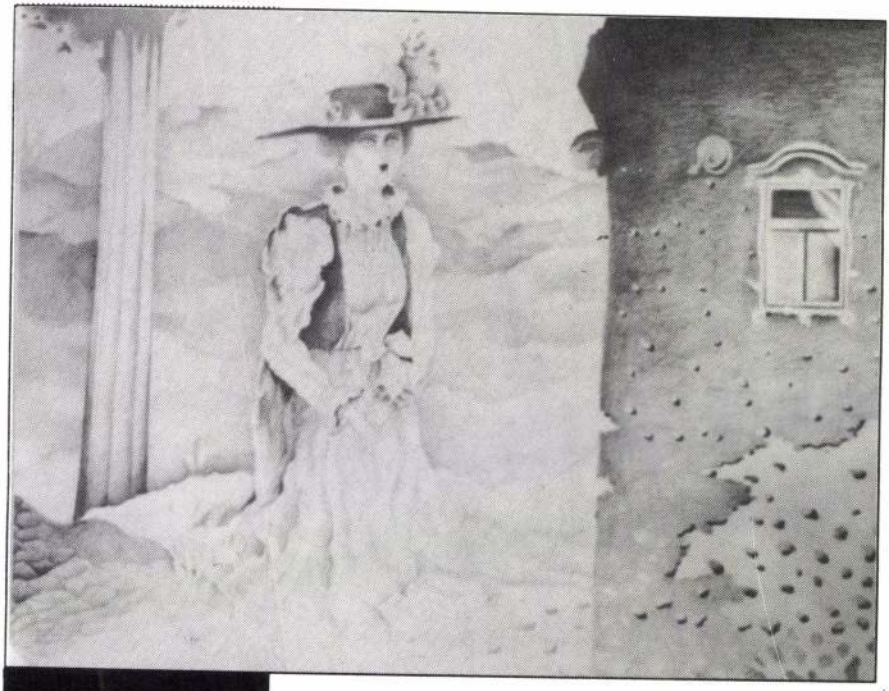

KOPACZ Mária

Szilva Károly

A földreszállás pillanatában

[Kopacs Mária]

17/37. Bp. Fiatal Művészek Klubja, 1984

Magyar Hirlap, 1984. febr. 14. 6.

bed, 1961,

tben lévő
művészet-
pözőséget

KOPACZ Mária

Chikán Bálint

Kopacz ~~Márta~~ Mária kiállítása
—Fiatal művészek klubja

Új Tükör, 1984. jan. 22. XXI. évf. 4. a. 3.

ll

Nancy Graves (USA):
Alátámasztott behatolások
III–5–90, 1990,
patinázott bronz és acél,
50×71×48 cm

made their selections with the best intentions, and that the works we can seen here give more or less an idea of contemporary art or at least of some of it.

What do these works show about the situation and possibilities of sculpture after concept and minimal art? The first impression is that they show the influence of the "new painting". *János Frank* has put the works of *Nancy Graves* in the foreground so that visitors stumble against them instantly. Beautiful like the meeting of a far and a spanner in the air — could one say but Nancy Graves does not aspire to the beauty of the metapherical references of surrealists, she utilizes more direct effects. She wants to be attractive and emotional and she is both. Ten years ago she exihibited her paintings in Budapest at the American painting exhibition arranged by *Barbara Ross*, and these sculptures seem to have stepped out from her pictures. This is what she wants

KOPACZ MÁRIA
grafikusművész

Kopacz Mária: A babiloni karperec.
Kolozsvár-Napoca, Dacia, 1984.

Ismerteti:
Burján Gál Emil: A várakozás boldogsága.
Igaz Szó, XXXII.évf. 9.sz. 1984 szept.
276-277. old.

Veress József:

Post scriptum KOPACZ MÁRIA kiállitásáról.

Utunk, XXVIII.évf. 31./1292./sz. 1973.
aug. 3. 11.old.

KOPACZ MÁRIA és LAURENTIN BUDA
közös kiállitása a Képzőmüvészeti Alap marosvásárhelyi Galériájában./rövid hir./

Utunk, XXXI.évf. 32./1449./sz. 1976. aug. 6. 8.old.

Kopacz Mária grafikus

- 1 grafika

Igaz Szó 1973/9

450 Ft

Kopacz Mária grafikus

„Kőművesek Kelemenné"
(-grafika)

Igaz Szó 1972/6. 801old

Kopacz Mária grafikus

„Némafilm"
„Márciuska"
„Elmyomás"
} grafikár

Igaz Szó 1972/3 413, 414, 454 old

Kopacz Mária grafikus

„Esti sípszó" } rézkarc
„Egyensúly" }
„Bogár" - tusrajz

Igaz Szó. 1971/6
903, 914, 952 old

Kopacz Mária

„Akrobatál"

A Hét. 1976 ápr. 2

Kopacz Mária, [ ]

Komponició:

Repr

Kopacz Mária: Zorzi boltja

920.
oldal

Tiszatáj, Szeged 1970. október.

XXIV/10

Kopacz Mária, [ ]

[Romániai magyar képző művész.]

„Erzsébetek" c. Műve : Repr.

— : Kompozíció 914.

Tiszatáj, Szeged. 1970. október XXIV/10.

Kopacz Mária [ ]

Kompozíciók:

Repr.

Kopacz Mária: Hajnali konklúzió 989.

Tiszatáj, Szeged. 1970. október XXIV/10.

Kopacz Márin, [ ]

Kompozíció :

Repr.

Kopacz Márin: Harasi pár 981.

Tiszatáj, Szeged. 1970. október XXIV/10.

KOPACZ Mária *101*
Marosvásárhely, 1941. december 21.
IA Képz. Főisk. Kvár, grafikus

Banner Erdély

Kopasz Mária

-grafikáival szerepelt 1978 május 15-én a Komáromi Galériában megnyílt „Grafikusok a szülőföldről" kiállításon

(Komáromi Hírek)

Komárom 1978/5

Kopacz Maria

„Internat"

- grafika

Konin 1977/5 374 old

KOPACZ MÁRIA

„Akrobatár"

grafika

Kortárs 1977/1-2 42old.

KOPACZ MÁRIA

Kopacz Mária grafikáiról reprodukciókat közöl:

Igaz Szó, XXIX.évf. 6.sz. 1981 junius.

KOPACZ MÁRIA

A kolozsvári Kisgalériában Kopacz Mária grafikáiból nyilt kiállitás 1981 ápr. 24.-én. /rövid hir/

Utunk, XXXVI.évf. 19.sz. 1981. május 8. - 8.old.

KOPACZ Mária

Romániai Magyar Szó 1990 V. 11.

GRAFIKUS EURÓPA

Berlinben járt, Berlinből jött meg a Kolozsvárt élő és alkotó neves grafikus, **KOPACZ MÁRIA.** Az Intergrafik elnevezésű nemzetközi kiállításon vett részt munkáival, s egyben hivatalosan — és egymagában! — képviselte ott a hazai Képzőművészeti Szövetséget, annak grafikai alosztályát. Ilyen se volt még, kaptuk fel a fejünket a hírre. Hogy romániai magyar képzőművész kapjon efféle nemzetközi megbizatást.

— A bukaresti grafikai vezetőség javasolt, meglepetés volt számomra is.

— Ez a küldetés azt jelentené, hogy új szelek fújdogálnak az Unió háza táján?

— Remélhetőleg. Bár közrejátszhatott ebben az is, hogy a berlini Intergrafikon, ez triennálé munkáimmal már két ízben szerepeltem, legutoljára három évvel ezelőtt Különben Romániából mindig olyan 5—6 művész szokott kiállítani, s ez most is így volt. De az az érzésem, hogy ennek a nagyon rangos nemzetközi grafikai triennálénak nem volt kellő publicitása nálunk. Például azt hiszem, nagyon sok művész nem tudta, hogy nem csak Bukarest felkérésére és jelölésére lehetett munkákat küldeni, hanem egyénileg is, és ezért a román anyag nem mindig tükrözte legjobbjainknak a munkáját.

— Ez a mostanira is érvényes?

— Igen. A legreprezentatívabb volt Lukács Bálás Ethel, aki két nagyon szép fametszetével vett részt.

— Milyen célzatú, milyen grafikai törekvéseket ölel fel ez a triennálé?

— Ez tematikus, erre mondják, hogy „elkötelezett" grafika az emberiség nagyhorderejű kérdéseivel foglalkozó grafikai lapokat, műalkotásokat részesíti előnyben.

— Valamiféle mozgalmi, politikai agitatív jellege volna?

— Is. Mondjuk ilyen, hogy környezetvédelem, harmadik világ, elnyomás, apartheid-rasszizmus-fajgyűlölet ellenesség és tiltakozás...

— Az például a jelenléteddel, munkáiddal tudatosult-e, hogy magad is egy etnikumnak, nemzeti kisebbségnek vagy a tagja? Hogy te tulajdonképpen a romániai magyar képzőművészetet képviseled?

— Ez senkit sem érdekelt ott. Nem tapasztaltam azt sem, hogy különösebb szenzációt keltett volna valakinek a jelenléte Romániából. A keletnémet vezetés teljes arccal nyugat felé van fordulva, és ezen felül, akik nagy szenzációt keltettek és joggal, azok a japánok.

— Vajon miért?

— Nagyon jók. Szakmailag, grafikai technikában, valami egészen rendkívüli mutattak fel. Az első díjat is egy japán, John Morita nyerte.

— Ne esett volna szó a romániai forradalomról?

— Nem. Annyira el vannak foglalva a saját forradalmukkal, s az egyesítéssel, hogy csak utalásszerűen hangzottak el szavak a Romániában történtekről.

— Mellesleg, valami tömegverekedésről szóltak a hírügynökségek, Te akkor Berlinben voltát.

— Ott voltam, s az Alexanderplatz-on voltam megszállva, a Stadtberlin Hotelben és az ablakomból pont a térre láttam, de semmiféle tömegverekedést nem tapasztaltam. Nagy csencselés folyik, ott van az úgynevezett KGST-piac, a bizniszelők között támadhatott valami „nézeteltérés", az én feltételezésem szerint.

— Milyen az élet s a hangulat Berlinben?

— Hát a németek egy kicsit meg vannak ijedve az egyesítéstől, az eufória után most azon tűnődnek, hogy fognak megélni. Az állami szubvenció lejárt, a nyugati piacgazdaság fog uralkodni, a nagy hal lenyeli a kicsit, szóval... Különösen ijedtek a művészek, akik a keletnémet társadalom egy kimondottan privilegizált rétegét képviselték. Rengeteg volt az állami vásárlás, kedvezmények, ingyenes műtermek, nyugati utazások, s habár a képzőművészeti szövetségük megmarad, e kedvezményeket nem tudják megújítani. Összehasonlításképpen, a romániai képzőművészek számára egyedül a Fondul plastic üzlethálózat nyújtott több-kevesebb pénzkereseti forrást. Mármint azoknak, akik hajlandók voltak sötét években ruhatervezéssel vagy egyáltalán, iparművészeti termékek készítésével foglalkozni.

— Legkedvesebb berlini emléked?

— Egy rendkívül érdekes kiállítás Nyugat-Berlinben...

— Milyen élmény volt átsétálni a Brandenburgi kapun?

— Nem a Brandenburgon, mert ott csak a keletnémeteket engedik át, persze rengeteg helyen lehet átmenni... Mi a Friedrichstrasse-i átkelőn mentünk Nyugat-Berlinbe. Szóval egy rendkívül érdekes jelenkori modern festészeti kiállítást nézhettem meg, megközelítő fordításban a címe így hangzik: Most és mindörökké, azaz a transzcendentális és a vallás a jelenkori művészetben.

— Miért fogott ez meg különösebben...

— Rendkívül szép munkák voltak, és tényleg volt bennük valami transzcendentális. Többek közt volt egy Salvador Dali is, egy Krisztus-kép... Persze, eddig ezekről nálunk nem volt szabad hangosan beszélni, egy nyugati számára azonban nem volt probléma, hogy ki előtt vállalja az Isten-hitét.

— Utolsó egyéni kiállításod Kolozsvárt volt, festményeket állítottál ki. Cserben hagytad volna a grafikát?

— Nem, csak oldani kell a szoros menetet, a grafikával, mert árt az egészségnek. Rézkarcot csinálni a legháládatlanabb dolog. A festészet gyorsabb eredményt mutat.

— Terveid, a következő kiállítás?

— Magyarországra, Egerbe van egy meghívásom, a nyári egri játékok alkalmával állítok ki, arra készülök minden erőmmel.

MIKLÓS LÁSZLÓ

mák tárgyalásos, a helsinki folyamat el-einek megfelelő megoldása mellett.

Az összejövetel részvevői által elfoga-ott határozat megjegyzi, hogy az Eu-ópa Tanács részéről különös figyelmet énnyel a nemzetiségek jogainak védelme, mérsékletre inti a nemzetiségi konflik-usok valamennyi érintettjét, felszólítva ket az erőszak elkerülésére és a politikai árbeszéd révén történő megoldások fel-utatására.

)VÁKIA 68-AS MEGSZÁLLÁSÁBAN

őtt a Spiegelnek adott interjújában tett ijelentését, miszerint 1968-ban „nem léte-ett csehszlovákiai invázió az NDK csapa-ai részéről". „Keletnémet csapatok is tá-oroztak a határ közelében, de csak az DK-ban tartózkodó szovjet csapatok épték át a határt és hatoltak be csehs-lovák területre — írja a Spiegel.

Ritter elmondotta még, hogy az NVA énylegesen hajtott akkor végre határ ienti csapatösszevonást, de csehszlovák erületen az egyedüli keletnémet katoák az összekötőtisztek voltak.

kódést szereti

„Sanda nem viseli már el, hogy volt érjét, a román vezetés egyik legmeghök-entőbb figuráját titokzatos fátyol övezi" - írja a szerző, majd tovább idézi az asz-ony szavait: „túl sok a krimibe illő tör-net, a kitaláció vele kapcsolatosan. Ho-tt Gelu csupán azt szeretné, ha ő lehet-e a forradalom egyetlen igazi szülötte. ..) Autodidakta, rendkívül tevékeny, ős és bonyolult egyéniség Gelu Voican, ki mindig is szerette a katonás öltözkö-ést. Amióta ismerem, az ilyen ruhákat edvelte — mondja Sanda —, de hát: íz-sek és pofonok... 1962—63-ban volt ka-na, altisztként szerelt le, de lőni alig szem, hogy jól tudna. A revolvert, ami-l soha meg nem válik, azt is az összkép ok) kedvéért viseli..." Voican úr volt lesége állítja, hogy férje a forradalom őtt nem ismerte személyesen sem Iles-t, sem Romant, útjaik „gondviselés-erűen" keresztezték egymást — a fo-osón. Iliescuról, mint Ceaușescu eset-ges és ezért félreállított riválisáról tu-tt ugyan, de csak annyit, mint bár-ely más román ember. „Találkoztak. És lett belőle" — mondja Sanda Voicu.

tak a Varsói Szerződés tagállamainak tonai küldöttségei és mások.

Dmitrij Jazov szovjet honvédelmi miniszter megnyitó beszéde után a hagyományos díszszemle következett, ami azonban a hírügynökség tudósítója szerint nem a szokásos erődemonstráció volt. Felvonultak a hagyományos díszzászlóaljak az összes fegyvernemek és katonaiskolák képviseletében, élen a háborús veteránok zászlóaljával. Következtek a harcászati eszközök menetoszlopai, de hiányoztak a közép- és rövid hatótávolságú rakéták.

A szovjet honvédelmi miniszter találkozott a Varsói Szerződés tagállamainak küldöttségeivel. Ez alkalommal tartott beszédében egyebek között taglalta a Varsói Szerződés jövőjét, s mint hangsúlyozta, a szervezet tevékenységében növekszik a politikai eszközök részaránya. A Varsói Szerződésnek és a NATO-nak a politikai együttműködés eszközévé kell válnia — hangoztatta a TASZSZ hírügynökség szerint a Szovjetunió honvédelmi minisztere.

TÜNTETÉS UTÁN

(Novoje Vremja)

Incidens az Akabai-öbölben

A France Presse jelentése szerint a jordániai királyi udvar szóvivője Ammanban megerősítette, hogy az izraeli haditengerészet áprilisban az Akabai-öbölben tüzet nyitott Husszein király jachtjára, miközben az urolkodó a fedélzeten tartózkodott. Nem ez az első ilyen incidens, de először fordul elő az Akabai-öbölben — hangoztatta a szóvivő az újságírók előtt, és hozzátette, hogy az időpont az előző bejelentéstől eltérően nem április 28, hanem 27 volt.

Izrael megcáfolta az incidenst. Ehud Barak tábornok, helyettes vezérkari főnök, úgy nyilatkozott, hogy „szokásos őrjáratát végző izraeli gyorsnaszád gyakorlótüzeléséről" volt szó.

it is kérnek, mit tartalmazzon a kiáltványuk. tt voltak kint a hangszórók, s onnan be-élték állandóan, az Opera erkélyéről. Kér-ezték, hogy akarják Mateit? Akkor hurro-ott a tömeg, hogy nem, nem, akarjuk. A-rjuk Bălant, mert ő — állítólag — kiállt népért. És akkor kezdték kiabálni, hogy rjük a letartóztatottakat! Kérjük a halot-inkat! Kérjük a politikai foglyokat! Hol nnak, számoljatok be, hogy mit csináltatok lük. S akkor kezdtek gyertyát gyújtani. S

mennyi embert lelőttek, mennyi ártatlant. Adtak nekik enni, adtak szalámit, kenyeret s amikor délután, ugyanazzal a különvonattal elindultak haza, azt mondták: Na, nem baj, ők majd rendet csinálnak Calafáton s Craiován.

OEX: Mikor sorban eljártunk az ismerősökhöz, hogy lássuk, ki van meg, s ki nincs, mikor kijöttünk az utcára, találkoztunk Borbély Imréékkel, s nagy boldogan mondták nekünk, hogy a hadsereg visszavonult, és hogy men-

Kopacz Mária

- nálunk már elismert mű vészek Kőzé Tartozik

Emlétve: Nagy Imre, Nagy István, Nagy Albert, Szolnay Sándor Ziffer Sándor, Kusztos Endre, Feszt László, Simon Sándor, Tóth László, Csek Gusztár, Plugor Sándor Baász Imre, Jakabovics Miklós Benc József, Gy Szabó Béla, Kopacz Mária, Paulovics László Deák Ferenc, Kós Károly, Pusztai Péter Turós László

- résztvesz a 101. Komuk kiállitáson

Borghida István: Grafikusok a szülőföldről

Komuk 1978/7

592 old

Kopacz Mária

1021

KOPACZ MÁRIA

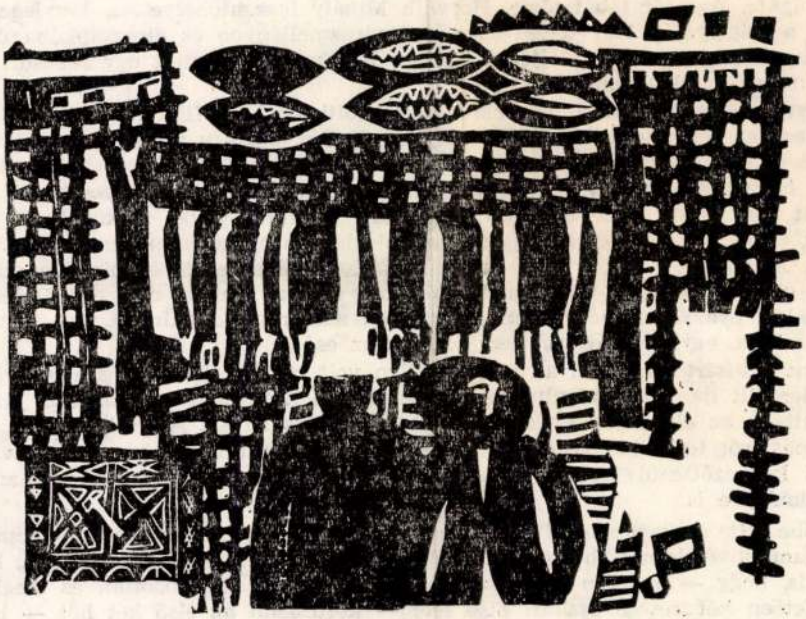

KOPACZ MÁRIA: HAVASI PÁR

nem ágyban találtam: a folyosón cigarettázott. ele ke-
szülődött, a terveiről beszélt, mi mindent kell
De nagyon rövid időre: ismét be kellett szállí
aztán megszólalt szerkesztőségi asztalomon a t
szólt át, hogy dr. Tari János, a szegedi szabad

Tulajdonképpen gyászolni sem volt időnk.
át a folyót lestük, a tengerré vált sötét, hideg,
hallgatta. Nem tudtuk, lesz-e az idén szabadtéri
vezők járták ugyan az országot, szervezték, ille
sehol sem álltak velük szóba. Nem kellettek a
tak sem, a szervezőirodára ezerszám küldték vissza őket.

Egy héttel az ünnepi hetek kezdete előtt, Budapestről hazafelé jövet, Dabas határában egy ostobán vakmerő Fiat szabálytalan előzése miatt felborult a szabadtéri Volgája. A sofőr lábát törte, Horváth Mihály igazgatóhelyettes, tényleges ügyintéző, a csigolyáját. Hat héten át súlyos gipszmellénybe és gipszsapkába öltözve, mozdíthatatlan nyakkal és fejjel dolgozott; úgy nézett ki, mint egy sebesült partizán a második világháborúból.

Végül mégiscsak megkezdődtek a dóm előtti játékok. Illetve kezdődtek volna, ha az eső el nem mossa mindjárt a nyitó előadás, a *Háry* premierjét. Aztán nem tudta megtartani egyetlen főpróbáját a novoszibirszki balett; az eső félbeszakította. Jött a harmadik premier, a *Trójai nők*. Az időjárás ezúttal kegyes volt: ezt az előadást nem mosta el az eső, csak egy órára szakította félbe. A következő bemutatót, a *Parasztbecsület* és a *Bajazzók* premierjét viszont szintén nem lehetett megtartani. A majdnem nyolc óráig, az előadás kezdetéig derült ég hirtelen elfeketedett és olyan égzengéses-villámlásos égiháború tört ki, amilyet még ez az idei megveszekedett nyár sem tudott sem addig, sem azután produkálni. Ennyi zűrzavart, mint az idén, egyetlen nyáron sem okozott az eső.

Mint a kísértetjárás, olyan valószerűtlen volt mindez. S bár a szabadtéri mozgásba lendült műszaki és művészeti apparátusa e kísértetjárás közben is kitűnően dolgozott — az előadások előkészítésében minimális zavart sem okozott ez a sok sorscsapás, sőt technikai rekordok születtek — ki tagadhatná, hogy mindez mégis nagyon kedvezőtlenül hatott nemcsak a lebonyolítás zavartalanságára, hanem a végeredményre is.

Időbe telt, amíg a szabadtéri összeszedte magát. Az idei esztendő nemcsak abban számít kivételesnek, hogy rendkívüli körülmények között készültünk rá, hanem abban is, hogy — minden más esztendőtől eltérően — határozottan és megkülönböztethetően két részre oszlott. Első fele — körülbelül az első két hét — hangulatában, atmoszférájában alig emlékeztetett a szegedi szabadtéri megszokott ünne-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 ... 101

TISZATÁJ
Szeged

kell emelni, s úgy kell vinni. Vállra hát, és vigyük! Éljen Matildka! Éljen!

1021

KOPACZ MÁRIA

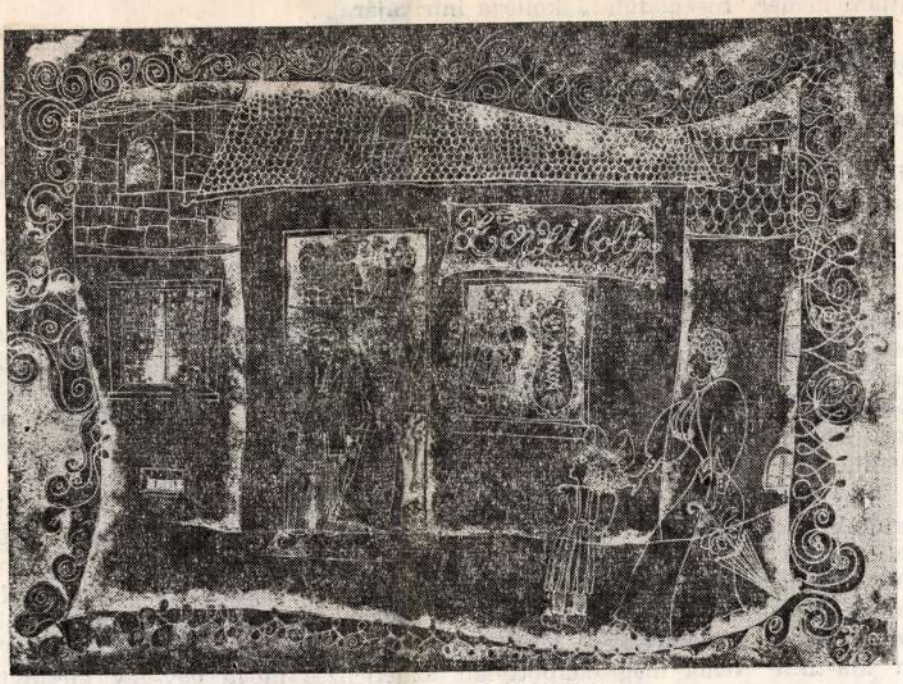

KOPACZ MÁRIA: ZORZI BOLTJA

— . . . tekintélyét . . ., szóval értitek. Talán
gattam némely rosszindulatú kolléga intrikájára
„Némely rosszindulatú! Nahát! Ki nevezte
nak, elefántnak, tevének? Te jóisten . . ."
— . . . véget kell vetni, mert csak a jó közöss
alapja, különösen így, az év végén, és ilyen hel
„Nem igaz! Ez nem lehet igaz! Itt valami
milyen elektromos vagy egyéb hullámok össze
ben, s így egészen más jut el a fülekhez, mint a
Szájakból, mert többen is szólnak. Ági, ma
latkozatát. Utánuk pedig Tarr Pista."

Matild szóhoz sem juthatott. Néha közbekottyantott egy köszönömöt, s belepirulva hallgatott. És volt mit. Következett Faragó, majd Jutka, utána pedig Hegedűs Tóni. Bocsánatot kért, ha netán valamikor — szándéka ellenére — megsértette volna igazgató kartársnőt . . . Kimondta! Ő mondta ki először, s ezzel soha nem hervadó érdemeket szerzett. Amikor befejezte hatásos felszólalását, körülményesen felállt a helyéről, Matildhoz sétált, megragadta a jobbját, s kezet csókolt neki.

Tarr Pista követte, majd Faragó is, aztán a nők következtek. A nyakába borultak, s csókolgatták. Ági sírva is fakadt, mert őt külön is megsimogatta Matildka, az igazgatónő, aki már alig látszott a hódolók tömegétől. Tarr Pista, mint szakszervezetes és a buli futballcsapat tagja, felállt egy székre, széles karmozdulatokkal vezényelni kezdett, s három-négyre ezt kiáltotta: Él-jen Ma-tild! Él-jen! A következő lélegzetvételre a többiek is vele ordították: Éljen Ma-tild! Néhol még odapottyant az éljenzés mögé egy-egy kicsinyítő képző, mert a lányok Matildkának rikkantották.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Kopacz Mária

UTUNK

1973 FEB 16.

el a tábori posta?

se árnyéka, se keze nincs.

1021

Kopacz Mária: Cirkusz

uktrai csatában Spárta nagyon sok férfit veszített; ezért elrendelték, hogy az az anya, aki gyerekét többé nem láthatja, vidám legyen, járja végig az áldozóhelyeket és adjon hálát, akinek pedig a fia megmenekült, az sírjon és bánkódjon. Ez a rendelet rendkívül emberséges volt — ha a fájdalmakban való részvételre gondolunk —, és legalább ugyanannyira embertelennek tűnik, ha az érzelmek megtagadását tekintjük; de mivel sokkal kevesebb ember szabadult meg, mint amennyi elveszett, ezért sokkal több asszonynak kellett vidámságot mutatnia, tehát az összhangulat inkább derítő volt, mint lehangoló. És a spártaiak úgy látszik, hogy nagyon jól tudták: mennyire fontos a jó közhangulat. Ha ezt a történetet kellő történelmi távlatból szemléljük, akkor az ellentmondás feloldódik: elmúlt. Viszont ha átérezzük azt a pillanatot, amelyet egy akkori anya átélt, embertelenül végtelenné változik a szenvedés.

Király László legutóbbi kötetében éppen ez a kétféle szemlélet keveredik. Egyszerre szeretné ábrázolni a végtelen pillanatokat, és azt is, hogy mindez elmúlt. Ezért minden megdöbbentő jelenet után ott a magyarázat: megoldódott, elmúlt; ezzel feloldódik a feszültség, viszont megmarad a líra, s ez új feszültséget sugall, anélkül hogy

lando vi
az alaph
élményt
— az író
lenére —
ha a m
ménytől
létezne.

Irodaln
dást mé
hogy e p
László r
gyom, n

gondolják, illetlenség egy ilyen kis írásban irodalmi szakproblémákkal foglalkozni, azt csak hosszú hasábokon lehet, hangsúlyozva a regény „szépségét", „nagyszerűségét", „csodálatosságát". És ez a regény valóban a legjobb, amit nálunk eddig fiatal írt. Dicsérni sokan fogják. Még csak az kell, hogy el is olvassák. *(Kriterion Könyvkiadó, Bukarest 1972.)*

ÁGOSTON VILMOS

Örkény István: Időrendben

Örkény István az alkalmazkodásról ír. Arról, hogyan alkalmazkodnak emberek — nem egymáshoz, hanem egy fikcióhoz, hogyan rendelik magukat alá annak, amit ők teremtettek meg, s aminek fölöttük épp akkora hatalma van, amekkorát tulajdonítanak neki. A *Tóték* örnagyának nem kell Tót úr ember voltát eltulajdonítania, arról — sajátságairól, szokásairól: esti tű-

oly sajátságos ér
olvassa a háborús t
ahogyan falun hal
egykori hadastyánol
újra elismételt el
Nehéz volna eldönt
landvágyuk elégül-e
kor — és van-e t
izgalmasabb kaland
nál —, vagy a rendk
vedések, megpróbál
az emberi helytáll
tik-e bámulatra, am
sé önmagát is bámu
ber? De bárhogy
kérdés, annyi bizo
a háborús történet
nyek elmondása ős
tű szokás minden
érdekessége mellet
nevelést — ma azt
a népnevelést, a h
velést szolgálta. Ele
a görög rapszódos
a mi Tinódi Lanto
nünk históriás én
junk...

Aurel Mihale há
szélésfüzére, amely
címmel, Bálint Istv
sában hozott ki

VILÁGIRO

(Folytatás az 1. oldalról)

Tehát az olvasói érdeklődést nem mindig a mű értéke határozza meg, sokkal inkább az olvasói ízlést kialakító régebbi hagyományok,

nem fordították le a maguk idejéb
kiadtuk őket, elérkeztünk a husza
más klasszikusaihoz, Faulknerhez,
Woolfhoz, Simone de Beauvoirhoz,
hoz, Italo Calvinóhoz, Ilja Ei

Kopacz Mária (Románia)

Hortobágyi Alkotótáborban

Fenhegyi Galéria

1995 szept 13 - okt 4

Kopacz Mária

Grafika.

Konvek, 1974. ápr. 33. elf. 4 sz. horitólap.

Kapacz Mária

A következő ütközet (grafika)

Konnex, 1974. júl. 33. cíg. 7sz 877p.

Kopacz Maria

Czirnek (fotó)

Konunk, 1974. máj. 33. ef. 5 r. 660-661 p.

Kopacz Maria

Kinderduldes (fotó)

Koszenec, 1974. máj. 33. elf. 5 m. 660-661 p.

Kopacz Mária

Esti séták (fotó)

Konurk, 1974. máj. 33. evf. 5 sz. 660-661 p.

Kopacz Mária

A földreszállás pillanata (fotó)

Korunk, 1974. máj. 33. évf. 5 sz. 660-661 p.

Kopacz Mária

Repülő szőnyeg (grafika)

Konstr., 1973. jan. 32. elf. 1 sz. 131 p.

Kopacz Mária

Az Egyensúly, Piroska és a farkas, az Erzsébetek, és a Hiljetlem kisvonág c. rézkarcai említve.

Korunk, 1973. okt. 32. evf. 10 sz. 1570 p.

Kopacz Mária

Rézkarcai közül a Mózes, a Pillangó, a Léda, a Néma-film, a Március, és a Kőműves Kelemenné említve.

Konunk, 1973. okt. 32. erg. 10 sz. 1570 p.

Kopacz Mária

Pillanatfelvétel az önökkévalóságról (grafika)

Konvok, 1973. okt. 32. evf. 10 sz. 1571 p.

Kopacz Mária

Némafilm (grafika)

Konunk, 1973. okt. 32. évf. 10 sz. 1576 p.

Kopacz Mária

Rómeó és Júlia avagy töltse mérésheteit a Holdon
(fotó)

Konvok, 1973. okt. 32. évf. 10 sz. hontólap.

Kopacz Mária

Helyetten kisvirág (fotó)

Konunk, 1973. okt. 32. evf. 10 sz. 1550 p.

Kopacz Mária

A hűvén nagyszénje (grafika)

Komnec, 1974. máj. 33. ef. 5 m. 678 p.

Kopacz Mária

A hallgatás körei (fotó)

Komunk, 1974. máj. 33. évf. 5 sz. 696 p.

Kopacz Mária

A Fiatalok biennáléján rezit vett grafikával.

Konnek, 1974. máj. 33. erf. 5 n. 678 p.

Kopacz Mária

A kolozsvári fiatal képzőművészek II. biennálén a Korunk-díjat nyerte el. Áprilisban a Korunk szerkesztőségében kiállítása is volt.

Korunk, 1974. máj. 33. erf. 5 sz. utolsó borítólap.

Kopacz Mária, grafikus

Grafika: Rep.

Kopacz Mária: grafikája

57.

TISZATÁJ, Szeged, 1974. augusztus XXVIII/8.

Kopasz Mária, grafikus

Grafika: Rep.

Kopasz Mária: grafikája

8°.

TISZATÁJ, Szeged, 1974. augusztus

XXVIII
8.

Kopacz Mária, grafikus

Grafika: Rep.

Kopacz Mária: grafikája 87.

TISZATÁJ, Szeged, 1974. augusztus XXVIII 8.

Kopacz Mária:

Grafika

Uj Symposion 1969/50

19. old
17. old

Kopacz Mária:

Grafika
Grafika

Ny Symposion 1969/50

7. old
10. old

Kopacz Mária

Grafika
Grafika

Új Symposion 1969/50

2. old
5. old

Kopacz Mária

„A nyugati ablak angyala" a grafikájának reprodukciója a képmellékletben

Igaz Szó 1972 november

Kopacz Mária, [grafikus]

fodor Sándor: A felnőtteh idegesek c. kisregénye Kopacz Mária illusztrációival

↓

—: Most jelent meg 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. máj. 22.

Kopacz Mária

Az 1973-as Országos Grafikai Szalon kiállításán Kolozsvárott részt vett.

A Het, 1973. nov. 16. 4. ev. 46 sz. 9 p.

Kopacz Mária

Felhő (grafika)

A Ket. 1973. nov. 16. 4. erf. 46n. 4p.

Kopacz Mária

Március (grafika)

A Két, 1973. nov. 23. 4. evf. 47m. 16p.

Kopacz Mária

Helyettem kis inas (grafika)

A Hét, 1973. nov. 23. 4. old. 47 sz. 14 p.

Kopacz Mária

A menyasszony (grafika)

A Hét, 1973. nov. 23. 4. cf. 47 m. 15 p.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 240-726
1974 AUG
TISZATÁJ
Kopacz Mária

1021

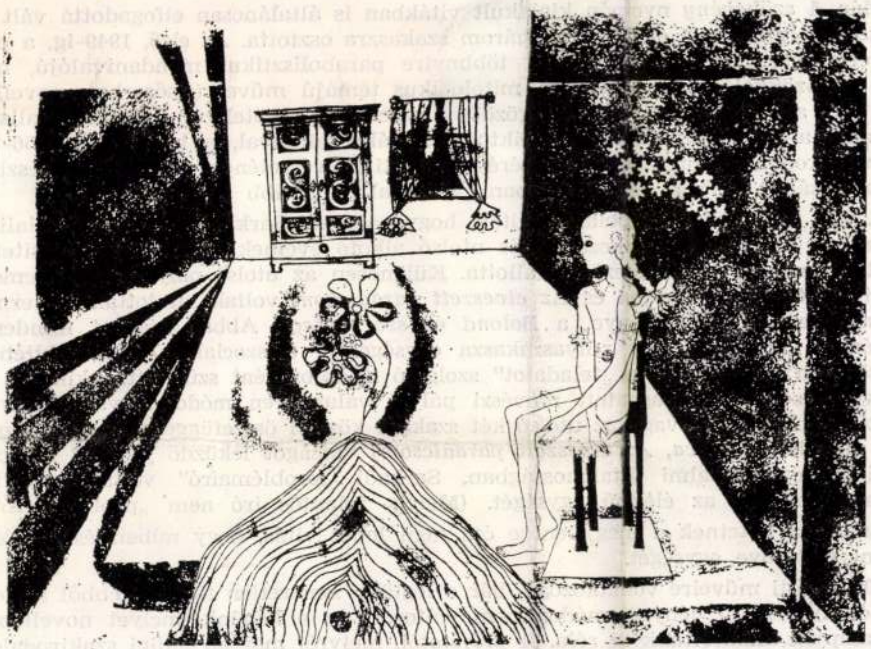

KOPACZ MÁRIA GRAFIKÁJA

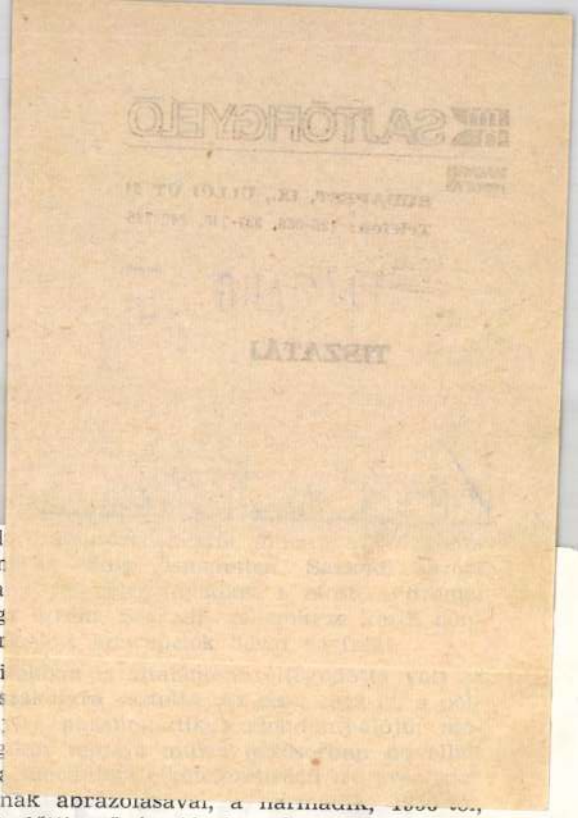

Olga hiradásával egyéb, kéziratban marad
színház és a rádió elkezdte népszerűsíter
egyik meglepetés a másik után érte iroda
oeuvre megjelenésével, ezzel a kötettel, úg
tögetni az életművéről kialakított elhamar

Már *A szökevény* nyomán kialakult vi
a nézet, mely Sarkadi életpályáját három s
gári értelmiségi író pályaszakasza, többn
dern eszközökkel dolgozó, részben mitolog
ismertük), a második, 1949 és 1955 között, a
korszaka, a falusi átalakulás konfliktusainak ábrázolásával, a harmadik, 1956 u.,
a válság irodalma, jórészben visszatérés 49 előtti művészetének eszközeihez, részben emberlátásához is, csak mai témákban és sokkal magasabb színvonalon.

A vita táborai is úgy polarizálódtak, hogy volt, aki Sarkadi második, szocialista korszakára esküdött, pályakezdetét és utolsó alkotó éveinek termését leminősítette, s volt olyan, aki az ellenkezőjét vallotta. Különösen az utolsó pályaszakasz remekművei, az *Oszlopos Simeon* és *Az elveszett paradicsom* voltak vitatottak (s természetesen befejezetlen regénye, a *Bolond és szörnyeteg*). Abban viszont mindenki egyetértett, hogy második pályaszakasza egységesen, a szocialista építés hitében, mélységesen elkötelezett, a „feladatot" szolgáló irodalomként született. Akik ezt az éles vetődések által szaggatott művészi pályát valamilyen módon egységesebbnek szerették volna látni, vagy az utolsó két szakasz közötti összefüggéseket s az utolsó nagy művek *(A gyáva, Az elveszett paradicsom)* válságot leküzdő jellegét hangsúlyozták, vagy tartalmi általánosságban, Sarkadi „problémaíró" voltában vélték megragadhatónak az életmű egységét. (Melyik jelentős író nem „problémaíró"?)

Ennek a kötetnek a megjelenése óta nem lehet vitás, hogy miben és hol kell keresni életműve egységét.

1949 előtti műveire vonatkozóan, bár a legtöbb ismeretlen töredék ebből az időszakból merült fel, lényegi módon nem változott az a képünk, melyet novellisztikája alapján alakítottunk ki róla. *A prófétától*, melyről már az eddigi szakirodalom is tudott, a *Hannibal*-drámákon és a *Lucretian* át az *Elektráig* ugyanazt a törekvést

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 AUG

TISZATÁJ

Kapacz Mária
1021

KOPACZ MÁRIA GRAFIKÁJA

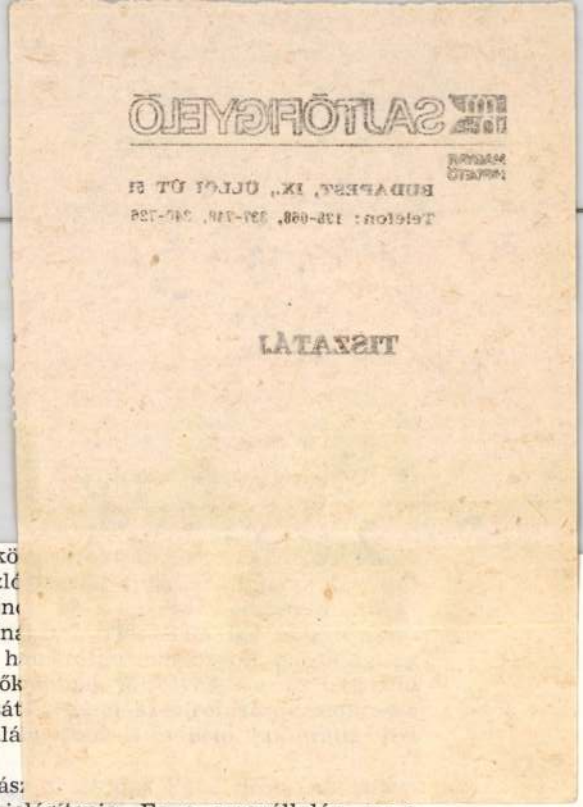

ezekben a betoldásokban, ezen a „bumfordi kö
latinosság" és „akaratlan népiség" (Németh László
nyelven születik meg a magyar szépprózа. Sajn
éppen csak megszületik, fejlődésének megtorpan
„Az a polgári réteg, melyhez Heltai is tartozott, h
meggyengült. A polgárival szemben a feudális erők
műfajok további fejlődésében is éreztette hatását
tehát elakadt, kolozsvári nyomdája viszont halá
támasza maradt.

Heltai azért lett író (magyar író) és nyomdás
ségére, nyomdájára szükség van, igényt kell kielégítenie. Ez a sorsvállalás, ez a *szolgálat* Szenci Molnár Albert életművének megítélésében is kulcsfontosságú. Igaz, tevékenysége egészen más történelmi, társadalmi és szellemi környezetben bontakozik ki. Molnár Albert késő reneszánsz, tudós-humanista egyénisége már a protestáns ortodoxia kívánalmaihoz igazodik. Németh László a zsoltárfordításokban az ellenállást, az anyag, a nyelv „visszaütését", a „harcban fogantságot" érzi. Valóban, nem kevés erőfeszítést követelt Marot és Béza zsoltárainak „magyar zubonköntöskébe" öltöztetése, a nyugat-európai (jambikus) versformával kacérkodó magyar költői nyelv megteremtése. De ugyanilyen küzdelmet igényelt az egyházatyák zsinati határozataiban előírt szigorú, bibliai alapelvek betartása, összeegyeztetése a művészet és a szépség eszményével. Molnár Albert még legutilitaristább műveiben sem mondott le erről a szépségeszményről, a valláserkölcsi célzatú didaktikus-gondolati elemek közvetítése mellett a gyönyörködtetés funkciójáról. Évszázadokig magyarságtudatot erősítő zsoltárainak, például a „Mint az szép híves patakra..." kezdetűnek szépségeibe ma is beleborzongunk. „Bizonyos, hogy a zsoltárok tizedannyit sem jelentenek a francia irodalomnak, mint a magyarnak... Béza nem volt annyira költő, hogy nevét zsoltárai a francia irodalomba bevihették volna." — Ugyanakkor „Marot nem volt annyira protestáns, mint egy zsoltárírótól megkívánható" — írja Németh László.

Az összehasonlítások terén azonban még jó néhány nyitott, megnyugtatóan nem magyarázott kérdés van. Miként lehet az, hogy a francia protestáns (kálvinista) irodalomban a magyarához hasonló megkötések és korlátozások ellenére az esztétikumot mindenképpen szem előtt tartó művek jönnek létre, nem egyben már a korai barokk néhány jellegzetessége is megfigyelhető. Du Bartas, Sponde, d'Aubigné lírája persze nem tartozik az élvonalba. Nálunk azonban még ilyen se volt! Szenci

KOPACZ MARIA, grafikus

Kopacz Maria rajza. 37.old. fekete repr.

VALÓSÁG, a TIT. folyóirata, 1974. 9.sz. Bp.

Kopacz Maria

Néhány vajta a „Napsugár"
c. lapban megjelent.

Kornak 1972. 2. sz. 297.

Kopacz Maria

Kiállítás

Repr.

Korunk, 1972. 8. n. 1154.

Kopacz Mária

festő

Németfalu

Repr.

Korunk, 1972. 8. sz. 1160.

Kopacz Maria

Hajnali bombázás

Repr.

Szent Anna tó Repr.

Kornuk 1970. VII.

Kopacz Maria

Metacle

Repr.

Korczuk 1970 XI. 1773.

Kopacz Maria

+ Langyák Repr.

Kornak 1970 XI. 1658.

Kopacz Maria

+

Cirkusz

Repr.

Kosanke 1970. III. 450.

KOPACZ Mária

Györgyjáni Mária: Egy kiállítás ürügyén a Magyarságról. = Hétnap. II. évf. 7/8. 1991 35-36. p.

Miskolc, 1991. Zrill

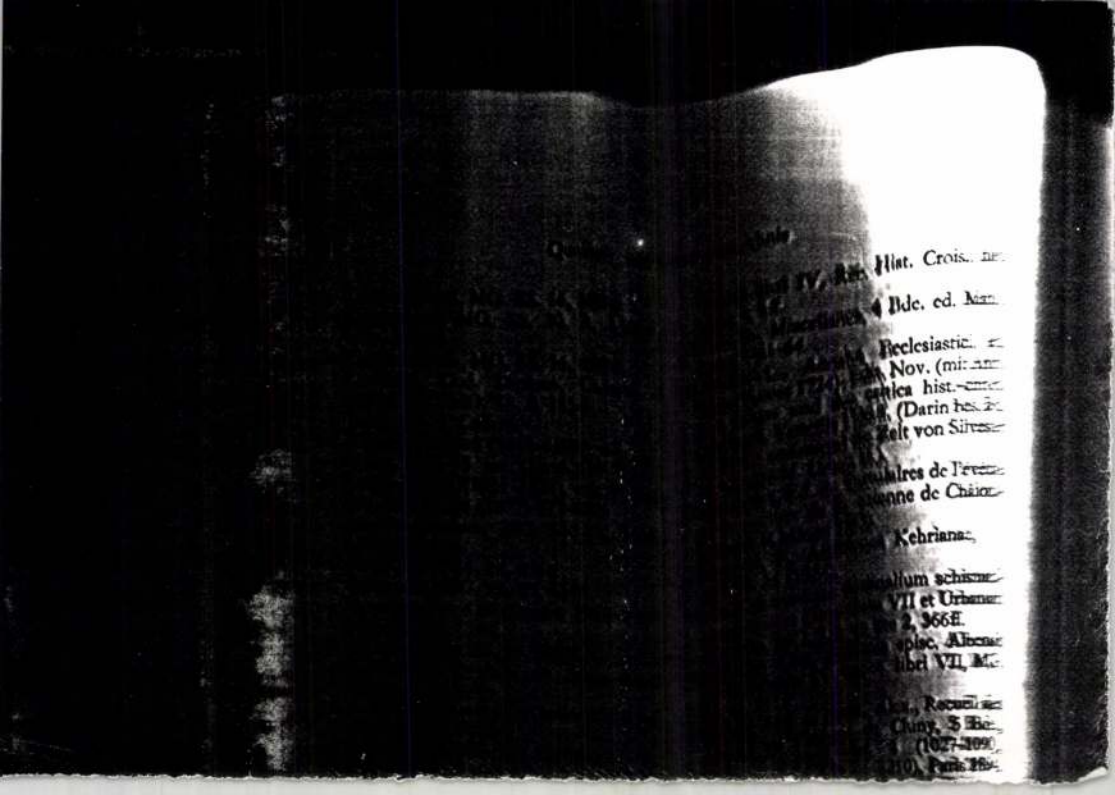

KOPACZ Mária

KÓTAI József: Kopacz Mária képe. = Magyar Nemzet, 1992. julius 23. 11.

Bp., Árkád Galéria, 1992

de a kezdeti művekben is ritkán találunk képszerű

Egy szenvedélyesebb és harcosabb világnézeti á
musa megengedett, töredékes műveltségénél fog
ratív ábrázolás felé sodorhatta volna Derkovitsot
ban, semhogy a festészet külön törvényű világábar
ta társadalomelméleti korlátok között. Szellemi fej
romantikus ábránddá hiúsította azt a törekvést, h
részvétet, hanem lelki és életviszonybeli azonosság
is érezhessen azokkal, akikhez éppen művészvolta,
tonos csiszolódó kulturája révén már alig volt köz
érzelmeit és életlátását a negyedik rend szűk osztá
je, hiába ragaszkodott bizonyos külsőséges prolet
nem tudott sem tettekben, sem festményei képértel
akarta képeit agitáló szónoklattá fokozni, szándék
Ahol pedig ábrázolt figurái nagyritkán mégis szava
tásukból kiütközik a romantikusság, s képzettársító
életkép- jelenetre emlékeztetnek. Harcai tisztára
műségéért folytatott harcok voltak, és kizárólag a

PROGRAMM DES KONZERTES

Johann Sebastian Bach (1685—1750)	Duo G-Dur
György Kurtág (1926)	Eszká-emlékzaj Sz. K.-Erinnerungsgeräusch, op. 12
György Kurtág	Duók hegedűre és cimbalomra Duos für Violine und Zymbal, op. 4
György Kurtág	József Attila töredékek Attila-József-Fragmente, op. 20
Johann Sebastian Bach	Chromatische Fantasie
György Kurtág	Egy téli alkony emlékére, négy töredék Gulyás Pál verseire Erinnerung an einen Winterabend, vier Fragmente nach Gedichten von Pál Gulyás, op. 8

*

Iván Erőd (1936)	Tutto ho perduto, op. 12
Giulio Caccini (1550—1618)	Amarilli
György Kurtág	Hét dal Sieben Lieder, op. 22
Johann Sebastian Bach	Chaconne
Mátyás Seiber (1905—1960)	Der Nasobem, nach dem Gedicht von Christian Morgenstern
Igor Strawinsky (1882—1971)	The owl and the pussy-cat
Igor Strawinsky	Pastorale

Einladung

VERNISSAGE

und

KONZERT

am Mittwoch, dem 2. Juni 1993,

im

COLLEGIUM HUNGARICUM
(1020 Wien, Hollandstraße 4)

KOPACZ Maria

Um 18 Uhr:

VERNISSAGE

der Malerin

Mária Kopacz

Begrüßung:

o. Univ.-Prof. Dr. Béla Balázs
Direktor des Collegium Hungaricum

Eröffnung:

Univ.-Lektor MMag. István Szépfalusi

György Sümegi
Hauptabteilungsleiter
im Ministerium für Kultur und Bildung, Budapest

Mária Kopacz ist in Neumarkt am Muresch (Marosvásárhely, Tîrgu Mureş) geboren.

Sie absolvierte die Fachrichtung Grafik an der Hochschule für bildende Kunst „Ion Andreescu" in Klausenburg (Kolozsvár, Cluj-Napoca). Regelmäßige Ausstellungen in Rumänien sowie in Viareggio-Prato, Berlin, Basel, Wien, Budapest, Pisa, Miskolc, Hajdúböszörmény, ferner in den USA.

*

Die Ausstellung bleibt bis zum 24. Juni 1993, Montag bis Freitag 10 bis 18 Uhr, geöffnet.

Um 19 Uhr geben

Enikő Butkai

(Sopran)

Mária Zs. Szabó

(Violine)

und

Ildikó Vékony

(Zymbal)

ein

KONZERT

zu Ehren des heurigen Herder-Preisträgers

GYÖRGY KURTÁG

GYÖRGY KURTÁG, geboren 1926 in Lugosch (Lugos, Lugoj) ist als Professor an der Musikhochschule in Budapest tätig und gilt als einer der profiliertesten ungarischen Komponisten der Gegenwart. Er genießt nicht nur in seiner Heimat, sondern auch im Ausland hohes Ansehen. Nach intensiver Auseinandersetzung mit mehreren Richtungen der Neuen Musik schuf er eine persönliche, unverwechselbare Musiksprache, die sich ebenso durch Stringenz der Faktur als auch durch enorme Expressivität auszeichnet. Viele seiner Werke lassen sich als stiller Protest gegen den Abbau menschlicher Werte in unserer Zeit verstehen. Bei der Preisverleihung an der Universität Wien am 6. Mai 1993 wurde in der Laudatio die Schönheit seiner Musik hervorgehoben.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 [illegible] 9

VALÓSÁG

Kopacz Mária
1021

Kopacz Mária
rajza

teni az ekevasat, most meg, azt mondja az a trak
közben, ha nincs ott az ellenőr, felemeli az ekét, és
szaporábban tud menni, nagyobb a teljesítmény, tö
musoknak, brigádvezetőknek sokkal több dolga va
kell, mert nem lehet az emberekben megbízni, öt
pénz beszél mindenben.
R.: És maga hogy látja ugyanezt?
Kovács József: A komplexban egyénileg érdekelt vol
olyan sok, hogy az én igyekezetem eredménye me
között. Így aztán tudtam, hogy minden többletm
végén... Azt a gyakorlatból tudtuk, hogy a brigád
ki mihez ért jobban, és úgy szerveztük meg a munk
nyújtsuk, mert a gazdaság is akkor nyújtotta a legt

R.: Most a gazdaságban mi a funkciója?
Vörös Sándor: Most függetlenített SZB-titkár vagyok, 1971. március elseje óta. Lenn, a Sárközi kerületben is voltam üzemi bizottsági titkár, de azt társadalmi munkában csináltam.
R.: Mindig megválasztják valaminek...
Vörös Sándor: Igen-igen!
R.: ...ezek szerint bíznak magában a...
Vörös Sándor: Hát most már huszonharmadik éve, hogy a gazdaságban dolgozom, úgyhogy ismerik minden munkámat, minden beállítottságomat.
R.: Úgy tudom, itt a szekszárdi gazdaságban megszűntek a komplex növénytermesztési brigádok... Mi volt a brigádtagok véleménye?
Vörös Sándor: Hát először kicsit furcsa volt nekik, de később, amikor látták, hogy

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

KORTÁRS

1976 1

(Befejező része a következő számban)

1021 Kopacz Mária

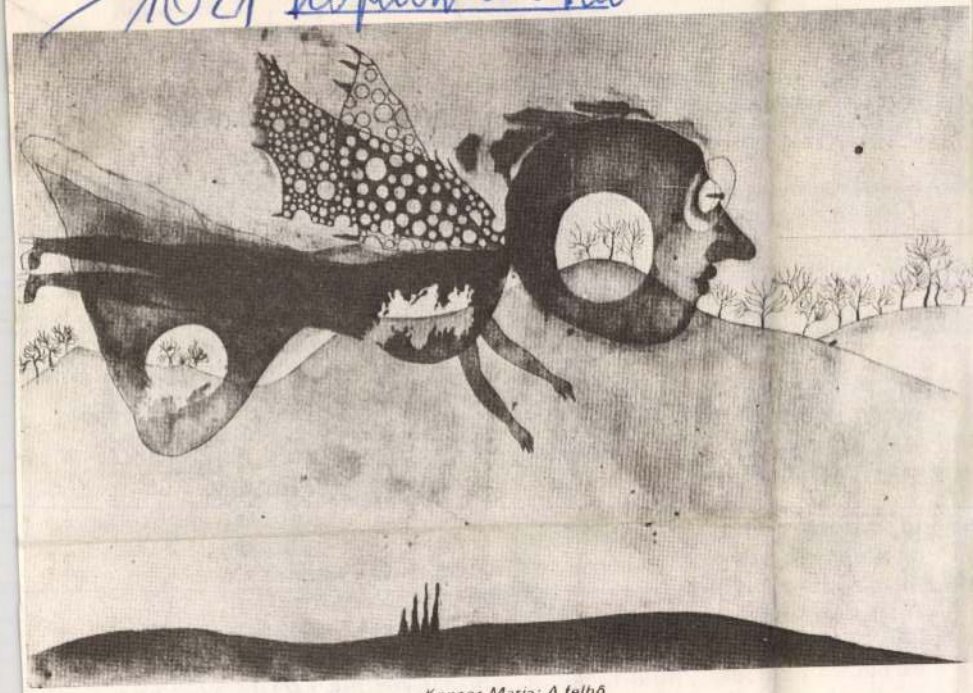

Kopacz Maria: A felhő

Egy vasredőnynek dőltem, pesti
a két ruganyos lökhárító, végállomás
dramaturgiájáról ha tudtam is,
szabadrablása ez, közönséges szerele

a paplanokban, a csevegésbe bu
kér egy kis süteményt?" Szegény fi
A háború még most is úgy játszott velem, a
löttyöt,
ltatót, szerelmet, szeszt és kétségbeesést: kortyoltam a méregkoktélt.
„Az én történetem", gondoltam a kettőnk vadregényéről, ami
négyünké volt.
százaké. Őt Svájcba küldték, ez volt a különbség. Rue Ez-és-ez.
Hónapokig,
hogy szokás, még írt. Egyszer elipszilonnal azt: „muszály".

párhuzamosságon ma már kuncogni sincs kedvem. Az árvaság balekjai,
ennyi volt bennünk a közös. De a pályaudvarról egyféleképpen
ud csak kihúzni a vonat. A huszas évek vége felé ő futva kisérte
a gyorsuló kocsikat, én harminc évvel később szélütötten
álltam: egyre megy.
z idő kormos vagonjait láttuk eltűnni a napok váltói között,
az ablakból integető reményt, ezt az eszményi úrilányt,
ki sok mindenre hajlandó, de fél teherbe esni. Megfordultam.
A sárkány megelégelte Plutarkhosz módszerét, magába szívott
s kiköpött a délutáni csúcs kráterébe, ahol a füstgáz tömegvonzás
formázza az évekig hülő masszát, ami lényegünk szerint vagyunk.

Kopacz Mária, grafikus

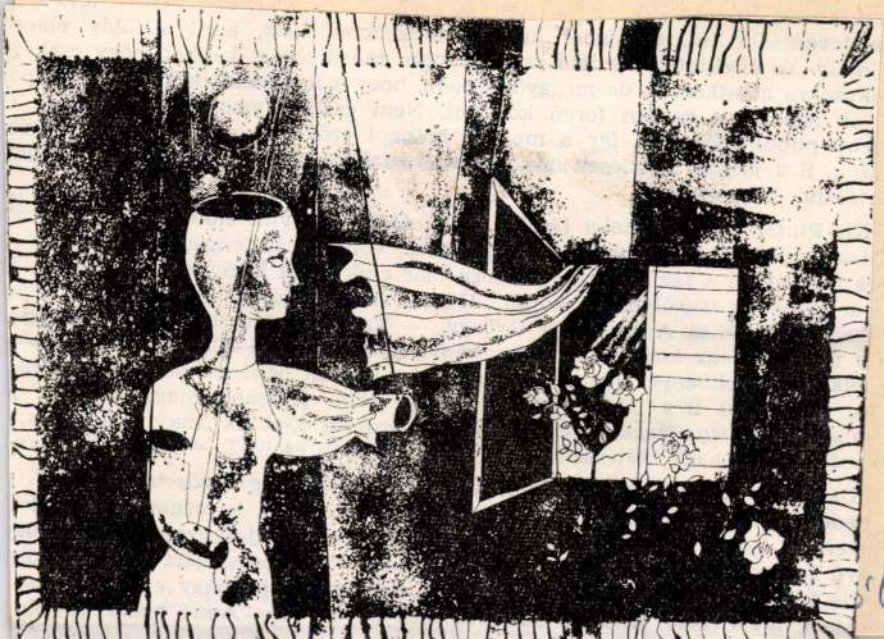

55.

XXIX
10.

Kopacz Mária, grafikus

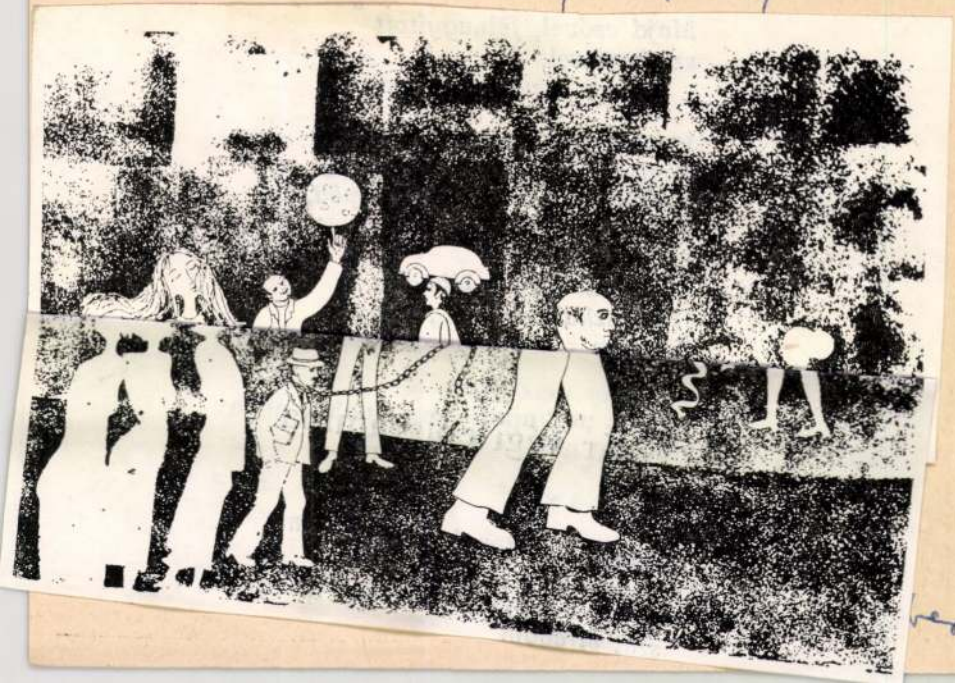

34. sz.

XXIX
10.

KOPACZ MÁRIA

Aki színesben ál

Kopacz Mária kiállítása a Korunk Gal

Az orvostudógusok szerint életünk első három évében nagyvonalakban eldől biológiai sorsunk, későbbi szervi betegségeink, várható életkorunk. A pszichoanalízis vitathatatlan eredményeinek lényege, hogy felnőttkori lelki életünk rejtelmeit gyermekkorunk élményeiben ismeri fel. Tudatosan vagy a tudatalattiban mindannyian egy életen át hordozzuk azokat a hatásokat, amelyek értelmes lénnyé válásunkkor értek bennünket. Nem véletlen tehát, hogy a művészet igen gyakran nyúl vissza a gyermekkori élményekhez. Vagy olyanképpen, hogy a gyermeki lélek rajzokban kiélt szürrealizmusát emeli a művészi analízis és szintézis magaslatába, vagy úgy, hogy sajátos képi világot, egyéni mitológiát teremt a gyerekkor kísérő kellékeiből, tárgyaiból.

Kopacz Mária babákból, bábukból alkotott képi világával robbant be a kolozsvári művészi köztudatba. Ez a rendeltetése szerint kedvesen-kellemesen nosztalgikus, a gyermeki élményvilág külsőségeire építő formanyelv erőteljesen kontrasztált a mondanivaló, a tartalom drámaiságával. Véleményem szerint a kifejezésforma kialakulása és hatásmechanizmusa nem volt független a kortól, amelyben létrejött: attól a merőben szürrealisztikus társadalmi tudatformától, amelyben a való lét igazi és nyilvánosan kifejezhető olvasata szöges ellentétben volt egymással. Kopacz Mária babavilága megdöbbentő, esetenként hátborzongató volt, az enyészet, a pusztulás, az értelmetlenség hangulatát sugallta. Ugyanakkor a művészi szándék nem lehet programatikus: nem valamilyen konkrét problémára adott konkrét válasz, hanem inkább a lét mögötti transzcendentális tartalom kifejezésére való törekvés. Olvasata többértelmű, mert örök érvényű érzelmekre, indulatokra épít. Ha át is léphetünk egy kor traumáin, belecsöppenünk egy másikéba. Nem szólva az egyéni lét örök érvényű ellentmondásairól, életről, halálról, reményekről, csalódásokról.

Kopacz Mária úgy maradt hűséges sajátos formanyelvéhez, hogy megszüntetve tartotta meg szellemiségét. A hajdani visszájára fordított mesevilág a maga szürrealisztikus képi nyelvével most eltávolodni látszik a mesétől és egy színpompás, erőteljesen a látványra épülő egyéni ikonográfiának ad helyet. Ennek motívumai a madár, a hal, a különböző állatok s az őket mozgalmas cirkuszi kavalkádban összefogó, rendkívül gazdag, esetenként egyenesen harsogó, máskor visszafogottabb szín és formavilág, amely néha a központi alakként szereplő harlekin vagy más, artistaszerű lények köré csoportosul. A kelléktár gyakran megjelenő tartozéka a kocsikerék, amelyen ennek a képi világnak a szereplői gurulnak, mintegy hangsúlyozva irrealitásukat, díszletjellegüket. Hibrid lények, szárnyas emberalakok, emberarcú madarak, sellők röpülnek, úsznak, száguldanak át a színekből, felhőfoszlányszerű foltokból komponált levegőégen. Sejtelmes surranások, könnyed libbenések, leheletszerű mozdulatok sejlenek elő a rendkívüli finomsággal elegyített egymásba hajló, egymásba olvadó színsziporkákból, hogy alkalomadtán átcsapjanak ellentétükbe,

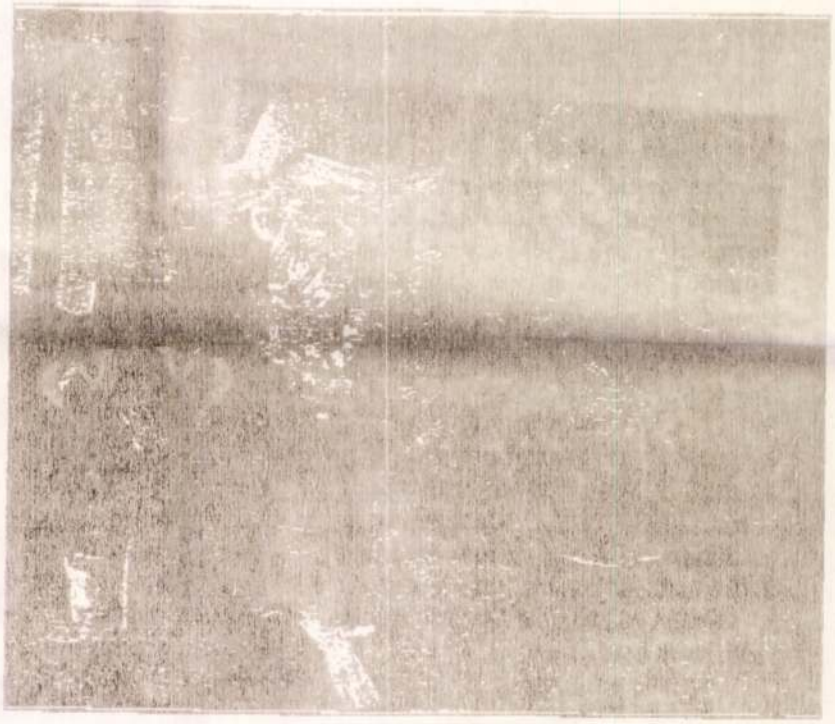

egy jól körülhatárolt, színes kontúrokkal kiemelt, olykor groteszkbe, máskor, és ez a gyakoribb, valós elemekből építkező, de alapjában irrealitásba hajló sajátos világba. Minden mozgalmassága dacára ez a világ statikus. A mozgás, a mozdulat, a szárnyalás a megfagyott pillanatot vetíti elénk, mert a helyváltoztatás céltalan, iránytalan. A mozdulat is csupán jelzés, mint ahogyan jelzésszerűek a kép egyéb tartozékai. Mintegy merev képi látleletbe fagy a színtobzódás, önmagáért van, a látványra összpontosít. A mozgás céltalan és iránytalan, mert a látszat ellenére a képnek nincsen narratív háttere, a munkákon nem történést, hanem izzig-vérig hamisítatlan képi beszédet, a festői megjelenítés lényegéből fakadó, igazi funkciójának és hatásmechanizmusának tökéletesen megfelelő, sajátos szín- és formakompozíciót fedezünk fel: szemet gyönyörködtető, csodálatos har-

KOPACZ MÁRIA

moniákat. A látvány mögötti tartalmat nem az ábrázolt helyzet hivatott közvetíteni, hanem a rögzített képi pillanat szereplőinek abszurditása. Ez az abszurditás utal ugyan a meseszerűségre, de inkább az álmok világával rokonítható. S bár nem kifejezetten feszültségterhes, alaphangjában van valami sejtelmesen izgató, olykor egyenesen meg-megborzongató.

A grafikus Kopacz Mária hosszú utat tett meg a festői tökély jelenlegi állapotáig. Rendkívül gazdag életművének ez a jelenlegi állomása és annak is eme csöppnyi beugrója, amellyel most a művész és a kiállítást szervező Heim András jóvoltából megismerkedhetünk egyenes következménye mindannak az önmagához az örök változásban, alakulásban, továbblépésben is hű magatartásnak, amely a grafikusfestőre olyannyira jellemző. S nem véletlenül használtam ezt a kifejezést. Hiszen Kopacz Mária úgy vált vérbeli festővé – s milyen kár lett volna, ha rendkívüli színérzéke és kombinációs készsége nem tör elő –, hogy közben megmaradt kitűnő rajzkészséggel megáldott grafikusnak is. Itt bemutatott munkáinak egyik legfőbb jellemzője épp a színek és formák eme rendkívül sajátos elegye, a biztos alapokon nyugvó kompozíció. Olyanok ezek a munkák, hogy első pillantásra megkapják a néző tekintetét, de nem is eresztik el egyhamar. Mert minél jobban belemélyedünk ebbe a valótlan-valós, sajátos álomvilágba, annál több részletét, annál sokrétűbb, annál árnyaltabb művészi üzenetét fedezhetjük fel.

Németh Júlia

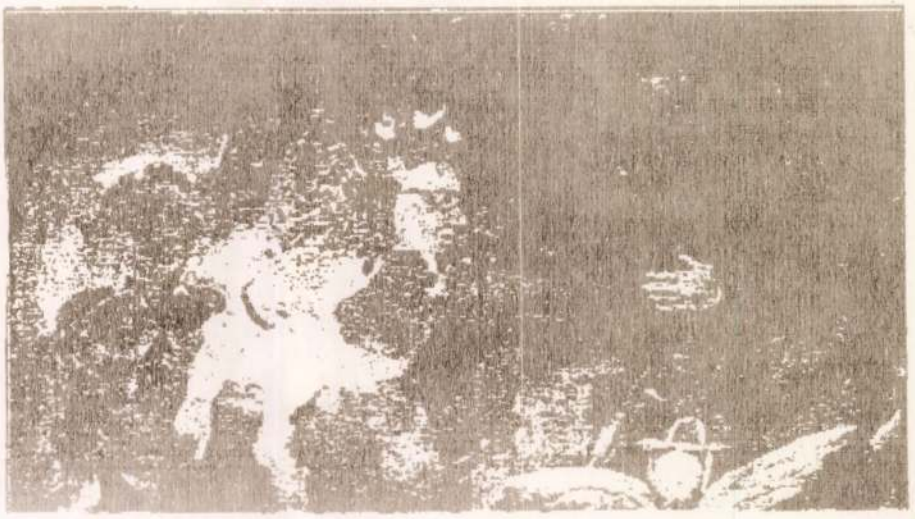

Szabadság napilap (2000.november 11)
Korunk Galéria

Megnyílt Kopacz Mária tárlata

A grafikus, festô és író Kopacz Mária meghatározó személyisége volt Kolozsvár mûvészeti életének. Alkotási periódusa tetôfokán, kiforrott képzômûvészként hagyta el városunkat és települt át Magyarországra. Sajátos hangvételû, szürrealisztikus mesevilága külön színfoltját képezte-képezi az erdélyi képzômûvészetnek.
Nem véletlen hát, ha tegnap délben, kiállításának megnyitójára egybesereglett Kolozsvár mûvészetkedvelô közönsége. Mindazok, akik jól ismerték, értékelték és szerették Kopacz Mária rendkívül összetett, a látványra építô, de ugyanakkor gondolatébresztô mûvészi megnyilatkozásait, de azok is, akik most találkoztak elôször a kolozsvári-szentendrei mûvész alkotásaival. Aki úgy maradt hûséges sajátos formanyelvéhez, hogy megszüntetve tartotta meg annak szellemiségét. Rendkívül gazdag, egyéni ikonográfiájának üzenete ismét erôteljes visszhangra talált a Korunk Galériában. Kopacz Mária hazajött, és jöttének mindannyian örülünk.

A rendkívüli mûvészi élményt nyújtó tárlatot a galéria házigazdája, Heim András grafikusmûvész rendezte. Demény Péter verseibôl olvasott fel. A mûvészi mûsorban közremûködött a népszerû Sotto Voce együttes.

A tárlatot részletesen jövô szombati Mûvelôdés oldalunkon mutatjuk be.

Kopacz Mária tárlata Kolozsváron

Kopacz Mária grafikus, festő Heim András rendezte kiállítását nyitották meg Kolozsváron, a Korunk Galériában. A tárlat megnyitóján Németh Júlia műkritikus értékelte a művésznő munkásságát, és bemutatta a kiállított képeket. Kopacz Mária Magyarországra települése előtt meghatározó személyisége volt a kolozsvári képzőművészeti életnek. Amint Németh Júlia megfogalmazta, Kopacz Mária gazdag munkássága az örök változásokban is önmagához hű maradó művész egyéniségének kézjegyét hordozza. A valós elemekből építkezve sajátos, irreális világot teremtett magának, amelyet szürrealista eszközökkel fogalmazott vászonra. Nem történéseket mesél el, hanem képi beszédben fogalmazza meg mondanivalóját. Képei a látványon túlmutató gondolatisá got is közölnek, a tartalmat azonba nem az ábrázolt helyzet tárja fel. A sz nek és formák sajátos elegye bizto kompozícióval társul– hangsúlyozta kritikus. A kolozsvári–szentendr képzőművésznő kiállításának megny tóján Demény Péter olvasott fel vers iből, majd a Sotto Voce kórus éneke

K.

Kopasz Istvan

epitaph

+ 1913

U. 824

c. szobrász okiratai

5 db

KOPACZ MÁRIA

Takács Gábor:
Kopacz Mária képi jegyeiről.

Korunk, XLIII.évf. 11.sz. 1984 nov.
838 – 839.old., képek a mellékleten.

Kopacz Márta, grafikus (Románia)

Brassóban, a két világháború közötti időszakban Kopacz Márta grafikus kiállításait rendezték meg a Tanácsi Művészek Klubjában.

Kiállítási Kalendárium

Szocialista Művészeti, 1984. febr.

Özv. **Kopasz Istvánné** szül. **Szeless Olga** fájdalomtól megtört szivvel tudatja a maga és kicsinyei: **Olga, Márta és Irénke,** valamint az összes rokonság nevében, hogy felejthetetlen jó férje, páratlan jóságu apa

KOPASZ ISTVÁN

életének 43-ik évében, 3 heti szenvedés után e hó 2-án váratlanul elhunyt. Szeretett drága halottunk földi maradványait szept. 4-én d. u. 4 órakor fogjuk a Petőfi-utca 6 szám alatt a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a belvárosi sirkertben örök nyugalomra tétetni.

A megboldogult lelki üdvéért a szent mise áldozatot e hó 4-én d. e. 9 órakor fogjuk a rókusi templomban az Egek Urának bemutattatni.

Szeged, 1913. szeptember 2-án.

Az ég áldása és az Úr békéje legyen veled!

Siratják:

Szülei:
Kopasz Márton
és neje
Farkas Erzsébet

Anyósa:
özv. **Szeless Elekné**
szül. **Beczkes Irma**

Testvérei, sógor és sógornői:
Kopasz János
és neje
Debreceny Juliska
Kopasz Erzsike
Kopasz Mariska
Kopasz Juliska
Szeless Böske
és férje
Sipos József
Szeless Irma
Szeless Adélka

Vlasits., temetkezési intézete Kossuth-L.-sugárut 5

Kertész nyomda Szeged, Párisi-körut 25. Telefon 778

Szegedi Friss Hírek
Szerkesztőség
Kiadóhivatala

A Pesterzsébeti Múzeum
Gaál Imre Galériája
tisztelettel meghívja

KOPACZ MÁRIA

festőművész
kiállításának megnyitására
2001. február 9- én 15.30 órára.

Megnyitja:
Dr. Fabényi Julia
művészettörténész

Nyitva: február 25-ig,
hétfő kivételével naponta 10 - 18 óráig
Helye:
Budapest XX. (Pesterzsébet) Kossuth utca 39.
Tel/fax: 283-0031 , 421-5308

Gaál Galéria

MEGHÍVÓ

Ha át is léphetünk egy kor traumáin, belecsöppenünk egy másikéba. Nem szólva az egyéni lét örök érvényű ellentmondásairól, életről, halálról, reményekről, csalódásokról.

Kopacz Mária úgy maradt hűséges saját formanyelvéhez, hogy megszűntetve tartotta meg szellemességét. A hajdani visszájára fordított mesevilág a maga szürrealisztikus képi nyelvével most eltávolodni látszik a mesétől és egy színpompás, erőteljesen a látványra épülő egyéni ikonografiának ad helyet. Ennek motívumai a madár, a hal, a különböző állatok s az őket mozgalmas cirkuszi kavalkádban összefogó, rendkívül gazdag, esetenként egyenesen harsogó, máskor visszafogottabb szín és formavilág, amely néha a központi alakként szereplő harlekin vagy más, artistaszerű lények köré csoportosul. A kelléktár gyakran megjelenő tartozéka a kocsikerék, amelyen ennek a képi világnak a szereplői gurulnak, mintegy hangsúlyozva irrealitásukat, díszjellegüket. Hibrid lények, szárnyas emberalakok, emberarcú madarak, sellők röpülnek, úsznak, száguldanak át a színekből, felhőfoszlányszerű foltokból komponált levegőégen. Sejtelmes surranások, könnyed libbenések, leheletszerű mozdulatok sejlenek elő a rendkívüli finomsággal elegyített egymásba hajló, egymásba olvadó színsziporkákból, hogy alkalomadtán átcsapjanak ellentétükbe, egy jól körülhatárolt, színes kontúrokkal kiemelt, olykor groteszkbe, máskor, és ez a gyakoribb, valós elemekből építkező, de alapjában irrealitásba hajló sajátos világba."

Égi kehely (akrill 80x70 cm)

Piknik (akrill 85x88 cm)

Mutatványosok (akrill 77x70 cm)

Foto: Balási Csaba

Tűzmadár (akrill 120x90 cm)

KOPACZ MÁRIA

Kopacz Mária Marosvásárhelyen született, a Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán végzett Kolozsváron.

Az egyetemi évek után rögtön bekapcsolódott a kolozsvári képzőművészeti életbe. Rendszeresen résztvett a megyei és országos grafikai tárlatokon.

Fontosabb egyéni kiállításai voltak Marosvásárhelyen, Kolozsváron, Szatmárnémetiben, Nagyváradon, Bukarestben, valamint Budapesten, Miskolcon, Sopronban, Bécsben, Baselben, Pizában.

Mostani kiállítási anyagát Németh Júlia kolozsvári műkritikus így mutatja be:

"Kopacz Mária babákból, bábukból alkotott képi világával robbant be a kolozsvári művészi köztudatba. Ez a rendeltetése szerint kedvesen-kellemesen nosztalgikus, a gyermeki élményvilág külsőségeire építő formanyelv erőteljesen kontrasztált a mondanivaló, a tartalom drámaiságával. Véleményem szerint a kifejezésforma kialakulása és hatásmechanizmusa nem volt független a kortól, amelyben létrejött: attól a merőben szürrealisztikus társadalmi tudatformától, amelyben a való lét igazi és nyilvánosan kifejezhető olvasata szöges ellentétben volt egymással. Kopacz Mária babavilága megdöbbentő, esetenként hátborzongató volt, az enyészet, a pusztulás, az értelmetlenség hangulatát sugallta. Ugyanakkor a művészi szándék nem lehet pragmatikus: nem valamilyen konkrét problémára adott konkrét válasz, hanem inkább a lét mögötti transzcendentális tartalom kifejezésére való törekvés. Olvasata többértelmű, mert örök érvényű érzelmekre, indulatokra épít.

Karnevál (akrill 110x96 cm)

Honfoglalás /Babér a győztesnek/ (akrill 130x92 cm)

Az unikornis látogatása (akrill 120x90 cm)

A várakozó (akrill 96x96 cm)

A hírnökök (akrill 93x87 cm)

Szent György a sárkánnyal (akrill 112x95 cm)

(Krónika, 2001.10.17.)

Kopacz Mária kiállítása Marosvásárhelyen
Szürrealista képek

Marosvásárhelyen a Kultúrpalota földszinti kiállítótermeiben Kopacz Mária festményei láthatók. A hétfői tárlatmegnyitón dr. Gellér Katalin művészettörténész a művész szürrealista világ iránti vonzódására hívta fel a figyelmet.

Kopacz Mária festményeiből nyílt kiállítás hétfőn este a marosvásárhelyi Kultúrpalota földszinti kiállítótermeiben. A megnyitón a szépszámú érdeklődő között jelen voltak a város és a megye vezető személyiségei is.
Az 1920-as évek szürrealista mozgalma mára bevonult a művészek stílusába, felhasználási eszközei közé – hívta fel a figyelmet Kopacz Mária szürrealista világ iránti vonzódására dr. Gellér Katalin budapesti művészettörténész. Mint mondta, mesei hangulatú, mágikus, bűbájosságra utaló jelei, visszatérő motívumai különleges hangulatot, a széthullott totalitás visszaszerzési vágyát árasztják.
„Kopacz Mária kiállított képei kapcsán vershelyzetek jönnek elénk – méltatta a festményeket és alkotójukat Sebestyén Spielmann Mihály, író, történész –, utánunk szólnak a falról, gyöngéden megragadják ruhánk szegélyét, mint gyermekek, akik arra kérnek, hagyjuk most a felnőtt pózokat, reájuk figyeljünk. Álomban elkevert, de fel nem oldott lírát kapunk. A képek nem elmesélhetők. Nem epikus alkotások, bár rengeteg bennük az epikus elem. Az alkotások összekapcsolhatók, a stációk egymással felcserélhetők, de sehová másutt nem illenek, csak ebben a füzérben vannak helyükön."
Kopacz Mária lapunknak elmondta, a tárlat több mint negyven alkotását 2000 februárjában kezdte el festeni. „Örömmel mutatom meg városomnak, hogy nem kell szégyenkezniük nevem hallatán – vallotta a művész. – Nagyon jólesett, hogy ennyien eljöttek a tárlatmegnyitóra, ami azt jelenti, emlékeznek a nevemre, és kíváncsiak rám."
A Budapesten, Nagyváradon, Kolozsváron, Csíkszeredában is bemutatkozott képzőművész misztikus folyamatnak tartja az alkotást: „Sokszor bemegyek a műterembe, hogy csináljak valamit – mivel több képet is festek egyszerre –, és akkor az egyik kép kiabál, hogy most azt kell befejezni."
Az irodalom területén is alkotó Kopacz Máriának három regénye jelent meg, a Babiloni karperec, az Abban az órában..., valamint a Borika világkörüli sétája, jelenleg pedig egy, a Kopacz család tagjairól szóló családregény megírásán gondolkodik.

(Népújság, 2001.10.17.)
Álomban elkevert, de fel nem oldott líra

Hétfôn délután a Kultúrpalota földszinti galériájában megnyílt Kopacz Mária festészeti kiállítása. A mûvésznô Marosvásárhelyen született, a Ion Andreescu Képzômûvészeti Fôiskolán végzett Kolozsváron. Az egyetemi évek után bekapcsolódott a kolozsvári mûvészeti életbe, rendszeresen részt vett a megyei és országos festészeti-grafikai tárlatokon. Egyéni kiállításai voltak Kolozsváron, Marosvásárhelyen,

Szatmárnémetiben, Nagyváradon, Bukarestben, valamint Budapesten, Miskolcon, Sopronban, Bécsben, Baselben, Pizában.

Kopacz Mária újabb marosvásárhelyi kiállítását dr. Gellér Katalin budapesti mûvészettörténész és Sebestyén Mihály író nyitotta meg.

A mûvésznô a széles, sokszínû, különbözô mûvészegyéniségeket befogó képzômûvészeti-irodalmi áramlathoz, a szürrealizmus késôi utódaihoz tartozik. A legklasszikusabban, a képet leginkább felidézôn Szôcs István írt a szabadon lebegô figurákról, melyek már a korábbi grafikáin is feltûntek. Sokszor emlegetik Kopaczcal kapcsolatban a mesei hangulatot is, mások a szürrealizmusra visszavezetô elemeket emelik ki, a mágikusságra, a bûbájosságra, a varázslásra utaló jegyeket. Kopacz Mária a grafikáin vagy festményein különös-fantasztikus hellyé változtatja a szokásos tárgyakat, környezetet, tulajdonképpen saját, mindennapi létünk esendôségeit kifejezô lényeket teremt. Visszatérô motívumai között klasszikus szürrealista elem a madár, a hal, a kosztümös figurák kedvelése. Ez utóbbiak édeskés hangulata távolról Gulácsy-mûveket is felidéz. A most látható festményeken mintha az álom kerekedett volna felül. Mintha a belsô világ realitása erôsebb lenne a külsônél. Mindez könnyednek tûnô biztonsággal, nagy festôiséggel jelenik meg - mondta el dr. Gellér Katalin mûvészettörténész.

Sebestyén Mihály román és magyar nyelven beszélt Kopacz Mária tárlatáról. "Vershelyzetek jönnek elénk, utánunk szólnak a falról, gyöngéden megragadják ruhánk szegélyét, mint gyermekek, akik arra kérnek, hagyd most a felnôtt pózokat, reám figyelj. Álomban elkevert, de fel nem oldott lírát kapunk. Népes magányok, magukra maradt tömegcikkek. Egyedi bábok. Talányok, találatok, télutó Sohafalván. Képei - hálistennek - nem elmesélhetôk.

A képek összekapcsolhatók. A stációk egymással felcserélhetôk, de sehová másutt nem illenek, csak ebben a füzérben vannak a helyükön."

SZAKOLCZAY LAJOS

Karneválhajóval Dionüszosz szigetére

KOPACZ MÁRIA FESTMÉNYEIRŐL

Katalin 1001/2->

Én, aki jól ismerem a román fagy koppanását a történelem furcsaságai által nagyon is sokszor baljós hangulatot árasztó vidéken, miért gondolom, hogy eme festmények szürrealitásba hajló világa – *ellengő* téralakzata és megannyi motívuma – valamiképp a görög mitológia szőlővesszővel koronázott istenével is kapcsolatban van? Talán mert hinni akarok a kopár keserűség, az üvegfestmények ikonarca mögé rejtőző némaság föloldásában. Kolozsvárnak, ennek a sokáig rendezett, a transzszilvanizmus eszméjét valló és aszerint építkező városnak megint szüksége lehet, kiváltképpen mert a jó kedély fölszabadító hatású, az ilyesféle, már-már rítussá váló körtáncokra.

Arra a sosem duhajos, de mindig vidám életbölcseletre, amelyet – új és új rétegeit nyitván a harlekini színpadnak – Kopacz Mária karneválfestményei sugallnak. Ha Dionüszosz, sok egyéb mellett, az életigenlés, a nevetés és a tánc szimbóluma (amelyet, vessük közbe, Nietzsche a metafizikával, a vallással és a nihilista morállal állított szembe), akkor ezek az antikvitást és shakespeare-i álomvilágot a velencei lagúnák fény- és érzelemmaszkjával vegyítő, a patások: a bibliai-mondabeli szamár, illetve unikornis vágta *égi út*ban különleges jelet láttató akrillfestmények hű kifejezői az e jegyben fogant érzéseknek.

Hogy Róma is merített a *görög kút*ból (bacchanáliák), nem másra, mint a Dionüszosz-kultusz egyetemességére utal. A hajdani, az eksztázisig fokozódó tánccal az ünnep részvevői – úgy hitték – közelebb kerültek istenükhöz. *Lebegésük* szempontunkból nemcsak azért érdekes, mert ezekből a vallásos-kultikus szertartásokból fejlődött ki később a görög tragédia (a *kecskeének* mint minden teátrum ősanyja), hanem azért is, mert a felhőbe és a valódi tengerbe fúródó *bábu* – Kopacznál: szürreális torpedó –, az emberállatnak öltöztetett, hol fennkölten sikló, hol meg-megremegő *bizonytalanság* megőrzött valamit az ünnepi kavalkádban megrészegülten átszellemültek emberi arcából. Fedheti azt fátyol, maszk, föntbohócsipkában végződő álarc vagy farsangi szemüveg, az *álarcosbál-lét* (mint a menekülés egyik formája?) kivillan a tekintetekből.

Ebben a furcsa akváriumban, amely egyúttal lebegést imitáló közeg, a boldogság *kék* madara *kék* tengerbe záratott. Az izgalmat sok minden mellett az adja, hogy a motívumkincsből alig olvashatni ki: a tenger (úgy is mint vágyakozásunk, érzelemkivetülésünk öble) nem légtér-e. Még ha a magasság és mélység között feszülő vagylagosság megnöveli is a sejtelmet, az biztos, hogy a középkori bestiáriumokból ideemelt s ebben a báli-cirkuszi forgatagban az emberrel egyenértékűvé váló *szárnyas alakzatok* – mint például a *Csak egy madár* (2000) tudósa vagy *A bírnökök* (2000) pikkelyes, egyszerre hal- és madártestű médiuma – fontos, a groteszk torzításával meglepően karakterizáló szerepet játszanak. A maszkos emberarc *mögötti* elernyedő, illetve megfeszülő – ám sohasem megfeszített – test pózai, vagyis a tudákosság mint a fizikumot figyelmen kívül hagyó „életpótlék" kivagyisága, illetve a kéz (Faust keze?) által hipnotizált, szökkenésre kész „madár" támadóállása egy-egy magatartásforma jellemzői. (Más kérdés, hogy a *Csak egy madár* főalakja, erősítvén az átlós szerkezetet, az egész képet feszíti.)

De milyen bestiáriumot idéz a *repülő* hal, a figurát illetően a síkból kicsúszó, félbevágott, úszó „végtelenség *(Pihenő angyal; A VIP* – mindkettő 2000), ugyanezen vízilény maszkos emberarccal *(A várakozó; A hírnökök; Jött; Csendes lagúna* című művek, amelyek ugyancsak tavaly készültek), a gyakorta föltűnő bárány, farkas, róka stb. sokszor unikornissá stilizált alakja *(Pihenő angyal; Karnevál; Csak egy madár; Seregek indulása)*, s nem utolsósorban az a furnérlemezből kivágott, marionettbábunak tetsző paripa, amelynek első lábán, egy huszár végtagjait idézve, sarkantyús piros csizma ékeskedik *(Lótánc* – 2000)? A festőművész eme különleges, a bibliát, a mondavilágot, a magyar népművészetet stb. saját emlékezésének szolgálatába állító ikonográfiával, önállóvá kiteljesedett formanyelvvel, a szürrealista lebegés látványjellegét, álomszerű vízióit fanyar keserűséggel a társadalom és az egyéni lét *cirkuszporondján* valósnak láttatva olyan pályaszakaszhoz ért, amelyben együtt van minden: ihlet és gondolat, képi plaszticitás és filozofikus, érzelemmel ugyancsak vegyített világmagyarázat.

Élet is, és halál is? Az a *boldogságrettenet,* ami a születendőben – a sohasem megszülető kisdedben – nem a jövőt, hanem az iszonytató fájdalmú és időtartamú várakozást idézi föl, ám e kesernyés jövővárás bizonytalanságaiban is adózva az asszonyt oly sokszor megcsaló reménynek? Mi más volna *A várakozó* (2000) áldott állapotban lévő angyala (mögötte egy támaszul szolgáló árnyék vagy figura), ha nem formában, színben, csaknem érzéki faktúrában való megjelenítése a mitológiamagyarázó Trencsényi-Waldapfel Imre gondolatainak? „Dionysosnak, a termékenyen nedves és nedűt felbuzogtató föld isteni bőségének valamiképpen a halálhoz is köze van. Élet és halál, tavalyi bor és új virágfakadás adtak találkozót tavaszi ünnepén, aminthogy a föld porhanyós ölén is élet és halál, a tavalyi vegetáció erjedése, rothadása és az idei csírázás együtt vannak. Dionysos azok közé az istenek közé tartozik, akik az alvilágot is megjárták, ő hozta fel anyját az alvilágból, haláláról is hallunk, sírját is mutogatták, és egy hagyomány Persephonét, az alvilági istennőt teszi meg gyermeksége nevelőjének. A virágzás tavaszi bősége is onnan jön, a föld mélyéről, ahová a halottak elmennek – a halott emberek, de a halott virágok és a halott esztendők is."

Újból és újból visszatérünk emez antikvitásig nyúló, a motivikus részletekből *új egészt* fogalmazó világmagyarázathoz – vagyis a festőművész létérzékeléséhez, amelyben kitüntetett helyen van, szinte egyik táblájáról sem hiányozhatik, az ősi és egyetemes, kozmikus jelkép, az örök körforgás Idő- és Sorskorongját reveláló *kerék*–, visszatérünk, hogy ezáltal még szembetűnőbbé váljék a reneszánsz szépségeszményt csak nyomokban követő angyal- (asszony- és nő-) ábrázolása. Ezeken a képeken nem jóságos őrzőangyalok suhannak-lubickolnak, vagy késsel a szájukban éppen fenyegetnek, mint Kondor Bélánál, hanem a nemiség jegyeit erősen magukon viselő szárnyas kancák és madárformájuk ellenére is szilaj, netán bágyatag (de ugyancsak szárnyas) mének jelzik a férfi és nő közötti harc véghetetlenségét. Kopacz Mária angyala korántsem nem nélküli – ezzel ki is záratik a lényéből eredő, hagyomány szerinti minden szakrális tulajdonság –, hanem a *testiségével,* telt idomaival (kebleivel, tomporával, csípőjével) sokkoló vérbő asszony. Hogy vele gyakran egy, valamely rémtörténetből származó *végtelény* állíttatik szembe – mint a *Sárgaorr* (2000) megnyújtott fejű és orrú, madárformában kiteljesedő bajnoka vagy a *Babér a győztesnek* (2000) szállva fekvőtámaszt végző, halat formázó férfija –, az az erősebb nem gyöngeségére, a groteszk ábrázolatban rejlő szarkasztikus *ítélet*re utal. Ahogyan egy festőnő, bejárva az érzelem terrénumát, sokszor megmerülve poklában is, nyelvet ölt a római harci szekér kerekét babakocsikerékké degradáló világ urára.

A tavalyi kolozsvári (Korunk Galéria) és az idei pesterzsébeti (Gaál Imre Galéria) tárlat – az utóbbi teljesebb kollekcióval – arról győzött meg, hogy Kopacz Máriának van mire büszkének lennie, hiszen cirkuszi-karneváli hangulatú, még a drámát is fintorral megbolydító látomásaiban – szinte a festmények méretétől függetlenül – ott dobol, lüktet, sarjad, növekszik egy, a fényt sötét mélységébe elnyelő s valamilyen módon azt visszasugárzó képi világ. Benne geszkusecsetnyomokkal, eme ritkán tapasztalható izgékonysággal van kifejezve a lélek, a csaknem

ellenőrizhetetlen áradás forrpontja? Azzal is. De még inkább az alak kontúros (rajzos) kiemelésével s nemritkán a folthatással, vagy e kettő együttesében. (Ez utóbbira a *Tűzmadár* [2000] vibráló elevensége a példa.) Élénk vagy a pasztell ködében homályló színek közvetítik a sokarcú, egyszer némileg a Faustra, másszor Shakespeare *Szentivánéji álom* című játékára utaló világ, a *pokolian virgonc* vörösek, kékek, zöldek, sárgák, narancsok és a számtalan variációban megjelenő szürkék-feketék honfoglalását.

Elválasztható-e egymástól a kis méretű remekmű, a *Csak egy madár* és a nála jóval nagyobb *A pásztorkirály* (2000)? Aligha, és nincs is szükség ilyesfajta osztályozásra. A motívumegyezéseken kívül ugyanazok az építőkockák – egy kissé leegyszerűsítve: a lírában megfogalmazott sorskedély megannyi változata – éltetik mindkettőt. Ha a *Csak egy madár* olyan, mint egy szonáta, akkor *A pásztorkirály*ban egész szimfónia szól (főképp a pontosan kibontott szimbólumrendszere által, a király és az unikornis „felelgetősében" lesz érzékien szép ez a muzsika). De tovább is sorolhatnám a magas színvonalú kollekció szerintem legerősebb darabjait: *Az angyal szavai; Szent György a sárkánnyal; Szárnyas babakocsi; Naplemente; Álarcosbál; Piknik; Seregek indulása; A várakozó; A hírnökök* (mindőjük 2000-ben készült).

És nem feledhető a pasztelljellegű, sárgásbarna, kékeszöld színvilágú *Vándorok* (2000) sem. Külön tanulmányt érdemelne a festmény gazdag jelképrendszere; s az is, hogy a rajta szereplő furcsa „menyasszonynak" miként lesz *pártája* a kerekes hal, s hogyan kapott lakót a kalitka stb.

Ha cirkusz, legyen ricsajos – mint ahogyan az is – a porond! Ha viszont Pierrot szíve szakad meg, az apró, pontos (ecset)rezdülések nyomán tudatosodjék bennünk, hogy nekünk sem kell szégyellnünk érzelmeinket.

Pihenő angyal (2000)

MÁRKUS BÉLA

Hej, élet...!

VATHY ZSUZSA: KALANDREGÉNY; GÖRDESZKÁK ÉS ŰRDESZKÁK

Még a múlt évezred eseményei: tavalyelőtt, könyvhétre a *Kalandregény* jelent meg; tavaly a *Gördeszkák és űrdeszkák,* e vékonykára válogatott novelláskönyv. Mondhatnánk Vathy Zsuzsáról, elismerően, amit egykor Németh László szemébe vágtak (Horváth Márton talán): ott folytatja, ahol abba sem hagyta. Ahogy több novella – példák: *A kert, Legyek talált tárgy?* – elbeszélője is értelmezi, magyarázza önnön tevékenységét: nem tudni, mi okból, de a történetei megszakadnak, majd valami miatt mégis folytatódnak. A töredékesség benyomását keltik, holott a szándék, az igyekezet nem más, mint „megpróbálni a részeken, a reáliákon túl az egészről is elmondani valamit". A „létegészről" vagy a kötetcímadó novellában szerepeltetett páros rendről, az élet és a világ rendjéről felvillantani egy olyan látomást, amely a létezés csak általa leírható tapasztalásán alapszik – ez az a feladat, ez az a cél, ami teljesíthetetlen, elérhetetlen az önkifejezés, az *én* megteremtése nélkül. „A történet: összefüggés" – tömörít az élet mint talált tárgy szóképével József Attilára és Tandori Dezsőre is visszautaló, vallomásnak is beillő prózájában, ahol a személyes érintettség, közvetlen érdekeltség megnyilvánulásainak azzal is iparkodik gátat vetni, hogy mint egy kivonatolt értekezésben, széljegyzettel teletűzdelt feljegyzésben, kipontozással és zárójelbe tett észrevételekkel idegeníti el magától a mondottakat. De a római számokkal való fejezetekre tagolás is ugyanerre hivatott. Annak a tágabb összefüggésnek a jelzésére, amelyik nem a szövegírás, illetve a történetmondás poétikai eltéréseiben érzékeli az *elbeszélő* irodalomra (is) szinte gondolatfelügyelői buzgósággal leselkedő veszélyeket, hanem amelyik minden erőszakos szembeállításban régi (diktatórikus) eljárások és (sematikus) módszerek újbóli lábra kapását kénytelen észlelni. „És miért ez a sok indulat? Miért ilyen agresszív az »új«?" – kérdezi, minekutána csendes, kesernyés gúnnyal kéri: „Ha lehet, ne legyen kötelező semmi", s minekelőtte Nemes Nagy Ágnes nevezetes töprengéseire emlékeztetően vetett számot azzal, ami megnevezhetetlen, de legalábbis nehezen mondható, az önmagát minden pillanatban ismétlő és megújító látvány elemeivel, az azonosság és a másság megfoghatatlan tüneményével. Mintha a sokféle színben játszó alkony példája nemcsak arra bátorította volna, hogy újrakérdezze a kortárs lírikussal, hányféle kék van, hanem hogy merje ismételni a régibb költői kijelentést: tündér változatok műhelye a világ. És amiképp a „miniatúrás megfigyelés" elválaszthatatlan az észlelő emlékeitől, tudásától, vízióitól, mindattól, amit a „világlátás plusz valami más" jelent, akképpen Vathy Zsuzsa két könyvének történetei is összefüggenek egymással. Egy futó pillantás is felszíni azonosságok garmadáját rögzítheti. Alakok nevei térnek vissza, idők és terek jutnak meghatározó szerephez, többnyire a gyermekkori kiszolgáltatottság távlatából, de a mai kiszolgáltatottak, a hajléktalanok, a csövesek aluljárói nézőpontjából is. A két legsűrűbben ismétlődő elbeszélői eljárást, a kérdezést és a felsorolást mint kitüntetett retorikai alakzatokat is számításba véve a regény és a novellaválogatás minden eddiginél élesebb, jellegzetesebb képet rajzol a szerzőről. Ráadásul a kérdések sorjáztatása és a felsorolások szaporasága nemcsak az önmagukkal viaskodó, a történetek meggyőző és színes előadá-

Tűzmadár (2000)

A pásztorkirály (2000)

A társulat (2000)

Az angyal szavai (2000)

Az unikornis látogatása (2000)

Szent György a sárkánnyal (2000)

Mint kisded (2000)

Vándorok (2000)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Alföld

Kopócs Tibor / 1021

Kopócs Tibor: Bikabűvölő

vadlúd leáll Egy tolla lezizzen

Már csak az irány számít: a sugár
a vásznon örökre innen

Két fejezet egy kisebbségtörténelemből

I.

Hogy is kezdődött?
A gyermek ezen a sámlin állott,
ebbe a falitükörbe bámult és sírt.
S itt állt a bátyja
– kezében katonaláda –
indulóban az ablakuk mögé
akasztott történelembe.

(Jaj, még megvan a keze,
tapinthatná az arcom,
még itt van a ház,
csontjai vagyunk,
ketten a tükör-jelenben,
háttal a történelemnek.)

Aztán elindult,
s valószerűtlen lett egyszerre,
valószerűtlen, akár egy vázlat:
két karja, háta, feje:
részei máris
egy ismeretlen, születő tájnak.

II.

Tizenötéves voltam és addig
nekem még senki sem mondta, hogy „maga".
Pirultam, izzadni kezdtem,
szűk lett az ingem nyaka.
„Maguk eszik meg Magyarországot!"
mondta. Egy kaszárnya előtt
álltunk. Én vakációra
igyekeztem, de a határon
egy buzgó katona majdnem lelőtt.
Behoztak. Álltunk. A túloldalon
háztetők: piros remegés.
„Maguk . . ." Falvak feszengtek.
Fehér tornyokban harang
rángott, mint nyakban a nyelés.
Húsz éve . . . – „Maguk eszik meg . . ."
mondja a hadnagy és nevet.
Ebben a „maguk"-ban nőtt fel
egy gyermek s kapott egy néptöredék
létet és – nevet.

1970

KOPÁCS Tibor festő

SZABÓ Lilla: Első közös bemutatkozás : A cseh-szlovákiai magyar képzőművészek bemutatkozása. =
Magyar Nemzet, LIV.évf. 41.sz.1991 febr.18. 6,p.

Bp.,Cseh és Szlovák Köztársaság Kulturális és Tájékoztató Központja, 1991

Kopács Tibor

grafika

Forrás 1971/4 hátsó borító, 34o.

Kopács Tibor

rajza

Magyar Hirlap 1974. 7.évf. 268/8

Kopács Tibor

grafika

Forrás 1971/4, 77.o.

Kopács Tibor, festő

Pozsonyi festőművész. Tárlata a József Attila Műv. Házban látható.

—: A hét végi kulturális programból 9.

Népszabadság, Bp. 1971. okt. 9.

Kopócs Tibor
grafikus

neve szerepel "A magyar képzőművésze
Csehszlovákiában" c. cikkben a 7-8.oldalon

Kritika 1973 december

Korpás Tibor

Budapesten is bemutatkozott,
csehszlovákiai magyar grafikus

Kritika 1973/12
7. old.

Kopács Tibor

"Kisasszony a bálban" cimmel báliruhás női alakokat ábrázoló rajz.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. okt. 19.
XVIII. évf. 42. sz. 6. lap.

Kopácsi Bálint
ötvös
Kolozsvárt született, Antal-
fia, 1638. feb. 2/án
nyert polgárjogot Kolozs-
várt.

Tarab Eler Kolozsvár
története. Bpest, 1888.
III K. 91. l.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 SEP 29

Magyar Hirlap

Kopács Tibor

1021

Leányok. Kopács Tibor rajza

A napokban megtartott *detroiti nemzetközi energetikai konferencia*, az *Egyesült Államok*, *Anglia*, *Franciaország*, az *NSZK* és *Japán* magas rangú képviselőinek szombat—vasárnapi Camp David-i találkozója, a Nemzetközi Valuta Alap októberben megtartandó évi ülésszaka, ilyen vagy olyan módon egyetlen problémával foglalkozik: *a kőolajellátás kérdéseivel* — hangsúlyozza a TASZSZ hírmagyarázója. Az Egyesült Államok bi-

Kopócsy Judit, grafikus

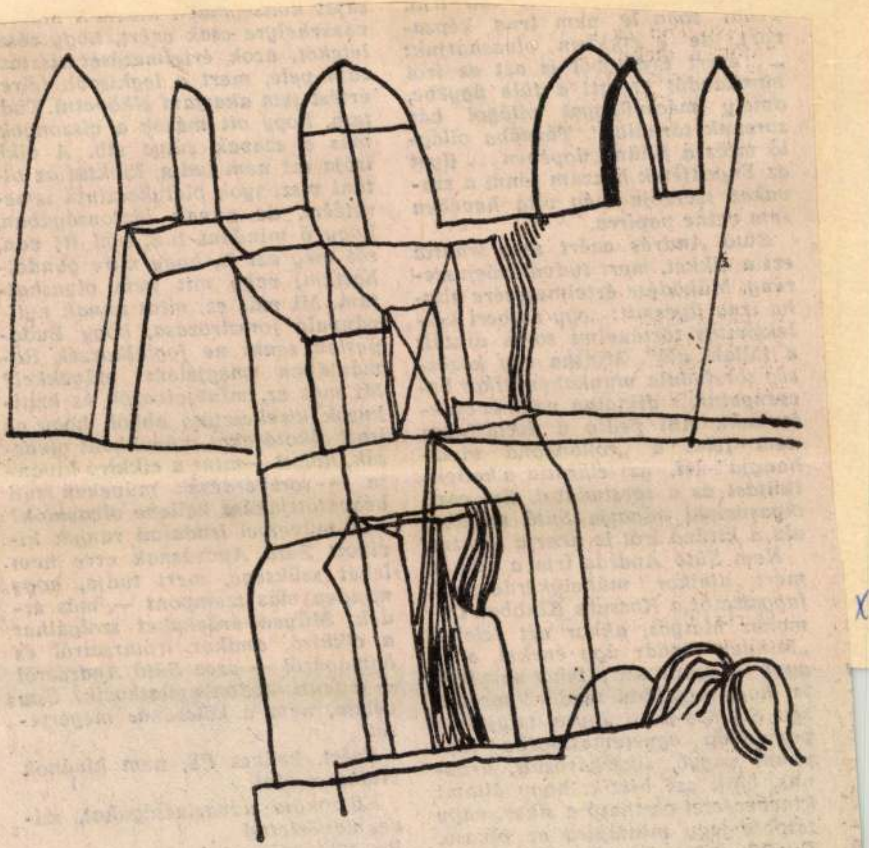

Kopócsy Judit rajza

Kopó

Élet

5

XXX/28

gyan a csore áll", tehát nem írná le, hogy a „többi madár" megkésett Szamos-parti Joyce, talajtalan papírvilág egyetemességébe röppenni vágyó, sikerkárosult, urbánus, akik azt hiszik, hogy állami kinevezéssel osztható a siker, vagy talpbőr-jegy mintájára az olvasó. E cikk írója, bár folyvást kizengeti az egységet, folyvást oda is pörköl a Sütő-ellenségek feltétele-

— azaz Sütő Andrásról — a fenti módon nyilatkozik? Úgy vélem, nem a kölcsönös megértését.

Ezért, kedves ÉS, nem kívánok vitába szállni.

Köszönöm udvariasságukat, szíves üdvözlettel

Bp. 1986. július 3-án

Berkes Erzsébet

Kopáčsy József

miserunhája.

1840

Püspöksüveg, aranybrokátból, barna körvonalú nagyleveles rajzzal és kalászos palmettával. Középen egyenlőszárú kereszt. A szalag végén arany rojt. Mag. 29'5 cm. Készült 1840–1845 körül

Kopácsy-ornátuskoz

Kopácsy prímás készíttette.

237

1820

Méreteh!

239

Kopáczy József ornátusa: ~~[illegible]~~, Két miseruha, négy pluviale, hat dalmatika és egy püspöksüveg. Aranybrokát, levelekkel, virágokkal és szőllőfürtökkel. A miseruha mag 105 cm. Orosz, szentpétervári brokát 1820 körülről.

Ide püspöksüveg

Kopáczy József primás tulajdonából.

Gerevich: PA, 200 l.

Lepold: Adatok, 36 l.

8000 forintba került.

Kostergomi főrvékesegyházi kincstár

243

1840

243

Püspöksüveg piros selyem alapon domború arany himzéssel, virágos és indás díszzel. Maj. 39·5 cm. Készült 1840 körül.

Kopácsy József készíttette.

214

1840

244

Püspökszüveg, lila selyemből, domború kalászos és szőlőleveles arany hímzés közepén díszsugaros kereszt. Aranyrojtos szalagok. Mag. 40·5 cm. Magyar munka 1840 körülről.

Kopácsy József primás készíttette.

KOPÁCSY József gyűjt.

1847 116. dec. 20. Ghyczy Miklós, a pénzügy-minisztérségi álladalmi javak osztályigazgatója helyett általküldi néhai Kopácsy József hercegprimás pénzgyüjteménye három lajstromát s a Múseum számára mutatni választandók jegyzékét ugyan hozzá küldetni kivánja. 94.

M. ÉRT. 1991. 1/2.

Kopácsy Judit, grafikus

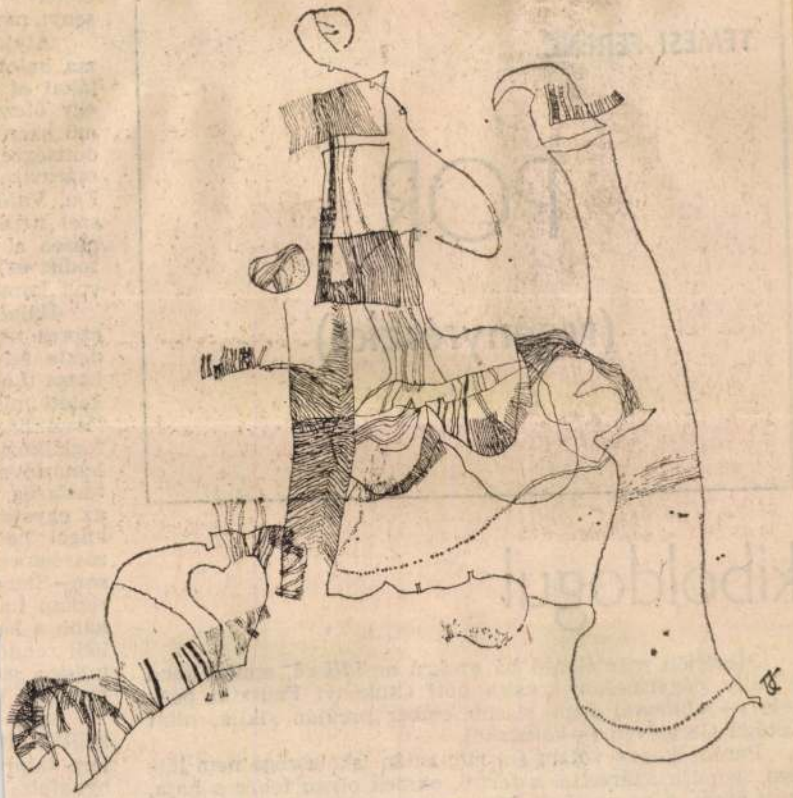

Kopácsy Judit rajza

Kopácsy

Élet

13.
XXX/3

Meséjjön már Gergő bá azokrú az időkrű, amikó kend a Pálfy pógármestör kocsisa vót! Csukonyi Fausztin pengéje *(→jubileum)* nem kisebb ember orcáján siklik, mint Kétágú Gergelyén *(→kalauznő)*.

Parádéskocsis vótam én, míg aztán iskolaszóga nem löttem, mondja önérzettel a férfiú, akinek olyan fehér a haja, mint arcán a borotvahab. Mindketten ~-tunk a hivatalunkbú: fére öreg, mögrug a csikó!

Csukonyi tudja, hogy most szólnia kell valamit, aztán

lódi rend
milyen *m*
mítani a
Azok
kellett ot
jére talpr
nyugtatta
tatlan diá
tudott az
annyira

Kopácsy Gyula

körajzoló segéd.
alakrajzi osztály.
10 hónap, jeles

Iparrajziskola 1908

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Kopácsy Gyula

körajzoló segéd

alakrajzi tanf.

jeles

I parrajziskola 1909

kel vegyített megjelenési for
klasszicizmusok számára ezek
mint magas klasszikus mintak
salak nélküli feldolgozását. A
évtizedeinek ebből a szemszögl
van. Késői román klasszicizr
forrásból táplálkozik. Először
újra erős bizánci hullámok é
követő keresztes hadjáratok r
megerősödik. Azután második
teket és óriási szélességeket á
nápolynak 1204. évi (második
keresztesek által. Ekkor főleg
lötték tömegesen el a nyugati
elefántcsontfaragványokban é
Velencén és Ravennán, Dél-It

Ezen az egész európai kult
azonban külön regionális fejlőd
római birodalom egyes provi
sorban Itáliára. Itt a 6.-tól
mihelyt csak rövid időre is bél
világ hirtelen felbukkanó gaz
találunk. Úgyszólván az antik
tük.[17]) Főleg két helyen láng
velencei vidékeken és II. Frig

Kopácsy Gyula

körajzoló

6 elemi, 3 alsó f. 3 ipar.

jeles eredm.

Tanár Prenosil Sándor

Iparrajziskola 1903

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

MDk

Klopácsi Ottó ötvösművész

II. díjat nyert a Nemzeti Szalonban rendezett Ifjúsági Kiállításon.

300 művész több mint 600 alkotásából válogatták az Ifjúsági Kiállítás anyagát.
Magyar Ifjúság, Bp. 1952. 22. sz. [4. l.]

Kopácsi Ottó [iparművész] MDK

Az iprművészet és népművészet első díját megosztották, így négyen kaptak második díjat:

Bognár István
Jancsikity János
Kopácsi Ottó
Pécsi László

[illegible] : Ifjuságí kiállitás nyilt a Nemzeti Szalonban.

Esti Hirlap, II.évf.127.sz. 1957.jun.2.vas, 2.oldal

Kopócsy Judit

Kopócsy Judit és Ugocsai László festményeiből kiállítás nyílik meg május 22-én, délután 5 órakor a Duna Galériában. A tárlat június 22-ig tekinthető meg.

Magyar Nemzet 1986. V. 20.

Kopócsy Judit, grafikus

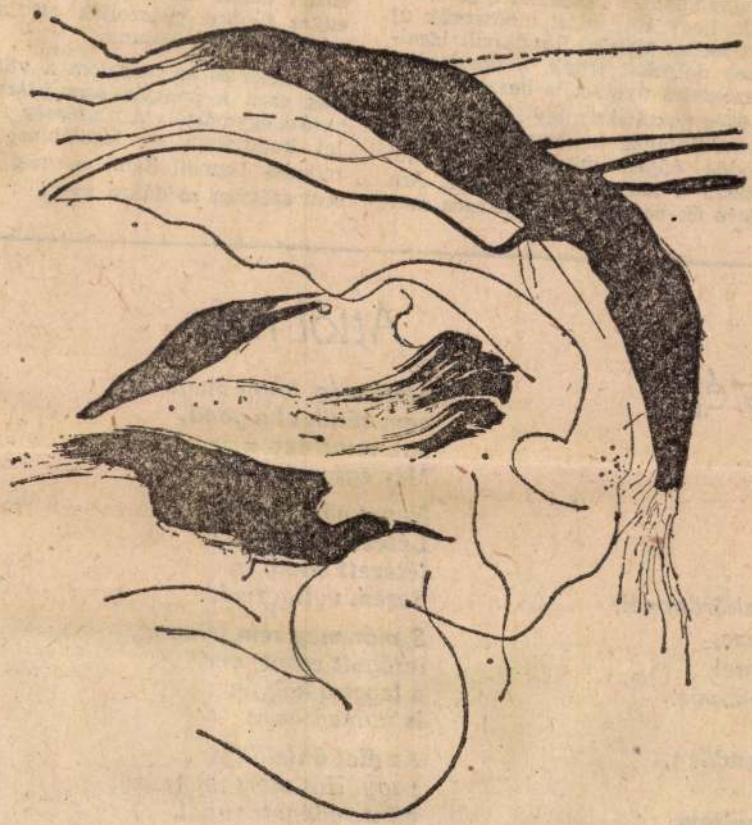

Kopócsy Judit rajza

Kopócsy J

Élet és

5.

XXX/16

nmel
eköpve.

sendően,
t.
nultam.
dok.

S már még sem irhatod,
lerágott csont, amit
a legelső kölyök
is utánad hajít.

Az élet önjelöltje
vagy. Hát mért tépkeded,
mint rádégett ruhát,
az eleven sebet?

Kopalik

becsi festő

l.

Tragorvác művészei

149 f.

Beve

580/Ert. so

mely összeget,

utján is ma

beiktatás

Visegrád,

Kopalik

festő

Uác lát képe.

vvif

l.

Gil Ran

1806. r.

hétfőn azaz e hó 14-én m
hatnék ennélfogva intézkedé
ellenőrző közegük jelenlétéb
be hozhassam.

Zsántor

N. F. 13151

Kopallik

Komárom látképe
vörf.

l

Gil Ran

787. 2

ZWACK J. ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, IX. SOROKSÁRI-UT 26.

Tekintetes
Miemlékek Or

Szakértői

P. 190.--

azaz: Egyszázkilencven peng

Kopallik Antal

festő

Székesfehérvárról. 1841–44.

látogatta az akadémiát

lása

Fleischer Bées 59. l.

T. 1041.

[R FLUS összefolyásánál INSULA-t
[t parton a vár alaprajza szem-
[al bekeritett területen hátul
egy égi test van ábrázolva. Az
[kú kard köti le figyelmünket a ta-
[NA NIHIL ALIUD köriratú mellkép
[irata:

A. Die neu" Vestung és befejezése:
gebauet werden.

22.3 : 29.3 cm.

Kopallik F.

festő

l. Pozsony látképe

Gil Ran

1337. sz.

3·30	34·40
1·40	18·–
–·09	158·60
12·–	19·–
18·–	3·80
36·30	12·60
16·48	74·50
7·88	
1135·85	326·70

XII

Kopallik F.

festő

l.

Gil Ran

310. sz. 367. sz.

SOS

ság 1946. évi szeptem
410 Ft-t, azaz Négyszá
ben éspedig azonnali,
és 23-i esedékességgel

Az összeg ki
tesitettem.

Budapest, 19

A hivatalos másolat
hiteléül:

irodavezető.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Kopasz Károly

KELETMAGYARORSZÁG

Nyíregyháza

1969 NOV 26

könyben.

TÁRLAT FEHÉRGYARMATON. Kopasz Károly festőművész tanár önálló képzőművészeti tárlata nyílik meg november 30-án, vasárnap 15 órai kezdettel és 10 napon át tart nyitva a Fehérgyarmati Járási Művelődési Központ termeiben. A művész mintegy 30 alkotásából összeállított kiállítást Krutilla József festőművész nyitja meg és Huszár István képzőművész tart tárlatvezetést.

zsi 0:0. Nagyhalasz—Fenergyarmat 4:3.

A megyei ifjúsági bajnokság végeredménye:

1.	Nyh. Spart.	30	25	3	2	95:13 53

Kopállik F.

festő

Devény, vrf.

l.

Gilkan

285. l.

Ács Géza könyvkötőmesternek kötés

j e g y z é k e

Magyar Pályázatok 1904,1905
Müvészet II.1937 /egybekötendő a
Dolgozatok az erdéliy Nemzei Muz
Numizmatikai Közlöny ,1941,1942,
Buletinul X-XVI
A.H.XXIX Mavrodinov N.:A nagysze
Dolgozatok a M.Kir.Ferenc József

Regnum,1942-43
Hadtörténelmi Közlemények 1935-1
Tanulmányok Budapest Multjából 1
Kuzsinszky Bzdapest Régiségei X
Topogr.Böhmnes -- Prag ,Hradschi
/A minta a háton 25/1 -re ja
Rivista del R. stituto d'archeo

Közlemények az erédlyi Muzeum É

Festschirift für Adolph Goldsch

Kopallik, F.

festő

Visegrád látképe,

vízf.

l. Gil Ran

1831. n.

lehetséges, annak 29. 31 és 33 ik lapjain
a Victoria tér lapjai telkén eszközöltsé Alba
maria, Fehér egyház kiásatására vo
nalkozó jegyzeteket lemásolnés azt meg
küldeni szíveskedjék.

BUDAPEST, 1907. Julius hó. 14.

Kiváló tisztelettel

Dr. Szendrei János

I., ATTILA-UTCZA 23.

Kopánecz András

A XVI. ker. gyermekrajzkiállitásán a 14 éves fiu munkái folytatást igérnek. A Csömöri uti iskola tanulója, Csombók Gergely tanitványa.

Zentai Mária: Gyermekrajz-kiállitás a XVI. kerületbe
Rajztanitás 1968. 2. sz. 2o.l.

M. D. U

KOPÁR Dénes építész

(Pécsi Tervező V.)

dijazott terv (Repr.)

Társtervező: Bálint János, Benedetti Tibor, Dénesi ödön

Sztálinváros „Római Tábor" nevű területe – nek rendezésére kiírt tervpályázat

Magyar Építőművészet 1960. 6. sz. 10. l.

Kopár Lajos

MDK

szerepelt a pécsi kiállitáson.

Molnár Imre: A "Független" képzőművészek kiállitása.
DUNÁNTULI NAPLÓ, Pécs, 1957. dec. 8.

Kopasz Ferenc

Szerepet a III. Malborki Ex libris Biennálén (1967)

Galambos Ferenc: Magyarok a IV. Malborki Ex libris Biennálén

Szocialista Művészetért 1969 VIII. sz.
5 old.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

KOPASZ István építész M.D.K.

Szeles Olgának Munkácsy: Hontoglalás.
a egyik mindelljének térje.
1908-ban ment hozzá feleségül, de
a terj homarosan az aphalt.

Galsai Pongrác: Lány a sátor előtt

Nők Lapja 1965. jan. 9. 5. l.

Kopári Dénes építész M.D.K'

/ÉM. Pécsi Tervező V. Siófoki Irod.

Str and, Balatonföldvár. 1962. repr.

Magyar Építőművészet 1963/5. 29.1.

Kopás István
arcképfestő
61 éves
(szívkoszorúérelkeményedés.)
+ 1954. III. 31.
Kispesti Ujtemető

(1952) Halotti főhönyv
23

technikák s elsősorban a csipkeművesség buzgó szaktanítónője.

Ifjú korában törte le a lappangva támadó betegség, de ifjúsága igazán még nem is volt, mert a folytonos önképzés, tanulás, hazai és külföldi főiskolák látogatása után fennmaradó minden idejét az irgalmas gyermeki és rokoni szeretet áldozatos gyakorlásában: a betegápolásban töltötte s így lettek még árvábbakká és reménytelenebbekké azok, akiknek ő volt istápolójuk és reménységük.

Sírjára a Farkasréti-temetőben letettük a tanári kar és ifjúságunk koszorúit.

VÁRDAI SZILÁRD

az 1880 november hó 14-én megnyíló Iparművészeti Iskolának id. Mátrai Lajos, Rauscher Lajos és Schikedánz Albert mellett negyedik tanára 1936. évi április hó 23-án halt meg egy hosszú és munkás élet alkonyán nyolcvanegy éves korában. Iskolánkban az elemi mértan és ábrázoló mértan, valamint az elméleti távlattannak volt tanára, az iskola megnyíltától 1892-ig. Buzgó apostola volt a hazai rajzoktatásnak és művészképzésnek; az ifjú Iparművészeti Iskola megalapozása mellett az Országos Mintarajziskola átszervezésében is nagy szerepe volt; a magyar rajztanárok egész nemzedéke vallja mesterének s fali mintái és magyar díszítményei országszerte ismertek és használatosak voltak a rajztanításnál.

Szülőföldjén, a pozsonymegyei Ottóvölgyben kívánt nyugodni. Vele elköltözött az iskola első tanári testületének utolsó tagja is. Az Iparművészeti Iskola a nemes művészetért lelkesedő, hivatásáért buzgó, végtelenül szerény, de erősakaratú, szilárd jellemű kartársat gyászolja Várdai Szilárdban.

KLACZIG MIHÁLY

kerámikai szakosztályunk érdemes művezetője 1936 május hó 5-én pár napi betegség után váratlanul húnyt el.

Ungváron született 1875 szept. 22-én s hajlamait követve a kerámikai ipar valamennyi ágazatában képezte ki magát. Tudása utat nyitott az ország jelentősebb kerámikai intézményeibe; majd a kereskedelemügyi kormány figyelmét is magára vonta s 1902-ben meghívást kapott kerámikai vándortanfolyamok megszervezésére és vezetésére. Mint állami kerámikai vándortanító, a huszti gyakorlóműhely felállítása után bejárta csaknem egész Nagy-Magyarországot, majd a felső építő ipariskolával kapcsolatos budapesti központi agyagipari mintaműhelynek lett vezetője (1906). E működését a világháború kitörése akasztotta meg, amikor is az északi harctérre vonult s 1918 szept. közepéig ott teljesített szolgálatot. A háború után ismét az állami kerámikai laboratóriumban dolgozott a mintaműhely megszüntetéséig. Így került 1921 decemberében az Iparművészeti Iskolához mint a kerámikai szakosztály mellett létesített tanműhely művezetője.

A Megboldogult hosszú állami szolgálata alatt megbízhatóságának és szaktudásának kitűnő bizonyságát szolgáltatta; mint ember és jóbarát valamennyiünk szeretetét és becsülését érdemelte ki. Elmúlását őszinte részvéttel gyászoljuk.

*

Az iskola művésznevelő munkája.

Az Iparművészeti Iskola legutóbbi két tanévében — mint az első félszázad folyamán is — nagy alapítóinak: báró *Eötvös* Józsefnek és *Trefort* Ágostonnak intenciói szerint, de a megváltozott idők kívánalmainak s a fejlettebb technikai haladás okos figyelembevételével nevelte tovább az iparművész nemzedéket, hogy megnehezült közgazdasági helyzetünkben még fokozottabban tehessük nélkülözhetővé a külföldön előállított műipari cikkek behozatalát. Módot nyujtott ízléses, jó, célszerű, használható, a magyar népművészeti emlékek formanyelvét is nemesen átérző és olcsó iparművészeti tárgyak tervezésére és kivitelezésére; ezenkívül a magyar lélekben szunnyadó, de a körülmények mostohasága miatt főleg a messze vidéken igen sokszor elsorvadó fiatal művészi teremtő erők kibontakozására és kimüvelésére.

Az iskola állandó kapcsolatban állott a reális élettel, a műipar terén termelő vállalatokkal s utat nyitott növendékeinek a gyakorlati életpályákon való érvényesülésre; a bel- és külföldi kiállításokon pedig a magyar iparművészeti termelésnek európai viszonylatban is a legkiválóbb külföldivel való egyenrangúságát igazolta be, főleg a nemzetközi bemutatkozások keretében.

*

Az elméleti és gyakorlati kiképzés 1931 őszétől csak a nappali tanfolyamon történhetett, mert fokozottabb takarékossági szempontok miatt az ambiciózusabb iparos ifjúság ízlésfejlesztését, technikai készségét és rajzbeli tudását immár több mint három évtizeden át oly szép eredménnyel szolgáló *esti tan-*

Márton szerette olvasni a bibliát s egyszer erre az igére talált: előttem száz év elmúlása annyi, mint egy nap eltelése.

KOPASZ MÁRTA V. ÉVES GRAFIKUS

folyamainkat a VKMin. 320—05—18/1931. számú rendeletével az 1930/31. iskolai év végével megszüntette.

Az oktatás a VKMin. 53.159/1924. III. sz. alatt jóváhagyott s a 320—05—25/1929. számú rendelettel módosított szervezeti szabályzat és tantervi utasítás szigorú betartásával s a legteljesebb szabályszerűséggel minden megszakítás nélkül folyt a szóbanlévő tanévek folyamán.

A tanulmányi időnek újabb tagozódása az 1932/33. tanév kezdetétől egy *négyéves iparművészeti* és egy *kétéves művészképző* tanfolyamra beváltotta a hozzáfűzött reményeket, mert ezzel a régi, ú. n. *alsófokú* kiképzés egy évvel bővült, amit főleg a műhelyoktatás kiszélesítése s általában a technikai tudás és az életre nevelő gyakorlatibb eljárások tökéletesebb elsajátítása tett indokolttá; a *művészképzőn* pedig az arra valóban rátermett és kiválóbb növendékek önálló tervezői és alkotói készségre való nevelése lett az oktatás vezető elve.

Mindkét kiképzési fokozatban felöleltük az iparművészet valamennyi ágát, viszont nem adtunk helyet a hamisan iparművészinek nevezett szélsőséges, de valóságban dilettantizmusra vezető új próbálkozásoknak.

A kiképzés úgy elméleti, mint gyakorlati téren a bútor- és lakástervező, építő iparművészeti, díszítő festészeti, grafikai, kerámikai, ötvös és zománcozó, díszítő kisplasztikai és monumentális szobrászati, valamint textilművészeti szakosztályokban párhuzamosan folyt. A heti 44 órai munkaidő felét a szakoktatás foglalta le, amidőn is lehetőség nyujtatott arra, hogy az anyagszerűségnek s a művészi követelményeknek megfelelően készült tervek a szakosztályokkal kapcsolatos iskolai műhelyekben nemes anyagban is kiviteleztessenek — szakavatott művezetők felügyelete mellett — a növendékek által. E műhelymunkák azonban mindenkor kizárólag az oktatás szolgálatában állottak és semmi tekintetben sem érintették a végzett iparművészek avagy a külső műipari üzemek termelését.

*

Ösztöndíjak; tanulmányi kirándulások.

Az iskolai nevelés elmélyítéséhez s általában az ifjú iparművész nemzedék látókörének kiszélesítéséhez és anyagi helyzetének istápolásához jelentős mértékben járultak hozzá az évenként rendszeresített állami külföldi ösztöndíjak, illetve a római és bécsi magyar

kollégiumokban iparművészek részére adományozott ingyenes helyek.

Ugyancsak az ízlés fejlesztését voltak hivatva szolgálni a háború utáni nyugalmasabb években felelevenített hazai és külföldi tanulmányi kirándulások. E kirándulások 1931 óta — valuta szempontok miatt — kizárólag hazai területre (Székesfehérvár, Esztergom, Visegrád, Uri, Nógrád, Zsámbék, Eger stb.) szorítkoznak s hazai műemlékeink megismerését, valamint a történelmi és ethnográfiai nevezetességek tanulmányozását, tipikus tájrajzi és építészeti felvételek eszközlését és magyar néprajzi motívumok gyüjtését célozzák. A budai és pilisi hegyekbe, valamint a Bükkbe és Mátrába vezetett gyakori turisztikai kirándulásokon elsősorban természettanulmányok gyüjtésére helyeztünk súlyt, másrészt a testedzés szempontjait is figyelembe vettük. Állandóan programmon szerepelt jelentősebb ipartelepeinknek látogatása s egyes készülő monumentális épületeknek, emlékeknek a kivitelezés különböző időszakaiban való bemutatása.

*

Munkabemutatók és kiállítások.

Az iskola növendékeinek munkái az évvégi munkabemutatókon kerültek a nyilvánosság elé minden tanév utolsó napjaiban. E munkabemutatókon nem válogatott s nem a közönség finomult ízlésére számító „kirakati" anyag a kiállítások együttese, hanem tanárra és tanítványra nézve hathatós, tanulságos, igen komoly megnyilatkozás az aratás szent hónapjában. Valóságos számonkérés és nagy lelkiismeretvizsgálás az anyagias és személyi szempontok teljes kikapcsolásával, ahol nem fényes kiállítási csarnokokban, hanem szürke tantermekben és műhelyekben sorakoznak az aratás képei duzzadó és ösztövérebb kalászaikat is egyképen bemutatandók.

Mennyi szinte észre sem vett arany csillog ilyenkor; mily kiváló alkalom az összehasonlításra, a módszertani elvek tűzpróbájára, a különböző szakok munkáinak objektív értékelésére, az összedolgozás nagyszerű eredményeinek lemérésére, tanár és tanítvány belső értékének megállapítására, a tanítványok ambíciójának nemes istápolására, műértőknek és műbarátoknak az alkotás titkaihoz való közellépésre, új tehetségek kiemelésére stb., stb.

Eme szempontoktól vezettetve az Iparművészeti Iskola 1884-től, az első évvégi munkabemutató kiállítástól kezdve művészkultúrai szerepének fontosságát, nemzet-

KOPASZ MÁRTA V. ÉVES GRAFIKUS

Iparművészeti Iskola Évkönyve 1934-36. Bp. 1936.

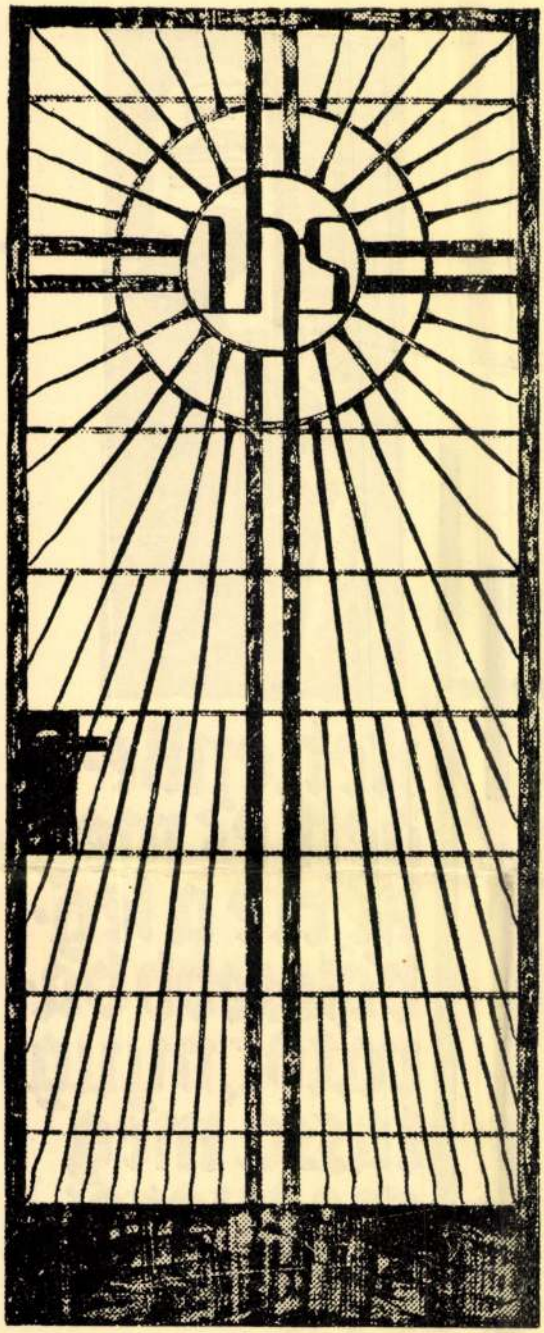

ANTAL TIBOR
VI. ÉVES
ÉPÍTŐ
IPARM.

TANÁR:
GYÖRGYI
DÉNES.

gazdasági szempontból való szükségességét s nagyközönségre és műiparra való ízlésfejlesztő hatását is igazolni kívánta e munkabemutatók által s az eredmények eddig minden alkalommal az Iparművészeti Iskolát igazolták. Pedig évről-évre több nehézségbe ütközik e bemutatók megrendezése, mert az iskola számadáskönyveibe való bepillantás után nem kis csodálattal kérdezhetné bárki is: miképen lehetséges olyannyira megfogyatkozott anyagi eszközökkel, az Iparművészeti Iskola oly szűkre szabott költségvetési kereteiben, nemes anyagban is annyi igazi értéket kitermelni?

*

Nagyobb gyüjteménnyel szerepelt az Iparművészeti Iskola 1934-ben a *kaposvári* héttel kapcsolatban rendezett kiállítás egyházművészeti csoportjában; 1935-ben az *amszterdami* és *brüsszeli* nemzetközi kiállításokon; az Österreichischer Kulturbund *bécsi* kiállításán eredeti magyar műtárgyakkal s az *Országos Magyar Iparművészeti Társulat* félszázados fennállása alkalmából az Iparművészeti Múzeum kiállítási csarnokában rendezett jubileumi kiállításon; 1936 tavaszán a Mezőgazdasági kiállítás keretében a falu egészségét szolgáló csoportban célszerű, szép, olcsón és mégis jól megépíthető családi és falusi háztervekkel; végül a *milánói* 1936. évi nagy nemzetközi triennális iparművészeti kiállításon főleg ötvös, textil, kisplasztikai és kerámikai anyaggal.

*

Az iskola épülete. Az 1896/97. tanévi Értesítőben olvashatjuk: „Az úgy férőhely, mint berendezés és felszerelés tekintetében fejedelmi bőkezűséggel megteremtett új helyiségekben hosszú időre gondoskodva van a tanuló ifjúságnak testi és szellemi műveléséről." E megállapítás óta kerek negyven esztendő mult el. A 16 tagú tanári kar, a 4 szakosztály s a 93 növendék helyett ma 19 rendes tanára, 12 tiszteletdíjas és óradíjas előadója, 4 szaktanítónője, 6 művezetője, 3 tisztviselője és közel 300 növendéke van az iskolának; a szakosztályok száma 7, ha azonban tekintetbe vesszük, hogy a díszítő szobrászaton és festészeten 3—3 tagozatra osztva történik a tanítás, az ötvös és lakásberendező (építő iparművészeti) szakosztály pedig 2—2 tagozatból áll: tulajdonképen 13 szakosztály és ezekkel kapcsolatban 9 felszerelt tanműhely elhelyezéséről, diákasztali, ifjúsági egyesületi, megfelelő szertári, anyagraktári stb. helyiségekről kell gondoskodnunk. Eljutottunk odáig, hogy az iskolai épület minden talpalatnyi helye el van foglalva és sajnálattal kell megállapítanunk, hogy iskolánknak sem reprezentációs, sem állandó kiállítási, sem az egész ifjúság befogadására alkalmas nagy terme, sem téli, sem nyári testgyakorló helye vagy udvara, sem megfelelő ifjúsági körhelyisége, sem orvosi rendelője nincsen. Ugyancsak helyszűke miatt nem tudjuk megvalósítani immár évek óta az

KÖNYVESPOLC

Kopasz Márta albumáról

A közelmúltban jelent meg *Laczó Katalin* művészettörténész tollából a festőművész *Kopasz Mártát* bemutató, rendkívül ízléses kivitelezésű album. Márta a szögedi nagyok közé tartozik – írta a festőművészről *Bálint Sándor.* Joggal. Ott született 1911. október 26-án.. Édesanyjáról, *Szeles Olgáról Munkácsy* 1891-ben portrét rajzolt, nagy piktorunk állítása szerint, régen kereste már ezt a „hun-avar" arcot a Honfoglaláshoz. Érdemes megjegyezni, hogy *Móricz Zsigmond* Kopasz Márta rokonságáról mintázta A galamb papné, a Forr a bor, a Fáklya egyes figuráit. Ebben a légkörben nevelkedett Kopasz Márta Szegeden, majd a budapesti Iparművészeti Főiskolán *Simay Imre, Domanovszky Endre, Haranghy Jenő* tanítványaként. 1936-tól mindmáig Szegeden él és alkot – fő motívuma a szegedi Dömötör-torony, a Fogadalmi templom, a gyékénypiac, erről készültek a metszetei, olajfólia festményei, plakátjai. Híres sorozata a Múzsák és a szegedi boszorkányper rajzi megörökítése, izgalmas Csokonai-költészetet és a rokokót idéző csipkés ciklusa.

Laczó Katalin nagy gonddal írta meg könyvét Kopasz Márta munkásságáról, mely a magyar képzőművészet, a kisgrafika rendkívül fontos szegedi fejezete. Mindezt igazolja, hogy az idők során megkapta több alkalommal is Szeged város alkotói díját, Pécs város plakettjét, 1997-ben Szeged város díszpolgára lett – ezzel honorálták főiskolai tanári tevékenységét és művészetét. Ex librisei szerepeltek Berlinben, Lipcsében, Párizsban, Krakkóban, Perugiában, Budapesten, Nancyban, Tokióban, Sanghaiban – számtalan európai és ázsiai fővárosban.

1981-ben *Nagy László Lázár* közreműködésével Cegléden is bemutatta Kopasz Márta életművét. Szegeden kívül Kőszeg, Turistvándi és főleg Ráckeve mozgatta képzeletét, több ráckevei „Duna-partja" tanúskodik erről. Szeged és Ráckeve első szellemi hídja a ráckevei görögkeleti templom és a szegedi alsóvárosi templom gótikája ugyanezen itáliai építőműhely alkotása mindkét fontos műemlékünk. A másik összekötő kapocs Kopasz Márta művészete. Ráckevén éltek rokonai, többször megfordult e térségben és varázsul ejtette a táj különleges pompája és bensősége. E nagyszerű album a több mint száz illusztrációval (Laczó Katalin: Kopasz Márta, Szeged, 1997. Kner Nyomda) további alkotó munkára serkenti a 86 éves Kopasz Mártát, a magyar kisgrafika mértékadó mesterét.

(losonci)

Barabás Miklós-emlékkiállítás a Nemzeti Múzeumban

A legnagyobb magyar portéfestő

A múlt század egyik legnagyobb hatású festőművésze, *Barabás Miklós* az erdélyi Márkusfalván született 1810-ben.

Már viszontagságos gyermekkorában, nagyenyedi kollégiumi tanulmányai idején a környezete felfedezte kézügyességét, rajzoló- és festő tehetségét. Rajzolni egy kolozsvári festőnél tanult, ezt követően 1825-ben a nagyszebeni *Neuhauser Ferenc* irányította festészeti tanulmányait. 1829-től a bécsi Akadémián *Johann Ender* tanítványa lett. Tanulótársai között találjuk *Markó Károlyt* és *Kiss Bálintot* is. 1830-ban visszatért Kolozsvárra, ahol elsajátította a kőrajzolás technikáját, amely egész életművében fontos szerepet játszott. 1831 és 1835 között Bukarestben tartózkodott, ahol portrékat készített megrendelésre. Ez idő közben hosszabb tanulmányúton járt Itáliában, és kapcsoaltba került *William Leighton Leitch* angol festővel. Közös munkájuk során megismerkedett a vízfetéssel.. 1835-től Pesten élt. Ő az első magyar művész, aki művészetéből meg tudott élni, igaz ebben sokan segítették megrendelésekkel. 1836-ban az Akadémia levelező tagjává választották. A korszak minden kiemelkedő személyiségéről készített portrét. Az arcképek mellett festett életképeket és tájképeket is. A kortárs történelmi eseményábrázolás legfontosabb darabját alkotta meg a „Lánchíd alapkőletétele" című nagyszabású kompozícióval. 1863-ban átmenetileg fényképezéssel és oltárképfestéssel is próbálkozott. A közélet aktív részese volt. 1859-ben egyik alapító tagja, majd első igazgató-elnöke a Képzőművészeti Társulatnak, többször képviselője Pest városának.

A magyar művészettörténet sokat nyert azzal, hogy megírta önéletrajzát, és elkészítette műveinek katalógusát.

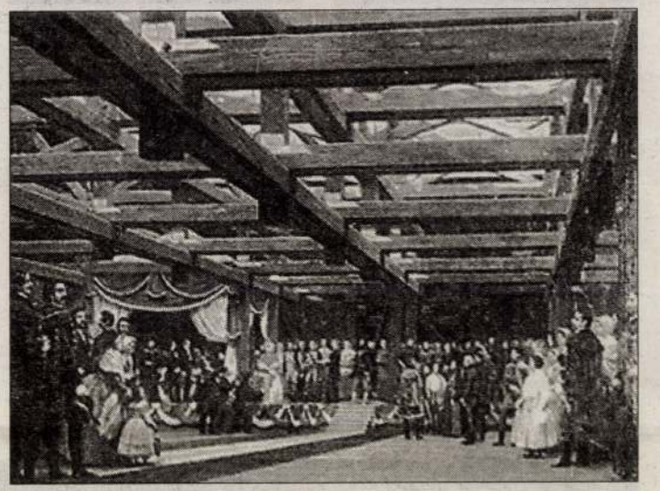

Barabás Miklós festménye a Lánchíd alapkőletételéről

A XIX. századi magyar művészet egyik legjelentősebb alakja, a nemzeti művészet megteremtője, hatalmas életműve a magyarországi köz- és magángyűjtemények féltett kincse.

Ahogy a költő *Reviczky* írta róla:

„És megcsodálják késő unokák,
Megfestéd korod arcképcsarnokát."

Idén emlékezünk halálának századik évfordulójára. A Magyar Nemzeti Múzeumban február 12-étől külön tárlaton láthatják az érdeklődők e kiváló festőművész munkáit, festményeit, akvarelljeit és vázlatait. **(b. sz.)**

Szakmai megmérettetés

Indul a 29. Magyar Filmszemle

A 29. Magyar Filmszemle február 6-án *Makk Károly* A játékos című, magyar–holland–angol koprodukcióban készült filmjének vetítésével kezdődik a Corvin Budapest Filmpalotában – A filmszem

kritikus és *Vészi András* filmrendező.

A 29. Magyar Filmszemle hivatalos díjait a zárónap – február 10. – estéjén az Iparművészeti Múzeumban

Híreink

Fedinecz Atanáz, kárpátaljai származású festőművész munkáiból nyílik kiállítás február 7-én du. 4 órakor Gödöllőn a művelődési központ kiállítótermében. A tárlatot *dr. Bereczky Lóránd,* a Magyar Nemzeti

APRÓHIRDETÉS

KÖZLEMÉNY

1998. január 28-án Gödöllő területén – gépkocsifeltörés következtében – eltulajdonították az FHP-Motors Hungary Kft. 1. Vámszabadterületi Társaság címmel, adószámmal rendelkező bélyegzőjét. Fenti bélyegző 1998. január 28-tól érvenytelen.

JÁRMŰ

Törött, totálkáros autót veszek magas áron 1984-estől. Tel.: 06-30-440-110.

Százezer forintig vennék üzemképes, korrodált, fényezésre szoruló személygépkocsit, esetleg vizsgával, saját részre. Telefon: 06-30-345-894.

SZOLGÁLTATÁS

Utólagos falszigetelés. Tel.: 06-60-464-205.

OKLEVELES könyvvizsgáló eseti és folyamatos könyvvizsgálatot vállal. Tel.: 06-28-430-537.

ÁLLÁST KÍNÁL

A Gödöllői Forrás Szociális Segítő és Gyermekjóléti Szolgálat keres felsőfokú végzettségű, szociális munkást, vagy pedagógust, gyógypedagógust családgondozói munkakörbe. Érdeklődni: 06-28-420-791, 06-28-430-423 telefonszámon az intézményvezetőnél.

KRÚDY Oktatási Iroda felvételt hirdet érettségizetteknek konzultációs közép- és felsőfokú képzéseire budapesti tagozatára pedagógia-gyógypedagógiai asszisztens (logopédiai kiegészítéssel), gyermek-ifjúságvédelmi ügyintéző (jogi kiegészítéssel), idegenvezető hostess, idegenforgalmi ügyintéző. Jelentkezés írásban: 1126 Budapest, Királyhágó u. 16. Telefonon: 220-5400, 06-30-405-389, 1142-579.

VEGYES

Hirdetésfelvétel Nagykőrösön, az Új Pest Megyei Hírlap számára Miklay Jenőnél, Dugonics u. 10. Telefon: 53/350-588.

A MÁSODIK LEGJOBB DOLOG AZ AUTÓBAN

ÁLLANDÓ MŰSOROK A DUNAKANYAR RÁDIÓBAN

(FM 68,99 és 91,9)

FM 91.9 DUNAKANYAR RÁDIÓ FM 68,99

Délelőtt 10.00 órától az FM 68,99 Mhz-en, délután 1 órától az FM 91,9 Mhz-en fogható adásunk éjjel 1 óráig.

Mindennap az állandó műsorok kezdetéig Fábián Nicolette, Tőrincsi Tímea, Csóka Z. Márk, Marnitz László, illetve Lantay Miklós vezetésével aktuális információk, érdekességek hallhatók, remek zenével fűszerezve.

Exkluzív regionális és budapesti hírek, időjárás-jelentés minden óra 45 perckor.

Sporthírek: 10.15-kor, 17.15-kor és 18.55-kor.

HÉTFŐ

13.00–18.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével.
18.00–19.00: Sztárslágó. Műsorvezető: Fábián Nicolette.
19.00–20.00: Rivaldafény (társalgás neves személyiségekkel) Műsorvezető: Fábián Nicolette.
20.00–22.00: Szép világ – egyházi műsor – beszélgetés az örökkévalóságról, hitről, Istenről. Műsorvezető: Varga Attila.
22.00–01.00: Ez vagy Te! – beszélgetés emberekkel – emberekről. Műsorvezető: Csóka Z. Márk és Arany Sándor.

KEDD

13.00–17.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével.
17.00–19.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével. Műsorvezető: Tőrincsi Tímea.
19.00–21.00: Medicina – egészségügyi magazin. Műsorvezető: Tőrincsi Tímea.
21.00–01.00: Esti beszélgetés – aktualitásokról. Műsorvezető: Fábián Nikolette.

SZERDA

13.00–17.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével.
17.00–22.00: UFO-magazin. Műsorvezető: Marnitz László, állandó vendég: Füzesi Georgina.
22.00–01.00: Dunakanyarock – kalandozás a rock történetében. Műsorvezető: Rudolf Csaba.

CSÜTÖRTÖK

13.00–17.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével.
17.00–20.00: Asztrológia – Érdekli önt, mit mondanak a csillagok? Műsorvezető: Marnitz László, állandó vendég: Réber Anikó (asztrológus)
20.00–21.00: Tekergő (kerékpáros magazin). Műsorvezető: Pálos István.
21.00–01.00: Le a kalappal! – információk, érdekességek sok-sok zenével. Műsorvezető: Lantay Miklós.

PÉNTEK

13.00–19.00: Indul a hétvége – egy műsor sok zenével, még több játékkal, rengeteg helyszínnel, számos érdekességgel. Műsorvezetők: Bögös Sándor, Marnitz László, Tőrincsi Tímea.
19.00–21.00: Kívánságműsor. Műsorvezető: Kiss Nikolette.
22.00–01.00: Cool Vibes – fekete zene a legigényesebbeknek. Műsorvezető: Csóka Z. Márk.

SZOMBAT

13.00–19.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével.
19.00–21.00: Kívánságműsor. Műsorvezető: Kiss Nikolette.

VASÁRNAP

13.00–16.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével.
16.00–19.00: Négy keréken karosszékben – Dunakanyar Rádió közlekedési magazinja autósoknak és otthonülőknek. Műsorvezető: Bögös Sándor és Marnitz László.
19.00–20.00: Leveles kívánságműsor. Műsorvezető: Rudolf Csaba.
20.00–21.00: Forgószínpad (sportmagazin). Műsorvezető: Matejka Tibor.
21.00–24.00: Dallambazár (megnyugtató dallamok)
24.00–01.00: Éjféli koncert. Műsorvezető: Rudolf Csaba.

Dunakanyar Taxi Szentendre
személy- és teherfuvarozás
Tel.: 06(26)311-111, 06(26)312-100, 06(80)211-211 (Ingyen hívható!)

EXPRESS
ÁRSKERESŐ
FORRÓ DRÓT
...hol hirdetést adhat fel

PILIS RÁDIÓ
FM 91.1
...a fülbe való!
ÁLLANDÓ MŰSOROK:

MINDENNAP
18-TÓL 06 ÓRÁIG
2000 Szentendre,
Szentlászlói út 13/A.
Telefon: (26) 31-41-51
Fax (26) 31-90-90
E-mail: Pilisrad mail. atav.hu

MDK.

Kopasz Márta

Édesanyja, Kopasz Istvánné, sz. Szeles Olga
Munkácsy modellje volt a "Honfoglalás"-nál

Délmagyarország 1965 mác.3o.lap -

MDA

Kopasz Márta

Munkával szerepelt a Sarolta Kollégium 1938/39. évi növendékkiállitásán.

Cikk: Kiállitás a Sarolta...

Művészet, 1939. IV.évf. 27.sz. 82.lap

MDK

Kopasz Márta

Szegedi alakok, temp.

Hivja és várja Szeged, plakát

Szeged, plakát

Szegedi graf. kiáll. 1960. Móra F.Muz.

MDK

K.Kopasz Márta

Öregasszony, of.

Képzőművészetünk a felszab. után kiáll. Szeged 196o. jul.

Kopasz Márta
fistő

M.D.K

Részt vett a szegedi tárlaton.

Szelesi Zoltán: A Szegedi Képtár új állandó kiállítása.
Művészet, 1966. szeptember – 32 lap

· NDK

Kopasz Márta garf., Szeged

Dél-alföldi képzőm. kiáll. szegedi Móra F. Muz. 1961. jul.

MDK.

Kopasz Márta

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1966 szept. p.75o.

.

Kopan Márta

Szerepel a Szegedi Nyári Tárlaton.

Dél-Mo. 1966. VI. 8.

Kopasz Márta

Ex librisekkel

szerepel a szegedi tég. mův.

Kiállításán a Nemzeti Galériában

Tasnádi Attila: Kiállítási jegyzetek

Kortárs 1968 IV. 666 old.

Kopasz hásta

Fametszetekkel, monotypiákkal
szerepel a negedi művészek
kiállítása a Nemzeti Galériában

D. Fehér Zsuzsa: A negedi kép. műv.
problémái a bp-i kiáll. tükrében

Tiszatáj 1967 XII. n. 1185 old.

MDK

Kopasz Márta

Kiállitási kritika

Magyarország 1968 márc.9.

MDK

Kopasz Márta

Öregasszony, o.

20. sz.i m. festészet és szobrászat N.Gal.
k és Móra F. Mus. Szeged 1966.

MIK

Kopasz Márta

Kiállitási hir

Délmagyarország 1968 márc.22.

MDK

Kopasz Márta

fam.:

A müvészet géniuszai

X.kongresszusm Krakkó, linóm.

Zsoltár, linó

Szegedi képzőműv. tárlata. M.Gal. 1967. aug.

MDK

Kopasz Márta

Plakát-terv, temp.

Tápéi asszonyok, "

Tejeslányok, "

Szegedi graf. kiáll. 1960. Móra F.Muz.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

1957 OKT 26

DÉLMAGYARORSZÁG
SZEGED

„Hívja és várja Szeged"

Kopasz Márta grafikusművész nyerte az idegenforgalmi plakátpályázatot

Korábban hírül adtuk, hogy a városi tanács művelődési osztálya és idegenforgalmi hivatala plakátpályázatot hirdetett Szeged idegenforgalmának méltó kifejezésére, propagálására. A pályázat első határidejének lezárása után elbírált művek nem voltak megfelelők, s ezért szeptember 31-ig lehetőséget adtak a szegedi képzőművészeknek újabb pályaművek beadására.

Az elmúlt napokban a »Képzőművészeti Alap« lektorátusának küldötteiből, szegedi képzőművészekből és a tanács illetékes tagjaiból álló bizottság elbírálta az újból beérkező 30 pályaművet. Döntésük alapján Kopasz Márta szegedi grafikusművész nyerte el az első díjat. Ezer forintot kapott és ezenkívül a művészt 1500 forint tiszteletdíjban részesítették. Kopasz Márta plakátterve a Deloiannisz teret ábrázolja, rajta galamb illusztrálja a népek békeakaratát s harsonák jelzik, hogy megkezdődnek a Szegedi Szabadtéri Játékok. A plakát címe: »Hívja és várja Szeged«.

A második díjat — 500 forintot — Jánoska Tivadar festőművész kapta, a harmadikat pedig Nárai Zsuzsa és Veres Mihály, a Pedagógiai Főiskola hallgatói nyerték. Közösen több plakáttervvel pályáztak és legjobb pályaművükért 250—250 forintos jutalomban részesültek. Ugyancsak 250 forint tiszteletdíjjal honorálták még Horváth Mihály pedagógus pályaművét is.

Kopasz Márta plakáttervét 30 ezer példányban nyomtatják ki különböző nyelven és 20 külföldi ország idegenforgalmi hivatalába is eljuttatják. További plakátok kinyomatására is sor kerül. Azonkívül újabb pályázatot hirdetnek majd meg olyan plakáttervek elkészítésére, amelyek már a Szegedi Szabadtéri Játékok műsortervét tükrözik.

hely: 10

Sötétszürke férfi t
likabát; gyerme
sportkocsi eladó. K
gyó u. 1. II. 7/b.
10830

Épülethez faanyag
eladó: Rókusi ff. 162.
Kálvária kápolna
mögött. 10829

Eladó polituros ke-
rekasztal, mosdó. —
Bercsényi u. 13. aj-
tó 13. 10828

Egy 12 basszusos tan-
góharmonika eladó,
jó állapotban. Meg-
tekinthető vasárnap
reggel nyolctól dél-
után ötig: Bárka u.
15. Illésék. 10826

Félverseny-kerékpár,
különböző deszkák,
tűzhely; nagy láda
eladó, Maros u. 22.
10825

Sárga tederes-kocsi
eladó: Érd, vasárnap
Kálmány Lajos u.
13. 10824

Eladó lebontásra
téglafalú; deszkate-
tejű disznóól. Tolbu-
hin sgt. 25. 10823

Uj kanapé rekamié
eladó: Bartók Béla
(Valéria) tér; fidsz.
1. 10819

Eladó egy nagy disz-
nó továbbtartásra. —
Pulcz u. 20/a. 10818

4 db 7 hóna-
pos süldő. Remény
u. 16. 10687

Egy db gumikerekü
kocsi eladó, kifogás-
talan állapotban lé-
vő, 60 q-ig terhelhető
vasváz dupla ötödik
kerék, 2 fél m³ oldal.
Ifj. Bodogh László,
Szelevény. Szolnok
m. Tanya 19.

Használt tűzhely és
kétszárnyas üvege-
zett ajtó tok nélkül
eladó. Szombat du.
vagy vasárnap. Szil-
léri sgt. 57.

350 kéve kukorica-
szár Ujszegeden, ún.
puskaporos dűlő-
ben eladó. Érd. Va-
sasszentpéter u. 11.

100-as Csepel, beru-
gós olcsón eladó, —
részletre is. Tóth,
Vasasszentpéter u.
17—19. 10717

Kiváló hangú pianí-
nó eladó. Zárda u.
13. II. em. 6. 10703

Francia versenyke-
rékpár igényesnek
eladó, Hatos u. 24/b.
10742

eladó. Tol-
buhin sgt. 30. fidsz.
1. 10746

Egy használt beke-
cset vennék. Szaty-
mazi u. 43. 10748

Gyermek mélykocsi
eladó. Hajnóczi u.
5. I. em. 10749

Diófestett hálószoba-
bútor eladó. Szaty-
mazi u. 15. Gázgyár-
nál. 10754

Hizott disznó 170 kg,
két lóra való szer-
szám eladó. Szabad-
sajtó u. 67. 10755

Alacsony fürdőszo-
bai szekrény és egy
éléskamrába való
asztalka eladó. Lenin
krt. 37. fidsz. 1. 10756

2000 V. villanyrezsó
eladó. Nemestakács
u. 39. em. 2. sz.
10757

Egy szép fehér, mély
gyermekkocsi eladó.
Szivárvány u. 27.
10758

250 cm³ Csepel oldal-
kocsival vagy anél-
kül is eladó. Tavasz
u. 10. 10759

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 JUL 23

ESTI HÍRLAP
Budapest

Kopasz Márta

1021

„Szöged hírös város"

A szegedi Tömörkény gimnázium és szakközépiskola kéziszedő tagozatának tanulói gyakorlati óráikon új kötet anyagát szedték ki. A *„Szöged hírös város...* című könyv a szabadtéri játékok történetét összegezi, számos érdekes dokumentum és harminckét fényképfelvétel közlésével. A díszes nyomdai kiállítású munkát Kopasz Márta grafikusművész metszetei illusztrálják. A könyv anyagát Oltvai Ferencné tanárnő vezetésével az iskola történelmi szakköre állította össze.

Minthogy a baleset egy sziget partjai mellett tör-

(Folytatás az 5. oldalon)

SZEDOV AKADÉMIKUS

A BOLYGÓKÖ

PERSPEKT

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1021

1969. augusztus 10.

Kopasz Márta: Szegedi háromkirályok

[illegible]9. auguszt

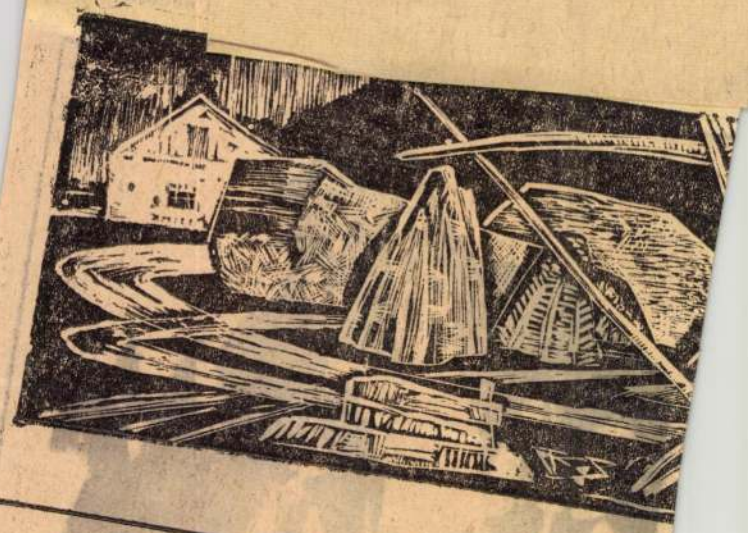

Cs. P

MŰVÉSZET ÉS DID

NÉHÁNY évvel ezelőtt volt egy tanítványom, úgy hívták: Bugyi Tünde. Képzelhető a zavar, amit a tanár érzett, ha felelésre kellett szólítania a lányt.

Mondhatnék kevésbé illetlen, azaz költött hasonlatot is, de ezt már nem az élet produkálta, hanem az irodalmi névadás: Széppataky Zebulon, vagy Lükeházi Aranka.

Hogyan kerülnek ide ezek [illegible], a komoly gondolato- [illegible]tén?

szürkíti az érzelmeket. Hu[illegible] mán és reál műveltség nem egymást kizáró, hanem kiegészítő értékek.

Ugyanakkor azt is látni kell, hogy az ember erkölcsi és érzelmi életének alakításához mégsem a matematika, hanem a művészet ad nagyobb segítséget. Maga a tudás, a tanulás, a szorgalom is kitűnő nevelő erő. De etikus viselkedést talán Archimedes törvénye mégis kevésbé sugall, [illegible] valamelyik Gorkij- vagy

MDK

Kopasz Márta, grafikus

A szabadtéri játékokat ~~[illegible]~~ történelmileg ismertető könyvet Kopasz Márta grafikus metszetei illusztrálják.

– : „Szöged híros város" 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. júl. 23.

Kopasz Márta

Mutatvány a „Készülő jellemek" c. sorozatból Repr.

Tiszatáj, Szeged 1969. VII. IV. képmell.

Kopasz Márta

„Szeredi Szent György" Repr.
Linómetszetei Repr.
Ex libris-ek -"-

Tisztatáj, Szeged 1969. VI. Címlap, 494, 497, 500, 511, 529, 549.

KOPASZ MÁRTA

APRÓ FERENC: K.M.: A GYÉKÉNYPIAC

SZEGED 1995, jul-dec, hátlap

n az evange-
ott át, majd
lyén 1751—
omot és zár-
- oltárai, me-
kül a közön-

A Menedék-
iak 1454-ben
t a városnak
ek.
város délke-
A régi csúcs-
etei még lát-
ori templom
navniki apát-
aival 1571-

Kopasz Márta

Résztvesz az odessai Riállítá-
son
Katalógus
Csongrád megyei Hízlap, Szeged
1970. már. 19.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1969 JUN 13

1021

Kopasz Márta

Mai magyar exlibris-művészet

Kiállítás a megyei könyvtárban

Huszonnyolc grafikus öt-öt munkájával szerepel a képzőművészet e sajátos műfajának kiállításán, amely a műfajhoz legméltóbb helyen, a Csongrád megyei könyvtár olvasótermében talált otthonra. Így a könyvek közelében mindjárt ott láthatjuk a könyv védemére készített exlibriseket, amelyek a tulajdonos megjelölésén túl azt a bensőséges kapcsolatot is kifejezik, amely az irodalmat, és az irodalomszerető olvasó embert összefűzi.

Az érdekes gyűjteményt *Póka* György gyulai gyűjtő — a kiállításnak egyik legfiatalabb résztvevője — bocsátotta a könyvtár rendelkezésére. A kiállító művészek névsorában olyan hozzánk közel álló grafikus nevét is olvashatjuk, mint a nemrég elhunyt szentesi művészé, *Drahos* Istváné, akinek közel ezer exlibriséből választott ki ötöt a gyűjtő.

Érdekes megfigyelnünk, hogyan fejezik ki a grafikusok a csak méretre kicsiny munkákban az ember és a könyv viszonyát. Többen e kapcsolat fenségesebb, emelkedettebb jegyeit emelik ki, míg mások például *Kopasz* Márta, szegedi grafikusnő, éppen az intimitást hangsúlyozzák, de helyet kap az a szatirikus, szellemes, önmagát is ironizáló ábrázolásmód is, amely *Gácsi* Mihály szolnoki művész rajzait, könyvillusztrációit jellemzi. A népi díszítőművészet motívumaitól. *Körösztös* István), a gyermekrajz suta, kedves vonalait kereső grafikáikig (*Rákóczy* Ferenc) a legkülönbözőbb felfogással találkozunk az exlibris művészet bemutatóján Póka György gyűjteménye mindenképpen érdekes, figyelemre méltó keresztmetszetét nyújtja e ma is élő sajátos művészetnek. (Fotó: Enyedi Zoltán)

F

SPORT sorokban

Budapesten tartotta közgyűlését a labdarúgó Városok Kupája végrehajtó bizottsága. Az ülésen határozat született arról, hogy az eddigi VVK-t a jövőben új néven, Európai Városok Kupája néven szerepeltetik. Elkészítették az 1969—70. évi küzdelemsorozat sorsolását is. Az Újpesti Dózsa első ellenfele a Partizán Beograd, míg a Rába ETO-nak svájci csapat, az FC Lausanne lesz az első ellenfele.

*

Ma délután megyei I. osztályú bajnoki labdarúgómérkőzés lesz fél 6 órakor az újszegedi SZAK-pályán; már ma lebonyolítják a Szegedi Kender—Szegedi Spartacus találkozót.

*

Csütörtökön befejeződtek a hosszas tárgyalások Jose Luis Costa, a Spanyol Labdarúgó Szövetség elnöke, valamint a magyar származású Kubala László között. A megállapodás értelmében július 1-től Kubala László lesz a spanyol szövetségi kapitány.

*

Kijelölték a magyar válogatottat a július második felében Ausztriában sorra kerülő ifjúsági és serdülők asztalitenisz Európa-bajnokságra. A magyar ifjúsági csapatnak tagja lesz a 17 éves Benák András, a Szegedi Kender versenyzője is.

VÍZILABDA OB II

Hódmezővásárhelyi MEDOSZ—Szentesi Vízmű 4:3 (1:0, 1:1, 0:1, 2:1). VTSK—Bp. Vörös Meteor 6:6 (2:3, 2:1, 1:2, 1:0). Tatabányai Bányász—G.-Villany 10:5 (2:1, 2:0, 3:2, 3:2). MAFC—Tipográfia 3:1 (0:0, 0:0, 1:1, 2:0). V. Izzó—SZEOL 6:2 (1:0, 3:1, 1:0, 1:1).

1.	Hódmezőv. MEDOSZ	7	6	1 -	49:24 13
2.	V. Izzó	7	5	- 2	42:17 10
3.	SZEOL	7	5	- 2	31:30 10
4.	MAFC	7	4	1 2	31:25 9
5.	Bp. V. Met.	7	3	2 2	37:34 8
6.	VTSK	7	2	3 2	40:41 7
7.	Tatabányai B.	7	3	1 3	33:42 7
8.	Szent. Vízmű	7	3	- 4	18:29 6
9.	G.-Villany	7	-	- 7	27:42 -
10.	Tipográfia	7	-	- 7	21:45 -

Atlétikai tömegverseny

Vásárhelyen bonyolították le a megyei egyesületi bajnokság II. fordulóját.

A jobb eredmények: Ifjúsági és felnőtt nők: 200 m: 1. Szatmári (SZEOL) 29.0, 2. Mészáros (HÓDIKÖT) 29.2, 3. Lantos P. (Cs. SC) 29.4, 800 m: 1. Mészáros 2:55.2, 2. Tódi (SZVSE), 3. Lantos J. (Szt. Vízmű) 3:14.2, 100 m gát: 1. Csenki (SZEOL) 17.2, 2. Korom T. (HÓDIKÖT) 19.2, 3. Földvári (Szt. Vízmű) 19.4. Távol: 1. Kókai (Cs. SC) 490, 2. Lantos P. 481, 3. Korom T. 470. Diszkosz: 1. Földvári

500-as oldalkocsis nagymotor eladó. Vásárhely, Hóctó 22.

500-as Trabant és hordozható csempekályha eladó. Vásárhely, VI. Csiga u. 15. Érdeklődni: délután 3-tól.

Jókarban levő 407-es Moszkvics, vizsgázott eladó. Érd.: délután 4—8-ig. Vásárhely, Gyulai u. 17.

Jó állapotban levő Skoda eladó. Vásárhely, Gellért u. 1. x

Jawa Ideál segédmotor eladó. Vásárhely, Kinizsi u. 17. x

Egy 250 cm³-es fekete Pannónia oldalkocsival, egy piros, 250 cm³-es Pannónia (szóló) eladó. Érd.: a Csongrád megyei Fodrász Ktsz központi irodájában, Szeged, Vidra u. 6. Telefon: 14-012.

Pannónia motorkerékpár oldalkocsival eladó. Érd.: 12 óra után. Vásárhely, Nyárfa u. 58. x

HÁZASSÁG

Minden káros szenvedélytől mentes 64 éves férfi vagyok, hozzámenő asszonyt keresek házasság céljából. Nyugdíjam 1500 Ft. Gyermek nem akadály. — „Boldog élet 13 495" jeligére a vásárhelyi Hirdetőbe.

VEGYES

Feszültség alá helyezés. A DÁV vásárhelyi szerelésvezetősége értesíti a város lakosságát, hogy a mai napon feszültség alá helyezi a Kásaerdőben a központi vízmütelep részére épített nagyfeszültségű hálózatot és a vasoszlopos transzformátor állomást. A létesítmények érintése és megközelítése életveszélyes, esetleges rongálása büntetendő cselekmény.

Áramszünetről hír. Értesítjük Mindszent lakosságát, hogy június 17-én reggel 6 órától kb. 15 óráig karbantartás miatt áramszünet lesz. DÉMÁSZ, Vásárhely, kirendeltség.

Háztartási szíradékját ne dobja el! A Sándor-

Kopasz Márta

Boszorkány III. 19 x 27

Szegedi nyári hőlat

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

☐ **MŰSOROS TÁRLATVEZETÉS.** A Móra Ferenc Múzeum és a Bartók Béla Művelődési Központ szerdán este 7 órakor Az én világom címmel kamarakiállítással egybekötött műsoros tárlatvezetést rendez a művelődési központ nagytermében Kopasz Márta festő és grafikusművész műveiből. Közreműködnek: Kopasz Márta festő és grafikusművész, Szelesi Zoltán művészettörténész, Szabó István színművész és az Orvostudományi Egyetem citerazenekara, Majoross József vezetésével.

Táncdalk

gén kutatásoknál működő fúró- és lyukbefejező berendezésekhez, fúrási segédmunkás munkakörbe. Jelentkezni lehet: 40 éves korig, az üzem munkaügyi részlegénél (Szeged, Dorozsmai u. 75.), ahol részletes felvilágosítást kaphatnak a munkavégzésre és a kereseti lehetőségre vonatkozóan. H. K. 317

A VÁSÁRHELYI Tejüzem női munkaerőt keres felvételre.
xH. 96 444

...lemények

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kovács Mária

1960 JUL 24

NAPLÓ
Veszprém

SZÖGED
HÍRÖS VÁROS...
CÍMŰ KÖNYV

most került ki a szegedi nyomdából, amelyet a szegedi Tömörkény gimnázium és szakközépiskola kéziszedő tagozatának tanulói szedték ki gyakorlati óráikon. A szabadtéri játékok történetét összegezi, számos érdekes dokumentum és harminckét fényképfelvétel közlésével. A díszes nyomdai kiállítású munkát Kovasz Márta grafikusművész metszetei illusztrálják.

zájlott le ... számban szoros küzdelmet vívtak a legjobbak.

Felnőtt férfiak. *100 m gyors:* 1. Károlyi Fűzfő 1:15.8 2. Hegyi Fűzfő 1:20.8 3. Békeffi Fűzfő 1:23.0 *100 m. hát:* 1 Szabó Fűzfő 1:21.4. 2 Szabó II. Fűzfő 1:25.8. 3. Károlyi Fűzfő 1:29.5 *400 m. gyors:* 1. Mező VKSE 6:33.5 2. Ma...

MDK

Kopasz Márta, grafikus

Kopasz Márta tanítványainak, szegedi diákok nak kis grafikái és exlibrisei jelentek meg kötetben.

– : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1970. szept. 3.

MDK

Kopasz Márta

Ex libris Julius Himmelsbach, fam.

" Bencsik Ircsi, fam.

Első római utam, linóm.

Szegedi képzőmüv. tárlata. N.Gal. 1967. aug.

MDK

Kopasz Márta

Ex libris Durkó Zsolt, fam.

A szegedi Demeter torony, linóm.

Zsóka könyve, "

Szegedi képzőműv. tárlata. N.Gal. 1967. aug.

MDK

Kopasz Márta

Szüret, fam.-henger

Kőszegi emlék, linóm.

Elbai emlék, sz.monotypia

Szegedi képzőművész. tárlata. M.Gal. 1967. aug.

MDK

Kopasz Márta

Anya és gyermeke, sz. linotypia

Fészekrakók, linóm.

Szegedi áromkirályok, linom.

Szegedi képzőművé. tárlata. M.Gal. 1967. aug.

MNK

Kopasz Márta

Tápéi locsolók, linóm.
Találkozások, "
Szegedi Szt.György,"
Lippóczy Norbert, fam.

Szegedi képzőműv. tárlata. K.Gal. 1967. aug.

MDK

Kopasz Márta

fam.:

Ex libris Szelesi Zoltán

" Fodor Gábor

Huszonöt évi szolgálat

Szegedi képzőműv. tárlata. N.Gal. 1967. aug.

MDK

Kopasz Márta

fam.:

"Olgicám" signet

Május

Hamlet

Szegedi képzőműv. tárlata. N.Gal. 1967. aug.

Kopasz Mária, Szeged

Füzes, temp.

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete I. kiáll.
Ernst Muz. 1947. jul. 9 l.

Kopasz Mária

P. G.: Szegedi művészek kiállítása a Nemzeti Galériában.

Magyar Nemzet, 1967. IX. 9. 4. o.

1021

Kopasz Márta

Kopasz Márta grafikája

párt Központi Bizottságának első titkára, Losonczi Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, és Fock Jenő, a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke üdvözlő táviratot küldött dr. Fidel Castró Ruz elvtársnak, a Kubai Kommunista Párt Központi Bizottsága első titkárának, a kubai forradalmi kormány miniszterelnökének és dr. Osvaldó Dorticos Torradó elvtársnak, a Kubai Köztársaság elnökének.

„A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa, a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány és az egész magyar nép nevében köszöntjük önöket és a kubai népet a forradalom győzelmének évfordulóján — hangzik a távirat. — A magyar nép őszinte tisztelettel adózik a testvéri kubai népnek, amely

Kával felszámolta a múlt feudális örökségeit, védte szabadságát az imperialista agresszorokkal szemben, s jelentős eredményeket ért el a szociali kialakítá A Kubai kai, gaz sikerei jelenten közös a hoz.

Megs népein testvér dalú e ben is zájárt, egysé

A I zeti vább önök nép épít mu füg sáé cul

1970 JAN 1
DÉLMAGYARORSZÁG
Szegedi
MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Haifa kikötőjében két nap óta nagy a sürgés-forgás, megfigyelők azonban feltesszik a kérdést, vajon az öt

adni felelősségének, vagy pedig megelégszik azzal, hogy lesújt néhány bűnbakra. Az időközben lefolytatott vizsgálattal kapcsolatban kiszivárgott, hogy ellentétben a hadügyminisztérium első kommünikéjével, a hajók exportálására szóló engedély nem „polgári jellegű engedély" volt, hanem a hadianyagokra érvényes engedély.

Ami az ügy esetleges diplomáciai kihatásait illeti, a francia fővárosban nem tartják valószínűnek, hogy a kormány szakításra viszi a dolgot Izraellel, amely különben a jelek szerint megpróbál „segítségére" lenni a francia hivatalos köröknek azzal, hogy hangoztatja: a hajókat nem katonai célokra, hanem olajkutatásokra kívánják felhasználni. Ennek

Agnew ázsiai körúton

ÚJSÁGHÍR: Agnew amerikai alelnököt, aki jelenleg ázsiai és csendes-óceáni körutat tesz és jól értesült források szerint Dél-Vietnamba is ellátogat, mindenütt heves tüntetések fogadták körutazása eddigi állomáshelyein.

Nixon: „Most már érti, miért választottam éppen Agnewt alelnökül?"

1970: lenini jubileumi év

● **Párizs (TASZSZ)**

Jacques Duclos, a Francia Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja, a francia munkásmozgalom kimelkedő személyisége a

zéséből a jövőben is fejleszteni kívánja az együttműködést a Szovjetunió Kommunista Pártjával, a nagy Lenin pártjával és minden testvéri kommunista és munkáspárt-

tosan, erejük és összeforrottságuk tudatában, a politikai vonaluk helyességébe vetett meggyőződéssel köszöntik az újévet".

1970 — Lenin születése

1969 JAN 12
1021

Kopasz Márta

KOPASZ MÁRTA GRAFIKÁI

Érdekes, exkluzív munkán dolgozik a lapunkat előállító Szegedi Nyomda: egy bibliofil kiadvány számára 100 nyomatot készít Kopasz Márta szegedi grafikusművész alkotásaiból. A kiadvány anyaga annak a nemzetközi Ex libris és kisgrafika tárlat alkotásaiból összeállított válogatás, amelyet tavaly nyáron rendeztek az olaszországi Comóban. A kiállításon 13 állam meghívott művészei vettek részt és a kongresszus, melyet a bemutatóval egy időben tartottak, vezetősége elhatározta, hogy a legjobb metszetekből bibliofil könyvet készít.

Összeállításunkban bemutatunk néhány grafikát Kopasz Márta műveiből, amelyek az album számára készülnek.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DÉLMAGYARORSZÁG

Becs

egy gázvulkán

Az algyői olaj és gázkitörés nem az egyetlen ma a Duna—Tisza-közén. Az újvidéki *Magyar Szó* egy Becse—Zenta közötti gázkitörésről közöl riportot, amely *november óta „prüszköl", 100 atmoszférára becsült nyomással.* Fülsiketítő zajjal tör fel a gáz, *naponta 700 ezer köbméternyi széndioxid.* A helyzet ott annyival egyszerűbb, hogy gyúlékony gázt nem tartalmaz a kút, mérgezéstől nem kell tartani.

A jugoszláv szakemberek tervet készítettek a becsei gázkráter elfojtására, d leghamarabb *január végér jósolják a sikert.* Úgy ter vezik, hogy a kitöréstől 30–50 méterre lefúrnak a gáz rétegig, és nagy mennyiség vizet préselnek le. A víz o megfagy, jégdugót képez elzárja a kitörés útját.

A Becse környéki tal rétegek másutt is tartalma nak széndioxidot. Hűtőh zak működtetéséhez, ene gia termeléshez lehetne fe használni, de ilyenfajta b ruházás iránt a Magyar S szerint nincs érdeklődés.

1969 január

Szegedi

A piactéren megderesedett, üres elárusító asztalok áhítoznak almával, sárgarépával, karalábéval, túróval, tojással, miegyébbel máskor oly gazdagon megrakott ládákra, kosarakra. Csakúgy, mint a dermesztő hidegben, karjukon lógó szatyorral céltalanul ténfergő háziasszonyok. Egy-két asztal mögé merészkedett be csak néhány dorozsmai, szőregi vagy tápéi nagybajuszú öregember, mindenre elszánt Mari néni. Ők sem topognak sokáig, ha nem kel el félórán belül a méregdrágára megszabott áru, elindulnak vele az utcák felé. Pár ismerős háznál még a piacinál is jobb áron eladják, s mehetnek haza. Gondolatukban a konok elszántság:

— Dehogy jövök én ide, míg ki nem tavaszodik.

A téren ormótlankodó néhány bódé és a „maszeksor" tíz valahány ponyvasátora majd csak 7 óra után, 8 óra felé nyit. Némelyik akkor se.

— Zima van, kérem — mondja sátra előtt az egyik elárusító. Lábán, cipőjére húzva a tápéi gyártású, bunkónyi gyékénymamusz.

— Így még kibírható valahogy, bár a reuma mégis bennem van.

A tér másik, mázsaház felőli oldalán a hosszú, igen csinos pavilon ablakai mögött olajkályhák adnak kellemes meleget a vasalt fehér köpenyben sürgölődő elárusítóknak, meg a bőven tárolt

— Téeszünk ötven forint tot fizet havonta a pavilo által elfoglalt helyért, de sen vizünk, sem WC nincs a közelben.

Így az eladók.

— Meg is értem, hogy ha alig van felhozatal, ami van, az drága. De nem esik jól, persze, a nagyobb kiadás.

— A tojás árába, az alma árába a helypénzt, a dideregve eltöltött időt is bekalkulálják az eladók.

— Végül is mi, fogyasztók fizetjük meg az elhanyagolt állapotokat, amelyeken még csigaléptekkel is alig változik valami, hosszú évek óta.

Ez a vevők véleménye.

— A helypénztarifa nem tér el a többi hasonló városétól. Debrecenben, Pécsett, Kecskeméten is nagyjából ennyit fizetnek. Van, ahol még többet.

— S a helypénzfizetés szempontjából sehol nem tesznek különbséget kistermelő, kiskereskedő, állami vállalat, földművesszövetkezet és a téeszek között.

— Igaz, hogy például Pécsett fedett csarnokokban, higiéniai szempontból sokkal jobb körülmények között árusítanak. A többi helység-

Nem h

Kopasz Márta

Említve (+ rövist méltatés)

L.Z. Kisgrafika (Szegedi ...)
Magyar Hírlap, Jó. 1970. sep. 11.

KOPASZ MÁRTA

SZEGEDI MŰVÉSZ. EX LIBRIS - TÁRLATA NYILT.

DÉL - MAGYARORSZÁG, 1970. OKT. 21.

Kopasz Márta
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

19/U SEP 9

Elismerés és bizonyíték

A szegedi Tömörkény Művészeti Szakközépiskola új kiadványáról

1021

A gyomai Kner Nyomdamúzeum avató ünnepségén Ortutay Gyula akadémikus, könyvművészetünk jelenéről szólva — egyben a jövő lehetőségeire is utalva — dicsérő szavakkal emlékezett meg a szegedi Tömörkény Gimnáziumról, amely a helyi nyomdaipari vállalattal karöltve sokat tett és sokat tesz azért, hogy a maga lehetőségeinek keretében elősegítse a jól képzett, művészi érzékkel felvértezett új nyomdász- (szedő- és grafikus-) generáció kinevelését. A dicséret Gyomán hangzott el, abban a helységben, amely a huszadik századi magyar könyvművészet bölcsője volt. Ez különös rangot ad neki. A szegediek most egy igényes, reprezentatív kiadvánnyal szolgáltak rá a dicséretre: Kisgrafika címmel megjelentették az intézmény grafika tagozatos tanulóinak 1963—1969 között készült linóleummetszeteinek legjobbjait.

Ha recenziónk terjedelme szűkre szabott is, hadd soroljuk fel a gyűjteményben szereplő diákok nevét, a születési hely megjelölésével. Megérdemlik. *Albert* Tamás (Szeged), *Dugár* János (Kecskemét), *Elek* Rozália (Makó), *Fleit* Mária (Szeged), *Harmath* Klára (Szeged), *Hofgesang* Zsuzsanna (Szeged), *Jáhn* Márta (Békéssámson), *Kiss* István (Szeged), *Kohn* Róbert (Szeged), *Módis* Éva (Békéscsaba), *Orbán* György (Gyoma), *Osgyányi* Vilmos (Ásotthalom), *Papp* Katalin (Szeged), *Solymos* Márta (Baja), *Szemők* Zsuzsanna (Marcali), *Szilárd* Erzsébet (Békéscsaba), *Szokola* Zsuzsa (Mezőberény), *Urbán* Julianna (Szeged), *Urbán* László (Békéscsaba).

A kötetet — amely természetesen a szegedi nyomdában készült —, *Kiss* László ny. igazgatóhelyettes rendezte sajtó alá. Tervezte: *Fritz* Mihály rajztanár. Lektora pedig *Szalay* Ferenc, az ismert vásárhelyi festőművész, igazgatóhelyettes volt.

A kötet elé az intézet igazgatója, dr. *Diós* József írt egy rangos kisesszének is beillő előszót, amelyből kiviláglik, milyen *tudatos nevelői munkával* kovácsolják ki eredményeinek, s hogy milyen *pedagógiai önmérséklettel és mértéktartással* ítélik meg intézményük és tanulóik szakmai tevékenységét. „... *nem utánzókat akarunk nevelni, hanem gondolkodni tudó embereket*... Véleményünk szerint helytelen az a középfokú művészeti oktatás, amely kis művészeket kíván nevelni. A művésszé érés folyamata nem a középiskolában zajlik le, *legfeljebb itt csak megindul*... Távol áll tőlünk olyan nevelési és oktatási eljárás alkalmazása, amelynek eredményeként a tanuló kész művésznek képzelje magát..." írja többek között bevezetőjében az igazgató.

A kötetben szereplő kis alkotók *Kopasz Márta* grafikusművész tanár tanítványai voltak. Bemutatott munkáik szorgalomra, arányérzékre, szerkesztőkészségre, olykor fantáziadússágra engednek következtetni. A kis könyv legnagyobb erényének azt tartom, hogy *a realitásokat akarta bemutatni*, egy kicsit tehát a sikerekhez, az eredményekhez vezető úton előforduló botladozásokat is tükröztetve.

S újra végiglapozva egyre erősebbé válik bennem a meggyőződés, hogy *nem érdemteleneket illetett ott, Gyomán, azon az ünnepségen, Ortutay Gyula dicsérete.*

PAPP ZOLTÁN

ELENTJÜK

égkör, szilárd közbiztonság

A szegedi járás közrendje és közbiztonsága a járási tanács ülése előtt

tekintettel az árvízveszély alatt megnövekedett kiadásokra fokozott takarékosság betartásával gazdálkodjanak. Ismertette, hogy a tanácsi költségvetésből 2 millió 37 ezer, a fejlesztési alapból pedig 212 ezer forintot fizettek ki az árvízzel kapcsolatos többletkiadások fedezésére, ennyit bocsájtottak a központi szervek rendelkezésére.

néhány bűntetti ak gyakorisága

alakulásánál feltétlenül figyelembe kell venni a szegedi járás iparosodását, például Algyőn az olaj- és a gázkitermelést, ahol több ezer munkást foglalkoztatnak. Nem egy esetben sor kerül büntetett előéletűek alkalmazására is, akik újabb bűncselekményeket követnek el. Természetesen a vám- és devizabüntettek, a tiltott határátlépések is növelik a bűnügyek számát. Szabálysértést is éppen eleget követhetnek el: 1969 első felében 2079, az idei év azonos időszakában pedig 1974 a szabálysértők száma. Az utca rendjét sértő bűntettek gyakorisága elsősorban Kiskundorozsmán, Sándorfalván és Kisteleken tapasztalható. Néhány bűntetti kategóriának a gyakorisága is csökkent: a társadalmi tulajdont sértő lopás, a rongálás, a népgazdaság elleni bűntett, az öltözői lopások valmivel ritkábban fordulnak elő. Erre az eredményre azok a figyelmeztető felhívások vezettek, melyet a gazdasági vezetők közül jó néhányan megértettek. A társadalmi tulajdon megóvására a szüzi, hogy ekkor körözött bűnözőt is elfogtak.

A rendőrség a közlekedési fegyelem megszilárdítása érdekében több intézkedést tett. A közelmúltban Forráskúton nagyszabású közlekedésrendészeti akciót tartottak, melynek mérlege: több gépjárművezetőt ittas állapotban találtak, s ellenük megindították az eljárást is. A közlekedési fegyelem megszilárdítására nagy szükség van, hiszen 1969-ben a járásban 439 közlekedési baleset történt, 59-cel több mint 1968-ban. A balesetekből eredően közel 1,5 millió forintos kár keletkezett. Az idei év első hat hónapjának statisztikája is szomorú képet mutat: 170 közlekedési baleset történt, melynek során a keletkezett kár 800 ezer forint. A kivilágítatlan kerékpárok és lovas kocsik, az ittas vezetés mind-mind a balesetek forrása lehet. Megelőzésük érdekében mindent meg kell tenni.

Dr. Kovács Lajos, a városi-járási rendőrkapitányság vezetője végül arra kérte a járási és községi tanácsok vezetőit, a tanácstagokat, az állami, a gazdasági és a társadalmi szervek funkcionáriusait és a lakosságot, hogy továbbra is adjanak meg minden segítséget a rendőri szervek munkájához.

A járási tanács a beszámolót elfogadta, s egyben köszönetét fejezte ki a városi-járási rendőrkapitányságnak, az önkéntes rendőröknek eddig végzett munkájukért.

Ezt követően *Noel József* felszólalásában foglalkozott a határmenti községek lakóinak azzal a segítségével, mely lehetővé tette a határsértők elfogását.

Kopacz Mária

Levegő

Kornik

1975 377 oldal

Kapacz Mária

A körtkefő ütköget

Kornuk

974 XI. 877 oldal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 7
KORUNK

Kopacz Mária

1021

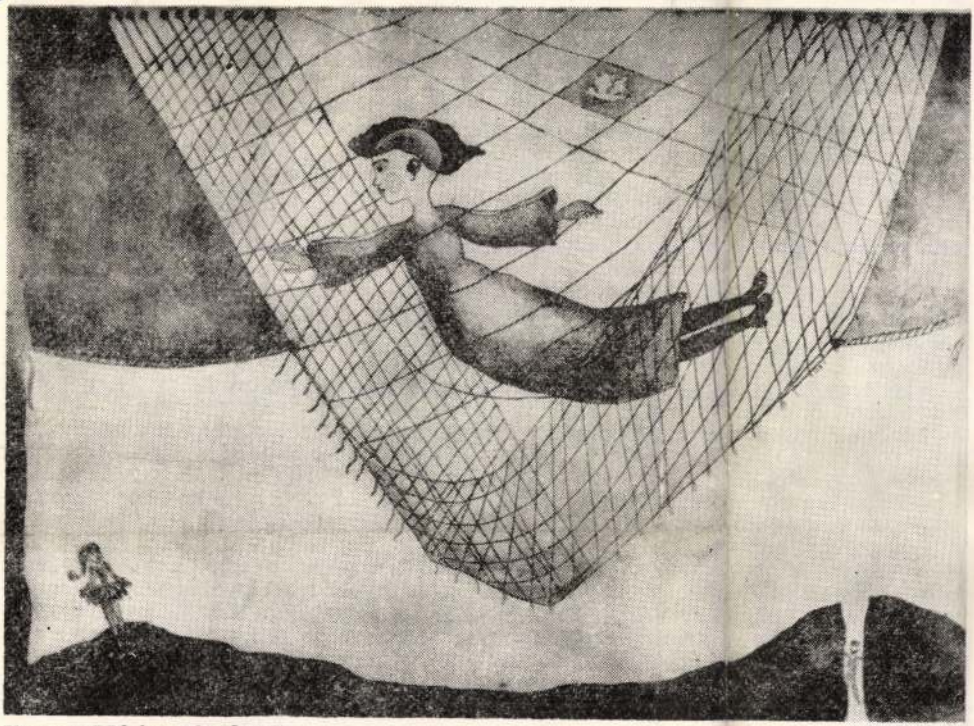

Kopacz Mária: Akrobaták

a feladatot részleteiben megszabni. A közösség jövő alkotás „ízlésének" megfelelő lesz.

A polgári társadalomban azonban — elv remtő. Távolról sem mindenki „vállalja" azo telenül elborzasztó — lehetőségét. Sokan — a kaiban ilyen a többség — inkább „lemondan sak lehessenek az elismerésben. Inkább meg s kítsanak ki, mintsem hogy ízlésüket mások tekintsék, vagy akár egyszerűen csak ignorálj nem következnék ennek a többségnek a művé társadalmak ízlése sem egyéni, s mégis magas többség konformitásigénye a polgári társadalo lesz művészetellenesség: egyrészt azért, mert a fenntarthassák, el kell hogy utasítsanak min[illegible] társadalom nagy művészete pedig szükségképpen az egyéniség jegyében születik, sőt nap mint nap újrateremtődik. Másrészt pedig azért, mert az érdekre állított polgári társadalomban a többségnek ezt a konformitásigényét ügyes üzletembereknek egyre inkább sikerül kihasználniuk, tömegfogyasztási cikként állítva elő a legkülönfélébb művészetpótlékokat.

A polgári társadalomban minden egyes művészeti stílus, minden egyes életmű, minden egyes műalkotás egy *Sollen*, kísérlet a szépség törvényének megteremtésére. De vajon mi áll e mögött az elfogadás — vagy el nem fogadás — mögött? Az organikus társadalomban lét és követelmény — ebben a vonatkozásban is — egybeesnek. „Megvan" a szépség törvénye, és minden egyes alkotás — nemcsak a kifejezett műalkotás — meg „kell" hogy feleljen neki. A követelmény a — létező — közösség követelménye. A polgári társadalomban viszont nincsen közösség; ezért nem „létező" a szépség törvénye sem. A szépség *követelménye* mögött, a szépség követelményjellegének előtérbe kerülése mögött viszont éppen *a közösség követelése* — pontosabban: a közösség iránti, hol előremutató, hol csak a múltba forduló nosztalgia — van jelen. A szépség — éppen követelményszerűségében, de meg is fordíthatjuk, és mondhatjuk azt, hogy ettől vált hangsúlyozottan követelményjellegűvé — új funkciót nyert. Az, ami szép, és éppen amennyiben szép, nem illeszkedik harmonikusan semmiféle közösségi létbe, mert ilyen lét aktuálisan nem egzisztál. De nem illeszkedik — mint funkcionális mozzanat — a társadalom mechanizmusának egészébe sem; azon belül nincsen helye. A polgári társadalomban, ahol „valamennyi viszony gyakorlatilag be van sorolva az egyetlen elvont pénz- és adásvételi viszony alá", a szépség csak annyiban lehet a lét valóságos mozzanatává, amennyiben alárendelődik a hasznossági viszonynak. Ezáltal azonban megszünteti önmagát.

Kopasz Márta

MEGHÍVÓ

A MÓRA FERENC MÚZEUM,
SZEGED M. J. VÁROS TANÁCSA
MŰVELŐDÉSÜGYI OSZTÁLYA,
ÉS A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK
SZÖVETSÉGE
DÉLMAGYARORSZÁGI
TERÜLETI SZERVEZETE

MEGHÍVJA ÖNT

1971. MÁRCIUS 14-ÉN 12 ÓRÁRA
A HORVÁTH MIHÁLY UTCAI
KÉPTÁRBA

KOPASZ MÁRTA

GRAFIKUSMŰVÉSZ

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

DR. BORDÁS FERENC GRAFIKUSMŰVÉSZ

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE:

SZELESI ZOLTÁN
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

KOPACZ MÁRIA

„Hajnali bombázás"

(Repr.)

Tiszatáj, 1970. szept. 989. l.

Kopasz hárta festő

A szegedi Bartók Művelődési Otthonban kiállítása nyílt

Magyar Nemzet 1970 X. 20 hold.

Kopasz Márta

"Dóm tér" repr.

Szabadkai és szegedi képzőművészet I.
Körös kiállítása, 1970.
Szeged, Móra F. Múzeum képtára

Kopasz hásta

A szegedi művészeti szakközépiskola tanára

Tóth Sándor: Fiatalok a téli tárlaton

Dél-Magyarország 1970 XII. 30

Kopasz Márta

19. Dóm tér linomtypia 20x23

20. Boszorkány III. -"- 10x23

21. Mit látott a Dömötör torony? l.m.typia 33x45

Szabadkai és szegedi képzőművészet

I. Közös kiállítása, 1970.

Szeged, Móra F. Múzeum Képtára

KOPASZ Márta

Szegedi Képtár

Szegedi Horváth M. tér Képtár, 1985 ? Beirn

(losonci)

Múzák rajzolója

[Kopasz Márta]

Vas. Hirek, 1985. febr. 10. 7.

ll

Kopasz Márta MDK

két lappal szerepel Servolini művében.

Genthon István recenziója Servolini, Luigi: L'incisione originale in Ungheria (Bologna 1953) c. művéről.
Műv. Ért. 1956. V. évf. 1. sz. 83. o.

Kopasz Márta grafikus M.D.G.

Kolozs Lajos, ujévi könöntő

Fametszet

repr:

Fametszetek Debrecen 1938

Nr. 9.

Neapel, Hotel Parthenope

Liebes Kätzy, wie Thomas'

Tante

Lupa.

Frankreich, Cannes, Villa

MDK

Kopasz Márta (festőművésznő)

Tehenes-fűzfás kefe szerepel a Siess, Adj, Segíts akció keretében helyi művészek műveiből ez év februárjában rendezett szegedi képzőművészeti kiállításon.

Dorogi Imre: Szegedi képzőművészeti kiállítások.
Tiszatáj, Szeged, 1947. március. I. évf. 1. sz. 57-59. l.

MDK

Kopasz Márta (festőművész)

Temperákat állított ki a szegedi ipari vásárral egybekötött képzőművészeti kiállításon.

Dorogi Imre: Képzőművészeti kiállítás a szegedi ipari vásáron. Tiszatáj, Szeged, 1947. július. I. évf. 5. sz. 43. l.

MDK

Kopasz Márta grafikus

Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 24 l. képpel

Kopasz hárta

Olajképekkel

szerepel

a téli tárlaton szegeden

Szelesi Zoltán: Számvetés a téli tárlat után

Dél-Magyarország 1970 XII. 22

Kopasz Mária

Grafikusművész. Az októberi „Szegedi Műsor" tájékoztató műsorfüzete említi esti előadásait.

Csongrád Megyei Hírlap. 1970, okt. 1.

Kopasz Mária

Szerepel az alábbi táslatan

Akász László: A XI. szegedi Nyári Táslat

Dél-Magyarország 1970 VIII. 4

Kopasz Márta

[illegible] hozzájuk.

Kopasz Márta grafikus iparművész a szegedi egyetem aulájában rendezett kiállítást, ahol úgyis mint lektort és úgyis mint praktikus művészt ismerik előnyösen. De a művésznő ezen a kiállításon mint arcképfestő, mint plakátművész és könyvillusztrátor is bemutatkozott s dr. Gelei József rektor valóban értékes tehetséget mutatott be a közönségnek, amikor gazdag kiállítását megnyitotta.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1938. 81. l.

ARRA KÉRJÜK IGEN TISZTELT TAGTÁRSAINKAT, ILLETŐLEG ELŐFIZETŐINKET, AMENNYIBEN HÁTRALÉKOS TAGDÍJUKAT, ILLETVE ELŐFIZETÉSI DÍJUKAT MÉG NEM KÜLDTÉK VOLNA BE, SZIVESKEDJENEK ANNAK ÁTUTALÁSA IRÁNT MIELŐBB INTÉZKEDNI, NEHOGY A »MAGYAR IPARMŰVÉSZET« ÉS A »MUSKÁTLI« SZÉTKÜLDÉSÉBEN FENNAKADÁS ÁLLJON BE.

A SZERKESZTŐSÉG

Kopasz Mária
grafikus

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1937. 36. l.

Natvaný

ivanyi Gyula

Kopasz Márta

festő

vod

Vinkler Oldv

331. l -

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kopasz Márta

festő

vesz vett az
alábbi könyv illusz-
trálásában -

Jászbunzeók

1938 - 43 -

320. l.

Kopasz Márta

részt vett az alábbi
mű fametszetekkel
való illusztrálásá-
ban –

Némedy Gyula:
Emberekén már
oly régen repülök!
Bp. 1938. Officina

Tóry Gusztáv VIII. 7i.

Kopasz Márta

Szegedi festő

Szeged 1944

Délvidéki találkozó

Hajórakodó. –

Mosónők –

IFJ. BROCKOVICS GYULA
fűszer és vegyes
kereskedése
GATORKESZI
Tér 1. szám

Kopasz Mária

grafikus

l.

Némedy Szeged 922. l

Kopasz Márta
festő Szegeden

Akt tanulmány,
pasztell

Tempera illusztrációk
az alábbi kiállitáson

Délmagyarország
1937 dec. 5.
(v.: Szegedi képrő-
művészek kiállitása
a muzeumban.)

Kopasz Márta

festő és graf.

koll. kiállítása

Szegeden 1943

Dorogi Imre:

K. M. kiállítása.

Délvidéki Szemle

1943. 239. l.

fedeles, vésett [illegible], Andreas Erkeder, Michael Frölich és Thomas Seewald szűcsök nevével, céhjelvénnyel és 1710-es évszámmal.
Brassói munka, 1710.
Ón, mag. 26·5 cm.
Gerevich PA, 260. l. — Erdélyi kiállítás, 1931., 473. szám.

KANÁLTARTÓ,
két darab, figurális szárral.
Osztrák munka, XVIII. század.
Ón, mag. 19 cm.

TÁNYÉR,
középen feltámadt Krisztus, körül jelenetek, domborúan.
Német munka, XVIII. század.
Ón, átm. 39 cm.

KUPA,
fedelén KVH.
XVIII. század.
Ón, mag. 18·5 cm.

KUPA,
fedeles, német felirattal és kocsi képével IGS, 1835.
Német munka, 1835-ből.
Ón, mag. 27 cm.

VASTÁRGYAK

FALI GYERTYATARTÓ

Kopasz Márta
iparművész

87

l. Művészet 1937. 10. sz. 116 l.

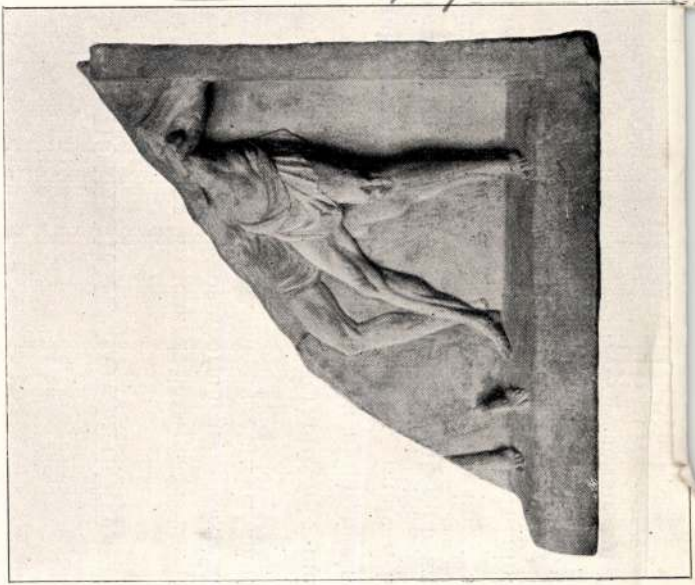

71. DOMBORMŰ TÖREDÉKE.

Márvány. Magassága 13 cm. Szélessége 8·5 cm. Vastagsága 1·5 cm. A töredék a dombormű jobb részéből való. A földrétegtől, amelyben feküdt, megbarnult. Rómából való.

A töredéken sas, ló, kos ismerhető fel; még egy állatnak, valószínűen szarvasmarhának a hátsó része látszik. Minthogy az a keresztalakú tárgy, amely a töredék bal szélén maradt meg, valószinűen lant jobb szárának a vége, nagyon közelfekvő, az a föltevés, hogy a dombormüvön Orpheus az állatok között volt ábrázolva. Római munka a császárság köréből.

Paul Arndt: Kleines Fragment, Orpheus mit den Thieren. Römische Kaiserzeit.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TISZATÁJ

1963 JUN

1021

KOPASZ MÁRTA: EX LIBRIS

retanyag, de a végletekig sűrítő modern stílusok...

Hogy az általános lexikonokból és irodalomtörté
mindmáig kimaradt Jász Dezsőt — a forradalmárt:
a spanyol polgárháború és a francia ellenállási m
személyiségét; az írót és publicistát: a *Kassai Munká*
a *Munkásnaptár* munkatársát és életre hívó szerke
barátját — végleg visszapereljük a magyar szocialis
méltó helyére állítsuk napjaink tömegelő memoáriro
iratának művészi jellegzetességeire, stílusának saját
összpontosítani.

Jász maga nyilatkozta valahol, amikor arról fagatták, megírja-e sokáig érlelt emlékeit, hogy: „igen, de tacitusi tömörséggel". (Vö. Módos Péter: *Tacitusi tömörség*. Könyvtájékoztató, 1969. febr.) Ez a telitalálat-önminősítés azóta bejárta a *Tanácsmagyarországtól a Pireneusokig* egyelőre meglehetősen gyér kritikai visszhangját; a kötet fülére — ahol általában a latin történetírókról esik szó — éppúgy odakerült, mint E. Fehér Pál értő reflexióiba. (*Jegyzet Jász Dezső könyvéről*. Élet és Irodalom, 1969. márc. 22.) Valóban, rövidség és tömörség dolgában jobb mestert nem találhatni Tacitusnál. De ha már a latinokkal példálódzunk, a császárság historikusa mellé rendeljük oda mindjárt Liviust is, a köztársaság krónikását, abban az értelemben, ahogy Zrínyi tekintett fel rájuk a *Vitéz Hadnagy* élén: „Második részében Cornelius Tacitus vitézségről való sententiáit aphorismusokkal együtt írtam. Ez az author propter brevitatem et compendium [rövidsége és tömörsége miatt] inkább tetszett Liviusnál, noha megvallom, többet tanulhatni vitéz dolgot Liviusból."

Brevitas, Compendium, Virtus — ez az összefonódó hármasság jellemző Jász Dezső emlékiratára. Rövidség és tömörség szerkezetben, stílusban egyaránt elsődleges sajátosságként tűnik elő.

A könyv in medias res kezdődik, a várostrommal, mint a régi eposzok: „A Kommunisták Magyarországi Pártja a Tanácsköztársaság megalakulása után a katonai ismeretekkel rendelkező kommunisták egy részét a Hadügyi Népbiztosság rendelkezésére bocsátotta. Ez történt velem is." A Tanácsköztársaság megalakulása

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TISZATÁJ

1968 JUN

1021

Kopasz Márta

KOPASZ MÁRTA LINÓMETSZETE

szabdalt rájuk. A férfi a rövidebb úton,
haladt fölfelé, ez néptelenebbnek látszott, s valób
kozott a sok száz méteren.

Az autó homályba veszett formáit már laka
egyenruhás, szikár testű alakokat is. Azok feléje ind
karokkal, mintha e levegőbe sújtó csapások mozgatnák őket. Majd vállon ragadták, durván — taszításuk nyomán az autó belső fémbordáira zuhant. Két térdét álláig húzta: már foglyul ejtették, a felbőgő motorhang, meg a testén sorjázó ütlegek.

A reflektorok fényében tért magához, a sugarak elvakították. Lehunyt szemeiben csillagcsóvák kergült rohanása kezdődött, a nevét hallotta, bólintott, hogy „igen", így hívják, de hát a verések után már nem iszonyú ez a formaság? „... Iszonyú? ... s éppen ez?!" Hirtelen keserű, sajgó nevetéssel gúnyolta önmagát, és pörögni kezdtek a tekercsek. Felhangzott a szirtaki, először csak a ritmus, dobszólóban az ismétlődő pároshang: a nesztelenül surranó, meg a hangsúlyozott ráütés. Szünet követte őket, aztán ismét a surranó, ismét a ráütés. Megszólalt a mesélő, útra keltek a lányok, hullámzó vizek suhantak a csónakokkal, de a szirtaki mintha elszabadult volna. Magába fojtva a mesélő szavait, dühöngve döngtek az ütemek, Andonisz felkapta fejét: rossz a felvétel, torzak a hangok? — s ekkor megborzongott, fájdalmas vonásai kisimultak. Ez a félelmes erővel harsogó zene magába rejtette az áldozatokat, a kékszemű szüzeket szabadítóikkal, és őrzi őket, mert egyedül így védheti meg mindnyájukat, Minosz börtönkövei között.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TISZATÁJ
1984 JUN

1021

VÉGE.

KOPASZ MÁRTA: EX LIBRIS

Kopasz Márta

kiverniük. Ők ebből élnek, s az építőanyagnak ke
munkájuk bőven.

Szegedtől távolodva a homoktalaj egyre szőkül
korica- és paprikaföldek zöld foltjaiból piros csere
már Rúzsa.

Egy rövid séta meggyőz arról, hogy a falu a g
házak, típustervek szerint épült utcasorok, alig néhá
ház. A hagyományos faluképhez hozzátartozik a te
temploma. A közeli tanyaközpontok közül Mórahaln
még a század első évtizedeiben emelték a templom
érezni, hogy nemrégiben itt valami új kezdődött.

Falu születik a tanyavilágban. Miből? Hogyan? Miként éli a maga életét? Nem messzire innen, Sándorfalván töltöttem gyermekéveimet. Sándorfalva az 1879-es szegedi „nagyvíz" után létesült, őrgróf Pallavicini Sándor ide telepítette az árvízkárosult Szeged környéki, főként algyevi népet, tehát a falu az idős nemzedék emlékezetével elérhető időben kezdett népesedni. Mégsem volt könnyű kideríteni, hol épültek az első házak, kik építették, honnan jöttek, hogyan indult az új falu élete. Rúzsán mindez a közelmúlt és a jelen eseménye.

Ám előbb faggassuk meg a rúzsai határ földjét és idősebb embereit, mert ha a határ történetét ismerjük, jobban értjük jelenét is!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TISZATÁJ

1969 JUN

1021

Kopasz Márta

KOPASZ MÁRTA LINÓMETSZETE

UTCASEPRŐ: ... a környék.
UTCASEPRŐ: Az igen. Ismerős.
FUX: Változott-e itt valami a közelmúltban?
UTCASEPRŐ: Még nem. De fog.
FUX: Micsoda?
UTCASEPRŐ: Nagy dolog. Nagyon nagy. Megígérték illetékes helyen, hogy kitiltják innen a lovas kocsikat. Tudja, itt a lovakkal van baj. Söpörhetek látástól vakulásig, ha jön az az oktalan állat és összeszarja nekem a placcot. Ugye a népek nem olyanok már, mint régen, nem szórják úgy a szemetet, de a ló kérem, az még a régi.
FUX: Értem. Mást akarok kérdezni. Nem hiányzik innen valami? Egy épület.
UTCASEPRŐ: De igen. Azt hiszem. Itt állt egy nagy ház.
FUX: Ötemeletes.
UTCASEPRŐ: Ötemeletes.
FUX: Valami hivatal.
UTCASEPRŐ: Olyasmi.
FUX: Milyen hivatal volt?
UTCASEPRŐ: Ki tudja azt, kérem?
FUX: Senkinek sem tűnt fel, hogy itt volt és egyszerre csak nincs itt?
UTCASEPRŐ: Hát ugye... Eleinte mintha keresték volna... A tisztviselők. Aztán elmentek.
FUX: Mi lehet velük? Ez volt a munkahelyük.
UTCASEPRŐ: Sose féltse őket. Hozzászoktak már az átszervezéshez. Nyilván elmentek másik hivatalba. Aki egyszer íróasztalhoz ült, az élete fogytáig mindig talál íróasztalt magának.
FUX: Hát ez igaz. Ez igaz. No, de az ügyfelek. Azoknak sem hiányzott?
UTCASEPRŐ: Kinek hiányzik, ha egy

UTCASEPRŐ: Mi marad m... Az emlékek. ... magának mi...
FUX: Feltaláló...
UTCASEPRŐ: ... lehet. Sok m...
FUX: Semmit ...
UTCASEPRŐ: Akkor én megelőztem. Nekem már van egy elfogadott újításom.
FUX: Ne mondja. Mit talált ki?
UTCASEPRŐ: Tudja uram, nálunk a vállalatnál nagyon gyorsan kopnak a seprűk. Rájöttem, hogy amikor este a helyükre teszik őket, meghajlanak a vesszők, azért pusztulnak olyan hamar. Beadtam az újítást, hogy ezentúl rúdra támasszuk őket.
FUX: És elfogadták?
UTCASEPRŐ: El bizony. Még 80 forintot is kaptam érte.
FUX: Nagyszerű érzés lehet. Legalább maguknál lassabban pusztulnak a seprűk.
UTCASEPRŐ: Már az én seprűm, kérem tisztelettel.
FUX: Hogyhogy? Hát a többi?
UTCASEPRŐ: A többi marad. Mert ugye a szaktársak azt mondták, hogyha ők is kapnak 80-at, akkor ők is fordítva rakják le. Persze nem kaptak, és a Krisztus koporsóját sem őrizték ingyen, nem igaz?
FUX: De, de igaz. Sose búsuljon.
UTCASEPRŐ: Már miért búsuljak? Megkaptam a dohányt, megmaradt a szép emlék, hogy újító lettem, a többihez mi közöm van? Maga se adja fel a reményt. Majd csak sikerül valami magának is.
FUX: Tessék még egy szivar.

Budapest V.
Telefon: 188-296, 1

TISZATÁJ

1981 JUN.

1021

Kopasz Márta

KOPASZ MÁRTA: EX LIBRIS

500

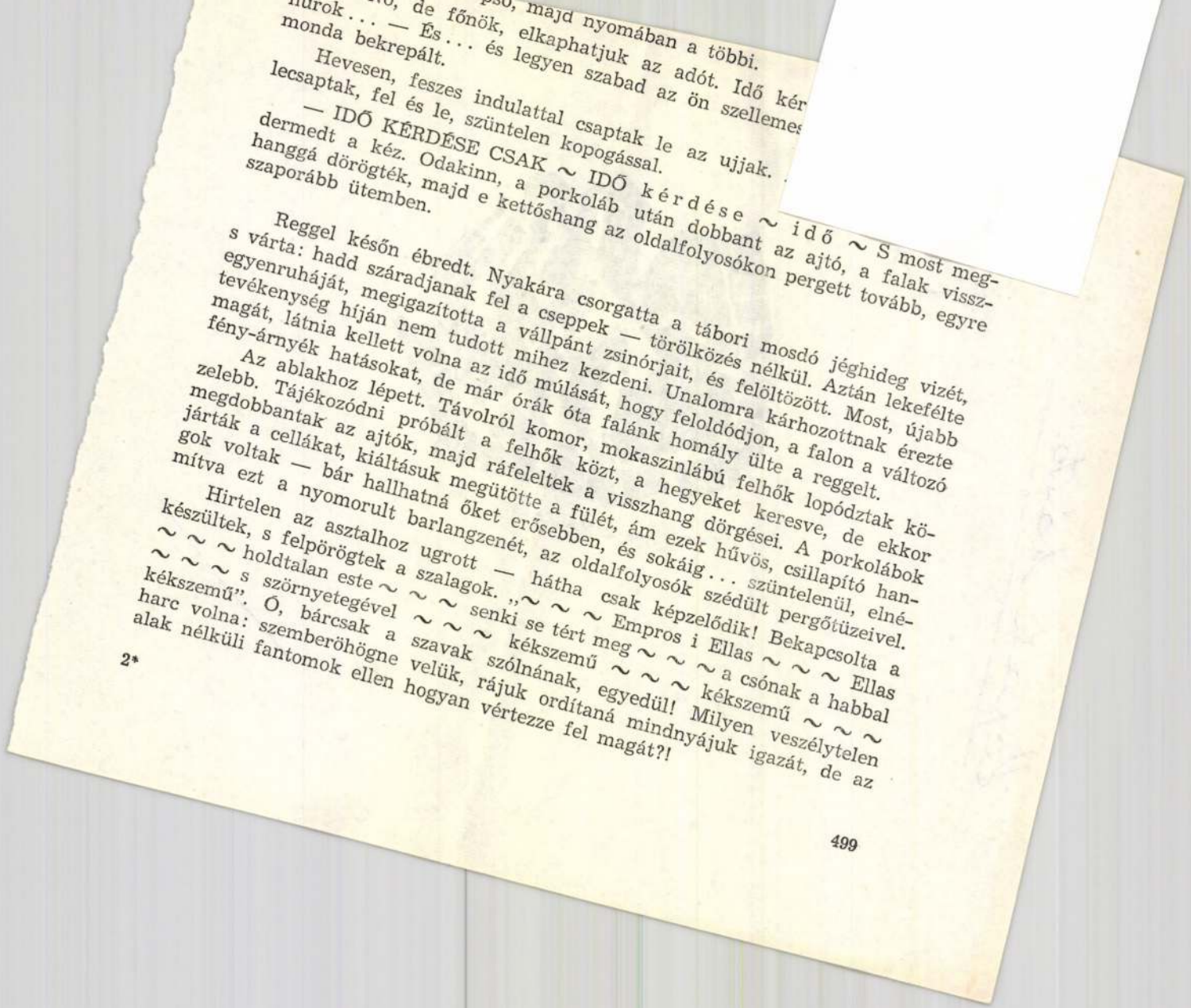

s, majd nyomában a többi.
főnök, elkaphatjuk az adót. Idő kér
. . . — És . . . és legyen szabad az ön szellemes
monda bekrepált.

Hevesen, feszes indulattal csaptak le az ujjak.
lecsaptak, fel és le, szüntelen kopogással.

— IDŐ KÉRDÉSE CSAK ~ IDŐ k é r d é s e ~ i d ő ~ S most meg-
dermedt a kéz. Odakinn, a porkoláb után dobbant az ajtó, a falak visszhanggá dörögték, majd e kettőshang az oldalfolyosókon pergett tovább, egyre szaporább ütemben.

Reggel későn ébredt. Nyakára csorgatta a tábori mosdó jéghideg vizét, s várta: hadd száradjanak fel a cseppek — törölközés nélkül. Aztán lekefélte egyenruháját, megigazította a vállpánt zsinórjait, és felöltözött. Most, újabb tevékenység híján nem tudott mihez kezdeni. Unalomra kárhozottnak érezte magát, látnia kellett volna az idő múlását, hogy feloldódjon, a falon a változó fény-árnyék hatásokat, de már órák óta falánk homály ülte a reggelt.

Az ablakhoz lépett. Távolról komor, mokaszinlábú felhők lopództak közelebb. Tájékozódni próbált a felhők közt, a hegyeket keresve, de ekkor megdobbantak az ajtók, majd ráfeleltek a visszhang dörgései. A porkolábok járták a cellákat, kiáltásuk megütötte a fülét, ám ezek hűvös, csillapító hangok voltak — bár hallhatná őket erősebben, és sokáig . . . szüntelenül, elnémítva ezt a nyomorult barlangzenét, az oldalfolyosók szédült pergőtüzeivel.

Hirtelen az asztalhoz ugrott — hátha csak képzelődik! Bekapcsolta a készültek, s felpörögtek a szalagok. „~ ~ ~ Empros i Ellas ~ ~ ~ Ellas ~ ~ ~ holdtalan este ~ ~ ~ senki se tért meg ~ ~ ~ a csónak a habbal ~ ~ ~ s szörnyetegével ~ ~ ~ kékszemű ~ ~ ~ kékszemű ~ ~ ~ kékszemű”. Ó, bárcsak a szavak szólnának, egyedül! Milyen veszélytelen harc volna: szemberöhögne velük, rájuk ordítaná mindnyájuk igazát, de az alak nélküli fantomok ellen hogyan vértezze fel magát?!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TISZATÁJ

1969 JUN

1021

KOPASZ MÁRTA LINÓMETSZETE

Kopasz Márta

latba sűrítő módon. Móricz méretű epika ez [illegible]
zik benne —, egész életmű. A kompozíción végighullám
akasztott embertől érkezik el a gyermekig, melyben az é
tatja a festő. Jó és rossz örök küzdelmét ágyazza be
ahol ez a már Beethoventől, Goethétől idézett eszme
fokozásával találja meg a század Ady-figyelte „embe
A teljes teret betöltő embercsoportok a munka, család,
másai, a múltba süllyedt erőszak és a béke okos táv
örvénylő és mégis nyugodt forgatagában. Hazát, világot
dolatébresztésül átadja a nagybátonyi embernek. Hamarosan festői artisztikumával kezdődhet a Mátra ünnepi szépsége — hegyek, erdők, madarak nyugalma találkozhat a gondolattal.

A 22 négyzetméteres pannó nem korlátozódik egy képi centrumra, az akasztott ember, a szimbolikus figura, a nagybőgős férfi, táncoló nő mind központ, melyhez felzárkóznak a kaszáló, hajló, éneklő epizódok. Ha a vízszintes tagozódást vizsgáljuk, a felső vonulat telített lírai motívumokkal, a gyűjtőpontba helyezett fényforrással, a középső sor emberalakjai tragédiát, borzalmat, sírást, anyai boldogságot hordoznak, a lenti rész a kibontakozó munka nyugodt és nagyvonalú epikája.

A fontossági sorrendnek megfelelően alakítja a testek méreteit Szurcsik János a mondanivaló parancsa szerint, ezért nem jelenti a külső optikai valóság megsértését az azonos térhelyzetben alkalmazott egyéni festői anatómia. A monumentális alakzat a szellemi közeget érintő szimbolikus figuráknak jut — a nagy méret az eszményített mozzanatoknak —, ami mellékszíget, az kapja az eredeti formát. Ez a variáltság és árnyaltság a művész belső jelrendszerének tökéletes pontosságát és találékonyságát dicséri. A biztos rajz átnemesíti a testek zsúfolt gyülekezetét, ahol minden figura összecseng egymással, folytatja a szomszéd mozdulatát.

Az elmúlás árnyékos vidékét túlszárnyalja a méltó többletben terebélyesedő fényes élet. Szurcsik János összegyűjti első festői korszakának eredményeit, szintetizálja eszközeit. Valamennyi színt sorakoztat, a gyászrészbe kékek, lilák, szürkék, feketék tömörülnek, az élet szimbolikus körzetét sarjadó zöldek, diadalmas fehérek és sárgák szállják meg. Kompozícióján az is izgalmas, ahogy felszakad a sötét — s a fény betör a vonuló időbe.

MDK

Kopasz Márta

Kiállitási kritika

Magyar szó 1968 ápr.4.

MDK

Kopasz Márta

fam.:

Fürdő nők

Önarckép

Ex libris Kopasz Márta

Szegedi képzőmüv. tárlata. N.Gal. 1967. aug.

MDK

Kopasz Márta

repr.:

Kőszegi emlék

A szegedi háromkirályok

Ex libris I-II.

Szegedi képzőműv. tárlata. N.Gal. 1967. aug.

Kapasz hárta

Kegeden él.
Kezepel a VII. Kegedi Nyári Tárlatoi

Papp Lajos: Az ember valósága

Tiszatáj 1966 IX. n. 747 old.

MDK

Kopasz Márta

Ex libris I., linó

Szt.György, "

Szegedi nyári tárlat, Móra F.Muz. 1967.jul.

Kopasz Márta, gráfikusművész

a Fiatal Művészek Klubjában – Népköztársaság úti helységében – még szeptemberben megrendezésre, kerül Kopasz Márta, Fekete Balázs és Herendi Péter kiállítása.

Láttuk, hallottuk

1983. IX. 22. Petőfi 10.45

KIÁLLÍTÓTEREMBEN

Grafikai műtermek '91

ÚGY KÖZELEDIK új tárlathoz az érdeklődő nézőt, ahogyan *Árkossy* István szép akvarelljén az *Idegen* közeledik egy fényes ablakú ház felé – nem tudhatja, mi várja ott, mi hívogatja, és megfordítva: a háziak sem sejthetik, mit hoz magával az Idegen: hulló falevelek bánatát-e, vagy talán vidám zeneszót?

A kiállítást a képzőművészek szövetsége Grafikai Szakosztályának körlevele előzte meg, és negyvenhat művész jelezte részvételi szándékát a Képcsarnok Vállalat Vörösmarty téri elegáns termében. Ahhoz, hogy ezt a nyári tárlatot országos keresztmetszetnek tekintsük, a létszám és a művek száma is kevés, ám ahhoz, hogy sokoldalúságában megmutatkozhassék a jelenkori magyar grafika, s kedvet csináljon a hozzá közeledőnek a grafikai műtermek közelebbi megismerésére, felkeresésére, ahhoz jó kezdet.

NÉVSOROLVASÁST tartani nem szeretnék, sem a hiányzók nevét felvésni egy fekete táblára. Örvendetesnek tartottam, hogy egy festő is "feliratkozott" a listára: *Kádár* J. Miklós *Don Quijote*ja még fekete-fehérben is elárulja, hogy ecsethez szokott kéz lendülete vitte. Ugyanakkor – ha már a műfaji közeledésekről esik szó – festőibb lett az egyik legrajzosabb grafikus: *König* Róbert, akinek főleg fekete-fehérben alkotott, sűrű rajzai oly jellegzetesek, hogy akik egyet-kettőt láttunk közülük, tévedhetetlenül felismerjük: most tágasabb egek alatt, a háttér fekete foltjának nagyobb teret szánva, nagyobb szerepet szabva, játszatja le zsugorított előtérben régi kedves témái közül például a *Hastingsi csatá*t.

Ámde kezdjük mégis az elején ezt a „tárlatvezetést", ott, ahol belép az ajtón az Idegen, hiszen az első impresszió igen fontos. Jól tudja ezt *B. Supka* Magdolna művészettörténész, a kiállítás rendezője – és a zajos térről a csend világába vezet be. *Molnár* Péter leheletfinom drappos *Csönd* nyomata, illetőleg *Klossy* Irén hajszálvékony vonalainak fátyolos szövedéke *(A múlt emléke)* alkalmas arra, hogy az érkezőt a még kintről magával hozott tempó lelassítására bírja. Azután majd fokról fokra fel fog hangosodni e terem falainak felénk vetülő hangja, mind harsányabb színek szólítanak meg, miközben a tárlatrendező olyan közbülső ötletek megvalósítására is módot talál, mint annak bemutatása, hogy ugyanazt a témát miként fogalmazza meg a végtelenül sok színes vonal "szalmakazlaival" egyéni kifejezési módot teremtő *Kovács* Péter Balázs, és kafkai szomorúságú rovaremberével a Jugoszláviából mintegy tíz éve áttelepült *Benes* József, akinek "magával kötve, mint a kéve"-zsákfigurái a maguk eredetiségében és változatosságában ismerős részvevői a hazai képzőművészeti kiállításoknak (*Vízparton*, illetőleg *Parton*).

A POLITIKAI VÁLTOZÁSOK jeleit nem „illendő" ma már műkritikának észrevennie sem – visszahatása ez az egykori túlpolitizáltságnak –, mégis, miután a grafika gyors műfaj (s a plakáttal, a karikaturával határos), megpróbáltam e régi rossz „szempont" alapján is nézelődni a tárlaton. *Ábrahám* Ráfael egész sorozatot szentel a *Csillaghullás* élményének, a tőle megszokott magas szakmai színvonalon, meditálva a jelenségek fölött, a mélyebb filozófiai összefüggéseket látva, láttatva. *Zala* Tibor, ellenkezőleg, azzal „politizál", hogy nem politizál, hanem megannyi korhoz kötött mű után a régi énjét keresi (*Régi rajz*). A Kolozsvárt született, Romániából nemrég áttelepült *Nagy* Stoica Georgeta új hangot hoz a szorongásos álmok rögzítésében: a hasonló élményeket másként megfogalmazó motivumzuhatagot (*Emlékhatár, Határeset*). A marosvásárhelyi születésű, ugyancsak áttelepült *Borgó* (*György* Csaba) szintén nyeresége a hazai képzőművészeti kultúrának – furcsa, mirói játékosságú, titokzatos rajzaival. *Butak* András, aki épp tíz éve érkezett, az egyetlen a tárlaton, aki átlép műfaji kötöttségeken és meghatározatlan tárgyú, valamiképpen rossz emlékeket ébresztő grafikák mellett (mit ábrázolnak vajon? felrobbantott bunkert? használhatatlanná tett krematóriumot? *A hely emléke* a címük) tárgyat is kiállít, egy *Doboz*-sorozat részeit, a doboz ódon könyvre hasonlít inkább, s ha kinyitjuk, talán csontváz van benne, ama riasztó angol megfigyelést illusztrálva, hogy minden család őriz csontvázat a szekrényében? (Lehetséges, hogy a teremben ez a legdirektebben politizáló mű?)

S ha a már Magyarországon alkotó új művészek néhányszavas bemutatásának – nem puszta udvariasságból – nagyobb teret szenteltünk, köszöntsük még ezeken a hasábokon a Franciaországból a szó szoros értelmében hazaszaladt *Csorba* Simont, aki saját meghatározása szerint "futóművész", s ugyanakkor tehetséges festő, a gesztusfestészet művelője. Néhány munkáját évekkel ezelőtt Párizsban láthattam, most meghatottan álltam aprólékosan míves festmény„firkája" előtt, melyen a hazafelé araszolgatás (1735 km-es futás 28 nap alatt) egyhangúságát festette meg – s a hosszútávfutó magányosságát.

NEM SZÁMOLHATTAM BE minden műről, jóllehet van itt régies hangulatú táj, vízeséssel (*Csurgói* Máté Lajos) és a még mindig modernnek számító média, a film hatásáról – a filmszalag pergésének „csodájáról" – tanuskodó sorozat (*Hegedüs* 2. László), hogy a két végletet említsem. E kettő között helyezkednek el a dekorativitástól az absztrakció küszöbére elérkezett *Kopasz* Márta és a barokk első mesteréhez „visszahátráló" *Kéri* Imre, aki *Caravaggio* műveit elemzi triptichonján. Az elvonatkoztatás határán jár *Rátkai* György, meglehet, a régészet iránti érdeklődése finomítja-tágítja látásmódját. Térhatású gyöngéd absztrakcióival tűnik ki *Parádi* Tamás.

„Milyen izgalmas festő lett *Stefanovits* Péter!" (Rajzolóként is érdekes volt) – gondoltam magamban, jóllehet nem értem *Ősi szeizmográf* című sozatát, s közben rájöttem, hogy izgalom, vagyis új kísérletek nincsenek ezen a tárlaton. Még az anyaggal való próbálkozások is elmaradnak, talán egyedül *Kunt* Ernő *Soproni udvara* az, amelyen a téma nyugalma ellen hat a nyugtalanító cinkmaratás.

Marad a megbízható minőség. *Maracskó* Gabriella szálkás tusrajzai, *Almásy* Aladár lírai látomásai (*Sámson és egy filiszteus!*), *Engel Tevan* István groteszk illusztrációi E.T.A. *Hoffmann* novelláihoz, *Olajos* György őskori fosszíliákat áhítatosan „feltámasztó" rézkarcai, *Sulyok* Gabriellának ősanyánk willendorfi idomait költészettel körüludvarló rajzai, *Sáros* András Miklós dús és gyönyörű trópusi fái...

Ember Mária

(A Grafikai Műtermek '91 kiállítás a Csontváry Teremben július 20-ig tekinthető meg.)

SCHILLER
OPEL GM
MÁRKAKERESKEDÉS
DRÁVA AUTÓ KFT.
JÚLIUS 12-ÉN, 13-ÁN, 14-ÉN, PÉNTEKTŐL VASÁRNAPIG A HASZNÁLT AUTÓT VÁSÁRLÓ ÜGYFELEKET 5%-OS ENGEDMÉNNYEL VÁRJA A XIII. DRÁVA UTCA 17. ÉS A XIII. VÁCI ÚT 113.

KOPASZ Márta

KOPASZ TAMÁS

Részletek az Aranykorból

„RÉSZLETEK AZ ARANYKORBÓL"

(Kopasz Tamás képeihez)

„Tekints olyan falakra, amelyeken nedvességfoltokat látsz, vagy kövekre, amelyeknek egyenetlen a színe. Ha valamilyen hátteret kell kitalálnod, isteni társakhoz való hasonlatosságot láthatsz ezekben."

(Botticelli és Leonardo beszélgetése.)

A haj féltett kincs. A modern pszichoanalízis szerint a megkapaszkodás passzív szerve: az erő, a biztonság, a ragaszkodás szimbóluma, de eltávolítása elszakadási játék is egyben, súlyosabb esetben: dráma vagy tragédia. A haj a primitív, a természeti népeknél, a népszokásokban az egész embert helyettesíti, a nehezen megőrizhető identitás vékonyka Ariadné-fonala, amelyből szentképet, óraláncot és szerelmi jegyajándékot egyaránt lehet készíteni. A haj lehet csupán emléktárgy: könyvbe, borítékba, fiókba helyezhető souvenir. De a hajvágást mindenütt az elszakadással kapcsolják össze.

Az Iliászban rabszolgák lenyírt hajukkal fedik be a holttetemet, s Akhilleusz haját tépve-csúfítva gyászolja barátja, Patroklosz halálát.

„A Hudson-indiánok elhalt fiaik sírja fölött égették hajukat, s a sziúknál az özvegy a haját az alatt a fa alatt égette el, amelynél férje és gyermeke hulláját elhelyezték." (Hermann Imre)

Mindemellett Kopasz Tamás a közönséges méreteket jóval meghaladó vásznai a személyes önmegvalósítás hangulatdrámáinak és ösztönkitöréseinek játéktereivá válnak. A szórás, a fújás, a kaparás, a folyatás, a csurgatás, a szétkenés, a ragasztás a kisgyermekkori orális és anális cselekvéskényszerekkel állíthatók párhuzamba: „A gyermeknek az emberi ürülékkel és vizelettel kapcsolatos eredendő ösztönérzete, melyet a tisztasági követelmények elfojtottak, csak az informel révén törhetett ismét a felszínre és találhatta meg útját az érzéki tudatba." (Hermann Nitsch) A szürrealizmus, a gesztus és a tasizmus automatizmus-technikája megnyitotta az elfojtott ösztön- és tudatalatti-én kitörésének útját. Olyan dionüszikus művészet ez, amely a psziché mélyebben fekvő rétegei iránt érdeklődik.

Mint ahogy a kiállítás címe is találóan utal erre (Részletek az Aranykorból) — Kopasz talán ösztönösen, talán tudatosan — szublimált végeredménnyé kívánta tenni az akciófestészetet, a tasizmus és az expresszív-médiális szemléletű képzőművészet családfáját.

Fiatal kora ellenére nem kis bátorsággal és magára találással, mintha saját aranykorává akarná avatni e felmagasztosult hősi korszak indulatait, mintegy fonákjára fordítva a lepergett eseményeket, metaforikus aranyfüst lecsapódássá párolva az élmény-emlékeket. Tautologikus szintézise mindenesetre egy látszólag visszavetített végkifejletet eredményez, a hajdani múlt jövő idejének beköszöntését, bár tudjuk, az igazi aranykor csak egy hajdan volt „belle epoque" lehet, olyan korszak, amelyben „az emberek nem ismerték a bűnt, a gondokat és boldogan éltek". De lehet, hogy nála az arany színnek csak személyes pszichológiai vonatkozásai vannak. Nem tudjuk eldönteni, hogy ezzel felidézte-e, vagy csak a jövő (jövője, jövőnk) múltidejévé tette a jelent?

Festményei a meggyalázó húgy és vasklorid maratás ellenére az arany alkimista színével megőriznek és megteremtenek egy bizonyos ünnepélyes, „imago dissimilis", semmire nem hasonlító hangulatot: az „arany csendet", melyben üzenetközlő szünetjelekként bukkannak fel az emlékezés fénylő aranyszigetei és csapzott, zsombékos hajcsomói. Képei túlmutatnak a pusztán érzéki, tisztán formális, tárgynélküli festészeten.

Budapest, 1985. december 10.

Novotny Tihamér
műv. író

"FRAGMENTS FROM THE GOLDE AGE"

Hair is a treasure jealously guarded. The passive organ of getting bald, according to modern psychoanalyssis, is the symbol of power, security and insistance. Nevertheless, its cutting is a breaking game as well, more severely: a drama or a tragedy. At primitive peoples of nature hair deputizes for the whole man in their popular customs, it is like Ariadne's thinny thread which can be preserved with difficulty, from what one can create an icon, watch-chain and wedding present, too. Hair may simply be a keepsake: a souvenir to be put into a book, an envelop, a drawer. However, hair-cut is related to tearing something all around the world.

Dead bodies are covered with slaves' cut hairs in Iliad, and Achille mourns the death of his friend Patroclos by tearing and disfiguring his hair.

"The Hudson indians were burning their hairs above the coffins of their dead sons, at the Sious the widow put her hair under that tree where her husband, son or daughter were buried" (Imre Hermann).

All the same, the large-sized canvases of Tamás Kopasz turn to be the playgrounds of the atmospheric dramas and impulsive explosions of self-realization. Spreading, spraying, scratching, flowing, pouring, semaring and sticking can be compared with the oral and anal acts of infants. "The original instinctual sense of children relating to human excreta and urine, which were stifled by hygienic requirements, could come to light by the informel and got to sensual mind" (Hermann Nitsche). His automatic technique, opposed to Surrealism, Gesture Painting and Tachism, has exempted his suppressed instincts and the subconscious. It is a Dionysian art which takes interest in the deeper layers of the soul.

The title of the exhibition refers to it (Fragments from the Golden Age) because Kopasz, perhaps instinctively or consciously, wanted to finalize the results of the artistic family tree of Action Painting, Tachism and Expressive style.

Though young he bravely would like to handsel, for his own golden age, the intense emotions of this exalted heroic age. He turns to an awkward situation the events of past and his experiences and memories appear in the metaphoric condensing of the gold-leaf. His tautologic synthesis results in a seemingly flashed back end, the advent of the once happened. Nevertheless, we know that the real golden age can be a past "belle epoque", a period when people knew nothing about guilt and worries, they just lived happily". Perhaps, the use of gold colour at Kopasz is no more than the psychological side of the self. We are not able to decide whether he simply recalled or only put present to the past of future (his future, our future).

His paintings, though they are corroded disgracefully by urine and iron chlorine, can save and create a certain solemn "imago dissimilis" by the alchemist colours of gold. It has an unforgettable atmosphere: the "golden silence" where the sparkling golden islands of memory, matted and boggy locks of hair emerge as intermediate pauses. His works represent more than simply sensual, formal, objectless painting.

Tihamér Novotny
art critic

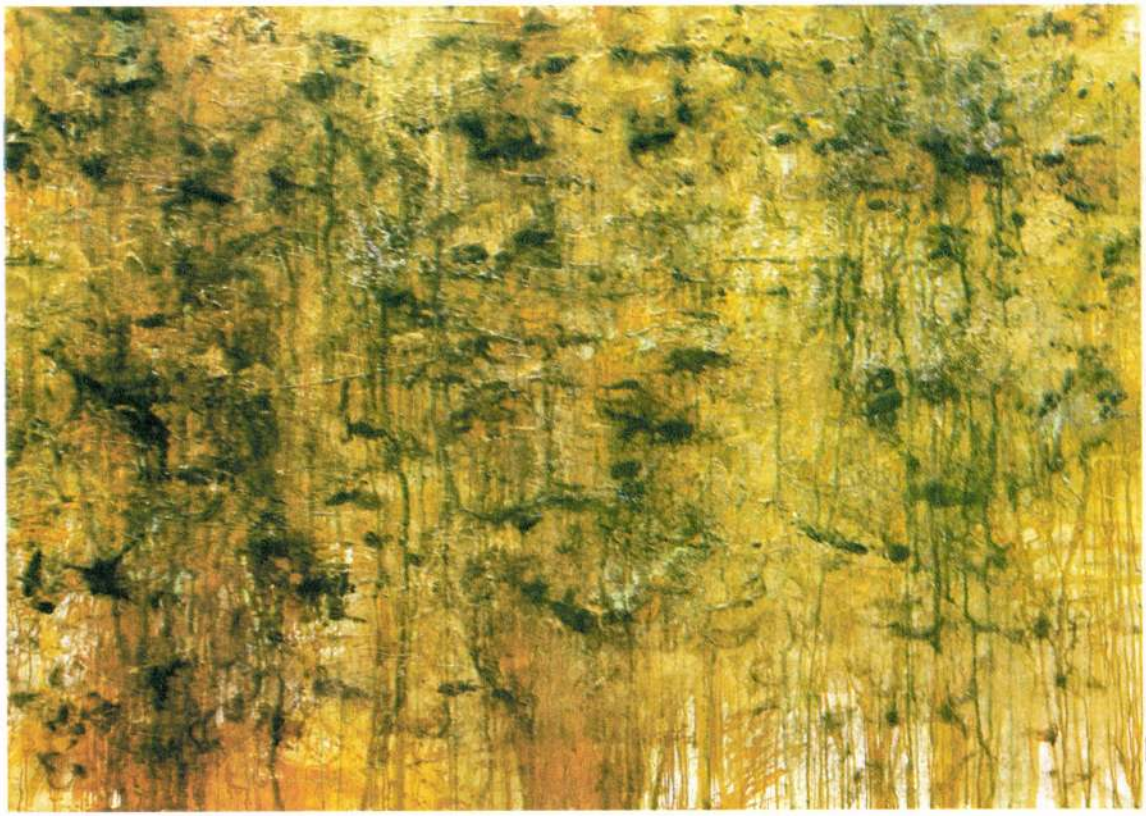

KOPASZ TAMÁS:
RÉSZLETEK AZ ARANYKORBÓL

I. 300 x 140 cm
II. 165 x 235 cm
III. 250 x 360 cm
IV. 300 x 140 cm
V. 165 x 235 cm
VI. 120 x 280 cm

STÚDIÓ GALÉRIA

BUDAPEST, V., BAJCSY-ZSILINSZKY U. 52.

1986 január 7 – február 12

Studio Gallery
7th January – 12th February 1986

Műteremcím:
KOPASZ TAMÁS
FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJA
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER U. 35.
TEL.: 224–698

Studio address:

Fiatal Képzőművészek Stúdiója
Budapest, VII., Rottenbiller u. 35.
Phone: 22–46–98

Fotó: BENYÓ PÁL
Fordítás: KOZÁK CSABA
Katalógus terv: GYŐRFFY SÁNDOR
Fk.: FAZEKAS JÁNOS

Photo: Pál Benyó
English version: Csaba Kozák
Catalogue design: Sándor Győrffy
Responsible editor: János Fazekas

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kopasz Márta

OKT 18

DÉL-MAGYARORSZÁG

KOPASZ MÁRTA VILÁGA

A Bartók Béla Művelődési Központ „Az én világom" című sorozatának keretében holnap, hétfőn este 6 órai kezdettel Kopasz Márta festő- és grafikusművészt mutatja be. A műsoros tárlatvezetésen közreműködik. Szelesi Zoltán művészettörténész, Szabó István színművész, valamint az orvostudományi egyetem citerazenekara, Majoross József vezetésével. A műsort Laczó Katalin szerkesztette.

kájukkal, virágadományaikkal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család, Gém u. 17. sz. k.13 4

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

1968 DEC 29.

Szegedi művészek

Kopasz Márta

(Liebmann B. felv.)

Kopasz Márta növendékei körében a Tömörkény gimnáziumban

Ott látogattam meg, ahol élete legnagyobb részét tölti: növendékeinek társaságában, a Tömörkény gimnázium „üvegépületének" harmadik emeleti osztálytermében. Természetesen nagyszünetben, amikor a diákok már kiegyenesedtek a rajztáblák mögül, s a tanári asztal mellett néhány szót válthattunk.

Krakkótól Malborkig

Először a lengyelországi meghívás felől érdeklődtem. Válaszként szó nélkül elém tette a Malborki Kastélymúzeum igazgatójának kétnyelvű nyomtatott levelét: „A Modern Ex Libris harmadik nemzetközi biennaléjának bizottsága megtiszteltetésnek veszi, hogy meghívhatja Önt a malborki kastélyban 1967. júniusától augusztusig megrendezendő biennáléra..."

A megbízólevél — mely természetesen a szegedi grafikusművésznőnek, Kopasz Mártának is nagy megtiszteltetés — következménye egy másik lengyelországi sikernek. 1964-ben a krakkói nemzetközi kongresszuson hét fametszetét állították ki. Ugyanakkor jelenleg sem Budapesten, sem Szegeden egyetlen múzeumban sem találjuk Kopasz Márta munkáit. Pedig...

Munkásfiatalokkal az egyetemen

De talán haladjunk sorban. A tőzsgyökeres szegedi család — 300 évre visszamenően alsó- és felsővárosi civisek — ifjú sarja 1936-ban kitüntetéssel végezte a fővárosi iparművészeti főiskolát, s alig egy esztendő múlva már bemutatkozó kiállítása nyílt Szegeden a Horváth Mihály utcai képcsarnokban. Ennek eredményeként hívta meg Buday György, jelenleg Londonban élő hírneves grafikus, egyetemi lektorátusára.

Másfél évtizedes egyetemi oktató éveiből legszívesebben arra a kezdeményezésre emlékszik, melynek nyomán a dékáni hivatal engedélyezte az ipari pályán működő tehetséges fiatalok bejárását. Kopasz Márta óráira. A fiatal oktatónő ugyanis az iparostanuló iskolában tanított még szakrajzot.

1952-től a tanárképző főiskola adjunktusa, öt esztendő múlva már a Hámán Kató iskola rajztanára, s majd csak 1964-től Tápai Antal művészeti szakigazgató ajánlására nevezte ki a városi művelődésügyi osztály a Tömörkény gimnázium általános művészetirajz, művészettörténet és grafikai-szakrajz tanárának.

Külföldi sikerek

Azóta itt dolgozik teljes megbecsülésben és elismerésben: iskolai órák mellett a rajzpedagógia elméleti területén tudományos felmérő és kísérleti munkát végez. Alkotó művészetének mellőzéséről mégis érthető keserűséggel beszél:

— Külföldön mindig több sikerem volt, mint idehaza. 1962-ben a francia Valentin le Campion emlékére rendezett kisgrafika-pályázaton egyik fametszetem bekerült 13 nemzet válogatott műveinek albumába. (A képet annak idején lapunkban is közöltük.) Ugyanakkor itthon, külföldre került metszeteimet évtizedek óta kizsüriztek, mondván: nem tartoznak a kiállítás profiljához. 1957-ben ugyan megyei pályázaton első díjat nyert két-harsonás szabadtéri plakátom — melyet a berlini Heimatz Múzeum később gyűjteményébe vett — ennek ellenére több megbízást nem kaptam. Pedig a tavalyi szabadtéri játékokra két művemet díjtalanul ajánlottam fel...

Nem fejezte be a keserű mondatot. Való igaz, a továbbiakat már nem neki kell elmondani.

Nikolényi István

kat a villamosberendezés és Készülék Művek Vállalata készíti, ugyanaz az üzem, amelyik a grenoble-i téli olimpia eredményhirdető tábláinak gyártására is vállalkozott.

RÁDIÓMŰSOR

Kossuth Rádió

4.30 Hírek. Időjárás. 4.32 Hajnaltól reggelig... 5.00 Hírek. Időjárás. 5.30 Reggeli Krónika. 5.50 Falurádió. 6.00 Hírek. Időjárás. 6.30 Hírek. Időjárás. 7.00 Reggeli Krónika II. 7.15 Körzeti időjárás. 7.30 Új könyvek. 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Műsorismertetés. 8.20 Pinocchio. Mesejáték. II. rész. 9.11 Időszerű nemzetközi kérdések. 9.21 A Philharmonia Zenekar játszik. 10.00 Hírek. Hazai tapszemle. 10.10 Margareta Pislaru és Konstantin Dragic énekel. 10.27 Husz János. Németh László rádiódrámája 11.57 Hallgatóink figyelmébe. 12.00 Hírek. Nemzetközi tapszemle. 12.15 Verbunkosok, magyar nóták. 13.00 A budapesti színházak műsora. 13.03 Vita a korszerű mezőgazdaságról. Milyen károkat okoz az erózió? 13.18 Liszt- és Bartók-zongoraművek. 14.05 Törvénykönyv. A mikrofon előtt: dr. Szénási Géza, a Magyar Népköztársaság legfőbb ügyésze. 14.30 Leányvásár. Operettrészletek. 15.00 Hírek. Időjárás. 15.15 Rádióegyetem. Zenei tagozat. 16.05 A Wismuth zenekar játszik. Claudio Villa énekel. 16.37 Az aranyember. XX. rész. 16.57 Hallgatóink figyelmébe! 17.00 Hírek. Időjárás. 17.15 Kőszegi Pál táncdalaiból. 17.25 Ahol a sártenger ragyog... Szociográfiai riportműsor. 18.15 A Magyar Rádió és Televízió népi zenekara játszik. 19.00 Esti Krónika. 19.30 A Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekarának hangversenye a stúdióban. Közben: 20.10—20.20 Meditációk... 21.10 Zenés üdvözlet. 22.00 Hírek. Sport. Időjárás. 22.20 Lemezek közt válogatva... 22.52 Mennyei lottó. Csoóri Sándor írása. 23.00 Tánczene. 23.30 Kátya Kabanova. Két részlet Janacek operájából. 24.00 Hírek. Időjárás. 0.10—0.25 Jorge Cafrune zenekara játszik. Könnyűzene.

Petőfi Rádió

4.30—7.58 Azonos a Kossuth Rádió műsorával. Közben: 6.20—6.30 Torna. 10.00 Mindenki kedvére. 12.00 Versenyművek. 13.00 Részletek Hervé Nebán asvirág és Planquette Rip van Winkle című operettjéből. 13.47 Vízállásjelentés. 14.00 Kettőtől hatig... A Petőfi Rádió zenés délutánja. 18.00 Hírek. Időjárás. 18.10 Zara Doluhanova és Nikolaj Gyaurov énekel. 18.50 Ismert gyilkosok — ismeretlen hősök. 19.00 Tánczene. 19.23 A macska. Wolfdietrich Schnurre elbeszélését rádióra alkalmazta és rendezte: Csalógi János. 19.50 Jó éjszakát, gyerekek. 20.00 Esti krónika II. kiadás. 20.30 Népdalok, népi táncok. 21.14 Nagy költők megzenésített versei. Goethe. 21.30 Emlékezés Mészáros István műfordítóra. 23.00 Budapesti beszélgetés Pablo Casalsszal. 23.00—23.15 Hírek. Időjárás.

TELEVÍZIÓMŰSOR

Magyar televízió

9.00 Ólomglória. Magyarul beszélő francia film. (Ism.) 10.00 Úttörő téli olimpia: Asztalitenisz. Közvetítés a budapesti IX. kerületi úttörőházból. 11.30 Szünidei matiné: 1. Vackor és a három rosszak meleg. (Bábfilm.) 2. Iskolatelevízió: Környezetismeret. az ált. isk. II. oszt. részére. 3. Tudós az ezeregyéjszaka földjén. Kisfilm Germanus Gyuláról. 17.10 A Magyar Hirdető műsora. 27.20 Tessék kérdezni, a nyelvész válaszol?! 17.50 Hírek. 17.55 Tudományos kisfilmek. 18.10 Telesport. 18.35 Hazai tükör. 18.40 Pablo Casals 90. születésnapján. 19.10 A világ térképe előtt. 19.20 Esti mese. 19.30 Tv-híradó. 19.50 Halló fiúk! Halló lányok! 21.20 Ki ölte meg Kennedyt? Dokumentumfilm. (Ism.) 22.20 Tv-híradó. II. kiadás.

Jugoszláv televízió

9.40 Iskola-tv. 14.50 Iskola-tv. 16.10 Hirdetések. 17.35 Hírek. 17.45 Ezer miért. 18.25 Műsorismertetés. 18.30 Tv-újdonságok. 18.45 Előtérben. 19.10 A Metropolitan küszöbén. 19.40 Hirdetések. 19.54 Jó éjszakát, gyerekek! 20.00 Tv-híradó. 20.30 Időszerű beszélgetés. 21.15 Szórakoztató műsor. 22.15 A forradalmár, a barát és az elvtárs. Veselin Maslesa születésének 60. évfordulóján. 22.55 Tv-híradó.

Román televízió

17.00 Gyermekműsor. 17.50 Hirdetések. 18.00 Tv-híradó. 18.40 Népi táncok. 19.00 Zenekari hangverseny. 20.00 Winnetou. Játékfilm. 21.30 Új név, új melódia 21.45 Tv-híradó.

180 körüli ...ó. Csen

2 db 200 ...). Érdekv...telep. sor 13.

tartályos ...ő eladó. ...ály utca

...lt táska- ...gy cikk- ...gép igé- ...adó. Sze-

...üli fehér ...eladó. — ...u. 39/a.

...garnitú- ...ézős rá- Oroszlán ...

...nát ven- ...zsáig. — ...t 910" ...irdetőbe.

...tó mély- Közép- ...Alsóvá-

...rn. vilá- ...isztal. 4 ...hányzó- ...erekágy. ...csi krt. ...cső. III. ...tó.

...onagysa- ...ománcos. ...lvha. ki- ...kék zo- ...sás, jobb- ...tűzhelv. négy- ...fűrészbo- eladók. ...t. 51.

103-as Moszkvics eladó. Érdeklődni szombatonként délután. Kiskunhalas, Posta u. 4.

...ASÁG

65 éves nyugdíjas férfi házasság céljából megismerkedne 50-en felüli nővel, kinek háza vagy lakása van. Fél házam van. „Hóvirág" — 16 053 jeligére a Sajtóházba.

65 éves, káros szenvedélytől mentes, jó megjelenésű szakmunkás keresi társát házasság céljából. Lakás szükséges. Pontos címre válaszolok. „Újév 906" jeligére a Hirdetőbe.

EGYÉB

Ne várja az uj évet fájós lábbal! Keresse fel Hollós okleveles pedikűrösét, aki megszabadítja fájdalmaitól. Lenin krt. 93. SZTK mellett. v

Szép képkeret a lakás dísze. Keretezéstessen Kárpáti képkeretezőnél. Lenin krt. 77. Dugonics térnél. x

Autókarosszéria ...vítását vállalja Zanócz László lakatosmester. Kiskundorozsma. Árpád u 18. x

A balástyai Alkotmány Tsz fejőgulvást keres. Lakás biztosítva.

DÉL-MAGYARORSZÁG

A Magyar Szocialista Munkáspárt Csongrád megyei és Szeged városi bizottsága és a tanács lapja.

Megjelenik hétfő kivételével mindennap

Szerkeszti a szerkesztő bizottság

Főszerkesztő: dr. Lőkös Zoltán.

Szerkesztőség:

Szeged Magyar Tanácsköztársaság útja 10

Telefon: 135-35. 130-05.

Éjszakai telefon: 135-06.

Kiadja a Csongrád Megyei Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó: Kovács László

Kiadóhivatal:

Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10.

Telefon: 135-00. 131-16.

(Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.)

A lapot nyomja a Szegedi Nyomda Szeged Bajcsy-Zsilinszky u. 28. sz.

INDEX 29 053

Terjesztik a Csongrád megyei postahivatalok. Előfizetési díj egy hónapra 12 Ft. Előfizethető bármely postahivatalnál és kézbesítőnél.

KOPASZ Tamás

HANN Ferenc: Barcsay-díjasok'91. = Hitel, IV.évf. 11.sz. 1991. május 29. 17.p. ill.

Szentendre, Aktiv Art Galéria, 1991 ápr.

Vincze Ottó, Kopasz Tamás, Gaál József, Szegedi Csaba

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 JUNY 6

KUTYA

Kopasz Márta

EX LIBRIS

Az itt közölt EX LIBRIS-t dr. Szabó Dénes sebésztanár rendelte unokája részére Kopasz Márta művésztől, aki a szegedi művészeti gimnáziumban a grafika tanára. Mint írja: „A boxer nagyon felkapott fajta Szegeden, Györgyi is boxer tulajdonos, s a kislány valamennyi könyvébe belekerült ez a kis könyvjegy." A nyájas olvasó kis társak az ex librisre hallgatva — reméltetőleg — vissza is adják a Györgyitől kölcsönkért könyvet elolvasás után . . .

1024

ENBÜHEL.
Tulajdonos:
isztria

céltudatos
erületein-
idszeresen
ek óta va-
sainknak.
végignéző
most is
yáink va-
gy külön-
ájához se-

Jos

gítséget nyújtsanak. Az ő munkájuk elismerését is jutalmazta egy-egy kitűnő produkció végén a hálás közönség zúgó tapsvihara.

Dr. Szelényi Károly

Kopasz Márta
grafikus

M.D.K.

Lapjait bemutatta a
tárlaton.

Melesi Loltán: A VII. Szegedi Tárlat
Műnészet, 1967. március - 41 lap

MNK

Kopasz Márta

Hívja és várja Szeged, repr., plakát

Szegedi képzőművészek retrospektiv kiáll. 1945-48. Móra. F.Muz.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

1987 [illegible] 2 [illegible]

Kopasz Márta

[illegible] jellegűek.

— **Bronzérmet nyert** Kopasz Márta szegedi grafikusművész a lengyelországi Malborkban rendezett nemzetközi fametszet kiállításon. A szegedi művésznek kilenc metszete szerepelt a tárlaton.

MDK

K. Kopasz Márta

Tiszany, of.

Szegedi képzőművészek retrospektiv kiáll. 1945-58.

Móra F. Mus.

MDK.

Kopasz Márta

Müvészeti oktatói tevékenységéről

Csongrádmegyei Hirlap 1965 juni.22.lap 5.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kopasz Márta

DÉL-MAGYARORSZÁG

1965 JUN 26

1021

Szegedi képzőművész sikere. A lengyelországi tarnowi múzeumban június elején kiállítást rendezett magyar ex libris művészek alkotásaiból. A 20 kiállító művész között fa- és linóleummetszeteivel Kopasz Márta grafikusművész, a Tömörkény István ipari szakközépiskola tanára is szerepel.

történik.

A szövetkezet egész
zésére áll és várja me

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DÉLMAGYARORSZÁG

1964 JUN 7.
1021

Péter László könyvszemléje

JUHÁSZ GYULA EGYETEMI ÉVEI

A szegedi irodalomtörténész »iskolának«, amely éppen egy évtizede munkálkodik Juhász Gyula életművének föltárásán, egyik legtehetségesebb és legszorgalmasabb tagja *Grezsa* Ferenc, akkoriban még egyetemi hallgató, ma a nagy múltú hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor gimnáziumnak 32 évesen is nagy tekintélyt szerzett, rátermett igazgatója. Diákként részt vett Juhász Gyula összes verseinek anyaggyűjtésében, tanári szakdolgozata a költő máramarosszigeti tartózkodásáról olyan színvonalat ért el, hogy változtatás nélkül megjelenhetett az *Irodalomtörténeti Közleményekben*, bölcsészdoktori értekezése pedig — *sajnos ötéves késéssel!* — most önálló könyvecskében látott napvilágot az Akadémiai Kiadó *Irodalomtörténeti Füzetek* sorozatának 44. számaként.

Annak az épületnek, amely közelesen Juhász Gyula egész életrajzát adja, jelentős építőeleme a mostani tanulmány: a máramarosszigeti tanárkodás előtti négy évet, a költő egyetemi esztendeit (1902—1906) vizsgálja. *Csaplár* Ferenc, *Ilia* Mihály, *Szalatnai* Rezső és mások részmonografiáiból így áll össze Juhász Gyula részletes életrajza és életművének beható elemzése. A maga szűkebb területén Grezsa dolgozata *mintaszerű alapossággal és hozzáértéssel* éppúgy elvégezte ezt a munkát, mint például a szakolcai évek föltárásával Szalatnai Rezső. Módszerük mégis eltér: Szalatnaiban a szépírói kézség is munkál, Grezsát a »szegedi iskola« ténytisztelő hajlama készteti sajátságos szerkezet és módszer kialakítására. Bizonyára vannak, akik vitatják ezt, s nem is alaptalanul úgy vélik: az életút, a világnézeti kép és a költészet ilyen elválasztása merev, hiszen élet és líra, líra és eszmevilág egyetlen folyamatban, kölcsönhatásban alakul, fejlődik. Tetszetős igazsága ellenére is úgy véljük, az *irodalomtörténeti* elemző munkánál *hasznos ez a hipotetikus elkülönítés*, célra vezet e szempontok *viszonylagos önállóságát* elismerő tárgyalási mód. A kölcsönös utalások és a végső summázás kellően biztosítják, hogy a mozaikokból *egységes kép* bontakozhassék ki az olvasó, az elmélyült tanulmányozó előtt. Nehezen is képzelhető el világos, áttekinthető szerkezet, logikus fejlődésrajz e három nézőpont folytonos, együttes érvényesítése esetén.

Az ifjú Juhász Gyula, amikor 1902 őszén fölkerül a pesti egyetemre, a népi-nemzeti iskola híve, a család vallásos hagyományainak letéteményese, a kurucos ellenzékiség tisztelője. Az új környezet, az egyetem, a *Négyesy*-szeminárium, a szűkebb baráti kör *(Babits, Kosztolányi, Oláh* Gábor, *Zalai* Béla, *Mohácsi* Jenő), a kort lehelő új könyvek, a színház varázsos világa — átgyúrják az ifjú költő lelkét. *A modernség és magyarság* összeötvözésének lesz nemcsak meggyőződöttje, hanem harcosa is lírájában és a diáklapokban *(Virágfakadás, Tűz, Egyetemi Lapok)*, majd 1903-tól kezdődően a *Szeged és Vidékében*, *Az Új Században*, s másutt is, ahová publicisztikai tevékenységének kezdetén írogat. *Ady nagyságának első fölismerői között őt kell említenünk!* Új eszményképei, ha ma már történeti érdeműek is, a maguk idejében szintén a konzervatív hagyományok gúzsainak szaggatói voltak: *Nietzsche, Tolsztoj, Ibsen, Heredia, Wilde, Ruskin* s a többiek, a modern gondolkodás és költészet úttörői. Juhász már ekkor — nem minden küszködés nélkül — a hagyományok és a friss hatások párosítójának, összegezőjének mutatkozik. Szilárdan állt a magyar földön, Ady ugarán és *Móricz* világában, s ugyanakkor befogadta a haladtabb polgári szellem szabadgondolkodó, radikális mozzanatait is. *Itt gyökerezik későbbi szerepe A Holnap körül, sőt tevékenysége a két forradalomban, majd a munkásmozgalomban az ellenforradalmi rendszer idején.*

Grezsa kitűnő tanulmánya, ha pár apróbb kérdés megítélésében másképp látunk is, alapvető munkája a Juhász-irodalomnak. Kár, hogy függeléke, melyben kiadatlan dokumentumok és életrajzi mutató volt, kiadói meggondolásokból, kimaradt. Fölösleges volt viszont a végén a jegyzet, amely érthetetlenül mentegeti, a kései megjelenés miatti avulástól tartva szükségtelenül kisebbíti a munka értékét.

TÖMÖRKÉNY AFORIZMÁI

Két éve adhattunk számot a *Tömörkény ipari szakközépiskola* diáknyomdászainak első termékéről. Tavaly megelégedéssel láttuk, hogy észrevételeinket megfogadták, olyan könyvet bocsátottak útra, mely egyszersmind irodalomtörténeti érték is. Harmadik kiadványuk még tovább megy ezen az úton: amellett, hogy *bibliofil csemege*, hasznosan szolgálja a szegedi irodalmi örökség ápolását, az iskola névadójának, Szeged klasszikus elbeszélőjének megszeretteteését. E sorok írója különösen örül, hogy tolmácsolhatta *Móra ötletét:* ki kell emelni a Tömörkény-művekben fölhalmozott bölcs mondásokat, axiómákat, szólásokat, közmondásokat, s az írót új oldaláról, *az aforizma magyar mestereként* is bemutatni. Ennek gyümölcse az ízléses köntösű kis kötet, mely *»A gondolat félénk madár«* címmel *a magyar szakos tanárok gyűjtőmunkájának, a diákok grafikai szakköre tipográfiai tevékenységének, a Szegedi Nyomda Vállalat vezetői közreműködésének eredményeként* majd száz lapon ontja az író szellemes, találó; emberi gyarlóságot, korabeli társadalmat enyhe gúnnyal kipellengérező, mindig mélyen emberi és bölcs, szállóigévé emelkedő mondásait.

Tömörkény művészete a népből táplálkozik; ezt megerősíti aforizmáinak csokra is. Szentenciái gyakran közvetlenül a parasztság szájhagyományából valók, s a „maga csinálmányai" is többnyire alig különböztethetők meg a népétől: formára is, látásmódra is a parasztivai azonosultak, ezt tükrözik erényeivel, horizonunk szűkösségével egyetemben. A közmondásokban — ezt bogozgatta az első magyar filozófus, *Erdélyi* János, de nem véletlenül a népiség és realizmus szovjet író-képviselői, *Gorkij* és *Solohov* is — a nép eszejárását, eredeti bölcseletét kell keresni. Tömörkényében szintúgy megtaláljuk ezt, mint a néphagyomány kis műfajaiban, a szólásokban és közmondásokban.

A gyűjtőmunka lelkes szervezője, a kötet összeállítója és a bevezető tanulmány írója, *Rully* János volt. Dicséret illeti a közös munka minden résztvevőjét, különösen a kötet szerkesztőjét és a fejezeteket elválasztó lapok stílusos grafikát készítő *Kopasz* Mártát.

ekb

különbözik a mellette fek-
röktől. Ilyen esetek is szép
számban vannak, csak nincs
mindegyik dokumentálására
rás. Mert a kilépettek közül
okan visszakívánkoznak, s
öbben vissza is mennek ré-
i munkahelyükre.

Példa gyanánt beszéljen
z az egy levél. Önmagáért.

„Alulírott B. S. azzal a
éréssel fordulok az igaz-
ató elvtárshoz, hogy szak-
ámnak megfelelő munka-
örben a vállalatnál alkal-
azni szíveskedjenek.

Három évig dolgoztam a
illalatnál a vasalóterem-
n. A beosztásommal és fize-
semmel meg voltam elé-
dve, ugyanis szeretem a
akmámat. Sajnos, 1964.
nuár 9-én kiléptem a vál-
lattól, mivel olyan aján-
tot kaptam, hogyha oda-
egyek dolgozni, sokkal
agasabb lesz a fizetésem,
int a ruhagyárban volt."
Majd később így folytatja
levelet:

„Hajlottam a csábításra,
s megszakítottam munka-
viszonyomat a ruhagyárral.
Az ígérésből azonban nem
lett semmi és jóval alacso-
nyabb a jelenlegi fizeté-
sem." És talán még néhány
sort:

„Mivel a szakmámat sze-
retem és beláttam, hogy az
érvényesülési lehetőségem
itt a vállalatnál megvan,
kérem az igazgató elvtársat
és a vállalat vezetőségét,
hogy tekintsen el ettől a
tévedésemtől és szíveskedje-
nek visszavenni a ruhagyár
dolgozói közé."

— A levélre elment a vá-
lasz, melyben az állt: ha
akar, visszajöhet.

M. É.

GYORSPOSTA
* GYORSPOSTA

csomag

Pálinkó József, a Szegedi Közlekedési Vállalat forgalmi osztályának vezetője a következőket válaszolta:

— A villamosbérlet csak a személy fizetett szállítását igazolja. Azok az utasok, akiknek csomagjaikért viteldíjat kell fizetni, bérlettel is utazhatnak a hátsó kocsiban, ahol csak csomagjuk szállításáért kell fizetniük.

b padot!

portjának vezetője válaszában közölte:

— Ez évben 40—50 padot raktunk le különböző helyeken. Az igaz, hogy ez még nem elég, sajnos azonban az idén nem számíthatunk többre. Az új megrendelésre csak a jövő évben kapjuk meg a padokat, s reméljük, hogy akkor kielégíthetjük a Ságváritelep lakosainak kérését is.

történet

az öregek meghaltak, de mindeddig még nem találtak maguknak új otthont.

A történet legkülönösebb körülménye az, hogy 1963 elején egy díszünnepségen a ház lakóinak átadták a részükre épült modern bérpalota 57 lakásának kulcsait — azzal az ígérettel, hogy egy hónap múlva beköltözhetnek. A szerencsétlenek az ünnepségről visszatértek az egérpalotába — és azóta is várnak. A házat építtető cég időközben ugyanis csődbe ment, s a korszerű lakások falait belepte a penész. A La Pietre utca lakói minden csütörtökön tiltakozó menetben vonultak a városi tanácshoz, és követelték a munkálatok befejezését. A rendőrség szétoszlatta a csoportot.

KORMÁNYDELEGÁCIÓ A POZNANI VÁSÁRON

Dr. Ajtai Miklósnak, az MSZMP Politikai Bizottsága póttagjának, az Országos Tervhivatal elnökének vezetésével szombaton magyar kormányküldöttség utazott a Poznani Nemzetközi Vásárra. A delegáció tagjai: *Tausz* János, belkereskedelmi miniszter, *Szalai* Béla, külkereskedelmi miniszterhelyettes, *Kiss* János kohó- és gépipari miniszterhelyettes és *Martin* Ferenc hazánk varsói rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, aki Varsóban csatlakozik a küldöttséghez. (MTI)

KINEVEZÉSEK

A Minisztertanács *Mekis* József munkaügyi miniszterhelyettest a munkaügyi miniszter első helyettesévé, *dr. Vitéz* András az Országos Idegenforgalmi Hivatal vezetőjévé kinevezte.

„Invázió" a Balatonon

A napok óta tartó nyári meleg szombaton tovább fokozódott a Balaton vidékén. A június elejei nyári kánikula hatására a víkendezők ezrei keresték fel a Balaton környékét. A nagyobb nyaralóhelyeket már szombaton délután »inváziószerűen« lepték el. Különösen gépkocsis kirándulók érkeztek nagy számban Siófokra, Balatonföldvárra és Balatonfüredre. A nagyobb strandok már mind nyitott kapukkal várták a vendégsereget, s ezen a napon további tíz kisebb nyaralótelep strandját is megnyitották. A déli part sekélyebb vizű strandjain a tó hőmérséklete elérte a 25 fokot és a veszprémi partok közelében is 22—23 fokot mértek. A kellemes időjárás és a felmelegedett víz több, mint húszezer üdülő- és kirándulóvendéget csalogatott a balatoni strandokra.

Kár — a levegőből

Évente egymilliárd forint kárt okoz a levegővel a motorokba jutó por és egyéb szennyeződés.

A Járműfejlesztési Intézet, az Autóközlekedési Tudományos Kutató Intézet, a Ganz-MÁVAG, a Csepel Autógyár és a Kismotor- és Gépgyár mérnökei közös erővel dolgoznak az új szűrőberendezés kialakításán. Már készülnek a tervdokumentációk és előreláthatólag jövőre sorozatban tudják gyártani a szűrőket, amelyek a szennyeződésnek már nem 50, hanem 98 százalékát távol tartják a motoralkatrészektől, így a motorok élettartama —, vagyis a két nagyjavítás közötti idő — kétszeresére növekszik.

Ipari és tengeri filmek fesztiválja

Az Ipari Filmek Országos Fesztiválját június 17, 18, 19-én rendezik meg Rouenban. Külön kategóriákba sorolják az általános ipari kérdésekkel, az ipari nyersanyagokkal, a különleges gyártásmódokkal, az ipari kutatással, a termékekkel és a balesetelhárítással foglalkozó filmeket.

A tengerrel foglalkozó filmek nemzetközi fesztiválját július 3 és 6 között rendezik Toulonban. Külön csoportba sorolják a hivatásos és az amatőr filmeket.

MDK

Kopasz Márta grafikusművész

Némedy Gyula: Emberek én már oly régen repülök! c. verses kötetéhez készitett metszetet.

Cikk: Szépirodalmi művek.

Magyar Kulturszemle, 1939. 1.sz. 9.l.

KOPASZ Márta

Lacró Katalin: „Bármulatba ejtett a vonalvezetés konnyedsége és technikájának nagyszerűsége": Kopasz Márta nyolvanötödik születésnapján. = Szeged, 1996/10. 33-37. ill

Haşag > Hásság
Haşdeu, Titus 68
Hatoan > Érhatvan
Hátszeg (*Hatzak*), Váralja, Haţeg, vm 287, 502
- ferences kolostor 78, 303
- vár 78, 100, 101, 110, 111, 15
Hátszegi László, Járai 372
- Lászlóné: Lupsai Angléta 304
Hátszegi medence 95, 111, 205, 21
Hatvan > Érhatvan
Hatvani Péter 304
Hatzeg > Hátszeg
Haţeg > Hátszeg
Hauser Mihály 343
Haushagen > Hásság
Havasalföld 110, 209
Hădăreni > Hadrév
Hăghig > Hídvég
Hălchiu > Höltövény
Hărănglab > Harangláb
Hărman > Szászhermány
Hăşdat > Hosdát
Heasfalwa > Héjasfalvi
Hecht György 124, 176, 408
Héderfája (*Hederffaya*), Idrifaia,
- Szűz Mária-kápolna 304, 516
- udvarház 304, 516

KOPASZ Márta

Apró Ferenc: Kopasz Márta: A gyeleýpiac.

Szeged, 1995/7-12.
hátsó borító + ill

1555) mellett jól megférnek a füveskönyvek és a bábászati szakkönyvek.

A gyűjtemény legtöbb kötetet számláló tudománycsoportja a 'G' szak: Történelem s földrajz. Az egyetemes és a magyar történelem szak nélkülözhetetlen forrásmunkákat tartalmaz. Legismertebbé a 'G.c.' szak vált, amelybe földrajzi, etnográfiai, topográfiai művek tartoznak. A csodálatos metszetekkel illusztrált kötetek olvasása közben Somogyi beutazta az egész világot. Felemelő érzés kikeresni a 16. századi kiadványokban a Magyarországról szóló fejezeteket; nem kérdéses, hogy Európához tartoztunk.

A nyelvészeti munkák között nehéz megállapítani, mi a legértékesebb vagy legérdekesebb. Egzotikus és ritka nyelvek szótárai mellett megtalálható a Plantin nyomdában 1573-ban készült első holland szótár, az 1598-as kiadású, hatalmas Calepinus szótár, amelyet 14. születésnapjára kapott Somogyi az édesapjától 1825-ben. Kuriózum az 1787-ben Szentpétervárott kiadott 200 nyelvű szótár, amelynek két kötetében csak cirill

Kopasz Márta

Kiállít Szegeden

Kiállítási Bizalom
Szocialista művészetért 1970. nov.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

TISZATÁJ
Szeged

1971 AUG

/ 1021

Kopasz Márta

KOPASZ MÁRTA: MOLIÈRE FÜSVÉNYE

... es war Zeit. Der Sommer war
Leg deinen Schatten auf die Sonne
und auf den Fluren lass die Winde

írja Rilke; s ez Hajnal Gábornál így hangzik:

Időnk lejárt, Uram. Nagy volt a ny
A napórákra árnyékod terítsd le,
küldd szélviharod rétjeidre már —

ami mindenképpen hű és pontos; csupán a harmadik sorból hiányolnám azt a távlatosságot, azt a pátoszt, mondhatnám, ha a szó nem vezetne félre romantikus felhangjaival, azt a rilkei értelemben vett, és Rilkére oly jellemző „elemiséget", a természet elemi jelenségeivel való, többnyire kimondatlan, a nyelvi elemekben, megfogalmazásban, ritmikában rejlő kapcsolatot, amit itt a *lass die Winde los* sugall, s amit a magyar „küldd szélviharod rétjeidre már" egy árnyalattal mintha szürkébben is, meg irodalmiasabban is tolmácsolna. (Bár lehet, hogy tévedek, s olyasmit hallok bele Rilkébe, amit Hajnal Gábor tudatosan nem hall benne: mert másként értelmezi Rilkét. Ezért van igaza, amikor azt mondja: a fordítás lényegében — a formai és nyelvi-tartalmi hűség elemi követelményein túl — „éppen úgy tehetség és inspiráció dolga, mint a saját versünk megalkotása". Egy kottát többféleképpen is le lehet játszani, s az egyik interpretálás lehet épp olyan „jó", mint a másik; hogy ki hogyan játssza, az — egy bizonyos fokon fölül — már értelmezés kérdése. S éppen itt kezdődnek a fordítás legizgalmasabb, mert az eredeti alkatához legszorosabban kapcsolódó kérdései.)

Vagy olvassuk el a *Kalandozások* egyik legmaradandóbb teljesítményét, Benn hatalmas *Monolog*-jának fordítását. „Sterben heisst, dies alles ungelöst verlassen, — die Bilder ungesichert, die Träume — im Riss der Welten stehn und hungern lassen", stb. A vers középső részének ezek a sorai Hajnal Gábornál: „S ha meghalunk? Mindent megoldatlan hagyunk, — veszélyben a képek és a világok — szakadékában éheznek az álmok", stb. A hűség ellen ezúttal sem lehet semmi kifogást tenni; a magyar megoldás, a német infinitivusos szerkezetének ilyen általánosító többes szám első személlyel való visszaadása pedig az érthetőség kívánalmainak szempontjából

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

TISZATÁJ
Szeged

1971 AUG

1021

KOPASZ MÁRTA: KONGRESSZUSI PÁLYAMŰ

Kopasz Márta

VÁROS ÉS

Korán kezdte, holtáig vállalta, soha nem rül [illegible] iskolák nevelték azzá. Nem is nevelhették. Maga írja, hogy a sokra tartott makai gimnáziumban és a szegedi egyetemen értésére adták: „... ha már diák lettem, akkor be kell illeszkednem az értelmiségi hivatás kötelmei közé, s nem maradhatok továbbra is paraszt és nem lehetek igazán a munkások barátja." Szerencsére a diák édesapja „elleniskolát" adott otthon. A fiú minden paraszti munkában kiadósan részt vett, megtanulta a földművelést, kaszálást, állatgondozást, asztagrakást. A paraszti szakmát. S főként megtanult keményen dolgozni, miközben gimnáziumot, majd egyetemet járt, a kötelezőnél sokkalta több ismeretet kazalozva be, mintegy tudatosan készülve a prófétaságra. Megpróbálta a legnehezebbet: saját hazájában saját népét, hagymás testvéreit szolgálni ésszel, tehetséggel, munkával. Szaladt haza, mint az újonc diák, hogy a tanult leckét legelsőre az édesanyának mondhassa el.

Tudja azt a magunkfajta, kisablakú házból indult értelmiségi, mit jelent bizonyítani szülők, testvérek előtt. Szentírásként elfogadják a jött-ment idegen szavát, mélységesen tisztelik a messziről jött orvost, tanítót, agronómust, mégha a hitványabbak közül való is. Nem így a sajátjukat, mert az csak a mi Ferkónk, Imrénk, Miskánk. Ahogy errefelé mondják: a gyerök. A fiatal Erdei Ferenc is tudhatta ezt, mégis hazament, vállalva havi ötven pengőért az ingatag lábakon álló hagymaszövetkezet ügyvezető igazgatói tisztét, s hozzá még a kísérleti telep vezetését is. Tette mindezt a *Futóhomok* sikere után, amikor más városban, más vidéken minden bizonnyal különb egzisztenciát biztosító állások között válogathatott volna.

Ezekről az évekről szinte napra menő részletességgel írhatnánk meg a város és fia kapcsolatát a korabeli makói újságok alapján. Némelyiknek szinte állandó munkatársa, más pedig hetente kénytelen írni róla, hiszen közéleti szereplése aktív, mindig figyelemre méltó. A lap, amelybe írt, 1937. május 27-én indul újra *Makói Független Újság* címmel. Tulajdonosa és főszerkesztője Csorba János ügyvéd. (A felszabadult Budapest első polgármestere.) A szerkesztő H. Szabó Imre, akivel élete utolsó éveiben magam is gyakran beszélhettem még az emlegetett évekről. Nála láttam a lapnak azokat a példányait, amelyekben szinte naponta szerepeltek a fiatal Erdei írásai. Nem fontos, de érdekes — a korabeli lapok szóhasználatával —, milyen körülményesen jutottam most ugyanezekhez a lapokhoz. A makói múzeumban mindössze két évfolyam bekötött példányait találhatjuk, ezeket is H. Szabó Imre hagyományozta, valamivel halála előtt. A szegedi Somogyi-könyvtár egyébként gazdag hírlaptárából is hiányoznak a Makói Független Újság évfolyamai. Itt is, Makón is hiánytalanul ott sorakoznak a *Makói Újság* és más kormánypárti lapok. Az ellenzéki újság azonban nincs sehol. Végül a szegedi Egyetemi Könyvtárban leltem föl a szükséges példányokat, minthogy ez az intézmény örökölte a szegedi Királyi Ügyészség egykori gyűjteményét. Ott pedig igen ügyeltek az ellenzéki újságokra.

A friss lap már első számában közöl Erdei-írást. Ennek címe: *Nemcsak a hagy-*

Kopacs Márta grafikus

gyűjteményes kiállítása

nyílik a szegedi Móra Ferenc

Múzeumban

Magyar Nemzet 1971 március 14

12. old.

Kopácz Mária

„Cirkusz" repr.

Korunk, Kolozsvár, 1970/3.

450. l.

KOPASZ MÁRTA,grafikus

1891-ben Munkácsy a Szegedi Belvárosi Kaszinó avatásán ismerte meg édesanyját,Szeles Olgát,akif Honfoglalás c.képén ábrázolt is.Édesanyja:özv.Kopasz Istvánné, 1965-ben 92 éves korában halt meg. 212.old. 20.jegyz

SZELESI ZOLTÁN: Munkácsy Honfoglalása Szegeden
205.old

A MÓRA FERENC MUZEUM Évkönyve,1964-65, 1. Szeged, 1966

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DÉLMAGYARORSZÁG

1964 APR 24.

1021

Huszonöt év művészetpedagógia

Kopasz Márta grafikusművész, aki jelenleg a Tömörkény István Gimnázium szakközépiskolájának grafikai szaktanára, hagyta maga mögött ezt a munkában, alkotásban eltöltött negyedszázados utat. Dél-Magyarország majd minden városában tanítanak — aktív művészi tevékenységet is folytató — általános iskolai rajztanárok, akik Kopasz Mártát mint volt tanárukat, szeretettel emlegetik. A nagyüzemek dolgozói is megbecsüléssel emlékeznek vissza egy-egy grafikai tanfolyamra, melyet ő vezetett. Ez a 25 év a képzőművészet értékelésére való nevelés, a képzőművészeti kultúra szolgálatában tel tel.

A hivatalos közvélemény mindinkább megbecsüli értékes művészetét, ösztöndíjakkal. külföldi utazási segéllyel támogatja szakmai előrehaladását. Ma is már kezében van az útlevél, hogy a neves római festőművész kollégája, Peter Prokop meghívására a nyáron Olaszországba utazhasson.

Ma már ismert a művésznő neve Európa-szerte, s főként kis grafikáit tartják számon. Kedves élménye volt például egy ismert grafikagyűjtő mérnöknek, amikor Szegedre költözött: lengyelországi grafikagyűjtő kollégája, a Tarnovban lakó Norbert Lippóczy mérnök írta meg neki Kopasz Márta pontos lakcímét.

Valóban nem egy külföldi kéri meg vendéglátóit, kísérjék el Kopasz Mártához műteremlátogatásra. Neves csehszlovák orvosprofesszor, olasz újságíró, osztrák nyomdatulajdonos egyaránt zörgetett már a vasrácsos kapun és gyönyörködik a kisgrafikák mellett a művésznő kedves, hangulatos művészi ízléssel berendezett otthonában és virágos kertjében.

— A külföldi elismerés, a publikációk igen jól esnek — mondja Kopasz Márta mosolyogva — de a legnagyobb érték számomra a tehetséges tanítványaim ragaszkodása és tiszta szíve. Ennek megnyerése a célom a képzőművészeti alkotások és a képzőművészeti kultúra helyes értékelésére, mely azután általában az egész társadalom felé hatni fog. Én ezt a munkámat kívánom tovább folytatni.

Beszélgetés közben előkerül a Párizsban kiadott Valentin Le Campion albumban megjelent és ott megvásárolt fametszete, amelyet cikkünkhöz bemutatunk. Ezt mondja ennek kapcsán:

— Számomra az jelent művészi feladatot, hogy a valóság talajába belenőve, begyökerezve fejezzem ki a legmagasabbrendű eszméket.

egfontosabb gsport fejlesztése

aktívaülés az SZMT székházában

megszervezet létrehozásával a szakszervezetek szerepe a testnevelési és sportmozgalomban nem csökken, sőt sok olyan feladat hárul rájuk, melyet az eddigi módszerekkel kell elvégezniük.

A legfontosabb feladat a tömegsport fejlesztése:

Ennek egyik módszere a sportcsoportok létrehozása azokon a munkahelyeken, ahol sportkör nem működik. 1964-ben Szegeden a DÁV-nál, a gyufagyárban, a kéziszerszámgyárban, az ingatlankezelőnél, a bútorgyárban szándékozik létrehozni az SZMT elnöksége sportcsoportot és javasolja, hogy az orvostudományi egyetemen önálló sportkör alakuljon.

A tömegsport szervezésére kiválóan **felhasználhatók az egy-egy ünnepi alkalomra eddig is megrendezett sportrendezvények, sportnapok.** A városi szakmaközi bizottságoknak továbbiakban is feltétlenül mozgósítaniuk kell a dolgozókat a már rendszeresen sorra kerülő alapfokú bajnokságra, versenyekre. A községi szakmaközi bizottságok dolga a falusi szpartakiádok szervezése. A szakszervezeti bizottságok, illetve a sportbizottságok kötelessége, hogy alkalmi versenyeket, házi bajnokságokat írjanak ki az üzemekben. Jó példa, hogy a szegedi vasútigazgatóság területén működő Csongrád, Bács-Kiskun és Békés megyei vasutas bizottságok közös sportversenyeket rendeznek.

A természetbarát-mozgalom országszerte szépen fejlődik s igen örvendetes, hogy **Budapest után nálunk, Szegeden található a legtöbb természetjáró.** A természetjárás nagyon egészséges, további fejlesztésére érdemes nagy gondot fordítani. A szegedi szakmaközi bizottság **sok segítséget adhat a tiszai partfürdő és a Sárgaüdülőtelep fejlesztéséhez.** A szakszervezetek feladata az üzemi munkásszállások sportéletének kialakítása, az üzemi, munkaközi torna elterjesztése is. A különböző jelvényszerző versenyek, a Kilián testnevelési mozgalom, az Ifjúság a szocializmusért mozgalom és az MHS összetett honvédelmi versenyek népszerűsítéséért is sokat tehetnek a szakszervezetek.

Csongrád megye sportéletének fejlesztésére az SZMT elnöksége az MTS megyei elnöksége, a KISZ megyei bizottsága, valamint az MHS megyei elnöksége **közös munkaprogramot állít össze.**

A vitaindító előadáshoz a sportaktíva résztvevői közül sokan hozzászóltak.

om gólt lőtt

letve: Bulik. A Kinizsi 5:3-as összeredménnyel bizonyult jobbnak helyi ellenfelénél.

Szentesi Honvéd—Kisteleki TE 5:1 (5:0, 5:0). Szentes. Ez volt az egyedüli mérkőzés, amelyen 2x15 perces hosszabbítás hozott döntést.

A hét tizenegye

A Csongrád megyei labdarúgó-bajnokságban a hét tizenegye most a következő:

Bodó (Móraváros) — Várhelyi (Szegedi Honvéd), Bezdán (Sándorfalva), Konkoly (Móraváros) — Vajas (Alsóváros), Vass (SZAK) — Szél (Szegedi Honvéd), Fodor (Szentesi Kinizsi), Gábor (Dorozsma), Gog (Szentesi Honvéd), Budai (Szentesi Honvéd).

Rádióműsor

KOSSUTH RADIO

Péntek

4.30 Hírek. 4.35 Vidáman-frissen. 5.00 Hírek. 5.05 Falurádió. 6.00 Hírek. 6.25 Néhány perc tudomány. 7.00 Hírek. 7.10 Új könyvek. 7.30 Színház- és mozimúsor. 7.54 Énekeljünk együtt 8.00 Műsorismertetés. 8.10 Tánczene. 9.00 A csodálatos elektron. VI. 9.15 Zongoraművek. 10.00 Hírek. 10.10 Az óvodások műsora. 10.30 Polgár Tibor operettjeiből. 10.59 Lottóeredmények. 11.00 Shakespeare Magyarországon. 11.20 Operarészletek. 12.00 Déli harangszó. 12.15 Dvorzsák: VII. (d-moll) szimfónia. 12.50 Iskolarádió. 13.05 A vidéki színházak konferansza. 18.10 Interjú. Egyfelvonásos vigjáték. 18.51 Esti torma . . . Politikai kabaré. 20.05 Hírek, 20.18 A múzsák neveletlen gyermeke, avagy A könnyű műfajt agyonütni nem lehet. 22.00 Hírek. 22.20 Közvetítés a varsói nemzetközi vívóversenyről. 22.35 Táncoljunk! Közben: 23.00 A kebillai borbély. Bohózat. Szigorúan csak 18 éven felülieknek! Közben 20.05—20.18 Hírek. 22.00 Hírek. 22.20—22.25 Közvetítés a varsói nemzetközi vívóversenyről. 24.00 Hírek. 0.10 —0.30 Lészen ágyú. Daljáték-részlet.

PETŐFI RADIO

5.00 Hírek. 5.05 Reggeli zene.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

TISZATÁJ
1971 AUG
Szeged

/ 1021

KOPASZ MÁRTA: VÍZTORONY ÉS ASSZONY

Kopasz Márta

[illegible] logikája, példás [illegible] töltés, a mindig meggyőző megformálás.

Életművének nagyobb felét, egyúttal [illegible] sadalomleíró, a magyar valóság alföldi kér[illegible] A harmincas évek elejétől hazánk háboru[illegible] ritka termékenységgel tette közzé rövid [illegible] kedett köteteit. (*Futóhomok* 1937, *Parasztt*[illegible], *Magyar város* 1939, *Magyar falu* 1940, *Magyar tanyák* 1941.) Ezek a munkák — szorgos országjárás, alapos anyaggyűjtés, messzemenő történeti megalapozás és nemzetközi kitekintés előzte meg születésüket — egy kirobbanó tehetségű, harminc éven aluli, illetve alig harmincéves ember könyvei voltak, amelyek azóta is az Alföldről tudottak enciklopédiái és iránytűi. Műfaj tekintetében van bizonyos eltérés ezek között, szemléletük azonban teljesen azonos, egybehangzó: vizsgálatait elsősorban az alföldi mezővárosokra koncentrálta, azok szerepét, gazdasági és társadalmi életét elemezte behatóan. A legkülönbözőbb tudományágak eredményeit és módszereit a kitűzött cél érdekében összefogva — ebben is egyedülálló volt — ő jutott el a legmesszebbre az Alföld településrendszerének és az itt folyt és ma is folyó élet összetevőinek felderítésében. Erdei Ferenc tollát már akkor a marxista társadalomkutatás követelményei irányították. Amit az alföldi településekről, a parasztság nehéz életéről, az osztályviszonyokból fakadó feszítőerőkről írt, azt a szülőváros gyakran idézett — és mindig meggyőző — példáival, tényeivel, de mindig általános érvényű megfigyeléseivel hitelesítette. A szociográfia iránti vonzalma, a műfaj megújuló törekvéseinek támogatása mellett időnkénti tanulmányok írásával, akkor is erős maradt Erdei Ferencnek, amikor a felszabadulás után a politikai és a tudományos élet különböző posztjain szolgált. A településfejlesztés, az államigazgatási szervezet kérdéseiben, a korszerű szocialista mezőgazdaság megteremtése érdekében folytatott sokágú munkájában a gazdasági és társadalmi állapot komplex ismeretére támaszkodhatott. Ez őrizte meg a napjainkban eléggé gyakori szakmai egyoldalúságtól.

Az írói szociográfia értékes hazai hagyományainak tudatában oroszlánrésze volt az 1970-ben elindult nagyszabású vállalkozás, az új „Magyarország felfedezése" születésében. Utolsó munkája, alkotói búcsúszava arra a tájra vezette vissza, ahonnan elindult. A sorozat harmadik köteteként megjelent *Város és vidéke* Szegedről és Csongrád megyéről, a szülővidék mai képéről mondja el mindazt *az országnak*, ami egy nemesveretű társadalomleírásban — amely éppen annyira esszé, mint közgazdasági tanulmány, legalább annyira statisztikailag bizonyított szociológiai elemzés, mint amennyire lírai vallomás — elmondható. Hangvétel dolgában ugyanaz a szenvedélyesség hatja át a könyvet, mint Erdei fiatalkori munkáit. Azokban még több volt az intuitív megállapítás, itt a szigorú tudományosság, a pontos igazolásra törekvés az

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÁJÉKOZTATÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

TISZATÁJ
Szeged

1971 AUG

1021

KOPASZ MÁRTA: EX LIBRIS

Kopasz Márta

Mi az, ami visszat
Torkomat sírás fo
Miféle különös ér
Csodálkozva nézen
Minden és minden
és jelt hagyni maga után.
Szétszóródnak a szélben az apró magvak,
és sziklák repedéseiben, kősivatagban
megerednek a fák. Lengenek, lombosodnak.
A gyönge virágok illatoznak, és,
gyönyörű, gyönyörű, gyönyörű,
kiáltják a füvek. Mégis gyönyörű,
kiáltja lezuhanva a haldokló madár.
Mégis gyönyörű, kiáltom én is valahára.
A lét lebegő könnyű pára,
gyorsan kioltható kicsi láng.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

TISZATÁJ
Szeged

1971 AUG 7

1021

KOPASZ MÁRTA: BOSZORKÁNYOK MENETE

Kopasz Márta

Úgy
A f
Vag
Ami
„Gonosz vagyok, s magamtól, mindenki ellenére”.
Így motyog, ettől dagad.

Azt mondod, látod a sátánt.
Én csupa kis ördögöt látok,
Elnyűtt törpét és panaszos settenkedőt,
Ki jó akar lenni, de nem tud!
Mutasd hát, akit te látsz,
Ha él, ha van, vezess el hozzá.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

TISZATÁJ
Szeged

1971 AUG

1021

Kopasz Márta

KOPASZ MÁRTA: EX LIBRIS

[illegible] egyenletes színvonalú anyag, és itt ki-ki
sítmény súlya szerint érvényesülhet. A megos
találhatunk, azt ti. hogy a vásárhelyi törzsgárd
korábbinál több résztvevővel, és jelenlétüknek

Az Őszi Tárlat grafikai és plasztikai anya
rangúnak tekinthettük, most kevesebb és kevé
alig emelkednek túl az illusztráción, a plasztika
a műfajt. Mintha a szobrászok most arra ügye
terség tudását. Az ábrázolás ezért technikailag színvonalas, de túl csiszolt, részletekre ügyelő, nem elég markáns. Tóth Sándor *Metamorfózis*-ában a sejtetett forma, a régi és új, a halál és a születés egybejátszása invenciózus volt, mostani két munkája inkább rutinos. Tóth Valéria *Ádám*-ja kerek, pufók kisfiúfej, megmintázását személyes vonzalom indokolhatja, nem valami tisztázott művészi szándék. Jó munka Fekete János fa domborműve. A *Tv-néző* egy pontra mered, nem képes elfordítani a fejét, ezt azonban érzése szerint sem fejezi ki elég egyértelműen a figura, ezért sokféle mellékjellel magyaráz, a relief alapját teleírja. Hogy erre alkalmassá tegye, simára kellett csiszolnia a felületet, így viszont tőle pár lépésre az írás már nem látható, a figura beleolvad az azonos módon kidolgozott háttérbe. Végvári Gyulától egyetlen kerámia szerepel. A *Madár*, érzésünk szerint, súlyosra sikerült, zsúfolt, bonyolult festői hatásra törekszik, a sok dísztől nehézzé vált, nem tudna felröppenni.

Ezen a tárlaton a festők jelenléte meghatározó, nemcsak a több látnivaló, hanem a megnézni érdemes képek miatt is. Ismétlődő témát alig találunk, kevés a semleges, festőiségre törő természetábrázolás, a szerény csendélet-műfajú munka. Az egyéniség bátrabban szól, és a tradícióhoz igazodás a legjobb képeken nem az

Kopasz Márta

MDK

szerepelt a Móry Ferenc Muzeum Horváth Mihály utcai képtárában rendezett kiállításon.

a Szegedi Felsőtiszaparti Ifjuságí Üdülőt Winkler László, Jánoska Tivadar és Kopasz Márta művészi mozaikja diszitik a tervek szerint.

Szili Török Dezső: Épitőmüvészeti Kiállitás Szegeden.

DÉLMAGYARORSZÁG, Szeged, 1956 ápr. 18.

Kopasz Márta M.D.K.

Illusztráció /linómetszet/ repr.

Szeleni Zoltán: Szeged új képzőművészetének bibliográfiája 1945-1960.

Móra Ferenc Múzeum Évkönyve 1960-1962. Szeged, 1962. 193.1.

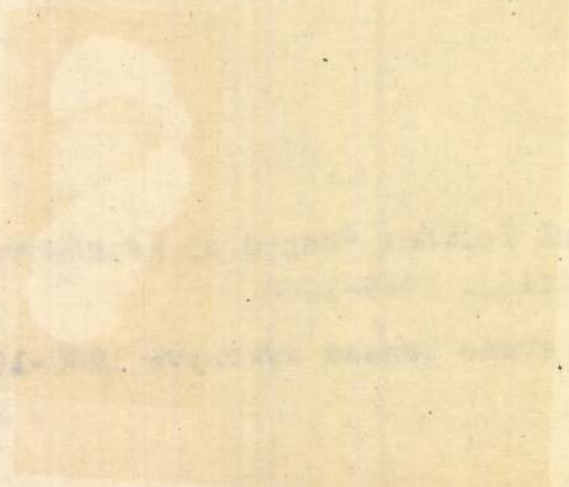

Kopasz Márta festő M.D.K.

Önálló kiállitása Szegeden

Szelesi Zoltán: Szeged uj képzőművészetének bibliográfiája 1945-1960.

Móra Ferenc Muzeum Évkönyve 1960-1962.

Szeged, 1962. 174.l.

M. V. T.

MDK

Kopasz Márta

Kisgrafika, 1942. 1-2 sz. 7.l.

MTK

Kopasz Márta

Kiscrafika 1939. 1.sz. 2.l.

MDK

Pm

Kopasz Márta

Biografika 1940. 1-2.sz. 7.l.

Kopasz Márta

MNK

szerepelt a szegedi TIT Horváth Mihály utcai klubjában rendezett kiállításon.

"Csendélet"

Kis Kiállítás.
DÉLMAGYARORSZÁG, Szeged. 1956. febr. 11.

Kopasz Márta

MDK

Szerepelt a szegedi Móra Ferenc Múzeumban megnyílt kiállításon.

Nagyjából a rajzosság és festői plasztika jellemzi.

Szelesi Zoltán: Béta a Tiszántúli Festőművészek Vándorkiállításán.
DÉLMAGYARORSZÁG, SZEGED. 1957. máj. 8.

Kopasz Márta

MDK

"Csendélet"

Szelesi Zoltán: Helyi képzőművészetünk eredményei és további feladatai a megyei kiállítás tükrében.
DÉLMAGYARORSZÁG, Szeged. 1956. aug. 30.

Kopasz Márta
festő

M.D.K.

Kőszegen tanulmányozta a nyárvége színeit.

— ~~35 lap~~ Művészeti életünk
Művészet, 1960 december. — 35 l.

OMK

Kopasz Márta festőművész

A (szegedi) városi tanács művelődési osztálya többedmagával tízne-pos alkotói szabadságra küldte Kőszegre.

Néhány sorban.

Tiszatáj, Szeged, 1960. október. 2. l.

Kopasz Mária
grafikus

MDK

Művével részt vett a kiállításon.

Szalai Zoltán: Képzőművészeti napok Szegeden.
Művészet, 1961. október – 44 l.

MDK

Kopasz Márta, graf.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

MDK

Kopasz Márta (grafikus)

Grafikával szerepelt a Dél-alföldi képzőművészek kiállításán, Szegeden.

Szelesi Zoltán: Dél-alföldi képzőművészek kiállítása Szegeden.

Tiszatáj, Szeged 1961. szeptember.
F. l.

MDK

Kopasz Márta festőművész

Részt vett az alkotmány ünnepen Szegeden rendezett VII. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Képzőművészeti figyelő.
Tiszatáj, Szeged, 1957. szeptember.
[5. l.]

MDK

Kopasz Márta grafikusművész

A (szegedi) városi tanács művelődési osztálya és idegenforgalmi hivatala plakátpályázatán az első díjat nyerte.

Képzőművészeti figyelő.
Tiszatáj, Szeged, 1957. nov. [2. l.]

MDK

Kopasz Márta grafikusművész

Díjnyertes plakáthervét – a szegedi Beloiannisz teret ábrázolja galambbal és harsonával – 30 ezer példányban nyomtatják ki különböző nyelven, és 20 ezer külföldi idegenforgalmi hivatalba is eljuttatják.

Képzőművészeti figyelő.

Tiszatáj, Szeged, 1957. nov. [Z. l.]

MOK

Kopasz Márta (grafikusművész)

Idegenforgalmi plakátja és
Női fej-e szerepel a szegedi képzőművészek a Móra Ferenc Múzeum
képtárában rendezett kiállításán.
Szelesi Zoltán: A szegedi képzőművészek kiállítása.
Tiszatáj, Szeged, 1957. nov. [3. l.]

MDK

Kopasz Márta [grafikusműrész]

fametszete: Lenni vagy nem lenni – repr.

(kép szöveggel.)

Tiszatáj, Szeged, 1958. október. [12. l.]

Kopasz Mária
festő

M.D.K.

Szegeden kiállításon vett részt.

Kiállításai. — 39 lap
Művészet, 1960. augusztus.

MDK

Kopasz Márta [grafikusművész]

Két rajza – illusztrációk – repr.

(Somfai László: Kriszta)

Tiszatáj, Szeged, 1958. febr. 2-3. l.

MDK

Kopasz Márta (grafikusművész)

Illusztráció Kopasz Márta jelzettel – repr. (A jelzet olvasása a reprodukcióm nem teljesen biztos.)

(Mikszáth Kálmán: Egy magyar nemes és hadnagya.)

Tiszatáj, Szeged, 1958. március. 3. l.

MDK

Kopasz Márta [grafikusművész]

Illusztráció Kopasz Márta aláírással - repr. (Az írás meglehetősen elmosódott.)

(Kerényi György: Háború.)

Tiszatáj, Szeged, 1958. márc. 6. l.

MDK

Kopasz Márta (grafikusművész)

Illusztráció Kopasz Márta jelezt-tel – repr. (A jelzet olvasása nem teljesen biztos.)

(Kerényi György: Háború.)

Tiszatáj, Szeged, 1958. március, 5. l.

MDK

Kopasz Márta (grafikusművész)

Illusztráció Kopasz Márta jelzettel - repr. (Az aláírás nehezen olvasható.)

(Csillik László: Az audiencia.)

Tiszatáj, Szeged, 1958. márc. 8. l.

HDK

Kopasz Márta (grafikusmű-vész)

(Balázs G. Árpád karikatúrája Kopasz Mártáról – repr.)

Szegedi paprika
(karikatúrák.)

Tiszatáj, Szeged, 1958. márc. 11. l.

MDK

Kopasz M [árta grafikusmű-
vész]

Illusztrációk Kopasz M. felirat-
tal – repr.

(Csillik László: Dan Barry halála.)
Tiszatáj, Szeged, 1957. dec. 7-8. l.

Kopasz Márta festőművész

Szegedi a Harafias Népfront által a Móra Ferenc Múzeumban két festő képeiből összeállított kiállításon.

Néhány sorban.

Tiszatáj, Szeged, 1960. április. Z. L.

MDK

Kopasz Márta festő és grafikus

Egyik résztvevője volt két szegedi festő illetve grafikus legutóbbi kiállításának.

(Szűcs): Beszélgetés Vinkler László képzőművészeti életünkről.

Tiszatáj, Szeged, 1960. április. 14. l.

MDK

Kopasz Márta [grafikus]

(Farmelszetei emlitve.)

Fenyveri István: Cs. Pataj Mihály bemutatkozó kiállitása.

Tiszatáj, Szeged, 1960. július. 4. l.

MDK

Kopasz Márta grafikusművész

tervezte a KISZ-nek Sztálin
nevenedik születésnapja alkalmá-
ból készült, a Magyar-Szovjet Társa-
ság által Szegeden rendezett kiállí-
táson bemutatott faliújságjait.

Király József: Sztálin elvtárs 70. szüle-
tésnapja Szeged kulturális életében.
Tiszatáj, Szeged, 1949. december III. évf.
4. sz. [273. l.]

MDK

Kopasz Márta (festőművész)

Szegedi művész. Részt vett a Demokrácia Kultúrnapjai Szegeden keretében a Magyar Művészhetek rendezésében a múlt év októberében megnyílt képzőművészeti kiállításon. Megemlítve: temperái; „Tisza Szeged alatt" című képe.

Dorogi Imre: Szegedi képzőművészeti kiállítások.
Tiszatáj, Szeged, 1947. március. I. évf. 1. sz. 57-58. l.

MDK

Kopasz Márta festőművész

(A mai szegedi festők körából felsorolva.) Grafikai hajlandóságú.

Srelecsi Zoltán: Szeged új képzőművészete.

Tiszatáj, Szeged, 1955. dec. IX. évf. 5-6. sz.
379. l.

MDK

[Kopasz Márta grafikus]

(Illusztráció Kopasz M jelzéssel repr.)

(Somfai László: A macskó.)
Tiszatáj, Szeged, 1958. június. 7. l.

MDK

Lopasz Márta grafikus

Pályázaton első díjjal jutalmazott plakátját – amely a jövőre megrendezendő szegedi szabadtéri játékokat és a város egyéb nevezetességeit propagálja – 30 ezer példányban nyomtatják ki különböző nyelveken.

Szelei Zoltán: Szeged képzőművészete az ellenforradalom után. Tiszatáj (Szeged, 1958. július. 6. l.

MDK

Kopasz Márta (grafikus)

(Két illusztráció Kopasz Márta névaláírással – repr.)

(Remenyik Zsigmond: Egy kereskedő hősi halála.)

Tiszatáj, Szeged, 1958. július. 7. l.

MDK

Kopasz Márta [grafikus]

illusztrációja – repr.

(József Attila: Anyám.)

Tiszatáj, Szeged, 1958. július. 9. l.

MDK

Kopasz M[árta grafikus]

(Két illusztráció Kopasz M jelzés-sel – repr.)

(Az író.)

Tiszatáj, Szeged, 1958. ~~június~~ július. 11.l.

MDK

Kopasz Márta [grafikus]

vázlata – Békét a világnak!
szöveggel – rejtr.

Tiszatáj, Szeged, 1958. május
[1. l.]

1944.

SZEGEDI KÉPZŐ-MŰVÉSZEK GRAFIKAI KIÁLLITÁSA

1944. MÁJUS — JUNIUS.

SZEGED VÁROSI MUZEUM

Erdélyi: „Vezuv" vinos rajz
Vinkler: Tajkép akvarell
Tapay: Szénrajz
Gabor: Rajz.

Városi vásárlás
à 200 P

Szegedi Képzőművészek Grafikai kiállitása

1. Piazza S. Marco. — Akvarellizált tuss. E. Pfordisch (München) P 750
2. Hódolat a hitnek. — Színes rajz. Erdélyi M. 1200
3. Santa Maria della Salute Akvarellizált tuss. E. Pforditsch. (München) 750
4. Csónakok. — Akvarell. Aino Hakulinen. m, t,
5. Finn nyár. — Akvarell. H. Dippel 500
6. Karjalai házak. — Akvarell. Aino Hakulinen 400

Mihály István művei:

7. Tájkép. — Tempera. 200
8. Tájkép. — Tempera. 200
9. Tájkép. — Tempera 200
10. Tájkép. — Tempera 200
11. Tájkép. — Tempera. 200
12. Tájkép. — Tempera. 200
13. Tájkép. — Tempera. 200

Erdélyi Mihály művei:

14. Vezuvio. — Színes rajz. 500
15. U. S. Sailer. — Színes rajz. 400
16. Az ördög elszabadult. — Színes rajz. 400
17. Giovanni e Pietro. — Színes rajz. 350
18. Anya és gyermeke. — Színes rajz. 350
19. Fogorvosnál. — Színes rajz. 350
20. Velencei vagányok. — Színes rajz. 350
21. Mozdulatok. — Rajz. 250
22. Terv. — Színes rajz. 400
23. Vezuv kráter. — Színes rajz. 150
24. Vezuv. — Színes rajz. 200

25. Reklám. — Színes rajz. 300
26. Pregiera. — Színes rajz. 500
27. Vezuv kráter. — Színes rajz. 500
28. Kompozició vázlat. — Színes rajz. 600
29. Signora Flora. — Színes rajz. 500

Vinkler László művei:

30. Enteriőr. — Akvarell. m. t. 200
31. Etna. — Akvarell. m. t 250
33. Táj. — Akvarell. m. t. 400
34. Leányok. — Rajz. m. t. 200
35. Fenyők. — Kréta. m. t. 250
36. Táj. — Akvarell. m. t. 200
37. Olasz táj. — Rajz. m. t.

Kopasz Márta művei:

38. Mese illusztráció. — Tempera. 320
39. Fametszet. 100
40. Ex Librisek. — Fametszetek. 200
41. Fametszet. 100
42. Tarhonyás Asszony. — Tempera. 140
43. Templomozás. — Tempera. 160
44. Szegedi kofák. — Tempera. 300
45. Búcsú. — Tempera. m. t.
46. Török kakas. — Tempera. 150

47. Falu. — Akvarell. Szomolnoky Mária. 200
48. Tanulmány. — Akvarell. Csizmazia Kálmán 300
49. Hajóvontatás. — Tollrajz. Gábor Jenő. m. t.
51. Tanulmányfej. — Rajz. Tóth Gyula. 80
52. Igáslovak. — Tussrajz. Tápay Lajos 160
53. Ceruza rajz. — Dorogi Imre. m. t.
54. Ceruza rajz. Dorogi Imre. m. t.
55 Rajz. Vinkler László. m. t. 200
56. Rajz. Dorogi Imre. m. t 200
57. Ceruzarajz. Vinkler László. m. t.

58/a Alkonyat. — Akvarell. Csizmazia Kálmán. 300
58. Csendélet. — Pasztell. 1200
59. Harangszó. — Tusrajz. Tápay Lajos 180
60. Virágok. — Akvarell. Scultéthy Éva. keret nélkül. 300
61. Tiszai részlet. — Szénrajz. Dorogi Imre. 150
62. Siratás. — Tempera. Gábor Jenő. 300
63. Halászbárkák. — Szénrajz. Dorogi Imre. 200
64. Kubikos. — Szénrajz. Tápay Lajos. 450
65. Menekülők. — Akvarell. Gábor Jenő. 2000
66. Háromkirályok. — Szénrajz. Dorogi Imre. 350
67. Horgászok. — Akvarell. Gábor Jenő. 1200
68. Pihenő. — Szénrajz. Tápay Lajos. 400
69. Tiszai részlet. — Szénrajz. Dorogi Imre 150
70. Munkában. — Tusrajz. Tápay Lajos. 200
71. Párisi utca. — Kréta. Gábor Jenő. 400
72. Arckép. — Szénrajz. Tóbiás György. m. t.
73. Fekvő akt. — Tempera. Gábor Jenő. 300
74. Palermoi halász. — Szines rajz. Erdélyi M. 350
75. Tájkép. — Tempera. Mihály István. 200
76. Levente. — Akvarell. Csizmazia Kálmán 450
77. Tájkép. — Tempera. Mihály István. 200
78. Gátőrház. — Tempera. Mihály István. 250
79. Hadikórház. — Tempera. Mihály István. 200
80. Szélmalom. — Akvarell. Mihály István. 200
81. Vízpartján — Szines rajz. Mihály István. 250
82. Tanya udvar. — Akvarell. Mihály István. 200
83. Tanya udvar. — Akvarell. Mihály István. 200
84. Halas-asszony. — Akvarell. Gábor Jenő. 300
85. Kubikosok. — Akvarell. Gábor Jenő. 80
86. Bohóc. — Akvarell. Gábor Jenő. 300
87. Zsákhordók. — Fametszet. Gábor Jenő. 40
88. Agnes. — Akvarell. Scultéthy Éva. Keret nélk. 250
89. Aszfaltozók. — Kőrajz. Gábor Jenő. 100

90. Tulipánok. Akvarell. Sculléthy É. (Keret nélk,) 250
91. Koldusok. — Fametszet. Gábor Jenő. 40
92. Koldusok. — Fametszet Gábor Jenő. 40
93. Alföldi tanya. — Akvarell Gábor Jenő. 400
94. Tanulmányfej. — Kréta. Gábor Jenő. 250
95. Őszi táj. — Akvarell. Gábor Jenő. 800
96. Baktó. — Akvarell. Gábor Jenő. 800
97. Tájkép. — Kréta. Gábor Jenő. 300
98. Tiszapart. — Akvarell. Gábor Jenő. 800

TÁRLÓK:

99., 100., 101., 102. Mihályi István: Temperák.
103. Gábor Jenő: Rajzok.
104. Mihályi István: Ceruzarajzok.
105. Tápay Antal: Siremlék tervrajzok.
106. Gábor Jenő: Tusrajzok.
107. Kopasz Márta: Fametszetű könyvilusztrációk.
108. Kopasz Márta: Mercantil grafikák.
109. Tápay Lajos: Ceruzarajzok.
110. Gábor Jenő: Krétarajzok.
111. Erdélyi Mihály: Szines rajzok.
113. Gábor Jenő: Fametszetek.

Corvin-nyomda Szeged.

Kopasz Márta

Minos
Ced

Szeged
1944 máj

Továbbítani

Thopan Mária
festő

Szeged panorámával szerepel
a tárlaton.

Szelesi Zoltán: A XI.szegedi tárlat.
Művészet,1971.január - 29.lap

MDK.

Kopasz Márta

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 aug.2.

MDK.

Kopasz Márta

Szent György c. képe

Délmagyarország 1967 aug.6.

Kopasz Márta

Szerepelt a szegedi képzőművészek tárlatán,
a Nemzeti Galériában,

Csongrádmegyei Hírlap 1967. aug. 13.

Kopasz Márta

Szerepelt a VIII. Szegedi Nyári Tárlaton.

Csongrádmegyei Hírlap 1967. aug. 15.

Kopan Márta, grafikus

П 24

A párizsi Ex libris kongresszusra meghívták Kopan Márta negedi grafikust is.

— : Hír

6.

ESTI HIRLAP, 1962. máj. 8.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TISZATÁJ
Szeged

1971 AUG

realizmus jegyén, ...

1021

Kopasz Márta

KOPASZ MÁRTA: EX LIBRIS

Természetesen a *Napsugár utca* írásainak csup
tem. Gazdag és eleven könyv ez. Mint szociográfia
Ennek az ábrázolásnak azt a fajtáját képviseli, am
rést, nem a végigvitt következtetést tartja föladatá
talatok és benyomások, az egyéni megítélés, az ell
fölvázolását. Mintegy az előzetes földerítést. Általános és egyedi viszonyában itt az
egyedi kerül előtérbe.

6.

Összegezés helyett az elemzésekre támaszkodva megkísérlem az eddigi válaszok kibővítését. Ezek a válaszok azonban csupán a mai magyar szociográfiára vonatkoznak. Ennek sajátosságait körvonalazzák.

Tehát: mi a mai szociográfia helye a megismerésben, a társadalmi cselekvésben, az esztétikumban?

A mai szociográfia egyszerre közelíti és ragadja meg a társadalom anyagi, gazdasági körülményeit, osztályokból, rétegekből, csoportokból, egyénekből álló teljes struktúráját (tehát nem csupán egy-egy osztályát), meghatározó intézményeit, szerveit, általános elveit és eszményeit, illetve az életmódnak, a tudatnak, az erkölcsiségnek azokat a tartalmait és formáit, amelyek belső kapcsolatot tartanak ezekkel a tényezőkkel (ismét: a teljesség az igény). Mindezt a történelmi kialakulás állapotá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

TISZATÁJ
Szeged

1971 AUG

1021

Kopasz Márta

KOPASZ MÁRTA: MIT LÁTOTT A DEMETER-TORONY?

— Igen. Hogy miért fordult hozzánk?
— Hogy miért fordultam?
— Természetesen. Milyen címen kéri a segé
— Kérem a segélyt?
— Temetés, szülés, házasságkötés, költözköd
— Házasságkötés, költözködés?
— Esetleg rendkívüli költségek . . .
— . . . kívülköltségek?
— No persze. A bizottság majd fölülbírálja a kérelmét. Végtére is az gi lehetőségeink végesek, a kérelmezők száma végtelen. Legjobb lenne, eadná írásban. Olvasható kézírást is elfogadunk.
— . . . selfogadunk . . .
— Ahogy mondom. Csak ki ne fusson a határidőből. Minden hónap . Szóval még van három napja.
— . . . romnapja . . .
Összeszedte magát, és köszönte a jóindulatot. Aztán kihátrált a szobából. mpánál megvárta a 12-es buszt. Föl se tűnt, hogy 40 percig sétált a meg- an. Hozzászokott a várakozáshoz.
A lakatkulcs, aminek segítségével minden reggel eltávolította a védőrá- az ajtó és a kirakatablak elől, ott lapult a cipzáras táskában. Az üzletet, ve megszokott munkahelyét, nagy kerülővel, hátulról közelítette meg, s sarokház tűzfalához simulva belesett az utcába, amelyből a 18-as számú vőhely nyílt. Hosszú sor állt a védőrács előtt. Ott volt a kutyás ember a bőrkötényes is, kicsit távolabb pedig az áruszállító kocsinak támasz- va a sofőr és egy ismeretlen rakodó. A sor végén szerényen, de méltóság- húzódott meg egy zömök, kopasz férfi, szemüveget és kövér diplomata- át viselt. A revizor — dobbant meg a szíve —, itt van a revizor. Izga- azért még visszafogott zsivaj hallatszott, az emberek csak illendően lök- k egymást. A kutyás ember intette őket türelemre. — Én ismerem — dta jó hangosan —, nem emlékszem rá, hogy valaha is elkésett volna. ás életű asszony, higgyék el nekem.
— A szíve — szólt bele a sofőr is —, sokat panaszkodott a szívére.

kollégiumokban iparművészek részére adományozott ingyenes helyek.

Ugyancsak az ízlés fejlesztését voltak hivatva szolgálni a háború utáni nyugalmasabb években felelevenített hazai és külföldi tanulmányi kirándulások. E kirándulások 1931 óta — valuta szempontok miatt — kizárólag hazai területre (Székesfehérvár, Esztergom, Visegrád, Uri, Nógrád, Zsámbék, Eger stb.) szorítkoznak s hazai műemlékeink megismerését, valamint a történelmi és ethnográfiai nevezetességek tanulmányozását, tipikus tájrajzi és építészeti felvételek eszközlését és magyar néprajzi motívumok gyüjtését célozzák. A budai és pilisi hegyekbe, valamint a Bükkbe és Mátrába vezetett gyakori turisztikai kirándulásokon elsősorban természettanulmányok gyüjtésére helyeztünk súlyt, másrészt a testedzés szempontjait is figyelembe vettük. Állandóan programmon szerepelt jelentősebb ipartelepeinknek látogatása s egyes készülő monumentális épületeknek, emlékeknek a kivitelezés különböző időszakaiban való bemutatása.

*

Munkabemutatók és kiállítások.

Az iskola növendékeinek munkái az évvégi munkabemutatókon kerültek a nyilvánosság elé minden tanév utolsó napjaiban. E munkabemutatókon nem válogatott s nem a közönség finomult ízlésére számító „kirakati" anyag a kiállítások együttese, hanem tanárra és tanítványra nézve hathatós, tanulságos, igen komoly megnyilatkozás az aratás szent hónapjában. Valóságos számonkérés és nagy lelkiismeretvizsgálás az anyagias és személyi szempontok teljes kikapcsolásával, ahol nem fényes kiállítási csarnokokban, hanem szürke tantermekben és műhelyekben sorakoznak az aratás képei duzzadó és ösztövérebb kalászaikat is egyképen bemutatandók.

Mennyi szinte észre sem vett arany csillog ilyenkor; mily kiváló alkalom az összehasonlításra, a módszertani elvek tűzpróbájára, a különböző szakok munkáinak objektív értékelésére, az összedolgozás nagyszerű eredményeinek lemérésére, tanár és tanítvány belső értékének megállapítására, a tanítványok ambíciójának nemes istápolására, műértőknek és műbarátoknak az alkotás titkaihoz való közellépésre, új tehetségek kiemelésére stb., stb.

Eme szempontoktól vezettetve az Iparművészeti Iskola 1884-től, az első évvégi munkabemutató kiállítástól kezdve művészkultúrai szerepének fontosságát, nemzet-

KOPASZ MÁRTA V. ÉVES GRAFIKUS

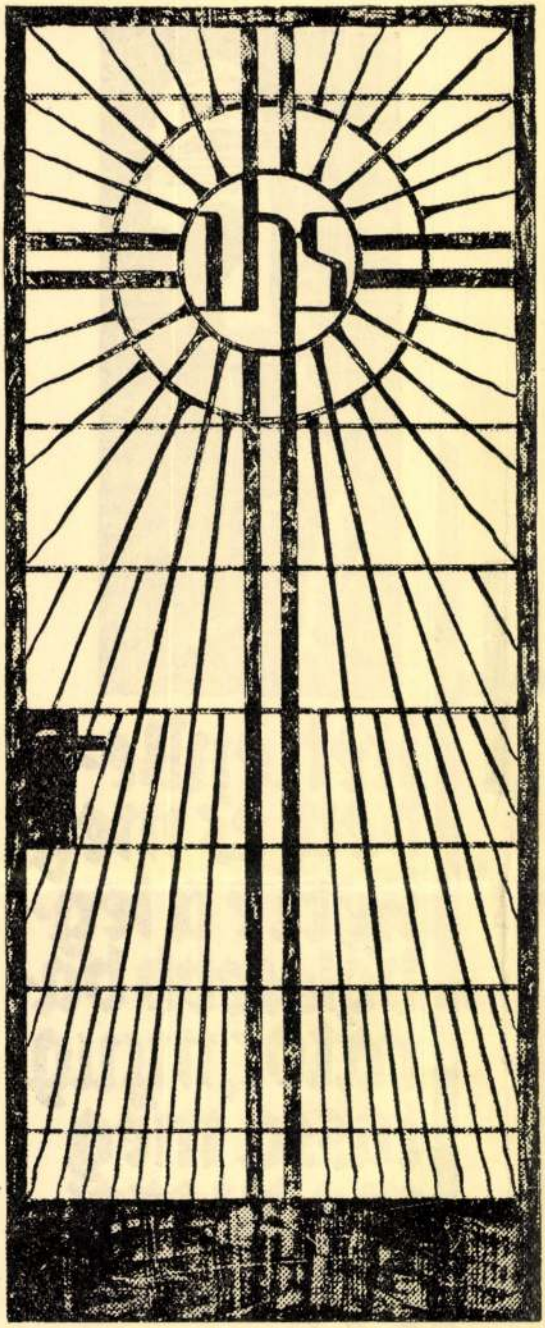

ANTAL TIBOR
VI. ÉVES
ÉPÍTŐ
IPARM.

TANÁR:
GYÖRGYI
DÉNES.

gazdasági szempontból való szükségességét s nagyközönségre és műiparra való ízlésfejlesztő hatását is igazolni kívánta e munkabemutatók által s az eredmények eddig minden alkalommal az Iparművészeti Iskolát igazolták. Pedig évről-évre több nehézségbe ütközik e bemutatók megrendezése, mert az iskola számadáskönyveibe való bepillantás után nem kis csodálattal kérdezhetné bárki is: miképen lehetséges olyannyira megfogyatkozott anyagi eszközökkel, az Iparművészeti Iskola oly szűkre szabott költségvetési kereteiben, nemes anyagban is annyi igazi értéket kitermelni?

*

Nagyobb gyüjteménnyel szerepelt az Iparművészeti Iskola 1934-ben a *kaposvári* héttel kapcsolatban rendezett kiállítás egyházművészeti csoportjában; 1935-ben az *amszterdami* és *brüsszeli* nemzetközi kiállításokon; az Österreichischer Kulturbund *bécsi* kiállításán eredeti magyar műtárgyakkal s az *Országos Magyar Iparművészeti Társulat* félszázados fennállása alkalmából az Iparművészeti Múzeum kiállítási csarnokában rendezett jubileumi kiállításon; 1936 tavaszán a Mezőgazdasági kiállítás keretében a falu egészségét szolgáló csoportban célszerű, szép, olcsón és mégis jól megépíthető családi és falusi háztervekkel; végül a *milánói* 1936. évi nagy nemzetközi triennális iparművészeti kiállításon főleg ötvös, textil, kisplasztikai és kerámikai anyaggal.

*

Az iskola épülete. Az 1896/97. tanévi Értesítőben olvashatjuk: „Az úgy férőhely, mint berendezés és felszerelés tekintetében fejedelmi bőkezűséggel megteremtett új helyiségekben hosszú időre gondoskodva van a tanuló ifjúságnak testi és szellemi műveléséről." E megállapítás óta kerek negyven esztendő mult el. A 16 tagú tanári kar, a 4 szakosztály s a 93 növendék helyett ma 19 rendes tanára, 12 tiszteletdíjas és óradíjas előadója, 4 szaktanítónője, 6 művezetője, 3 tisztviselője és közel 300 növendéke van az iskolának; a szakosztályok száma 7, ha azonban tekintetbe vesszük, hogy a díszítő szobrászaton és festészeten 3—3 tagozatra osztva történik a tanítás, az ötvös és lakásberendező (építő iparművészeti) szakosztály pedig 2—2 tagozatból áll: tulajdonképen 13 szakosztály és ezekkel kapcsolatban 9 felszerelt tanműhely elhelyezéséről, diákasztali, ifjúsági egyesületi, megfelelő szertári, anyagraktári stb. helyiségekről kell gondoskodnunk. Eljutottunk odáig, hogy az iskolai épület minden talpalatnyi helye el van foglalva és sajnálattal kell megállapítanunk, hogy iskolánknak sem reprezentációs, sem állandó kiállítási, sem az egész ifjúság befogadására alkalmas nagy terme, sem téli, sem nyári testgyakorló helye vagy udvara, sem megfelelő ifjúsági körhelyisége, sem orvosi rendelője nincsen. Ugyancsak helyszűke miatt nem tudjuk megvalósítani immár évek óta az

Iparművészeti Iskola Évk
1934-36. Bp. 1936.

Kopasz Marta

grafikus

1934. végbiz. jó

Iparm.Isk.Évk.

1930-34. 48. l.

Kopasz Mária
grafikus
1930-34
Iparm.Isk.Évk.
1930-34. 45.l

A Bertinelli-gyűjteményből.
Maszlaghy II., 343. szám. (Gentile da Fabriano.)

LORENZETTI, AMBROGIO (?) (sienai festő † 1348)

Mózes (85. kép)

Dániel próféta (86. kép)

Csúcsos felső záródással, fa, tempera, egyenkint 50·5×21·5 cm.

A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből. Ramboux 71—72. szám. (Maestro Mino) — Ipolyi Arnold képgyüjteménye. Új Magyar Sion, II., 1871., 369. l. (Maestro Mino.) — Ipolyi, Biharvármegye, 40. és 43. szám. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA 223—224. l. (Lorenzetti köre.) — Décsei Könyvismertetés. MM, V., 1929., 172. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 63. szám. — Gerevich: IPGY, 95. l. — Péter, Andrea: „Ugolino Lorenzetto" e il Maestro di Ovile. Rivista d'Arte, Serie II. Anno III. Firenze, 1931., 44. lap (képeik 39. és 41. l.) (Maestro di Ovile.) — Berti Toesca, 944. l. (Mózes képe 942. l.) (Ugolino da Siena.) — Delogu, 184. l. (Ugolino da Siena.) — Lepold—Lippay 55. l.

LUCA DI TOMÈ (sienai festő, † 1389 után)

Madonna Jézussal (87. kép)

Fa, tempera, 55×37·5 cm.

A kép körülvágott.

Restaurálta Endrődi Sebestyén 1920., Váli László 1925.

juttassák el kiadóhivatalunkba, hogy azok megjelenését biztosítani tudjuk

É P E T.
MOLÓGÉPET
s áron
S Z E K.
Csáky-u. 4.
T.: 129—220

szorzógép ket-
százért, nagy-
ógép kettőezer-
ért. Podma-
t. I. 10. Este.

ATLAN

gyi-útnál 59-es
il 3 percre,
s villám el-
szoba hallos la-
nnal beköltöz-
oggia terrasz.
ssal egész Bu-
garázs. Kert-
termő gyümölcs-
lajdonos tele-
7—433

autóbusz
megállónál
nszobás, mo-
cöltözhető csa-
c. villák 25
100.000-ig Kál-
Dorozsmai-u.
venkettő. —
. Vasárnap is!

ok minden
lakottak, be-
ességgel, kény-
eladók. 111—
Ferenc-tér tíz.

s, délifekvésű,
luxus örökla-
udán harminc-
eladó. II. Pó-
három óráig.

obás hallos
is bérvillában,
elején, 32.000
onnal beköltöz-
Megb.: egyszáz-
gy—kettőszázhet-
5.

Istenhegyi-út alján 400 öles gyümölcsösben 3 szoba hallos, házmesterlakásos, központifűtéses, lakáshivatalmentes, hibátlan, adómentes villa, beköltözhető, 50 ezerért Zimányi.

Városligetnél 4 szoba hallos, beköltözhető, lakáshivatalmentes, luxusvilla 70.000-ért. Zimányi.

Lipótvárosi modern IV-emeletes, liftes, hibátlan bérház, mind luxuskomfortos lakásokkal, 40.000 jövedelemmel, 70 ezerért. Zimányi.

Oktogon-térnél III-emeletes, hibátlan bérház, mind komfortos lakásokkal, 20.000 jövedelemmel 40.000-ért. **Zimányi**, Alkotmány-utca 31. Tel.: 121—235.

Bérház, földszintes, Zsigmond-téren 11.000. Másik. Egyetemtérnél egyszobás konyhás beköltözhetőséggel, 18.000. Házrészekben nagy választék. László Dániel iroda, Bajcsy Zsilinszky-út 12.

Pannonia-utcában háromszobás hallos, luxus, beköltözhető öröklakás 25.000. Telefonkönyvben László Dániel irodája.

Keszthelyen, Esze Tamás-u. 9., két szoba, szövőnői családi ház perkban eladó. Tulajdonos, Rákosszentmihály, Szent Imre-u. 94.

Azonnal beköltözhető családiház, XI. kerület, Péterhegyi-úton, 317-es telek, termő gyümölcsösben, modern egyszobás konyhás, speiz, zárt veranda, 18.000. Opra, Szentkirályi-utca 2 Tel.: 138—596.

ÉPÍTÉSI ANYAG

150 drb márványlap olcsón eladó 139—274

ÜZLET ÜZEM

Komplet kozmetika-vegyészeti üzemet bérelnék, esetleg megvenném. „Közép kapacitású gépek" jeligére főkiadóba.

Vennék vagy bérelnék hentes üzemet lakással, magános házban, esetleg hentes üzemmé átalakítható családiházat veszek. „Felvidéki 294" jel. a kiadóba.

Jogfolytonos sörtéskocsma, forgalmas főútvonalon eladó. Ujházi, VIII., Fiumei-út 25. III. 1.

RÉGI KÖNYVEK

Révai lexikon tizenkilences vagy huszas kötetéért, Szerb: Világirodalomért huszonötöt fizet Salgó. Nagymező harmincnyolc.

Könyvet, könyvtárat állandóan vesz Szalay, Dob-u. 71 T.: 222—877.

Penge Detektív regényeket, Francia magazinokat vesz, Cronin, Knittel, Bromfield egyes jobb könyvekért magas árat fizet Szalay, Dob-utca 71. (Körútnál.)

EGYÉB AD., VÉTEL

Olympia táskairó kristály tárgyak, rokk garnitúra, fe ármasszekrény, személyes rekamié váttól olcsón el Pannonia-utca III. 1.

LAKÁS

Egyszobás, teljes k fortos, olcsóbérű, badrendelkezésű l somat átadnám, a nal elfoglalható. tán-utca tizenhat felügyelő.

Teleki Pál-utca 15., szon, Krúdy-. Bar József-körúton egy szobás hallos komfo újjáépített lakások Nádudvary, Krúdy-16 (167—743.)

Új-Lipótvárosban szon, 1—2 szobás komfortos lakás k ezerötszáztól. Kiss zsef- (volt Visegr utca 5/c.

Budán keresek egys fürdőszobás garszo rier-t. Direkt háziú ügynök kizárva. J „Csendes otthon a főkiadóba.

Városmajor leg villájában négysz szabadrendelkezésű xuslakás jutányos zájárulással bérb Wieg. Semmelwei 185—394.

Luxuskivitelű, P nyi-úti, elsőem azonnal beköltözh szoba hallos lakás bútorokkal festmé kel, szőnyegekkel átadó. — Érdek „Komplet 288» je főkiadóba.

* Egyetemi ekhó *

Az egyetemi reform életbeléptetésének radikális dokumentuma az a két tanrend, amit a Pázmány-egyetem és a szegedi egyetem bölcsészeti fakultásai adtak ki a napokban. Egy csomó kötelező tantárgy, rengeteg új előadó. Nem érdektelen, hogy a budapesti tanári szakon minden hallgatóra kötelező például a gyermektanulmány, amit *Gleitmann* Anna ad elő. A magyarszakosok helyesírást is tanulnak... Kötelező a világirodalomtörténet. *Gyóni* Mátyás a szláv államok kialakulásáról beszél. *Czóbel* Ernő a tudományos szocializmust tárgyalja. *Elekes* Lajos kollégiuma a román jobbágyságról szól, *Perényi* József pedig a Szovjetúnió népeinek történetét adja elő. Az orosz szakon szerepel a Szovjetúnió kommunista pártjának története *Szántó* Zsuzsa orosznyelvű előadásában.

*

A múzeológusi szakon kötelező *Gerevich* László kollégiuma a feudalizmus művészetéről. Új előadó az ókortudományban *Szabó* Árpád volt debreceni professzor, heti tíz órával. *Bisztray* Gyula a szabadságharc irodalmi visszhangját tárgyalja. Érdekessége még az irodalmi szaknak *Király* István megbízatása az *élő irodalom* előadásával, valamint *Földessy* Gyula Ady-magyarázatai és *Benedek* Marcell volt kolozsvári professzor kollégiuma kritikáról. *Trócsányi* Zoltán Puskint magyarázza. *Pálfi* János magántanár előadásának címe: *Archeológiai séta Memphistől Thébáig.* Ilyen hosszú útra talán kevés is lesz az előirányzott heti egy óra.

*

A szegedi egyetem *Vértes* O. József a *nincstelen gyermek lélektana* címmel hirdetett előadást. *Sőtér* István az európai *nagyrealizmust* ismerteti hallgatóival. *Klamm* Rezső a szláv államok kialakulását tárgyalja. *Huszti* Dénes a gazdasági élet középkori formáiról prelegál. *Grenet* francia lektor angol szemináriumot tart. *Murányi Kovács* Endre miniszteri osztályfőnök a francia tanszéket helyettesíti. *Erdődi* József Lermontovot magyarázza, a Korunk hősét... *Klemm* Antal óbolgár szövegeket olvastat! *Bajkov* a szovjet irodalomról hirdetett kollégiumot. Van egy előadás, amelynek címe: *Esperanto lingva por progresantoj.* Mindenki megérti. *Kopasz* Márta a faliujságok technikájába vezeti be hallgatóit. Gazdag programm, sok újdonság jellemzi a meginduló nyári félévet szerte az országban.

Gerőcs Péter

„Vigyázzatok, hogy soha többé ne lehessen Auschwitz!"

UTOLSÓ ÁLLOMÁS

Az 1948-as nemzetközi filmverseny első díjának nyertese. — Holnaptól:

CORSO - DÉCSI - LLOYD
OMNIA - ADRIA (Pestszentlőrinc) - ROYAL (Kispest)

Magyar Nemzet
1949. márc. 2.

~~Bencze László~~

Kovács

Kopász Márta

Vinkler László

illusztrálák az alábbi

iskolakönyvet

Negyedik könyvünk.

Olvasmányok nyelvi

ismeretek, számolás és

mérés. Kiadja a Vallás

és Közoktatásügyi

Minnaty Bp. 1948.

I.	II.	III.	IV.	V.	
0.	0.	0.	73.	0.	0

1 = 1X1

2 = 1X2 2X1

3 = 3X1 1X3

4 = 4X1 1X4 2X2

5 = 5X1 1X5

6 = 6X1 1X6 3X2 2X3

7 = —

8 = 2X4 4X2

9 = 3X3

~~Bencze László~~

Kopasz Márta

Vinkler László

Avvabb

illusztrálták az alabbi tankönyvet.

Negyedik könyvünk.

Olvasmányok, nyelvi ismeretek, számolás és mérés. Bp. 1948.

VKM kiadás. 387 l.

1 térkép

.gyi m.kir.minisztertől.

B i z a l m a s !

unknak egyik jelentős erkölcsi ered-
ztria lakossága lelkileg közelebb ju-
ózti viszony consolidatiójának külső
óvárosban nyilvános helyeken s magán
a magyar zászló mellett, német szövet-
a az osztrák zászlót is.
, hogy alkalomadtán hasonló eljárást
állami hatóságok,hivatalok és intéze-
ez a fővárosban is történik, az oszt-

Kopasz Márta

illusztrációi

Bánner János

cikkéhez

Dunántúli Szemle

1941. 347, 349

357, lapokon

Bandenkmale besonders abgedruckt)

1. – 28. M.

Wien
k. k. Hof- u. Staats-
druckerei
1857

Kopasz Márta

grafikus

Szeged

Pirostaneri út 10.

MKSz 1947

Kopasz Marta

szegedi festő

Akt sammelmány, of.

Fametszetű iniciá-
lék, 6 drb

Zsámbéki sváb
piac

Szeged népei, 6
drb tempera

Tápéiak a szegedi
paprikapiacon
of?

MŰEMLÉKEK ORSZ. FELÜGYELŐSÉGE
590-1909
ösz. m/s

Szeged 1937/6.

A KIR. MAGY. TUD.-EGYETEM

Tudományegyetemünk kiadvány

a 1907-8 tanévi alr

a 1908-9 tanévi tar

az 1908 május 13-án és

ünnepélyekről (évtörténet) szóló jele

megküldöm.

Legyen szabad remélenem, ho

vezetése alatt álló hatóság a rect

Kopasz Márta

l.

Kisgrafika

1938 4. n. 33. l.

A

MÜEMLEKEK

SÁGÁN

Kopasz Márta
grafikus

Akt tanulmány

Zsámbéki sváb piac

Szeged népei, 6 db
tempera

Tápérak a Szegedi
paprikapiacon

Fametszetű iniciálék

Szeged 1937

...ri s.hiv.igazgató.

...alos másolat hiteléül:

A kiadvány hiteléül:

miniszteri s.hiv.igazgató.

Kopasz Marta
szegedi festő

Tiszapart, of

Szeged 1946. szept

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
139 1921 szám
Kt.: 1921 év Június hó 22 n.

sz. a. kelt felterjesztésére,
th Sándor titkár részére a julius
rand Mihály művezető részére a
-ig, Sztehlo Ottó másodépitész
zeptember hó 10-ig és Galáth
nius hó 20-tól - julius hó 2-ig

./.

ak,

Budapest.

Kopasz Márta
grafikus

M. D.

A szegedi képzőművészeti szakközép-
iskola egyik életre keltője. —
„Körzegi emlék" (repro)

Vinkler László: Szegedi festészet
Művészet, 1968. január - 24 lap.

Kopasz Márta

(n. 1911)

Reprod.: Munkáció, fametnet.

: Munkáció

Szeged mai képzőművészete. (Reprodukciók.)

Szerk.: Krajkó András, Szabolcsi Gábor.

Bev.: Horváth Mihály, 1959. Tinaláj Nod. 60 l.

Kiszönyvtár. 61 l.

MDA.

Kopasz Márta

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 márc.p.43.

Kopasz Márta

grafikus

Fametszetei már nemzetközi kiállitásokon is szerepeltek. Bemutatta „Csóka könyve" exlibriset, a „Szegedi Szarom királyok" kiro metszeteit.

Szelesi Zoltán: Szegedi képzőművészeti tárlat . . .

Művészet, 1968. január – 21 lap.

Kopasz Márta kat.

Tanulmányait az Iparm. Főisk. szegedi vizsi öntördijjel végezte. Utána a Bpesti Ker. és Iparkamara öntördijat nyerte el aktfestésből. 1938 és 1942. önállóan kiállítások szegeden. Sikeres fametszeteit a belgiumi és hokandiai műgyűjtők nemzetközi tárlatán is bemutattát. Tanzónyu-illusztr., Zivül izod. vonatkozása rajzai a Hid, a Délvidéki Szemle, a Viharsarok és a Tinalóg c. fogó izotszban jelentek meg. (t. ft.)

Hat szegedi festőm. kiáll. Szeged 1960. kat. ö. szerzéll. vincze András, Bev. szelesi zoltán. Szeged 1960.

5 l.

Kopasz Márta (1 + oft.) Kab.

1932-1952-ig a Szegedi Tudomány Egyetem grafikai lektora volt. Innen a Szegi Pedagógiai Főiskola Rajztanszékére került. Ma is aktív mint ált. isk. rajztanár. 1947-ben a Szegedi Fének-klub „Mórus díj"-jel tüntette ki. Plakátokat is tervit, így a szabadtéri fáklyák plakátját. ~~Illustrác.~~ Repod.: Papucsvásárló Alsóvárosi pazarítasszony (20 l)

Hat Szegedi festőm. kiáll. Szeged 1960. kat. összeáll. Vincze András, Bev. Szelesi Zoltán.

5 l.

Kopasz Mária

			Kat.
10.	Öregasszony	olaj	3.000 fot.
11.	Olvasó fiúi	"	2.000 –
12.	Szegedi alakok	vízf	800 –
13.	Szegedi alakok	"	600 –
14.	Papucsvárúzlók	"	600 –
15.	Lidi néni	"	600 –
16.	Jápéi asszonyok	"	600 –
17.	Jajeslányok	"	600 –
18.	Régi paprikapiac	"	600 –

Hat szegedi festőm. kiáll. Szeged 1960. kat. összeáll.
Vincze András. Bev. Szelesi Zoltán. Szeged 1960.

M.D.K

Kopasz Márta
grafikus

A kiállításon bemutatta a „Ballada a kutonáról", a „Menchülök", a „Sitt-hár utcai part" című műveit

Szelesi Zoltán: Szegedi képzőművészeti tárlat...
Művészet, 1968. január – 21 lap.

MDK

Kopasz Márta

Öregasszony, o.

20.sz. M.festészet és szobrászat. N.Gal. és Móra F.Muz. Szeged, 1966.

Kopasz Mária

43. Csendélet, olaj
44. Illusztráció, fametszet
45. Ex libris, " "

Tinántúli festőművének vándor-kiállítása. Bev. Kákai Ferenc, Bétéscsaba. 1957.

Kopasz Márta
festo

Of | Szamos partja
Tápéi komp
Szérűskert

Szeged XV. ipari vásár

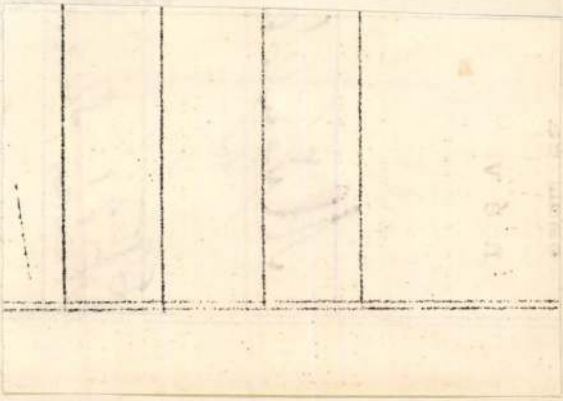

...o jegyzék

megvásárolt 34 db. fényképről.

...neve	Jegyzet
	Kápolna részlet
	Csonthár
	apátsági tpl. keleti oldala Középső rész
	" " " " jobb old. -
	Falfestmény árnyak a torony alatt
	templom belseje rét (Árpád korb)
	" külsejének részlete
	" belseje nevtély
	" külseje délkeleti oldala
	oszlop fejezet
	templom kiskapuja
	belváros legrégibb háza
	bástya torony a kapuval
	Ékes-ház a Jurisich téren
	Jurisich tornya
	Köz a Városháza közelében
	Chernel- u. bástya torony

M.D.V.

Hegyesi Márta
grafikus

„Szent György" képet mutatja be
a tárlaton.

Szeleri Zoltán: A VIII. Szegedi Nyári Tárlat,
Művészet, 1967. november - 42 kép.

Kopasz Márta

iparminvestiño
szegedi egyetemi lek-
tor
keszítette az alábbi
kötetben levő
régeszeti rajzokat

Dolgozatoka m. kir.
Ferenc József-tudo-
mányegyetem régiség-
tudományi intézetéből
XV. k Szeged 1939.
XVI. k " 1940
XVII. k " 1941

Kopasz Márta

Eredeti grafikájával részt vett a
Mezőgazdasági Múzeum katalógu-
sainak díszítésén.

Szij Rezső: Nemzetközi ex libris találkozó
Budapesten
Külföld 1971/2 80 old

Kapás Márta grafikusművész.

60. születésnapja alkalmából, művészetpedagógiai munkásságáért és 1971-ben rendezett gyűjteményes kiállításáért Szeged idei alkotói díját kapta.

Csongrád Megyei Hírlap, Szeged, 1971. okt. 10.

Kopasz Márta
szegedi festő és grafikusművész mint-
egy 70 alkotását állították ki Makón
az új József Attila könyvtárban.

Magyar Hírlap 1972/161 8 old.

Kopasz Márta
festőművész alkotásaiból nyílt tegnap kiállítás a szegedi Sajtóház művész-klubjában.

Magyar Hírlap 1972/67 Sold

Kopasz Márta

fametszete

Magyar Hirlap 1974/151/4

Kopasz Márta

grafikusművész, a Szegedi Fiatalok Művészeti Kollegiuma szellemének folytatója, sajátos alakja Szeged képzőművészetének, a kisgrafika, a linómetszés. Az ő művészete. Műsoros tárlata volt.

Tathpál József „Az én világom"

Népművelés 1972/5 40 old.

Ropasz Márta

fotó

Nejmüvelés 1972/5 41 old.

Kopasz Márta, grafikus

Metszet:

Repr

Kopasz Márta: Molière fösvénye 772. a

TISZATÁJ. Szeged, 1971. augusztus XXV/8.

Kopasz Márta, grafikus

Mehnert:

Rep.

Kopasz Márta: Ex libris;
[Dr. Dani Sándor] 779.

TISZATÁJ. Szeged, 1971. augusztus XXV/8.

Kopasz Márta, grafikus

Melnet: Repr.

Kopasz Márta: Víctorovy és asszony 739.

TISZATÁJ. Szeged, 1971. augusztus XXV/X.

Kopasz Márta, grafikus

Melszet:

Repr

Kopasz Márta: Kongressusi pályamű

72 q.

TISZATÁJ. Szeged, 19 7. augusztus

XXV
8..

Kopasz Márta, grafikus

Metszet:

Repr.

Kopasz Márta: Ex libris 719.
[Dr. Jósa Lajos]

TISZATÁJ. Szeged, 1971. augusztus XXV/8.

Kopasz Márta, grafikus

Mellett: Repr.

Kopasz Márta: Mit láttok a Demeter-toronyból? 2, 712. old.

TISZATÁJ. Szeged, 1971. augusztus XXV/8.

Kopasz Márta, grafikus

Metszet:

Repr.

Kopasz Márta: Ex libris 699.
[bortuta y könyve]

TISZATÁJ. Szeged, 1971. augusztus XXV/8.

Kopasz Mária, grafikus

Életmű:

Repr.

Kopasz Mária: Bokorkönyök menete

695. o.

TISZATÁJ. Szeged, 1971. augusztus XXV/8.

Kopasz Márta, grafikus

Melszet,

Repr.

Kopasz Márta: Ex libris 762.
[Kopasz Márta, Szeged]

TISZATÁJ. Szeged, 1971. augusztus XXV/8.

Kopasz Márta (Szeged)

A L'Ex Libris Francais Nancyban megjelenő francia grafikai szaklap ez évi első számában Charles Fanet tanulmányt írt szőlő és bor az ex librisen ámmel. Cikkében ír szőlő-boros fametszerű lapjairól és eredeti nagyságban közli több fametszetét.

Délmagyarország, 1969. febr. 25.

Kopasz Mária, grafikus

31 ex libriset, kisgrafikáját tartalmazza:

↓

– : Grafikák miniatűrben 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. dec. 3.

Kopasz Mária, grafikus

szerepelt a XV. Szegedi

Nyári Tárlaton.

Tandi Lajos: Kiállítások 88-90.

TISZATÁJ, Szeged, 1974. október XXVIII/10.

Kopor Márta

Emlék. repor.

12 szegedi festő kiállítása
Szeged 1973.

Kopasz Márta

Ünnep olajfólia 27×68 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul.–sept.

Kopasz Márta rajzpedagógus,

Ma nyílik meg Szegeden a Pedagógus Szakszervezet Csongrád m.-i Bizottságának rendezésében a megyei rajzpedagógusok képzőművészeti kiállítása, melyen szerepelnek művei.

Csongrád Megyei Hírlap, 1969. márc. 2.

Kopasz Márta
szobrász

Méltatás

D.Fehér Zsuzsa: Van-e szegedi műhely?
Művészet,1973.augusztus - 14.oldal

Kapás Márta

a Csongrád m.-i Tanács és a Szeged m.-i városi Tanács műtárgyvásárlásaiból rendezett „Kortárs Művészet" c. kiállítás ünnepélyes megnyitója, melyen szerepel műve.

Meghívó

1974. Okt. 5.

Kapasz Márta

Szegeden a Somogyi-könyvtár zenei részlegének szervezésében megnyílt „Zene az ex libriscken" c. kiállításon a művész művei is szerepelnek.

Havasi Z. Gábor: Zene az ex libriscken.

Könyvtáros, Budapest, 1974. 4. 232. old.

Kopasz Márta

metszete

Magyar Hirlap 1969.2.évf.237/6

Kopasz Márta

Szeged hires város c. könyvet Kopasz Márta grafikus-művésztanár metszetei diszitik.

Magyar Hirlap 1969.2.évf237/6

1021

Kopasz Márta kiállítása

Bár a *Délmagyarország* rendre beszámol a szegedi művészek külföldi sikereiről, *Kopasz* Márta külföldi kiállításainak visszhangjáról is mindig tudósítottunk, az az összefoglaló kép azonban, amelyet ebben a tekintetben kaptunk a művésznő vasárnap nyílt tárlatán, meglepően gazdag anyagú. Több tárlót töltött meg azoknak a kiadványoknak, fényképeknek, műveknek a bemutatása, amelyek Kopasz Márta nemzetközi sikereit illusztrálják. A szegedi művészek között a maga műfajában talán senki nem dicsekedhet ilyen nagy külföldi visszhanggal, mint Kopasz Márta a kisgrafikával.

A Horváth Mihály utcai képtárban *dr. Bordás* Ferenc grafikusművész megnyitó szavai után nyílt tárlat azt bizonyítja, hogy Szeged városa is egyre inkább elismeri Kopasz Márta munkásságának jelentőségét. Ezt bizonyítja egyebek közt az a sok meleghangú bejegyzés, amelyet a látogatók már az első napon feljegyeztek a kiállítás vendégkönyvébe. A *Szelesi* Zoltán rendezte tárlat valóban méltó az elismerésre, többek közt összefoglaló jellege miatt. Kopasz Márta munkásságának több ágát tartalmazza a kiállítás: a kisgrafikák, ex librisek mellett akvarelleket és olajképeket is láthatunk.

A művésznő munkásságának mindhárom ágából mint elsődleges tartalmi anyag emelkedik ki *Szeged szeretete*. Szeged mint város, Szeged mint etnográfiai közösség egyaránt témaként szerepel ezekben az alkotásokban akár az ex librisekről, akár szegedi, illetve tápéi zsánerjelenetet feldolgozó műről van szó. A városnak és környékének ez a szeretete, amely kétségkívül legfeltűnőbb alakító vonása ennek a művészetnek, a modern formanyelvvel együttjárva, a mai fogalmazási rendszer fölényes ismeretével párosulva adja Kopasz Márta műveinek sajátos varázsát.

tózkodott, Gilicze könnyedén akarta lehúzni, azonban a labda mellétől a hálóba pattant. (Öngól), 2:1. Dermedt csend fogadta a győriek vezető gólját, s ettől kezdve a SZEOL már nem volt képes újítani. Az utolsó percben Vass fejesét Földes szögletre „tenyerelte".

*

Ötletesen, jól játszott a SZEOL ezen a vasárnapon, a játék

egyénli
ban ny
jobban
de hát
kodása
Ezután
alkalm
de Wol
lé gurí
Becsei,

DVT

A H

Így kellett volna

1. Tatabánya—Vasas	x	0:0
2. SZEOL—ETO	2	1:2
3. Dunaújv.—SBTC	x	0:0
4. Diósgyőr—Haladás	1	1:0

A 11.
latos s
mény
Ebből

1971 MÁR 16

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kopasz Márta

DÉL-MAGYARORSZÁG

1971 JAN 19

1021

KOPASZ MÁRTA KÜLFÖLDI SIKEREI

A Szegeden élő és alkotó festőművész, Kopasz Márta egy ex libriset közreadta a dán ex libris egyesület, a D. E. S. hivatalos kiadványa, valamint a holland Ex Libris Wereld. A dán kiadvány cikk keretében ismertette a magyar metszőművészetet, s így az írás illusztrációjaként adták közre Kopasz Márta munkáját is. Rajta kívül még Gacs Gábor magyar grafikustól közöltek egy képet. Kopasz Márta metszete korábban a dán Klaus Rödelnek készült, s egy angyalalakot mutat.

mértan. (Ált. isk. 7. oszt.) 13.10 Számtan-mértan. (Ált. isk. 5. oszt.) (Ism.) 14.00 Olvasás. (Ism.) 14.55 Történelem. (Ált. isk. 5. oszt.) (Ism.) 15.50 Történelem. (Ált. isk. 6. oszt.) (Ism.) 16.40 Számtan-mértan. (Ált. isk. 7. oszt.) (Ism.) 17.23 Hírek. 17.30 Nyári levelek. Román film.

Kopasz Márta

MSZ SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 MÁR 14

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged

1021

KOPASZ MÁRTA KIÁLLÍTÁSA

Kopasz Márta grafikusművész gyűjteményes kiállítása nyílik ma, vasárnap déli 12 órakor a múzeum Horváth Mihály utcai képtárában. Megnyitó beszédet mond dr. Bordás Ferenc grafikusművész.

Kopasz Márta

Részvétel a kiállításon
A katalógust ld. Alexin
Andornál

Déldelföldi Tárlat I–X.
1965–1974.

Kopasz Katalin

Daphné monotypia 40×60

XVI. Szegedi Nyári Tárlat
1975. Jul - Aug.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 3

Könyvtáros

Kopasz Mária

1/102

Kopasz Mária ex librise

pertóriumot
— *Tapolcai*
ányai József
ki.
rat rovatai
alom" és a
fajok, azon
betűrendjé-
A repertó-
llusztráció-
tva egyen-
lkészítésük
kiegészíté-
kal bővül-
sokat eme-

Az intézme
a földrajzi-
nak, hiszen
sok, testülete
gyát! A tárg
(„ld. még" -f
a követendő
szavak nagy
vakhoz utalá
szet ld. műv
gyar történe
kétszeres átt
az érdeklődő
Könyvtár, Ta

Kovacs Márta, festő

Kiállítása nyílt meg Szegeden.
A közelmúltban a városi tanács alkotódíjával jutalmazott művész 42 festményét és grafikáját mutatja be.

— :Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 7.

Kopasz Márta
grafikus

Kopasz Márta körül négy érdekes
művészetpedagógiai és alkotói
munkásságát, illetve gyűjteményes
kiállítását felszabadulási díjjal.

Szelei Zoltán: Kopasz Márta kiállítása
Művészet, 1972. február - 47 oldal.

Kopasz Márta
grafikus

Szeged város felszabadulása 25. évfordulója tiszteletére alapított alkotói díjnak egyikét Kopasz Márta kelyi grafikusnak ítélték oda 1971 októberében.

Szelesi Zoltán: Kopasz Márta kiállítása
Művészet, 1972. február - 47 oldal.

Kopasz Márta
grafikus

„Ex librisek" (repro)

Szelesi Zoltán: Kopasz Márta könyvtára.
Művészet, 1972. február – 47 oldal.

Kopasz Márta
grafikus

A jelenleg is friss alkotó erejű művész-
nő 1911-ben született Szegeden és mint
a városi ösztöndíjasa kezdte pályáját.

Szelesi Zoltán: Kopasz Márta kiállítása
Művészet, 1972. február - 47 oldal.

Kopasz Márta

grafikus

Tanulmányait 1930-1936
között az Iparművészeti Főis-
kolán végezte, ahol Haranghy
Jenő, Simay Imre, Hellwing Ferenc
Domanovszky Endre voltak mesterei.

Szelesi Zoltán: Kopasz Márta kismonotípiái.
Művészet, 1972. február - 47 oldal

Kopasz Márta
grafikus

Helyi kollektív tárlatokon való szereplése mellett 1943-ban a szegedi kurumban gyűjtemé-nyes kiállítást rendezett. A tárlaton „Ohanehepe 1939" és „Május" 1940 fametszetei tűntek ki.

Szelesi Zoltán: Kopasz Márta köszöntése
Művészet, 1972 felmár - 47 oldal.

Kopasz Márta
grafikus

Egyetemi munkája mellett a Felvinci Takáts Zoltán művészettörténeti tanszéken is működött. Oktató munkáiért, ösztöndíjat kapott, népművészeti tanulmányokat folytatott Kalotaszeg vidéken és Erdélyben.

Szelesi Zoltán: Kopasz Márta köszöntése
Művészet, 1971. február - 47 oldal.

Kopasz Márta
grafikus

Szegedre az egyetemre került, ahol a
Burday György által megüresedett
grafikai lektori állást töltötte be,
1938-ban.

Szelesi Zoltán: Kopasz Márta kiállítása
Művészet, 1971 február - 47 oldal

Kopasz Márta
grafikus

Kopasz Márta diplomáját kitün-
-letéssel nyerte és neki ítélteh ó da
Budapesti Kereskedelmi és Iparkama-
ra egyszeri öntöndíját.

Szelesi Zoltán: Kopasz Márta könöntése.
Művészet, 1972 felmár - 47 oldal.

Kopasz Márta
grafikus

Megszerezte és eredményesen vette
a szegedi Fiatal Művészek Klub-
ját.

Szelesi Zoltán: Kopasz Márta kiállítása.
Művészet, 1972. február - 47 oldal

Kopasz Márta
grafikus

1971 tavaszán rendezett a Műcsarnok
több mint 100 grafikájából egyéni –
nagy kiállítást. Kiállításán bemutatta
a „Kráter", „Szegedi Szent György" c. műveit.

Szelesi Zoltán: Kopasz Márta köszöntése.
Művészet, 1972. február – 47 oldal

Kopasz Márta
grafikus

A szegedi képzőművészek Nemzeti Galériaban rendezett tárlatán 1967-ben 28 grafikáját mutatták be. Ezt követően részt vett a szegedi művészek jugoszláviai és odesszai kiállítésán.

Szelesi Zoltán Kopasz Márta köszöntése
Művészet, 1972. február - 47 oldal

Kopasz Márta

Grafikus

Munkásságával harai és kutföldi szaklapok foglalkoztak. Számos művét vette meg a Móra Ferenc Múzeum, néhányat a Magyar Nemzeti Galéria.

Szalesi Zoltán: Kopasz Márta hőszöntése. Művészet, 1972. február - 47 oldal.

Kopasz Márta
grafikus

1965-ben alkotta A szegedi Dömötör-
torony "cinnie" művet. 1967-ben a Mal-
borki Exlebrís Biennalin bronzérmet
nyert.

Szelesi Zoltán: Kopasz Márta köszöntése.
Művészet, 1972. február - 47 oldal

Kopasz Márta

grafikus

Kopasz Márta hisgrafikával helyi tárlatokon kívül Budapest, Berlin, Lipcse, Párizs, Krakkó, Cannes, Como és Varsó nemzetközi exlibris kiállításain szerepelt.

Szelesi Zoltán: Kopasz Márta hőszöntése

Műveszet, 1972. február - 47 oldal

Kopasz Márta
Grafikus

1957-1963 ig általános iskolában tanított.
1964-1969 ig a Tömörkény István Ipari Szak-
középiskolában, majd a Művészeti Gimná-
zium ban tanszékvezető tanárként dolgozott.

Szelesi Zoltán: Kopasz Márta horizontése
Művészet, 1972. február - 47 oldal

Kopasz Márta
grafikus

Öt szegedi művésztársával csoportkiállításon vett részt. Itt bemutatta exlibriseit, kinyomtatásra került plakátterét a „Szegedi Szabadtéri Játékok 1957"-et és a 25 évi szolgálat fanatszetét.

Szelesi Zoltán: Kopasz Márta kiszöntése
Művészet, 1972. február - 47 oldal.

Kopasz Márta

Árvíz IV.

nyomdafesték 57×42

XII. Szegedi Nyári Tárlat

Kopasz Márta

Ex Librissel foglalkozik.

Látogatás kisgrafikai gyűjtőknél.

1971. jún. 9. 18.05 TV ka (7) 7. old.

Kopasz Márta

Szegeden jó néhány grafikus dolgozott a harmincas években is. A város megbecsüli ezeket az alkotókat. 1970-ben megrendezték Kopasz Márta gyűjteményes tárlatát.

Laczó Katalin: A művészeti nevelés igényes műhelye

Népművelés 1972/4 38 old.

Kopasz Márta.

A IX. Délalföldi Tárlaton „Brecht illusztráció" grafikája szerepelt. (említve).

Szabó Endre: Kiállítási krónika.

Csongrád m. Hírlap, 1973. máj. 11.

Kapasz Márta grafikus

Ex libris /repr./ fametszet

Bélley Pál: Az ex libris történetéből.

Magyar Hírlap, 1944. jún. 3.

Kopasz Márta

1. Uránia	linó	43x61
2. Erato	-"-	43x61

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. júl. 22 – szept. 16.

Kopasz Márta:

A grafikusművész több évtizedes alkotói munkájából ad átfogó képet a szegedi Móra Ferenc Múzeumban rendezett gyűjteményes kiállítása

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Kopasz Márta festőművész

1972 MAR 7

— A SZEGEDI SAJTÓHÁZ MŰVÉSZKLUBJÁBAN hétfőn nyitották meg Kopasz Márta festőművész tárlatát. A közelmúltban a szegedi városi tanács alkotódíjával kitüntetett művész 42 festményét és grafikáját mutatják

TUCSON, ARIZONA

Kopasz Márta grafikusművész.

Az öteves szegedi Művészklub közreműködői közé tartozik.

Palmer Zoltán összeállítása.

Csongrád m. Hírlap, 1973. jún. 3.

Kopasz Márta

Terpszichore, liliő.

XV. Szegedi Nyári Tárlat

Kopasz Márta

Szamos Désnél of
Tisza Szeged of
Tápai komp of
Szénaboglyák
Fűzfák, of
Gyékénypiac of
Marosparton of

Szeged 1946. okt

c. mu 5. és 7. kötetének [illegible]

Késznek nyilatkozom fent
bocsátott köteteit, a megá
ár mellett, a szokásos k
forgalomba hozni, illetve kö
A bizományban lévő pél
év tavaszán — esetleg tetszés
és az eladott példányok
nát részpénzben kifizetek.
Ez alkalommal bátorkov
úgyszólván kizárólag technikai
kiadásával és terjesztésével
műveknek kiadására és bi
készséggel vállalkozom. —

Kopasz Márta

Tápei szerű, of
Maros sorkolat, of
Füres, of.
Szamos Désnél, of.

Szeged, 1947. febr. marc

Köztük vegebben is
kiáll. Eepek

1. kanapé teljes feldo
pótlással
2. drb könyökrészes fou
2 drb könyökrésznélküli

A nagytekintetű Bizottság n. becsü

A feuti bőrbutorok bőrhu
és át festése az eredeti si

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

Kopasz Márta

1977 MÁR 16

1074

Kopasz Márta gyűjteményes kiállítása

Számos hazai és nemzetközi kiállítás után vasárnap délben a szegedi Móra Ferenc Múzeum Képtárában megnyílt *Kopasz* Márta grafikusművész gyűjteményes kiállítása. A kiállítást megnyitó *Bordás* Ferenc grafikusművész meleg szavakkal méltatta a kiállító művész jelentőségét, és emlékeztetett a harmincas években Buday György által elindított művészeti mozgalomra, amelynek Kopasz Márta éppúgy alkotó tagja volt, mint ő maga.

A gyűjteményes kiállítás méltóképpen reprezentálja a közel négy évtizedes rajzpedagógiai és alkotóművészi munkássággal rendelkező *Kopasz* Márta művészi tevékenységét. Fehér-fekete munkái mellett nem kis helyet foglalnak el a teremben színes művei. Akvarelljeinek fény- és színhatása olyannyira feloldja képeit, hogy szinte lebeg benne a táj. A légies Balaton, a vízpára mögül kibukkanó Tihanyi-félsziget és Tápénál a Tisza, mind egy-egy nagyszerűen megtalált és kidolgozott téma. A vizek, a fák, a levegő „jó íze" érződik képeiből. Olajtemperái — Badacsony, Tápéi komp, Balatoni akt — a realizmus jegyében építik egy-egy fa köré a tájat, a ragyogó napfényt.

Kopasz Márta sokoldalúságának ékes bizonyítéka hagyománytisztelete és hagyományszeretete. Temperaképein megeleveníti azokat a szegény embereket, akik egykor a szegedi piacokon forgolódtak: papucsosok, vásárosok. Alakjainak néprajzi ihletettsége Tömörkényt idézi szeretetteljesen.

Kedvelt témája — grafika, linómonotípia — a szabadtéri játékok. Ennek művészi feldolgozása a hagyomány és a sajátos szegedi piktúra jegyeiből ötvöződik eggyé. Az előadásokra utaló linómonotípiái árnyalt színekkel és közérthető módon kardoskodnak a város szellemiségének meghatározása mellett.

Nagyvonalú, lényegre törő, ugyanakkor sok elismerést szerző ex librisei méltán szereztek művészetének európai rangot. Kiforrott, egyéni stílusa markánsan rajzolódik ki ezeken a munkákon és új tartalommal töltik meg a már-már elfelejtett metszőgrafikát.

Kopasz Márta gyűjteményes tárlata egy jeles művész emlékezetes bemutatkozása.

POLNER ZOLTÁN

...oga — a vála...

...ek, a jelölőgyűlések

...inek legfon-
...yűlési képvi-
...okratikus je-
...k alkalmával
...15-e és 31-e
...éseket a Ha-
...etékes bizott-
...tási szervek-
..., üzemekkel,
...együttműködve
...sek tulajdon-
...k, fontos po-
... a népfront
...osságot érintő
...émákról folyt-
...ben, valamint
...ő döntésekben
...en választásra
...r.

...yéről ...ntenek

...ényünk úgy
...sta demokrá-
... a jelölés jo-
... választók je-
...yen gyűlések
...ken, továbbá
...l, termelőszö-
...ságokban, hi-
...ben, valamint

akinek jelölésére szavazott a jelölőgyűlés, illetve jelölőgyűlések résztvevőinek legalább egyharmada, vagy ennél nagyobb hányada, és a jelölt nyilatkozott arról, hogy a jelölést elfogadta. Egy-egy jelölőgyűlés két vagy több jelöltet is állíthat. A választópolgárok elvitathatatlan joga, hogy a jelölőgyűlésen, amelyen nyilvános szavazással döntenek a jelöltről vagy jelöltekről, mérlegeljenek és — társadalmi igény esetén — két vagy több jelöltet is megszavazzanak, mondván: majd a szavazás napján titkos szavazással eldöntik, hogy végül is ki képviselje őket az országgyűlésben, vagy a helyi tanácsban.

Megfontolt mérlegeléssel

A most sorra kerülő választások előkészületei során tehát megnövekedett politikai, közéleti szerepet töltenek be a képviselői és tanácstagi jelölőgyűlések. Hiszen a szocialista demokráciát helyesen értelmezve, nemcsak több jog, hanem nagyobb felelősség is hárul a választópolgárok jelölőgyűléseire. Minden javaslatot tevő szervnek és állampolgárnak megfontoltan mérlegelnie kell javaslatát, és a jelölőgyűlések résztvevőinek is a közösség iránti lelkiismereti kérdés, hogy demokratikus jogokkal élve, valóban olyan jelöltet vagy jelölteket állítsanak, akik emberi magatartásuknál, képességüknél, tenni akarásuknál fogva a közösség, a választóik érdekében képesek dolgozni az

Kopasz Márta ex librise

485

Kopasz Márta

Körmöcbánya, 1945.

beszédeket. Erede
meg — Kassán, Kolozsvárott, Pozsonyb
ban, sőt Mexikóban is —, mégpedig ve
azonban kéziratban maradt, és csak mos

A szerzők közt olyan nevek szerepe
Oszkár, Komját Aladár, Lányi Sarolta,
zsef, Vámbéry Rusztem. Mind olyanok
bitangok"-nak bélyegzett meg, de akik
ben, igaz magyarok, hazájuktól távol
irodalom néhány kiemelkedő alkotása
vérkeringéséből. Kár, hogy csak most „

A kötetet a szerkesztőnek az emigrác
be, és a benne szereplő írók életrajzi a

Antológiák a háború eseményeiről

A *Magyar földön* című válogatás ol
talmazza, akik részt vettek hazánk fels
sültek. A tíz hosszabb-rövidebb elbeszél

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Könyvtáros
1975 - 9

Solymos Ida: Eskúminta. 1974. Magvető, 302 l. 25,50 Ft
Tóth Endre: Mindenért megfizettem. 1974. Szépirodalmi, 2

Kopasz Márta

1029

Kopasz Márta ex librise

; ez a sorstárs-
ja szomorú, a
rzését a beteg-
kísértő hangjai
nó humor ke-
nap sorai fe-
űségre lel, pél-
sakor:

a
úgása
gása
ndulása.

ı űzi el a sötét

llen

d
rtönét
szét

hagyjuk, nem

Tőled tanulta
Mintát adsz
Boldog város
magát becsül

Meskó-Póka ex librise

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kopasz Márta

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1972 DEC 31

Címünk: Szeged, [illegible]
Magyar Tanácsköztársaság útja 10. szám

1021

KOPASZ MÁRTA FAMETSZETE

150. évf
a Pet
szombat
rendezet
Operahá
Az ü
ben fog
Pál, a
ki Taná
tőfi Em
Aczél G
Központ
kára, K
fias Népfront Országos
nácsának elnöke, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai; Vályi Péter, a kormány elnökhelyettese.

A díszünnepséget Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke nyitotta meg, majd Illyés Gyula Kossuth-díjas költő emlékezett meg Petőfi Sándorról. Ezt követően Aczél György, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára mondott ünnepi beszédet.

Bevezetőben áttekintette, hogyan magyarázták Petőfi Sándor eszméit, állásfoglalásait népellenes, nemzetrontó céljaik leplezésére kezdetben a szabadságharc hóhérai, majd az 1867-es kiegyezést követően a királyi Magyarország hamis „prófétái", továbbá a Horthy-korszak pribékjei és szekértolói. *Pedig* 1945, a felszabadulás meghozta annak a lehetőségét, hogy beteljesítsük az 1848-as forradalom céljait, s egyben elvégezzük Petőfi hiteles értékelését. A felszabadulás után valóban sok történt, ennek érdekében. De az elismerés nem gyengítheti a tárgyilagosságot: a felszabadulás után is volt olyan időszak, amelyben a politikai torzulásokkal együtt torzult a Petőfi-kép is. *A szűkítő „lobogónk: Petőfi" felfogás átvetítette a kulturális életre a politikai élet akkori visszásságait, s ürügyként szolgált értékes hagyományok kirekesztésére.*

1956-ban pedig a forradalmár Petőfi neve történelmi ellenségeinek, az ellenforradalmároknak a zászlajára kerülhetett, azoknak, akik elégették a vörös zászlót, és

Megemlékezés Szegeden

Petőfi Sándor születésének százötvenedik évfordulója alkalmából tegnap délelőtt Szegeden, a Nemzeti Emlékcsarnokban emlékünnepséget rendeztek. *A nagy költő szobránál koszorút helyezett el a városi tanács, a Hazafias Népfront*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUN 25

Kopasz Márta grafikus

Csongrádmegyei Hírlap

„A ceglédi ősz"

Okos ötletnek tartjuk, hogy a mintegy évvel ezelőtt Cegléden megrendezett országos kisgrafikai kiállítás anyagát a Bartók Béla Művelődési Központ Kisgrafikai Barátok Köre Szegedre hozta, és lehetővé tette a megye tárlatlátogatói számára megtekintését. A zömmel ex libriseket bemutató anyag mellett jó néhány igen sikerült grafikai lapot is láthatunk, melyek közül *Kopasz* Márta és *Papp* György alkotásai méltóak a figyelemre. És még egy dolgot: bárki láthatja, hogy ezekben a kevéssé becsült alkotásokban mennyi részletszépség is rejlik, arról nem is szólva, hogy — sokszorosítóművészet lévén — mekkora hatással *lehet* és *van* a látáskultúra fejlesztésére. A kiállítást megnyitó dr. Dömötör János szavaiból éppen ennek *lényege* derült ki.

KEDD,
1974. JÚNIUS 25.

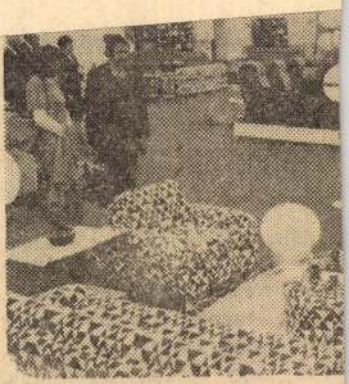

● **DOMUS-ÁRUHÁZ.** Az orszá
zési áruházát nyitották meg a
Károly körúton épült Domust.
tése százhárommillió forintba
res eladótere dús választékka
kön: Az új áruház egyik ela

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1975. DECEMBER 7., VASÁRNAP

Kopasz Márta grafikus

1021

Kopasz Márta metszetei

Terpszihoré

(A ceglédi kisgrafikai kiállításon bemutatott görög múzsák sorozatból.)

A SZEGEDEN ÉLŐ, alkotó Kopasz Márta drámai erejű, mégis lírai érzékenységű grafikáival tűnt ki legutóbb is *Cegléden, a II. országos kisgrafikai kiállításon.* Több összetartozó esemény kapcsolja egybe az Alföld két központját, így egyebek között az, hogy a szegedi munkásságú Tömörkény István Cegléden született. Amikor tehát Kopasz Márta Tömörkény István elmés mondásait kötetbe gyűjtött 1964-es kiadásának kísérő rajzait nézzük, vizsgáljuk, akkor joggal érezzük: e linóleummetszetek a nagy író gondolatait visszaszármaztatják Ceglédre. Ebben a szegedi Tömörkény István gimnázium gondozásában megjelent kiadványban olvashatjuk az intézmény névadójának híres megjegyzését: „Soha még aranyból és ezüstből, acélból és vasból nem csináltak olyan tisztességes eszközöket, mint a szántóvas és a kasza. Ez a világ legszebb kardja". Ugyanezen eszme mozgatta Vucsetics képzeletét „Kovácsoljunk ekét a kardokból" című szobrában. Kopasz Márta hozzájuk társulva *szuronyszüntető kalapácsot* rajzol, munkával helyettesíti a békétlenséget. E rajzait a Tömörkény István szakközépiskola hosszú ideig vezetése alatt álló grafikai szakkörének tagjai metszették. Bár a *Comité National de la Gravure Francaise* 1964-es összegező megállapításában eredeti grafikai műnek csak az a karc, metszet számít, melyet „teljes egészében egy és ugyanazon művész" alkot és kivitelez, ez többszörösen is eredeti mű, hiszen Mester és tanítványok nevelő, növelő találkozását, indítást rejt magában. Különben is, ez megtisztelő epizód Kopasz Márta életművében, amikor irodalmunkat szolgáló grafikai gyakorlatában megosztja közös munkában rajzi elképzeléseit a fiatalokkal.

Kopasz Márta művészetét még közelebbről megismerhetjük a *Szelesi Zoltán* szerkesztette, tavaly megjelent *minialbum* adataiból, mely metszeteit tartalmazza.

A HARMINCAS ÉVEKBEN Buday György által elindított *„helyi fametsző kultúra hagyományait a mai szegedi grafika számára, Kopasz Márta közvetítette"* — mint az előszó is rámutat. — 1938-ban volt első szegedi tárlata, ekkor nyert plakátjával az akkor induló szabadtéri játékok pályázatát. A földgömbbel jelzett Európa térképén a szegedi dóm jelenik meg Ádám és Lucifer alakjával, mintegy invitálva egy egész világrész közönségét. Napjaink kulturális gyakorlata lett hajdani Kopasz Márta-plakátból, a vonallal kifejezett város szeretet általános gonddá és sikerré terebélyesült.

Művésztanárként dolgozott a Szegedi Tanárképző Főiskolán és a Tömörkény István művészeti gimnáziumban, rendszeres fejlődését a nemzetközi elismerés is fémjelezte. Sikerrel szerepelt Budapest, Berlin, Krakkó, Nancy, Lipcse, Párizs, Cannes, Varsó kiállítótermeiben, 1967-ben a III. *Malborki Ex libris biennálén bronzérmet* nyert.

Kiváló linóleum- és fametsző. Minden lapját biztos rajztudás és a modell iránti érzékenység, felfedező öröm jellemzi, harmonizált arányrend. Dürer, Hokusai mesterművein ben a vonal, nála *a folt dominál.* Része van abban, hogy a műfaj eredeti *kézművesi* szintjét a mi századunk szegedi környezetének inspiratív megőrökítésével *képzőművészeti rangra* emelte önálló törvényekkel. *Schedel* 1493-as világkrónikájának 2000 fametszetét száz segéd készítette, Kopasz Márta szuverén: a világ ősi és új jelenségeit a saját ösvényén szólaltatja meg a fekete-fehér színekre osztott mezőben.

FÁRADHATATLAN. A felszabadulás után készült első tankönyvek illusztrátorai között találjuk *Bencze László* és *Vinkler László* társaságában. Rendkívül igényes az a tizenhat grafikai lapja, mely az 1969-ben kiadott *„Szöged hírös város"* című kötetben található.

Ami Kopasz Márta 1974-es minialbumának metszeteit illeti, bennük tárgyilagosan mérhetjük szellemiségének, rajzi fantáziájának töretlen fejlődését, termő állandóságát. Úgy igaz, ahogy önmagáról vall: *„Szimbolikusak az alkotásaim, ám a szimbolikus elemek világosak, közérthetőek".* E kötet tömör lányfejei, asszonyarcai, Ortutay Gyula könyveibe rótt pülő madarai, IV. Béla lovas alakját idéző formái, egyetemi városkapuja, barokk emblémája, harsonásai, dorozsmai szélmalmának virághosszabbításai, Szent Györgye és városképe egyszerre jelképezi Szeged és a világ gondolati, cselekvő történéseit, melyet ex librisekben, a szegedi városháza napvirágjával és fagömbjeivel perget le.

ÖRÖMMEL ÜDVÖZÖLTÜK nemrégen lapunkban a görög múzsákról rajzolt sorozatát a ceglédi kisgrafikai kiállításon. Reméljük, hogy Kopasz Márta művei egyre intenzívebben szerepelnek a jövőben Pest megye más helyein is.

Losonci Miklós

1975. DECEMBER 7., VASÁRNAP

A rádió és televízió műsora

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ

5.55: Rákóczi-induló. 6.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 6.10—7.20: Kellemes vasárnapot! Közben: 6.45: Műsorismertetés. A mai nap kulturális programjából. Körzeti időjárásjelentés. 7.20: Múzeumi műsorok. 7.23: Hétköznapok formái. Rab Nóra műsora. 7.54: A Közönségszolgálat tájékoztatója. 8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 8.05: Külpolitikai negyedóra. 8.20: Hallgatóink figyelmébe! 8.21: Az MRT gyermekkórusa romantikus műveket énekel. 8.32: Régi magyar dalok és táncok. 8.47: Reklám. 8.50: Először a rádió mikrofonja előtt. Az Ifjúsági Rádió műsora. 9.50: Óvodások dalkincse. Műdalok. 10.00: Hírek. Időjárásjelentés. 10.03: Szerkesztői üzenetek. 10.13: Zeneműkari muzsika. 11.04: Zenés reklámkurmix. 11.14: Vasárnapi koktél. 12.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 12.10: Édes anyanyelvünk. 13.00: Egy korty tenger. Fekete Gyula írása. 13.10: Jó ebédhez szól a nóta. 13.50: Rádiólexikon. 14.20: Mozart: A-dúr klarinétötös. 14.49: Matkó István aktuális gazdasági jegyzete. 15.00: Hírek. Időjárásjelentés. 15.08: László Margit és Ilosfalvy Róbert operettfelvételeiből. 15.34: Daloló, muzsikáló tájak. Hegyalja. 15.50: Colomboi levél. 16.00: „Rám tekint, pártfogón e század . . .” József Attila-est közvetítése Érsekújvárról és Prágából. 16.58: Hallgatóink figyelmébe! 17.00: Hírek. Időjárásjelentés. 17.05: Bellini-hangverseny. 18.04: Grabócz Miklós népdalfeldolgozásaiból. 18.28: Hallgatóink figyelmébe! 18.30: Hírek. Időjárásjelentés. 18.40: Sporthírek. Totó. 18.45: A Lokomotív GT együttes műsorából. 19.04: Új lemezeinkből. Csajkovszkij: V. szimfónia. 19.54: Remekírók — remekművek. Anyegin. Puskin elbeszélő költeményének rádióváltozata. I. 20.44: A zongoraművészet első aranykora. 21.30: Dzsesszfelvételekből. 22.00: Hírek. Időjárásjelentés. 22.10: Sporthírek. Totó. 22.20: Vujicsics Tihamér: Kurucok emlékezete — kantáta. 22.33: A gyöntatószék. Rádiómonológ. 23.08: Klasszikus operettrészletek. 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. 0.10: Éji zene.

PETŐFI RÁDIÓ

6.58: Hallgatóink figyelmébe! 7.00: A református egyház félórája. 7.30: Orgonamuzsika. 8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 8.05: Miska bácsi lemezesládája. 8.30: Hírek. 8.33: Mit hallunk? Érdekességek a jövő hét műsorából. 9.03: Új lemezeinkből. 9.35: Örökzöld dallamok. 10.30: Hírek. 10.33: Békési kaleidoszkóp. 11.40: Tihanyi és Kelemen. Két arckép a sport világából. 12.30: Hírek. 12.33: Népszerű kórusmuzsika. 12.51: Az Ifjúsági Rádió műsora. 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. 14.00: Táskarádió. 15.00: Vita a Fővárosi Művelődési Ház és a Hazafias Népfront Budapesti Bizottságának filmfórumán. 15.30: Hírek. 15.33: Zenekari muzsika. 16.03: A vasárnap sportja. Totó. 16.40: Filmzene. 16.55: Reklám. 17.00: Ötórai tea. Közben: 17.30: Hírek. 18.00: Mit üzen a rádió? 18.35: Nótakedvelőknek. 19.20: Jó estét, gyerekek! 19.30: Hírek. 19.33: Sporthírek. Totó. 19.38: Kritikusok fóruma. 19.48: A Rádió Dalszínháza. A mosoly országa. Lehár Ferenc operettje — két színben. Közben: 20.37: Mikrofon előtt az irodalmi szerkesztő. Bárdos Pál műsora. 21.50: „Játszani is engedd.” Boldizsár Iván írása. 22.00: Bizet operáiból. 22.30: Hírek. 22.33: Johnny Halliday és France Gall énekel. 23.10: Zenekari muzsika. 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. 0.10: Műsorzárás.

TELEVÍZIÓ

8.28: Felsőfokú matematika. Függvényvizsgálat a deriváltak alkalmazásával. 9.00: Sprechen Sie Deutsch? Német nyelvtanfolyam. 9.25: En Francais. Francia nyelvtanfolyam. 9.40: Foxi Maxi kalandjai. Amerikai rajzfilmsorozat. 10.05: Ki játszik ilyet? Kétértelmű szavak. 10.25: Moszkva gyerekeknek. 10.45: Az állatvilág titkai. Amerikai filmsorozat. X. rész: Az anya fontos szerepe. 11.10: Leonard Bernstein a muzsikáról. A párizsi út. Hangverseny fiataloknak. 15.08: Kérem a következőt! Magyar rajzfilmsorozat. Tessék engem békén hagyni. 15.25: Pedagógusok fóruma. 16.00: Mánndli majd megoldja. Magyarul beszélő NSZK—svájci tv-filmsorozat. I. rész: A te szerető Karlod. 16.25: Balthazár professzor. Jugoszláv rajzfilmsorozat. I. rész: A cipő feltalálója. 16.35: Bagdadi nők 1975. Riportfilm. 16.55: Reklámműsor. 17.05: Delta. 17.30: Riportfilm Lengyelországról. 18.05: Műsorainkat ajánljuk! 18.30: Reklámműsor. 18.35: A Közönségszolgálat tájékoztatója. 18.40: Esti mese. 19.00: A Hét. 20.00: Hírek. 20.05: Vivát Benyovszky! Tévéfilmsorozat. VII. rész: A strázsamester. 21.05: Tarábulusztól Tuniszig. Dokumentumfilm. 21.30: Hírek. 21.35: Telesport. 1. Modern gimnasztika Intervíziós Kupa. II. nap. Közvetítés Halleből, felvételről. 2. Sporthírek.

Ma 15.25-kor a tv-ben:

Pedagógusok fóruma

Kazal János szerkesztő elsőként arról a tanácskozásról számolt be lapunk olvasói tájékoztatására, amelyet az *Országos Pedagógiai Intézetben rendeztek* december 3-án és 4-én.

— *Mi volt az értekezlet témája?*

— A napirenden *tankönyvmetodikai* kérdések szerepeltek, s ennek kapcsán rendeztünk mi stúdióbeszélgetést, amin részt vett *dr. Kontra György, dr. Kiss Árpád* és a Tankönyvkiadó részéről *Hinara Sándor*. A kérdés az, hogy *milyenek lesznek a jövő tankönyvei*, mivel a tanácskozás megállapította, hogy a tankönyvek napjainkban *funkcióváltozáson* mennek keresztül.

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ

4.25—7.59: Jó reggelt! A Kossuth rádió reggeli műsora. 8.00: Hírek. Időjárásjelentés. 8.05: Műsorismertetés. 8.20: A mai nap kulturális programjából. 8.25: Mit üzen a rádió? 9.00: A hét zeneműve. Bartók: 1. vonósnégyes. 9.30: Képes Géza versei. 9.40: Mit játsszunk, lányok? Óvodások műsora. 10.00: Hírek. Időjárásjelentés. 10.05—10.30: Iskolarádió. 10.30: Bioritmus. Sárkány Mária műsora. 10.50: Schumann-művek. 11.29: Lehel kürtje. Hollós Korvin Lajos emlékezete. 12.00: Déli Krónika. 12.20: Ki nyer ma? 12.30: Reklám. 12.35: Tánczenei koktél. 13.20: Válaszolunk hallgatóinknak. 13.35: A magyar rádió népi zenekara játszik. 14.00: Közönségkedési műsor kicsiknek. 14.30: A MEDOSZ Művészegyüttes központi énekkara énekel. 14.37: Wagner: A walkür. — Jelenet a II. felvonásból. 15.00: Hírek. Időjárásjelentés. 15.10: Édes anyanyelvünk. 15.15: Népdalgyűjtő úton Bartók Béla nyomában. 15.35: Bach: 202. „Megnyugvást” kantáta. 15.58: Hallgatóink figyelmébe! 16.00: A világgazdaság hírei. 16.05: Munkásakadémia. Világablak. Halál és halhatatlanság. 16.35: Éva. Részletek Lehár Ferenc—Gábor Andor operettjéből. 17.00: Hírek. Időjárásjelentés. 17.05: Lipovecz Iván műsora. 17.35: Lemezek közt válogatva. Zsoldos Péter műsora. 18.05: Verdi műveltségi verseny. 18.25: Új könyvek. 18.28: Hallgatóink figyelmébe! 18.30: Esti Magazin. 19.15: BUÉK 1975! A Rádió Kabarészínháza humorfesztiváljának gálaestje a 6-os stúdióból. 21.30: Mikrolánc. Petress István műsora. 22.00: Hírek. Időjárásjelentés. 22.15: Sporthírek. 22.20: Tíz perc külpolitika. 22.30: A Bécsi Filharmonikus Zenekar hangversenye. 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. 0.10: Ihász Gábor táncdalaiból.

PETŐFI RÁDIÓ

4.25—7.59: A Petőfi rádió reggeli zenés műsora. 8.00: Hírek. Időjárásjelentés. 8.05: A Honvédelmi Minisztérium központi fúvószenekara játszik. 8.30: Hírek. 8.33: Csajkovszkij operáiból. 9.00: Nóták. 9.30: Hírek. 9.33: Sárosi Katalin énekel, a Stúdió 11 játszik. 10.00—12.00: A zene hullámhosszán. 12.00: Fényes Szabolcs operettjeiből. 12.30: Hírek. 12.33: Két város, két regény. Józsa Péter jegyzete. 12.50: Hangszerszólók. 13.30: Hírek. 13.33: Régi kórusmuzsika. 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. 14.00—17.00: Kettőtől ötig . . . A rádió kívánságműsora. 17.00: Az Ifjúsági Rádió órája. 18.00: Bontás vagy engedély? Riporter: Szabó Orsolya. 18.30: Hírek. 18.33: Egy rádiós naplójából. 19.50: Reklám. 19.55: Jó estét, gyerekek! 20.00: Én és a társadalom. Gerencsér Ferenc műsora. 20.30: Hírek. 20.33: Ifjú Zenebarátok Híradója. 20.53: Zenei rejtvény fiataloknak. 21.03: A Rádió Dalszínháza. Hét pofon. Zenés játék — hét részben. I. rész. 21.37: A Bergendy és az Illés együttes koncertje. 22.30: Hírek. 22.35: Percről percre derű. Szalay Károly összeállítása. 23.00: Népdalok, néptáncok. 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. 0.10: Műsorzárás.

TELEVÍZIÓ

17.23: Hírek.

17.30: VÁC 900 ÉVES. RIPORTMŰSOR.

18.45: Esti mese. 18.55: Lengyel tájak. Dok.-film. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Legenda a vonaton. Magyar film. 21.20: Tagjainak száma négymillió. Dok.-film. 21.35: Tanácskozik a szakszervezetek XXIII. kongresszusa. 22.35: Tv-híradó, 2.

PEST MEGYEI HÍRLAP
a Magyar Szocialista Munkáspárt Pest megyei Bizottsága és a Pest megyei Tanács lapja.
Főszerkesztő:
DR. LÖKÖS ZOLTÁN
Főszerkesztő-helyettes:
SÁGI AGNES
Szerkesztőség:
Postacím: 1951 Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. II. em.
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat.
Felelős kiadó:
CSOLLÁNY FERENC
Kiadóhivatal:
VIII., Blaha Lujza tér 3.
Postacím: 1951 Budapest.
A szerkesztőség és a kiadóhivatal központi telefonja:
343—190 142—220.
Titkárság: 140—447.
Előállítja: Szikra Lapnyomda, Budapest.
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI) Budapest V., József nádor tér 1. Távbeszélő: 180—850. Postacím: Posta Központi Hírlap Iroda. 1900 Budapest.
Előfizetési díj havonta 20 forint.
ÍNDEX: 25 064

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 JUN 2
Csongrádmegyei Hirlap
Kopasz Márta
1021

KOPASZ MÁRTA: ENTERPÉ II.

VASÁRNAP,
1974. JÚNIUS 2.

többet jelent egy belsőépítész számára. Különösen, ha fiatal, mint én.

SZABÓ ENDRE

— *Milyen eszközökkel alkot?* — kérdem.

— A grafika meghatározó szerepet tölt be munkásságomban — válaszolja. — Szívesen alkalmazom a sokszorosító grafikát, a linó-, a fa- és az ólommetszetet, valamint a réz- és az alumíniumkarcot. Az alkalmi grafikákban és az exlibrisekben is törekszem kifejezni a szűkebb és a tágabb környezet létét. De másba is kezdtem: domborműveket is faragok, montázsokat, és több négyzetméter nagyságú mozaikalkotásokat is összeállítok.

— *Mit jelent Makó, a művész számára?*

— Nyugodt alkotási feltételeket nyújt a művésztelep. Hadd tegyem hozzá, hogy gyúttal jól szolgálja a kölönös tájékozódást, s a iráti közeledést és együttműködést is. Kezdettől fogva éreztük a város vezetőiek gondoskodását, és az itt 5 emberek szeretetét. Vamennyiünk nevében ondhatom: nagyon köszönk ezt a makóiaknak!

MARY GYÖRGY

Gondolatmorzsák

Az embernek nehéz a boldogságot önmagában megtalálni, de másutt megtalálni egyenesen lehetetlen.

(Chamfort)

*

Mindaz, amit az ember a saját védelmében alkot, pusztulással fenyegeti.

(Robert Sheckley)

*

Azok az emberek, akik nem tudnak szépen megöregedni, annak idején nem akartak fiatalok lenni.

(Marc Chagall)

*

Negyvenéves kortól a férfiak már főleg a szokásaikat védelmezik és illstájukon a feleségnek megvan ugyan a száma, de ez nem az első szám.

(George Meredith)

*

A házasság olyan könyv, amelynek első fejezete szintiszta költészet, az összes további fejezet azonban — lapos próza.

(Beverly Nichols)

*

... olyan nőt vegyél feleségül, akit a barátodnak választanál, ha férfi lenne.

(J. Juberrt)

*

Ha boldog a házasságod, bátran elmondhatod: végre valami boldogság a boldogtalanságban.

(J. Petain)

*

A feleség jellembeli fogyatékosságait vagy ki kell írtani, vagy el kell tűrni. Az első esetben a feleséged lesz jobb, a másodikban te magad.

(Warron)

Pestmegyei Hírlap

1973 SEP 2

Kopasz Márta grafikus

1021

Leány olajoskorsóval

Kopasz Márta metszete

A kisgrafika egyik Európa-hírű mestereként tartja számon a képzőművészeti értékelés Kopasz Mártát, kinek itt bemutatjuk metszetét, melyet nemrégiben vásárolt meg a Nemzeti Galéria, a múzeumok grafikai anyagához. Ez az alkotás egyébként kitűnő példa arra is, hogy mai életünk, az erőteljes iparosodás világa is miként oldódhat föl sokszor áttételes művészi ábrázolásokban, miként ragadhatja meg a művészi alkotóerőt. A metszet ugyanis a hazai olajtermelésnek állít jelképes emléket: a Démétért jelképező földanya ontja az olajat Szeged alatt, s fölötte frízként a táj jellegzetes épületei.

Kopasz Márta kiforrott egyéni stílusú művész. Töredezett vonalú, historikus ihletettségű, erős folthatásokra épülő grafikák jellemzőek alkotótevékenységére, s a kisgrafika sajátos ágának, az ex libris kultúrának továbbfejlesztése, amellyel számos nemzetközi kiállításon is sikert aratott, elismerést szerzett. Most örömmel mutatjuk be őt lapunkban is.

SZAKSZERVEZETEK LAPJA
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 25
Telefon: 138-068, 337-738, 340-728

Heti jogi tanácsok

Hogyan használhatják a közös tulajdonban levő ingatlant a tulajdonostársak?

Olvasóink panaszaiból, de egyéb úton szerzett tapasztalatokból is tudjuk, hogy éppen úgy, mint ahogy a társbérletnél, ugyanúgy a közös tulajdonú ingatlannál is a használat kérdésében sok a vita. Pedig kis megértéssel, belátással a nézeteltérések kiküszöbölhetők lennének. Ehhez azonban mindegyik tulajdonostárs részéről a másikkal szemben több jóindulatra van szükség.

Olvastunk olyan levelet, hogy az egyik tulajdonostárs megtiltotta a másiknak, hogy az ablaka előtt járjon el, holott a kapu másként nem közelíthető meg. Persze, elképzelhető olyan eset is, hogy ez a tiltakozás jogos. Gondolunk itt olyan esetre, amit egy másik levelírónk írt. Őt ugyanis az zavarja, hogy tulajdonostársa, aki fuvaros foglalkozású, lovas kocsijával azt az utat használja, amelyen a házban lakó gyalogosok közlekednek. Az az út pedig a panaszos ablaka előtt halad el, és így a fuvaros hajnalban és késő este is lovas kocsijával ott hajt el, ami zavarja a szomszéd nyugalmát.

Ha a fuvaros lakása, illetve istállója az ő általa használt helyiségek felől könnyebben és rövidebb úton megközelíthető, csupán egy másik bejárati ajtót kellene vágni a kerítésen, akkor, véleményünk szerint — megegyezés hiányában — megvan rá a mód, hogy a jogaiban megzavart tulajdonostárs bírósághoz forduljon, és a birtokháborítás megszüntetésével egyidejűleg kérje a bíróságot, hogy kötelezze a tulajdonostársat saját költségén való bejárati ajtó megnyitására. Természetesen az összes körülményeket gondosan kell mérlegelni, és az építési szabályokat is be kell tartani.

Polgári Törvénykönyvünk nagyon világosan meghatározza a közös tulajdon használatának szabályait. E szerint a tulajdonostársak mindegyike jogosult a dolog birtoklására és használatára. E jogot azonban az egyik tulajdonostárs sem gyakorolhatja a többiek jogainak és a dologhoz fűződő törvényes érdekeinek sérelmére. Hiába a sok jó szabály, ha az emberek között nincs megértés, hiányzik belőlük az együttműködésre való törekvés. Azt is írták már levélíróink, hogy hiába állapodtak meg a tulajdonostársak az ingatlan használatának a kérdésében — éppen a mi tanácsaink alapján —, mert ha az egyik fél nem teljesíti szerződési kötelezettségét, a megegyezés csak írott malaszt marad. Ez is igaz, és itt újból csak a jogszabályra tudunk hivatkozni, mert eszerint a felek a szerződés teljesítésében együttműködni kötelesek, mégpedig úgy kell eljárniuk, ahogy az adott helyzetben általában elvárható. A szerződésszegő felet, illetve azt, aki a szocialista együttélés szabályait megsérti, a közös tulajdon használatára vonatkozó rendelkezéseket semmibe veszi, a tanács, illetve a bíróság útján lehet kötelezni a szerződés, a szabályok betartására.

Rövid kérdés — rövid felelet.

U. A., Nagykőrös.

A háztartási vagyonközösségbe nem számítható bele a szülők azon ingóságai, amelyeket a gyerekeknek adtak kölcsönbe.

F. A., Dabas.

A vállalati kollektív szerződés előírhatja, hogy a nyugdíjba menő dolgozót bizonyos jutalom megilleti. Ez a vállalatok, tsz-ek tehetőségeitől függ.

N. J., Inárcs.

Arra a panaszára, hogy nem kapta a családi pótlékot, és a baleseti járadék közötti különbözetet, megkeresésünkre a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság 252—53 430. sz. alatt közölte, hogy ez év augusztustól utalják az előleget, családi pótlékot, és kiutalták a 8000 forint baleseti járadék közti különbözetet is. A végleges nyugdíj megállapítása a budapesti Társadalombiztosítási Igazgatóság hatáskörébe tartozik, és így az azzal kapcsolatos problémájával oda forduljon.

Cs. I., Monor.

A jogszabály szerint csak arra az időtartamra folyósítható a gyermekgondozási segély, amely alatt a dolgozó nő munkabérben nem részesül. és

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 JUN 20 21

Délmagyarország (Szeged)

Kopasz Márta grafikai kiállítása

1021

Ajándék a városnak

Ács S. Sándor felvétele

Kopasz Márta grafikusművész Szeged városának ajándékozta új, *Múzsák* című, öt lapból álló grafikai sorozatát. A művész ajándékát nyáron, kiállításon ismerheti meg a közönség. A zene, a tánc, a világmindenség, a történelem, a szerelem múzsáit ábrázoló lapok közül fényképünkön a *Terpsychoré — a tánc múzsája* című alkotást mutatjuk be.

szerelő és kovács szakmunkásokat keres felvételre. Jelentkezés a tsz központjában.

A BUDAPESTI Mezőgazdasági Gépgyár MAKÓI GYÁRA állandó munkára felvesz szerszámlakatos, géplakatos, esztergályos, ívhegesztő és festő-mázoló szakmunkásokat, továbbá magasnyomású olajtüzelésű kazánhoz vizsgázott kazánfűtőket. Jelentkezés: munkanapokon 7—12 óra között a gyár üzemgazdasági

Felvétel esetén bölcsődei és óvodai ellátást biztosítunk. Jelentkezés: Szeged, Budapesti út 1. Munkaügyi csoport.

Értelmiségi férfi megismerkedne házasság céljából magas, független növel 38 évesig. — „Nyár 6085" jeligére a Sajtóházba.

---

172 cm magas, értelmiségi fiatalember házasság céljából megismerkedne csinos és intelligens lánnyal 30 évesig. „Jó megjelenés 6015" jeligére a Sajtóházba.

---

168 cm magas, 45 éves technikus, házsal és jelentős egyéb anyagiakkal megismerkedne jó alakú, vagyontalan 30—36 év közötti lánnyal vagy elvált asszonnyal házasság céljából. „Tavasz 149 595" jeligére levelet a szegedi Hirdetőbe.

---

26 éves, 171 cm, szőke, hosszú hajú, csinosnak mondott, érettségizett, természetkedvelő leány megismerkedne házasság céljából. magas, intelligens, komoly életfelfogású férfival, 35 évesig. Fényképes levelek előnyben. „Őszinteség 250 439" jeligére a Hirdetőbe.

---

28 éves, érettségizett, adminisztrátor lány megismerkedne házasság céljából 30—35 éves férfival. „Megbecsülés — 250 434" jeligére a Hirdetőbe.

---

27 éves, 167 magas, barna, érettségizett, zene- és természetszerető nő, komoly gondolkodású férfi ismeretségét keresi házasság céljából. Kb. 35 évesig. Fényképes levelek előnyben. — „Megbecsülés 250 438" jeligére a Hirdetőbe.

EGYÉB

A Kender-, Juta- és Textilipar nagyhalászi (Szabolcs-Szatmár megyei) zsákgyárába gyáregységi főmérnököt keres. Lakást biztosítunk. További felvilágosítást a vállalat személyzeti osztálya ad. (Budapest, XIII., Váci út 189.). Levélcím: 1393. Budapest, Postafiók 301. Telefon: 296-009). x

Garázsbérletet keresek rövid leírás és ármegjelöléssel. „Marx tér környékén 250 382" jeligére a Hirdetőbe. x

Bőrkabátok alakítása, javítása, vízhatlan bőrpuhító festéssel, fekete zakók újrafestése szakszerűen készül 50 éve fennálló műhelyemben. Csordás bőrruhakészítő mesternél, Szent Miklós u. 7. x

Diákokat keresek kertem rendbehozására, bér, vagy tengerparti nyaralás. „Opátia 6037" jeligére a Sajtóházba.

Esztergályos nagy gyakorlattal kisiparosnál munkát vállalna. „Pontos 6073" jeligére a Sajtóházba.

Két idegen nyelvet — (orosz—német) középfokon beszélő fiatal nő, egyetemi végzettséggel állást keres kizárólag Szegeden, augusztus 1-től. „Irodalmi nyelv — 6071" jeligére fizetés és munkaterület megjelölésével a Sajtóházba.

Etilén (Nylon) tasakos csomagolást és tasakkészítést vállalok. „Kisiparos 6063" jeligére a Sajtóházba.

Női fodrászüzlet berendezéssel betegség miatt eladó. „20 négyzetméter 6062" jeligére a Sajtóházba.

Női fodrász elhelyezkedne. „Belváros 5962" jeligére a Sajtóházba.

Barkácsműhelynek helyiséget bérelnék Tarján környékén. „Hobbi 6031" jeligére a Sajtóházba.

Francia bulldog kölyökkutyák eladók. Hódmezővásárhely, Malom u. 26. sz. Dezső.

Ablaktisztítást, takarítást, nagyon tisztán, 7 forintért vállalok. Szeged, Postafiók 205.

Fekvőbeteg bácsi mellé ápolót keresünk. Újszeged, Asztalos u. 11.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS

1973 AUG

1021

Kopasz Márta ex librise

az izgalmas kérdésekre keresi a válaokat, miközben azt vizsgálja, hogy a chnikai civilizáció, a technika és a ltúra viszonya milyen módon alakul kapitalista, illetve a szocialista társalom viszonyai között.

Varsányi Klára

T MŰVEK

n elmélete. 1972. Gondolat
ságai. 1972. Akadémiai
(Szerk. Fodor István) 1972. Gondolat
ondolat
izmus felé. 1972. Magvető
'2. Magvető

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 AUG
TISZATÁJ

Kopacz Mária
1021

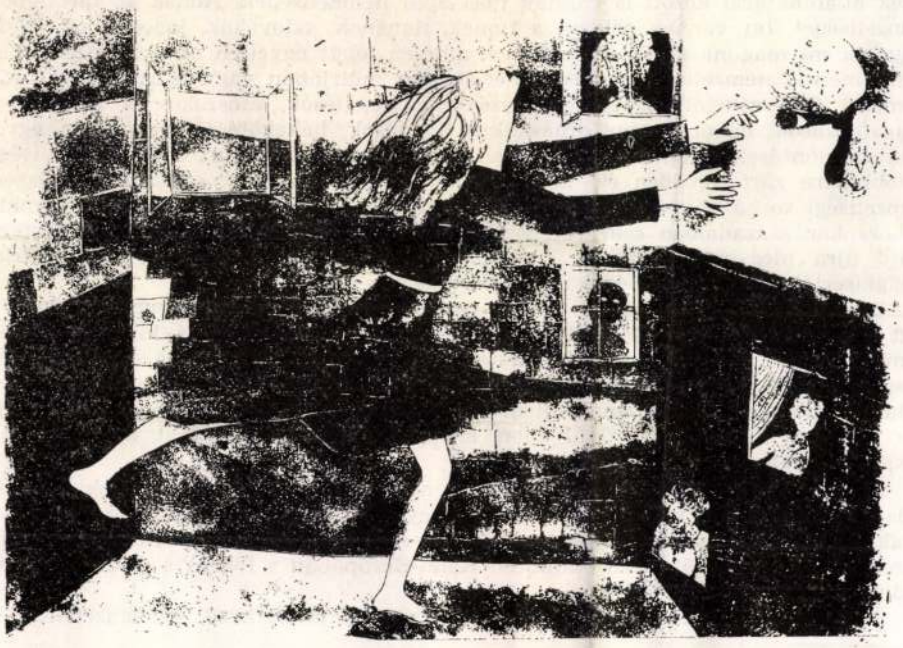

KOPACZ MÁRIA GRAFIKÁJA

állam vagy egy sajátos államalakulat keretei

Elvileg tehát: nemzet nélkül nem lehet
elvileg sem áll. Mert: élnek Európában nem
vagy országhatáraikon kívül rekedt vagy rekes
tott népcsoportjaik (spanyolok, franciák, hollai
szok). A másik oldalon viszont olyan népeket
rendelkeznek bár, de jelentős tömegű népcsopo
országokban — kisebbségben élnek, ott nemz
Európa múltjában egy sem akad, és jelenében
egészében átfogó nemzetállamban vagy országában ne élne, vagy ne élt volna más ajkú nemzetiség. A viszonyokat tovább bonyolítja, hogy a nemzetiségeket adó nemzetek államhatárai között is vannak más ajkú nemzetiségek. Adnak is, tartanak is nemzetiséget. Így vannak például a finnek, románok, szlovákok, jugoszlávok, és így vagyunk mi magunk is. Földrészünknek nincsen tehát egyetlen olyan nemzete, népe sem, amely a nemzetiségi kérdés terhét-gondját múltjában vagy jelenében ne tudná felmérni és érzékelni. Békés telepítések és települések, erőszakos és mesterséges beavatkozások, háborús vagy dinasztikus hódítások, békekötések, paktumok, egyezmények, döntések eredményeként váltak vagy választódtak le az egyes nemzetiségek a többnyire zárt tömbben élő néptörzseikről, illetve kerültek etnikumok egészével nemzetiségi sorba. A telepítési akciók éppúgy, mint a spontán települési folyamatok a középkor századaiban sem voltak ismeretlenek. Változó arányokban, szünetelve, majd újra meg-megindulva, a legutóbbi ki- és áttelepítések fájdalmas aktusáig végigkísérték az európai népek egész történetét.

Bizonyításra az sem szorul, hogy a nemzetet alkotó nép (etnikum) élt és létezett a tőkés rend kibontakozását megelőző feudális századokban is, hiszen a későbbi nemzeti eszme, jóllehet gazdasági-társadalmi szükséglet hívta életre, nem építhetett a semmire. És laktak, éltek egy-egy ország határai között az állam jellegét meghatározó uralkodó etnikumon kívül más ajkú népek (nemzetiségek) is. Mégis: a kérdés, abban a formájában és súlyában, ahogyan ma előttünk állhat, a kapitalizálódás, a kapitalizmus korának gyermeke.

A nemzetiségi kérdés Európa egyik, ha nem is alapvető, de mindenképpen megoldásra váró kérdése még ma is. Érthető, hogy még inkább az volt 125 évvel ezelőtt, amikor a nemzeti eszme a tőkés rend felfelé ívelő pályáján fénykorának csúcsaihoz közelített. A rendkívül tarka etnikumu Kelet-Európában s főként a Duna völgyében pedig valóságos sorskérdéssé vált.

A Duna-táj egyik tekintélyes középkori múlttal rendelkező, soknemzetiségű or-

1849. július 28-án, 125 évvel ezelőtt szavazták meg a nemzetiségi törvényt Szegeden.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1971 OKT 10

Kopasz Márta

7021

KOPASZ MÁRTA GRAFIKÁJA

...teteje. A
...en" munká
...ca, hangos
...buszba le
...bejtuni. A
...szanak a s
...faragatlan,
...és így tov
...korú gyerr
...csira. Ők
...felnőttek úgy lesodorják az ajtóból
...őket, hogy sajog belé a testük.
Nesze neked, udvariasság!

9 ÓRA

Hetipiac van, még zsúfoltabb a vá-

...nek?...

16 ÓRA

Az asszony me
ból. „*Szervusz, s*
férjnek, megtörli

A modern tudomány
és technika lexikona

Kvazár

1963-ban fedezték fel az első olyan rádióforrást, amely csillagszerű. Ennek a csillagszerű rádióforrásnak angol nevéből (qasistellar radio sources) képezték a kvazár (qasar) szót.

Amikor felfedezték az első rádiócsillagokat, kicsi volt ahhoz a rádiótávcsövek felbontóképessége, hogy a bemért helyen optikailag is megfigyelhető csillagok, galaxisok valamelyikével azonosítsák a rádióforrást. A rádiócsillagok helyét 1962-től tudják pontosabban meghatározni, amikor is először használták fel a holdfedést; ha a Hold korongja eléri a rádióforrás helyét, akkor a sugárzás hirtelen megszünik. A pontos helymeghatározást a nagyobb átmérőjű rádiótávcsövek is elősegítettek. Így a 60-as években sok rádióforrást sikerült azonosítani optikai távcsövön is látható égitesttel. Ezek egy része a Tejút-rendszerhez tartozó csillagmaradványnak bizonyult, mások távolabbi galaxissal estek egybe, végül sok esetben egy csillagnak látszó, pontszerű, kék fényű objektumot pillantottak meg. Ezeket nevezték el csillagszerű rádióforrásoknak, kvazároknak.

Keletkezésükről viszonylag keveset tudunk. Abban általában egyetértenek, hogy mintegy 8—9 milliárd évvel ezelőtt keletkeztek, amikor a galaxisok is kialakultak.

Abszolút fényességük a megfigyelhető Universumban a legnagyobb. Az elsőként felfedezett kvazár, a 30 273, egybilliószorta fényesebb a Napnál.

Kopasz Márta

grafikus művész

„Szeged világa" címmel vasárnap nyílt meg a IV. országos kisgrafikai kiállítás melyen a művész metszetei szerepelnek.

Honti Katalin: Grafikai kiállítások Szegeden.
Csongrád Megyei Hírlap, 1977. júl. 15.

Kopasz Mária

Müve szerepel a "agyar Grafika 1978.

c.kiállitáson

Magyar Nemzeti Galéria,1979.február

-katalógus a könyvtárban-

Kopasz Márta, grafikus

Szegeden az elmúlt héten megnyílt a 13.-dél-alföldi tárlat, melyen szerepel a művész műve.

Pohner Zoltán: Dél-alföldi festő egyéniségek tárlata.

Csongrád Megyei Hírlap, 1948. jún. 4.

Kopasz Márta

grafikusmű-én

Számáninfikus jegyekkel és erővel a 120 fott
műrei a Karácsonyi Tárlaton szerepelen.

TV Híradó
1979 dec. 11.

Kopasz Márta

nő/Csinszka/ c grafikája szerepelt az Ady kép

c. tárlaton a Petőfi Irodalmi Muzeumban.

Magyar Hirlap 1977-28o-6

Hegyi:Tetszetős Ady kép

Kopasz Márta, grafikus

L.:Lóránt János

Tandi Lajos:Kiállitási mérleg 91-93.

Tiszatáj,Szeged,1977.október XXX11/1o.

1021
IFJUSÁG
KÖNYVTÁR
SZÓLNOK
TÁNC
729
3

...ket. Tízéves korukban már teljes biztonsággal kezelik a lexikon...
kézikönyvtár könyveit. A felsős napközis csoportokkal...
gozunk fel, például a magyar nyelv és irod...
közli a napközis nevelővel, melyik tantárg...
amelyek tárgyalását az előírt óraszám nem t...
A megadott témák feldolgozásáról ütemterv...
továbbiakban a tanulók aktivitására táma...
Amikor már az anyagot összegyűjtötték, csopo...
megadott témát. A feldolgozás módja mindig...
hogy szinte egyénenként bontakoztathassák ki...
ezért tudtuk elérni, hogy minden tanuló nagyon...
josné napközis nevelő véleménye szerint a fogla...
gyakorlásával nagyban segítette a beszédkészsége...
kedő jellege: a csoportmunka, a versengés marac...
gulatával és módszerével egyaránt mély érzelmi h...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

KÖNYVTÁROS

1977 12

Kapcsa Attila

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Kopasz Márta

KISALFÖLD

grafikusnűvész

1979 MÁR 10

[illegible] ...ltót.

1021

Kopasz Márta: Alkotónő

rövid a fejlődési ciklusa, évente akár több generáció is kifejlődhet egy-egy populációból. Akad olyan faj is, amely évente 50 generációt hoz létre (tehát hetente jön létre 1—1 új generáció). Legismertebb példa lehet erre a házilégy: ha egy hím és egy nőstény légy áprilistól augusztusig teljes szaporodási ciklusban él, ez az egyetlen légypár augusztus végére — kedvező környezeti feltételek mellett, s a veszteségeket nem számítva — 191 billió utódot tudna létrehozni. Ha az átlagos lárvasúlyt 0,023 grammnak vesszük, ez összesen 4400 tonna összes élősúlyt tenne ki, ami 1200 tonna szárazanyagnak felelne meg, s benne 618 tonna értékes fehérje volna. Ebben a bámulatosnak tűnő produktivitásban az is szerepet játszik, hogy a rovarok a felvett fehérjének csaknem 100 százalékát

KOPSCHIK Károly

Magyar Nemzet 1990. junius 16

Vándorkiállítás Auschwitzról

Őhr Éva bőr

Útitáskák, kicsik, nagyobbak, bőrből valók, vulkánfíber kofferek. Oldalukon név, cím, személyi adatok, ismeretlen rendeltetésű számok. Ezek fogadják a belépőt az *Auschwitz, Merénylet az emberiség ellen* című kiállítás bejáratánál, a *Néprajzi Múzeumban*. A legkisebb böröndön ottmarad a tekintet. Rajta egykorvolt tulajdonosának neve s születési dátuma: *Őhr Éva, geb J. 1937*. Megpróbálja az ember elképzelni, mit csomagolhattak neki a *Nagy Utazás* előtt e — nyilván — méreteihez illő, kicsi pogygyászba? És megpróbálja elképzelni azt is az ember, mi lehetett az a „kincs", amiért, megérkezvén, elvették e táskát tulajdonosától, hogy tartalmával *„a birodalmi bank egy különleges osztálya foglalkozzon"*? Baba volt benne? Meleg holmi? Fénykép a családról? A böröndnélkül maradt kéz további sorsát már nem kell elképzelni. Elbeszéli azt az *Egyesült Nemzetek* emberjogi központja által támogatott vándorkiállítás rettenetes anyaga, amely Lengyelországból elindulva, és megjárván az Egyesült Államok több nagyvárosát, Genf és Bécs után Budapestre érkezett, dr. *Antall* József miniszterelnök, Maurice *Goldstein*, a *Nemzetközi Auschwitz Bizottság* elnöke, dr. *Manherz* Károly művelődés- és közoktatásügyi államtitkár, dr. *Tóth* Károly református püspök és *Seifert* Gézáné, a *Magyar Izraeliták Országos Képviseletének* főtitkára védnökségében. Fotók, dokumentumok és személyes tárgyak mutatják be több termen át

áttelepítésére". Höss táborpa
rancsnok szerint öt-hét kilo
gramm Zyklon B ezerötszáz em
ber megsemmisítéséhez elegendő

Kis tárlóban zsidó imakönyv é
keresztény imakönyv, 1899-es ki
adású. Hétágú gyertyatartó és ró
zsafüzér. *„A vallást a nácik ner
tűrték* — olvasni az ötvennyolca
számú tablón. — *A legtöbb fogol*

Kazimierz Jarzebowsky,

*akár zsidók, akár kereszténye
voltak, megőrizte hitét Istenben*

náig

ott energiarendszer

fiája a következő: az a legolcsóbb energia, amit nem kell megtermelni. A látszólag pofon egyszerű szlogen mögött viszont rendkívül aprólékos és kitartó, ám vitathatatlanul megtérülő munka áll.

— Ma már nagyon nehéz a közvéleményt, a kormányokat, a parlamenteket meggyőzni arról, hogy hozzá kell látni egy-egy

Kopcsik Károly: Búza

ja-e szerezni a hazai szolgáltató, arról *Hatvani* György vezérigazgatóval beszélgettünk.

Szakadó vezeték

— Nincs más lehetőségünk —, mondta az MVMT első embere. — Annál is inkább szükségünk lesz a kanadai vagy az ahhoz hasonló program bevezetésére, mivel fejünk fölött lebeg annak a réme, hogy csökkentik, ne adja isten, leállítják a szovjetek a villamosenergia-szolgáltatást. — Vagyis: az alapvető motívum a magyar fogyasztási szokások átalakításában az a bizonytalanság, ami a következő évtizedekre várható a villamosenergia-ellátásában. Potenciálisan meg van az a veszély, hogy az importunkat részlegesen vagy teljesen elveszítjük.

— *Szakadozik a Béke-távvezeték?*

— Ha szó szerint még nem is, de képletesen igen, ami sokkal nagyobb veszély, mint egy esetleges üzemzavar. Ehhez adalék még, hogy hazánkban alaperőmű építése jelenleg nem folyik. Kidolgoztunk viszont egy koncepciót az ország villamosenergia-ellátására. Ebben szerepel, hogy kell építeni alaperőművet. Ám, míg erre pénzünk lesz, nem ülhetünk karba tett kézzel.

— *Ha csökken, megszűnik a szovjet import, mit tudnak tenni?*

— A legfontosabb, hogy megerősítsük kapcsolatainkat a nyugat-európai egyesített villamos-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1977 SEP

Kapasz Márta

1021

Július 10-én tartották meg Szegeden a kisgrafika-barátok IV. országos találkozóját, s megrendezték a IV. kisgrafikai pályázat „Szeged világa" c. kiállítását. Képünk Kopasz Márta munkája

díszlettervezők

? Talán nem is volt ilyesmi
jén. És hogy a felszabadulás
y lépéseket tett előre a ma-
– és jelmeztervezés, azt a
t kiállítások sikerei bizonyí-

mlékszem — a rendező meg-
ot, és a festőműhely vezető-
latnak alapján festette meg
képeskönyvekben látott erdő-
d vidékeket, esetleg szobá-
as, a színpad méreteihez al-
erfüggöny alapvásznát a mű-
kifeszítette, egy meszelőrúd
szénkrétával felvázolta, majd
rves vízben felkavarva a szük-
ékporokat egy másik meszе-
hatalmas ecsettel alapozta,
színeket. Ezek az erősen na-
képek úgyszólván a díszlet-
helyében alakultak ki.

Kopasz Márta

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Graf Művész

SOMOGYI NÉPLAP

1979 DEC 16

1021

Alkotó nő. Kopasz Márta metszete.

1979 DEC 1

sen a VBKM

az MNK leg-
se közé jutnia
s labdarúgó-
nap délután a
delemben ma-
pcelak ellené-

ász—VBKM

óczi-edzőpálya,
gri (Sör, Var-

neth III. — Pun-

yek

a:

16	9	4	3	28-19	22
16	8	5	3	37-25	21
16	7	6	3	33-22	20
16	8	4	4	27-21	20
16	8	3	5	33-28	19
16	7	4	5	26-21	18
16	8	2	6	29-29	18
16	7	3	6	35-33	17
16	5	6	5	23-20	16
16	5	6	5	26-25	16
16	5	6	5	23-26	16

gor, Csorba, Németh I., Szénhegyi, Szabó, Wittinger, Gáspár, Prystupa (Hozbor), Horváth (Szele), Varga. Edző: Szántai István.

VBKM Vasas: Heuthaler — Horváth, Pataki, Pető, Laczkovics, Fábián, Borbély, Rézsó, Molnár, Hideg (Máli), Pável. Edző: Fülöp János.

Az első játékrészben mindkét együttes igyekezett kitapasztalni a másik gyengéit. A Répcelak két igen veszélyes helyzetét Heuthaler tisztázni tudta. A Vasas sem maradt adós a helyzetekkel. Előbb Borbély bal oldali beadását Pável fejelte hajszállal a kapu fölé, majd Molnár jobb oldalról beadott labdáját Borbély fejelte a kapufára.

Kopasz Márta, grafikus

KOPASZ MÁRTA MUNKÁJA

Kopasz Márta : Metszete 4.

Tiszatáj, Szeged, 1979. aug. XXXIII/8.

Kopasz Márta grafikusművész

Ex libris-ek készítésével is foglalkozott

cikke: „Algyai Viktor grafikus-művész" című cikk alatt

Kövesi József cikke „Ex libris" címmel Magyarország 1978. XI. 19.

Kopasz Márta, grafikus 2

ségének a tulajdonosa, szíve-lelke ennek az egyesületnek. Saját nevére szóló 150 ex librise volt például. Lusztig István ügyvéd, Némedy Gyula ügyvéd, Kolozs Lajos, Palócz Sándor szintén ott volt. Szeged művészettörténete ma is számon tartja őket. Némedy benne volt abban a csoportban is, amely ösztöndíjjal taníttatta külföldön Erdélyi Mihályt. A kalapossegédet külföldi akadémiákra járatták! Nagyon jó szemük volt, ha őt pártolták.

— Tehát rögtön grafikusnak indult.

— Az első kiállításom festményekből állt. Bár grafikán végeztem, tanáraim azt mondták, a festészethez van érzékem. Kiváló aktokat rajzoltam, főiskolás koromban ösztöndíjat is nyertem vele. Maga festő, nem grafikus, mindig azt mondták tanáraim. De a grafika kötelező volt, hiszen arra íratkoztam be, abból diplomáztam. Mondjuk úgy, hogy két vágányon indult az életem.

— Első kiállítása hogyan került az egyetemre?

— Buday György akkor ment ki Londonba, helyére hívott meg az egyetem a lektorátusra. Akkora tiszteletben állt Buday, hogy három évig utána küldték a fizetését. Én viszont nem kaptam semmit, csak a műtermet. Egyszer aztán Banner professzor azt mondta, igen határozottan, hogy kapja a pénzt Kopasz Márta, ha Kopasz Márta dolgozik. Heti két óra tiszteletdíjáról volt szó. Negyedévenként 86 pengő.

— Mit tanított?

— Attól függött, mit kívántak a tanszékek. A földrajzosok azt kérték, térképrajzolásra tanítsam meg a hallgatókat. Hadd álljanak bátran meg a fekete tábla előtt, tudjanak hamar, a gyerekeknek imponálva jó vázlatot rajzolni. Tudjanak színes krétákat használni. Az állattani intézet részére színes szemléltető grafikonokat készítettünk temperával. A régiségtudományi intézet kérése az volt, régi csatok, veretek ábráit tanítsam lerajzolni. A művészettörténeti tanszéken három évig szintén fizetés nélküli tanársegédként-asszisztensként dolgoztam. Bátran vállalhattam, hiszen a lektorátusi díj akkor már a hátam mögött volt. A kiskasszából így is kaptam ötven pengőt minden hónapban.

— Művészi föladatot tehát nem adott az egyetem.

— Rajztanári munka volt. Orvosok, kémikusok kérték, tanítsam őket fametszésre. Rajzkészségi gyakorlatok címen futott a többi. Csak a művészettörténeti tanszék írt elő fejrajzot, tárgycsoportok természet utáni festését, de alkotói, művészi megbízatást nem kaptam.

— Festői témái?

— Szegeden akkor még benn volt a néprajz a városban. A torony előtt virágpiac, paprikapiac, a Klauzál téren kenyérpiac, a református templom előtt gyékénypiac, tele tápai és alsóvárosi emberrel. Ezeket a témákat dolgoztam föl, vették, mint a cukrot. Nem a Nyilasy-féle vasárnapi díszruhás nép volt a témám, hanem az élő valóság. A Vlasics bácsi is ezt festette folyton, meg a Heller Ödön is.

— A kisgrafika?

— A nyomorúság vitt rá. Hosszú a történet, majd rövidre fogom. Ötvenkettőtől ötvenhatig a főiskolán voltam adjunktus. Vinkler és Major Jenő környezetében a legideálisabb alkotói légkör alakult ki. Vinkler azt mondta, csak fessetek, mert miniszteri utasítás van rá, hogy minden főiskolai előadónak tudományos munkát is kell végeznie. A mi tudományos munkánk az alkotás. Innen csöppentem ki hirtelen, váratlanul.

— Hová?

— Általános iskolába.

— Miért?

— Akkor nem tudtam. Mindig azt hittem, bélyeg van rajtam. Minden embernek vannak ellenfelei. Akik soha szólni se mertek, most fölemelték a fejüket, hogy rúghassanak rajtam egyet. Rámmondták, mint a farkas-barkas mesében: jaj de rossz! De senki nem tudta, miért rossz. Vétkem nem volt, se politikai, se más. Nagysokára megnézte a káderlapomat egy kiváló pártember, jó barátom, azt mondta, nincsen benne semmi.

tenem egy nevet. Gulácsy Zoltán, a Hámán Kató iskola igazgatója olyan szertárat segített berendezni, amit szünetekben műteremnek használhattam. Kicsi szoba, teraszból rekesztették el.

— Kis helyen elfér a kisgrafika. Belefér egy borítékba is. De hogyan fér bele a világ, amit művészetnek mondanak?

— Budapesti professzoraim, amikor értékelték aktjaimat, azt mondták, nagy értékük, hogy aki rajzolta őket, ismeri a monumentalitás titkát.

— Bocsánat: apró grafika és monumentalitás?

— Nézze meg a willendorfi Vénuszt, vagy az Íródeákot. Két kicsi szobor, alig huszonnégy centi. Kivetítheti mozivászonra, akkor is tökéletes. Benne van a monumentalitás. Aki a titkot ismeri, függetleníteni tudja magát a méretektől.

— Titokzatosan hangzik: aki a „titkot" ismeri.

— Sokat gondolkodtam rajta, amikor esztétikát tanítottam. Sok összetevőjére már rájöttem, de teljességében még nem tudtam szavakba fogalmazni. A szakirodalom is adós még egzakt meghatározásával.

— Nem érzi magát kicsinek, amikor kicsi művet alkot?

— Ha teljes, akkor nem.

— Következtetésként elmondhatjuk, az se érezze fölöslegesen nagynak magát, aki hatalmas köztéri szobrot csinál?

— A méret nem számít. Ott vannak az egyiptomi Ramszesz-szobrok, nagyban is tudnak monumentálisak lenni. Ellenben sok szobor van, ami csak méretben nagy, de nem nyűgözi le az embert. Ott van viszont Varga Imre a lépcsőt járó, emberméretű, tehát köztéri szoborként elég kicsi Leninnel. Nagy alkotás, monumentális mű.

— Bocsánat a főkönyvelői kérdésért. Hány ex librist készített életében?

— Nem sokat, bár legtöbben erről ismernek. Réthy István főtitkárunk mondta, nem szereti azokat, akik évente ötszázat csinálnak. Az évnek háromszázhatvanöt napja van, gyanús, aki vécén ülve, sétálva, utazva folyton ezt csinálja. Tessék elképzelni, mi tartalma lehet egy olyan művész alkotásának, aki naponta másfelet megcsinál? Az már ipar, nem művészet.

Kopasz Márta, grafikus 1

L.: Endre Béla

[Bodri ferenc kömpvismertetése másik oldalán

Látogatás

Kopasz Márta műtermében

Tiszatáj, Szeged, 1979. aug

92 - 96.

XXXIII/8.

Kopasz Márta, grafikus,
Kiállítási kalendárium,
Vidéken:

A művész műveinek kiállítását Debrecenben –DATE– rendezték meg.

Szocialista Művészetért, 1979. ápr. 4.

Kopasz Márta, grafikus

L: Tritz Mihaly

... Szerkesztői asztal 96

Tiszatáj, Geo, ed. 1980. júl. XXXIV/7

Kopasz Márta, grafikus

KOPASZ MÁRTA MUNKÁJA

Kopasz Márta

Tintatáj,

22.

XXXIII/8.

Kopasz Márta, grafikus

Kopasz Márta: Ex libris 69.

Tiszatáj, Szeged, 1979 aug. XXXIII/8.

Kopasz Márta, grafikusművész

az idei könyvünnepre frissiben megjelent kiadvány a „Szegedi Grafika" c. mappa, mintegy fél évszázad képzőművészetét fogja át a grafika tükrében és szegedi vonzáskörben. — a többször díjazott Kopasz Márta „Terpszihone" című linója szerepel az összeállításban. (említve).

T.L.: Ünnepi könyvhét Szeged 1980.
Dél-Magyarország, 1980. jún. 1.

Kopasz Márta, grafikus

KOPASZ MÁRTA MUNKÁJA

Kopasz M

Tűnatáj

10

XXXIII/8.

betört benodott benúzott
nyakú és leginkább modern
vonalú írástudókra akik pl.
a szárítókötélre aggatott

25. VIII 1979 Márta Kopasz

SANOMALEHTIEN
ILMOITUSTOIMISTO OY

1021

TURKU • SZEGED

■ Heikentyneen terveyden vuoksi taiteilija Márta Kopasz ei enää liiku juuri kotikaupunkinsa ulkopuolella. Hän esitteli henkilökohtaisesti 40-vuotisjuhlanäyttelynsä Szegedin museossa.

■ "Vallankumous"-työssä taiteilijatar kuvaa sinisellä aatteen puolesta kuolleen toivoa, verensä nousee ylös punaisena toivon liekkinä.

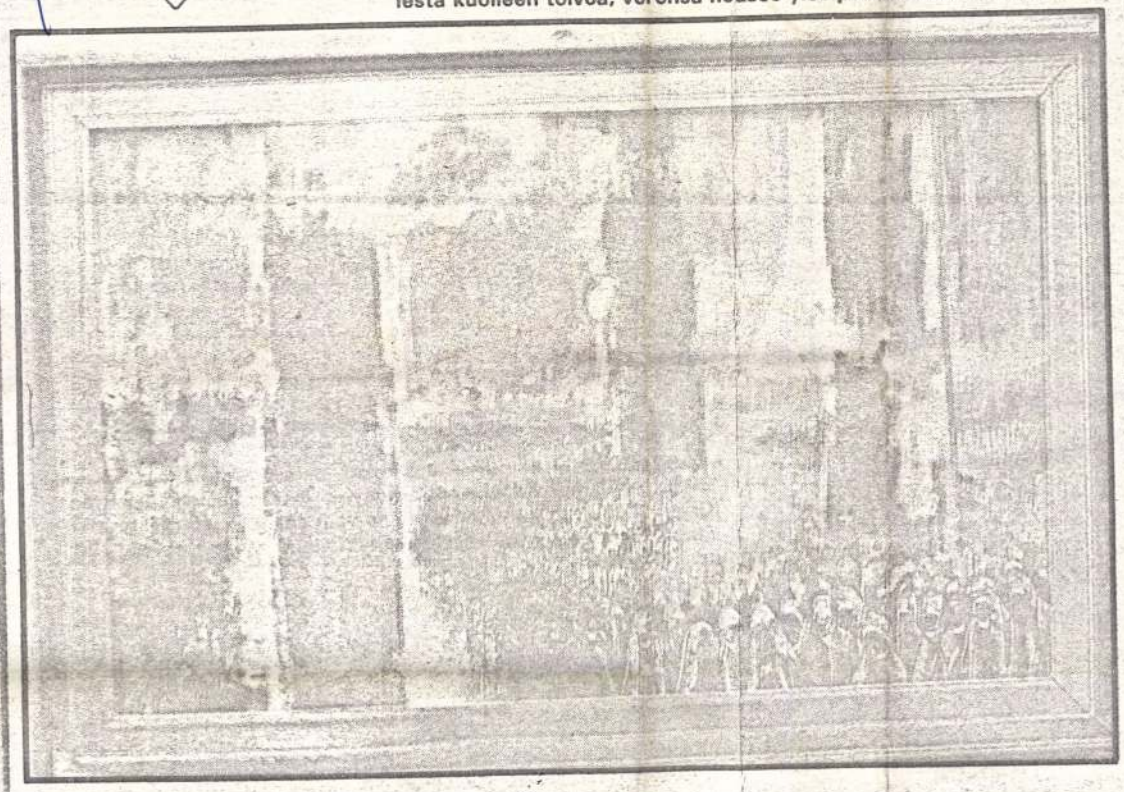

Marta Kopasz grafiikan mestari

● Szegedin nykytaiteilijoista arvostetuin lienee graafikko Márta Kopasz. Etenkin hänen pienois-

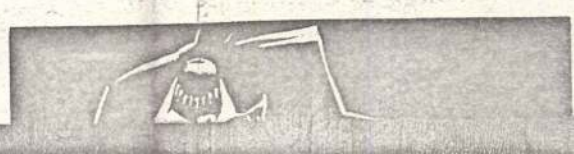

■ Márta Kopaszin grafiikkaa oli ensi kerran näytteillä Szegedin yliopistossa 1939. Samoilta ajoilta on peräisin hänen kuulu juhlanäytäntöjulisteensa, joka on mm. Berliinin kotiseutumuseon kokoelmissa.

● Szegedin nykytaiteilijoista arvostetuin lienee graafikko Marta Kopasz. Etenkin hänen pienoisgrafiikkansa sekä exlibriksensa ovat saavuttaneet huomiota Unkarin rajojen ulkopuolellakin.

● Tämän vanhaan kunnianarvoisaan szegediläissukuun syntyneen taiteilijattaren henkilökohtainen tapaaminen oli yksi Szegedin matkani kohokohdista.

● Elegantti, hienostunut taiteilijatar esitteli itse 40-vuotisjuhlanäyttelynsä, joka oli esillä kesäkuun 3.–24. päivien välisenä aikana Szegedissä.

■ "Näyttelijätär" on nimeltään tämä taiteilijattaren myöhempään kauteen kuuluva akvarelli.

1930-luvulla herätti György Buday henkiin paikallisen puupiirroskulttuurin, jota myöhemmin jatkoivat sellaiset taiteilijat kuin Endre Badasz ja Ferenc Bordàs. Myös Màrta Kopasz kuului tähän Buday-ryhmään. Hän onkin tällä hetkellä ainoa ryhmän jäsenistä, joka työskentelee Szegedissä ja välittää graafisissa töissään Budayn alullepanemaa perinnettä.

● Taiteilija-opettaja

Vuonna 1936 Màrta Kopasz suoritti taideteollisen korkeakoulun tutkinnon erinomaisin arvosanoin ja sai Budapestin kauppa- ja teollisuuskamarin stipendin. Huolimatta siitä, että pääkaupunki olisi tarjonnut lahjakkaalle taiteilijattarelle varmasti paremmat mahdollisuudet luovaan työskentelyyn, Màrta palasi takaisin kotikaupunkiinsa ja liittyi Szegedin Taiteilijoiden Seuraan.

Tällä välin György Buday oli siirtynyt ulkomaille ja hänen paikkansa Szegedin yliopistossa oli vapautunut. Samalla kun Màrta Kopasz peri Budayn lehtoraatin yliopistossa, hänet valittiin myös taidehistorian opettajaksi Zoltàn Felvinczy Takàtiin.

Näin avautui rouva Kopaszin maineikas opettajanura, joka on jatkunut tähän päivään saakka.

Opettajan työ toi hänelle stipendin, jonka avulla hän sai tilaisuuden tutkia kansantaidetta. Rinnan opettajan- ja tutkijantyönsä Màrta Kopasz loi kuitenkin koko ajan omaa taidettaan.

Grafiikkaansa hän asetti ensimmäisen kerran näytteille Szegedin yliopistoon. Näiltä ajoilta on peräisin yksi hänen tunnetuimmista töistään, nim. Szegedin musiikkijuhlien juliste, joka tällä hetkellä kuuluu Berliinin kotiseutumuseon julistekokoelmaan.

Hänen puupiirroksensa herättivät varsinaisesti ensi kertaa suuren yleisön huomiota vuonna 1943, Szegedin museon järjestämässä näyttelyssä. Ansioistaan hänelle myönnettiin jo varhain Fészekin eli Szegedin Taiteilija -seuran Mòra-palkinto.

● Exlibris ja ulkomaat

Paitsi puupiirroksia, sai etevä taiteilijatar pian runsaasti tilauksia julisteista ja exlibriksistä. Jo 1950-luvun alussa hänen voimakkaat, omaperäiset ja kypsät graafiset työnsä olivat löytäneet tiensä Unkarin ulkopuolellekin ja varsinkin hänen exlibriksensä toivat hänelle paljon mainetta ja kunniaa. Tällä hetkellä ei liene montakaan exlibriksistä kirjoitettua kirjaa maailmassa, joka ei tuntisi nimeä Màrta Kopasz.

Häen grafiikkaansa on ollut näytteillä mm. Berliinissä, Cannesissa, Comossa, Krakovassa, Nancyssa ja Pariisissa. Vuonna 1967 hän sai Malborkin III Exlibris -biennalessa mitalin töistään.

Màrtan työt ovat kypsän omaleimaisia, ilmaisutavaltaan varsinkin varhaiskautena hyvin kurinalaisia, ankaran keskittyneitä, mutta silti vangitsevia. Tällä hetkellä hänen työnsä ovat ilmavampia ja vapaamuotoisempia sekä abstraktisempia kuin aikaisemmin. Samalla niihin on tullut lämpöä ja pehmeyttä, ikävuosien synnyttämää elämänviisautta.

Myöhemmällä kaudella Màrta Kopasz on tehnyt myös akvarelli- ja öljyväritöitä, joskin grafiikka on yhä hallitsevana. Graafisen kulttuurin vaaliminen Szegedissä liittyy olennaisesti Màrta Kopaszin nimeen ja ympärille vielä tänäänkin.

Valtio ja Szegedin kaupunki ovat ostaneet Màrta Kopaszin tärkeimmät työt, joita on esillä niin pääkaupungin kuin Szegedinkin tunnetuimmissa gallerioissa.

● Kasvattaa nuoria

Koko luovan kautensa ajan Màrta Kopasz on oman taiteilijanuransa ohella opettanut ja kasvattanut tulevaa sukupolvea. Yliopiston lisäksi hän on toiminut piirustuksen lehtorina mm. Szegedin opettajakorkeakoulussa sekä Szegedin taidelukiossa yliopettajana. Hän perusti aikanaan kotikaupunkiinsa nuorten puupiirrostaiteilijoiden seuran ja toimii nykyisin mm. Bartòkin nimeä kantavan pienoisgrafiikkakerhon puheenjohtajana.

Màrta Kopaszin töitä katsellessa piirtyy esille tiettyjä teemoja, jotka kulkevat koko hänen tuotantonsa läpi. Näitä ovat mm. mytologia, kansallinen identiteetti, uskonto, jugent. Hän korostaa vastakkaisten elementtien rinnakkaiseloa: hyvän ja pahan, ruman ja kauniin jne. Hänen symbolikielensä on yleistajuista ja esteettisesti vangitsevaa, mikä nostaa hänet taiteilijana kansalliselta peruskalliolta kansainväliseltä kieltä puhuvaksi esteetikoksi.

Kopasz Márta, grafikusművész

a Tiszatáj c. irodalmi folyóirat aktualitásairól beszélgetés folyik a lap főszerkeztőhelyetessel, Annus Józseffel. Az aug.-i számban, a Műteremlátogatás sorozatban Kopasz Mártát kereste fel Horváth Dezső.

Kulturális Magazin

1979. VIII. 5. Kossuth 9.00 /Z./

Kopasz Márta
grafikusmérnök

Országos Zisgrafikai Ziállítás Cegléden

Pest Megyei Hírlap
1979. 24. 9

Kopasz Márta, grafikus

Kiállítási kalandárium, vidéken:

A művész kiállítását Debrecen-ben, DATE rendezik meg.

Szocialista Művészetért, 1979. ápr. 4.

1021

Kopasz Márta grafikusmüvész

1979. VII. 3. Televizió 18,05 Kel

Dél-Alföldi krónika

- Az elmult hónap néhány eseményéről Honti Katalin készitett rövid összefoglalót.

- 25 év alatt 2500 diák hagyta el a kiskunfélegyházi József Attila Általános Iskolát. A közelmultban rendezett jubileumi évzáró ünnepségen a volt tanulók néhány órára visszatértek az intézménybe. Felidézték az iskolapadhoz kötődő emlékeiket, elbeszélgettek volt tanáraikkal.

A jubiláló tanintézet rendezvénysorozata az élethez sok szállal kapcsolódó, nyitott iskola szép példáját adta.
11. alkalommal nyitotta meg kapuit a csongrádi zenei tábor. Békés-Dács-Kiskun- és Csongrád megye iskoláiból is érkeztek ide tanárok és diákok. A közel 150 fős tábor célja a továbbképzés, és a jövő évi hangversenyekre való felkészités.
A növendékek délelőttönként kötelező foglalkozásokon vettek részt. A délutáni gyakorlásokat pedig különféle pihentető programok követték. Esténként házimuzsikálásokon tanár és diák együtt szólaltatta meg a hangszereit. Párizsból és Prágából is érkeztek művésztanárok, akik hangversenyeken mutatkoztak be a megye zenekedvelő közönségének.
Három bátor férfi szokatlan felajánlást tett a gyermekév tiszteletére. Csónakturára indultak, Mindszenttől a Fekete-tengerig. Csigákat, kőzeteket gyüjtenek, fotókat és népzenei felvételeket kószitenek. Az anyagot egy általános iskolának ajándékozzák.
Pósa András, Olasz Lajos és Mágori Sándor junius 10-én csónakba szállt, és elindult 40 napos utjára.
Telthát fogadta az iskolások produkcióját Kecskeméten. A Zrinyi Ilona Általános Iskola 160 tanulója a Hófehérke cimü előadást keltette életre a Katona József Szinházban. Előadásukkal 10 alkalommal léptek közönség elé.
A nagy sikerü bemutató szines, ötletes jelmezeit a Habselyem- és Kötöttárugyár dolgozói készitették társadalmi munkában. A bevételből az iskola 50 ezer Ft-ot utalt át a nemzetközi ifjuságí alap javára.
Az elmult hetekben változatos kiállitásokat tekinthettek meg Szegeden a képzőművészet kedvelői. Operatőrünk négy tárlatra látogatott el. A Bartók Béla Művelődési Központban Kopasz Márta grafikai kiállitását rendezték meg.
Kovács Margit festményeit a Móra Muzeum képtárában láttuk.
Gerle Margit fiatal kerámikusművész alkotásai is a képtárban kaptak helyet.
A Kiskun Muzeum pedig népi fafaragásokkal vendégeskedett a képtárban.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

KÖNYVTÁROS

Kapás Márta

1977 12

1021

vezeti bizottság ragaszkodása a „saját könyvtulajdonhoz".

Fontos feladatként kezeltük a könyvtárak helyiségviszonyainak javítását. 1971 óta több mint 10 könyvtárunk kapott új elhelyezést, illetve korszerű berendezést, köztük a békéscsabai Vasutas Góckönyvtár, a 8. sz. Volán Vállalat, az 1. sz. Téglagyár, az orosházi üveggyár könyvtára stb. Ezen a területen azonban változatlanul vannak még gondjaink.

Önálló és letéti I. típusú könyvtáraink közül három közös elhelyezést kapott a műszaki könyvtárral, mindegyiket főfoglalkozású könyvtáros kezeli. Főfoglalkozású könyvtárosaink száma — a vállalati státusban levőkkel együtt — tizennégy, a szükségesnél kevesebben vannak.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

KÖNYVTÁROS
Kopasz Márta
grafikusművész
1977 12

1021

Kopasz Márta könyvjegyeiből és egyéb metszeteiből (Cikkünket lásd a 750. oldalon)

Ára: 6,— Ft
HU ISSN 0450-7886

Kopasz Márta grafikus

Vasárnap nyílt meg Cegléden az orsz. kisgrafikai kiállítás, mely nov. 7-ig látható. A zsűri a művész műveiért a Könyvtár különdíját ítélte a művésznek.

Losonci Miklós: Megnyílt Cegléden a III. országos kisgrafikai kiállítás.

Pest Megyei Hírlap, 1977. okt. 25.

Kopasz Márta, grafikus

A Magyar Nemzeti Galéria megnyílt kiállításán első ízben történt a grafika és kisplasztika társítása. – Szerepelnek a művész művei, linóleummetszetei, melyek gondolatilag, képileg egyaránt körülhatároltak.

Losonci Miklós: Mai magyar grafika és kisplasztika,

Pest Megyei Hírlap, 1976. okt. 9.

Az ÚPMH tárlata

Kopasz Márta: Daphne (linómetszet)

Kopasz Márta

Új Pest Megyei Hírlap
1998. jan. 8. kedd

gatlanokat a szakszervezetek, nem kell kiüríteniük, illetve átadniuk egyetlen épületet sem.

A szakszervezeti vagyon felosztására fél évük volt a szakszervezeti szövetségeknek azt követően, hogy tak a „régi, állami szakszervezeteknél.

A legnagyobb példányszámú horvát újság sem közölte azonban, hogy mekkora vagyon került ideiglenesen a kormány tulajdonába.

Beleszólhatnak az iparűzési adó felhasználásába

A győri önkormányzat a helyi vállalkozásoknak lehetővé teszi, hogy beleszóljanak iparűzési adójuk bizonyos hányadának felhasználásába – tájékoztatott *Nagy Árpád,* a Polgármesteri Hivatal adóirodájának vezetője.

A tavalyi hasonló gyakorlaton a nemrégiben módosított rendelet változtatott. Egységesítette a termelő, a kereskedelmi és a pénzügyi ágazatnál az iparűzési adónak azt a hányadát, amelynek elköltésére az adózók javaslatot tehetnek.

Eszerint az érintettek az előző évre befizetett, kedvezményekkel csökkentetett iparűzési adójuk egytized részének felhasználási helyét indítványozhatják. Ez azt jelenti, hogy az önkormányzat által megjelölt működési és fejlesztési célok közül kiválaszthatják a számukra rokonszerves és támogatásra érdemesnek tartott területeket. A döntést végső soron a közgyűlés hozza meg, s szentesíti vagy veti el az indítványt.

Mint Nagy Árpád elmondotta: tavaly több cég élt javaslattételi jogával. Így a Rába Rt. iparűzési adójából mintegy 20 millió forintot az ETO stadion felújítására, a Pannon-Gabona Rt. adójából 800 ezer forintot a ménfőcsanaki sportkör támogatására fordított az önkormányzat.

Az ÚPMH tárlata

Kopasz Márta: Szegedi három királyok

Kopasz Márta

Új Pest Megyei Hírlap
1998. január 15.

kapcsolatra.

Hangposta:22125

Hangposta:25838

*Krisztián vagyok, 20/197/100, sportos. Egy Baja környéki lány ismeretségét keresem.

Hpf:25820

SPECIÁLIS

Hangposta 25637, 25646, 256
25650, 25728, 25841, 26162

HÍVJA!

06/90 312 623

Új Pest Megyei

HÍRLA

MEGRENDELŐLAP

Alulírott ..... (név), ... (ir. szám), ...

.....(út, utca, tér) ..... (házszám)

megrendelem az ÚJ PEST MEGYEI HÍRLAP című napilapot .....

- ☐ 1 hónapra
- ☐ 1/4 évre
- ☐ 1/2 évre
- ☐ 1 évre

Vállalom, hogy az előfizetési díjat a nálam jelentkező kézbesítőnél ké

....., 1998. .....

SZEGEDI EMLÉKLAP

JUBILEUMI KIÁLLÍTÁS

KOPASZ MÁRTA

grafikusművész alkotásaiból
a művésznő 85. születésnapja tiszteletére

A kiállítást KASS JÁNOS grafikusművész
nyitja meg,

Kopasz Mártával
dr. Apróné dr. Laczó Katalin
tudományos főmunkatárs beszélget

Szeretettel várja Önt és barátait
1996. november 20-án, szerdán délután 1/2 5 órára
a Kass Galériába (Szeged, Vár u. 7.)

Kopasz Márta

Kass János

KOPASZ MÁRTA grafikus

KOPASZ MÁRTA DOCENS
KÉTSZERES ALKOTÓDÍJAS KÉPZŐMŰVÉSZ. SZEGED, 6720 TANÁCSKÖZTÁRSASÁG ÚT 2.

KOPASZ MÁRTA

emlitve

Losonci Miklós: V.Országos Kisgrafikai Kiállitás.Cegléd Művelődési Ház

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/41.sz. 3-4-o.

Ph.

Ervényes 19.....tól....

Felkérjük,hogy a fenti kutatás
egy példányát az MTA MKCS Kön
veskedjék.

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Kopasz Márta,
grafikusművész

DÉLMAGYARORSZÁG

1984 APR 3 0

1021

KOPASZ MÁRTA METSZETE

arányosan emelkedik az inzulin ára is. Így nem véletlen, hogy a világ nagy gyógyszergyárai a génsebészet technikájának felfedezésére támaskodva napi-

De e
lyozo
útnal
könn
tosab

Venetianer Pál foglalkozása, hivatása kutatás. Feltétlenül hisz a természettudo tartás fontosságában. Nem véletlenül ic könyvében, amit Szent-Györgyi Albert írt: „...Kritikai szellem ez, a laboratórium szelleme, melynek lényege a folytonos ellenőrzés, az ellentétek szakadatlan összevetése. Nem ismert meghajlást a tekintélyek előtt —, illetve mégis: de előbb kipróbál, és csak aztán hajlik meg. A hódolat és a bírálat ellentétét feloldja: a bírálathoz köti a hódolatot. Szenvedélyesen ragaszkodik a tényekhez, de vigyáz, hogy mit fogadjon el ténynek." Venetianer Pál abban hisz: „hogy természettudományos szemléleten iskolázott embereknek nehezebb hazudni"!

T. L.

ZOMBORI LÁSZLÓ: HALÁSZ

Kopasz Márta, grafikusművész

Az idei Bajai Nyár keretében megnyílt képzőművészeti kiállításon szerepelnek Fontos Sándor, Kopasz Márta, Fodor József képei, melyeken Tiszadob emlékezetes helyett rögzítik a művészek. /említve/.

Losonczi Miklós: Halászat a festészetben.

Békés Megyei Népújság, 1982. júl. 24.

Kopasz Márta, festő

grafikus

SZEGED MÚZEUMÁNAK ADOMÁNYOZTA ötven nagyméretű grafikai lapját Kopasz Márta festő- és grafikusművész. A művek áttekintést adnak az alkotó több évtizedes munkásságáról. Képei többségében szülővárosa, Szeged műemlékeit, házsorait, tereit örökítik meg.

– Hír

8

Nincszabadság Bn. 1981. dec 28

Kopasz Márk, festő
grafikus

L. Klassitzky Ilona

7.

– : Képzőművészeti Kiállítások Csongrád megyében

Nincs adat Bp. 1981. dec. 12

Kopasz Márta, grafikusművész

A Bajai Nyár keretében megnyílt képzőművészeti kiállításon a Tisza is főszereplő. Szeged, Vásárhely-Mártély és Szolnok környéke, Tiszadob a képi rögzítés helyei Kopasz Márta, Fodor József, Fontos Sándor képein. (említve).

L.M.: Halászat a képzőművészetben.
Petőfi Népe, 1982. júl. 25.

MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Vupász Márta
Gyalizus

DEL-MAGYARORSZÁG

1983 SEP 10

1021

kus hajlandóság, a sutus szándékos csavaraival, túlzásaival, kiélezéseivel.

Ugyanez a gondolat van *Moldova György* Napló című könyvének hátterében, Manapság, nosztalgiák idején, hatvanas éveink nagyra becsült, bár sokat vitatott hősét, Che Guevarát idézi meg. Mégpedig oly módon, hogy a legendás partizánvezér bolíviai naplóiából merít, megőrizve a naplóformát. S ebből számos művészi-eszmei probléma származik. Moldova *dokumentumként fogadtatja el anyagát, mely valamiféle furcsa leleplezéssé, mítoszrombolássá, legendaoszlatássá válik az ő kezében.* Kiderül: *ez* a Guevara hibázott a partizánharc, a forradalmi ideológia, magatartás alapkérdéseiben. Csakhogy az *eredeti* Guevara ennél jóval több, s mindenképpen: más volt. Értjük persze Moldovát: ő ezzel a könyvével az aprólékosabb, ke-

az öngyilkosság magasrendűségére döbbenti rá: örökösen a nagy mű létrehozásának igézetében él, de az csak nem akar megszületni, s helyette megrendelt gicscsek, dobozdíszítmények kerülnek ki a keze alól. Hős továbbá *Esterházy Péter* Fuharosok (nem tévedés, így!) című kisregényének egyes szám első személyben veretesen, irodalmiasan beszélő-visszaemlékező hőse (hősnője?), aki egy kissé Weöres Sándor Psychéjére emlékeztet.

Hogy ezek közül *melyik is korunk igazi hőse?* Az olvasó ne felejtse egybevetni az irodalom hőseit, szereplőit, figuráit azokkal, akik a valóságos életben, a társadalom legkülönfélébb szféráiban mozognak, léteznek: hiszen *művészi képmásuk is ilyen egybevetés eredményeképpen született meg* az írók tollán, képzeletében.

KÓHÁTI ZSOLT

Botár Attila

Az élet isn

Ahol a Nap, ahol
talán a homlokom
A vonat hozta? P
lendült ide? akácló szélben,
életem ismeretlene?

Átengedem a rezdüléseim,
bogozzon gondot, szájtátiságot,
törjön dühömből a vékony levesbe,
proli cigarettám füstje is ölelje,
esti sörhabnál legyen áldott.

Legyen áldott. Még megtörténhet itt
derűs esthajnal, jánosbogárnyi béke. —
A kockakövön századvég kopog
s egy pelenkaszél szaggatott verdesése
az állomásig kísér valakit.

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Kopasz Márta
DÉL-MAGYARORSZÁG
Grafikus
1983 SEP 10

1021

KOPASZ MÁRTA *metszeteiből néhány hónapja mappát jelentetett meg a szegedi városi tanács művelődésügyi osztálya, Nagy Károly szerkesztésében. A mappa annak a sorozatnak harmadik darabja, melyben eddig megjelent a Szegedi grafikusok és a Vinkler László rajzai című összeállítás. A 16 lapon megtalálhatók a jól ismert Múzsák sorozat darabjai, valamint ex librisek, köszöntőlapok és kisgrafikák.*

Kopasz Márta annak a szegedi metszőkultúrának továbbvivője, mely a harmincas évek második felében kapott lendületet Buday György, Bordás Ferenc és Vadász Endre munkássága nyomán. Kopasz Márta pályája összekötő híd a harmincas évek grafikai alkotóközössége és a jelenben munkálkodó grafikusok között. Biztos rajztudás, felületi érzékenység, drámai sűrítés és finom líra csakúgy jellemzői lapjainak, mint a szeretetteljes és mély lokálpatriotizmus, mely európai ízléssel párosul. Nem véletlen, hogy kisgrafikusként világszerte ismerik nevét is, munkáit is.

Önvallomása így sűríti ars poeticáját: „Szimbolikusak az alkotásaim, ám a szimbolikus elemek világosak, közérthetőek, azok számára is adnak esztétikai élményt, akik nem kívánnak a szimbolikus tartalmak után kutatni, aki pedig kutat, az meg is találja." S valóban — mint Losonczi Miklós művészeti író, a mappa előszavának szerzője megállapítja —, „ez az összetettség Kopasz Márta egyik fő erénye, hiszen a fejlődés minden fokán álló embernek közöl valami fontos narratív vagy intellektuális látványt, eszmét — s így saját fejlődésünk új állomásain az Ő művészetét is saját bővülő szeizmográfunk segítségével érzékeljük egyre gazdagabbnak."

A Kopasz Márta metszeteit tartalmazó mappát az érdeklődők a Juhász Gyula Művelődési Központ kisgrafikai barátok körének összejövetelein szerezhetik meg. Mostani magazinunk lapjain ebből az összeállításból válogattunk egy csokorravalót.

DM MA

Házi feladat demokráciából

Bizonyosan igaz, hiszen annyi szájból és annyi fórumon hallja az ember: társadalmunk további valódi emelői között a szocialista demokrácia lesz az egyik legfontosabb. A szocialista demokrácia, amiről legtöbben azt gondoljuk, hogy valami nagy és szent *kollektív mű*, amit majd a politikusok megcsinálnak nekünk, mi pedig besétálunk annak műhelyeibe és vitatkozunk, szavazunk, eldöntünk dolgokat. Annyi megszokásunk és elvárásunk közül nem ez az egyetlen, amivel hasonlóképpen vagyunk. Házi feladatként — inkább a magam mániáinak körültapogatására — *a másik oldalról* próbáltam a témát megközelíteni. Valahogy így: szocialista demokrácia — és mi az, ami ebből rám tartozik? Az egyes ember és a demokrácia... hogy is jön ez össze?

És ez tényleg szép és nagy házi feladat, amit *minden embernek „meg kell írni"*, aki a közélet dolgaiba beleártja magát. Lehet, hogy azzal kell kezdenünk: egyénenként hajlamosak vagyunk-e demokratikus életre es gondolkodásra? Hogy jártathatom és járatom a számat — ennek még önmagában nem szocialista demokrácia a neve. Hogy javaslatot tehetek, és szavazhatok — ez sem sokkal több a polgári demokrácia régi iskolájánál. A szocialista demokrácia — minden elméleti fontoskodást mellőzve, s minden aktuális jelszótól megkopasztva — valami nagyon egyszerű dolog: a *közérdek szolgálata*. Ezért *szocialista*. Arra rendeltetett, hogy *a társadalom valódi érdekeinek megfogalmazásához segítse a közösséget, és ezeknek az érdekeknek a lehatásosabb szolgálatához.*

Tartok attól, hogy a demokratizmus sok szószólója megreked a tiszta elveknél, s miközben demokratikus jogait „gyakorolja", voltaképpen csupán *privát véleményének társadalmi hitelesítésére apellál*. Jól beleéledkeztem annak mérlegelésébe: vajon a magánvélemények összessége lenne az, ami társadalmi közvéle-

A szocialista demokrácia intézményrendszere ma már elé kényelmes. Tessék figyelembe venni, *hány helyen és hány társadalmi ügyvéd mozdul bármelészrevételünkre!* Munkahely, párt-, szakszervezet, népfront, sajtó, jogsegélyszolgálat, népi ellenőrzés, tanács, KISZ-, s még hány szakmai szervezet és speciális érdekképviselet! Ez is házi feladat lehet: milyen természetű ügyem van, és ehhez kit mozgósítok? Ha kényelmes vagyok, mást sem teszek, mint jelzőrakétákat röppentek fel — hogy mások vegyék a jeleket és mozduljanak. Persze hogy mozdulnak. Én meg addig kapálom a kertemet, építem a házikómat, futok a másodállásom ügyében... Ez lenne demokratikus magatartás?

Szereposztási tévedéseink vannak. Némelyik ember azt gondolja, arra született, hogy megmondja a közélet robotosainak: mit kell tenniük, mibe kell eljárniuk! Azt már tudjuk, a mi társadalmunk olyan, hogy fölvállalja akár magánügyeinket is, ha korunk, mozgásképességünk, önkifejező készségünk ezt kívánja — de *teljességgel antidemokratikus másokra hagyni ügyeinket, ha csupán kényelemből, összeköttetésekben bízni vagy valamilyen számításból csinálnánk.* Erőnk és képességeink szerint *fölvállalni minden, amiből társadalmi haszon, közmegelégedés születhet* — nemcsak szimpatikusabb, hanem *egyedül demokratikus magatartás.*

Eljátszottam a témával: a következő választásra már minden nütt legalább két jelöltet állítunk a tanácstagi és az országgyűlési képviselői helyekre. Így már az ügyeink képviseletét

In memoria
Rókus

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1976 FEB

Kapasz Márta

Kopasz Márta grafikusművész
(Szeged) metszete

1021

csupán annak bizonyítéka, szakszervezeti mozgalom aktivis új meg új küzdőtársak lépt akik létfontosságúnak tekintik felvértezettséget, felkészültséget is beszédesen igazolja: *szaksz galmunktól egyre többet vár a* gyakrabban hozzá, aktivistáir vagyis — *bízik mozgalmunkba*

A bizalmiak, szb-tagok, akti zatos munkája, mostani érdekl lasztásuk óta töretlenül folytato ge hangosan kifejezi: *nem enge e hitükben csalódni.* És szaks vetségünk — a sokféle elvi, gyakorlati segítés mellett — e paki tanfolyamokkal — és a to „edzőtáborokkal" is, mint pélc *szegedi* — erősíteni kívánja mi rekvésükben.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Vargas Márta

DÉLMAGYARORSZÁG
Kulturális
1984 FEB 7. 8

1021

KOPASZ MÁRTA METSZETE

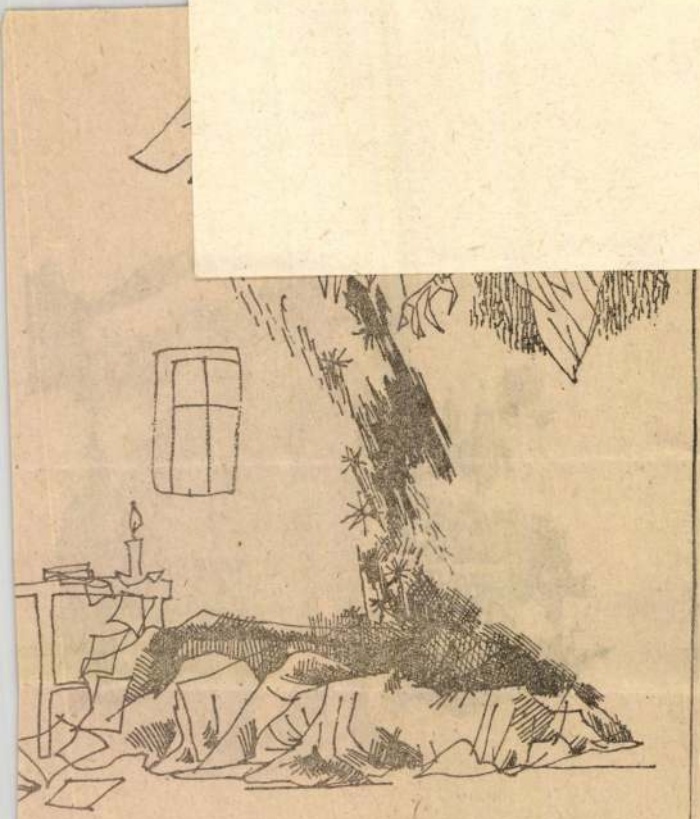

NKEY ZOLTÁN: CSOHÁNY KÁLMÁN EMLÉKÉRE

Kopasz Márta

KOPASZ MÁRTA ÉS BORDÁS FERENC grafikusművészek közös kiállítása nyílt meg tegnap, a makói József Attila Könyvtárban.

Magyar Hirlap 1976/98/13

KOPASZ Márta

Becsei Péter: Feretén, fehéren.

= Szeged, 1998/1. 31. ill

oldalához közel állhattak. A győri hermáról viszo
14. század második felében már kialakult Szent I

A bronz lovasszobor aranyozva volt. Jobb kezé
alépítményét tekintve bizonyára az észak-itáliai si
lassan lépő lovasszobraihoz igazodott. Szabadon
reneszánsz lovasemlékmű műfaját vetítette előre.

7. FALFESTÉSZET

A) ITÁLIAI KAPCSOLATOK

FELVIDÉKI MŰHELYEK

Az itáliai trecento hatása alatt álló legkorábbi
várkápolna, a váradi és zágrábi püspöki székesegy
második harmadában készültek. A három fontos e
és kulturális életének is központja. Művészet
tevékenységével együtt kisugárzott az ország egész
Ma ismert későbbi, 14. századi freskóink a főútvon
Töredékesen és szórványosan fennmaradt emlék
zottságú hazai mesterek alkotásaival is. *Százd* a
kereskedelmi út mentén fekszik, Esztergomtól
közelében. Birtokosa 1352–1408 között az itáliai er

Kopasz Márta

Album Kopasz Márta életművéről

Festő, grafikus, hosszú évtizedekig főiskolai művésztanár, a magyar ex libris mértéke, a Szegeden született, itt élő, alkotó kiváló grafikus a magyar képzőművészet mindenese. Jelenség. Látszólag csak egyik témája, pedig művészetének lényege, hogy metszetein, festményein több változatban szerepel a szegedi Árpád-kori Dömötör-torony. Kopasz Márta Szent Dömötör napján született. Édesanyját, Szeles Olgát Munkácsy Mihály 1891-ben lerajzolta, a „legszebb hun-avar arcot" fölhasználta a „Honfoglalás"-hoz. Közeli családtagjai szerepelnek Móricz Zsigmond *A galamb papné*, a *Fáklya* és a *Forr a bor* című regényeiben. Bálint Sándor lényeglátóan jegyezte meg: „Márta, a szögedi nagyok közé tartozik!".

Művei a világ minden részébe eljutottak Milánótól Tokióig, Weimartól Sanghajig, Sepsiszentgyörgytől Párizsig; számtalan önálló kiállítása nyílt Szegeden, továbbá Makón, Jeruzsálemben, Pécsett, Hódmezővásárhelyen. Igaz, Budapesten még nem nyílt tárlata. Az is hihetetlen, de tény: Szeged díszpolgára, számtalan alkotói díj tulajdonosa országos kitüntetésben még nem részesült. Mindez az értékmérés pontatlanságát jelzi.

Motívuma Szeged és környéke, Túristvándi, Kőszeg, Ráckeve, a Tisza-part és a Múzsák sorozata, a Szegedre álmodott Szent György több változata, a Dóm sziluettje. Érzékeny vonalvezetésű a *Dóm téri látomások* és a *Szálla alá poklokra* jelenete, finom a *Mennyei Jeruzsálem* és a *Feltámadás* színvilága. *Az angyal* színárnyalással éri el a harmóniát. Márton szerzetes alakját, fametszetciklusában örökítette meg; érdekes társítással együtt idézte Szent István és Dózsa elképzelt anatómiáját, szellemiségét; linometszeteken és olajfólia festményeken elmélkedett

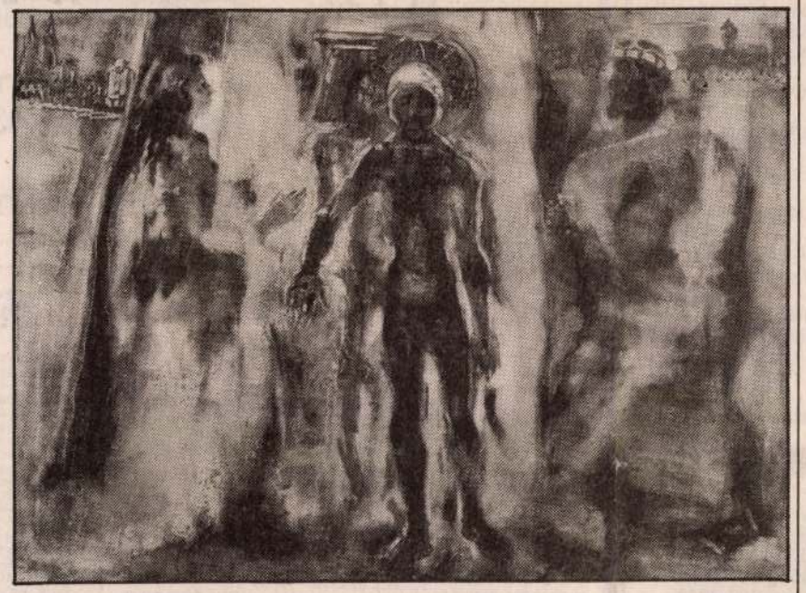

kalmárról, öregasszonyról, korsós lányról, esküvőről, ködről, a Tihanyi-félszigetről, groteszk jelenetekről, víziboszorkányról, — az élet hétköznapjairól és a lélek ünnepi szertartásairól. Csokonai Vitéz Mihály nyomán linóba metszette a nagy költő *Rám ezer virággal szórtad a tavaszt* — sorát, és remeklés a *Szegedi három királyok* is, amely egyben ars poeticája.

Losonci Miklós

Halálos fürdő

Négyen voltak, zsinatoltak, mint a kofák szoktak a piacon. Közeledtemre egyikük elrepült. Talán nem is én riasztottam el, társai bosszantották fel, vagy csak meggondolta magát, és más foglalatosság után nézett. Az élősövényre szállt, lerázta magáról a vizet, aztán csipegetni kezdte a dércsípte, piros bogyókat. Jégszilánkok peregtek a lába alól.

Azok ott hárman önfeledten, vidáman pancsikoltak tovább az esőcsatorna köpője alatt összegyűlt kis tócsában. Alámerültek, csak a fejüket dugták ki a vízből. Szemükben az öröm fénye, mint a lángra lobbant szalmaszálé. A bádogcsatorna száján sűrűn csepegett a víz, a tetőn megolvadt a hó. Régóta esedékes tisztálkodás lehetett ez, olyan hosszan és alaposan csinálták. A csepegés alá állva hangos csivogás közepette élvezték a vízcsöppek hűvös csiklandozását. Időnként megrázták magukat, mintha kis vibrátort hoztak volna működésbe. A gyári fürdőben, műszakváltáskor az olajos, megizzadt munkáslányok fürödnek ilyen élvezettel és gondossággal, akiket fiújuk vár a gyárkapuban motorkerékpár nyergében ülve, mozijeggyel a zsebben. Csivorásztak, tollászkodtak, örvendeztek a hideg téli fürdőnek. Olyan kevés kell a boldogsághoz.

Nyúlós, ködös, emésztési zavarokkal küszködő téli nap volt, olyan semmilyen idő, amikor épp csak megtörténik velünk az életünk, amikor a nap még érték nélküli mintaként sem mutatja magát. A szürke ég alatt varjak károgtak, keserű méltatlankodásuk hangja mint szálka hatol az emberbe.

Olyan hirtelen történt az egész.

Nem észleltem semmi gyanúsat, úgy látszik, a fürdőzők sem. Nem jelzett ösztönük riasztóberendezése. Kiiktatta az öröm. A macska, nagytestű, szürke kandúr, egyszer csak ott volt. Kivált a háttérből. Mancsával villámgyorsan lecsapott az egyik fürdőzőre. Nagyot locscsant a víz. Mint rozsdás szegek, rémült madárhangok szóródtak szét a téli csöndben. A két szerencsés kétségbeesett verdesés után, hangos csiviteléssel elrepült. Mire észbe kaptam, már vége is volt a tragikus jelenetnek. Csak a hűlt helyét láttam.

Nagyobb lett a csönd a világban.

Fecske Csaba

AHLBORN

COMPUTER ORGEL

Új korszak az orgonaépítésben
Gyönyörű hangú digitális templomi és házi orgonák Európa vezető gyártójától, nagyon kedvező áron

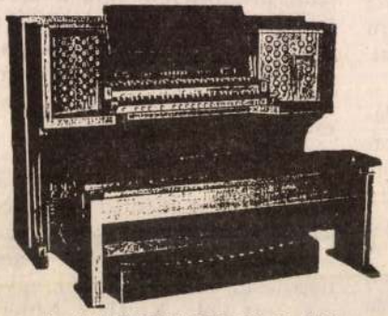

Az AHLBORN ORGEL GmbH magyarországi képviselője:
Organo Pleno Bt.
Somogyi-Tóth Gábor
1122 Bp., Maros u. 9. Tel./fax: 156-7753
ELŐZETES BEJELENTKEZÉST KÉRÜNK!

Catholica 2000

KATOLIKUS UTAZÁSI IRODA

Ajánlataink:

BÉCS: Schönbrunni kastély megtekintése
III.28. 3.800.,Ft + belépő

HÚSVÉT A SZENTATYÁVAL RÓMÁBAN
IV.7/14. 96.000.,Ft

HÚSVÉT A SZENTFÖLDÖN
IV.9/16. 159.500.,-Ft

HÚSVÉT MORVAORSZÁGBAN
IV.10/13. 27.900.,Ft

MARIACELL-BURGENLAND
IV.18/19. 13.500.,Ft

ZARÁNDOKLAT MEDJUGORJÉBA
IV.18/21. 32.900.,-Ft

ZARÁNDOKLAT NÉMETORSZÁGBA
(Altötting -Speyer - Augsburg)
IV.18/23. 84.900.,Ft

KIRÁNDULÁS ÓPUSZTASZERRE
IV.19. 3.000.,Ft + belépő

ZARÁNDOKLAT LOURDESBA
IV.20-27. 85.500.,Ft

GARDA-TÓ - MILANO - TORINO
(A torinói halotti lepel megtekintése)
IV.24/V.1. 82.500.,Ft

IZRAEL - SÍNAI FÉLSZIGET
IV.28/V.7. 214.000.,Ft

Jelentkezés:
1053 Budapest, Ferenciek tere 7—8.
(Kárpátia-udvar)
Hétfő—csütörtök 9—16.30 között, pénteken 9—15.30-ig.
Tel.: 266-3910; 266-3911; fax: 266-3921

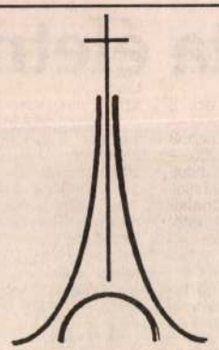

László atya

gazdagréti tevékenységét segíted ha adód 1%-át a következő címre utalod át:

A kedvezményezett adószáma: 18072282-2-43

A kedvezményezett neve: NSC

VISCOUNT
digitális templomi orgonák
1917

MÁRCIUS HÓNAPBAN
a
PRESTIGE
orgonacsalád
5% ÁRENGEDMÉNNYEL

Clavier Kft.

1029 Budapest, Ördögárok u. 43.
T/F: 176-8880 **T.: 275-7049**

MAKROVILÁG

Makrovilág Zarándok Utazási Iroda
1091 Budapest, Üllői u. 11—13.
Tel.: 215-0636, 217-5307, 215-2570

Elsőszombati kilenced:
Karancsság—Szentkút (Szécsény, Csesztve) márc. 7. ..... 1.070,— Ft
Szigetvár—Turbék (Szigetvár) ápr. 4. ..... 1.750,— Ft
Zarándoklatok: KEDVEZMÉNY — AMÍG VAN HELY!!!
RÓMA (Padova—Velence)
márc. 29—ápr. 2. ..... 31.990,— Ft helyett 25.000,— Ft
vezeti: V itay László nagykállói plébános úr
Ifjúsági Zarándoklat Rómába (V irágvasárnapi találkozás a Szentatyával) ápr. 3—8. (6 nap) ..... 27.500,— Ft
vezeti: Miklós János nagykőrösi plébános úr
SZENTFÖLD — gazdag programmal — VESZÉLYTELEN!
márc. 24—31. vezeti Kovács József plébános úr ..... 129.969,— Ft
HÚSVÉT RÓMÁBAN (CIVITA VECCHIA, SIENA, PISA, FIRENZE, RAVENNA) ápr. 9—15. ..... 47.990,— Ft helyett 41.990,— Ft
vezeti: Madari Gyula
LOURDES—FATIMA (Santiago de Compostella—Zaragoza—Barcelona—GARABANDAL) ápr. 17—27. ... 77950,— Ft helyett 69500,— Ft
vezeti: Almásy László plébános úr

Nagyböjti elmélkedéshez ajánljuk

Regőczi I.: Keresztút Mindszenty bíborossal
A Kútvölgyi Kápolna Mindszenty-keresztútjának

Gyökössy Endre Kézfogás-kötetei:
...ok az, aki veled beszélek... ⇨ Igen,

Nagyböjti olvasnivaló

Az Új Ember Könyvesbolt ajánlja

...delőlap is)

...sértés misztériuma
...éséről a Márk-evangélium
...–Ft

...sztúton
...a huszonöt elmélkedés-so-
...Pál, Romano Guardini,
... Frossard, Sík Sándor,
...th Tihamér) Ára: 250,—Ft

...s agóniája bennünk
...Ára: 260,—Ft

gyékénypiacról, papucsvásárról,

KOPASZ TAMÁS

H–1133 Budapest, Pannónia u. 85.

1958 Született Szegeden
1977–81 Képzőművészeti Főiskola
1987–90 Derkovits ösztöndíj
1989–90 Pollock–Krasner Foundation (USA) ösztöndíj
1991 Barcsay Alapítvány díjazottja
Tagja a Művészeti Alapnak, a Képzőművészek Szövetségének

Egyéni kiállítások

1983 Szeged, Ifjúsági Ház
1985 Budapest, Fiatal Művészek Klubja
1986 Budapest, Stúdió Galéria
Szentendre, Vajda Lajos Stúdió
1987 Ny-Berlin, Babilónia Nyelviskola (akvarellek, grafikák)
1988 Badacsonytomaj, Pandora Galéria

Kollektív kiállítások

1982 „Stúdió '82" Budapest, Műcsarnok
„Hagyomány", Budapest, Fényes Adolf terem
„Átalakulás", Budapest, FMK
1983 „Realizmus", Hódmezővásárhely, Tornyai Múzeum
Stúdió '83, Budapest, Ernst Múzeum
1984 Festészeti Biennálé, Kassa
Fiatal Kelet-Európai Művészek, Prága, Brno, Rychnov
„Soproni Művésztelep", Sopron, Liszt Ferenc Műv. Közp.
„Anyag", Budapest, Fényes Adolf Terem
Festészeti Biennálé, Szófia
„Stúdió '84", Budapest, BNV
1985 Festőház Galéria, Sopron
„VIT", Budapest, Nemzeti Galéria
Grafikai Biennálé, Miskolc
„Experimental Art", Budapest, Petőfi Csarnok
Nyári Tárlat, Szeged
„Stúdió '85", Budapest, Ernst Múzeum
1986 „Kilátó", Budapest, Margit-sziget, Víztorony
„Művészet Ma", Budapest, Hilton Hotel
„Stúdió '86", Budapest, Budapesti Történeti Múzeum
1987 „Béke", Budapest, Vigadó Galéria
"Permanens Műhely", Budapest, FMK
Festészeti kiállítás, Dunaújváros, Csók Galéria
Derkovits ösztöndíjasok bemutatója, Szombathely, Szombathelyi Képtár
„Mágikus képek", Budapest, Lajos utcai Galéria
„Fiatal Festők Biennáléja", Varsó
Christie's Aukció, Amszterdam
Magyar Napok, Helsinki
„Hommage à Kassák Lajos", Salgótarján
„Művészet Ma", Budapest, Budapest Galéria
„Eredendő formák", Budapest, Fészek Klub
Nagykőrösi Tárlat
„Stúdió '87", Budapest, Ernst Múzeum
1988 Derkovits ösztöndíjasok bemutatója, Szombathely, Szombathelyi Képtár
„Fiatal magyar és német képzőművészek", Berlin, Rostock
„Szaft", Ernst Múzeum, Budapest, Győr, Dunaújváros, Debrecen
„Tavaszi Tárlat", Budapest, Műcsarnok
Festészeti Biennálé, Salgótarján
„Gravitáció", Szentendre, Vajda L. Stúdió
„Új Művészeti Hadifegyverek", Budapest, Hadtörténeti Múzeum
Fiatal Művészek Nemzetközi Kiállítása, Moszkva
Erdélyi Segélyfesztivál, Budapest, FMK
Nemzetközi miniatura kiáll., Toronto, Bello Gallery
1989 Festészeti Tárlat, Nagykőrös
Derkovits ösztöndíjasok kiállítása, Budapest, Ernst Múzeum
„Fiatal magyar és német képzőművészek", Budapest, Ernst Múzeum
Fiatal Művészek Nemzetközi Kiállítása, Sczecin
1990 Derkovits ösztöndíjasok, Collegium Hungaricum, Bécs
Fiatal Képzőművészek Stúdiója, Bécs, Galerie Kult. Galerie, 68/ELF, Köln
„Fiatal kelet-európai művészek", Rotterdam, de Doelen Kongress Center
1991 Aktív-Art Galéria, Szentendre
„Block Csoport", Jászberény
Alle-Art, Galerie 68/ELF, Köln („Block")
„Emblematikus törekvések", Budapest, Lajos utca
1992 „Acht Ungarn", Graz, Neue Galerie
Képzőművészeti Főiskola, Budapest, Barcsay-terem

Művésztelepek, szimpóziumok

1984 Sopron
1986 Dombóvár
Nagykőrös
Mór
1987 Nagykőrös
1988 Moszkva
1989 Sczecin, Lengyelország
1990 München—Feldafing
1991 Köln
Jászberény
Miskolc

Művek közgyűjteményekben

Békéscsabai Könyvtár
Magyar Nemzeti Galéria
Szombathelyi Képtár
Nagykőrös, Polgármesteri Hivatal
Sczecin, Modern Múzeum
München, Polgármesteri Hivatal
Stúdió Archivum, Fiatal Képzőművészek Stúdiója

KOPASZ Tamás

Kopasz Tamás kiállítása

Tragor Ignác Múzeum, Vác, Görög Templom kiállítóterem
1992 május 9.—június 30.

A TRAGOR IGNÁC Múzeum tisztelettel meghívja
Önt és kedves családját
a Görög Templom Kiállítóterembe

Kopasz Tamás
kiállítására

A kiállítás megnyílik 1992. május 9.-én 12 órakor
A kiállítás megtekinthető 1992. június 3o.-ig

2600 Vác, Március 15. tér 19.

KOPASZ TAMÁS

Részletek az Aranykorból

c. kiállítása

a STÚDIÓ GALÉRIÁBAN

BUDAPEST, V., BAJCSY-ZSILINSZKY U. 52.

1986 január 7 - február 12-ig

A kiállítást megnyitja:

NOVOTNY TIHAMÉR

1986 JANUAR 7-ÉN 18 ÓRAKOR

KOPASZ Tamás

BUDAPEST ART EXPO
1992. március 22-26.

Közgazdaságtudományi Egyetem
1093 Budapest, Fővám tér 8.

MŰVÉSZEK / KÜNSTLER

EVEART

BAKSAI József
GENDOVA Mira
KOPASZ Tamás
KÖVES Éva
MAZZAG István
MÁTHÉ Zsolt
SZURCSIK József
SZENTGYÖRGYI József
TENK László
VILHELM Károly
VÉGH András

Galériavezető / Galerieleitung: TÓTH Éva
eveART Galéria
H-1068 Budapest, Király u. 98/b
Tel.: (361) 122-84-66
Fax: (361) 121-46-67

Kopasz Tamás, grafikus

L: Kružbai Sándor

–: Heti ajánlat.

3.

Új Tükör, B p. 1986 máj. 4.

XXIII/13

Szeretettel meghívja
Önt és kedves barátait az

MŰVÉSZETI GALÉRIA

Szentendre, Engels utca 7.

BARCSAY DÍJASOK '91

GAÁL JÓZSEF SZEGEDI CSABA
KOPASZ TAMÁS VINCE OTTÓ

kiállításának megnyitójára

1991. április 12-én, pénteken 17 órára

*

Megnyitja:
Dr. Hann Ferenc művészettörténész

A kiállítás megtekinthető: 1991. április 12-30-ig.

KOPASZ Tamás

Kopasz Tamás

Falusi tapéták

A dombóvári művésztelep kiállítása

CSENDBEN, FELTŰNÉS NÉLKÜL lohadt le az olyannyira szépen virágzó itthoni művésztelep-mozgalom. Pedig a változások látványosak. Hol van Velem, Győr? Mivel foglalkozik Villány, Nagyatád? Meglehetősen mélyre kellene ásni a képzőművészet „infrastruktúrájában", hogy az évtizeddel korábbi virágzás és a mostani hanyatlás indokolható legyen.

Mindenesetre meglehetős optimizmus szükségeltetik most a művésztelep-alapításhoz. Dombóvárott mégis ezt tették. A körülmények, ahogy az őszi borok, meglehetősen kiforratlanok még. De — tovább folytatva a szőlőmívelő hasonlatot — a termés nem rossz, nem kell mesterségesen felcukrozni.

A mezőgazdasági szókép annál is inkább helyénvaló, mert ennek az új művésztelepnek, pontosabban első évének „legtestesebb" alkotója kétségtelenül a „mezőgazdasági művész", *Bukta* Imre. Az ő személye, művészetfelfogása, műfajközi tevékenysége akár meghatározó is lehet itt, Dombóvárott a következő évekre.

Bukta több olvasatú, intellektuális-ironikus festészetet és grafikát művel. *Falusi tapétái* egyrészt nyilván a föl-fölbukkanó hurráoptimizmusokat persziflálják, másrészt valóban elég üdék és dekoratívak ahhoz, hogy „tapéták" legyenek, legvégül azonban kísérletet tesznek arra, hogy teljes világképpé szervezzék ezt a sajátos kelet-európai mitikus ökológiát. Munkáinak karaktere hol fanyar, kritizáló *(Locsol mindenki*, szitanyomat), hol bizakodóbb, az érintetlen látásban hívő (mint talált tárgyakból konstruált *Új orvvadászfegyverei.)*

Hasonlóképpen inkább intellektuális, mint elementáris a művésztelep és a zárókiállítás másik négy fiatal résztvevőjének grafikai, festészeti, plasztikai tevékenysége — ám egyikük sem fél a hétköznapi olvasattól, az érthetőségtől. *Kopasz* Tamás fájdalmas nosztalgiái, *Elekes* Károly minden látszat mögött újabb látszatokat felfedő érzékenysége, *Szultán* (Bogdándy Zoltán) grafikai jelekké transzponált külvárosi hangulatképei, vagy a mesterségbelileg még némi kimővelésre szoruló *Győrffy* Sándor küzdelem-illusztrációi látványosak, sőt, ha éppen arra van szükség, harsányak.

A VÁROS, a Művelődési Otthon, illetve a Fiatal Képzőművészek Stúdiója együttműködésének eredménye a dombóvári művésztelep, és annak zárókiállítása. A Stúdió keresi a lehetőségeket, hogy műfaji megkötöttség nélküli alkotótelepeket létesítsen. A korábbi, figyelemre méltóan működő soproni kísérlet a példa erre. Ugyanakkor a Stúdió, mint a fiatal képzőművészek javarészét tömörítő érdekvédelmi szervezet, kevéssé tud a fiatal művészek szakmai kibontakozásában segíteni. Így a véletlenen múlik, hogy kiállításai, művésztelepei mikor válnak eseményekké, mikor válnak karakteresekké, és mikor szociális-népművelő rutinakciók. Ha ezek között a körülmények között mégis sikerül fiatal alkotókat — akár az idén szerepeltek közül — a városhoz kötni, ha sikerül határozottabban kiformálni a mostani kezdeményből a dombóvári szimpózium profilját, akkor jogos volt e művésztelep-kezdemény optimizmusa.

(bán)

rajzai. S minthogy három donátor is akadt — a műemlékeseken kívül a terület gazdája, a Pilisi Parkerdő Gazdaság és segít a Közép Dunavidéki Intéző Bizottság is —, megfogható közelségbe került a megvalósítás. A munkák így is eltarthatnak akár egy évtizedig.

— Végül is az a tervváltozat győzött, amely a rom konzerválását tartja elsődlegesnek — a rendkívül gazdag kőanyag tárolására alkalmas lapidárium építését és a környék rendezését pedig másodlagosnak —, hogy a pusztuló falakat meg lehessen még menteni. Valójában nem tudjuk pontosan, mennyire mentek tönkre. Az első ütemben az állagbiztosítás mellett, ha szükséges, kisebb rekonstrukciókat is elvégzünk már, hogy a nagyközönség számára is érthetőbbé, látványosabbá tegyük a helyreállítást. Favázas szerkezetű, üveg és fa védő, illetve vendégfogadó épületeket is tervezünk. Úgy véljük, ezek illenek a környezethez.

nyítékait. Pilisszentkereszten a kolostori épületek, legalábbis a legkorábbi időkben egy nagy kiterjedésű, sűrűn lakott település vályogházai közé zsúfolódtak, ugyancsak bizonyos fokig együtt élve a faluval, s ez az ópatriarchális kolostori életforma megszűnt a ciszterciek 1184-es megjelenésével, új elhelyezési rendjével. A falu is áttelepült.

— Az már ismert tény, hogy a magyarországi ciszterci alapítások kulturális jelentősége túlnő egy szerzetesrend meghonosításán: a pilisi apátság építőművészete a korai gótika egyik „úttörője" hazánkban. Az előkerült fa-

Algériai hét

Az algériai kultúra hetét november 24. és 29. között rendezik meg. *Algéria művészete* címmel november 24-én délután 4 órakor kiállítás nyílik meg a Magyar Néprajzi Múzeumban. Az algériai rádió és televízió zenekara hétfőn este 7-kor a Pataky István Művelődési Központban, szerdán délután 5-kor pedig a Pesti Vigadóban ad koncertet. Aziz *Amrane* hegedű- és Amina *Saada* zongoraművész hangversenye pedig kedden lesz a Zeneakadémia kistermében.

Az ünnepi hét alkalmából idelátogat az Algériai Nemzeti Szín-

1958-ban születtem Szegeden.
1977–81. Képzőművészeti Főiskola festő szak.
1987–90. Derkovits ösztöndíj.
1990. Pollock-Krasner Foundation ösztöndíja (USA).
Tagja vagyok a MK Művészeti Alapjának, a Képzőművészek Szövetségének és a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának. Rendszeresen kiállítok.

I was born in 1958 in Szeged.
Between 1977–81 I was a student of the painting course of Hungarian College of Fine Arts.
I was given the „Derkovits" scholarship between 1987 and 1990.
In 1990 I received the scholarship of the Pollock-Krasner Foundation (USA).
I'm a member of the Hungarian Foundation of Fine Arts, the Hungarian Artists Association and the Studio of Young Artists.
I have regular exhibitions.

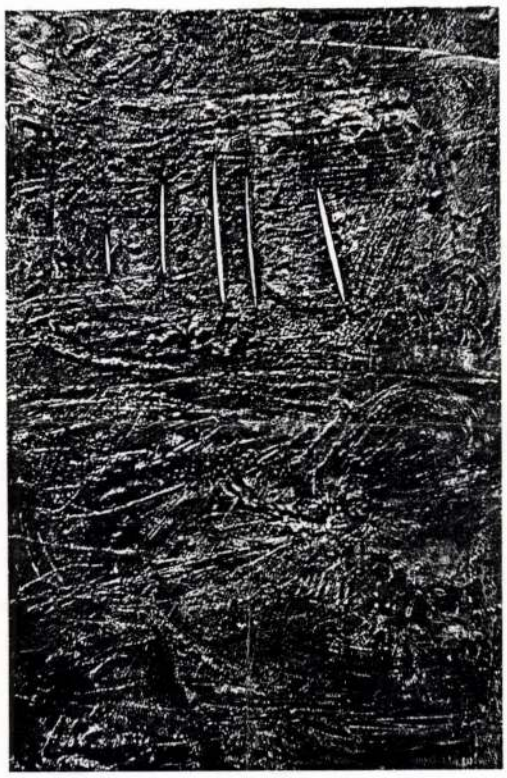

Nőnemű 5/3, 150x120, vegyes technika

KOPASZ Tamás

KOPASZ Tamás

BAKONYVÁRI M. Ágnes: Fiatal kelet-európai festőművészek kiállítása Rotterdamban. = Új Tükör, I.évf.2.sz. 1990. 55.p.

Az élet szép ten

Kopasz Tamás

→ Barabás Márton

MŰVÉSZET 1985/2/61

KOPASZ Tamás

CHIKÁN Bálint: Ki a disznó, mi a disznó? =
Magyar Hirlap, 1992. január 7. 13.p.

Bp., Óbudai Társaskör Galéria, 1991. Emblematikus törekvések c. kiáll.

KOPASZ Tamás

BARCSAY DIJASOK'91 c. kiállítás :AKTIV ART GALÉRIA,
1991.április 12. nyilt
Résztvevők: Gaál József, Szegedi Csaba, Kopasz Tamás
Vince Ottó
Megnyitotta: Hahn Ferenc

Könyvtárak: családi vagy hagyományos?

A forgalom növekvőben, az olvasás csökkenőben...

Kellemes környezet, világos, levegős helyiség, sok virág, kényelmes fotelek, szabadpolcokon téma szerint csoportosított könyvek és közösségi programok. Ezek a legfőbb ismérvei a Nyugat-Európában is létező és működő „családi könyvtáraknak". Néhány éve már a magyar könyvtárlátogatók is találkozhatnak velük, és bár úgy tűnik, nagy részük megkedvelte, a szakmában mégis viták folynak róla. Vannak, akik nem az elképzelést, hanem annak hazai időszerűségét vitatják, mások pedig a teljes kommercializálódástól féltik a közművelődési könyvtárakat. Körképünkben egy családi és egy hagyományos könyvtárat szeretnénk bemutatni, és eltérő véleményeket ismertetni, amelyekből kiderül: a különböző elképzelések korántsem zárják ki egymást.

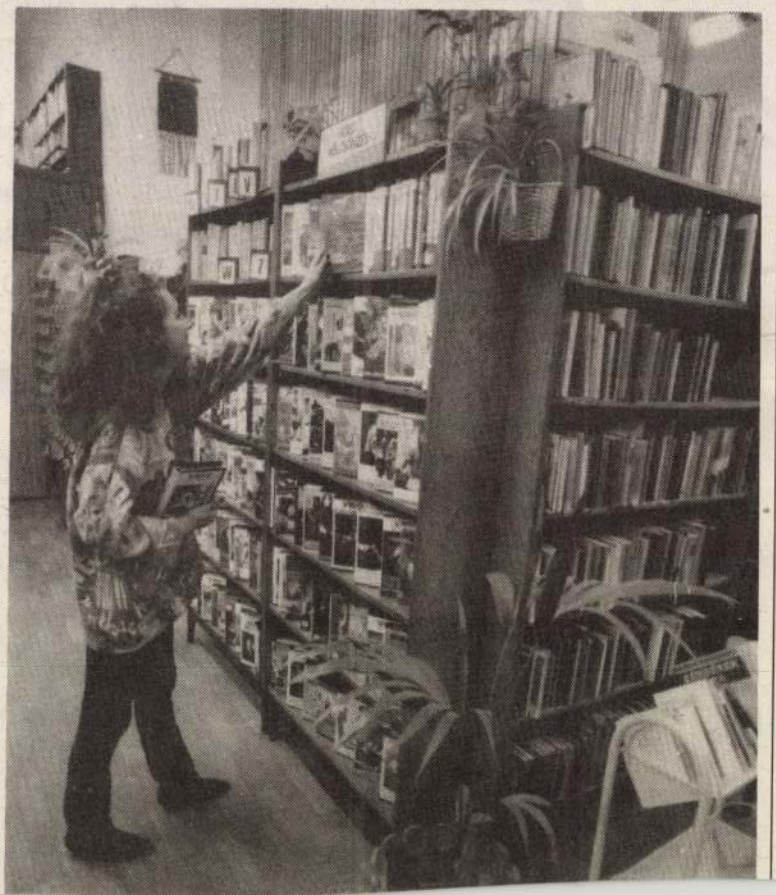

Budapest délnyugati csücskén a gazdagréti lakótelep központjában, egy panelház földszintjén kapott helyet a Nagyszeben téri Szabó Ervin családi fiókkönyvtár. Viszonylag nagy alapterület, óriási ablakok, világos helyiségek és szolgálatkész könyvtárosok fogadnak.

Imre Júliát, a könyvtár vezetőjét arról kérdeztem, miért döntöttek úgy, hogy családi könyvtárként működnek, és ez a kényelmen kí-

ciális olvasókat" is magunkhoz kötni, akik egyelőre nem olvasni, hanem programjaink, esetleg videókazettáink, lemezeink miatt jönnek hozzánk. Munkánk során kulcsszó a rugalmasság, a vállalkozószellem, a változó igények minél színvonalasabb kiegészítése. Mostanában például rengetegen érdeklődnek a természetgyógyászat iránt, ezért összeválogattuk és külön polcra tettük az ezzel kapcsola-

Kiállítás szombathelyi közvetítéssel

Nyolc magyar képzőművész Grazban

ACHTUNG ARN (achtung=figyelem) — propagálják játékos szófelbontással a stájer fővárosban megrendezésre kerülő Acht Ungarn (Nyolc magyar) elnevezésű kiállítás címét. A bemutatkozáson szereplő művészek (Bogdándy, Farkas L., Kopasz, Kovács J., Kőnig, Mata, Sebestyén, Varkoly) már régen túllépték a tradicionális műfaji határokat, alkotásaikra — melyek „kilógnak" a festészet vagy szobrászat szavakkal címkézhető kategóriákból — inkább a performance vagy az installáció meghatározás érvényes. (Az első esetben a kiállított mű és az alkotó személye együttesen képezi a „műtárgyat", a másodikban különböző technikával elkészített és térbe rendezett tárgyak között létesül „élő" kapcsolat.)

A kiállítás — melyet Wilfried Skreiner és Sümegi György nyitott meg — közvetlen előzménye a '89-es „Realizmuson túl" című Alpok—Adria-projekt volt. Ezt egy művészeti-kulturális szimpozion követte, ahol a résztvevők megállapodtak a régió innovatív törekvéseinek felkarolásában.

Amint azt Salamon Nándor, a Szombathelyi Képtár igazgatója lapunknak elmondta, itt született meg a „Szombathely-Graz művészeti híd" elképzelés. Az első közös megmozdulás a „Fiatal Osztrák Művészek" című kiállítás volt, s ezt követi most „viszonzásképpen" a magyar képzőművészek bemutatkozása.

A művészek kiválasztását a tárlatot rendező Gálig Zoltán így indokolta: „A nyolc festő együttes fellépése nem egy irányzat bemutatása, hanem nyolc egyéni pálya jelentkezése számos találkozási ponttal. Előretekintésre vállalkozunk, feltételezzük, hogy a kilencvenes években még sokat hallunk róla. Hozzá kell tennünk, a nyolcvanas években is rendkívül aktívak voltak, tevékenységüknek komoly visszhangja volt a kortárs művészeti szakirodalomban. Többük kapcsolatban állt a képzőművészeti »új hullámmal«, de nem mondhatjuk, hogy annak a centrumában álltak. Márpedig a '80-as évek művészetében azok az alkotói pályák kapták a legnagyobb figyelmet, amelyek a legmarkánsabban képviselték az akkori legdivatosabb európai irányzat itteni változatát, vagy éppen ezzel ellentétes magatartást tanúsítva, mereven ragaszkodtak a '70-es évek avantgárdjának kifejezési eszközeihez."

A Grazban most kiállító művészek öntörvényű alkotók, ez azonban nem jelenti azt — mondja a szombathelyi művészettörténész —, hogy provinciálisak volnának, hiszen számos külföldi kiállításon bizonyították már: olyan nyelvet beszélnek, amelyet Európa-szerte megértenek.

„Az osztrák kapcsolat" — tehát a gyűjtemények kölcsönös bemutatása és „utaztatása" — a február végéig látható grazi kiállítás bezárása után sem szakad meg, ugyanis egy héten belül a nagy érdeklődésre számot tartó linzi Daumier-kollekció érkezik a vasi megyeszékhelyre. A XIX. századi grafika egyik legnagyobb alakjának száz litográfiája február 14-től tekinthető meg a Szombathelyi Képtárban.

• Prieger Zsolt

KOPASZ Tamás

A FIATAL KÜLKERESKEDŐK EGYESÜLETE szervezésében
1992. február 29-én ismét

KÜLKERESKEDŐK BÁLJA '92

Fővédnök:
KÁDÁR BÉLA miniszter.
Védnökök:
Külkereskedelmi Dolgozók Szakmai Szakszervezete,
Magyar Külkereskedelmi Szövetség,
Külkereskedelmi Főiskola.
Helyszín:

Promo-Indra CONSORCIO

DINAMIKUSAN FEJLŐDŐ VEGYES VÁLLALAT SPECIÁLIS GÉPKOCSI- ÉS INGATLANÉRTÉKESÍTÉSI RENDSZERÉHEZ

ÜZLETKÖTŐKET KERES.

Üzletkötőink feladata:
potenciális ügyfelek felkutatása, a rendszer ismertetése, szerződés kötése.

Amit várunk:
— dinamizmus,
— üzleti érzék,
— felelősségtudat,
— jó megjelenés,
— 21 év feletti életkor.

Amit ajánlunk:
— kellő szakmai felkészítés,
— piackutatás, reklám,
— átlagon felüli bérezés (prémium, jutalék)
— gyors karriereslyek.

LEGYEN ÖN IS A MUNKATÁRSUNK!
ÚJ ÉV, ÚJ ESÉLYEK!
Az érdeklődők személyes jelentkezését várjuk 9.00—18.00 óráig, írásos önéletrajzzal.

PROMO-INDRA CONSORCIO,
1088 Budapest, Rákóczi út 1—3.

MH 968

Kopasz Tamás: Hullámok N°3

1133 Bp., Pannónia u. 85. IV. em.

OFFSET ÉS JÁTÉKKÁRTYA NYOMDA – BUDAPEST

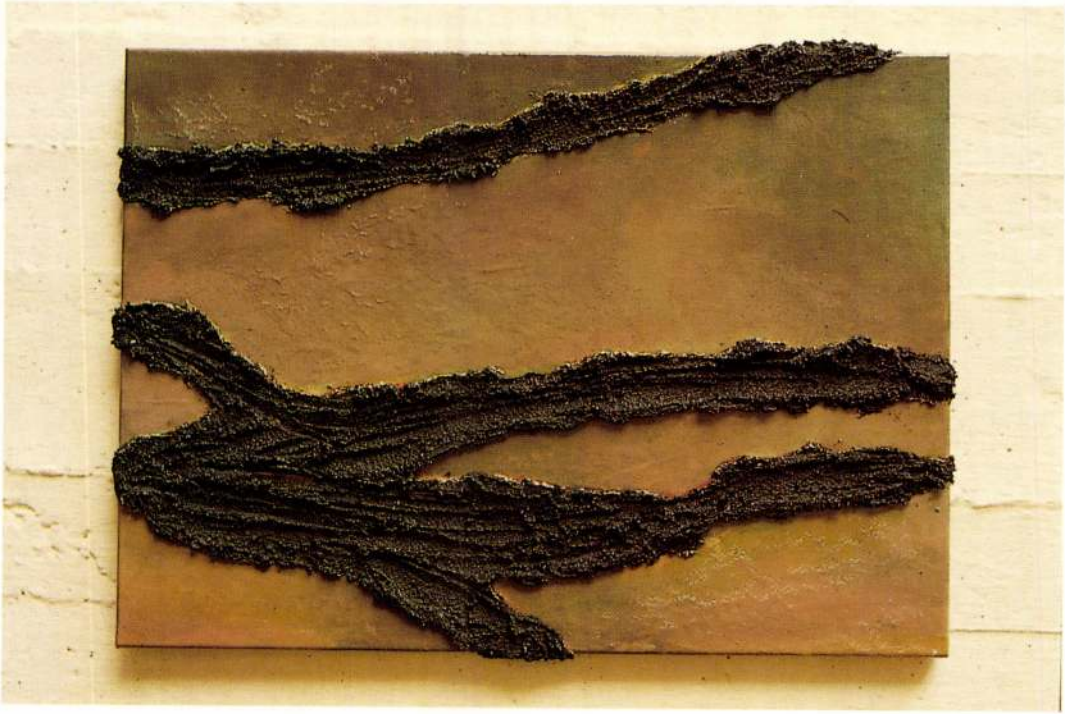

A FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJA KIÁLLÍTÁSA A BUDAPEST GALÉRIA LAJOS UTCAI KIÁLLÍTÓTERMÉBEN
1991. XI. 28–1992. I. 15.

A KIÁLLÍTÁS RÉSZTVEVŐI:

Beöthy Balázs • Bukta Imre • Elekes Károly • Gaál József • Gábor Imre • Gerber Pál • Gerhes Gábor • Krizbai Sándor •Kentaur Erkel László • Kungl György • Nagy Árpád Pika • Pereszlényi Rolland •Rácmolnár Sándor •Roskó Gábor • Szurcsik József • Vámai Gyula

Blokk Csoport: Sebestyén Zoltán, Kopasz Tamás, Katona Zoltán, Nayg István, Palkó Tibor

KIÁLLÍTÁSKONCEPCIÓ:

L. MENYHÉRT LÁSZLÓ

(TÁMOGATTA A MAGYAR HITEL BANK „MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNYA")

MEGNYITÓ

ROSKÓ GÁBOR, L. MENYHÉRT LÁSZLÓ

(KÖZREMŰKÖDÖTT: VASVÁRI BÉLA)

TÁMOGATÓK:

MŰVÉSZETI ALAP,
MAGYAR KÜLKERESKEDELMI BANK

GRAFIKA:

ELEKES KÁROLY

KOPASZ Tamás

90 2. 55

91 4. 72 < 5,58
9. 48
11. 64

Új Művészet

Vasárnapi Hírek, 1990.I.6. 9.p.

Tárlatunk

A hazai kisgrafika, linóleummetszés kiemelkedő egyénisége Kopasz Márta, aki több mint hat évtizede alkot szeretett városában, Szegeden. Művei határainkon túl is jól ismertek, több kiállításon szerepeltek. A Tanárképző Főiskolán kifejtett művészeti nevelő munkásságát nemrégiben a professzori cím odaítélésével becsülték meg.

Félig szent, félig tréfás

Ma ismét úgy járják a falut, mint már az elmúlt néhán esztendőben is vízkereszt napján. Hogy fennen hirdessék: felejtetés éveiben sem felejtették el a két faluból eggyé olvasz tott gyomaendrődiek a régi szép szokást. A háromkirályok é tizedek (évszázadok?) során kialakult, csiszolódott rend szeri köszöntenek be a házakhoz, hogy — eljutván a Parasztmú zeumig, a valamikori Hunya-házig — a királyok, a pásztoro és az angyalok elszórakoztassák az odasereglett gyerekeke (Képünkön a tavalyi menetet örökítette meg az odavalósi Kur kovács László fotóművész lencséje.)

Ez az egyházi ünnep — mint annyi más is — félig szen félig tréfás, ahogyan Vaszkó Irén, a községi honismereti egy sület lelkes — és fontos — tagja mondja. Akinek nagy része-é deme van abban is, hogy a vízkereszti háromkirályjárás h teles koreográfiája és szövege is fennmaradt. Mely szeri itt négy király „szerepel". A leányangyalok után közvetlen a gonosz Heródes lépdel. Őt követi, fehér papírsüvegben, Gá pár, utána következik Menyhárt és Boldizsár. Tavaly a fa káplánja, Lipien Mihály tiszteletes úr alakította a „szerecse király" szerepét. Mert a faluban évek múlva is emlegetik szereplőket. Elismeréssel szólnak például a pásztorról, K

idején is: *Giulio Romano* dekorációja a mantuai Palazzo de Tében, a Sala dei Giganti freskója. Anne és Patrick Poirier nyíltan kapcsolódik a manierista előképhez, művükben a kőtörmelékhalmaz a Romano által festett felhőkre és sziklákra emlékeztet.

Hasonlóan a manieristákhoz, akik elfordultak a reneszánsz humanizmustól, ők is irracionalizmust szegeznek szembe a modern kor racionális felfogásával. Érdekes módon azonban csak a gigászok vereségét mutatják be, és nem lázadásukat, a racionalizmus győzelmét a káosz, a törvényét és rendét az anarchia, a szuperegóét a föld alatti impulzusok felett.

A halott szemek az egyedüli emberi elemek ezekben a kompozíciókban; egy korábbi Poirier-művet idéznek fel, amely Ephialtosz halálát ábrázolja villámtól átdöfött szemmel. Freud a szem elvesztésétől való gyermekkori félelmet kasztrációs félelemként értelmezte; ebbe az irányba mutat a bronznyíl szerepeltetése, amely a kasztráció eszközeként is felfogható. Mimasz váladékozó szeme viszont Amfortasz vérző sebének reminiszcenciája a Parsifalból, illetve a középkori relikviáké.

Nagy Zoltán

Kopasz Tamás kiállítása
Fiatal Művészek Klubja, 1985. január

Kopasz Tamás kiállításán századunk utolsó ötödének egyik jellemző alkotói lehetőségéről kapunk érzékletes képet. Kopasz a főiskolai éveit követő festői periódusából egy-két művet mutat csak be. A tárlat jelentős részét a felső teremben lévő, az elmúlt hónapokban készített munkák adják. Az alsó térben pedig a helyszínen állított össze installációt. A felső terem táblakép igényű alkotásait nem festményeknek, inkább kollázsoknak kell neveznünk: ecsetet talán nem is használ az alkotó, ám annál több ragasztót, amivel bogarakat, csigákat, fényképeket és különféle szőröket rögzít a képfelületre. És a többi munkáján is a felületet fröcsköli, spriccolja, csurgatja viasszal, festékkel, kevert anyagokkal. Ezáltal rétegelt, részben véletlenszerű faktúrák jönnek létre. A felületek nem válnak egyedüli értékhordozóvá annak ellenére, hogy freudista alapon feltehetően már a felhasznált anyagok önmagukban való elemzése is eredményeket hozna. Hogy ez a megközelítés nem is egészen indokolatlan, arra a művész maga mutat rá, hiszen a felső terem főfalán egy olyan sorozatot állít ki, amely a menyasszonyságról, az asszonnyá válásról, az elveszett szüzességről szól. De egyéb műveihez is *(Ámor kalandjai I–II)* a szerelem, az erotika szolgáltatja a témát.

Vajon miért vált egyre zaklatottabbá és antiesztétikussá Kopasz Tamás festői világa? Milyen élmények hatására került abba az állapotba, hogy immár az esztétikum teljes feloldásával csurgat, ragaszt, alakítja felületeit a deklin? Alig egy éve (amikor a *Végül* című festménye keletkezett, amelyen *John Berger G* című regényéből idéz egy erotikus részletet, s egy aranyra preparált szarvasbogáron futtat át egy vékony vörös csíkot) még nem mondott ellent egymásnak az, hogy egy műalkotáson belül szóljon szerelemről és halálról, beteljesedésről és szertefoszlásról – s mindez szervezett rend és esztétikus felületalakítás segítségével történjen. A főiskolát követő évek aprólékos és alapos, ugyan már ekkor is ragasztásos technika váltotta fel, de egyértelmű volt: a művész képe minden négyzetcentiméterjét egyforma gonddal készítette. Úgy tetszik, hogy az új hullám, amely ismét elsőséget – Kopasz tevékenységét is befolyásolja – adott a gesztusnak, nem törődik a műgonddal.

A kísérleti utak tapasztalatai hasznosan épülnek be a teljességre törekvő műalkotások zárt világába. Reméljük, Kopasz Tamás hasznosítani tudja majd e tárlat tanulságait későbbi művei készítésekor.

Chikán Bálint

Kopasz Tamás: A menyasszony kívánsága, vegyes technika, 110x150 cm, 1985 (fotó Nyilas I.)

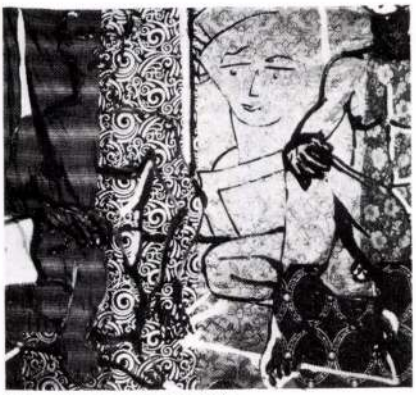

Robert Kushner: Szomorúság,
vegyes tecnika textilapplikációval, 50x105 cm,
1983

alábbis megkérdőjelező viszonyban álló textilfoltok uralják. A zaklatott hátterek nemegyszer valósággal elnyelik az ugyancsak élénk színekkel és erőteljes vonalakkal jelzésszerűen, csupán a fő kontúrokat felvázolva rájuk festett emberi alakokat. Bár a beszélgetés során Kushner céloz arra, hogy a mai embert környezete – megfosztva az egyéni jellemvonások érvényesítésének lehetőségétől – szinte teljesen magába olvasztja, ezt a művészetét esetleg erősítő ideológiát mégsem használja ki. Az interjú végkicsengése szerint Kushnert az egészből valóban csak a textíliák érdeklik igazán.

Hatalmas, több tonnányi raktárkészlete van régi és új szövött anyagokból. A New Yorkban élő művész leginkább a finom selymet kedveli; a lakása közelében működő japán kereskedőtől tömegével vásárolja fel például a használt, lehetőleg minél régebbi kimonókat. Ugyanígy vonzódik az indiai szárikhoz is. De ha valamiért megtetszik neki, akár a szemétből is ki- [illegible] rongyot. „A textilek got, rendezgetem, csoportosítgatom őket, s lassan alakulni kezd egy-egy kompozíció. Az így keletkező gazdag háttérre rendszerint gyorsan, nagy vonalakkal dolgozom. Tisztában vagyok azzal, hogy stílusom sokak szemében a felületesség, odavetettség látszatát kelti. Igazi mondanivalómhoz azonban ezen az úton aligha lehet eljutni. A csak látszólag könnyed, kontúros ábrázolással valójában éppen a figurák súlyát, körülhatároltságát, egyértelmű létezését szeretném érzékeltetni."

Kushner szívesen hasonlítja rajzi stílusát *Matisse*-éhoz: „A vonal, akárcsak Matisse művészetében, számomra is a tiszta, az egyetemes leegyszerűsítés eszközét jelenti, mintegy a művészet alapképletét. Hogy az absztrakció hiteles legyen, gyakran dolgozom élő modellekkel; mozgatom, beállítom őket a készre varrott textil háttér előtt, hogy a lehető legkevesebb eszközzel, de mégis a lehető legnagyobb pontossággal határolhassam körül a síknak azt a darabját, amelyet elfoglalnak. Közben persze keresem azt a mozdulatot, formát is, amely leginkább egybevág a selymek színeinek és mintáinak dinamikájával."

A festőcsaládban felnőtt és festészetet tanult Kushner saját bevallása szerint nem az olajfesték és a farost iránti undortól, hanem a textilek iránti rajongó lelkesedésétől vezérelve fordított hátat mestersége hagyományos eszközeinek.

Közvetlenül tanulmányai után jelmeztervezőként kezdett dolgozni, s ez a munka döntő hatással lett művészi szemléletére csakúgy, mint az Iránban, Afganisztánban és Indiában tett utazások. Azóta is a Keleten szerzett vizuális élményeket dolgozza fel, építi bele az iszlám kultúra mozgalmas látványaival kétségkívül némi rokonságot mutató műveibe.

A dekorativitást mint művészi törekvést büszkén vállalja; Kushner saját bevallása szerint őszintén hisz abban, hogy a látvány szintjén is elő lehet idézni katartikus hatásokat. A kellemes, pozitív impulzusokat keltő dekorativitást minden művészeti ág

tilapplikációval, 40x55 cm, 1983

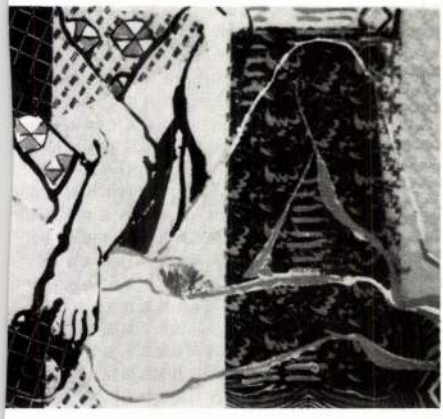

KOPASZ Tamás

KÖNYVEK PIZSAMÁBAN

Ragyogó borzalom

Számos ragyogó sztoriját filmesítették meg Amerikában *Stephen Kingnek*, ki eddigi kilenc magyarra fordított könyvével ma kétségtelenül top-os mind az aszfaltlistán, mind az egyéb (pl. ósdi tradícióból komoly műveket is áruló) könyvesboltokban. Pillanatnyilag közzétett munkája, A borzalmak városa ezúttal senkit se támad le olyan élménnyel, mint amilyenben (igen kérem, mindjárt újra kiadják), a híres Ragyogás forgatásakor részesült az amúgy se téphetetlen ideggóc színész, Jack Nicholson.

Az iszonyat regényeinek szerelmesei mindazonáltal kisebb adagokban ismét csak megkapják itt a magukét a tartós hidegrázásból, éppúgy, mint teszem azt a Tortúrában, a Tűzgyújtóban, vagy a Christine-ben. Szerzőnk ugyanis nem híve a puszta esztétikai ihlethez kötött (vagyjönvagynem) remekirodalomnak.

Szerinte e területen „egy jó regény megalkotása nem is annyira valami túlfeszített elmebeli erőfeszítés aktusa, hanem inkább aprólékos és fárasztó kazánfűtői munka, melyhez nyers energia és végtelen találékonyság . szükséges... Ha a fűtő abbahagyja a lapátolást, megáll a gép."

Lapátolandók hát az új meg új ötletek oda bele nekünk, A borzalmak városába — melynek frenetikus csúcsjelenete hol is játszódhatna másutt, mint egy fölhagyott kazán-limlomtárolóban. A múzsák csókjában a fentiek alapján nemigen bízó szerző ugyanis megint a vámpírtémába gázol bele kötésig. Ebben a szférában egyébként tényleg nem tanácsos csókdosódni, mert gyakran előfordul a ferdülés, mármint, hogy homlokpuszi helyett nyakütőér-szakítást foganatosítanak a vérszomjas nemtők a szerzőn. A szimpla vámpírügyet tehát jóval találékonyabban muszáj köríteni és illik találni az olyan, magára kényesen adó nemzetközi profinak, mint King, a műfaj öngyötrőn igényes élmunkása.

Modernkedni, vagy pláne kísérletieskedni, ahelyett, hogy kísérteties lenne, persze, óvakodik. Ám a nagyromantikus hagyományt az ötvenes évek amerikai regényének begyakorolt szerkesztési és történetelővezetési módszereivel szívesen, s ügybuzgón keveri-kavarja, amalgamizálja. És bizony(isten) majd' mindent megtesz, különösen eleinte, hogy ne hamar bújjon ki a szög a zsákból, akarom mondani, ne túl szokványosan villanjon elő a cselekményt végül mégiscsak egy irányba terelő vérivó, élőhalott Drakula-szerűség (itt Barlowe a neve) legendás tépőfoga.

Miközben bemutatja az amerikai kisvárost, hol a későbbiekben — csak ki kell várni! — már minden sikátor egy-egy Harap utcává válik (bár a kutyák, gusztuscsinálásul, előbb ki lesznek nyírva), csakugyan aprólékosan beavat bennünket, frászkarika-hajszolókat mindazok sorsába, akiknek előéleténél valójában fontosabb a haláluk utáni élőhalottság idegesítő állapota.

Az *ő* kis városuk (hogy Thornton Wildert idézzem) igaz, nem nagyobb, mint egy hátrányos helyzetű község nálunk Zala megyében. De azért, mire megtörténik a teljes körű névsor(s)olvasás, az embert bizony el-elkapja a kabarébeli Hunyadi—Ödönke-effektus is, méghozzá a búr, a búr, a búrkalapban változatra hangszerelve. És (megint) mégis amikor egymás után eléri a végzet mind a rokonszenves, mind a semmirekellő stb. kis(városi) polgárokat, visszafele összeáll egy regényszerű tabló, ami (enyhe túlzással, mert azért a középkoriak originálisabbak voltak ebben), egy nagyszerű mintával, a haláltánccal tart rokonságot. Ez nem jelenti azt, hogy maguk a halálba csábítások, erőszaktételek s mind a járvánnyá fajuló vérszipolyozások ne lennének roppant színesen, s mesterien lebonyolítva, és addig fölfokozva, amíg a célul kitűzött rettegtetés éppen *nem* csap át a gátlástalan röhögésbe (ami az önismétlő vámpírbaromságoknak azonnali megölője).

Nem leszek poéngyilkos, ha elárulom: a regénybeli mini Salem települése elnéptelenül. Ettől lettem én privathazafiasan dühös az elátkozott (ráadásul, köszi szépen, magyar — vagy román származásúnak titulált) vámpírokra. Mert amennyi telefonvonalat, házhozszállító üzletet, szemétégetőt, áramfejlesztőt csak úgy otthagytak az élőhalál gyakorlása kedvéért a benne lakók, a pocsékban, azzal ki lenne segítve egy itthoni középváros infrastruktúrája. Borzalmas, nem? (Kiadta az Árkádia)

Iszlai Zoltán

Magyar művészek Kölnben

A budapesti Fiatal Művészek Stúdiójának öt tagja, *Kiss Péter, Kopasz Tamás, Nagy István, Sebestyén Zoltán* és *Palkó Tibor* is meghívást kapott az idei nyáron attól a kölni egyesülettől, amely a fiatal művészek támogatására létesült néhány évvel ezelőtt. A meghívó tulajdonképpen műtermi munkára és tapasztalatcserére szólt, ezért a jelenlegi kiállítás, amelynek az *Aller Art, Mindenféle* a címe, inkább csak záróaktusnak tekinthető, afféle bizonyítványnak, a néhány hónap alatt készült munkák bemutatásának.

A tárlatot látva először is azt könyvelhetnénk el fő benyomásként, hogy hiába keresnénk itt a szó megszokott értelmében vett képeket vagy szobrokat, beleértve akár a ma már hétköznapinak tekinthető absztrakt művészet termékeit is. A kiállítás inkább különböző, idegenszerűen ható, és inkább a happening-művészet rekvizítumaihoz hasonlító tárgyi kompozíciókat gyűjtött össze: gipszöntetéket, szalmából, papírból, talált tárgyakból vagy fa- és textilanyagokból, például női harisnyákból komponált vagy applikált dolgokat. Ennek megfelelően a néző sokszor nagyon is rejtélyes tartalmú akciók és szertartások nyomaival kerül kapcsolatba. Nem marad más hátra a számára, mint hogy megpróbálja magát ebbe a környezetbe beleélni, és gondolatban a történteket úgy rekonstruálni, hogy valamit felfogjon azokból a szimbolikus tartalmú akciókból, amik a művészeket ezeknek a különös objekteknek és installációknak a megalkotására vezették.

Zdenek Primus, Németországban élő cseh művészettörténész, aki a katalógust összeállította, a kiadvány lapjain szóhoz juttatta *Hegyi Lórándot*, a bécsi Modern Művészeti Múzeum magyar igazgatóját is, aki az újabb magyar képzőművészekről adott általános érvényű képet. Ez az áttekintés az utolsó évtizedben lezajlott változásokat a radikális erejű szubjektivizmus elterjedésével jellemzi, és arról szól, hogy a stílusok sokfélesége mellett talán a „szubjektív historizmus" a leginkább megfigyelhető magatartásforma. Úgy is körülírhatnánk ezt a tendenciát, mint egyfajta visszanyúlást az elmúlt korok történelmi eredményeihez, amely azonban teljesen lírai, személyes módon történik, és telítve van titkos, csak sejthető üzenettel.

A látogatónak azonban az a benyomása, hogy ez a szubjektivizmus nemcsak a magyar művészeket jellemzi, hanem a többi kiállítót is. Így aztán nem is nagyon igyekszik az egyes művészekhez kötni az olyan című műveket, mint *Az ismeretlen disznócsülkök*, a *Laboratórium egy beteg tárgy számára*, a *Magma*, az *Út a Labirinthoz*, a *Korszerű mini-installáció a tenyéren*, valamint az *Életadó víz, halálthozó víz*. Valamennyi kiállított mű mitikus és álomszerű hangulatot áraszt, és olyan, mintha nem is e mítoszok szereplőit látnánk, hanem azokat a tárgyakat és anyagokat, amelyeket e szereplők megérintettek és — akár ahogy Uri Geller tette azt az alpakkakanállal — okkult természetű mozgásra, sarjadzásra vagy deformálódásra késztettek.

Hogy ez a romantikus és szélsőségesen lírai, a személyeset és a titkosat hangsúlyozó hozzáállás mennyire marad majd később is jellemző a kiállító művészekre, azt persze nehéz lenne megjósolni. Végül is fiatal, pályakezdő emberek munkáiról van szó, akik még nagyon közel állnak ahhoz a kollektív kincshez, amit a szélesebb közönség napjainkban inkább a rockzene és a neoszürrealista ízű videoklipek alapján ismer. A példakép, a guruként tisztelt német *Joseph Beuys* persze annak idején radikálisabb volt, és másról, egyetemesebb dolgokról beszélt — a fiatalok, akiknek a fő élménye láthatóan a Labirintusban való bolyongás, tőle inkább csak a technikát és a lágy, a szokatlan anyagokkal való manipulálás gyakorlatát vették át.

Nyilvánvaló azonban, hogy végül is a kiállítást megnyitó cseh írónak, *Jiri Grusának* volt igaza, aki ebben a tárlatban elsősorban nem kiérlelt esztétikai manifesztációt látott, hanem egyszerűen — ahogy kifejezte magát — „különböző népek művészeinek a normális találkozását egy normális Európában". Grusa, aki nemcsak író, hanem egyúttal diplomata is, hiszen nagyköveti rangban képviseli hazáját most Németországban, bizonyára jól tudja, hogy napjainkban, amikor az események annyira kiszámíthatatlannak tűnnek, a különös és a keresetten személyes, vagyis a Labirintus világa, inkább számíthat „normálisnak", mint a régi értelemben vett köznapi vagy reális.

Perneczky Géza

MOZGÓ VILÁG

Ízelítő a szeptemberi számból

„... a kommunizmus összeomlása távolról sem jelenti a liberalizmus diadalát, sőt valójában a liberalizmusnak mint ideológiának az összeomlását jeleníti meg."

Miszlivetz Ferenc interjúja Immanuel Wallersteinnel

„Az Igazságot nyolcas számmal jelölik a tarokkban, erőltetett képzettársítással Budapest VIII. kerülete az Igazi Magyarország."

Legát Tibor: Lyuk a nyolcason

„Az okos ember tudja magáról, hogy okos. A gazember tudatában van annak, hogy gazember. Az ügyefogyottat fájdalommal tölti el saját ügyefogyottsága. Mindezen személyekkel ellentétben a buta nem tudja magáról, hogy buta."

Carlo M. Cipolla: Az emberi butaság alapvető törvényei.

Továbbá Borsody István esszéje, Domány András publicisztikája, független, vezető közgazdászok válaszai a Fidesz kárpótlással kapcsolatos kérdésére, fiatal költők a Diákírók és Diákköltők 1991. évi Sárvári Találkozójáról, Köntös-Szabó Zoltán, Kenéz Ferenc és Szűcs Csaba prózája, Fáy Miklós, Molnár Gál Péter és Vadas József kritikái, valamint Gados Béla—Thúry Gábor interjúja Ivo Krobottal.

Tisztelettel meghívjuk Önt

K o p a s z T a m á s

Papírképek című kiállításának megnyitójára
1994. május 6-án, pénteken 19 órára.
A kiállítást megnyitja Szkárosi Endre.
A kiállítás 1994. június 30-ig tart nyitva.

We cordially invite you to the opening of

T a m á s K o p a s z 's

exibition on Friday, 6th of May 1994, at 7 o'clock p.m.
The exhibition will be opened by
Endre Szkárosi.
It will be open until the 30th of June 1994.

R o c z k o v G a l é r i a

1061 Budapest Andrássy út 1. Tel.: 268-0026 Nyitva: hétfő-péntek 11-18, szombat 11-15

KOPASZ Tamai

A ROCZKOV GALÉRIA SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT
KOPASZ TAMÁS "KIS KÉPEK" KIÁLLÍTÁSÁRA
1992. OKTÓBER 2-ÁN, PÉNTEKEN 19 ÓRAKOR
A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA: HUDRA KLÁRA
KÖZREMŰKÖDIK: MEZEI PÉTER (TROMBONE)
A KIÁLLÍTÁS NOVEMBER 6-IG LÁTHATÓ

PLEASE JOIN US AT THE OPENING OF THE EXHIBITION
"SMALL PAINTINGS" BY TAMÁS KOPASZ
ON FRIDAY, OCTOBER 2ND, 1992
THE EXHIBITION WILL BE OPENED BY KLÁRA HUDRA
PÉTER MEZEI (TROMBONE)
WILL TAKE PART IN THE OPENING

roczkov galéria
1061 Budapest Andrássy 1.

open: from monday to friday:
11 a.m. - 6 p.m., saturday: 11 a.m. - 3 p.m.
Tel.: 142-6834

KOPASZ TAMÁS: "Pajzs (Medallion) No.3"

LÓSKA LAJOS

BUDAPEST
Felsőzöldmáli út 61-65/A lépcsőh. fsz. 2.

1025

KOPASZ Tamás

A ROCZKOV GALÉRIA SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT
KOPASZ TAMÁS "KIS KÉPEK" KIÁLLÍTÁSÁRA
1992. OKTÓBER 2-ÁN, PÉNTEKEN 19 ÓRAKOR
A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA: HUDRA KLÁRA
KÖZREMŰKÖDIK: MEZEI PÉTER (TROMBONE)
A KIÁLLÍTÁS NOVEMBER 6-IG LÁTHATÓ

PLEASE JOIN US AT THE OPENING OF THE EXHIBITION
"SMALL PAINTINGS" BY TAMÁS KOPASZ
ON FRIDAY, OCTOBER 2ND, 1992
THE EXHIBITION WILL BE OPENED BY KLÁRA HUDRA
PÉTER MEZEI (TROMBONE)
WILL TAKE PART IN THE OPENING

roczkov galéria
1061 Budapest Andrássy 1.

open: from monday to friday:
11 a.m. - 6 p.m., saturday: 11 a.m. - 3 p.m.
Tel.: 142-6834

KOPASZ TAMÁS: "Pajzs (Medallion) No.3"

"ÚJ MŰVÉSZET"
SINKOVITS PÉTER
BUDAPEST
Báthori u. 10.
1054

KÉSZPÉNZZEL SEMMESÍTVE BUDAPEST 6

"ÚJ MŰVÉSZET"
SINKOVITS PÉTER
BUDAPEST
Báthori u. 10.
1054

A ROCZKOV Galéria
tisztelettel
meghívja Önt
1992. november 20-án
(péntek) 19 órára
"Témpora,Témpore,Témpere"
kiállítás megnyitójára.

Please join us
at the opening
of the exhibition
"Témpora, Témpore, Témpere"
on friday, november 20th,
at 7 pm. in the
ROCZKOV Gallery.

A megnyitón
a Fehér Lóhoz címzett
(2000 Szentendre,
Dumtsa Jenő u. 12.
tel. 06/26/11931)
fogadó mutatkozik be
a ROCZKOV Galéria
vendégeinek.

At the opening,
the White Horse tavern
(2000 Szentendre,
Dumtsa Jenő u. 12,
tel. 06/26/11931)
will make an introduction
to the guests of the
ROCZKOV Gallery.

roczkov galéria

1061 Budapest Andrássy 1.

open: from monday to friday:
11 a.m. - 6 p.m., saturday: 11 a.m. - 3 p.m.
Tel: 142-6834

KOPAS 2 Tamas

KOPASZ·TA
MÁS·MATA
ATTILA·MIL
ORAD·KRSTI
Ć·SZABADO
S·ÁRPÁD·V
ÁRNAGY·ILD
IKÓ·WAHO
RN·ANDRÁS

A Magyar Színházi Szövetség közgyűlése

Ellehetetlenülő műhelyek?

A Magyar Színházművészeti Szövetség tagságának közös véleménye szerint a fontos kérdésekben minél nagyobb összefogásra van szükség ahhoz, hogy a válságos helyzetben ne omoljon össze a szakma — hangzott el a szövetség tegnapi közgyűlésén. Ilyen súlyos helyzetben ugyanis nagyon régen nem voltak a magyar színházak. Nem nő a támogatás összege, így az infláció és az áfa miatt harminc vagy annál is több százalékkal kevesebb pénzzel gazdálkodhatnak a műhelyek. Nem a megszűnés, hanem a leromlás és a kommercializálódás a fő veszély. A támogatás további csökkentésével lehetetlenné válik a művészi munka.

— Két évvel ezelőtt nyomasztó veszekedéssé fajult a közgyűlés, jó lenne, ha most nem így történne — mondta Székely Gábor rendező. — Válságban van a színház, a drámaírás, a képzés egyaránt. Két esztendeje alakult a Magyar Színészkamara, ez bonyolultabbá, de gazdagabbá is tette az együttműködést. Egymás ellen uszítható a szakma politikai okokból is. Magyarországon a többpártrendszerrel a politika erősebb pozícióba került. Ez nagy veszély a színházra. Előre kellett volna látni, hogy a magyar filmgyártás szinte teljesen tönkremegy, van némi esély az újraélédésre, csak vigyázni kell arra, hogy ez ne bizonyos érdekek mentén történjen. Szomorú az is, hogy a képzőművészet támogatása teljesen megszűnt. A színház azonban nem szünetelhet semmilyen időben, hiszen a folyamatosság művészete.

— Hihetetlen információs szegénységben szenvedünk — vélte Bálint András színész-igazgató. — Megkérdeztem a kollégákat, hogy melyik önkormányzathoz tartozik a Radnóti Színház. Némi gondolkodás után azt válaszolták, hogy a hatodik vagy a hetedik kerülethez, holott a fővároshoz. Sikerült elérni, hogy a sokat bírált nézőszám utáni támogatás helyett biztosított legyen a vidéki színházak költségvetésének hatvan-, a budapesti műhelyek ötvenszázalékos támogatása. A bevétel és a dotáció közötti részt az önkormányzat vagy a tárca egészíti ki. A szövetség részt vesz a kuratóriumok munkájában, vagy figyelembe veszik a véleményét, igazgatójának kinevezésében mond véleményt a szövetség.

— Harminc százalékkal vagy ennél is többel lesz jövőre kevesebb pénze a szakmának a nullszaldós fejlesztés és a módosuló áfa miatt — mondta Babarczy László rendező-igazgató. — Ilyen súlyos helyzetben nagyon régóta nem voltak a színházak. A liberálisok meghallgatják a problémákat, de nem adnak pénzt. A kormány még ad, de megszűnt a beszédszituáció, tárgyalni szinte lehetetlen. Lövészárokhelyzet van, ami igen megnehezíti a működést.

— A fő feladatunk, hogy a magyar dráma és a színházak között megteremtsük a kapcsolatot — kezdte hozzászólását Radnóti Zsuzsa, a dramaturgtagozat képviseletében. — A magyar drámák kiadása szinte megszűnt, pedig lényeges, hogy megjelenjenek a fontos szövegek ott, ahol sokszor a remekművek is ötven évet vártak, míg színpadra kerültek. Sikerült elérni, hogy három szerző — Kárpáti Péter, Békés Pál, Nagy András — első drámakötete megjelenjen. Fontosak a Zalaegerszegi Nyílt Fórumok és a Felolvasószínpad tevékenysége is.

— Kiharcoltuk, hogy a veszélyes tíz százalék helyett jóval kevesebbet vonjanak el a tárcaszínházaktól — mondta Kerényi Imre rendező-igazgató a vezetői szekció nevében. — Az Operettszínház megszüntetése ellen egységesen lépett fel a szakma. Szükség van arra, hogy ez a műfaj is újratermelhesse magát. Mindig azt kérik, hogy jelöljük meg, honnan vonjalió dollár értékben kapnak fegyvereket a volt Szovjetunió területéről, másrészt Németországból is jelentős szállítmány érkezik. Így háromszorosan kivételezettek.

— A kritika folyamatosan kiszorult a lapokból. Ezzel párhuzamosan soha nem volt még akkora az igény a színházakban, hogy írjanak a munkájukról — mondta Koltai Tamás, a kritikusszekció nevében. — A Színház című folyóiratnak ugyanúgy meg kell küzdenie a fennmaradásért, mint a szakma egyéb területeinek. A színházi előadások, műsorok jelenléte viszont nőtt a tévében, szinte minden hétre jut egy belőlük.

— A megváltozott gazdasági körülmények között még fontosabb lenne, hogy valóban szakemberek végezzék el a feladatokat — vélte Szegő György, a tervezőtagozat nevében. — Tisztában kellene lenni az elvégzett munkáért járó minimummal is.

— A döntő fontosságú kérdésekben nem lehetséges a széthúzás, nagyobb összefogásra van szükség — szólalt fel Törőcsik Mari, aki két évig állt a színészkamara élén. — Ha a színház létkérdéseiről van szó — még olyanokkal együtt is, akiket nem szeretünk — közösen kell képviselni az érdekeket, különben összeomlik a szakma.

Szó esett még a vers és prózamondók sajátos helyzetéről, akiknek az egyetemes színházművészethez tartozását már korábban elismerték, ám vizsgáztatásuk és státusuk mind a mai napig nem egészen világos.

A közgyűlés végeztével Székely Gábor rendezőtől arról érdeklődtünk, miként értékeli a rendkívüli összejövetelt. Mint hangsúlyozta, a legfontosabb az, hogy sikerült megvitatni a rendkívül nehéz jövő elé néző és néhol már a művészszínházi forma ellehetetlenülésével fenyegető hazai színházi élet problémáit. Véleménye szerint a játszóhelyek és a társulatok nagy részét nem a megszűnés, hanem a leromlás és a kommercializálódás fenyegeti. — Meg kell értetnünk a döntéshozókkal, ha a kevés pénzt még tovább csökkentik, a támogatás értelmetlenné, hasznosíthatatlanná, a művészi munka pedig le-

A galériák nem a Paradicsomban teremnek

Biblical World Gallery

FOTÓ: SZIGETI TAMÁS

Kétéves fennállását ünnepelte minap a Roczkov Galéria. Az Andrássy út elején működő parányi kiállítóteremben ez alkalomból kollektív kiállítást rendeztek Kopasz Tamás, Mata Attila, Milorad Krstic, Szabados Árpád, Várnagy Ildikó, Wahorn András műveiből. S népes baráti-szakmai kört láttak vendégül a bufével foyer-nak berendezett lépcsőházban.

Minden okuk megvan az ünneplésre. Noha a vállalkozások korát éljük, a létminimum-számítások és a minimálbér-alkudozások árnyékában műkereskedelmet csinálni nem éppen könnyű és gyors sikert hozó üzlet. Mint a megnyitó gyanánt rögtönzött beszámolójukban elhangzott: mégis sikerült megkapaszkodniuk. Anélkül, hogy a minőségből engedtek volna.

A jó példa ragadós; avagy a feladat másokat is követésre ösztökél. Mindenesetre sorra nyílnak a műkereskedések. A legújabb a Wesselényi utcában. Neve Biblical World, és a zsidó múltat vagy létet vállaló művészektől kért s kapott anyagot. (Munkáik a galéria galériáján kaptak helyet, a földszinten kultikus és ajándéktárgyakat árusítanak.)

Nagyon különböző alkotókról van szó. Van itt már halott mester (az 1904-es születésű Bolmányi Ferenc) és majdhogynem pályakezdő (Magén István). A festők mellett szobrász (Fekete Tamás, Cséri Lajos), grafikus (Engel Tevan István, Balla Margit), sőt keramikus is (Thury Levente). A szakma vezető gárdájához tartozók körében olyan is, akit legfeljebb egy amatőrök tárlatán tudnék méltatni; ezért hallgatom el a nevét. És a galériához — eszmeiségéhez — sem azonos módon kötődnek. Míg például Balla Margit zsúfolt lapjairól bibliai atmoszféra árad, Engel Tevan klasszicizálóan tárgyilagos távolságtartással jeleníti meg az Ószövetség epizódjait.

Minden galéria életképességének egyik feltétele, hogy saját arculata legyen. (Az elmúlt évtizedekben az állami műkereskedelmet karakter nélküli vegyeskereskedés jellemezte és juttatta szellemileganyagilag csődbe.) A Roczkov Galéria hónapokon át egyetlen művész munkáit mutatta be; óvatosan és megfontoltan válogatta-szervezi köré a vele rokon többit. A Biblical World Gallery más módon közelít ugyanehhez a célhoz. A társaság magvát egy már létező művészcsoport — az Ain — adja; olyan jeles tagokkal, mint Szenes Zsuzsa vagy a nálunk csak nemrégiben jelentkező, de annál tehetségesebb Magén István, akitől most két pompás akvarellt látunk. Ha ők képviselik a mércét, akkor hamarosan ennek a galériának is szép számú törzsközönsége lesz.

Nemrégiben interjút készítettem egy szakmáját kiválóan művelő műkereskedővel, annak apropóján, hogy negyedik üzletét nyitotta meg. Tudom, hogy ismeri is, értékeli is a kortárs művészetet, ezért kérdeztem rá: miért nem foglalkozik vele. Nem titkolózott. Válaszának lényege abban foglalható össze, hogy az élő alkotók sikeres forgalmazása különleges adottságokat feltételez. Részletezte is őket. Nem tudtam, most sem akarom cáfolni. De öröm azt tapasztalni, hogy nem mindenki ilyen józan. Drukkolok nekik.

• Vadas József

Lajtha László és kora

Bartók, Kodály, Lajtha — Párizsban vagy 60 éve így jelölik ki Magyarország helyét századunk zenéjének világtérképén. Lajtha László (1892—1963) kiemelkedő jelentőségű zeneszerző, népzenenéptánckutató, pedagógus. Bartók, Kodály nyomában az elsők között indult népzenegyűjtő utakra. Több ezer népdalt, hangszeres népzenedokumentumot gyűjtött.

A „Lajtha László és kora" zenei vetélkedő célja, hogy megismertes-

gery Adrienn a tegnap délelőtti sajtótájékoztatón. A Magyar Zenei Tanács által korhatár nélkül megrendezendő vetélkedőre azokat is várják, akiket még nem érintett meg a művészi zene. Az első fordulóban a résztvevők tesztlapot, zenei „totószelvényt" töltenek ki. Közülük a legeredményesebbek vesznek részt országszerte és Budapesten a játék további fordulóin a február 15-én, a Zeneakadémia nagytermében megrendezett dön-

Requiem és Káddis

A par excellence operaszerző Verdi kevés más műfajú alkotása közül méreteiben és intenzív, megragadó erejével kiemelkedik gyászmiséje. E Requiem pompás előadásának lehettünk élvezői a minap a Zeneakadémián. Lukács Ervin, az est karmestere eddigi pályája kimagasló csúcsára érkezett az ez alkalommal nyújtott teljesítményével. Lukács kiváló partnerre talált az Antal Mátyás betanította, remekül hangzó Magyar Állami Énnekkar testületében. Keze

nyult: a hagyományosan keleties dallamfordulatok mellett egy sor 20. századi zenei elem felvonultatásával teljesen eredeti zenei világot képviselt. Bruch — egy ősi szertartási éneket idéző — Kol Nidré című művét gordonkán Perényi Miklós őszinte átéléssel szólaltatta meg a zongorista társaságában.

Prokofjev szokatlan összetételű együttesre (négy vonós, klarinét, zongora) írta művét: „Nyitány héber témákra". Ilyen hangszerösszetétel

UTASVÁRÓ
utazási irodák napi ajánlatai

NYARALJANAK VELÜNK EZEN A TÉLEN!

FLORIDA DREAM HOLIDAY

SZENZÁCIÓ!

FLORIDA
2 hét, 94.000,-Ft-tól

Indulások: havonta
❖
A helyek száma korlátozott!

MEGLEPETÉS:
Minden kedves utasunk ajándékot kap:
egy hét ingyenes szállás
2 személyre
a **Bahamákon!**

Resort Program Network
1075 Budapest, Károly krt. 21.
Tel.: **142-3420, 122-5450**

SZILVESZTER KALIFORNIÁBAN
ÚJÉV HAWAIION
10 napos túracsomag ind.: dec. 27.
részvételi díj: 161 000 Ft/fő

NAGY DÉL-AMERIKAI KÖRUTAZÁS
Brazília—Argentina—Paraguay
22 napos luxuskörút, magyarnyelvű idegenvezetővel, programokkal.
ind.: január 8-án.

ADWEST
Bp., Semmelweis utca 19., tel.: 117-7846
AMITOURS
Bp., Nádor u. 14., tel.: 131-7167, 131-7312
FALCONTRAVEL PANNÓNIA
Bp., Alkotmány u. 20. Tel.:111-1475
TENSÍ TOURS
Bp., Komjádi B. u. 1., tel.: 115-3282, 135-6355
SZEZON TOURIST
Bp., Almássy tér 10., tel.: 122-5219
SPEED TRAVEL
Győr (96) 12-840,
Budapest, 153-0252

TAN-TÚRA-ajánlat

Szentföld — dec. 1. — 8 nap, 7 félpanzió 54 900 Ft
Szilveszteri utak
Szentföld dec. 29. — 8 nap, 7 félpanzió 64 900 Ft
Szlovenjgardec (Szlovénia) — 4 nap, 3 félpanzió egyéni utazással 10 900 Ft
Vágvölgye (Szlovákia) — 4 nap, 3 félpanzió autóbusszal 6300 Ft, egyénileg 4 900 Ft

1065 Bp., Lázár u. 6. Tel.: 131-5368, 153-2159

MH 12115

A Sláger Tours ajánlata:

Bécs 1992. december 4.
Részvételi díj: 700 Ft/fő
Cseh és osztrák síutak
már 6700 Ft-tól!
Egyiptom, Kanári-szigetek, Amerika és Kenya

JELENTKEZÉS: 113-1255
Sláger Tours Utazási Iroda
1087 Bp., Kőbányai út 37.

MAURITIUS

Két hét luxushotelben, félpanziós ellátással.
Utazás repülőgéppel.
Részvételi díj: 199 500 Ft/fő.
Időpontok:
1992. dec. 3.—1993. márc. 24.-ig
2 hetes turnusokban.
Jelentkezés:
EXTERTOURS,
1086 Üllői út 14.
Telefon: 133-0157, 133-0732

D·N·T
DUNA-NILE TOURS & SERVICES RT

1052 Budapest, Petőfi S. u. 3.
Tel.: 118-2067, 266-7174. Telex: 22-3307

DECEMBERI AJÁNLATUNK

VÖRÖS-TENGER 8 napos üdülés

december 5.	39 500
december 12.	39 500
december 19.	45 500
december 26.	45 500

EGYIPTOMI KÖRUTAZÁS 8 napos

december 5.	52 700
december 12.	52 700
december 19.	56 700
december 26.	61 000

EGYIPTOMI KÖRUTAZÁS 15 napos

december 5.	77 000
december 12.	82 000
december 19.	89 000

DUBAI 10 napos üdülés

december 24.	86 200

12 142 MH

BÉRLETIJOG-ÁTADÁS!

Budapest VII.,
Rózsa Ferenc u. 34. alatti épületben található pince, kereskedelmi egység, műhely vagy raktár céljára alkalmas 132 m² területű bérleti jogát átadjuk
3050 E Ft + áfáért.
Havi bérleti díj
26 400 Ft + 25% áfa.

Érdeklődni lehet:
EUROINVEST Rt.,
Budapest, Könyves K. krt.
76. III. emelet 308. ajtó.
Telefon: 267-1029,
Iván László.

12 371 MH

Kis-kereskedők figyelem!

60 féle, szebbnél-szebb távol-keleti játék közül választhatja ki karácsonyi árukészletét!

Ajánlatunkból:

- autópályák 3900 Ft-tól
- távirányítós autók 3700 Ft-tól
- logikai játékok 1200 Ft-tól
- robotok 3800 Ft-tól

(Az árak az ÁFÁ-t tartalmazzák)

Tekintse meg teljes választékunkat az 1077 Bp., Király utca 25. szám alatti mintaboltunkban.

Telefon/fax: 122-8884, 122-6477.

AMERIKAI MŰSZŐRME BUNDÁK
Klasszikus utánzatok, a New York-i Monterey Divatház '92-es modelljei
NAGY VÁLASZTÉK, SZOLID ÁRAK
10 900 Ft-tól 19 900 Ft-ig

Amerikai stílusú, elegáns csillárventilátorok, kaliforniai sportszerek

Union üzletház: Budapest VII., Rákóczi út 40. (Corvinnal szemben)
Telefon: 122-6292/14
Kálvin Téri Áruház: Tel.: 117-6030
Nyitva tartás: 10—18 óráig

Viszonteladókat is kiszolgálunk!

IZI BUDAPEST LTD., CO.
FADRUSZ U. 12. IV/1.
1114 BUDAPEST, HUNGARY
TEL./FAX: 361/166-0175

FRUTTA plus Rt.

Részvények az alábbi helyeken jegyezhetők:
1. OTP BROKER Rt. 1051 Vigyázó F. u. 6.
2. OTP Rt. kijelölt fiókjaiban. 3. PANNONBROKER 1134 Bp., Lehel u. 12. Tel.: 120-9258

Kedvező áron eladó
Pest megyében, a Dunakanyarban, idegenforgalmi, turisztikai központban 1635 m² összalapterületű, kétszintes, bevezetett kereskedelmi egység. Az épület nem állami tulajdonban lévő, tehermentes, nagyon jó állapotban van. Érdeklődni lehet személyesen.
Cím:
EUROINVEST Rt.,
Budapest,
Könyves K. krt. 76.
III. emelet, 308. ajtó,

A Kiskunhalasi Építőipari Vállalat (KUNÉP) nyilvános pályázat keretében értékesíteni kívánja az alábbi vagyontárgyait

1. Kiskunfélegyháza 0459/138 helyrajzi számú, 17 201 m² területű ipartelep.
   Az ingatlan építőipari kft. telephelyeként szolgál, azon a kft. bérleti joga 1994. december 31-ig áll fenn.
   Az ingatlant jelzálog terheli.
   Irányár: 3 300 000 Ft

2. Sóstó-fürdő Idegenforgalmi Kft. (Kiskunhalas) 50,1%-os üzletrésze
   Irányár: 16 000 000 Ft

Az ajánlatokat a pénzügyi biztosíték megjelölésével a jelen hirdetés megjelenésétől számított 2 héten belül kérjük benyújtani az alábbi címre:
Kiskunhalasi Építőipari Vállalat
6401 Kiskunhalas,
Pf. 42.
Telefon: (77) 22-366

KOPASZ Tamás

Tisztelettel meghívjuk Önt

K o p a s z T a m á s

Papírképek című kiállításának megnyitójára
1994. május 6-án, pénteken 19 órára.
A kiállítást megnyitja Szkárosi Endre.
A kiállítás 1994. június 30-ig tart nyitva.

We cordially invite you to the opening of

T a m á s K o p a s z ' s

exibition on Friday, 6th of May 1994, at 7 o'clock p.m.
The exhibition will be opened by
Endre Szkárosi.
It will be open until the 30th of June 1994.

R o c z k o v G a l é r i a

1061 Budapest Andrássy út 1. Tel.: 268-0026 Nyitva: hétfő-péntek 11-18, szombat 11-15

KOPASZ Tamás

5. 18, 19. p.
8. 60-63.

Új Művészet 1992

A kötések kétségkívül személyre
eredményre vezet, s immár a csal
lásra nézve L. A. Fauntenus *De*
című, Poznańban, 1584-ben meg
meglévő példányának összehasonl
rött őrzik, a Székesegyházi Könyv
jegyzése szerint — Báthory Zsig
azonban semmiféle Báthory-vonat
Báthory Zsigmond példányának e
medalionban Krisztus-fej van, h
Báthoryak farkasfogas címere.[4

táblája teljesen díszítetlen, első k
viszont ott áll Lengyelország és
egyesített címere: kiterjesztett sz
ronás sas, a szívpajzsban a Báth
a kötet a király személyes tula
leg.[47] Az egyenkŏtések, úgy lá
szóltak: olykor a tulajdonos nev
például Báthory András Nagysze
kŏtetére.[48]

A ránk maradt kötetek kétfél
rétűeket színezetlen pergamenbe
barna bőrbe kötŏtték. A kötéstá
rendje mindkettőn azonos: a tábl
— általában szalagfonadékos —
kokban némi ornamentális dísz (
zépütt ovális keret, növényi mot
felpöndörödő szalagokból alakí
köriratos jelmondattal, benne l
fogas Báthory-címer. Az azon
egymáshoz képest az egyes köte
tívumkincse igen változatos. Bát
kötete nagyon egyszerű munka,
láját ékesítették a király címeré
díszesebb: az első kötéstáblán, o
fej, profilban, hátul Báthory-cí
A leggazdagabban dekorált perg
leg Báthory András tulajdonába
(Memorabilium rerum et hominum
ad annum 1585., Cracoviae, 158
lagfonadékos léc között futó, fü
lőt termő-ullámzó inda keretelte

A TRAGOR IGNÁC Múzeum tisztelettel meghívja
Önt és kedves családját
a Görög Templom Kiállítóterembe

Kopasz Tamás
kiállítására

A kiállítás megnyílik 1992. május 9.-én 12 órakor
A kiállítás megtekinthető 1992. június 3o.-ig

2600 Vác, Március 15. tér 19.

KOPASZ Tamás

Nádl. Miskolci Galéria, 1993. okt. 5.

ism. Losonci Miklós, Vas. Hírl, 1993 okt. 3.

PROKOPPNÉ Stengl Marianna: Esztergom-Belváros : Müemléki séta. Esztergom : Gran Tours, 1993

KOPASZ TAMÁS

"Kopasz Tamás fiatal festő: 1981-ben végezte (Budapesten) a Képzőművészeti Főiskolát. De - mint tudjuk - ez még nem jelent semmit. Évek szükségesek, hogy egy fiatalember rájöjjön, mi a dolga, mire hivatott. S egy alkotó esetében ez nem is végleges: minden újabb mű egy újabb döntés: mit, hogyan és miért. Kopasz Tamás első önálló lépése az Aranykor c. kép volt 1985-ben. Varázslatos szövedéke a hagyományos festői eszközök, eljárások alól felszabadult művész környezetében feltalált közönséges, szerves és szervetlen anyagoknak, s merész megkísértése - az arany használata révén - az örökkévalóságnak. A teljesség azóta is fogva tartja. Az alkotás esztétikai jellegével meg nem elégedve az érzékek összességére hagyatkozik és hat szokatlan anyagaival, tapinthatóan gazdag felületeivel, melyeknek néha szaga is van. Valamiképpen úgy, mint a világot önfeledten, tevékenyen, alkotva megismerő elődeink tették az emberiség gyermekkorában. Primary materials - mondhatnánk a minimalizmus nyomán, hiszen legújabb képei közt is van olyan, melyen egy szem festék sincs. Masszív, elszíneződő anyagaival úgy vonja be a fatáblákat (rakja, keni, egy kicsit szobrászként is formálja őket), hogy végül színes kép keletkezik belőlük. Kép, s nem festmény."

Keserű Katalin

Kopasz Tamás

Határ Naptár

95/96

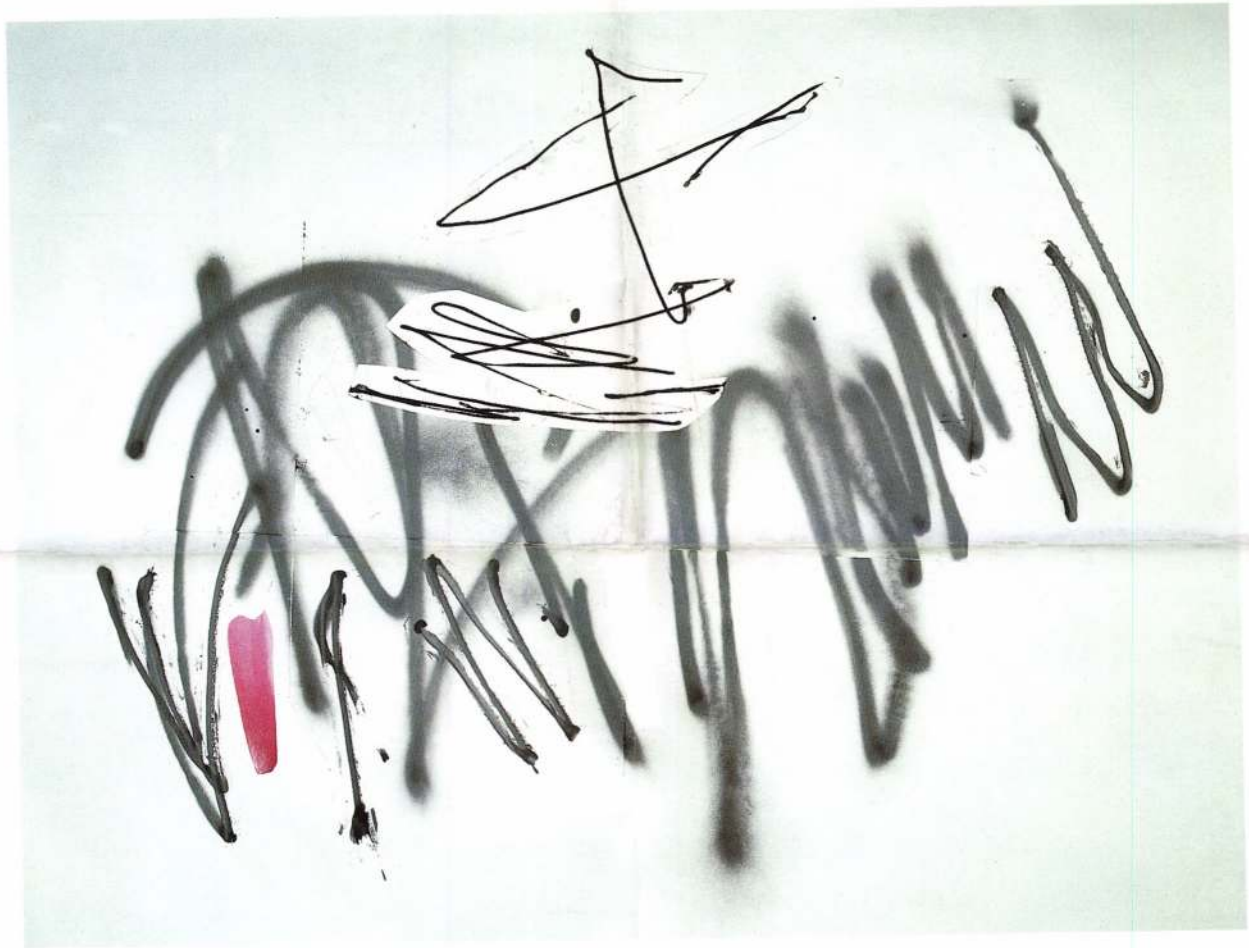

KOPASZ TAMÁS

HUNCUT FEBRUÁR (1995)	140 x 200	papír, tus
IMPISH FEBRUARY (1995)	140 x 200	paper, ink

KOPASZ TAMÁS *festő*

1077 Budapest, Rottenbiller utca 35.
Született: 1958
Diploma: Magyar Képzőművészeti Főiskola, 1981

önálló kiállításai:
1983 Ifjúsági Ház, Szeged
1985 Fiatal Művészek Klubja, Budapest
1986 Stúdió Galéria, Budapest
Vajda Lajos Stúdió, Szentendre
1987 Babilónia, Verein zur Vörderung der Völkerverständigung, Nyugat-Berlin

NŐNEMŰ No. 4., 1987
vegyes technika, 150x72 cm
WEIBLICH No. 4, 1987
Gemischte Technik, 150x72 cm

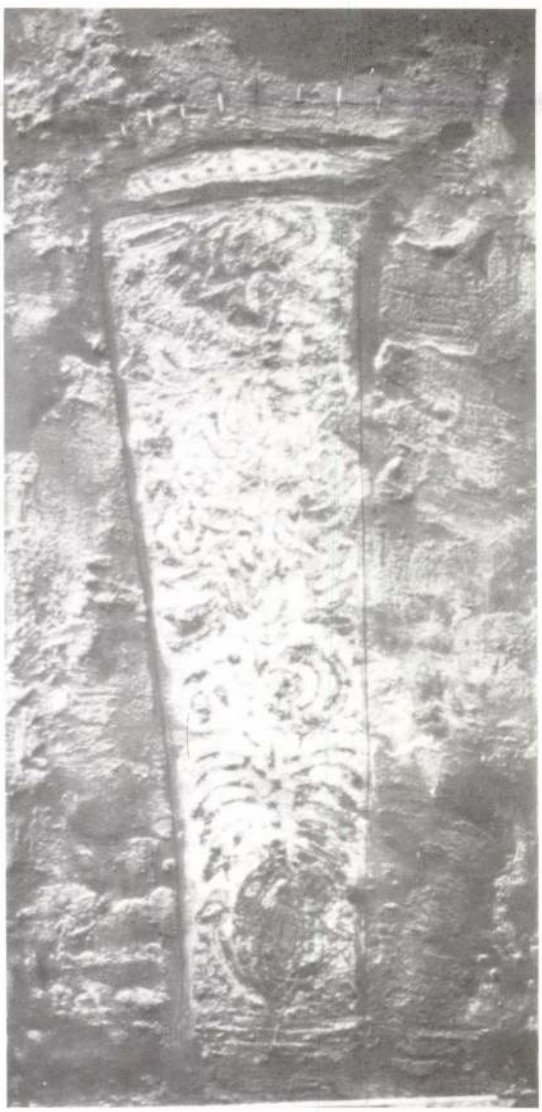

PETROVICS JÓZSEF *szobrász*

2100 Gödöllő, Dragonya út 3.
Született: 1957
Diploma: Magyar Képzőművészeti Főiskola, 1984

önálló kiállítása:
1987 Fiatal Művészek Klubja, Budapest

fontosabb csoportos kiállítások:
1985 Végzős képzőművészeti főiskolások kiállítása, Bartók 32 Galéria, Budapest
1986 Gödöllői művészek kiállítása, Gödöllői Galéria, Gödöllő
Végzős képzőművészeti főiskolások kiállítása, Bartók 32 Galéria, Budapest
Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállítása, Budapesti Történeti Múzeum, Budapest
Gödöllői művészek kiállítása, Gödöllői Galéria, Gödöllő

FEKVŐ FIGURA, 1987
márvány, 40x80x15 cm
LIEGENDE FIGUR, 1987
Marmor, 40x80x15 cm

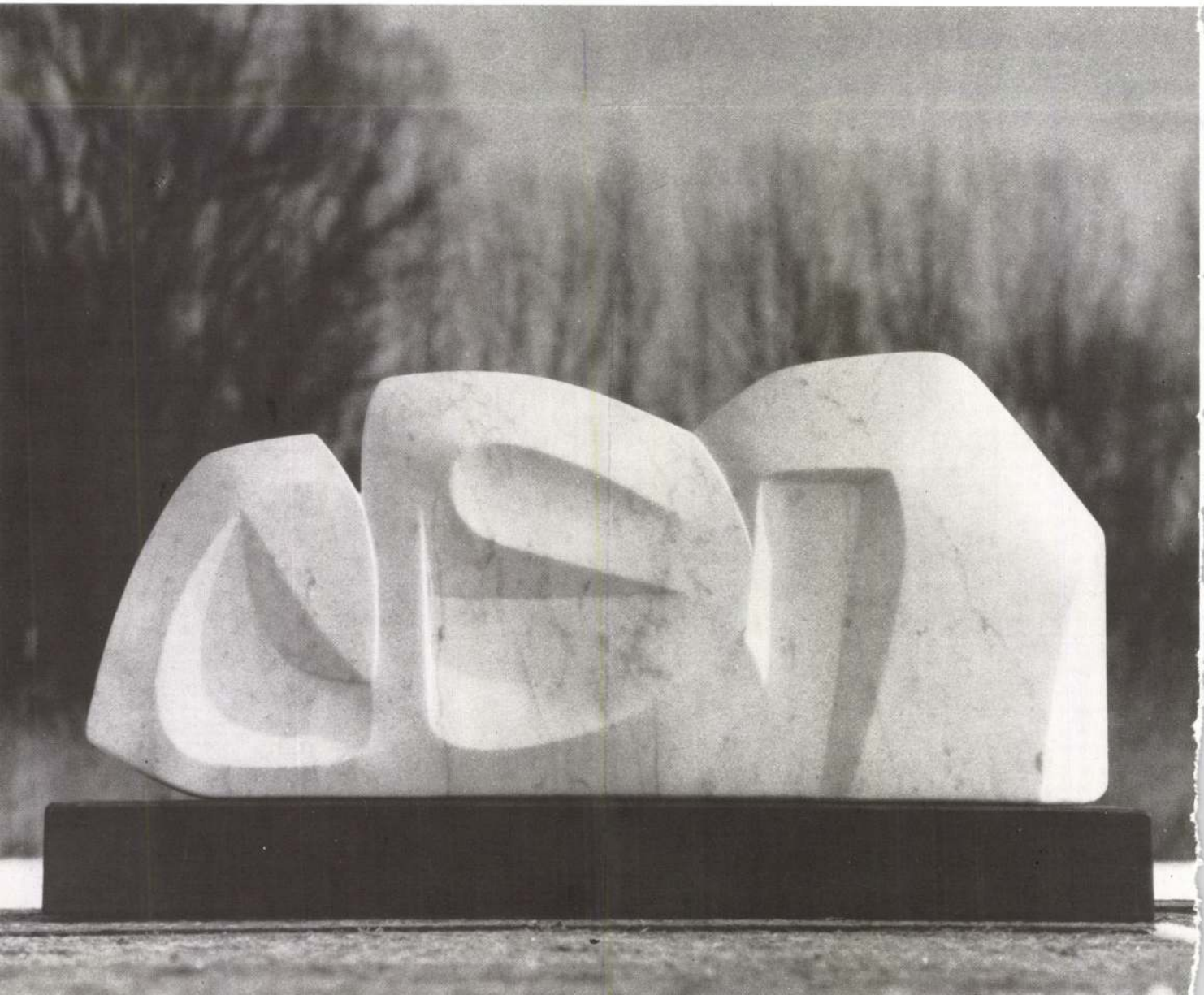

Kopasz Tamás

HANN Ferenc: Barcsay-díjasok'91. = Hitel, IV.évf. 11.sz. 1991. május 29. 17.p. ill.

Szentendre, Aktiv Art Galéria, 1991 ápr.

Vincze Ottó, Kopasz Tamás, Gaál József, Szegedi Csaba

KOPASZ Tamás

PERNECZKY Géza: Magyar művészek Kölnben. = Népszavam XLIX.évf. 219.sz.1991 szept.18. 9.p.

Kiss Péter,Kopasz Tamás,Nagy István, Sebestéyn Zoltán,Palkó Tibor kiáll. Köln: Aller Atr c. kiáll. keeteében,1991

.669

ei

395.

Galéria öreg házban, rács mögött

Nem hiszek azoknak, akik állítják, az öreg pesti bérházak egyformák, sötétek, koszosak és ételszagúak. Valójában mind más és más emléket, titkot őriz. Olyasmi ez, mint az öreg emberek emlékezete: a régi dolgok világosan és pontosan, az újabbak egy-egy szín és hangulat formájában őrződnek a vén falak között. Mint itt, a Dohány utca 16–18. alatti épületben.

Az udvari padon ősz hajú, pongyolás nő figyeli a belépőt. Talán ugyanitt ült akkor is, amikor még élt az elhanyagolt kis öregember. Kisszobányi, udvari lyukban húzódott meg soksok éven át. Szál dróton villanykörte, kis fali csap, kimustrált autóülés, rozzant szekrény: ez jelentette a komfortot. Amikor meghalt, hiába hirdette meg az önkormányzat, nem akadt senki, akinek kellett volna az inkább odúra, mintsem lakásra emlékeztető helyiség.

Aztán egy nap, úgy három éve, az önkormányzat hirdetménye előtt elsétálva egy festőművésznek, *Kopasz Tamásnak* eszébe ötlött, hogy éppen ekkora raktár kellene a képeinek. Kibérelte a tizenkét négyzetméteres helyiséget, a kis lakásból raktárt, majd éjjel-nappal megtekinthető galériát csinált.

A galéria elbújik az egyik homályos sarokban. A vasrács mögött nincs ajtó, egy nagy állványon barna papírok, kintről nem látszik, micsodák is valójában. A falak fehérek, a festék alatt girbegurba a vakolat.

– Nemhogy kintről, közelről sem lehet elolvasni, mi van a barna papírokra írva – mondja Kopasz Tamás, a Mű-terem kiállítóhelyiség tulajdonosa. – Valójában viasztáblák, Fábián Noémi kiállításának képei. Műfaji, technikai kísérletek, ugyanúgy, mint valamennyi itt megrendezett kiállítás tárgyai. Az alkotók elsősorban olyan dolgokat hoznak ide, amelyeket szembesíteni akarnak a közvéleménnyel, de nem eladásra szánják őket. Fotók, festmények, grafikák, szobrok, sőt bábok is előfordultak már nálunk. Az új, november 8-ig tartó kiállításunkon Káldi Kata mozaikjait lehet megnézni.

– Amikor három évvel ezelőtt kibéreltem a helyiséget, akkor még raktárnak használtam, és egyetlen nagyobb festményt tároltam benne. Később született meg ez az ötlet, s kellett hozzá Kis János József barátom is, aki a helyreállítás költségeit állta. Három éve nyitottunk, azóta évente tizenöt kiállítást rendezünk itt. Míg más galériák katalógusokat adnak ki, mi videóra veszünk minden kiállítást, és az alkotóval egy beszélgetést. Már négykazettányi anyagunk gyűlt össze így. Hogy mely alkotásokat mutatjuk itt be, arról elvben én döntök, végtére is ez egy nonprofit magángaléria, de aki a műveit kiállíthatónak ítéli, annak általában helyet adok.

Több támogatója is volt már a galériának, kaptak pénzt a VII. kerületi önkormányzattól, a Nemzeti Kulturális Alaptól, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületétől, a Soros-alapítványtól. A Fiatal Képzőművészek Stúdiója pedig a meghívók elkészítésében segít.

A legtöbben általában a megnyitóra jönnek. Van, amikor tízen, máskor százan is. Régebben zenés megnyitókat is tartottak az udvaron. A házbeliek egyébként soha nem szóltak egy rossz szót sem a mi kis mulatozásaink miatt, pedig csak fél tíz felé szoktunk hazaszállingózni – osztja meg tapasztalatait Kopasz Tamás.

– Volt már arra példa, hogy egy művész nem érezte méltónak a környezetet? – kérdezem búcsúzóul Kopasz Tamást. – Nem – hangzik a válasz –, az viszont többször előfordult, hogy a művész a helyhez tervezte a művét, mert a vendégeknek és az alkotóknak is nagyon tetszik ez a ház, ez a környezet.

A pongyolás nő már nem ül a padon. Nyílik és csukódik a kapu, felzúg, majd elhalkul a szél. Mintha az öreg ház sóhajtana.

Bencsik Réka

Raktárból lett Mű-terem

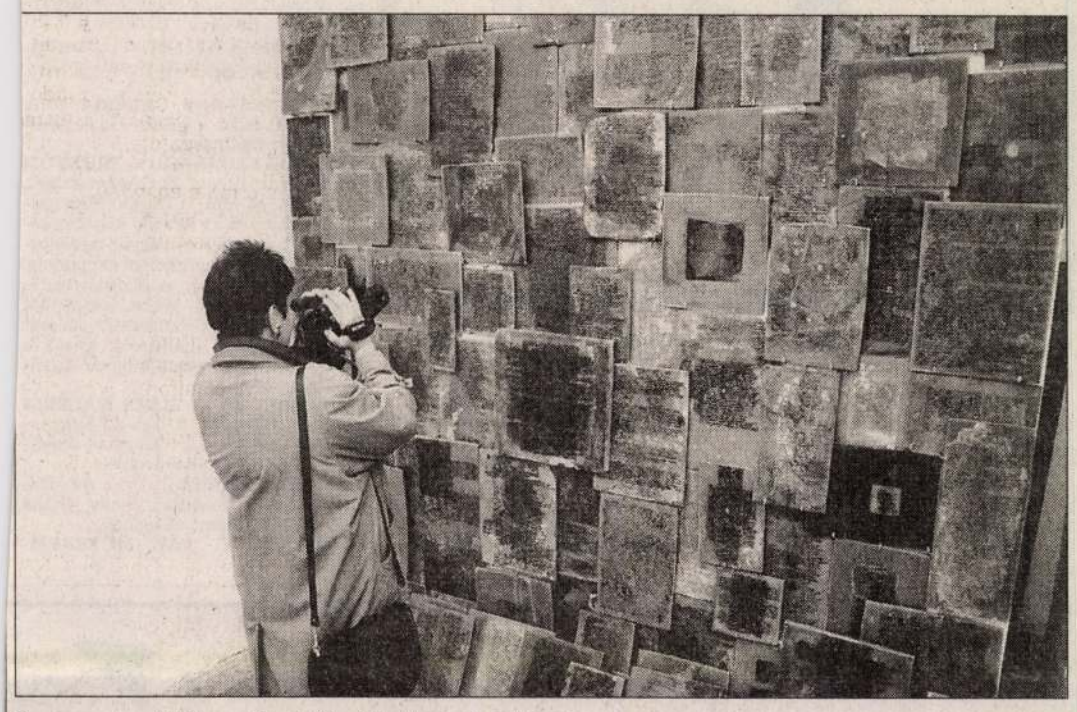

Szerencsés, aki ilyen közelről nézhette a viaszképeket GÁRDI BALÁZS FELVÉTELEI

Díszelőadás az Operaházban

A Budapesti Operabarátok Egyesülete október 26-án tartja díszelőadását az Operában. Ezúttal csak magyar művészek lépnek fel. Hazajön Kulka János karnagy is, aki Lukács Ervinnel és Kovács Jánossal felváltva vezényel majd. Erkel, Kodály, Goldmark és Ránki művei után Bartók–Lengyel–Harangozó A csodálatos mandarin című balettjét mutatják be és egy részletet a Makrancos Katából. Az estet Bizet, Donizetti, Gounod, Mozart, Puccini, Rossini és Verdi áriái zárják. Az előadás rendezője Kerényi Miklós Gábor, műsorvezetője Carelli Gábor.

N. M.

Nagykörut, a pesti bulvár

Kéthetente jelenik meg az új fővárosi lap

Megjelent Rejtő Jenő, alias P. Howard nyomdokain – korhű címmel, ezért aztán helyesírási hibával – a Nagykörut, a sivatagi kalauz. Talán az sem véletlen, hogy minden *páratlan* héten jelenik meg ez a körúti bulvárlap, melynek szerkesztőgárdája máris túlszárnyalta az ötletadó lapgazdát. Rejtő ugyanis csak egy számot tudott kiadni heveny anyagi nehézségek miatt, míg az utódok e sorok írásakor még biztosak voltak benne, hogy lesz második is.

Ez a bulvár nem az a harsogóan igénytelen fajta bulvár, amelyet lassan kénytelenek leszünk megszokni, hanem annak régifajta, irodalmias, kellemesen szórakoztató, a standokról egyébként meglehetősen hiányzó változata. Életképek, kis színesek, körúti folklór, tárca, folytatásos lányregény, interjú jópofa aszfaltbetyárokról, illetve a hiányukról, híradás az első európai sztriptízbár, a Neue Welt múlt századi hétköznapjairól, sóletrecept, étteremajánló, horoszkóp, keresztrejtvény, pesti viccek, turf és bingó, kéjnők, zsebesek, koldusok és járókelők a Nagykörútról a Nagykörutban. Érdemes elvegyülni ebben a forgatagban.

P. D.

HANGVERSENYEK

HADTÖRTÉNETI MÚZEUM MÁRVÁNYTERME (I., Kapisztrán tér 2–4.) 28-án 19.30-tól a Cristofori Trió hangversenye. Közreműködik: Papp Sándor (brácsa). Műsoron Mozart és Weber művei.

MÁTYÁS-TEMPLOM (I., Szentháromság tér 2.) 25-én 20 órától Király Csaba orgonaestje. Műsoron Buxtehude, Kerll, Király Csaba, Reger, Gárdonyi Zoltán, Bach művei.

ÓBUDAI TÁRSASKÖR (III., Kiskorona u. 7.) 25-én 19 órától az Akadémia Rézfúvós Quintet hangversenye. Zongorán közreműködik: Adamik Anna. Műsoron W. Boyce, Corelli, Mozart, Saint Saens, Mendez, Carmichael, Rossini, Gershwin művei.

AZ 1100. ÉV

HADTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Tóth Árpád sétány 40.) Huszárok – egy könnyűlovas csapatnem évszázadai. Katonaiskolák az ezeréves iskolatörténetben.

IKARUS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (XVI., Margit u. 2.) 150 éves a magyar vasút modellje.

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11.) Száz éve és ma – közlekedéstörténeti kiállítás. 150 éves a magyar vasút. Technikai park.

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS VENDÉGLÁTÓ-IPARI MÚZEUM (I., Fortuna u. 4.) Vendégváró Budapest című kiállítás. A múzeum hétfőn és kedden zárva tart.

NÉPRAJZI MÚZEUM (V., Kossuth L. tér 12.) Utazások Magyarországon című kiállítás.

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR (I., Budavári Palota, F épület) Kincs, műkincs, közkincs című kiállítás.

SEMMELWEIS ORVOSTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Apród u. 1–3.) Egészségügy a dualizmus korában.

TESTNEVELÉSI ÉS SPORTMÚZEUM (XIV., Dózsa György út 3.) Finn, észt és magyar tradicionális sportok és népi játékok című kiállítás.

TÁRLATOLGATÓ

ALBERTFALVI HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY (XI., Pentele u. 8.) Albertfalva és környéke 1896-ban. Köszöntjük a 80 éves Simándy Józsefet. Faragó Krisztina népi kosárfonó és kézműves munkái.

BARTÓK BÉLA-EMLÉKHÁZ (II., Csalán út 29.) Bartók Béla emlékszobái. Bartók Béla életútja. A Magyar Posta bélyegei Bartók Béláról. Bartók a képzőművészetben.

BIBLICAL WORLD GALÉRIA (VII., Wesselényi u. 13.) Zádor István festőművész 1927-ben készült jeruzsálemi rézkarcainak kiállítása.

BOCSKAI GALÉRIA (XI., Bocskai u. 47–49.) Jávori Éva festményei.

BOD ÉVA KIÁLLÍTÓTERME (II., Bimbó út 72.) Kerámiaszobrok, mozaikasztalok, -vázák.

EVANGÉLIKUS ORSZÁGOS MÚZEUM (V., Deák tér 4.) Evangélikusság a magyar kultúrában.

FERENCVÁROSI PINCETÁRLAT (IX., Mester u. 5.) Vásárhely Antal festőművész kiállítása.

FERIHEGYI GALÉRIA (Budapest-Ferihegy 1. terminál) Zoltai Bea festőművész kiállítása.

FLAMENCO MINIGALÉRIA (IX., Tas vezér u. 7.) Kósa Zsuzsa képeinek kiállítása.

FÓRUM ART & ANTIK GALÉRIA (III., Bokor u. 6.) Stössel Nánda szobrászművész Ezredvégi mitológiák című kiállítása.

FŐRDŐS LÁSZLÓ ÖTVÖS IPARMŰVÉSZ MŰHELYGALÉRIÁJA (III., Bécsi út 81.) Kótai József kiállítása.

GAÁL IMRE GALÉRIA (XX., Kossuth L. u. 39.) A századforduló világa – válogatás a budapesti helytörténeti gyűjtemények anyagából.

GUTENBERG GALÉRIA (VIII., Kölcsey u. 2.) Brusch Péter emlékkiállítása.

HADTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Tóth Árpád sétány 40.) A kézifegyverek története. Tizenhárom nap... 1956. október 23.–november 4. Magyar Aero Múzeum, Oshawa, Ontario, Kanada. A Magyar Királyi Honvédség, 1922–1945. Katonák, várak, fegyverek (vármakett, XV. század). A hadak története Magyarországon, 896–1686. „Buda vára a miénk – emlékkiállítás Budavár 1849. május 21-i visszavételére. Szervátiusz Jenő szobrászművész emlékkiállítása. Buda Eliberate.

HUNYADI MÁTYÁS ÁLTALÁNOS ISKOLA (XIII., Karikás Frigyes u. 3.) Az Aulart Iskolagaléria jelenti: Patchwork-kiállítás.

ILLÁRIUM MŰVÉSZETI GALÉRIA (VIII., Köztársaság tér 15.) Bakonyi Mihály festőművész kiállítása.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM (IX., Üllői út 33–37.) Művészet és mesterség. Historizmus és eklektika. Gross Arnold kiállítása. Szecesszió – a XX. század hajnala. 100 éves az Iparművészeti Múzeum épülete.

JÓZSEFVÁROSI KIÁLLÍTÓTEREM (VIII., Nap u. 1.) Fotódokumentációs kiállítás – 1956. október 23. 40 éves évfordulója tiszteletére.

KÁROLYI PALOTA (V., Károlyi M. u. 16.) Horst Janssen grafikai kiállítása a Hamburg Budapesten '96 kulturális napok keretében.

KASSÁK MÚZEUM (III., Fő tér 1.) Kassák Lajos irodalmi, képzőművészeti munkássága. XX. századi magyar művészet Haas János gyűjteményéből.

KELENVÖLGYI ISKOLAGALÉRIA (XI., Kecskeméti József u. 14.) Ács Ferenc fafaragó és Kovács Ágoston fafaragó, tűrelemüveg-készítő kiállítása.

KEMPINSKI GALÉRIA (V., Erzsébet tér 7–8.) Kádár Tibor festményei.

KISCELLI MÚZEUM, FŐVÁROSI KÉPTÁR (III., Kiscelli u. 108.) Válogatás a Fővárosi Képtár gyűjteményéből. Az Arany Oroszlán patika. Pest-budai nyomdák a XVIII–XIX. században. Emlékek Pest-Budáról, XVIII–XIX. század. Barokk szoborcsarnok.

KODÁLY ZOLTÁN-EMLÉKMÚZEUM ÉS -ARCHÍVUM (VI., Kodály körönd 1.) Pillantás az alkotóműhelybe. Emlékszobák.

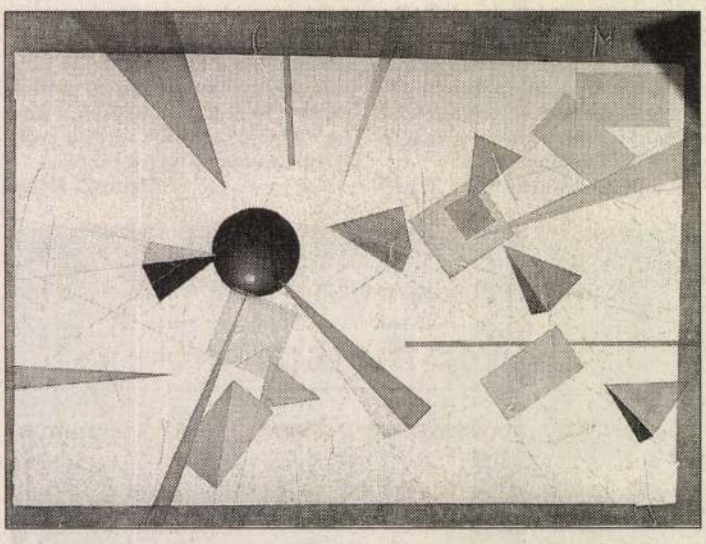

László Endre Mikrokozmosz című kiállítása a Home Galériában (II., Csévi út 7/B) október 30-ig látható.

BOLT GALÉRIA (VIII., Leonardo da Vinci u. 40.) Pécsi József halálának 40. évfordulója tiszteletére rendezett kiállítás.

BUDAPEST GALÉRIA KIÁLLÍTÓHÁZA (III., Lajos u. 158.) Pátzay Pál állandó kiállítása. Kovács Periklis Alkidis fotóművész (Görögország) Szocio-portré című kiállítása.

BUDAPEST KONGRESSZUSI KÖZPONT (XII., Jagelló út 1–3.) Kádár Katalin grafikusművész kiállítása.

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM – VÁRMÚZEUM (I., Szent György tér 2.) Gótikus szobrok a budai királyi palotából. Buda középkori királyi várpalotája. Régészeti ásatások Budapesten. Budapest a középkorban. Budapest az újkorban. Középkori ribillió – Kiszely Melinda kiállítása. A budai Szent Zsigmond-templom és szobrai.

CIRKO-GEJZÍR MOZI GALÉRIÁJA (VIII., Krúdy u.–Mária u. sarok) Vancsó Zoltán fotókiállítása.

CSÁK MÁTÉ MŰTEREM AKVARELLGALÉRIÁJA (I., Úri u. 42.) Vízfestmények kiállítása.

CSEPEL GALÉRIA (XXI., Szent Imre tér 3.) Baksay József festőművész kiállítása.

CSILI GALÉRIA (XX., Nagy Győri I. u. 4–6.) Óvodatörténetünk múltja és jelene a millecentenárium jegyében.

CSILLAGHEGYI PINCEGALÉRIA (III., Mátyás király út 13–15.) Agnes Fuchs festőművész kiállítása.

CSONTVÁRY TEREM (V., Vörösmarty tér 1.) Gerzson Pál festőművész kiállítása.

DOROTTYA GALÉRIA (V., Dorottya u. 8.) Horváth Márton üvegtervező művész kiállítása.

DOVIN GALÉRIA (V., Galamb u. 6.) El Kazovszkij festőművész Emeletes csendéletek című kiállítása.

DUNA GALÉRIA (III., Pannónia u. 95.) Miskolci képes műhely.

EL KALÁSZI GALÉRIA (III., Dereglye u. 1.) Varga Ágnes festőművész kiállítása.

KOSSUTH KLUB (VIII., Múzeum u. 7.) Engel Tevan István grafikus kiállítása.

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11.) A közúti közlekedés története. A városi közlekedés története. 100 éves a magyar autóközlekedés. 100 éves a magyar állami hajózás. Szel-

ELSŐ LÁTÁSRA

Mes

nék, ek,

Szögezzük le mindjárt az ele
még nem fertőződtek meg
filmkritikáktól: az Independ
Függetlenség napja hiperzsen
kivételesen megérdemel egy

Többször leírtuk már ezek
hogy a hollywoodi filmeken a
nem gondolkodni, mert a töp
filmek egyszerű élvezete. A F
ja azért is nagyszerű, mert ol
engedi kószálni a fantáziát,
nem is hagy időt.

A *Roland Emmerich–Dean*
ros olyan filmet készített, amel
lószínűtlen űrkalandfilmek és
tasztrófafilmek értékeit. Pangó
téséből született valami erede
elementáris hatásának oka, hog
nyúl vissza. Hogy törékeny
élünk, bármikor odaveszhet mi
tetézi még az irtózattal a néma ű
moktól, amelyek, mielőtt elpusz
ropoliszokat, már elveszik lak
Eltakarják a napot. A félelem
rólékosan van adagolva, hogy
felett mérhetetlen önkontroll
nem hatja meg.

lemi tulajdon – nemzetközi kiállítás. Genius '96 – a XXI. század találmánya a világ a következő évszázadban (nem zetközi ifjúsági rajzkiállítás).

LÁNCHÍD GALÉRIA (I., Lánchíd 5.) Kis-Kéry Csilla iparművész selyem kendői.

LENGYEL INTÉZET (VI., Nagymező u. 15.) Csete Örs fotográfus 40 év – arc '56-ból című kiállítása.

LISZT FERENC EMLÉKMÚZEUM ÉS KUTATÓKÖZPONT (VI., Vörösmarty u. 35.) Liszt Ferenc egykori berendezett lakása a Zeneakadémián. éves a Liszt Ferenc Emlékmúzeum.

LORD-MAJOR GALÉRIA (XII., Szamos u. 4/B) Holb Margit textilművés kiállítása.

LUDWIG MÚZEUM (Budavári palota, A épület) Nemzetközi kortárs művészet. Jan Fabre installációja. A művészeten túl című kiállítás.

LUTTÁR GALÉRIA (XIII., Hegedű Gy. u. 24.) Pirk János képei, grafikái és Balassa Júlia akvarelljei.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (I., Disz tér 17.) Középkori és reneszánsz kótár. Középkori faszobrok és táblaképek. Késő gótikus szárnyas oltárok. Késő reneszánsz és barokk művészet. XIX. századi festészet, szobrászat. XX. századi festészet, szobrászat és éremművészet. Munkácsy Mihály és Paál László

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM (VII., Múzeum krt. 14–16.) A koronázási jelvények. „Őseinket felhozád..." A honfoglaló magyarság. Magyarország története István királytól a millenniumig. Magyarország története a XX. században.

MAGYAR TENGERI GYŰJTEMÉNY (VI., Izabella u. 68/B) Áttekintés a tengerek élővilágáról.

MÁRTON GALÉRIA (I., Tigris u. 55.) Marton László szobrászművész kiállítása. A tárlat előzetes telefonbejelentésre látogatható (telefon: 175-0985).

MÁTYÁS-TEMPLOM (I., Szentháromság tér) Egyházművészeti gyűjtemény.

MEDICINA ART GALÉRIA (VII., Városligeti fasor 9.) Kass János grafikusművész kiállítása.

MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM (XIV., Városliget, Széchenyi-sziget, Vajdahunyad vára) A Magyar Mezőgazdasági Múzeum 11 állandó kiállítás keretében bemutatja a magyar mezőgazdaság történetét az őskortól napjainkig. A növénytermesztés és állattenyésztés történetét bemutató kiállítások mellett erdészeti, vadászati, halászati, valamint természetvédelmi kiállítások várják a látogatókat. 100 éves a Magyar Mezőgazdasági Múzeum.

MISSIONART & HAAS GALÉRIA (V., Falk Miksa u. 13. fszt. 2.) Nagybánya centenáriuma – válogatás a művésztelep alkotóinak műveiből.

MOBIL GALÉRIA (I., Úri u. 40.) Haraszty István mobiljai. Pauer Gyula Szépségminták szoborcsoportja.

MOLNÁR C. PÁL MŰTEREM-

SUG
VAS
R
Az Üzletközpont 20 üz
9-13-ig
várja Kedves Vásárlóit
A Csemege J. M. Áruház 7-
tart nyitva.

Új MŰVÉSZET SZERKESZTŐSÉG
BUDAPEST
Báthori u. 10

1 0 5 4

BUDAPEST CFC 18.VII.27

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

T. Szerkesztőség

NOVEMBER 6-29-ig a MAMŰ PINCEGALÉRIÁBAN „HÁROM HOLD"c. kiállításom lesz. /1071 Damjanich 39. bejárat Murányi u. felől/

Kopasz Tamás

Kopasz Tamás (1958–)
Altamira I. 1997
vas 60x60 cm
Fotó: Baksai József

KOPASZ TAMAS
H-1085 BUDAPEST
ÜLLŐI ÚT 18. II/15

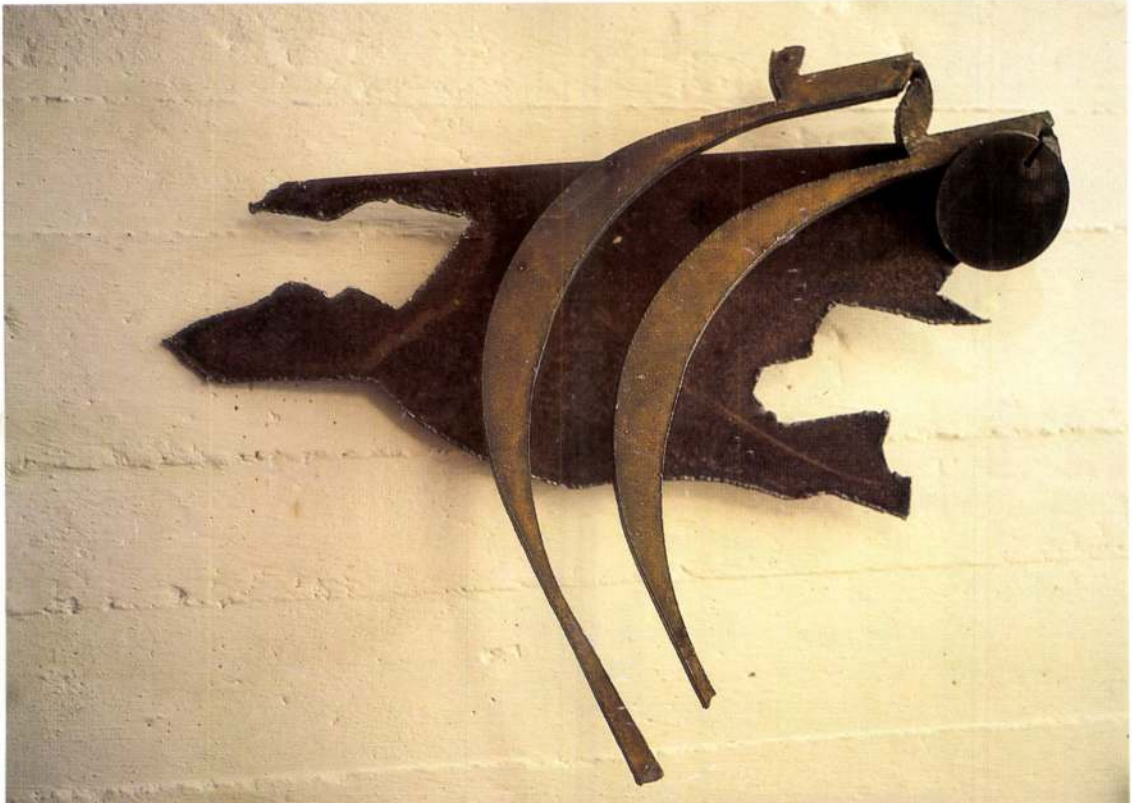

1958 Szeged
1977-81 Képzőművészeti Főiskola
1987-90 Derkovits-ösztöndíj
1989-90 Pollock - Krasner Foundation /USA/ ösztöndíj
1991 Barcsay díj

Rendszeresen kiállít

Cím: 1085 Budapest, Üllői u. 18.
Tel.: 317-7562

HORVÁTH ENDRE GALÉRIA
(Balassagyarmat, Rákóczi u. 50.)
1999. március 12 - május 2.

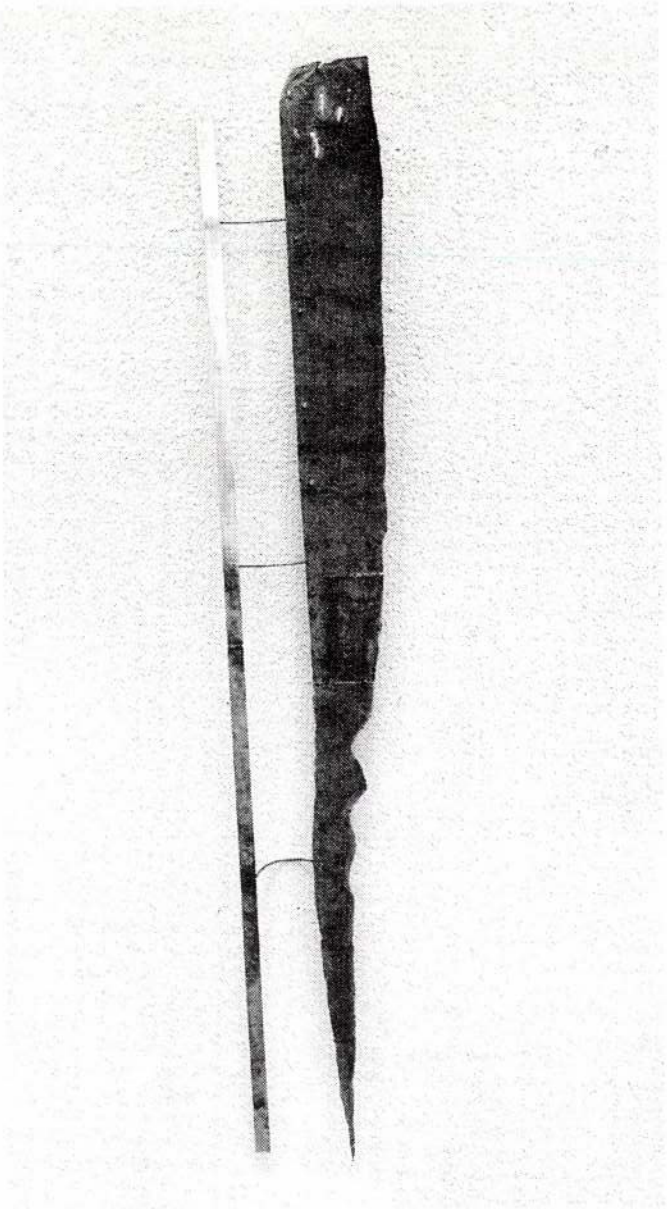

KOPASZ TAMÁS

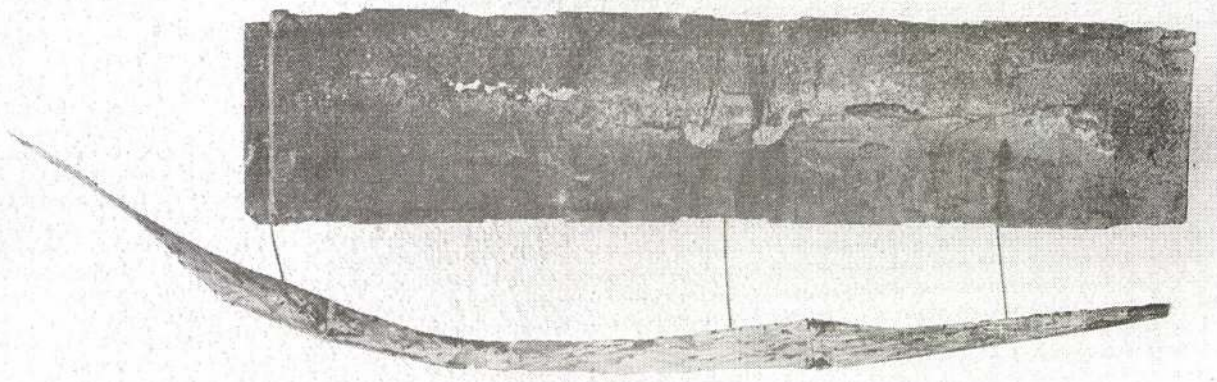

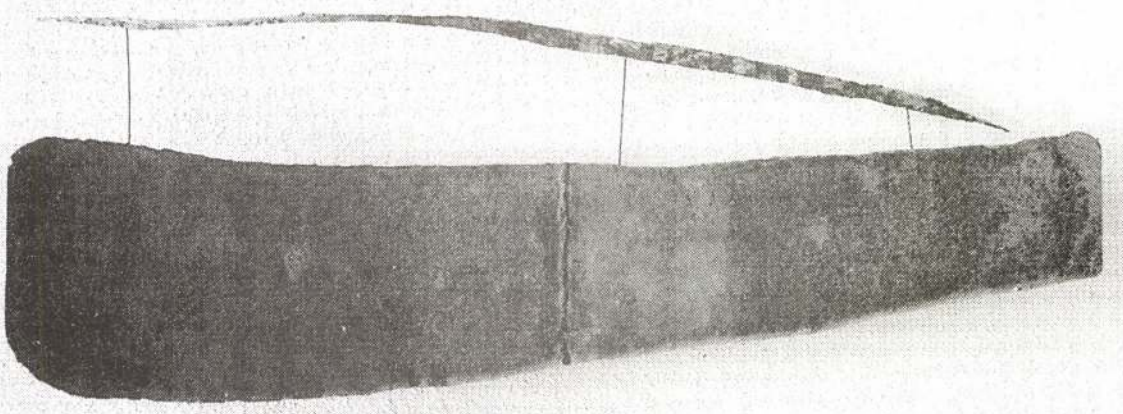

A balassagyarmati
Mikszáth Kálmán Művelődési Központ

m e g h í v j a

KOPASZ TAMÁS

képzőművész

„Már és még"

című

KIÁLLÍTÁSÁRA
a

HORVÁTH ENDRE GALÉRIÁBA

2660 Balassagyarmat, Rákóczi út 50. Tel./fax: 35/300-622

1999. március12-től május 2-ig.

Megnyitja: március 12-én, pénteken 17 órakor

Durucz Gabriella festőművész

KOPASZ Tamás
Vaspajzs, 1997, vas, 213 x 59 cm
SZURCSIK József
Lélekcsavar III, 1999, alumínium, fa, 28,5 x 16,5 cm

A **PÉCSI GALÉRIA**
tisztelettel meghívja
KOPASZ Tamás és
SZURCSIK József
képzőművészek

TITÁNFOLYAM

című kiállításának megnyitására
a Pécsi Galériába (Széchenyi tér)
1999. november 11-én, csütörtökön
délután 5 órára

A kiállítást megnyitja
CSÁSZÁR László
szépíró

A kiállítás megtekinthető:
1999. december 5-ig, naponta 12–18,
szombaton 10–18 óráig, kedd szünnap.

PÉCSI GALÉRIA • H-7601 Pécs • Pf. 162. • T/F.: +36 (72) 315-623

PÉCS 1
-8.11.99
AL-IV/105

MAGYARORSZÁG
≈027
FORINT

Sinkovits Péter

Új Művészet Szerkesztősége

Budapest
Báthori u. 10.
1054

SZURCSIK

KOPASZ

Kopan Tamás

Új Tlív. 2001.12. p. 40-41.

8. Oktatás, képzés, továbbképzés, kapcsol intézményekkel

8.1. Vállalatuknak van-e kapcsolata valamely h intézménnyel, vagy K+F tevékenységet ve
igen □ nem □

8.2. Foglalkoznak-e felső, vagy középfokú okt
igen □ nem □

8.3. Van-e kihelyezett oktatási laboratórium a
igen □ nem □

8.4. Nyújtanak-e támogatást más felsőoktatási
igen □ nem □

8.5. Egyetemeken, főiskolákon a 2001/2002. ta
átlagban:.....óra

Raiffeisen
Galéria

Kopasz Tamás

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívjuk Önt a **Raiffeisen Galériába**
2004. augusztus 23-án, hétfőn 17 órára

Kopasz Tamás **„Papírképek 1994-2004"**
című kiállításának megnyitójára.

A kiállítást megnyitja: **Hajdu István**

A kiállítás 2004. augusztus 23. és október 10.
között látogatható – hétvégén is.

Raiffeisen Bank Rt.
1054 Budapest, Akadémia u. 6.

VELÜNK KÖNNYEBB **Raiffeisen BANK**

A

MissionArt Galéria

meghívja Önt és barátait

Kopasz Tamás

képzőművész

TÁVOL című kiállításának megnyitójára.

Helye: Budapest, V. Falk Miksa u. 30.

Időpontja: 2006. szeptember 16., 18 óra.

Megnyitja:

Karafiáth Orsolya

költő

A kiállítás megtekinthető október 7-ig,
hétköznapokon 10-18 óráig, szombaton 10-13 óráig.
Tel.: + 36 1 302 8587, www.missionart.hu

ÉS, 1999. nov. 13.

KELECSÉNYI LÁSZLÓ:

Napok és évszako

(Tavasz)

A tavasz nem maradt puszta ígéret. Márciusban már laza felöltőben vagy kiskabátban találkozgattunk. Az első félév megpróbáltatásain túlesve Zénó könnyedébben vette az egyetemet. Tanult egy kis lazaságot Lastóczkytól. Egykori osztálytársunk építészeti karra járt, és folyton mindenféle rajzokat kellett beadnia, ám fütyült ezekre a kötelezettségeire. Inkább vívott. Hanyag tartással állt hozzá a dolgaihoz, ahogyan a fegyverét forgatta. Megnéztük egy versenyen, ahol jócskán a vert mezőnyben végzett, ám tetszetősen vívott.

„Gyűlölöm a darizókat", mondta megvetően azoknak a stílusáról, akik meghalnak a páston egy-egy tusért. „Párbajtőrben úgyis az egész test találati felület", magyarázta nekünk, víváshoz keveset konyító barátainak, „minek annyit szenvedni?!"

Tetszett Lastóczky lezsersége, miként kedvelt sportjához viszonyult. „Nem kell darizni, nem kell szenvedni." Tetszett a vívás is, de most már késő lett volna belekezdeni. Csak nézegettem a talpig fehérben, védősisakkal tempózó-himbáló fiúkat. Kicsit irigyeltem őket.

Vasárnaponként a Múzeum-kert zöldrácsos kerítése előtt találkozgattunk. A kertészek már kijavították az elmúlt tél rongálásait; megint paprikavörösen virított a füves előtér közepén kirakott ötágú csillag. Az újságok pedig tele voltak a szovjet kommunista párt közeledő újabb kongresszusának híreivel. Mi nem politizáltunk. Sétáltunk, nézelődtünk. Megbámultuk a tavasz első jelére kabátjukat levetkező lányok régen látott alakját. A szoknyák mintha rövidültek volna tavalyi hosszukhoz képest. Londonban már hódít a mini, olvashattuk a képes hetilap színes híreiben, egy termelési riport meg az érettségi vizsga eltörléséről folyó vita között. Háborogtunk. Ezek is jókor gondolják meg magukat! Mikor mi túl vagyunk rajta. Túlságosan nem bosszankodtunk miatta. A szoknyák hossza, a fedetlen térdek, feszülő harisnyák sokkalta nagyobb jelentőséggel bírtak, mint hogy érettségiznek-e még az utánunk jövők.

Körbejártuk a Belvárost, a Körúton visszakeveredtünk a Blaha Lujza téri építési területhez. A Nemzeti Színház helyén már hatalmas kráter terjengett. A villamosok nagyívű hurokkal kerülgették a mély munkagödröt. Lastóczky a leendő szakember pillantásával méregette a terepet, a szétbontott csatornákat, kettévágott kábeleket. Mi ketten Zénóval csak a hatalmas rendetlenséget észleltük; különben is, láttunk már ilyet, három évvel korábban, két villamosmegállóval beljebb, az Astoriánál.

„Jó kis hecc", röhögtünk egymásra, aztán felszálltunk a terelőúton járó hetes buszra, csakhogy végigkanyaroghassunk vele az ideiglenesen kijelölt utcákon, például a mienkkel párhuzamos Kőfaragón. Akármikor nem buszozhattunk errefelé.

Nehéz döntés előtt álltam: hová adjam be a felvételi papíromat. Senki se adott használható tanácsot. Anyámmal alig-alig találkoztam mostanában. A barátaim túl voltak ezen a kérdésen, jártak valahová, szerették vagy sem, de nem foglalkoztatta őket a felvételi. Sátori járt még hasonló cipőben. Rögtön tisztáztuk a helyzetünket, mikor a Toldi előcsarnokában véletlenül összefutottunk. Mozijegyre kért kölcsön, mert semmilyen jövedelme nem volt. Sikeres felvételije reményében eltartották a szülei. Kis büszkeséggel adtam oda a pénzt: én, a dolgozó kölcsönözhetek az irigylésre méltó dologtalannak. Azt se bántam, ha nem adja meg. De megadta. Hetekkel később egy este feljött hozzám. Visszaadta a pénzt, s amint megtudta, milyen szabadon élek, kölcsön akarta kérni a szobámat. Együtt lakott a szüleivel, rajtuk kellett átjárjon, és nem tudta hová vinni a barátnőjét. Nekem nem volt barátnőm, de nem emiatt nem adhattam kölcsön a lakásunkat, anyám, igaz rendszertelenül, de hazajárt, bármikor felbukkanhatott otthon.

Napok óta őriztem egy furcsa levelét. Ismerős kéz írta a címzést a borítékra. Mintha már másutt is láttam volna ezt a kézírást. De nem tudtam rájönni, hogy hol, s ez nagyon bosszantott. Hosszasan nézegettem, de hiába.

(Ősz)

Meg kell gondolni a világot, sorra venni mindent, ami történt veled. Ehhez magány szükséges. Hosszú, egyedüllétben töltött órák. A vasárnapok állnak rendelkezésre, mint szigorú kiképzésben részesülő kiskatonának a heti egyetlen kimenő. Te az élet besorozottja vagy, s nem tudod a szabályokat, ímmel-ámmal hajtod végre a parancsokat. Azt hiszed, hogy mindent szabad: az érzelmeid őszintén megvallani, a nyelv minden szavát használni, érzéseid kimutatni, szeretni. Nem tudod még: tilos szeretned.

Kimenős vasárnapjaid egyikén moziba mész, oda, ahol szívszerelmeddel voltatok nemrég, le a föld alá. Borús az
lába, s mivel jócskán van még id
felszállsz a kettes buszra, végigut
másig, s ugyanazzal jössz is vissz
hetsz abban, hogy valamiképp
lyet, az utcát, ahol ő lakik.

Idejében visszaérsz a pince
egy párizsi fiatalasszony történ
zol. A baljós befejezés előreve
kezdődik el a vetítés, máris t
nem lehet a filmnek. A nőt lelö
stricik, akik mintha azért büntet
szercsak szívből – és nem érde
szeretni. Keserű tanulság, ám e
térned a korán sötétedő szeptem
estén, kaszárnyai kimenőd végez

„Ha húszéves volnék, nagyo
magát."

Folyton ez a mondat visszhan
Amióta hallottad tőle, nem tudsz
mélyén megbúvó keserű tapaszta
találta telibe a szívedet, mikor vé
vető bátorsággal megfogtad a ka
gyetlen logikájú mondatot kap
tudsz mit kezdeni vele. Nem érte
mer szeretni, miért menekül az
Mások, idegenek összevissza elej
zéseiből tudod, hogy elvált, magá
sincsen. A hírvivők nem tudnak
találgatásokra vannak utalva. De
kel a régmúlt?! Téged ugyan n
után mész, nem adsz mindenféle
Rövid, közös múltatok foglalkozt
kel korábban mi történt, ki volt
váltak el, egyáltalán nem izgat. E
érdekel, ha nem is úgy és azért,
kollégáidat, akik elcsámcsognak
pletykán.

Mégis: valamilyen súlyos, nag
nak kell lappangania körülötte
Olyasminek, amit semmiképp s
szégyelli, és mérgezi az életét, l
minden kapcsolatára. Homályo
mazhatatlan önvád gyötri, meg
kodni rajta, de az súlyosan ráne
kére. Néha fölszabadul lidércei
alól. Olyankor mintha kicserélt
gyogni kezd, másokat is belevon
tókörébe. A férfiak megbabonáz
utána, füttyentenek vagy csak fe
lantásuk. „Itt jön a szexbomba",
tok mögött, amint együtt vágtok
relőcsarnokon az ebédlő felé.
szel, mintha bármilyen alapod,
rá, holott semmilyen sincsen, tud
mardossa a szíved, hogy mennyir

A jó dolgok nem ismétlődnek
nak. A rosszak is? A jók biztosan

Hiába hívod újra moziba,
igent, tart veled, hiába mentek
letlenül éppen egy hónappal az
után – semmi sem alakul úgy,
Nincs folytatás: törött szárnyú ma
latotok. Fel-felröppen a vágy, ár
bemaradó szárnysuhintás után
földre. Vergődtök a porban. Me
pülés mámorát soha nem érzet
tött lények szemlélik közönyöse
setek.

(Aranyvasárna

Aranyvasárnap már zárnak az

Enyedi György főszerkesztő

olvasásra ajánlja

SOLYMOSI BÁLINT:

.egytárgy

Túl jón és rosszon

(A női lábakról)

Van egy visszatérő álmom, két női láb hintál az éjszakai égen, csak úgy, lustán nyújtóztatja azokat valaki a csillagok felé, időnként mintha rúgna, vadul kalimpálna a jobb is, a bal is, aztán mintha váratlan megállna mindkettő, egyikről le akarna esni a vérpiros lakkcipő, a másikon a fekete, hálószerű harisnya gyűrődne, ráncolódna lehetetlenül, hanem akkor a firmamentum vonatablakának fémkeretéhez feszülnek, mondjuk épp' a Nyugati pályaudvar fölött, gondolhat akárki akármit, én lent vagyok, lentebb, egy matracon fekszem és nézem, ahogy két női láb (mindközönségesen) széttárul fennen, még fentebb, a villanyvezetékek közt, az artériát keresik izgékony és kicsit dühödt ujjaikkal, ezt nem lehet látni, csak érezni..., erre ébredek, hogy nem lehet látni, mit, hagyjuk, messzire vezetne...!

A Magyar Állam Vasutaknál a kalauznőknek, ahogy láthatjuk, szinte emberfeletti a lábmunkájuk; inuk szakadtáig csak a lábmunka, jut eszembe, a lábról, a női lábról a munka szó jut eszembe gyermekkorom óta, a félelemérzetet a női lábak keltették fel bennem, addig semmi mástól nem féltem, a gyermeki léleknek félnie nem kellett, akkor is tehát a munkától kezdtem el félni, mely a kényszerűséget, a brutalitást jelentette számomra. (Ezek szerint utazásaimat a kalauznők lábmunkája vágná gallyra?)

Ezért nem kell utazni, mondom magamban, mai napság minden nőnek munkára vannak fogva a lábai; enyhén terpeszt, megfeszül, a laza is a „pihenj!" belső katonai felszólításra alakul, ha leül széttesz vagy keresztberak, stb.

Nézd csak, nézd velünk a jégtáncot a tévén, mondták annak idején kérlelhetetlen nagyvonalúsággal a szülők, nem is gyanítva, hogy a *Katarina Witt* lábainak látványa egy életre úgymond függővé tesz, zárójelek közt tart. Elsőként, mint női láb, mindenkinek, akár tudja ezt valaki, akár nem, meggyőződésem, az a Katarina Witt lábai, fogalomként (ugyanis említhetném a magyar párosokból is a női lábakat, de nem teszem), mert lehet az akár egy gyorskorcsolyázó nőnek a lába is, mindegy, téli sport legyen...!

Eleinte csak a téli sportok női lábai, vágyaink echójaként. Vágyak. Mik voltak azok tulajdonképp'? Valójában hideglelősnek mondható fantáziálások a megfoghatatlanság ellenében, amikor, ha valami, akkor az megfoghatónak látszik. Inkább meg kellett volna tanulni rendesen korcsolyázni. Miért? A tél illatáért? Talán. A lányok télillatáért. Mondom. Eleinte ez tehát a női láb –, munkatitok, titokmunka. A telet vetkőztetni. Vagy inkább csak a gyötrő sejtelem, hogy ebből iszonyú baj lehet? Legyen!

Később jönnek az orosztanárnőnek a lábai. Igen, előtte azonban még az artistalányoknak a lábai a cirkuszban, az egyetlen elviselhető, sőt izgalmas szám a porondon, a porond fölött, már megint fenn, legyen, a női lábak legyenek fenn, legyenek a magasban! Az tetszett különösképp', hogy egyáltalán nem értettem, hol vannak a lábaik; egyik pillanatban mintha keletkeznének, a másikban meg mintha elvesznének magában a női test figurációban; egy másfajta anatómiára gyanakodtam.(?)

Az artistanők lábai; azok lehetnek jók vagy rosszak, lényegtelen akármi meghatározás ahhoz képest, hogy valóban a mutatvány, maga a mechanikai csoda az, ami elkápráztató mulatság, stb. Nem szépek. Nem szépek, de az eladdig látottak viszont rosszak is, úgymint kegyetlen, rendkívül könyörtelen lábak. Semmit sem tudtam még erről, azt hiszem.

Az orosztanárnő lábai, azok szépek. Velük egy új korszak kezdődik és végződik. (Ld. Gagarint!) És lásd Marlene Dietrich lábait –, azok már *a láthatatlan munkásnő* lábai, az ő lábai lettek mára az ideális „öntőformák" a női lélek számára. (Na, csak kibújt a lóláb...!) Merthogy a női láb nem a női test része (mondjuk farkasszemet nézve a tyúkszemekkel képzeletünkben) hanem a női léleknek része, *szerve* szinte, és ha már ennyire humorunknál vagyunk, mondjunk akkor erre egy hasonlatot –, a női láb a női lélek bögre(?), amfóra(?), na, ne ragozzuk! Szóval, az orosztanárnőnek befellegzett és fennen ragyog Marlene Dietrich *Kék angyala*, a bizonytalan gesztusok helyett a tervszerűség, a hintálás helyett a feszült, hajszolt ritmus, a megfogott lendület, a feminin erotikum helyett a fiús szexualitás stb., azt hiszen ennyi jót rég' mondtak a női lábakról. Holott azért még tetszenek, annak ellenére, hogy most nem említettem a lágyakat és a keményeket, az inasan bájosakat s az őrjítően selymes lábakat...; ahogy rájuk simul szűziesen egy rikító nadrág, vagy ellenkezőleg, ordenárén s csábosan engedi, hogy..., (ne tűnjenek elő mégsem a bokák) vagy a felsliccelt szoknya vagy a csillogóan áttetsző szoknya, ahogy elővillantja a..., na, mit? *Az anyagot!* Szép volt, mondjuk, már annyira nem az. A női láb, arról jót vagy semmit. Természetszerűleg. Túl jón és rosszon.

„Eljött a konkrét lépések ideje."

Három Hold*

Elszámolunk, egy, kettő, három, és négyre már nem éri lábunk a földet, kapaszkodunk a fortepianóba, saját hangunkba, mert szeretnénk tudni, hogy' nincs vége semminek, mikor rég' vége kellene legyen mindennek, hanem ez is meg az is újra meg újra előtűnik, hol volt, hol nem volt, de, na nézzük csak, ez már megint a remény, a remény lesz az, az ágy mellett van, a szék előtt, az ajtó fölött, lecsúszott a könyvespolc mögé, a szőnyeg rojtjai alatt van, és így tovább. Álkulcs a másvilághoz?

Mennyi skatulya gyufa kellett ahhoz, hogy hideg fejjel négy vagy öt vagy hat csőüreges kulcsot foszforral töltsetek fel, és szöget helyezzetek a végére, spárgán meghimbálni, neki valami keménynek, hogy kilencévesként (68!) úgynevezett világotokkal utoljára érezzetek együtt –, legyen csatt és bumm!

És reng a Hold. Izgulunk, az üveghattyú el ne törjék. A csipketerítő végérvénnyel tapadjon a politúrba!

A nappaliban a szekrény faragott díszangyalkái oszlatják, foszlatják a késő esti szivárványt, és a vitrin üvegén túlról a *lúdasmatyi* mindjárt háromszor veri vissza recehártyádra a *színhúst;* akkor iszonyúan megrettensz először attól, hogy semmit nem látsz, másodszor meg attól, hogy alig is hallod saját hangod, mintha ijedtedben nem is ordítottál volna föl, harmadszor meg mikor kiderül, hogy a szex egyszer s mindenkorra begyűrűzött, ahogy mondják, tudatalattidba. Holott a gyermeki elhatározás az volt, hogy a szex begyűrűzése végett kell a tudatalattit fölrobbantani. Az összes szekrénykulcsot ki, ahol a szennyest tartjátok, azt is, hiába aprócska kulcsocska...!

Kinek hiányzik ez! A régi nóta! Méghogy mi vagyunk a szex terroristái!

Nem robbant föl, csak nagy volt a lárma, nagy volt a füstje, szálltunk, a detonációtól, szállunk kissé még ma is; azért, mint a Bruce Willisnek, sikerült pályájáról letéríteni a tudatalattit; egy Hold, érdemei elismerése mellett (Ld. Lúdas Matyi!) vitrinben. A másik és a harmadik Hold is vitrinben. Ne feledjük, zárójelben, az allegóriánál semmit sem kedvelek kevésbé, innét folytathatjuk hát, *tudat között. Mintegy gerillázva,* hogy idővel műholdjaink, minthogy műholdakról van szó, rólunk sikeresen leválnak, az űrben keringenek, és ha kutatnak, saját kontóra kutatnak; minket, az a látvány, miért is érdekelne.

Ahogy volt, a „historicai", nem túl érdekes, nem számít. Az a látvány izgalmas, mikor fölnézünk, és a gyermekkori vitrin üvegén, úgymond a kritikus vékonyságú ózonrétegen túl, mikor az Antarktisz fölött megnyílik az ég, és három vagy akárhány Holdat láthatsz, ahogy az *egy*gyel játszik a káprázat, a sok kiürült skatulya (címkéik gyűjtőknek ajánlva).

Soha nem az a gond, hogy valami véget érhet, hogy valaminek vége van, hanem a továbbiak elgondolása, annak nehézsége, az ember valami egész' másnak az eshetőségeivel vessen számot...; hogy, na lássuk csak, ez akkor „Három Hold". (Ez, így, legalább, *emberszám,* maradéktalan, de az is lehet, persze, hogy elszámoltuk magunk.)

**(Kopasz Tamás* Három Hold *című kiállításának megnyitójára készült .egytárgy; a kiállítás a MAMÜ galériában tekinthető meg, nov. 6. és 23. között)*

XX. századi magyar kisplasztikák Székesfehérváron

Két jelentős gyűjtemény XX. századi magyar szobrászati anyagának legjava közös kiállításon látható a Csók István Képtárban szeptember 10-ig. A Szent István Király Múzeum és a Városi Képtár Deák Gyűjteményének modern része sok ponton egészíti ki egymást, noha az előbbiben a század második, az utóbbiban pedig első fele szerepel nagyobb súllyal. Székesfehérváron 1966-ban rendeztek először átfogó szobrászati kiállítást, akkortól kezdve alakult ki az ország egyik legjelentősebb ilyen jellegű kollekciója az István Király Múzeumban, amely Barta Lajos, Bokros Birman Dezső és Schaár Erzsébet hagyatékát is őrzi. A múlt évben indult az a sorozat, amely a két gyűjtemény értékeit közös kiállításokon mutatja be. Az első tárlaton az Európai Iskola mestereinek számos alkotását tekinthették meg a látogatók, míg a mostanin a XX. századi magyar kisplasztika történetéből ötvenkilenc művész mintegy hetven kiemelkedő munkája szerepel.

Irodalom és graffiti: művészetmarketing?

A június 14-én indult Első Budapesti Graffiti Versenynek irodalmi vonatkozásai is vannak. A Magvető Könyvkiadó és az Origo most zajló, közös, internetes regénypályázatának egyik résztvevője, Dr. Selbst Erich jóvoltából teljesen legálisan jutottak felülethez – egész pontosan ötven óriásplakáthoz – a „normális" körülmények között illegalitásban dolgozó graffitifestők. A művészek önállóan alkotnak, de voltaképpen a szerző készülő regényéhez, az Embörmarketinghez készítenek utcai illusztrációkat (és persze reklámokat), hiszen az egyetlen kikötés az, hogy a www.embörmarketing.hu felirat szerepeljen a műveken. Nemcsak a regény, hanem a falfirkák készítői is versenyeznek, a közönség szavazhat. A legjobb festékszórósok a Pepsi Szigeten vívják döntő összecsapásukat augusztus 2. és 9. között.

Az apró rezdülések fotósa

Gellért Géza (77), az ismert-ismeretlen fotográfus kiállítása nyílik július 24-én a budapesti Vintage Galériában. Ismert, hisz szinte gyerekkorától kiállító amatőr fotográfus, a Magyar Fotóművészek Szövetségének alapító tagja. Ismeretlen, mert a közelmúlt jelentősebb fotótörténeti összefoglalóiban nem szerepelnek a képei. Gellért legaktívabb időszaka az ötvenes–hatvanas évekre esik, s ezen időszak hivatalosságtól független, újító művészfotografálása ma egyetlen névhez, Berekméri Zoltánéhoz kapcsolódik. Ez volt az az idő, amikor más egyebet nem tehetett a fotográfus, mint a két világháború közti hagyomány modern elemeit megőrizve-használva finom megfigyeléseket legszűkebb környezetében. Ezen apró rezdüléseknek, tükröződéseknek, gesztusoknak mestere Gellért Géza is: képei erőltetettség nélküliek, zsánerpillanatai kora vonalasságától éppúgy távol állnak, mint az anekdotázástól vagy a felesleges fotós bravúroktól – az érzékeny megfigyelő képei. Pőcze Attila gondos válogatásával a Vintage helyet biztosít Gellért számára is egy majdan megírandó korrekt fotótörténetben.

Vándorkiállítás bankfiókokban

A Bank Austria Creditanstalt Rt. tíz éve van jelen ismét Magyarországon. Az évfordulót a pénzintézet vándorkiállítás megszervezésével ünnepli. Bér Rudino képeit tizenkét város egy-egy helyi bankfiókjában mutatják be. A turné május elején kezdődött a fővárosban, és október 31-ig tart. A helyszínek júliustól: Zalaegerszeg, Szeged, Kaposvár, Miskolc, Székesfehérvár, Szolnok, Veszprém, Nyíregyháza.

Román műkincstörvény

A román parlament felsőháza, a szenátus ez év május 23-án 180 igen és egy ellenszavazattal elfogadta a régóta jóváhagyásra váró műkincstörvényt. Ezzel végre integrálta Romániát a nemzetközi egyezmények rendszerébe, lehetővé téve a műkincsvédelmet szolgáló külföldi finanszírozást és megkönnyítve a kulturális értékek forgalmát. A megszavazott törvény a műkincsek és műtárgyak két kategóriáját határozza meg. Az egyikbe azok az értékek tartoznak, amelyek a megfelelő engedélyekkel bekapcsolhatók a világpiaci forgalomba, magyarán értékesíthetők, míg a másik kategória a nemzeti kincs fogalomkörét írja körül, azaz hogy mely tárgyak nem hagyhatják el az ország területét. Az egyes műalkotások besorolásáról egy központi szerv, a Múzeumok és Gyűjtemények Országos Bizottsága dönt. (Ha mindez így igaz, s a végrehajtási utasítások is ekként rendelkeznek, talán nem csalódunk, mint annyiszor, amikor egy-egy romániai múzeumi gyűjtemény magyarországi bemutatására vártunk – ígéretek, sőt megállapodások ellenére mindhiába!) A román műkincstörvény arról is rendelkezik, hogy a közületi és magántulajdonban levő értékes műtárgyak megóvására és konzerválására állami segítség nyújtható. Meghatározza továbbá a kihágások és bűntettek minősített eseteit. Kiemelkedő értékek gondatlan veszélyeztetése vagy elpusztítása 2–7 év börtönbüntetést von maga után. A csempészést 3-tól 10 évig terjedő elzárással büntetik. A jogszabály az államfői kihirdetés után lép érvénybe.

Börtönbüntetés a megtévedt papnak

Egyházi tulajdonú műtárgy hamisítvánnyal való kicserélésében való közreműködés és könyvek lopásának elősegítése miatt a győri városi bíróság K. Antal szőnyi plébánost különösen nagy értékre elkövetett sikkasztás és más bűncselekmények elkövetése miatt nem jogerősen, első fokon háromévi, letöltendő szabadságvesztésre ítélte. A tisztelendő a Győri Egyházmegyei Könyvtár igazgatói tisztét, a Papnevelő Intézet vicerektori hivatalát töltötte be a bűncselekmények elkövetésének idején. K. Antal megállapodott két kereskedővel: amennyiben elkészítik az egyházi kincstár tulajdonában lévő XVIII. századi tabernákulum másolatát, 300 ezer forintért megtarthatják az eredetit. A könyvek lopását pedig úgy segítette elő, hogy egy rokonát beengedte a felszámolás alatt álló egyházi könyvtárba, hogy ott szabadon válogasson. A „szakértő" válogatás megtörtént, az állományból a könnyen értékesíthető köteteket különböző antikváriumokban és kéz alatt adták el. Az így eltulajdonított könyvekért kapott 600 ezer forintból pedig a könyvtárigazgató, K. Antal is részesedett.

Tárlatvezető

Fotó: Túry Gergely

Zwickl András

Három kiállítást ajánlok július–augusztusra, egy kis képekbe mártózást a forró nyári napokon.

A Várfok utcai galériákban tízéves jubileumot ünnepelnek. Ezt az alkalmat fiatal művészek munkáinak bemutatására használja fel a kiállítás kurátora, Készman József. Amint a cím is utal rá, a művek „Rotációban" tekinthetők meg, időről időre egy-egy darab kicserélődik, összeállításuk is változik. Az XO Galériában kiállított olaj–vászon táblaképek közül elsősorban Baranyai Levente és Király András festményeit kell kiemelni. A Várfok Galériában Káldi Katalin, Erdélyi Gábor rezdülékeny finomságú monokrómjainak különálló kollekciója mellett Wechter Ákos a tőle megszokott, több darabból összeállított képkompozíciókkal pasziánszozik a falakon: a folyamatosan átalakuló műtárgyegyütteseken belül – saját művein kívül – más művészek festményeinek felhasználásával-kisajátításával játszik. Gerber Pál Behavazott kezét Wächter Dénes kollázs szerkesztésű munkái, Gerhes Gábor ufoszerű képződményeit Kopasz Tamás barna tája ellenpontozza; Wechter Ákos saját motívumai a távoli múltból korszerűsített formában köszönnek ránk, legyen szó az Orion tévémárka pixelesített Kedvenc logójáról vagy az Et in Arcadia ego Poussintól némiképp távol eső tipográfiájáról.

Változatosság és mozgalmasság fogadja a látogatót két másik kiállításon is, igaz, más léptékben. Ugyancsak az utóbbi tíz évről szól a Stockholmból induló A fal után (After the Wall) című vándorló óriásprojekt a Kortárs Művészeti Múzeumban (Műértő, 1999. december). A kurátorok a Művészet és kultúra a posztkommunista Európában alcím alatt azt kívánják bemutatni, hogy mi minden történt a vasfüggöny leomlása-lebontása óta a volt „Ostblock" – mára már – 22 országában. A meghívó vörös színű térképe a vállalkozás célkitűzését és rejtett üzenetét sugallja: a hajdani szocialista országok mintha Nyugat-Európa elfoglalására készülnének, alig észrevehetően eltérő árnyalatú apró foltjaik azonban széttöredezve ütköznek a szürkén semleges és homogén Nyugattal, amelynek határához Oroszország hatalmas tömbje préseli őket. A kiállítás ugyanakkor nem állampolgárság vagy kronológia mentén szerveződik, hanem négy nagy blokkra tagolódik, amelyek valóban lényeges szempontok szerint sorolják csoportokba a műveket (Társadalmi művészet, A múlt újraértékelése, A szubjektivitás megkérdőjelezése, Nemi „tájak"). Ennek ellenére a konkrét művek sajnos sok esetben a régiónkról kialakult sztereotípiáknak felelnek meg a nézőben: a választott témák a budapesti hajléktalanoktól a bukaresti kóbor kutyákig, a csernobili sugárfertőzött gyerekektől a délszláv háborúig túlnyomórészt a nyugati közönség negatív elvárásait erősítik meg. Ez az olvasat a legjobb művekre is rátelepszik, és noha a művészek nagy része az utóbbi évek kiállításainak jól ismert szereplője, egyikük-másikuk sztárnak számít a nemzetközi porondon, számos kitűnő művük elsikkad a sokszor túldimenzionáltnak ható összeállításban (pl. Zofia Kulik, Németh Ilona, subREAL). Az ilyen kiállításokon ugyan elsőként a hiányzó neveket szokták számon kérni, de a – ha jól számoltam – 111 művész, illetve művészcsoport jócskán meghaladja az egyszeri áttekinthetőség és a befogadhatóság határát, ezért érdemes többször is nekifutni az anyagnak. Ismerős effektus, óhatatlanul érezhetőek „áthallások" az előző itteni kiállítással, a Pozíciókkal, amely legalább ennyire aktuális és mégis megoldhatatlan problémákkal viaskodott (Műértő, 2000. május). Úgy tűnik azonban, az évszámok, országhatárok vagy irányzatok szigorú és objektívnak tűnő kategóriáiba szorított mennyiség felmutatása nem a Nyugat – amúgy is kétes sikerekkel kecsegtető – bevételének a legmegfelelőbb stratégiája.

Ezzel szemben jóval szubtilisabb a műcsarnokbeli Áthallás-kiállítás témája és koncepciója. Petrányi Zsolt kurátor elsősorban a média és a művészet kapcsolatát tematizálta a kizárólag magyar művészeket felvonultató kiállításon. A jelenkor mindennapi vizualitása végérvényesen elfoglalta a kiállítótermeket: a bemutatott anyagban a fő hangsúlyt a fotográfia és a reklám – a „kedvenc logók" – világa kapta. Tovább bővült Bakos Gábor–Weber Imre Vágy projektjének plakátsora, Nagy Kriszta trendy szerepekbe bújtatott önarcképei üdítő fesztelenségükkel ingerlik a nézőt, Nemes Csaba–Szépfalvi Ágnes fiktív filmhez készült storyboardjának kisméretű akvarellsorozata finom kontrapunktja a gyakran agresszív hatású munkáknak. A tévéképeket, fotókat idéző vagy azok alapján készült olajfestmények mellett a művek többségét a video- és komputerhasználat jellemzi, gyakori a videoprojektorok használata (Benczúr Emese), amelyek komputerprintekhez vagy különböző installációkhoz is társulhatnak (Komoróczky Tamás). A legizgalmasabbak Szabó Dezső kép és valóság manipulálásának kérdéskörét körüljáró fotói, amelyeknek kulisszatitkai a katalógusból derülnek ki. (Erre külön felhívom a figyelmet, a művészeket bemutató oldalak egy-két esetben jobban sikerültek, mint maguk a kiállított művek; DJ Palotai/Yonderboi mellékelt CD-je a kiállításon is megjelenő populáris technokultúra alkalomhoz illő megtestesítője.) Két mű mégis kilóg ebből a reklámízű jelenszeletből.

A Kis Varsó (Gálik András–Havas Bálint) hatalmas neoklasszicista épülethomlokzat-lenyomata, illetve Menesi Attila talapzatáról elmozdított, a Műcsarnok ablakán bekukucskáló Szent Kristóf-szobra helyspecifikus művek, és a múlt kérdésére is reagálnak. És ha már múlt, évfordulók és egyebek, kíváncsiságból belelapoztam a Műcsarnok száz évvel ezelőtti Tavaszi kiállításának katalógusába, amelyben ugyancsak „látványos" képek, realisztikus reprezentatív portrék, reklámplakáttervek, sőt Benczúr-művek is (a Gyuláé) szerepeltek. Csábító lenne azt gondolni, hogy mindkét kiállítás a kortárs világ aktuális képeit vonultatta fel, a különbség azonban mégis nagy: az akkori reflektálatlan valóság(?)ábrázolás helyét mára túlmediatizált korunk képi működésének-mozgásának vizsgálata, kritikus és szkeptikus attitűd foglalta el. Vagy mégsem? Kíváncsian várjuk, mit látunk a Műcsarnokban nem száz, de még csak nem is tíz, hanem mondjuk egy év múlva.

KOPASZ Tamás

MÉSZÁROS István: Kopasz Tamás =
Élet és Irodalom, 1989. szept. 15. 12.

XX. 12. 45. u. / Magyar

KOPASZ TAMÁS

SZEMETNY IMRE: PEGBÁNYKA

MOZGÓ VILÁG 1997/11, 82-90

kitöltve is hozzánk kell leadni.

kötelező, ugy a szavazáson résztvenni
ékély számu részvétel esetén érvény-
ujra. A VB feladata a "gondoskodás
nyes rendjének megőrzéséről."Munkájá-
zt, azt nem befolyásolhatja." A VB
megszervezése is, valamint a Szavazat-
Ezt később szintén kihirdetjük.
ztatásra van szüksége vagy valamit
Bizottságunkhoz bizalommal bármikor!

h Mária/
Bizottság elnöke

HÁROM HOLD

Kopasz Tamás kiállítása

BUDAPEST 62 18. 10. 98 ALKOTÓ

MAGYARORSZÁG ≈020 FORINT

NYOMTATVÁNY

Megnyitja **Solymosi Bálint** író, költő
Iván Petra hárfa
Jánosházi Péter cselló
Nyögéri Tamás b. klarinét
Jerovetz György klarinét

1998 november 6-án, pénteken 19 órakor

Megtekinthető szerdán, pénteken, szombaton 15-19 óra között
vagy bejelentkezés alapján, november 23-ig

Három Hold 3 (220 x 60 hegesztett vas)
Kopasz Tamás 1085 Budapest Üllői út 18.

Új Művészet
Simkovits Péter
BP
Báthory u 10
1054

SOCIETY MAMY TÁRSASÁG

1071 Budapest, Damjanich u. 39.
Lejárat a Murányi utcából
Információ: 306 1587, 342 5839

a kiállítás létrejöttét támogatta a Nemzeti Kulturális Alap
Az egyesület támogatói: Magyar Országgyűlés, Nemzeti Kulturális Alap, Művelődési és Közoktatási Minisztérium, Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága, Erzsébetváros Önkormányzata

KOPASZ TAMÁS

ÚJ MŰVÉSZET

1998/máj.

P - 9396

33:0.

akartak lenni a pápánál. Az elő-
ten meg is kezdem, a tanár-képző-
voltak, hogy már hetekkel a meg-
ták a tanrendet. A müvészet-tör-
g is.

nteken, 5-én végezték el a Bethesdá-
sikerült. Ez ügyben való szives
zönöm meg Főtiszteletüségednek,
ettes államtitkár ur révén küldött
gyors elintézését és továbbitását.
teletüséged 25-én Pécsen lesz,
m megengednék a bemenetelt s élő-
em hozzám való jóságáért.

A legmélyebb tisztelettel

Fülep Lajos

KOPASZ TAMÁS

Új művészet

1999. júl.

26.o.

KO PA 52 Tan

A BUDAPESTI ŐSZI FESZTIVÁL KERETÉBEN
A LÁGYMÁNYOSI KÖZÖSSÉGI HÁZ - MU SZÍNHÁZ
ÉS A BUDAPEST ART EXPO - VIZIVÁROSI GALÉRIA

MEGHÍVJA ÖNT

"HÓTÁR"

/12 hónap - 12 mű - 12 művész, festmények, fotók, installációk/

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA.

MEGNYITÓ

1995. SZEPTEMBER 29-ÉN 18 ÓRAKOR

MEGNYITJA: KOVÁCS GERZSON PÉTER, BENKŐ RÓBERT
ZENÉL: JUHÁSZ GÁBOR, SZŐKE SZABOLCS

1027. BUDAPEST, KAPÁS U. 55. TEL: (36-1) 201-6925

A KIÁLLÍTÁS 1995. SZEPTEMBER 30-IG TEKINTHETŐ MEG.
10 és 17 óra között

Támogatók:
XI. ker. Önkormányzat Kulturális Bizottsága, Pro Renovanda Cultura Hungarie Alapítvány, Nemzeti Kulturális Alap,Ludwig Alapítvány, Soros Alapítvány

BADA DADA ÉS DR. MÁRIÁS, SZURCSIK JÓZSEF, DRÉGELY IMRE, BARANYAI LEVENTE, KOPASZ TAMÁS, ISMERETLEN SZERZŐ, KISS PÉTER, OLESCHER TAMÁS, VERESS ZSOLT, KÁLDI KATA, BRAUN ANDRÁS, SZŰCS ATTILA, BADA DADA ÉS DR. MÁRIÁS, SZURCSIK JÓZSEF, DRÉGELY IMRE, BARANYAI LEVENTE, KOPASZ TAMÁS, ISMERETLEN SZERZŐ, KISS PÉTER, OLESCHER TAMÁS, VERESS ZSOLT, KÁLDI KATA, BRAUN ANDRÁS, SZŰCS ATTILA, BADA DADA ÉS DR. MÁRIÁS, SZURCSIK JÓZSEF, DRÉGELY IMRE, BARANYAI LEVENTE, KOPASZ TAMÁS, ISMERETLEN SZERZŐ, KISS PÉTER, OLESCHER TAMÁS, VERESS ZSOLT, KÁLDI KATA, BRAUN ANDRÁS, SZŰCS ATTILA, BADA DADA ÉS DR. MÁRIÁS, SZURCSIK JÓZSEF, DRÉGELY IMRE, BAR

KOPASZ TAMÁS

Sinkó István: A józan antik ész mánoros no
/kiáll. beszámoló/

új Művészet 1988 május, 33

314.

Mannheim Károly - Fülep Lajosnak

Kedves Fülep, ne haragudjon rám
szokásos leküzdhetetlen irásiszo
is csak ezt a magyarázatot akar
hogy ennek dacára a régi ragaszk
ha Pestre jön, feltétlenül értes
Nagyon örülnék, ha az igért leve

KOPASZ Tamás
Vaspajzs, 1997, vas, 213 x 59 cm
SZURCSIK József
Lélekcsavar III, 1999, alumínium, fa, 28,5 x 16,5 cm.

A **PÉCSI GALÉRIA**
tisztelettel meghívja
KOPASZ Tamás és
SZURCSIK József
képzőművészek

TITÁNFOLYAM

című kiállításának megnyitására
a Pécsi Galériába (Széchenyi tér)
1999. november 11-én, csütörtökön
délután 5 órára

A kiállítást megnyitja
CSÁSZÁR László
szépíró

A kiállítás megtekinthető:
1999. december 5-ig, naponta 12–18,
szombaton 10–18 óráig, kedd szünnap.

PÉCSI GALÉRIA • H-7601 Pécs • Pf. 162. • T/F.: +36 (72) 315-623

MAGYARORSZÁG
≈027
FORINT

Új Művészet

Budapest
Báthori u. 10.
1054

III

SZURCSIK

KOPASZ

KOPASZ TAMÁS

Anyagfestészet — anyag és festészet

Kopasz Tamás munkái 1983–1998 között

BÁRDOSI JÓZSEF

Kopasz Tamás: Pajzs 1/II., 1987, fa, vegyestechnika, 150×90 cm

I. (ANYAG)KÉPEK ÉS (ÉRTELMEZŐ) SZAVAK

„Az ember bensejében fokozódnak a szólásra képtelen rétegek, hiszen a nyelv adja a Belső és a Külső közötti lényegi kapcsolat mezejét, és a nyelv olyan mértékben magvas és realitással teli, amennyire a két oldal szilárd gyámköve között kiépíti magát. Köznyelvünk sajátos fakóvá válása azonban egyre kevesebb eszközzel egyre nagyobb bitel felvételére kényszerít minket, így azután immár bevontuk a nyelvbe az összes elérhető szuperlatívuszt, ezeket már csak végtelen ismételgetéssel lehet megbosszabbítani...” (Arnold Gehlen: Kor-képek, 286–287. old.)

Arnold Gehlen szavai jól kifejezik azt a helyzetet, amivel az utóbbi évtizedek művészettörténet-írása[1] küszködik. Ez különösen igaz, ha figyelembe vesszük, hogy a XX. századi filozófia (mint a fenomenológia, a hermeneutika) milyen túlburjánzó, körülírásos terminológiai apparátust vonultatott fel. A tudományhatárok berobbanásával a fogalmi apparátus dzsungele persze még áthatolhatatlanabbá vált. Leginkább a kortárs(i)[2] műalkotások értelmezésekor kerülünk szembe a problémával. Egyrészt a jelentések elszabadulása miatt, másrészt a terminológiaalkotás utólagossága okán nehéz szinkrónba hozni a kifejezés vizuális és írott-verbális formáit. De a kifejezés fakóvá válása nemcsak a nyelvet érte el, hanem a képzőművészetet is, különösen igaz ez a 80-as évek (festészete) óta, ahogy Gehlen írta: a képzőművészet is egyre több és több „hitelt” vett fel a művészettörténettől. *Kopasz Tamás*t azonban nem ragadta magával a művészettörténet szirénhangja, ezért munkáiban nincs is, ami megfakuljon, sőt a 90-es évek egyre hitelesebbé teszik képeit.

Az interpretátort kettős veszély fenyegeti: vagy megmarad a klasszikus terminológiáknál és ezek variánsaiból alkot újabb mutánst, vagy új nyelvezetnek ad teret. Az előbbi a szofisztika és a tautológia terméketlen csapdájába sodorja az értelmezést, az utóbbi viszont parttalanná, megfoghatatlanná teszi azt. Azonban mindkettő azzal a kockázattal jár, hogy interpretáció és interpretáció között nagyobb lesz a különbség, mint mű és mű között. Az értelmezés problémája hatványozottan jelentkezik, ha a nem ábrázoló művészetet próbáljuk meg leírni. Kopasz Tamás műveit szemlélve azzal a dilemmával kerülünk szembe, hogy a szakkifejezéseket nem tudjuk alkalmazni. A modern művészettörténet kialakulóban lévő apparátusa közelebb áll a költészethez, a pszichológiához és a filozófiához, ha nem egyenesen onnan származik. Ezek a kifejezések pedig szubjektivitásról, kozmikus vízióról és spirituális, lelki mozzanatokról beszélnek, jó részük művészettörténetileg irreveláns. Inkább fogalmak, gondolatok vagy belső emóciók képi, tárgyi áttételét jelentik, mintsem magát az eredeti művet.

II. EMOCIÓ-ANYAG-(SZERELMES-)KÉP/1986

Kopasz első jelentős periódusa túlfűtött lelkiállapotról, robbanó belső feszültségről tanúskodik. Az ekkor készült *Szerelmes-képek* valóban az anyaggal való küzdelem lenyomatai. Festészetről nem is beszélhetünk, csupán akciófestésről, akcionista matériaharcról, amelynek eredménye, dokumentuma a kép. A kép, amely a „héjanászos” harc után maradt, véres avarra emlékeztet. A megkínzott vászon, a tépett-roncsolt felület, az odavágott anyag mind-mind konfliktusról, küzdelemről, vagyis szerelemről beszélnek. Itt még nem szólhatunk esztétikai prekoncepcióról, kimódolt manírról, az archaikus motívumok romantikus vagy tudatos képépítő szerepéről. Szenvedélyes küzdelemmel, sárral írt pályaszakasz ez. A címek is meghatározóak — *Menyasszony panaszai* —, nem véletlenül juttatják eszünkbe *Rimbaud, Ady, Kosztolányi* és *József Attila* sorait, a villanásnyi létet, az önpusztítást, az elfojtást és a kamaszos, másvilággal feleselést.

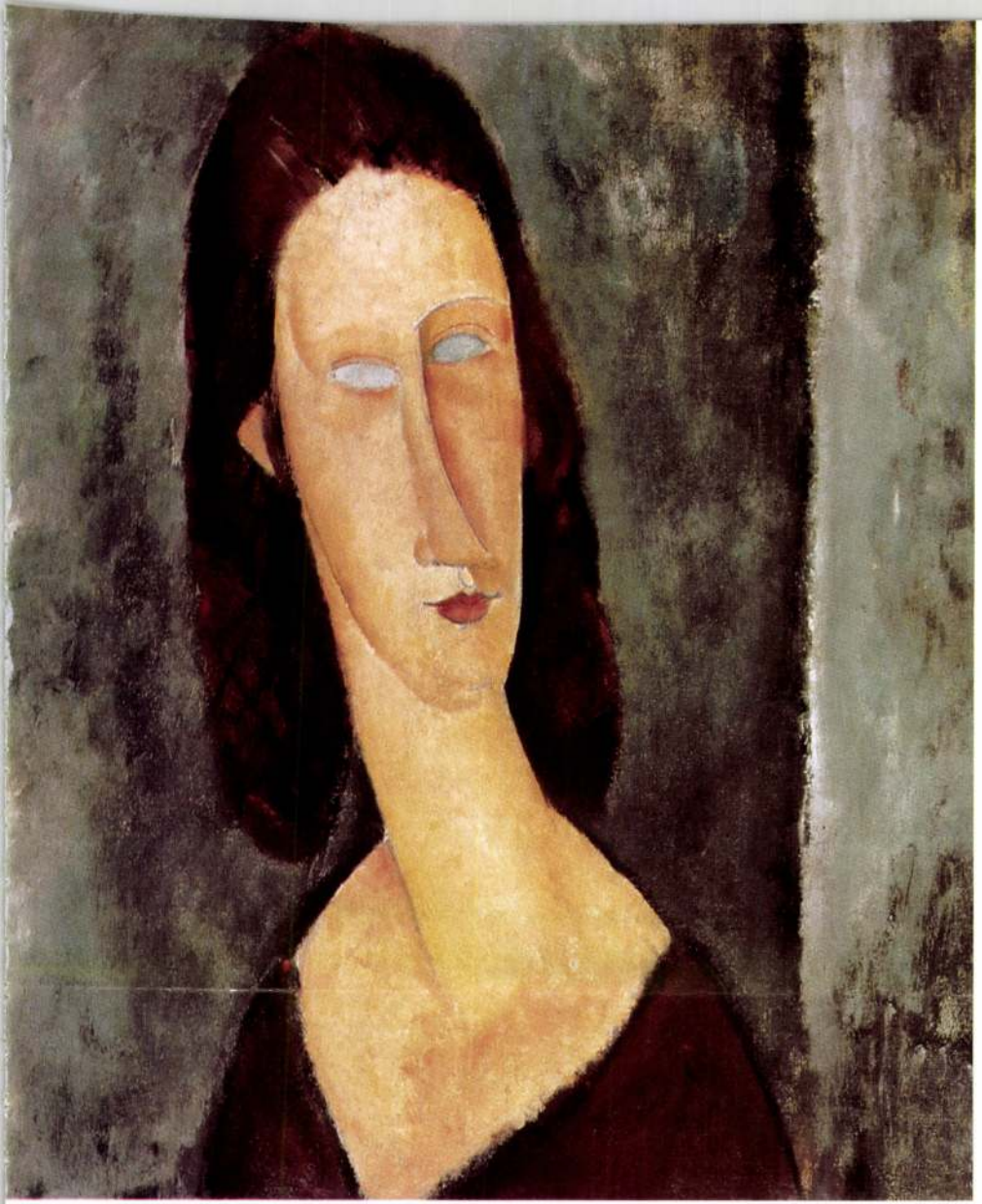

Amadeo Modigliani: Madame Hébuterne, 1917,
olaj, vászon, 55×46 cm

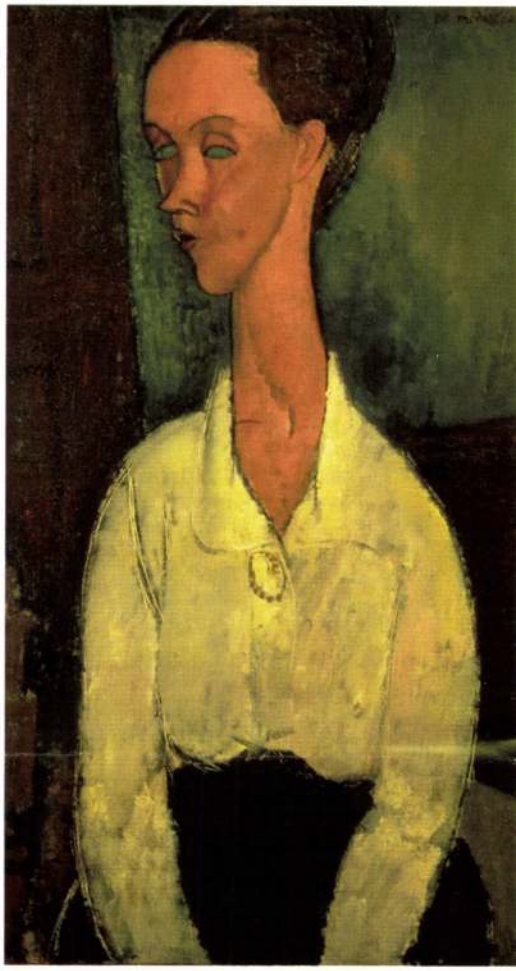

Amadeo Modigliani: Lunia Czechowska portréja,
1917, olaj, vászon, 70×45 cm

mint a khmer szobrászatot a Trocadéro múzeum anyagában; el-ellátogat az Egyiptomi Múzeumba, és szenvedélyesen tanulmányozza a távol-keleti festőket is. Se a kubizmushoz, se a futurizmushoz nem csatlakozik: csak ihletére és vele született tehetségére hagyatkozik. Az 1910-re datált első ,,fejek'' háromdimenziós szándékot és geometrizáló stilizációt mutatnak.

A *Kariatidafej* című rajzban követhetjük ezt a konstrukciós fejlődést, ami már az építészetre emlékeztet: a fejfedő mintha szigorú oszlopfő lenne. Minden egyes vonal, minden forma részt vesz a harmónia és az egyensúly kialakításában. A chiaroscuro, ami ritka Modigliani műveiben, a mű alkotóelemévé válik, kiemeli a tömegeket és a szimmetriákat. »Csak velem szemben lévő élő modellel tudok dolgozni. Az absztrakció kifáraszt, megöl, olyan, mint egy zsákutca.« A művész szavait barátja, Léopold Survage idézi. Ezért készült szinte minden portréja elölnézetből. Modelljeibe a vonal gyengédségével, de egyúttal a sebész kérlelhetetlenségével hatol bele. A megfigyelt alany nem menekülhet: áldozatul esik a lapon futó ceruza előre nyomulásának. Ez a vonalvezetés egyfajta plasztikus és költői valóságról tanúskodik, a kéz és a gondolat, az érzelem és a düh örök harcát idézi, miközben a művész az alkalmatlanság nyomasztó érzésével küzd. Ez lehet a végkimerülésig tartó újrakezdések oka, mintha le kellene vezekelnie a bűnt, hogy a tekinteten keresztül a lelket rabolta el.

Tisztán és plasztikus formákkal ábrázolt női aktjain kiemeli az anatómiai részletek érzékiségét (ld. az 1916-os *Fekvő akt*).

A kollégákról és barátokról készült portrék közül megemlíthetjük azt, amelyik *André Deraint* ábrázolja; ezt először csak leskiccelte, majd később árnyékolta. Nem újdonság: ugyanígy tett Picasso (1914–15) és *Chaim Soutine* (1917) portréjával is. *Lunia Czechowska* és *Madame Hébuterne* portréja (1917) esetében két üres szemüreg néz velünk farkasszemet.

Utolsó alkotóéveiben vonalai még lényegretörőbbekké válnak, az emberi alak tovább nyúlik és vékonyodik. Ekkorra Modigliani megközelítette a tökéletességet: megalkotta a képmás valóságát az anatómián túl, az anatómia ellenére. A fiatal nő szépsége az érzékiség mélyvizéből tör fel, a lét vékony fonalán, a ceruza vonalai nyomán születik meg.''

KOPASZ TAMÁS

Az Erlin Galéria
tisztelettel meghívja Önt

KOPASZ TAMÁS

képzőművész

„ idézőjelben “

című kiállításának megnyitójára

2000. február 9-én,
szerdán 18 órára

A kiállítást megnyitja

Vajdai Vilmos
barát

A kiállítás megtekinthető
2000. február 23-ig

Erlin Galéria
1092 Budapest, Ráday u. 49.
Telefon: 216-5280, Fax: 217-6631

STUDIO GODOT GALÉRIA

1075 Budapest, Madách út 8.
Telefon/Fax: (+36 1) 322 52 72

A Godot Galéria tisztelettel meghívja Önt és barátait
2000.május 19, pénteken 18 – órára

Kopasz Tamás

....révület....

című kiállításának megnyitójára.

A kiállítást megnyitja
Árvai György és Gaál József

A kiállítás megtekinthető 2000. június 16 – ig
Nyitvatartás : hétfőtől péntekig 10–18 –óráig
Ettől eltérő időpontban előzetes egyeztetéssel a
322-52-72-es telefonszámon.
Cím: 1075 Budapest, Madách út 8. Telefon/Fax: (+36 1) 322 52 72

KOPASZ TAMÁS

Kopasz Tamás

....révület...

Stilisztikailag érdemes ezeket a képeket összehasonlítani *Záborszky Gábor* néhány, ezidőtájt készült munkájával (*Babits-sorozat, Radnóti-emléklap, 1984*). Kopasz Tamással ellentétben Záborszky mentálisan nem azonosul a megidézettekkel, és az alkotó személyes sorsáról sem tudósítanak művei. A folttá hatalmasodó gesztus, a fakturális telítettség csupán mementószerű kivetülése, „vizuális" sikollyá transzponálása a tragikus költői sorsoknak. Az alkotó személyisége meghúzódik a míves gesztus és a dokumentum konceptuális vonatkozása mögött. Kopasz azonban szétroncsolja a felhasznált fotót, szinte beledolgozza az anyagba, szöveget ír rá, nem hagyva kétséget afelől, hogy a tomboló affektivitás mindent, amivel találkozik, többszörös kohézióval gyúr össze. Tartalmilag *Duchamp Nagy Üveg*évél érdemes összehasonlítani a *Szerelmes-képek*et. A *Nagy Üveg* vőlegényei vetkőztetik a menyasszonyt, azonban küzdelemnek itt nyoma sincs, legfeljebb a két nem közötti irracionális feszültségnek. Metafizikus viszony — férfiak és nő között — a mű része marad, nélkülözve minden személyes mozzanatot. A *Szerelmes-képek* egyértelműen nőneműek, feltételezik az előtte álló férfit, aki megfogja őket, küzd velük, miközben visszafröccsen az odavágott anyag. Amíg elkészült a kép, többször kézbe kellett venni, felállítani, lefektetni és meggyötörni, hogy két akaratból létrejöjjön egy akarat, a mű. Pygmalionra, a mitikus szobrászra emlékeztet Kopasz habitusa, aki mindennap újrakezdte az elszabadult, formátlan anyaggal a küzdelmet. A formátlan — az informel — ez esetben nőnemű, nem más, mint Aisa, a női princípium, a másik nemet kiegészítő formátlan anyag, szétfolyó nedvesség, a férfi örök oppozíciója (*Kerényi Károly: Hermész a lélekvezető, 1983, Budapest*).

Kopasz tevékenységében és talán életében határozott változás állt be a *Szerelmes-képek* lezárásával, majd az azokat követő *Részletek az Aranykorból* már új életérzés, új periódus és új képalkotási módszer jegyében születtek. Azonban észrevehető, hogy az *Aranykor* felfogása, stílusa és technikája mégis folytatása az előzőnek. A változás így nemcsak fordulópont, hanem átmenet is egyben.

III. AZ ARANYKOR-BRONZKOR-RÉZKOR/1986—88

A *Szerelmes-képek*en felismerhetjük az 50—60-as évek festészetének aktuális eredményeit, módszereit és eljárásait. Az absztrakt expresszionizmus éppúgy jelen van, mint az azt megtagadó pop art, valamint az új realizmus és a lírai absztrakt materiálpiktúrája. Eszünkbe jutnak *Hains* tépett paliszádjai, *Rauschenberg* préselt, applikált képei, a tűzzel festő *Yves Klein*, a poranyagokat vegyítő *A. Tapiés* és a salakkal, bitumennel dolgozó *Fautrier* is. Persze Kopasz Tamás nem utánoz, nem modort, stílust vesz át, csupán lelkialkatának megfelelően, azaz szertelenül alkalmazza az informel, az újrealizmus és az akciófestés technikáit. Eljárása radikális, magán viseli az antieszétika teremtő gesztusát, azonban sokszínűsége ellenére sem válik eklektikussá. Nem eklektikus, mert ösztönös dinamizmusa tudatossá válva gazdag, egyedi faktúrát hoz létre. Míg a *Szerelmes-képek* durva felületei, véletlenszerűen alakuló dekomponált részletei és szabadon csapongó gesztusai egy romlott világ megtestesítésének tekinthetők, addig az *Aranykor*-ciklusnál egyensúlyba kerülnek a véletlenszerűen és a tudatosan alakított minőségek a festő lelkiállapotával. A vertikálisan csorgatott festék laza, de rendezett kalligrafikus szerkezetet rajzol, az erőteljes gesztusok finom érhálóvá szelidülnek, a nehézkes földanyagok pedig spirituális arannyá transzponálódnak a kép felületén. Az archaikus és ornamentális motívumok kiszorítják a korábbi durva, rendezetlen felületalakítást. Már nem dominál annyira a személyes aktivitás, az egyéni sors feltárulkozásának olyan nyomai, mint a levágott haj, a testre kent anyag felolvadnak az Aranykor archaizálásában.

Mindez visszavonhatatlan mentális átalakulásról tanúskodik. A változás átlépés egy új minőségbe, amelyben az individuális agresszív ego-felmutatás emelkedett, meditatív közösségi mítosszá alakul. Az *Aranykor*-képek egyszerre idézik fel a természeti népek „primitív" tisztaságát és a civilizált ember Árkádia iránti vonzalmát. Az *Aranykor* után tudatosan íródnak tovább az archaizálásban rejlő aktuális és dekoratív képi struktúrák a *Rézkor* és *Bronzkor* darabjain.

A *Rézkor*-képeken (1988) mégis visszatérnek a szabad, „téralkotó" gesztusok, a lírai absztrakt imaginárius „mélységei". *P. Cabin* írta az 50-es évek lírai absztrakt festészetéről, hogy az nem más, mint a *„A valóság esszenciális feltárulkozása a látványon túli idő-anyag-fény emocionális fúzióban."*[3], *„...a lassan kibontakozó gesztuskadenciák, ... olyanok, mint a növekvő katedrálisok."*[4], *„... a gesztusok pedig magukba foglalják a teremtő mozgás előtt megnyílt kozmikus víziót..."*[5] A *Rézkor* kalandja után Kopasz visszatér a hideg, kötött gesztusokkal létrehozott dekoratív felületekhez. A *Bronzkor* (1988) kompozíciója már ismét megzabolázott, síkhoz kötött hálószerű formákból épül fel. A *Bronzkor*ral egyszerre készült *Ornamentiká*kon (1988) pedig fiktív írásjelek repetitív hálójává strukturálódik az égetett, csorgatott felület. Az érzelmi kitörésnek nyoma sincs, a kalligrafikus elemekből és az informel nagyvonalú újrafogalmazásából jön létre a mű a 80-as évek hangulatában. Az ornamentális repetíció egyrészt utalás *Steve Reich* zenéjére, másrészt a lírai absztrakt második hullámának kötöttebb formáira. Ismét Cabint idézve: *„az egyedi gesztusok és az írás-fragmentumok szabad eloszlással válnak téralkotóvá, továbbá a metajelek, a vertikális aláírások és a gesztusjelek vibráló, szenzibilis hatása vezeti új, transzcendens dimenzióba a képet"*[6]. Amit pedig Bellegarde-ról írt, írhatta volna az *Ornamentika*-képekről is: *„jelek visszafogott áradásával, vehemens ritmussal bontja ki a teret, ...*

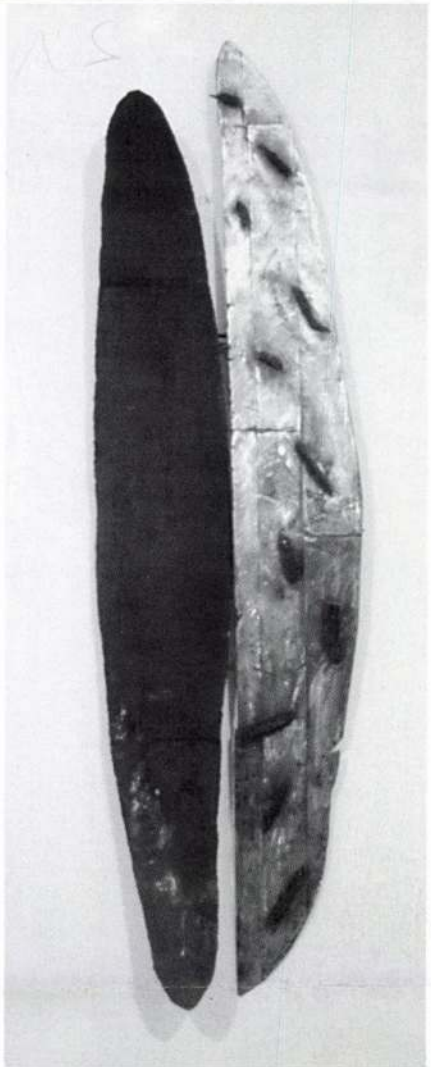

Kopasz Tamás: Vaspajzs, 1997, vas, 213×59 cm

Kopasz Tamás: Részletek az Aranykorból No.3., 1989,
vászon, vegyestechnika, 300×140 cm

majd anyaggrafikáival (graphisme-matiere) egyre gazdagabb térbeliséggel, egy új festészet kibontása felé halad...''[7] Természetesen Kopasz munkái esetében nem hagyható figyelmen kívül, hogy a ,,térbeliség'' konkrét anyagként jelenik meg a kép felületén a 80-as évek egyik meghatározó jegyeként.

IV. PAJZS-VÁGÁS-NŐNEM

Kopasz Tamás obligát témája a szexualitás, az archaizálás, amely az anyaghasználat öröméről és spiritualitásáról árulkodik. Korai munkáin a szubjektív feltárulkozás durva anyaghasználattal és freudi felhangokkal párosul, a későbbiek pedig hűvösebb, távolságtartó, cizelláltabb képaláírással. Az *Ornamentiká*k után a kifejezés megváltozása nélkül ismét a nemiség problémája kerül előtérbe a *Pajzsok*on és a *Nőnemű-képe*ken. Mármár artisztikusan bontakoznak ki a korábbi alotások elemei, mintegy összefoglalva az addig elért eredményeket: a faktúrává szelídült ösztöngesztusok új rendjét, a motívumokban rejlő archaikus időtlenséget, valamint az egészet értelmező közösségi jelet, a vágást.

A *Nőnemű-képek* képromboló gesztusa — a vágás — többértelmű: lehet egyszerű szexuális szimbólum, de lehet a megkapaszkodás jele is. A megkapaszkodást jelző kéznyom esetében is asszociálhatunk a nőiségre. Az archaikus kultúrákban a bal kéz női princípium. Összefügg a páratlannal, a torzzal és a diagonálisan elhelyezkedő jobb lábbal. Ez mind a nemiségre, a nőre, a rituális bal oldalra utal, mint ahogy a négyujjú kéz is a nő ismertetőjegye.[8]

A vágás motívuma egyébként a 70-es évek óta jelen van a hazai képzőművészetben is.[9] A vágás más formában réssé, mandorlává (*Keserü Katalin*) és végül pajzzsá alakulva jelenik meg Kopasz Tamás munkáin. A vágás, a rés, a transzfiguráció szimbolikus jele, a kapcsolatteremtés, a születés és a halál pontja, az egyik világból a másikba való átmenet határzónája. A *Nőnemű-* és a *Pajzs-képek* esetében egyaránt beszélhetünk szimbolikus gesztusról — a megjelölés, a felnyitás aktusáról —, és beszélhetünk funkcionális, képértelmező szerepről is. A *Pajzsképek* formabontása nem archaizáló manír és nemcsak szimbolikus utalás, hanem funkcionális képépítő elem egyben. A négyzetes keret felbontása — formázása — a sík hajlítása, az anyagok applikálása a 80-as évek ,,képarchitektúrájának'' fontos eleme. A *Pajzs-képek* további sajátossága a négyzetes forma feloldása és a képi illúzió konkrét háromdimenziós viszonyokra, anyagokra váltása. Az átváltás módja a kép meghajlítása, a relief-felületek létrehozása, végül a sík felnyitása vágással. A vágás nemcsak a felület folyamatosságát szakítja meg, hanem érintkezési pontot nyit a képi térből a reális térbe. Arnold Gehlen szerint az ilyen művek *,,...elérkeztek ... az imaginárius szubsztanciához, a köztes világ fantasztikus naturalizmusához.''*[10] ami nála azt jelenti, hogy az ábrázolás tárgyiasodik, matériává válik, hogy az absztrakció folyamatát az anyagi valóság szubsztanciájával helyettesítse.

V. RÖVID ÁTTEKINTÉS

Ha vérmérsékleti típusok alapján jellemezzük Kopasz Tamás műveit, akkor feltűnik, hogy bár rendkívül szenvedélyes, szangvinikus anyagfestészetről van szó, azonban a képek ,,előadása'' mégis flegmatikus. A 60-as évek terminológiáit használva: olyan nyugodt, statikus felületekről beszélhetünk, melyek tomboló szenvedélyeket, tektonikus erőket rejtenek magukba.

A tematika és a megoldás világossá teszi, hogy a képek inkább mentális lelki nyomás, belső emóciók kitüremkedése nyomán jöttek létre, mintsem a festészettörténet megtermékenyítő hatására. Ezért bármennyire is fontos, hogy műfajilag és stilisztikailag hol van a kifejezés esztétikai horizontja, mégis elsődlegesebb azok eredője. Eltekintve a kezdeti (1983) figurális próbálkozástól, Kopasz eddigi életműve mind stilisztikailag, mind gondolatilag egységes egészet alkot. Azonban homogenitása ellenére — a tematikák, az anyaghasználat és a stilisztika alapján mégis több egymásból következő — kisebb-nagyobb periódusból épül fel.

1991—92 ismét a változás kora, az ekkor készült *Rollo és*

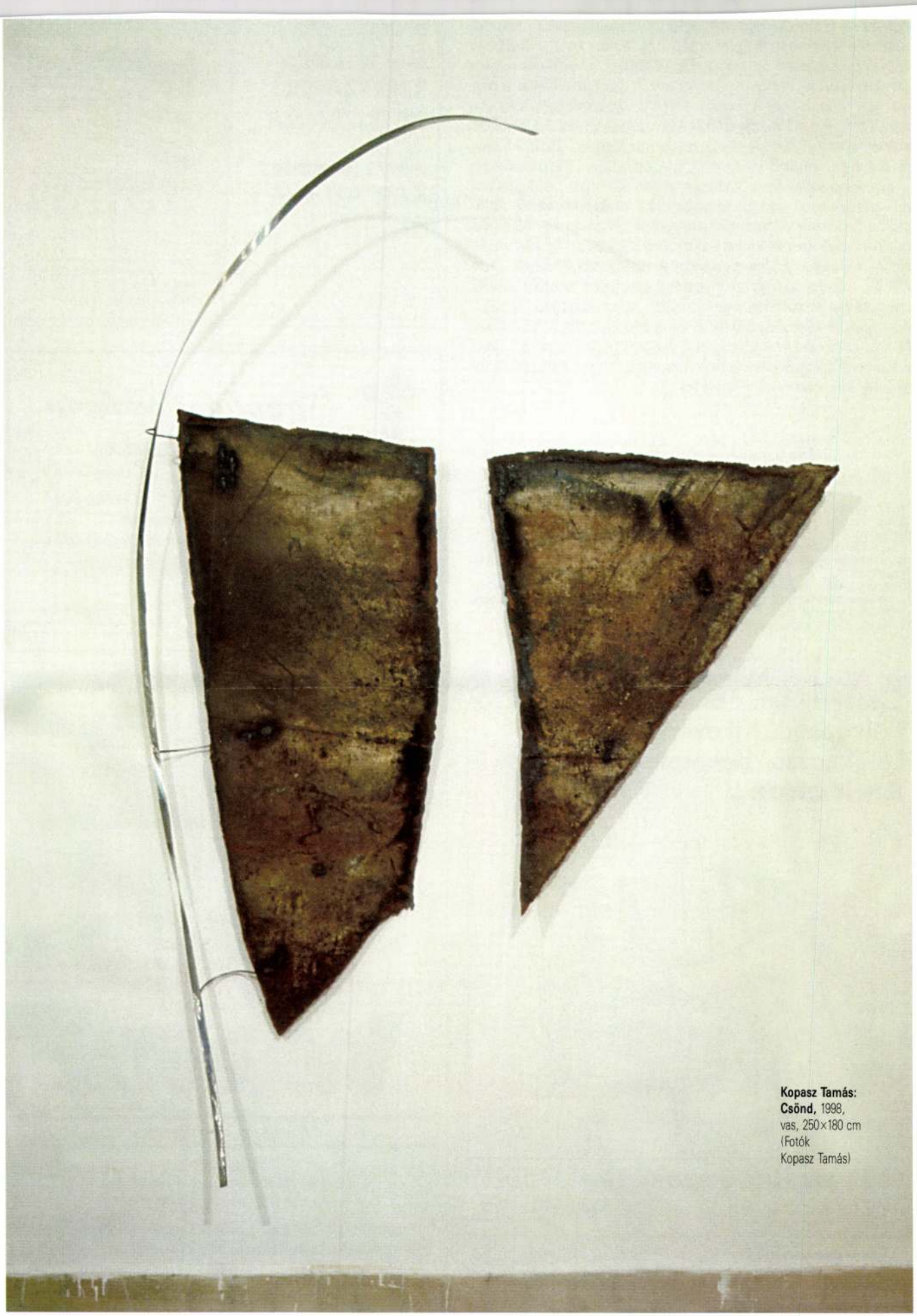

Kopasz Tamás: Csönd, 1998, vas, 250×180 cm (Fotók Kopasz Tamás)

Papírképek elszakadnak a közel egy évtizedig tartó materiálfestészettől. Ezután Kopasz még egy lépést tesz a festészet felé és egy másikat az anyag felé. A *Felhők és Tájképek*-sorozat darabjain a csorgatott, ragasztott és égetett faktúrát a pigmentek váltják fel. A *Felhők*-sorozat szellemiségét tekintve közelebb áll a folyadékok áramlását rögzítő *Leonardo* rajzaihoz és a természeti jelenségeket tanulmányozó *Turner* „festményeihez", mint a 90-es évek újromantikus tájképfestőihez.

Kopasz a 90-es évek közepén újabb műfajjal, „vasfestészettel" gazdagította eddigi életművét. Az anyagfestészettől nemcsak a festészetet, hanem az anyagot is elválasztotta. A felhők finom, belső fodrozódását a durva, rideg anyagi formák struktúrája váltja fel. Érdekes módon a vasplasztikák mégis „festőiek", mintha a hegesztőpisztolyt ecsetként kezelve, tűzzel rajzolva égette volna ki a gesztusokat. A vasplasztikák és a *Felhő*-képek messze járnak a 80-as évek emocionális, anyagokban és kifejezésben gazdag világától. A 80-as évek csapongó, szertelen formavilágát kifejezetten mértéktartó, egyszerű, érzelemmentes kifejezésmód váltotta fel.

JEGYZETEK

1. Bár Oskar Bätschmann indokolatlannak tartja a művészettörténet-írás kifejezés használatát. Oskar Bätschmann: *Bevezetés a művészettörténeti hermeneutikába*. 1998. Budapest.
2. Marosi Ernő: Hamisságok, *Buksz*, 1996. ősz, 258—261. oldal.
3. Michel Ragon: *Vingt-cinq ans art vivant*. 1969, Casterman
4. i.m. 24. old.
5. i.m. 25. old.
6. i.m. 26. old.
7. u.o. nem szószerinti idézet
8. *A művészet ősi formái*. Budapest, 1982. Nem szószerinti idézet V. V. Ivanov tanulmányából.
9. Kelemen Károly megsemmisítő — radír — gesztusai és Szemadám György vágásai az arcképen szimbolikusak, viszont Kocsis Imre hasításai funkcionális képépítő elemmé válnak a kaszás képeken.
10. Arnold Gehlen: *Kor-képek*. 309. old.

május 20 - július 5.
SZEKSZÁRDI ÉPÍTÉSZET MA

július 20 - szeptember 5.
KÁRPÁTI ÉVA
FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

MŰVÉSZETEK HÁZA
SZEKSZÁRD

H - 7100 SZEKSZÁRD
MÁRTÍROK TERE 28.
TELEFON/FAX: (74) 312-282

Nagyházi Galéria és Aukciósház

Kvalitásos festmények és műtárgyak értékesítése és aukcionálása.
Az árverésekre a felvétel folyamatos.

Nyitva: hétfőtől péntekig 10 - 18 óráig, szombaton 10 - 13 óráig
CÍMÜNK: 1055 BP., BALATON U. 8. TEL.: 331-9908, 312-5631 FAX: 331-7133

Összeállítja. Fölfeszíti. Lealapozza.
Fölvázolja. Kikeveri. Megfesti.
Lelakkozza. Bekeretezi.
Amit akar...

Művészellátó szaküzlet
1065 Bp. Nagymező u. 45. Tel./fax: 332-6163

Művészbolt
1085 Bp. Üllői út 36. Tel./fax: 266-1938

Tiszai GALÉRIA
6640 CSONGRÁD, DÓZSA GY. TÉR 4.
TELEFON: 63 / 482 210, 482 610

Tóth Rozália
FESTŐMŰVÉSZ (LAJOSMIZSE)

JÚNIUS 29 - JÚLIUS 30.

NYITVA:
HÉTFŐ-PÉNTEK: 9-12 ÉS 13-17- IG
SZOMBATON: 9-12- IG

VirtuArtNet
www.virtuartnet.hu
Kortárs művészeti galéria az interneten

Júniusban
GÁBOR MARIANNE életmű-kiállítása
JÁRITZ JÓZSA emlék-kiállítása

Festmények, grafikák, szobrok, kerámiák, üvegből és textilből készült műtárgyak állandóan változó és bővülő kínálata

Nyitva 24 órán keresztül !

KOPASZ TAMAS

Tisztelettel meghívjuk Önt

K o p a s z T a m á s

Papírképek című kiállításának megnyitójára
1994. május 6-án, pénteken 19 órára.
A kiállítást megnyitja Szkárosi Endre.
A kiállítás 1994. június 30-ig tart nyitva.

We cordially invite you to the opening of

T a m á s K o p a s z ' s

exibition on Friday, 6th of May 1994, at 7 o'clock p.m.
The exhibition will be opened by
Endre Szkárosi.
It will be open until the 30th of June 1994.

R o c z k o v G a l é r i a

1061 Budapest Andrássy út 1. Tel.: 268-0026 Nyitva: hétfő-péntek 11-18, szombat 11-15

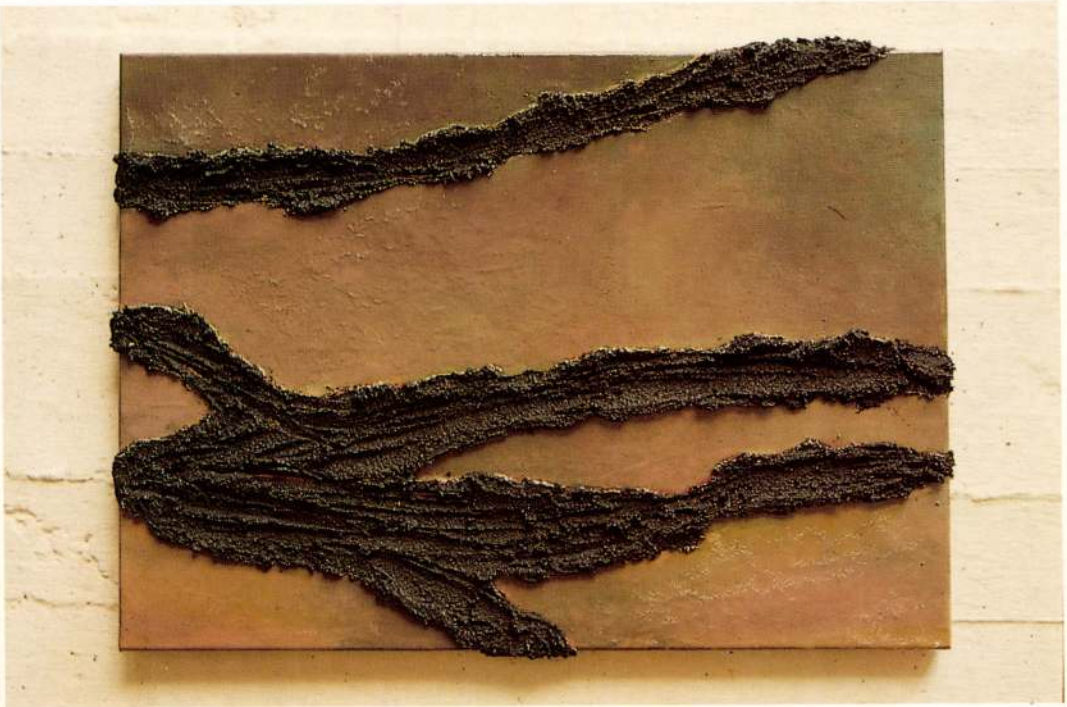

Kopasz Tamás: Hullámok Nº3

1133 Bp., Pannónia u. 85. IV. em.

OFFSET ÉS JÁTÉKKÁRTYA NYOMDA — BUDAPEST

KOPASZ TAMÁS

Nyíltan rejtőzködők

MAGYAR HÍRLAP 1997. szeptember 30.

A lélektan a megmondhatója, hogy minden művész, még a legmagánosabb és legzárkózottabb fajta is, exhibicionista. Önmagát érzi, ha már nem óriásnak, legalább olyan fontosnak, akit nem lehet kihagyni – sem tanulmányból, sem könyvből, sem kiállításról. Már ezért is figyelmet érdemel, hogy tucatnyi – ráadásul fiatal, pályakezdőként tehát ösztönösen is feltűnni vágyó – művész rejtőzködőnek minősíti magát egy kollektív kiállításon. Amely, természetesen, nagyon is nyilvános, csak éppen a rejtőzködés problémájával foglalkozik.

Az apropó Heidegger. Tőle is egy olyan idézet, amely paradoxon formájában utal arra a zavarba ejtő jelenségre, miszerint az univerzum látható-érzékelhető mozzanataihoz hozzátartozik azok holdudvara: mindez, ami nem látható-érzékelhető, ami szemünk, végső soron a tudatunk elől rejtve marad, hogy holott tudjuk, hogy létezik, csak azt nem, hogy hol és pontosan micsoda. Vagyis: a tudott és a rejtélyes dolgok nem antagonisztikusak, hanem egymást kiegészítve érzékelhetik a világegyetem dimenzióit.

A probléma, így megfogalmazva, filozofikus és nem stilisztikai. Nemcsak megmozgatta a témakör jegyében kiállításra összeverbuvált alkotók képzeletét, hanem egyszersmind azt is eredményezi, hogy az ily módon született és egybegyűjtött anyag változatos. A művek ugyanis műfajukat, megjelenítési módjukat és anyagukat tekintve egyaránt nagyon különbözőek.

Rejtőzködő
Kiállítás az Ernst Múzeumban
Megtekinthető október 12-éig

Hogy példákat mondjak: Fábián Noémi régi levelek anonim íróit idézi meg az iratok viaszöntvényeiből szerkesztett reliefjén; Szoboszlai János egy – feltehetően általa kitalált – francia hölgy, Monique L. képeiként állítja ki saját munkáit; Kopasz Tamás olyan sötét felületeket fest, hogy szinte semmit nem látni rajtuk; Nemes Csaba és Veress Zsolt kólás csendélete mögül iszogatást ábrázoló zsáner tárulkozik fel, ha elsétálunk előtte.

Nem folytatom; egyrészt azért, mert a művek konceptuálisak: az idea – rejtvény – a lényegük, a megformálás miként je másodlagos. (Ha tehát elmondom a megfejtést, már kevés nézni való marad rajtuk.) Másrészt visszatart az is, hogy jó néhány résztvevő gondolatához nem sikerült közel férkőznöm. Nem tudom például, mire utal Gyorsuló idő címen Beöthy Balázs fotóján a férfi és a nő szembeállítása; az sem világos, hogyan is rejtőzködik a robot Gerhes Gábor művében, ha egyszer ott áll a család háta mögött. S bár tetszett, mert drámai erőt szuggerált Imre Mariann faliképe (a szürke fotókon vörös varrás oly módon, hogy a lelógó cérna elfolyó vért asszociált), szintén nem jöttem rá, hogy mi, miért vagy hogyan rejtőzködik benne.

De nem kukacoskodom tovább. A kiállítás – egyenetlensége ellenére, illetve azzal együtt – rokonszenves akció. Nem holmi névsorolvasásos, össznépi rendezvény, hanem koncepciózus vállalkozás. Ilyenekre és ehhez hasonlókra van – lenne – szükség. A szándék már manifeszt, a teljesítmény sem fog elmaradni.

• Vadas József

FM 68,99
(délelőtt 10 órától este 22 óráig)
FM 91,9
(délután 13 órától hajnali 1 óráig)

Dunakanyar rádió

RÁDIÓ DUNAKANYAR FM 91,9

Hallgasson minket, mert Ön itt ÉL!

MH 8786

MELODY FM 96.4

OKTÓBERI NYEREMÉNYZÁPOR

Hallgassa rádiónkat és üljön közel a telefonhoz mert lehet, hogy ma pont Önnél fog megszólalni. Csak a szlogent kell ismernie:

EGY RÁDIÓ HÖLGYEKNEK - NEM CSAK HÖLGYEKRŐL

A Finn–Magyar Vezetési-Tanácsadási Rt. (végelszámolás alatt)
(1072 Budapest, Rákóczi út 42.)

végelszámolója

1997. november 6-án délután 17 órára

KÖZGYŰLÉST HÍV ÖSSZE AZ ALÁBBI CÍMEN:
1072 Budapest, Rákóczi út 42. V. emelet, Arent Fox-iroda

A közgyűlés napirendje:
1. A társaság zárómérlegének elfogadása.
2. A társaság vagyonának felosztására vonatkozó javaslat elfogadása.
3. A végelszámoló felmentése.
4. Döntés a társaság jogutód nélküli megszűnéséről.

A közgyűlésen a határozathozatal a szavazatok leadásával történik, a szavazás módját a közgyűlés határozza meg. Minden részvény egy szavazatot ér.

A társaság végelszámolója

MH 9188

Félidő

Megjelent a 18 kötetes Britannica Hungarica 8. kötete, amely immár a Holstebro szócikkig visz el. A honi könyvkiadás legnagyobb, töretlen, kiegyensúlyozott vállalkozása december elején félidejéhez ér a 9. kötettel. A tartalmilag és külsőleg (bőrkötés!) egyaránt kiemelkedő, ugyanakkor viszonylag szerény árú sorozat az otthon nélkülözhetetlen, értelmes dísze. Csatlakozzon a boldog gyűjtők egyre szélesebb táborához!

„A teljes univerzumra ablakot nyitó alapossága tekintetében a Britannica Hungarica magasan kiemelkedik a század lexikonai közül." (VALÓSÁG)

„A címszavak nem a szokványos, száraz lexikonstílusban íródtak. A szöveg olvasmányos, színes eleven és szinte naprakész." (KRITIKA)

Kérjük, hogy tájékoztatásért hívja közvetlenül a kiadót:

MAGYAR VILÁG KIADÓ
1137 Budapest, Szent István krt. 22.
Telefon: 112-0281, 302-2948
Fax: 112-0208

Miről ír a

168 ÓRA

Valamit visz a víz... A befuccsolt Dunasaurus. Szellemtelep Nagymaroson 270 millióért.

Titkos MSZP–FIDESZ paktumra gyanakszik Lányi Zsolt, a Független Kisgazdapárt alelnöke.

Békepapok, rebellisek és a Bulányi... Egyház és politika csatája.

A nyolcvanéves írónő ősze. Beszélgetés Szabó Magdával.

Miért gondolják sokan úgy, hogy a magyar történelem folyamatos összeesküvések láncolata? Litván György történész fejti ki erről nézeteit.

Ez és más is a 168 Óra új számában.

9218 MH

KOPASZ Tamás

Kppasz Tamás kiállitása : Tragor Ignác Muzeu, Görög Templom kiállitóterem, 1992. május 9 - junius 3o. Bev. bev. Bárdosi József, Keserű Katalin,Novotny Tihamér. Vác : Kppasz Tamás, 1992 [44] p. ill. G.E

12

13

Tisztelettel meghívjuk Önt

KOPASZ TAMÁS

festőművész

kiállításának megnyitójára a
DUNA GALÉRIÁBA
(Budapest XIII., Pannónia u. 95.)
1995. december 6-án 17 órára.

Megnyitja:
Keserü Katalin
művészettörténész

Közreműködik:
Fülöp Zsuzsanna
operaénekes

A tárlat létrejöttét támogatta a
MAMÜ TÁRSASÁG

Megtekinthető: 1995. december 6-tól december 31-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

KOPASZ Tamás

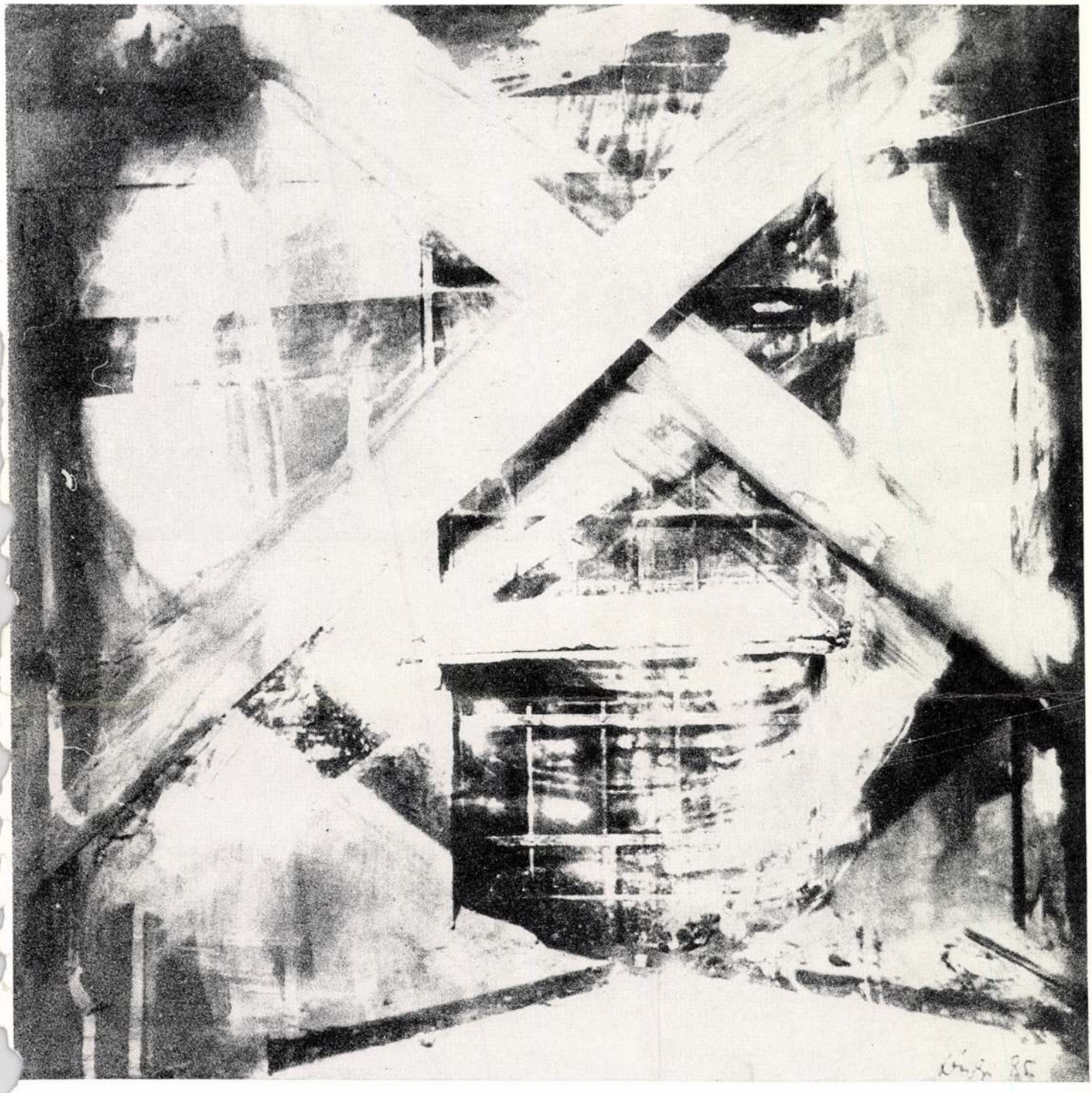

Tamás Kopasz

1073 Budapest
Akácfa u. 47.

1958
geboren in Szeged
1977–1981
Studium an der Budapester Hochschule für Bildende Kunst
Seit 1981
Mitglied des Künstlerfonds der UVR und des Studios junger bildender Künstler
Seit 1987
Derkovits-Stipendium

Kupfer-Zeit II/1. 1987
Mischtechnik, 250 x 130 cm

Kupfer-Zeit II/2. 1987
Mischtechnik, 250 x 130 cm

Kupfer-Zeit III/1. 1987
Mischtechnik, 250 x 120 cm

Kupfer-Zeit III/2. 1987
Mischtechnik, 250 x 120 cm

Kupfer-Zeit. 1987
Keramik, bemalt, H. 300 cm

Personalausstellungen
1983
Jugendhaus, Szeged
1986
Studio-Galerie, Budapest; Studio Vajda, Szentendre

Ausstellungsbeteiligungen
1982
Studio '82, Kunsthalle, Budapest; Tradition I, István-Pataky-Kulturzentrum, Budapest; Verwandlung, Klub junger Künstler, Budapest
1983
Studio '83, Ernst-Museum, Budapest
1984
Biennale der Malerei, Sofia; Materie, Adolf-Fényes-Saal, Budapest; Malerei-Biennale, Kassa; Studio '84, Ernst-Museum, Budapest
1985
Experimental-Art, Petőfi-Halle, Budapest; Sommerausstellung, Szeged; Studio '85, Ernst-Museum, Budapest
1986
Kunst heute, Hotel Hilton, Budapest; Studio '86, Historisches Museum der Stadt Budapest
1987
Frieden, Vigadó-Galerie, Budapest; Malerei-Ausstellung, Dunaujváros; Ausstellung der Derkovits-Stipendiaten, Szombathely; Magische Bilder, Budapest-Galerie, Budapest, Szombathely; Christie 's Auktion, Amsterdam

Kopasz Tamás

Budapest,
Akácfa u. 47. 1073
Budapest,
Rottenbiller u. 35. 1077
(Fiatal Képzőművészek Stúdiója)

1958-ban született Szegeden, ahol középfokú tanulmányait szobrász szakon végezte.
1977–81 között a Magyar Képzőművészeti Főiskola festő szakára járt.
Mestere: Sarkantyú Simon volt.
Tagja a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának, a Képző- és Iparművészek Szövetségének és a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának.
1987-ben Derkovits-ösztöndíjat kapott.

Önálló kiállításai:
1985 Fiatal Művészek Klubja, Budapest
1986 Vajda Lajos Stúdió, Szentendre
Stúdió Galéria, Budapest

1958 born in Szeged
studied at the Faculty of Sculpture of the Polytechnic of Fine and Applied Arts

1977—81 studied at the Faculty of Painting of the Academy of Fine Arts
his master was Simon Sarkantyú
member of the Art Fund of the Hungarian People's Republic, the Association of the Hungarian Artists and the Young Artists' Studio
1987 Derkovits scholarship

One-man shows:
1985 Young Artists' Club, Budapest
1986 Lajos Vajda Studio, Szentendre
Studio Gallery, Budapest

1

2

3

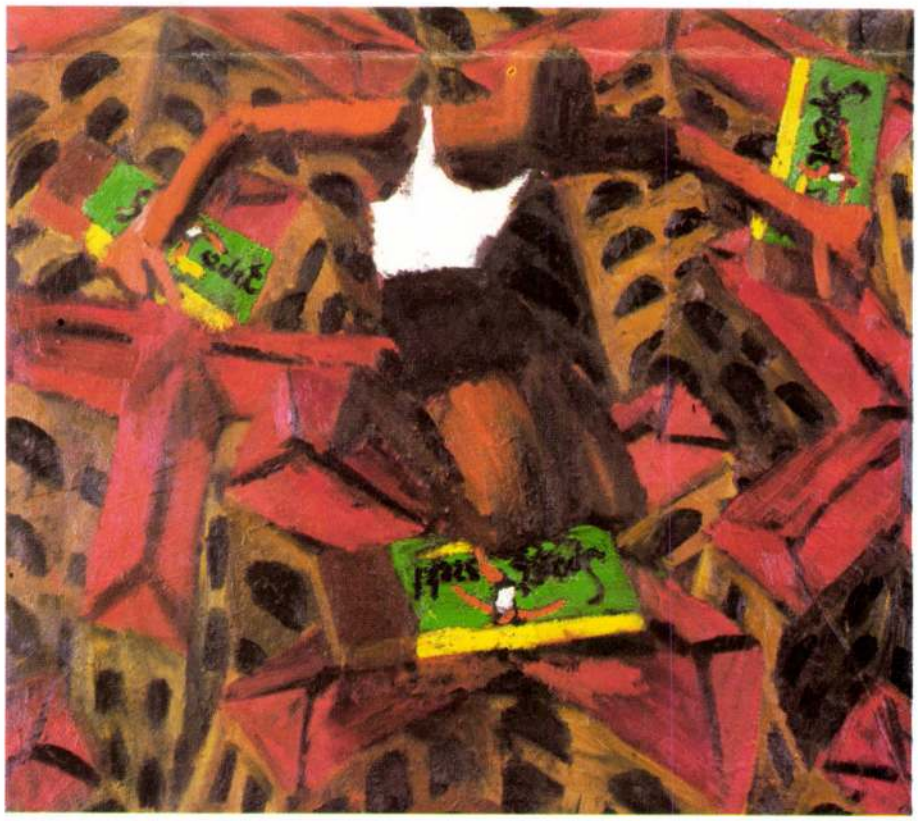

1. **A gyár,** olaj, farost, 170×120 cm, 1986.

2. **Úttörővasút,** festett gipsz, 50×70×40 cm, 1987.

3. **Sport-Szelet,** olaj, vászon, 110×130 cm, 1987.

1. **The Factory,** 1986
oil, wood-fibre, 170×120 cm

2. **Pioneer Railway,** 1987
painted plaster, 50×70×40 cm

3. **Piece of "Sport-Chocolate",** 1987
oil on canvas, 110×130 cm

2

3

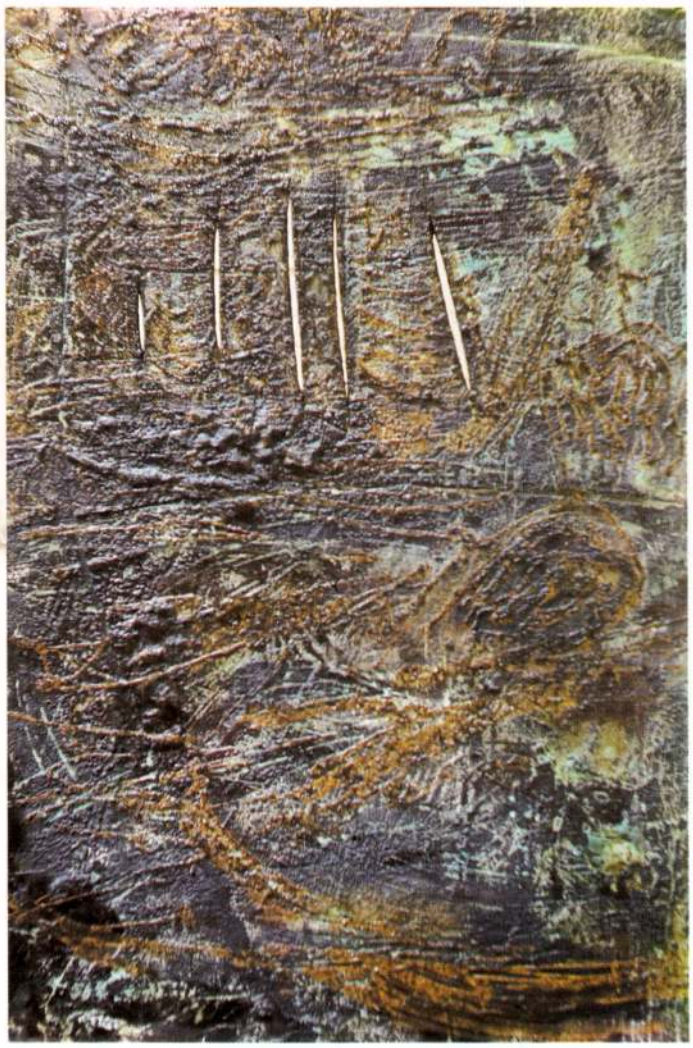

1. **„NŐNEMŰ" No. 2.,** vegyes technika, 150×72 cm, 1987.
2. **„NŐNEMŰ" No. 3.,** vegyes technika, 150×100 cm, 1987.
3. **„Medalion" No. 3.,** vegyes technika, 170×150 cm, 1987.

1. **"Female", No. 2.,** 1987
   mixed technique, 150×72 cm
2. **"Female", No. 3.,** 1987
   mixed technique, 150×100 cm
3. **"Medalion", No. 3.,** 1987
   mixed technique, 170×150 cm

Lovász Erzsébet

Budapest,
Wesselényi u. 19. III/14. 1077

1954-ben született Budapesten.
1973-ban a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola díszítőfestő szakán végzett. Tanárai: Sebestyén Jenő, Szkok Iván voltak.
1980-ban diplomázott a Magyar Képzőművészeti Főiskola festő szakán. Mestere: Sváby Lajos volt.
1980 óta a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának,
1986 óta a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának tagja.

Díjak:
1986 Stúdió-díj

Önálló kiállításai:
1983 Grafikai Körkép, Budapest Sportcsarnok, Budapest
1984 Erzsébetvárosi Kisgaléria, Budapest
1986 Liget Galéria, Budapest

1954 born in Budapest
1973 graduates from the Polytechnic of Fine and Applied Arts where she studied painting her masters were Jenő Sebestyén, Iván Szkok
1980 graduates from the Academy of Fine Arts (Painting Faculty)
her master was Lajos Sváby
1980 member of the Art Fund of the Hungarian People's Republic
1986 member of the Young Artists' Studio

Prizes:
1986 grant from the Young Artists' Studio

One-man shows:
1983 Graphic Exhibition, Budapest Sport Hall, Budapest
1984 Erzsébetváros Gallery, Budapest
1986 Liget Gallery, Budapest

1

KOPA S2 Tamás

Tragor Ignác Múzeum meghívja Önt

GAÁL JÓZSEF

TOHU VA BOHU

c. kiállításának a megnyitójára
A megnyitón közreműködik:
KOPASZ TAMÁS
1995. május 27-én 15 órakor

GÖRÖG TEMPLOM KIÁLLÍTÓTEREM
2600 Vác, Március 15. tér 19. Megtekinthető: július 30-ig hétfő kivételével 10 és 18 óra között.

Szeretettel meghívjuk

GAÁL JÓZSEF

KOPASZ TAMÁS

SZURCSIK JÓZSEF

a galériában és pincetárlaton
megrendezett
közös kiállítására.

A kiállítást megnyitja:

Kádár Miklós Mihály
képzőművész

1997. április 23-án /szerdán/

18 órakor.

A kiállítás megtekinthető:
1997. április 23 - május 9-ig
hétköznap 14-20 óráig.

cím:
ÚJLIPÓTVÁROSI KLUB-GALÉRIA
XIII. ker. Tátra u. 20/b,
bejárat a Radnóti Miklós u. felől.

KÓPASZ TAMAS

ÚJLIPÓTVÁROSI
KLUB-GALÉRIA

1136 Budapest, Tátra utca 20/b.

Telefon: 132-6992

KOPASZ Tamás

Sinkó Ilván: A józan antik és a mámoros modern. = Új Művészet, 1998, 5. 33.

30. Tietze, Hans: A bécsi Oszták
Árpád] 1. 28-38. ill.

31. Tietze-Conrat, Erica: A bécs

32. Tolnai Károly: Cézanne törté
értelmezésére). 6. 205-226. ill.

SZEMLE

Könyvek

33. É. L. [Éber László]: Petrovi
Művészeti dolgozatok. Amicus kia

34. Éber [Éber László]: Franz Ki
Österreich. Ein Abriss ihrer Ges
163-164.

35. É. L. [Éber László]: Hoffman
1923 (Művészeti Pantheon). 4. 16

36. Éber [Éber László]: Paul Fer
Runge. Sein leben und dein Werk.
198.

37. Éber [Éber László]: A. E. Br
Italienische Bildhauer (Angol-né
Frankfurter Verlags-Anstalt, 192

38. Éber László: Ybl Ervin: Az o

Kopasz Tamás (1958–)
Altamira IV. 1997
vas 50x50 cm
Fotó: Baksai József

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Kopasz Tamás (1958–)
Altamira III. 1997
vas 50x50 cm
Fotó: Baksai József

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Kopasz Tamás (1958–)
Relief 1997
vas 40x40 cm
Fotó: Baksai József

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Kopasz Tamás (1958–)
Altamira I. 1997
vas 60x60 cm
Fotó: Baksai József

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

ÚJLIPÓTVÁROSI

KLUB-GALÉRIA

Cím:
Újlipótvárosi Klub-Galéria
1136 Bp., Tátra u. 20/b
/bejárat a Radnóti M.u. felől/

email:artbox13@euroweb.hu
www.home.euroweb.hu/artbox13

Kopasz Tamás

Szeretettel meghívjuk

Kopasz Tamás

képzőművész

Befejezhetetlen sorozatok

című kiállítására.

A kiállítást

2000. január 5-én, szerdán

18 órakor

Orosz Péter

szobrászművész

nyitja meg.

Közreműködik

Keszég László

barát.

Megtekinthető:2000. jan.5 - jan.21-ig

hétfőtől péntekig 14-20 óráig

Kopan Tamás MVilág 1997/11

dű lénynek éreztem magamat mellette, aki gyámolításra szorul és útmutatásra az élet rettenetes dzsungelében.

– Van egy tömegsírom – közöltem vele az új hírt azonnal, minden felvezetés nélkül.

– Ejha! – mondta Lívia, de a felkiáltó szó jellegéhez képest meglehetősen színtelen hangon.

Ezután elmentünk ebédelni a belvárosba. Útközben beszámoltam neki t.-i kalandom részleteiről, s nem mulasztottam el kitérni a t.-i polgármester kétkulacsosságára sem. Azon kaptam magam, hogy a polgármestert a valóságosnál is förtelmesebb színekben festem le, holott ez a szegény, nyomorult hivatalnok csupán az állását félti, s inkább enyhe dorgálást érdemelne, mint kemény bírálatot. A kikívánkozó igazságosságnak úgy tettem eleget, hogy a végén kijelentettem: „De alapjában véve rendes ember." Lívia utálta az olyan szófordulatokat, mint „alapjában véve", „végeredményben", „végső soron", „mindent egybevetve", „ha jobban belegondolunk" és az ilyen töltelékszavak minden pereputtyát, a t.-i polgármestert pedig agyvelősorvadásra utaló eredetmondája miatt kriptofasiszta banditának nevezte. Ha sejtettem volna, hogy így fölingerlem, inkább hallgattam volna az egészről. Mire beértünk az óvárosba, már csaknem biztosra vettem, hogy megint el fog hagyni egy időre, s ez lehet néhány nap, de néhány hónap is. Líviát főként a mélaságom kergette őrületbe, meg hogy velem és körülöttem mindig hülye dolgok történnek, én pedig hagyom, hogy megtörténjenek, s mindezt az égbekiáltó élhetetlenségemnek köszönhetem. Elidegenedései tőlem ciklikusan következtek be, s én ilyenkor hiába próbáltam meg mollból dúrba átmenni, határozottságom látszata nem csapta be őt. Nem vagyunk egymáshoz valók, hajtogatta, aztán mégis visszatért hozzám, mert rájött, hogy a többi férfi még nálam is elviselhetetlenebb, én legalább nem akarom kihasználni és megalázni őt.

– Add el azt a rohadt birtokot – mondta ebéd közben. – Add el, amíg nem késő. 81

– Jól van – mondtam. – Hamarosan írok a polgármesternek.

– Nem hamarosan! Még ma! – csattant föl, én pedig nem akartam tovább feszíteni a húrt.

– Még ma – ígértem.

Aztán a levelet mégsem írtam meg. Amikor ebéd után elváltunk, azonnal hazasiettem, hogy beváltsam Líviának tett ígéretemet. De elhamarkodni sem szerettem volna a dolgot. Líviának be kell látnia, gondoltam, hogy nem kényszeríthet ki belőlem olyan döntést, amelynek a helyességéről nem vagyok száz százalékig meggyőződve. Tudtam persze, hogy a halogatással bizonyos kockázatot is vállalok. Líviának megvannak az eszközei, hogy zsaroljon. Olyan választás elé állíthat, például hogy vagy a birtokot adom el, vagy ő hagy el örökre. Akkor pedig nem kétséges, hogy őt választom. Sosem mondtam még neki, de csalhatatlan női ösztönével nyilván megsejtette már, hogy ő az utolsó nő az életemben, s ha elmegy, az agglegényélet pusztaságába vet ki. Azt is gyaníthatta, hogy már régóta nem a friss szerelem szenvedélye kötöz hozzá, hanem a megszokás. Hogy nem lennék képes új kapcsolatot teremteni, ahhoz túl sok nő vetkőzött már le nekem, hogy a testi kapcsolat múló gyönyörén túl bárki is magához édesgethetne kivételessége illúziójával, azzal a nyálas káprázattal, amit szerelemnek hívnak.

Ahogy közeledett az este, úgy fokozódott a nyugtalanság bennem. Meg a pánikszerű félelem, hogy hazudnom kell Líviának, s ő ezt észre fogja venni rajtam, vagy pedig elmondom az igazat, annak pedig kiszámíthatatlanok a következményei. Amikor a feszültség már majdnem szétvetett, feladtam az értelmetlennek tűnő ellenállást, és leültem az írógéphez, hogy megfogalmazzam a levél vázlatát. Abban a pillanatban csöngött a telefon.

Idegbánya

/ KOPASZ TAMÁS munkáiról /

A honlapályra évtizedes pontossággal beütő posztmodern szűkebb gyűrűzetét elhagyó festőcsupor kométai szállongása afféle tűszedelejként övezi többes tevékenységét. Fava-szánkatalpa miglen forralódik, csendes héjazással hosszúhadlást épít.

Abban vigaszkodva előzeti vázolás nélkül partikulát képez az epizodikus öntőnormákon, reduplikative véghatárig ernyeszti a közrendi alanyt, szavazati pártfaunt. Leltárba hullt tagjaikat szövetkezeti fluorral ékíti, formális arányban képzé rájuk a sövényollót, ígértetve omló piedesztált.

Tág feltevéssel a honköri limbus nyugalmát zavaró kiméleti fuccs fantazmai vetülékén bolygó kvadrofizikumát próbára téve műtéri szelvényeit ukrángyufával öntözé, montíros plasztikáit tizenhatodnak tűnő rígmussal árnyalva axiómára veti.

Gangvégtén kobozva a tápkórság leshelyét, tőtsampont bár ígér a középfennköltség bázisán palatin' fürdői alakzatban piszmódó hidrácsoknak, ám mentőzsdkon szorult fölös terjedékű hitvallóit bőven szántó filmzeneírói munkálataival májusfára dirigálja.

Szemethy Imre

Kopasz Tamás művei

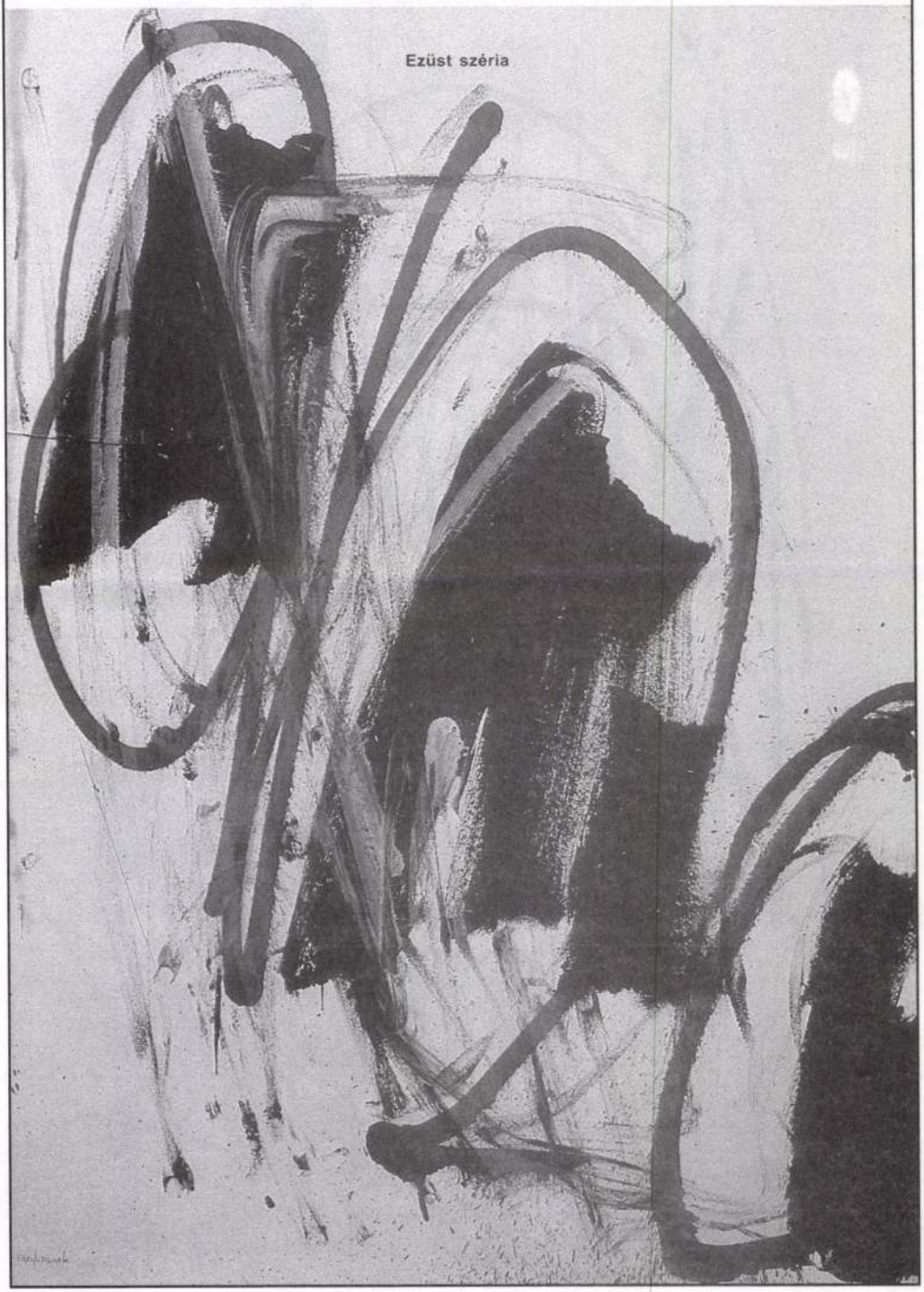

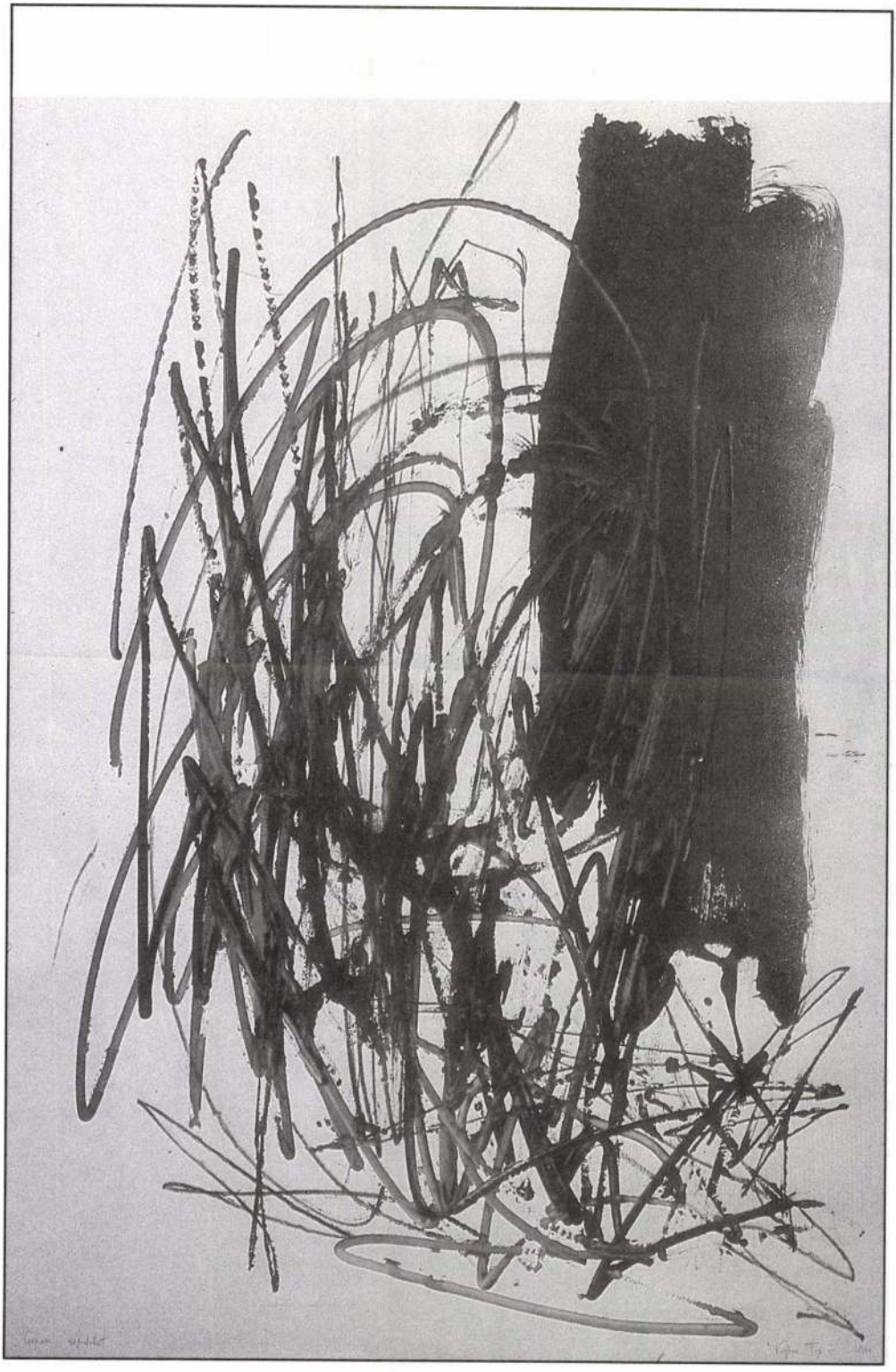

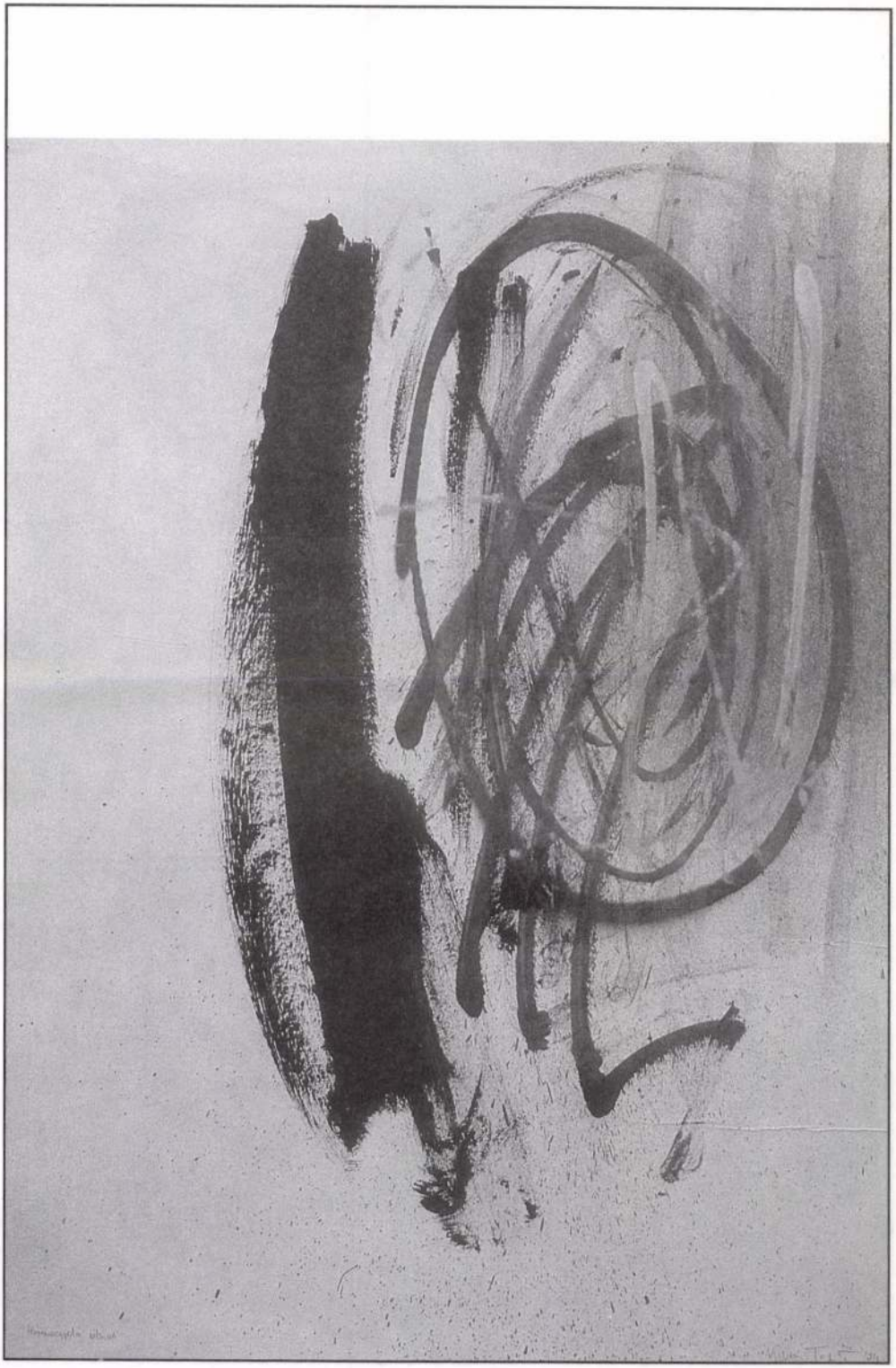

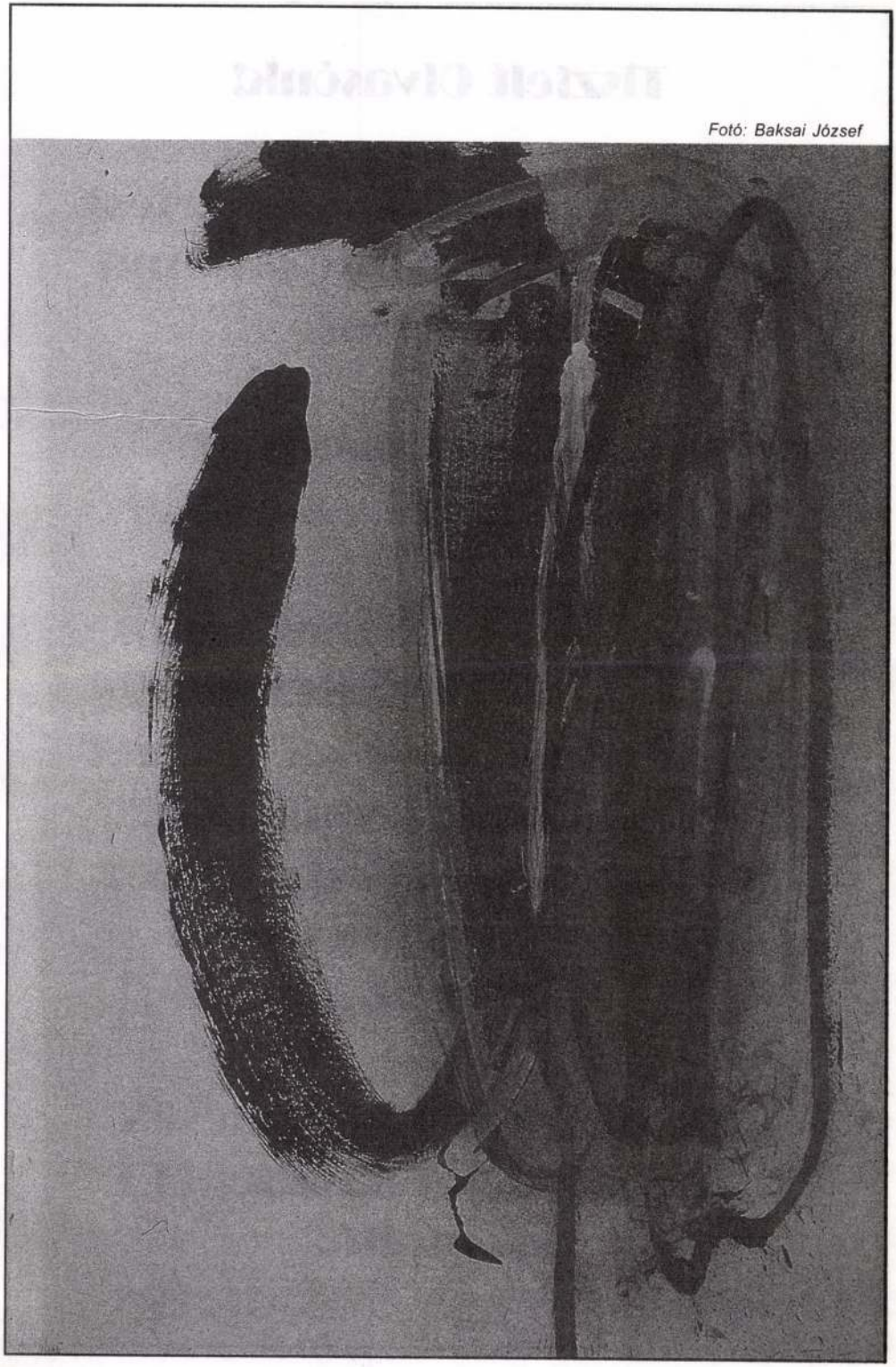

Fotó: Baksai József

Tisztelt Olvasónk!

A Mozgó Világ éves előfizetési díja 1998-ban változatlanul 1020 forint.

A példányonkénti ár 115 forintra emelkedik.

Az alapítványi számlánkra legalább 1200 forintot befizetőknek a Mozgó Világot 1998-ban is megküldjük. (Az alapítványi befizetéshez e számunkban csekket mellékelünk.)

Az alapítványi befizetések 30 százaléka az adóból levonható.

A PALME-HÁZ ELŐTT.../IN FRONT OF PALME HOUSE...

SZABADTÉRI SZOBORKIÁLLÍTÁS/OPEN-AIR SCULPTURE EXHIBITION

MŰCSARNOK, PALME-HÁZ BUDAPEST XIV., OLOF PALME SÉTÁNY 1. TEL.: 122-7405

1993. június 10–július 11.

Néhány művész köztéri méretű alkotása mintegy reklámként becsalogatja a látogatót, az arra járót az eleddig nem igazán bevezetett kiállítási helyiségbe, a Palme-házba.
A kiállító művészek között a fiatal és az idősebb korosztály neves alkotói szerepelnek: Bangócs Gábor, Blokk Csoport, Dóra Attila, Húber András, Heritesz Gábor, Katona Zoltán, Kopasz Tamás, Móder Rezső, Nagy István, Orosz Péter, Péter Ágnes, Sebestyén Zoltán, Varga Géza Ferenc.

Orosz Péter, a kiállítás rendezője

The large-scale works of a few artists lure the passer-by into the until recently secluded exhibition rooms of Palme House just like an advertisement does. Among the featured are represented both the younger and older generation of artists like: Gábor Bangócs, Block Group, Attila Dóra, András Húber, Gábor Heritesz, Zoltán Katona, Tamás Kopasz, Rezső Móder, István Nagy, Péter Orosz, Ágnes Péter, Zoltán Sebestyén, Géza Ferenc Varga.

Péter Orosz, curator

Nyitva: naponta 10-18 óráig, hétfőn zárva
Open: 10 a.m.-6 p.m. every day, except on Monday

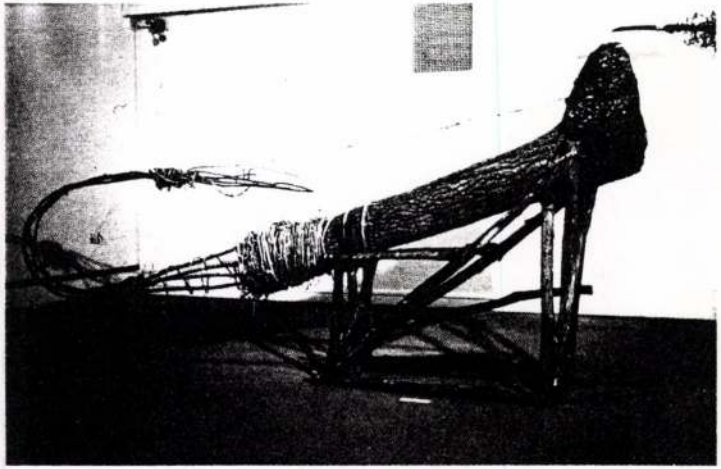

Orosz Péter:
Bal láb, 1992

KOPASZ TAMÁS

KOPASZ TAMÁS

Kopasz Tamás kiállítása
Duna Galéria (Bp. XIII. Pannónia u. 95.)
1995. dec. 6-tól december 31-ig hétfő
kivételével naponta 10-18 óráig

KOPASZ TAMÁS

A ROCZKOV GALÉRIA SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT
KOPASZ TAMÁS "KIS KÉPEK" KIÁLLÍTÁSÁRA
1992. OKTÓBER 2-ÁN, PÉNTEKEN 19 ÓRAKOR
A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA: HUDRA KLÁRA
KÖZREMŰKÖDIK: MEZEI PÉTER (TROMBONE)
A KIÁLLÍTÁS NOVEMBER 6-IG LÁTHATÓ

PLEASE JOIN US AT THE OPENING OF THE EXHIBITION
"SMALL PAINTINGS" BY TAMÁS KOPASZ
ON FRIDAY, OCTOBER 2ND, 1992
THE EXHIBITION WILL BE OPENED BY KLÁRA HUDRA
PÉTER MEZEI (TROMBONE)
WILL TAKE PART IN THE OPENING

roczkov galéria
1061 Budapest Andrássy 1.
open: from monday to friday:
11 a.m. - 6 p.m., saturday: 11 a.m. - 3 p.m.
Tel.: 142-6834

KOPASZ TAMÁS: "Pajzs (Medallion) No.3"

MARKÓJA CSILLA

BUDAPEST
Heresi Gy. 46.
1156

KOPASZ Ilván építén

Lacró Katalin: Egy törmegbecsülésnek örvendő szegedi építén. Kopasz Ilván (1869-1913). = Szeged, 1994/2. 13-17., ill

Bàtyai Gitta:

A barokk zene színei – Kopasz Tamás hatalmas, absztrakt vásznai

KIÁLLÍTÁS

Kopasz Tamás képzőművész festményeiből látható kiállítás a Király utcai Inda Galériában, Barokk címmel. A látogatót ne tévessze meg a cím, a barokk nem a festmények stílusára, hanem a festő különös módszerére, a zenére festésre utal.

Az Inda Galériában kiállított nagyméretű vásznakat Bach és Händel zeneműveinek hallgatása közben festette, mázolta, színezte Kopasz Tamás. A művész a nyolcvanas évek óta meghatározó szerepet játszik a hazai képzőművészetben; foglalkozott grafikával, szobrászattal és kísérleti zenével is. Hosszan sorolhatnánk díjait és képeit, amelyek különböző magán- és közgyűjteményekben megtalálhatók.

Az érdeklődő először furcsa, agresszivitást sugárzó, hatalmas vásznakkal találja magát szembe, amelyek olyannyira absztrakt és színes munkák, hogy első ránézésre nem is kerülhet közel hozzájuk. Aztán később kezdi el kapisgálni a kialakult rendszert, amelyben a művész fest: visszatérő jeleket fedezhet fel az expresszívnek mondható alkotásokon. A valóság Kopasz Tamás-féle leképeződése ez a fajta absztrakció; a festmények sodró lendülete miatt szinte magunk előtt látjuk, hogyan készülhettek, a határozott és gyors mozdulatokat, amelyekkel előkapta a művész a színeket. Lassan felfedezzük az esztétikumot is a képekben, amelyek alatt kódszerű jelzések mutatják, melyik zenemű hallgatása inspirálta a festőt. Ahogy a tárlatra invitáló ismertető is mondja, Bach és Händel zenéjére egyaránt jellemző a drámaiság, a szenvedély, a feszültségkeltés – ezek tökéletesen köszönnek vissza Kopasz Tamás vásznairól.

Az első pillanatok után, amikor talán kaotikusnak, rögtönzöttnek véljük a Barokk című tárlat képeit, időzzünk még az Inda Galériában, hiszen megtaláljuk a képekben a harmóniát, a letisztultságot is. Kopasz Tamás zöldje, bíborvöröse, feketéje és mélykékje nem csak a szemet gyönyörködtetik, bennünk is felidézik azt a lelkiállapotot, amelyet az említett művészek zeneművei keltenek. Mindegyikben találunk egy-egy szálat, amelyen elindulhat a fantázia, és alakokat, tárgyakat képzelhetünk a sok határozott színsáv mögé.

ZSZ

Barokk
Kopasz Tamás kiállítása
Inda Galéria
Bp. VII., Király u. 34. II. 4.
November 16-ig

M. Hírlap 2007. november 3. 19. oldal

FOTÓ: HORV

Kopesa János

Bemutatott műve:

„Cigányok", tempera, 34 x 24.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968

101

Kopcsák János, szobrász

Lázd: Bors István

Türkés Tibor: Képzőművészek ... 612-620.

XVIII
7

JELENKOR, Pécs, 1975. július

Kapcsa János

Parasztember tehénnel, repr.

Debrecen Könnyére és Hortobágy táj-
képtiálkítás

Kapcso János

Pásztor o. 50x80

Parasit ember tehénnel o, 60x80

Debrecen Rönnyéke és Hortobágy
tájképkiállítás

Kopasa János

Tehénszekér temp. 60x115

IV. Debreceni Országos Nyári
Tárlat 1974.

Kapcsa János

Ünnepi tűzijáték
szintetikus tennys.

Parasztember —"—

N. Debreceni Országos Nyári
Tárlat 1974.

MDK

Kopcsa János

Cigányok, temp.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

MDK.

Kopcsa János

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 szept.12.

Kopáts Béla Sestó

Harmadik alkalommal nyílt meg ajkán a tavaszi tárlat, melyen szerepelnek akvarelljei.

R.J.: tavaszi tárlat.

Napló, /Veszprém/, 1945. márc. 29.

M.D.K.

Kopczek . . . . , építész

tervei szerint építették fel 1903-ban a kaposvári Kossuth-téren a német reneszánsz stílusu városi tanácsház tornyos épületét.

Huba László: Budapest - Somogy - Zala

Bp. /é.n./, Panoráma, /Magyarország irásban és képben 11.köt./

30. old.

Kapcsa János, festőművész

Az ÜT '78 harmadik nagy eredménye Kapcsa János örvendetes fejlődése, palettájának gazdagodása. Mindössze három színnel dolgozik (fekete, kék, sárga), amely három szín tökéletesen elegendő neki arra, hogy megmutassa az élet sűrűn előforduló, de mélyen elrejtett-eltakart pillanatait. Ki az, aki szembenéz a félelmetes hegesztővel? Ki az, aki bekukkant a világtól elzárt kis műhelybe? Ki az, aki meglesi a félhomályban olvasó nőt? Kapcsa János ez a festő; aki feketével, kékkel és sárgával bizonyítja nekünk, hogy sötétségből születik a fény.

Éles Csaba: az „Üzemi tárlatok '78" ról.

Hajdú-Bihari Napló, 1978. szept. 16.

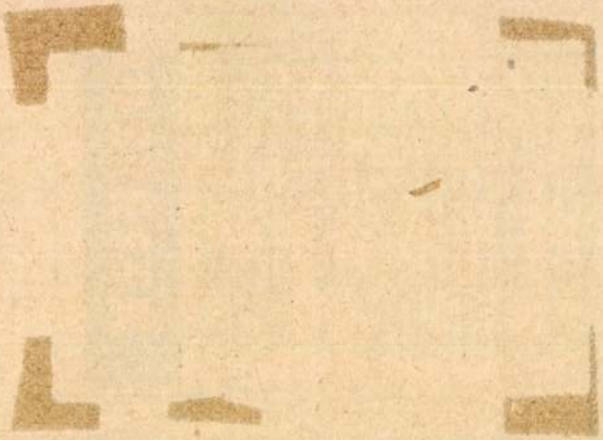

KOPCSÁNDI GYULA, ácsmester

Szombathelyen megnyilt a Skanzen. Néhai Kopcsandi Gyula ácsmester 1968 óta folyton ott dolgozott, de megnyitasat már nem érhette meg, mert 1973. majusaban meghalt.
52.old

BÁRDOSI JÁNOS: A Vasi múzeumfalu megnyitása 45.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 1.sz.
Szombathely

MDK

Kopcsándy Ottó

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

Kopcsányi Béla

vobrázy

1893 - 97

Éinisk 1930. 85. l.

Szabó Károly:

Térdig, áll és kissé job
kalpag~~jat~~ tartja s balj
tát fogja. Haja, körszaká
kai lehajtottak, csomóra
mentéje csinóros, mentek
alatt:

sz
székes fo

balra: Giehsz A
alól balra: Kiadta öz
Középütt: Utánny
jobbra: Ny. Légr

Könyomat,

97
97

MDK

Kopcsányi Hlatky-Schlichter Gyula okl.épitész

Kinevezések. Vállalkozók Közlönye, 1908. jun.24.
9 l.

Kopcsányi István

Domonkos Jenő és Brjeska István két terve a Lakókörzetek gyermeknevelési épületegyüttesének tervpályázatán /1967/ megvételben részesült. /Munkatársak: Kopcsányi István, Siklós Mária, Vass Antal, Bardon Katalin, Csor Károly, Halmi Iván./

Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz. 2. l.

Kopcsányi István –
Siblós Mária, Vass Antal, Bardon Katalin, Cser Károly, Halmi Iván mint munkatársai Brjeska István és Domonkos Jenő tervének

meg megvételben (8.000 Ft) részesült.

Lakókörzetek gyermeknevelési épületegyüttesének tervpályázata 1967.

Magyar Épitőmüvészet 1968. 5.sz. 2.l.

Kopcsányi István

Kopcsányi István: Magyar kiállitás a Sao Paolo-i iparcsarnokban, Brazilia, 1964. /Gergely István, Niemeyer, Oscar épitész, Kass János grafikus/ Magyar Építőművészet, 1966, 15. évf. 5. sz., 44-47. l.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 248. l.

Kopcsányi István

M.D.K.

A Szegedi Olajközpont tervpályázaton megvétel

10ooo Ft

Társtervező: Brjeska István- Siklós Mária- Vass Antal- Vezér Csaba- Kádár István- Halmi Iván- Berczik András

Magyar Építőművészet 1967/5. 2-3.l.

Kopcsányi István, építész

Meghalt.
A család köszönete a részvét nyilvánításáért.

— : Köszönetnyilvánítás 11.

Népszabadság, Bp. 1972. dec. 13.

Kopcsányi István

KPM AVIG /Volán/ gépi adatfeldolgozó székház, Bp.XI. Karolina u.65. - Építész Brjeska István, konstruktőr Kopcsányi István, statikus Cser Károly. - Képes ismertetés, foto Heltay László.

Magy.Ép.Ip. 1971. 1.sz.

29.1.

Kopcsányi István

Budapesti SZOT üdülő szálloda. - Építész Vass Antal, konstruktőrök Kopcsányi István, Szabó László, statikus Kollár Imre. - Ism.

Magy.Ép.Ip. 1972.1.sz. 31-32.l.

Kopcsányi Ottó

Foli dúr (fotó)

Népszava, 1974. febr. 23. 102 cíf. ~~25 m~~. 45 m. 8 p.

Kopcsányi Ottó, ötvösművész

Domborművét kapta ajándékul az OSC vízipolócsapata:

— · (— szöveg — fényhép ·) 7.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. jan. 19.

Kopcsányi Ottó, i parmüvész

Nap c. ékszerdobozával szerepel a torontói világkiállításon.

—: Hold világ, ezüstből

2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. szept. 25.

Kapcsalyi Ottó ötvös

Szinkronóra, Miskolc, Városi Tanács.
(repr.)

Művészet, Budapest, 1944. 9. 24. old.

Kopcsányi Ottó ötvös

Asztali készlet rozsdamentes lemezből. (repr.)

Művészet, Budapest, 1974. 9. 24. old.

Kopcsányi Ottó: „Noé", fali kép

1021

Művészet, Budapest, 1974. 9. 25 old.

gulatot árasztó, csuklyás köpenyébe burkolózó „jégtörő" Mátyás (továbbá Simon apostol) a sorozat legfrontálisabban, legsíkszerűbben ábrázolt alakja, mégis, az Úrkoporsó alakjai között ez a többitől eléggé eltérő figura emlékeztet leginkább a középkori síremlékek lepelbe burkolt, sirató („pleurant") szobraira.

Ha külön-külön szemügyre vesszük az Úrkoporsó apostolait, érezhetjük, hogy ábrázolásuk mennyire összetett. Érzelmi kifejezésük gazdagsága egybekapcsolja és ugyanakkor változatossá is teszi megjelenésüket. A szobrász nem törekedett a statikus figurák leíró jellegű, passzív ábrázolására. Az ábrázolt vértanúsági jelvények az apostolok kezében nemcsak megnevezésükhöz szükséges kellékek, hanem megelevenedő, beszélő tárgyak, mert kézben tartásuk módja érzelmileg, hangulatilag is jellemzi gazdájukat, párhuzamosan a csillogó köpenyfelületeknek a mozdulatoktól függő, rejtett érzelmeket felszínre hozó változásával.

Az apostolok itt valóban részesei a passió nagyheti misztériumának, részt vesznek a nagyhét gyászát idéző színjátékban. A szoborcsoport központi része, az Úrkoporsó igazi lényege, a halott Krisztus szobra, ma is eredeti helyén, a garamszentbenedeki apátsági templomban van. A szobor jelentőségét fokozza, hogy vállban mindkét karja mozgatható, kezén és a lábán a sebhelyek át vannak fúrva, ami azt bizonyítja, hogy a halott Krisztus szobrának se-

Kopcsányi Ottó
ötvös

Kopcsányi Ottó geometrikus elemek-
ből lesvezi vázait gyertyatartóit,
bronz díszeit, falikéjeit.

Nádor Ilona: Kristály
Nők Lapja, 1968. okt. – 41 szám.

Kopcsányi Ottó
Ötvös

Illusztráció

Nádor Ilona Kristály
Nők Lapja, 1968. okt. – 41 szám

Kopcsányi Ottó
Ötvös

Marik Eszter textiltervező, Jamáky Viktor heraldikus, Kopcsányi Ottó ötvös, Király József belsőépítész Kristály hi alkotási csoportot alakítottak

Nádor Ilona: Kristály.
Nők Lapja, 1968. okt - 41 szám

Kopcsányi Ottó

Fali plasztika, fémstomborított, bronz, 1972.

Mai magyar iparművészet I.
Az Iparművészeti Múzeum kiállítása
1972.

Kopácsányi Ottó

Rövid hozzászólása az „Előgyakultúra 72"-ről tartott vitán.

Ipari Művészet, 1972/4. sz. 7. l.

Kapcsányi Ottó: Borpince térelválasztó, makett

1021

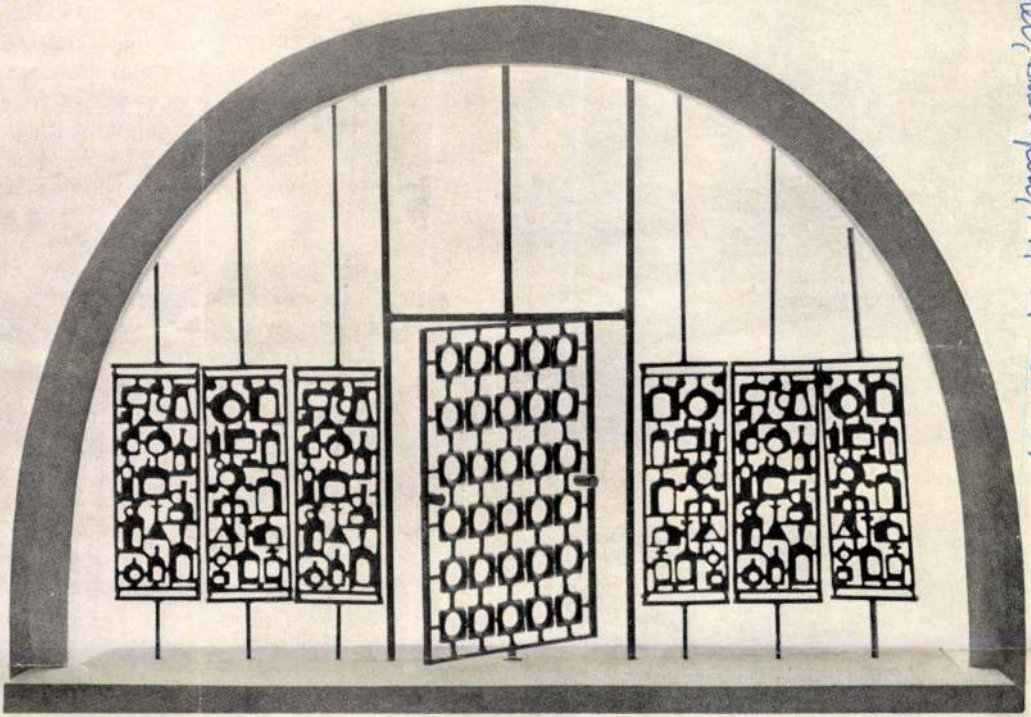

Művészet, Budapest, 1944. 9. 25. old.

Az esztergomi Úrkoporsó (restaurálás előtti állapot)

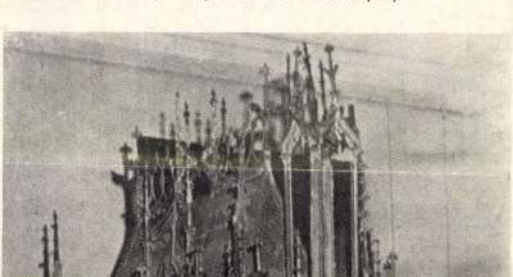

(hajviseletre, ruházatra), mégis, már a korai apostolábrázolások is portrészerű törekvéseket árulnak el.

A tizenkét apostol felsorakoztatása kitűnő alkalom és erőpróba a középkor művészének a különböző karaktertípusok bemutatására és jellemzésére. Táblaképen ez a feladat többnyire csak kötött, szűk felületre szorított formában volt megoldható. A zsúfolt felületet legfeljebb élénk színekkel lehetett felbontani és áttekinthetővé tenni, mint B E Mester Csegöldről származó 1494-es táblaképeinek esetében.

Az apostolfigurák kiemelkedően szép, méltóságteljes ábrázolásának legérdekesebb magyarországi példáját az esztergomi Keresztény Múzeumban, a garamszentbenedeki Úrkoporsó szobraiban találhatjuk meg. A XV. század utolsó évtizedében készült, fából faragott és négy kerekén mozgatható Úrkoporsó Krisztus jelképes sírja, melynek a nagyheti – húsvéti szertartások alkalmával volt fontos liturgikus szerepe. Mérműves ablakokkal gazdagon áttört, enyhén ívelt, meredek nyeregtetővel, fiatornyokkal és baldachinokkal záródó felső része aranyfényben csillogó, gótikus kápolnára emlékeztet. Alsó részét, a kerekekre állított tömör sírláda oldalfalait színes fadomborművek díszítik. Elöl Krisztust látjuk a pokol tornácán, hátul a három Mária jelenetét Krisztus üres sírjánál, a hosszanti oldalakon 3–3 mező-

Kopcsányi Ottó
ötvös

Kopcsányi egyéb munkám felismerhető a csillagászatból ismert szélatövnek a jegyei. (hal, oroszlán stb.)

Fábián László: Egy ősi müfaj megujulása.
Müvészet, 1974.szeptember - 24. oldal

Kopcsányi Ottó
fémműves

Kopcsányi által készített miskolci
tanácsháza szinkrónórmál nem-
csak a homokóra felismerhető, hanem
a pozitív és negatív formák vitrinhai
játéka is.

Fábián László: Egy ősi műfaj megujulása.
Művészet, 1974.szeptember - 24. oldal

Kopcsányi Ottó
ötvös

Kopcsányi által készített miskolci tanácsház falát díszítő szinkrón-óránál felismerhető az elvontan megfogalmazott homokóra.

Fábián László: Egy ősi műfaj megujulása.
Művészet, 1974.szeptember - 24. oldal

Kopcsányi Ottó

fémműves

A művész, ötvös-faliképért
érzelmi-értelmi szimbolumok
jelképrendszerek motíváljak.

Fábián László: Egy ősi műfaj megujulása.
Művészet, 1974.szeptember - 24. oldal

Kopány Ottó
fémműves

Kopány Ottó munkásságát kézműves-
ségnek kell nevezni. A művész mű-
terme is kézművesműhely, ahol egyedi
darabok, kis szériák alakítása történik.

Fábián László: Rgy ősi műfaj megujulása.
Művészet, 1974.szeptember - 24. oldal

Kopcsányi Ottó
fémműves

Kopcsányi tárgyai között bőségesen
találunk olyanokat, amelyek a funk-
cióra túl az ezzelnek jelentetéz is
megvalósítja.

Fábián László: Egy ősi müfaj megujulása.
Müvészet, 1974.szeptember - 24. oldal

Kopcsányi Ottó

Bronzai szerepelnek a Csontváry-kiállítóteremben.

Palénuszky Veronika: Kultúrpalota a Belvárosban.

Népszava, 1972. jan. 12.

Kapcsányi Ottó ötvösművész

A Képcsarnok Váll. szekszárdi fiókja Szinyei Merse Pál nevét veszi fel az év közepén. Erre az alkalomra – a „Keresztelővel" – a művész rézdomborítást készít, amely a bolt homlokzatán lesz elhelyezve és megvilágítható lesz visszájáról.

Tolna m. Népújság, 1973. márc. 8.

Rapcsányi Ottó
ötvös

Rapcsányi a főiskolán lett ötvös, illetve fémműves, azért fémműves, mert a legkülönbözőbb fémekkel dolgozott.

Fábián László: Egy ősi műfaj megujulása.
Müvészet, 1974.szeptember - 24. oldal

Kopcsányi Ottó
Ötvös

Több nagyméretű fali munkára is kapott megbízást a művész. A modern térformálás, tárgykultúra egyaránt izgatja a művész fantáziáját.

Fábián László: Egy ősi müfaj megujulása.
Müvészet, 1974.szeptembef - 24. oldal

Kopcsányi Ottó
"Ottó"

A Dechovits terenben volt 1970-ben a művésznek egyéni kiállítása. A kiállítás a TV-Galéria műsorán is szerepelt.

Fábián László: Egy ősi műfaj megujulása.
Müvészet, 1974.szeptembef - 24. oldal

Kopcsányi Ottó
ötvös

A művész a főiskola ötvös tanszékén tanított 1964 ig, azóta kizárólag művészi munkásságának él. Szamos hazai és külföldi kiállításon szerepelt.

Fábián László: Egy ősi műfaj megujulása.
Művészet, 1974.szeptember - 24.oldal

Kopcsányi Ottó
Ökrös

Kopcsányi Ottó mig főiskolás korá-
ban megnyerte az egyik VIT pályá-
zatot, ezért a Művelődésügyi Minisztérium
kitevés ösztöndíjat biztosított a szá-
mára.

Fábián László: Egy ősi műfaj megujulása.
Művészet, 1974.szeptember - 24.oldal

Kopcsányi Ottó
ipaművész

A Főiskolán Borsos Miklós volt a mestere Kopcsányi Ottóval, Borsos Miklós a művésze formaalakításba vezette be növendékét.

Fábián László: Egy ősi müfaj megujulása.
Müvészet, 1974.szeptember - 24.oldal

Kopcsányi Ottó
iparművész

Kopcsányi Ottó 1958-ban végezte el az Iparművészeti Főiskolát Finomme-chanikai műszerészként került oda, tehát a fehet és a technológiákat.

Fábián László: Egy ősi müfaj megujulása.
Müvészet, 1974.szeptember - 24. oldal

Koposányi Ottó
iparművész

„Noé," falikép
„Borpince tézelválasztó"
(makett)

repro

Fábián László: Egy ősi müfaj megujulása.
Müvészet, 1974.szeptember - 24. oldal

Kopcsányi Ottó
iparművész

„Vontali kézlet, rozsdamentes lemezből"
„Szinkronóra. Miskolc, Vasási Tanács."

repro

Fabián László: Egyösi műfaj megújulása
Művészet, 1974. ~~ott~~ szeptember – 24 lap

Kopcsányi Ottó

ötvös

Kopcsányi szelencije az 1974-es torontói világkiállításon, nemcsak egyéni művészi rangját, de az égész magyar fémművességet dicséri.

Fábián László: Egy ősi műfaj megujulása.

Művészet, 1974. szeptember - 24.oldal

Kopcsányi Ottó
ötvös

Jó másfel évtized munkája után Kopcsányi már a leghozzerűbb fémművesség föladatainak koncentrál, programja a jövőt célozza.

Fábián László: Egy ősi műfaj megujulása.
Művészet, 1974. szeptember - 24.oldal

Kopcsányi Ottó
ötvös

Kopcsányi here alól kerül ki, az emberszabású brozzrámás kéri-tükör is.

Fábián László: Egy ősi müfaj megujulása.
Müvészet, 1974. szeptember - 24.oldal

Kopcsányi Ottó
ötvös

Kopcsányi fotalpú edényke sorozata
(hamutartó, váza, cigarettatartó stb.)
lényegében modul rendszerű.

Fábián László: Egy ősi műfaj megujulása.
Művészet, 1974. szeptember - 24.oldal

Kopcsányi Ottó
ötvös

Kopcsányi műve a szófiai Magyar Kultúra aluminium tétrácsa és vörösrér frízsora.

Fábián László: Egy ősi műfaj megujulása.
Művészet, 1974.szeptember - 24. oldal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776
SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT
1971 JAN

Kopcsányi, Otto 1021

Kopcsányi Ottó ötvösművész munkáit a Derkovits teremben állították ki, s bemutatta a televízió galériája is. Kopcsányi egyik munkája (Selmeczi Tóth felv.)

kajukat jelle
mind *megfel*
ság körében
Feladatként
szerűvé, folyt
még meglevő
Határozatába
vizsgálják m
szeti szövetség
lyik szerv mi
felelősséggel, melyik réteg felé. Egyben felszólította a szakmai szakszervezetek elnökségeit, hogy minden évben vizsgálják meg és tűzzék az elnökségi ülésük napirendjére a politikai munka helyzetét.

K. G.

Kopcsányi Otto

ölvösminkái, Pécsett mutatta be.

Népművelés 1968/11 45 old.

Kapcsándy Ottó ötvösművész

Szekszárdon szept. 11-én a szekszárdi művészeti napok alkalmából képző- és iparművészeti bemutató nyílik. Az ötvösműveket Tevan Margit és Kapcsándy Ottó képviselik.

Tolnamegyei Népújság, 1975. szept. 10.

Kopcsay Gábor

Fülöp Imre: Házgyárak. - Épitészek: Fülöp Imre, Balázs György, Fekete Rezsőné, Körner András, Mezei Gyula, Prach Magda, Szabó Árpád, Szotyori N.Mihály. Vasszerkezet: Szirtes György, Edvi Illés Mária. Közmü: Kopcsay Gábor, Zsigó László.

Magyar Ép.müv. 1971. 4.sz. 25-29. l.

Kopeczy Gábor

Fülöp Imre: Mázgyárak. - Epitészek: Fülöp Imre, Balázs György, Tekete Rezsőné, Körner András, Lezei Gyula, Frach Magda, Szabó Árpád, Szotyori N.Mihály. Vasszerkezet: Szirtes György, Edvi Illés Máriz. Közmű: Kopeczy Gábor, Zsigó László.

Magyar Ap.mův. 1971. 4.sz. 25-29. 1.

Koposányi Ottó
fémműves

Koposányi Ottó művészi ambíciója a tömegtermelésre irányulna, ha ipari viszonyaink közt erre mód nyílnék.

Fábián László: Egy ősi műfaj megujulása.
Művészet, 1974.szeptember - 24. oldal

Kopcsányi Ottó, iparművész

Bronzból készült órakompozíciójút Miskolcon a megyei tanács új épületének előcsarnokában helyezik el.

—: Új képzőművészeti alkotások borsodban 7.

Népszabadság, Bp. 1972. jan. 28.

Kopcsányi Ottó ötvösművész.

A Sopronban nyíló iparművészeti kamarakiállításon művei szerepelnek.

M. Zs.: Modern iparművészeti kiállítás.

Kisalföld, 1971. jún. 23.

KOPCSÁNYI OTTÓ, ötvös

A szombathelyi Vérellátó Alközpontot 1965-ben kezdték épiteni.-A főépület déli homlokzatán bronzlemezlapra elhelyezettrozsdamentes acélbetükből készitett felirat és a felette lévő,ugyancsak rozsdamentes acélbólkészült, korongokba helyezett két rekeszzománc cimer Kopcsányi alkotása. 55.old.10.jegyz

HECKENAST JÁNOS-ISTVÁN LAJOS: Az új Vérellátó Alközpontról,szerepéről és jelentőségéről 47.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám. Szombathely

1958-ban az Iparművészeti Főiskola Ötvös Tanszakán Borsos Miklós növendékeként végeztem. 1959-től a Művelődésügyi Minisztérium ösztöndíjasa, 1960—64-ig az Ötvös Tanszék tanársegéde voltam. 1958 óta rendszeresen részt veszek hazai és külföldi iparművészeti kiállításokon.

1958. Moszkva
1960. Iparművészeti Kiállítás
1963. Grác, Lipcse, Belgrád
1965. X. Iparművészeti Kiállítás
1966. Párizs, Bukarest
1967. Fémplasztikai Kiállítás
1968. Három kollégámmal Pécsett kiállítunk Bukarest, Bécs, Stuttgart
1969. Kairó, Rothenburg
1970. Varsó, Minszk, Nottinghamm

Az itt bemutatott munkáim, használati tárgyak, az enterieur kultúrát szolgálják.

Kopcsányi Ottó

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT
ÉS A TELEVÍZIÓ
KÉPZŐMŰVÉSZETI ROVATA
MEGHÍVJA ÖNT

KOPCSÁNYI OTTÓ

ÖTVÖSMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1970. NOVEMBER 13-ÁN,
PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR
A DERKOVITS TEREMBEN
(BUDAPEST, VI., LENIN KÖRÚT 63.)

MEGNYITJA:

DR. KOCZOGH ÁKOS
MŰVÉSZETI ÍRÓ

A kiállítás megtekinthető:
1970. november 13—26-ig
Hétköznap: fél 10—18 óráig
Szombaton: 9—14 óráig

A TV GALÉRIÁJA

Televíziós adás:

„A TV GALÉRIÁJA"

1970. NOVEMBER 19-ÉN,

(A Rádióujság közlése szerint)

Fk.: Köteles István – 70,246 Képcsarnok V. ny.

Kopcsány Ottó
Ökrös

Kiállításán bemutatta „Körüg",
„Oroszlán" című művét, valamint
„Sopron"-át.

Koczogh Ákos: Kopcsányi Ottó
Müvészet, 1971.február - 46.lap

Kopcsányi Ottó
ötvös

„Vaskapu terve" (repro)

A borító hátlapján
Művészet, 1971. február,

Kopinányi Ottó

Szerepel az „Ékszer 70" a
Tárlaton a Csók Galériában

N. T.: Szabadidő

Magyar Ifjúság 1970 XII. 4

Kopcsányi Ottó ötvösművész

A kiállítási naptár kiállításait jelzi (Derkovits Terem, XI.13 – XI.26.).

„Műgyűjtő", 1970. 3. sz.

Kopcsányi Ottó

ötvösművész munkájának reprója

Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 46. l.

Kopcsányi Ott ötvösmüvész

A TV Galériában mutatták be müveit, alkotói módszereit,-közli a lap.

Film Szinház Muzsika, Bp. 197o. nov. 28.
XIV. évf. 48. sz. 27. lap

Kopasányi Ottó önálló kiállítása

November 13-tól kiállítása Pécs a Derkovits Terem TV Galériája keretében.

Ipari Művészet, 1970. IV. 61. l

Kopcsányi Ottó ötvös

Ziállítása nyílik ma
a Derkovits teremben (TV Galériája)

Nápszava 1970 november 13
3-old.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kopcsányi Ottó ötvös-művész

1973 JAN 19

Esti Hírlap

1021

Fogadást adott az OSC vízilabda csapata számára az 1972. évi BEK-győzelméért dr. Szabó Zoltán egészségügyi miniszter. Képünkön: Szívós István és dr. Konrád Ferenc a miniszter ajándékával, Kopcsányi Ottó ötvösművész domborművével.

(Bozsán Péter felv.)

rendelkező
zőt keresünk
dapesti mun-
— Jelentkezés
pari Műszer-
Pf. 2. Sze-
ztály, szemé-
dapest V.,
10.

számviteli
végzettséggel
képes köny-
téssel rendel-
előt és vevő-
gépkönyvelőt.
önéletrajzzal
. 51 159" jel-
dóba kérjük.

er. Ingatlan-
alat azonnali
felvesz: kömű-
kásokat, te-
kmunkásokat,
kmunkásokat,
ő szakmun-
központifűtés-
kmunkásokat,
szakmunkáso-
ot segédmun-
entkezés: Bu-
Váci u. 36.
osztály.

er. Ingatlan-
alat azonnali
felvesz: épí-
épületgépész-
at, min. 3
gyakorlattal
ői és műsza-
munkakör be-
vábbá gyors-
Jelentkezés:
., Váci u. 36.
zem. vezető-

magasnyom-

üléshuzat három
ben. Prima minőség.
1619 helyett 1490. VI.,
Szív utca 35.

Vennék 125-ös vagy
125-ös speciál Piatot, 6
—8000 km-ig. Megbízott
tel.: 351—486, 18 óra
után.

Világoskék Fiat 850-es
sürgősen eladó. Telefon:
407—042, 18 óra után.

Skoda S 100-as gépkocsi, IE frsz.-mal sürgősen eladó. Budapest XIV., Újvidék tér 6. — Szabó.

Ipari nagyvállalat garázst keres III. kerületben, lehetőleg Bécsi út és Árpád-híd környékén sürgősen. Telefon: 294—281.

IK-s Zsiguli 19 ezer km-rel eladó. Telefon: du. 5-től 476—692.

Adok: vizsgázott CYOS 1300-as VW-t, kérek új nyugati kiskocsit plusz kp-t. 340—367, —

felvesz: képesítésse
delkező **könyvelőket,**
gyakorlattal rendelkező
gyors- és gépírókat, jártasságával foglalkoztatott
elektroműszerészeket.
Jelentkezés: a vállalat
munkaügyi osztályánál,
Bp. IX., Közraktár u.
30. I. 13.

Kereskedelmi szolgáltató vállalat felvételre keres felsőfokú végzettséggel és szakmai gyakorlattal rendelkező munkaerőt **terv- és üzemgazdasági osztályvezetőt, szolgáltatásfejlesztői osztályvezetői** és **vállalati szervezői** munkakör betöltésére. Felveszünk továbbá középfokú végzettséggel **belső ellenőrt,** ill. **hálózati ellenőrt.** Jelentkezéseket „Fejlődő vállalat H. 62" jeligére kérjük a kiadóhivatalba.

Azonnali belépéssel gyors-gépírónőt felvesz az Áll. Biztosító Pest megyei Igazgatósága. — Telefon: 141—446.

Délutáni elfoglaltság-

1—3. Személy

Könnyűipar
Iroda erősár
zésekben jár
lott műszak
felvesz. Jele
Bécsi u. 1—
zeti osztály.

Országos
Pizioterápiá
azonnali bel
vesz 2 fő gyó
író adminisz
letmény kü
rint. Jelentk
kaügyi oszt.
Frankel Leó

Állami ga
vesz budapes
helyre élelmi
delmi szakm
zető-helyettes
kat. Ajánlat
„Kereskedelm
164" jeligére
dulás téri h

Azonnali be
veszünk több
korlattal ren
házati ala
szerzőt. Tel
444, Bazsó A

Kopcsányi Ottó, ötvös

L.: Gorka Géza

Bodri J.: Művészeti ... 819-822.

JELENKOR, Pécs, 1975. szept. XVIII/9.

Kopcsányi Ottó

ötvös, részt vesz a kiállításon

Jubileumi iparművészeti kiállítás
Miskolc, 1975. jún-júl.

Kopcsányi Ottó

Formatervező, részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Kecskemét, 1975. jún – júl.

Kapcsányi Ottó ötvös

A művész ötvösmunkáit keresik
a Gák Galériában.

Bakos Rózsa: Lakásunk díszei a Gák
Galériában.
Dolgozók Lapja. /Kolozsvár/, 1945. dec. 17

Kapcsányi Ottó

A győri Kapcsarnok Váll. bemutatótermében ötvösmunkái szerepelnek.

s.b.: Ügyeletes riportereink jelentik.

Kisalföld, Győr, 1941. dec. 8.

Kopesányi Ottó

szerepe a Salgótarjáni

Iparmúvészeti Kiállításon

Nápszova 1971 július 6

2. old.

Kapcsányi Ottó

Sopronban, az iparművészeti kiállításon ötvösmunkái szerepelnek.

Magyar Nemzet, 1971. jan. 5.

Kopcsány Ottó, ötvös művész 0 10 k

Két ékszerterve

Repr.

Virágh Éva: Néhány szó az új ékszerekről

Népszabadság, Bp. 1959. máj. 9. 9 l

Kopcsányi Ottó
Ötvös

M.D.4

A kiállitáson-térrácsa és kisördögfigurái sehert arattak — „Térrács" (repro)

P. Brestyánszky Ilona: Fémplasztikai kiállitás. Művészet, 1967. október - 16 kap.

Kopcsányi Ottó

Szerepel a „Négy ipar művész"

Számításom Pécsett

Négy művelés 1968 XI ~ 42 old.

Kaposányi Ottó ötvös

A Derkovits teremben

Liámítása nyílt

Nagyar Nemzet 1970 XI. 15 Gold.

MDK

Kopcsányi Ottó, ötvösművész

Kiállítása nyílik meg a

Derkovits Teremben.

— : o A képcsarnok és .... 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. nov. 13.

MDK

Kopcsányi Ottó, ötvösművész

A Derkovits Teremben nyílt meg tárlata.

–: Új képzőművészeti kiállítások budapesten

9.

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 14.

Kovácsi Ottó, ötvösművész

MDK

Kiállítása nyílik meg a Derkovits-Teremben.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 13.

Kopisányi Otto iparmüvész

Rekeszrománc címek az alábbi épületen (szepkó)

Galamb Erzsébet: Vas megyei Vékelhető Akkörpont, Szombathely

Magyar Építőművészet 1970/2

29 old.

Kopcsányi Ottó ötvös

Művei szerepelnek a soproni
Liszt Ferenc Művelődési Központban
rendezett iparművészeti vándortárlaton.

Magyar Nemzet 1971 június 5
4. old

Kopcsányi Ottó
Ottós

A művésznek a Derkovits Szemben volt kiállítása. Kiállítás ám bemutatta bronzból öntött falihépeet, dohányzó és papírkeszteket

Kocsogh Ákos: Kopcsányi Ottó
Művészet, 1971. február – 46 lap.

Kopcsányi Otto ipárművész
bronzból készült órakompozicióját a
miskolci megyei tanács új épületének
előcsarnokában helyezik el.

Új képzőművészeti alkotások Borsodban

Észak-Magyarország 1972/22 8 old

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-006, 337-746, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

1970 DEC 20

Kopcsányi Ottó

1021

Napkorong

Kopcsányi Ottó ötvösművész budapesti kiállításáról.
(Selmeczi Tóth János felvétele.)

Az Esterházy-gyűjtemény remekei

A budapesti Szépművészeti Múzeum a közepes közgyűjtemények közé tartozik. Abban viszont, hogy anyagában minden korszak, stílus, jelentősebb iskola és mester — ha csak mutatóban is — képviselve van, a nagyok közül is csak néhány versenyezhet vele. Éppen ezzel a teljességgel szerezte nemzetközi jóhírét.

A múzeum Régi Képtárának karakterét meghatározó sokrétűség törzsanyagára az Esterházy-gyűjteményre vezethető vissza, amely éppen száz éve, 1870 decemberében került köztulajdonba. Ekkor adta el ugyanis a pénzügyi gondokkal küzdő hercegi család a magyar államnak európai hírű gyűjteményét: 637 festményt, 3535 rajzot és több mint félszázezer metszetet — a párizsi Louvre szakembere szerint értékének az egyharmadáért, más külföldi vevők magasabb ajánlataival szemben, 1 200 000 aranyforintért váltak meg a család 200 éve gyűjtött remekeitől.

Esterházy Miklós nádor és fia Pál herceg Fraknó várába gyűjtötte a képtár első darabjait. *Haydn*, mecénása, »fényes« Miklós, »tündérbirodalmában« — a fertődi kastélyban — külön szárnyépületet, »képespalotát« emeltetett a gyűjteménynek.

Az igazi alapító az unoká-

Az Esterházy ve. (Részlet).

Kopcsányi Ottó

Rövid méltatás

Láncz Sándor: Kiállítésról kiállítésra
Magyar Hírlap, Bp. 1970. nov. 25.

Kopcsányi Ottó

Kiállítása nyílt a Derkovits-terem-ben

Rideg Gábor: Műnészet vagy ipar
Népszava, Tfo. 1970. nov. 20.

Kopiványi OTTO ötvös

Kiállítása nyílik ma a
Derkovits teremben

Magyar Nemzet 1970 XI. 13 Goed

Kopcsányi Ottó
ötvös

„Bronz lovas falikép" Repr.

Dunántúli Napló 1968 IX. 22. 7.

Kopcsányi Ottó, iparmű vész

MDK

ötvös munkájával III. díjat nyert.

– : Iparmű vészeti alkotások bemutatója 8.

Népszabadság, Bp. 1970. ian. 23.

nyilvánosságot, ami már évek óta megilletné.

1978.IV.8. Petőfi lo.oo /Z.
Szombat délelőtt
- - - - - - - - -

- Az áprilisi kertekben olyan lehet ilyenkor a hangulat, mint Tóth Árpád, Áprilisi capriccio-jában.
/ Vers /-részlet.
- A művészek nagy barátai a kerteknek. Holakovszky István is egy művész kertjébe látogatott.
- Budán, a Fodor u.48-ban lakik Kopcsányi Ottó iparművész. Most már nem is csodálkozom azon, hogy ilyen szép a kertje, akkor. Hogyan alakitotta ki?
- Kilencszázhatvannyolc körül vettük ezt a telket, és kb. olyan 6 éves munkával alakitottuk ki ezt a birtokot.
- Mondjuk el azt is, mivel telepitette be.
- Hát vannak benne fenyő-fajták, ilyen bukszusok, akkor aranyeső, ez egy nagyon különleges ilyen sárga virágot hoz, Jugoszláviában láttam, itt Magyarországon kevés van belőle. Nem tudom ismeri ezt a növényt?

- Igen, egy zamód - féleség, amelyik nagyon jól kiegészíti az örökzöldeknek a sötét hátterét, s ugyanakkor nagyon szép az egész kertben az a megoldás, hogy egy gyepfelületet alakitottak ki, és erre települnek rá a növények. Igy egyrészt bárhol le lehet heveredni a kertben, ugyanakkor a fenntartása is viszonylag egyszerü, és a gyepfelület zöldjével az örökzöldek, illetve a nyirott cserjék nagyon jól harmonizálnak.
- Ezt már Komisszár Lajos tanácsadónk mondja, aki természetesen elkisért erre az utra. No,de folytassuk tovább itt mit látunk még.
- Hát van egy ilyen kis pergolánk, nem tudom, nem tudom,nem ismerem ezt a növényt, ez gyakorlatilag egy ilyen vizszintesen terülő zöld, örökzöld, amit mi függőleges horizontális irányba zavartunk föl.
- Ez egy olyan kotonaeszter-féleség, amelyik ha támasztékot kap, akkor nemcsak a talajon képes elfeküdni,hanem hosszú hajtásokat hoz,ezt beboritja levelekkel és igy valóban télen-nyáron át nagyon szép szinfoltja a kertnek.
- És ez a szép zöld bokor vajon mi lehet.
- Hát ezt nem tudnám,ez egy ilyen örökzöld,ilyen babárszerü
- Ugy van, a babérmeggynek egy nagylevelü változata,amely ugyan nálunk többé-kevésbé fagyérzékeny szokott lenni, azonban itt olyan szerencsés telepitésben, elhelyezésben van,hogy télen át is megtarthatja a lombját,mert védett az épület árnyéka által.
- Lejjebb van egy kis szomorú-füz, ezt kb. 3 éve ültettük,és hihetetlen módon megvastagodott, mint az ujjam olyan vékony volt.
- És most is látszik,hogy milyen ragyogóan használható a terület, hisz a gyerekek nyugodtan labdázhatnak a gyapfelületen,ugyanakkor pihenő, olvasóhely, árnyas és napos rész egyaránt megtalálható. Ebben a kertben igazán felüdülés lehet a kinti tartózkodás is,és gondolom a fenntartása sem okoz rendkivüli munkát, különösen,ha látom,hogy itt egyszerü gép,fünyirógép használatos.
- Ez segiti a munkáját.
- Igen,igen,ez egy kis pihenés,kikapcsolódás abból a nehéz szakmából,amit az ötvösök csinálnak, köszörülnek, reszelnek, furnak, általában egy elég egészségtelen szakma, az iparmüvészetek közül, és ezért ez nekem egy felüdülés egy,egy pihenést jelent. Hát egész nap, egész héten,egész éve itthon vagyok,és ez a kikapcsolódásom.
- Ugyanakkor nem csupán egy puszta zöld felület,hanem funkcionálisan is használható rész.
- Ugy van, és valószinüleg még a továbbiakban néhány virág-fajta kerül majd, mint ahogy éppen a lábamnál is most indul el egy pipacs-féleség,amelyik csodálatos szép,nagy virág lesz,
- /szalagforditás/.
-.....fenyő,mellette pedig füzfa, ott lejjebb,egy ilyen bokor füz,amelyet szintén magasba zavartunk, mivel bokrával,hogyha nagyon szétterül,akkor elvette volna a teret.
- Közlekedés is a kertben viszonylag egyszerü, tipegőkkel oldották meg,és igy a fü-felület anélkül,hogy kikopna, nagyon szépen mutat az egész ház körül.

- Látom társasház. Hány négyszögöl az Ön területe?
- Hát 165 négyszögöl ez a rész, de van társasház, ami gyakorlatilag el van választva egy kerítéssel, tehát önálló, mindenki müveli a maga kis birtokát.
- Ami azt illeti, nagyon szépen kihasználják. Közben a kertből bejöttünk az örvös mühelybe is.
- Igen.
- Néhány szót magáról.
- Hát én 958-ban Borsos Miklós Kussuth-Dijas szobrászmüvész növendékeként végeztem a főiskolán, onnét aztán még egy évig ösztöndijas voltam, és 4 évig még az Iparmüvészeti Főiskola Tanszékén dolgoztam, mint tanársegéd, és 64-ig, és 64 óta aztán önállóan itthon dolgozom, a Müvészeti Alap tagjaként, és a Müvészeti Alapnak az ötvös szak lektora vagyok
- Néhány müve itt van a falon.
- Ezek fali bronzok, diszitik a lakást, egy nemesebb anyag, amit gyakorlatilag külföldön és belföldön is egyaránt szeretnek és megkedveltek.
- Volt mostanában kiállitása?
- Igen. Két évvel ezelőtt volt Helsinkiben, volt egy csoportos kiállitásunk, négy ötvös kollegával, akkor Hollandiában a Bryer Galériában, és idén pedig augusztus 10-én Pécsen nyilik a Képcsarnok bemutatótermében egy szintén önálló kiállitásom.

- /Zene/.

Kopcsányi Ottó, ötvös

● KOPCSÁNYI OTTÓ ötvösművész kiállítását Galambos Tamás festőművész nyitja meg holnap délután 5 órakor Pécsett, a Kossuth Lajos utcai képcsarnokban.

-:o Kopcsányi Ottó

8.

Esti Hirlap Bp. 1978 aug. 9.

MDK

Kopcsányi Ottó ötvös

4. Orsz. Iparmüv. kiáll. Mücs. 1959. dec.

MDK

Kopcsányi Ottó

Kopcsányi Ottó /ötvös/ műveivel szerepelt a IV.Orszg.Iparm.kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállítás.Műcsarnok. Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31.Kat.

MDK.

Kopcsányi Ottó

Utalás ötvösművészi tevékenységére

Magyar Nemzet 1965.márc.28. lap 13.

Kopcsányi Ottó

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1965 MÁR 24.

A zágrábi tavaszi vásáron a MEDIMPEX pavilonját díszíti majd Kopcsányi Ottó ötvösművész modern térelválasztó rácsa, mely nyolc négyzetméter felületű, alapanyaga vaslemez, vörösréz és tűzzománc. Az érdekes kompozíciónak térplasztikai jelentőségén kívül funkcionális szerepe is van, a beüvegezett stilizált gyógyszerlombik térformákban a legújabb magyar gyógyszereket mutatják be.

1024

1 Z Z Z Z E

ot, fa-
b építő-
340-605.

ata cik-
ógép el-
I., Visy
1. Hor-

aneműt

keresünk, hűszezerrel
+ törlesztéssel. »Cuk-
rász 97587« jelig. a
Felszabadulás téri hir-
detőbe.

3 szoba hallos laká-
sért kérek 2 kisebb
lakást. »Leválasztható
N. 3687« jelig. a ki-

kanapokon
reggel 7-tő

Nagyméretű
napos, utc
bás komf.
rás kettes
temet a
tónál, has
főbérletire
költségtérité

M.D.K.

Kopcsányi Ottó, iparművész
fémkovács

Sz. Budapesten 1933-ban. Az Iparművészeti Főiskolát mint Borsos Miklós növendéke 1958-ban végezte el. 1960-óta asszisztens a Főiskolán. Szerző négy művét közli:

6. k. Hamutartó, réz vörös zománccal
1962. 85×85×7 mm

Ákos, Koczogh: Moderne Ungarische Metallschmiedekunst /Modern magyar fémkovácsművészet/, Bp. 1964. Corvina, 15+19+31 old.

M.D.K.

Kopcsányi Ottó, ipari művész, fémlovács

17. k. Cigaretta-tartó, alumínium, 1962. 78×115×25 mm

38. k. Függő, ezüstözött bronz, 1862. 38×45 mm

53. k. Madár, réz, 1862. 145×180 mm

Ákos, Kocsogh: Moderne Ungarische Metallschmiedekunst /Modern magyar fémkovácsművészet/ Bp. 1964. Corvina, 15.+19.+31. old.

M.D.K.

On-line antikvárium

Internetes böngészés régi könyvek között

A százharminc éves múltra visszatekintő, Múzeum körúti Központi Antikvárium polcain több mint százezer kötet várja a használt könyvek állandó vevőit. Bár a művek többségét új üzletekben már hiába keresnék, sokan mégsem kizárólag vásárolni térnek be a patinás boltba. Az antikvárium könyvei között akár órákig is böngészők legtöbbje már a kutatásban, keresgélésben is örömét leli. Kíváncsian veszi kezébe egy-egy jól ismert mű sosem látott kiadását, átnézi az illusztrációkat, vagy csupán szívesen időzik a könyvek sajátos szagával megtelt bolt atmoszférájában.

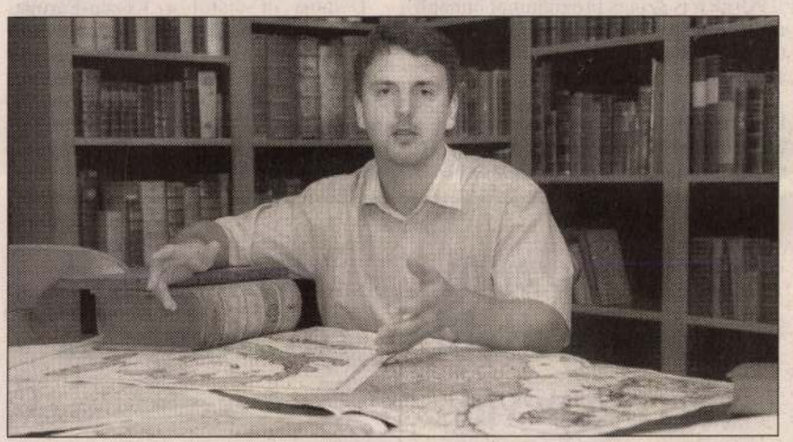

Márffy György a Múzeum körúti boltban FOTÓ: KOVÁTS ZSOLT

Ennek ellentmondani látszik, hogy a Központi Antikvárium naponta ötszáz kötettel bővülő készlete, a Magyar utcai Tuza Antikvárium könyvkínálatával együtt tavaly október óta Magyarország legnagyobb, leggazdagabb választékú on-line használtkönyv-áruházaként működik.

A boltot négy éve ügyvezetőként irányító *Márffy György* elmondta, interneten keresztül eddig is lehetett vásárolni az antikváriumok honlapjairól, de a *www.bookline.hu* nevű, több tízmillió forintért létrehozott zárt rendszer kifejlesztése egészen új lehetőséget nyújt azoknak, akik a személyes megkeresés helyett a világhálón rendelnek maguknak olvasnivalót.

A fejlesztést elvégző Morgan Hill Consulting szakembere, *Lizán Balázs* arról tájékoztatott, hogy az antikváriumba érkezett kötetek vonalkódrendszeren pillanatok alatt bekerülnek az internetes áruház kínálatába, így ezután a kiadványok a bolt mellett már a világhálón is megvásárolhatók lesznek.

Az angol és magyar nyelven egyaránt igénybe vehető szolgáltatás a konkrét rendeléseken és a témakörök szerinti listákon kívül olyan könyvek előjegyzésére is lehetőséget biztosít, amelyek jelenleg hiányoznak a bolt árukészletéből. Ha az előjegyzett könyv utóbb mégis bekerül a kínálatba, a bolt regisztrált igénylője e-mailen kap értesítést erről.

Jelenleg már havi több tízezer internetes látogatójuk van, egyötödük állandó, regisztrált vásárló. Az új rendszer eddig több mint hatvanötmillió forinttal növelte meg a forgalmát. A vásárlók csupán egyharmada budapesti. A többi könyv, lexikon, illetve szótár vagy közintézményekhez, vagy az utazást ily módon megspóroló vidéki olvasókhoz kerül. A köteteket általában postázni szokták, a fővárosban ingyenes a házhoz szállítás.

Az antikvárszakma előmozdításáért néhány hónapja MUOSZ-díjat kapott Márffy György úgy véli, hogy sok szakmabeli idegenkedik még a számítógéptől. Sok helyütt azonban inkább az emberhiány és az anyagiak szabnak gátat a hatalmas lehetőséget rejtő internetes értékesítésnek.

A szakember szerint nem az a fontos, hány könyv van a rendszerben, hanem az, hogy milyen gyorsan cserélődik a kínálat. A Bookline logikusan felépített és könnyen átlátható honlapjának népszerűségéhez az is hozzájárult, hogy az állandó változásnak megfelelően az idelátogató könyvbarátok számítógépének monitorán szinte percenként cserélődnek az újonnan beszerzett könyvcímlapok.

A kérdésre, hogy vajon szükséges-e a kötetek néhány soros tartalmi ismertetése is, Márffy György határozott nemmel válaszol. Véleménye szerint ugyanis az antikvárium internetes látogatói egészen más szándékkal kattintanak a honlapra, mint azok, akik nap mint nap betérnek a Múzeum körúti boltba, és kezükbe véve lapozgatják a régi könyveket. A számítógép előtt általában mindannyian jól tudják, hogy mit keresnek.

Az esetleg rosszabb állapotban lévő, ám művészi kivitelben készült kötetek egyike sem került a rendszer vonalkóddal ellátott könyvei közé.

Az antikvárium ügyvezetője a Bookline sikerén felbátorodva arról beszél, hogy Bibliofil Szalon címmel a szakemberek már dolgoznak az újabb on-line antikváriumon, amelynek kínálatát az új honlap dizájnján is szebbnél szebb kötésű művek adják majd.

Rokob Tibor

Színház a vásznon

PREMIER ÉTTEREM & TERASZ

Nyitva minden nap 10-23 óráig
1062 Budapest Andrássy út 101.
Telefon: 342-1768, fax: 322-1639
E-mail: premier-restaurant@axelero.hu
Honlap: www.premier-restaurant.hu

■ Budapest első-számú szecesz-sziós étterme az Andrássy út és a Bajza utca sarkán.

■ Kellemes, árnyas és szellős terasz, mely reggeltől estig rendelkezésre áll egy könnyű ebédre, vacsorára, vagy akár egy délutáni kávéra és süteményre is.

■ Könnyű, nyárias és friss nyersanyagokból készült ételek, saláták Magyarországról és a világ minden tájáról Vidák Zoltán séf tálalásában

Crow Holdings

Eladó ingatlan! A Dél-Budán található hajdani sertéstőzsde többszintes műemléképülete szálloda kialakítására is alkalmas.

• Az épület alapterülete: 722 m² • hasznos alapterület: 2 161 m² • telek nagysága: 4 819 m².

Az ingatlan közművesített.
A vásárláshoz a befektetési költség 50%-a a Széchenyi Terven keresztül állami támogatásként megpályázható (SzT 2002-RE-4, www.gm.hu). Irányár: 65 millió forint.

Telefon: (36-1) 451-4969 e-mail: korda@crowholdings.hu

PALETTA

TORNALLYAY ANDREA festőművész kiállítása július 14-ig tekinthető meg a Szent Mihály Kápolnában (I., budai Vár – Halászbástya). A tárlat – hétfő kivételével – naponta délelőtt tíz és délután öt óra között tekinthető meg.

A VADÁSZAT, azaz a Hobo Blues Band és a és a beregszászi Illyés Gyula Színház közös produkciója – Vidnyánszky Attila rendezésében – ma este kilenc órakor lesz a Zsámbéki Nyári Színházban.

FRENCH' OTTÓ fafaragóművész kiállítása még ma és holnap megtekinthető a pestszentlőrinci Városháza Galériában (XVIII., Üllői út 400.).

A 13-AS STÚDIÓ Arisztophanész Lovagok című előadása ma este nyolc órakor lesz a Skanzen-Amfiteátrumban (Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendre, Sztaravodai út). Holnap este nyolckor ugyanitt a Vujicsics és a Söndörgő együttes koncertezik majd.

MÁSIK JÁNOS és a Heart Rock Company koncertezik ma este negyed kilenctől a Zöld Pardonban (XI., Petőfi híd, budai hídfő).

A FERENCVÁROSI Ünnepi Játékok keretében holnap és vasárnap este hét órakor mutatják be Koltay Gergely és Balogh Sándor Missa de Sacra Corona Hungariae című oratóriumát. Közreműködik a Gödöllői Szimfonikus Zenekar és Gödöllő Város Egyesített Kórusa. Szólót énekel: Bazsinka Zsuzsanna, Mészöly Katalin, Fekete Attila és Anatolij Fokanov. Vezényel: Balogh Sándor.

TAKÁTS TAMÁS és a Dirty Blues Band koncertezik ma este kilenctől az Old Man's Pubban (VII., Akácfa utca 13.). Holnap pedig a Hobo Blues Band szolgáltatja a talpalávalót.

SZÍNHÁZMŰSOR

Fővárosi Nagycirkusz: Cirkusz és varázslat! (3, 7). **Madách Színház:** Páratlan páros 2. (fél 8). **Thália Színház:** Sziget rendezvény (7).

Érmek és gyertyatartók

Kopcsányi Ottó kiállítása a Passage Galériában

A szobrok kentaurokat, ördögfigurákat és Ikaroszt, az érmek olyan egzotikus témákat ábrázolnak, mint például a tibeti lhászai Potala-palota. A dalai láma egykori otthonát Kopcsányi Ottó ötvösművész személyes élmények alapján öntötte formába, ahogy India, Burma és Kína jelképeit is. A művész alkotásaiból a Passage Galéria (V., Károly körút 22.) rendezett kiállítást. A tárlat június 24-ig látható.

A messzi tájak élményeit a legtöbb utazó fényképeken örökíti meg, *Kopcsányi Ottó* ötvösművész kisplasztikákon és érmeken. Burma, Kambodzsa, Tibet, India és Kína világhírű nevezetességei mind személyes élmények alapján kerültek a Passage Galéria kiállításán látható alkotásokra. Először 1960-ban vágott neki a világnak a művész, akinek elbeszéléséből kiderült, nem a bőröndökkel megpakolt szállodákba vezető utakat kedveli. Mindenhová hátizsákkal utazik, Indiában ugyanott aludt és evett, ahol a helybeliek.

A kiállításon a művész úti élményei alapján készült kisplasztikák két vitrinben kaptak helyet. Burmára a szárnyas oroszlánok, Tibetre a lhászai Potala-palota emlékeztet. Bár a XIV. dalai lámával személyes találkozóra nem került sor, a lámaizmus vallási vezetőjének portréja is látható az egyik érmén. Ebből több darab is készült, és a művész elmondta, az egyiket elküldte a dalai lámának.

Az érméken megjelenik még Renoir, Szent István és Batsányi János arcképe is. Ez utóbbiból egész sorozat készült Batsányi szülővárosa, Tapolca megrendelésére. A költő arcképével díszített érméket a város elismerésre méltó szülötteinek adományozzák.

A kisplasztikák mellett sárgarézből, vörösrézből és rozsdamentes acélból használati tárgyakat is készít. Gyertyatartókat, papírvágó késeket és tálcákat. Elmondta, hogy ezekre az egyedi készítésű tárgyakra egyre kisebb a kereslet. Kopcsányi szerint a nagyipari termelés lassan megöli a műfajt, a vásárlók szívesebben adnak pénzt az olcsóbb tömegárukra, mint a drágább egyedi tervezésű használati tárgyakra.

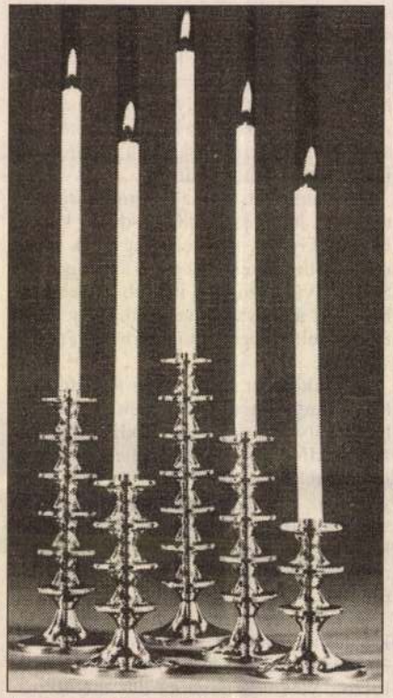

Az egyedi készítésű tárgyakra egyre kisebb a kereslet

A művész ötvösmunkái mellett a tárlaton láthatók azok a festmények is, amelyeket még az Iparművészeti Főiskola tanársegédeként készített a győri művésztelepen. A képeken a Rába-part és a győri virágpiac jelenik meg.

A galériában helyet kaptak még fali plasztikái és kisebb méretű szobrai is. A bemutatóterem munkatársainak elbeszéléséből kiderült, a galériában ezután is csak ötvösműveket láthatnak majd a műfaj kedvelői. Ugyanis a Passage Galéria korábbi működésével ellentétben az ötvösművészek szalonja lett. A galéria előtti belső udvarban a szakmának nyilvános beszélgetéseket, valamint zenei rendezvényeket terveznek.

Mivel Kopcsányi Ottó előadásokat is szokott tartani utazásairól, a közönség láthatja majd a munkáit megihlető tájakat is.

R. Gy. Zs.

Kerületnap játszótéravatóval

MUNKATÁRSUNKTÓL

A legszigorúbb előírásoknak is megfelelő szereket telepített a Marczibányi téri játszótérre a II. kerületi önkormányzat. A meglehetősen lepusztult létesítményt az Ifjúsági és Sportminisztérium pályázatán elnyert támogatásból és saját forrásból újították fel. A zárt játszóhely a Marczibányi Téri Művelődési Központ területén belül található, ám azt bárki használhatja. A gyakorlatban már működő játszóteret hivatalosan június 21-én, a kerületnapi rendezvénysorozaton adják át.

Az idén is színes programmal ünnepli magát a városrész, ezúttal a Marczibányi téren. Az esemény részletes programját az alábbiakban közöljük:

Délután egy órától fél négyig a kerület iskolái mutatkoznak be az udvari és az iskolai színpadon. Fél négytől a játszótéri színpadnál folytatódik a rendezvény, ahol felavatják a korszerűsített játszóteret, majd a Kiss Zenede fúvószenekara koncertezik. Ezt követően a Gördülő tánccsoport Gördülő-show című előadását láthatják az érdeklődők, majd a Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola Tücsök Zenekara adja elő Haydn Német táncát. Sportprodukció is lesz, a Csík Ferenc Általános Iskola és Gimnázium a szekrényugrás kunsztjait mutatja be. A program néptáncbemutatóval és táncházzal folytatódik a Corvin Táncegyüttes és a Remete-kertvárosi Néptánccsoport tagjainak vezetésével, valamint a Pentaton együttes muzsikájával.

Délután öt órától a Közép-Európa Táncszínház előadása látható, hat órától pedig üzenetküldő lufikat lehet majd eregetni. Fél héttől a Kaláka együttes produkciója hallható, este nyolc órától utcabál lesz a Bergendy Szalonzenekar iránymutatása mellett. Az ünnepség este tíz órakor tűzijátékkal ér véget.

Textilmúzeum a világ legkisebb varrógépével

Óbudától Óbudáig címmel jubileumi kiállítás nyílt a Textil- és Textilruházati Ipartörténeti Múzeumban (III., Lajos utca 136–138.). A budapesti intézmény a megalapítása óta eltelt harminc év történetét mutatja be – jelentette az *MTI*.

A szervezők tájékoztatása szerint a szeptember 30-ig látogatható tárlat dokumentumok, kép- és filmanyagok, valamint a gyűjtemény darabjainak segítségével idézi fel a múzeum létrejöttének főbb állomásait.

Az intézmény 1972-ben Óbudán, az egykori zsinagógában kezdte meg működését, s 1999 óta ismét e városrészben várja a látogatókat. Az évforduló alkalmából az intézmény új kiállítási blokkot állított össze a magyarországi varrógépgyártás történetének bemutatására: először látható például a világ legkisebb működő varrógépe.

Megdermedt rovarcsapdák

MUNKATÁRSUNKTÓL

A napokban Budapestre érkezett a varsói Föld Múzeuma borostyángyűjteményéből rendezett vándorkiállítás. Az 1951 óta gyarapodó, huszonkilencezer-ötszáz darabból álló kollekció legértékesebb példányait bemutatták már Prágában, Velencében, Düsseldorfban és San Franciscóban. Budapesten a Magyar Természettudományi Múzeum (VIII., Ludovika tér 6.) fogadta be a – gyakran növény- és állatzárványokat is tartalmazó – borostyánokat. Akadnak köztük gyantába ragadt mohák, zuzmók és levelek, de előfordult az is, hogy pókok, tegzeslegyek vagy százlábúak ragadtak a halálos csapdába. A természetben cseppkövek formájában vagy fák gyantájáratában keletkező borostyánok legnagyobb ismert példánya egyébként több mint kilenc kilogrammos. A gyakoribb azonban az, hogy az apró rögökből gyöngyöket és amuletteket készítenek a kézművesek.

Kopecsányi Ottó

iparművész, résztvett a Kultura kiállításán

Perneczki Géza: A magyar iparművészt a nagyvilág küszöbén

Magyar Nemzet 1968. ápr.23.4.o.

MDK

Kopcsányi Ottó, ötvös

4. orsz. iparmüv. kiáll. Mücs. 1959.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kozsányi Ottó

MAGYAR NEMZET

1965 NOV 11.

GICCS, ANTIGICCS és művészi emléktárgyak

A kereskedelem kezében a döntés

Lapunk november 7-i számában cikket közöltünk *Antigiccs* címmel, és abban egy napilapban megjelent tudósítás alapján az *Iparművészeti Vállalat* új ajándéktárgyait kritizáltuk még. Azóta megtekintettük az Iparművészeti Vállalat pályázati anyagát, hogy a *Napóleon-dugóval* és a *debreceni pulykakakassal* közelebbről is megismerkedhessünk, és így már a magunk ítéletére támaszkodhassunk. *Ezerőt* darab tárgyat volt módunkban látni, olyan összetett és sokféle anyagot, hogy a sommás kritika után illik most még egyszer foglalkoznunk az Iparművészeti Vállalat munkájával.

Giccsek-e az új ajándéktárgyak, avagy nem? — ez a kérdés, mint kiderült, nem válaszolható meg egyszerű igennel vagy nemmel. Az Iparművészeti Vállalat évek óta erőfeszítéseket tesz, hogy a kereskedelem részéről érkező megrendelések az ízléses, a valóban művészi értékű tárgyak felé »tolódjanak el«. Az üdülőhelyeken árusított bóvliáru, a festett kagylók és más dilettáns »emléktárgyak« dömpingjét kell kiszorítaniuk versenyképes, a külföldiek érdeklődését is felkeltő ajándéktárgyak segítségével. Az iparművészeket is nehéz volt meggyőzniük arról, hogy a kisebb és viszonylag igénytelenebb műfaj: az emléktárgy területét ne kezeljék lenézéssel, sőt, próbáljanak segíteni *az iparművészet magas színvonalát itt is meghonosítani.* Az Iparművészeti Vállalat pályázatokkal és anyagi áldozatokkal segíti az iparművészeket ebben.

Valóban, a kiállított anyag jelentős része, *különösen az ötvöstárgyak, igényes művészi színvonalat képviselnek,* és Kopcsányi Ottó vagy Soltész György bronzmunkái nem maradnak el az iparművészeti kiállítások megszokott rangjától. Fejlődés figyelhető meg más cikkek területén is, például a *plexiüvegből* készített giccses tornyocskák helyét modern épületek, szállók tárgyszerűen esztétikus, mérnöki pontosságú modelljei foglalták el. Az apró műtyúrbabácskák helyett most sok szellemes karikatúrát, esztergályozott fafigurát láthatunk — a régi műfajok ízlésesebb új képviselőit. Persze, hogy az »antigiccs« szimpla giccs maradjon a kirakatokban, ennek a lehetősége továbbra is fennáll, de ez most már a kereskedelmen múlik. Még nem dőlt el ugyanis, hogy a most bemutatott kiállításból *mit fog a kereskedelem megvásárolni;* a régi ízlésű darabokat, vagy az újakat? Ezzel a választással vizsgázni fog majd a kereskedelem.

Perneczky Géza

FELVESZÜNK.

Negyven órás munkabeosztás. Szakmunkásképzés biztosítva.

Jelentkezés: **Kőbányai Gyógyszerárugyár** munkaügyi oszt. Budapest, X., Gyömrői út 21. Telefon: 475—354.

1 fő férfi portást újpesti üzemünkbe, valamint 2 fő villanyszerelőt és 1 fő vizsgázott kazánfűtőt — azonnali belépésre felveszünk. Jelentkezés: Temaforg. Váll. munkaügyi osztály, Bpest, V., Vigyázó Ferenc u. 5. sz.

Akadémikus mellé, bizalmas munkakörbe, idegen nyelven, elsősorban angolul levelező, nagy gyakorlattal rendelkező

TITKÁRNŐT KERESÜNK.

Részletes életrajzot »Megbecsült állás, nyelvpótlékkal 273« jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Jól főző leinformálható bejárónőt heti négy-öt napra felveszek. Vidor, II. ker., Kapás u. 6.

Bejáró főzőmindenest minden napra felveszek. Jelentk reggel 8—10, Hajós u. 14 II. 6.

Gyakorlott GYÁRI SZERVEZŐT KERES ipari nagyvállalat.

Jelentkezéseket az eddigi működési

vezöi, ügyvitelszervezöi, üzemgazdasági, terv-statisztikusi gyakorlattal munkahelyet változtatna. »Gyakorlott 45253« jelig. a Felszabadulás téri hirdetőbe.

FÉRFI, NŐI SEGÉDMUNKÁSOKAT, ÉJJELIŐRÖKET

állandó budapesti munkára

FELVESZÜNK

Vidéklek részére szállást biztosítunk

Jelentkezés személyesen a vállalat központjában, **ÉM. 43. AÉV. Házépítő Kombinát,** Budapest, XI., Dombóvári út 19. (Megközelíthető: 4-es, 47-es villamossal.)

Több éves, lehetőleg vasipari gyakorlattal

Fácsztergapad, szerszámmal, motorral eladó. IX., Tűzoltó u. 38. Famegmunkáló.

BÚTOR

Uj Fáklya komb. szekrény eladó, árengedménnyel. Klauzál u. 23. II. 6. Este 6—8 óráig.

Bútorvétel! Hagyatékot, hálószoba bútort, kombinált bútorokat, háromajtós szekrényeket, ruhanemüt, ágyágytollat. 336-662.

Ágysodrony, emeletes csőágy, heverő, összecsukható sodronyágyak kárpitozva is, olcsó fotelágy (870 Ft). Készít, javít, Vincze, Népszínház u. 26.

Barokk ülőgarnitúra, cseresznye hálószoba, ebédlő-tálaló eladó. — Megtek. este hattól kilencig, XIII., Sallai Imre u. 11. Szenes. — 312-070.

Dupla ágyneműtartós rekamiék, heverők, fotelágyak, szekrényágy, 2800 forintért, fizetési kedvezménnyel. Használt rekamié csere. Krieger, Nagymező u. 34. sz.

Könyvállvány, nagyméretű, komb. szoba eladó. Régi bútorát beszámítom. Kazár u. 5. Asztalos. Tel.: 227-574.

Tizenegy havi részletre rekamiék, fotelek székek, fotelágyak, Bújtás kárpitostól, Baross utca kilencvenkettő.

Veszek hibás reka-

Szőnyegeit há alatt vegyileg tom, művészie javítom, rojto szabom, szálli talan. Domán 20 évig a utcában, mo Majakovszkij Tel.: 421-636.

Szőnyegjavítás tás, rojtozás bás. XI., Esz 467-837.

HANGS

Vennék pianin leg rövid ker zongorát ké Tel. 426-872.

Angol mechan gora, modern eladó. Fenyőn krt. huszonha szerész.

Murai zongo nél javítás, eladás, vétel becsiés, VII., ség u. 18. 42 (Otthon Árun

Pianinó zongo eladás, Javít golás, Kernác Rákóczi út 1

Bécsi páncélt vid zongora XIII., Pozson Házfelügyelőné

Német gyár Migma tangóh eladó. XIV., 15. II. 27.

Bécsi szerkez Schüler v. Bö gyártmányú igen jó állap jutányosan el 633, este 7 ó

Bécsi rövid eladó, hatezer

MDK

Kopcsányi Ottó

Riport

Nők lapja 1968 okt.12.

MDK

Kopcsányi Ottó

Bronz lovas falikép

Dunántuli napló 1968 szept.22.

Kopcsányi Ottó, [iparművész]

MDK

Jó anyagot állított ki.

Rózsa Gyula: Fémplasztikai kiállítás a Ernst Múzeumban 7

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967. jún. 30.

Kopcsányi Ottó

KOPCSÁNYI OTTÓ ÖTVÖS-MŰVÉSZ munkáiból nyílt kiállítás csütörtökön a Pécsi Képcsarnokban. A tárlaton a hagyományos ötvöstárgyak mellett rozsdamentes acélból formált ékszereket, plasztikákat és használati tárgyakat is láthat a közönség.

Magyar Hirlap 1978-188-8

1021 1978. VIII. 11. Televizió 2. müsor 21,05 Áné

TV Hiradó 2.

Kopcsányi Ottó ötvösművész

- A Képcsarnok pécsi Kossuth utcai bemutatótermében Kopcsányi Ottó ötvösmüvész alkotásaiból nyilt reprezentativ kiállitás. Borsos Miklós egykori tanitványa a nemes anyagok és a mives munka egyesitéséből stilusosan szólva ötvözetéből hoz létre megkapó szépségeket, amint erről eddig 20 kiállitásán idehaza, és szerte Európában sokan meggyőződhettek.
Hagyományos eljárással készült bronztárgyain gyakran visszatérő motivumok a mesék és mitlógiák alakjai. A többféleképpen megmunkált Ikarusz is bizonyitja, hogy a müvészt a fény és ember viszonya izgatja leginkább.
Ez lehet a magyarázata annak, hogy legujabb munkáit rozsdamentes acélból késziti.
Kopcsányi Ottó megtalálta azt a stilust, amely apró ékszerek formájában érvényesülni hagyja, sőt felfokozza korunk e nemes anyagának szépségét.
A kiállitás augusztus 24-ig tekinthető meg.

Kopcsányi Ottó

tartották.

KOPCSÁNYI OTTÓ ötvösművész alkotásaiból nyílt kiállítás tegnap a zalaegerszegi Ifjúsági Házban. A március végéig nyitva tartó tárlaton a hagyományos eljárással készült ötvösmunkákon — gyűrűkön, láncokon, szelencéken — kívül rozsdamentes acélból készített ékszereket, használati tárgyakat és plasztikákat mutatnak be.

Magyar Hirlap 1979/56/8

Kopcsányi Ottó ötvösmüvész

Kosnás Roland és Kassai Edit a váci Madách Müvelödési Központban március 16.-tól,

Schéner Mihály a zalaegerszegi Kisfaludi Stróbl Teremben március 22.-ig,

Kopcsányi Ottó a zalaegerszegi Ifjuségi Házban március 28.-ig,

Kis Nagy András a székesfehérvári István Király Muzeumban április 15.-ig mutatja be müveit a fent nevezett kiállitó termekben,- közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. márc. 17.
XXIII. évf. 11. sz. 8. lap.

Kopcsányi Ottó, ötvös

Kiállítási kalendárium, vidéken.

Zalaegerszegen rendezik meg a művész kiállítását.

Szocialista Művészetért, 1979. ápr. 4.

Kapcsányi Ottó ötvösművész

Az Iparművészeti Vállalat olyan bemutató sorozatot tervez, melynek célja az alkotóművész és a környezet kapcsolatának kialakítása. A bemutatót a Budavári Iparművészeti Boltban rendezik. Ebben az évben Buczkó Gyöngy, Kapcsányi Ottó és még több művész várja az érdeklődőket.

Pesti Műsor, 1980. máj. 7.

Kopcsányi Ottó, ötvösművész

a Budavári Iparművészeti Bolt kiállító terem lett az utóbbi hetekben. A kiállított szőrzet tervei között szerepel Kopcsányi Ottó ötvös-, Kiss Rodi Ilona keramikus-művésznő művének kiállítása.

Kulturális Magazin

1980. VI. 2. Kossuth 9.00 /Kiné/.

Kopcsányi Ottó, ötvös

□ KOPCSÁNYI OTTÓ ötvösművész — árusítással egybekötött — kiállítása a Budavári Iparművészeti Boltban július 4-ig tart nyitva.

- □ Kopcsányi Ottó

2.

Esti, Budapest, Bp. 1980 júl. 2.

3999, 4105, 5501, 9395, 10 544, 10 662, 10 999 és a 732, 2624, 3147, 3328, 3981, 4087, 5543, 10 088, 10 251, 10 841, 11 384, 11 386, 13 072, 13 238, 13 672, 13 722, 14 022, 14 246, 14 500, 14 508, 14 698 sorszámú jegyek tulajdonosai. Egy-egy zsebrádiót nyertek: a 432, 2597, 783, 846, 954, 1412, 2043, 2125, 2752, 3976, 4090, 4681, 6282, 6373, 7505, 7411, 10 063, 10 312, 10 360, 10 213, 10 362, 6310, 14 126, 14 375, 14 863 sorszámú jegyek tulajdonosai. Egy-egy kerékpárt nyertek: a 3101, 3294, 3295, 6309, 13 035, 6544 sorszámú jegyek tulajdonosai. Egy-egy Mopedet nyertek: a 7430, 9427, 10 212, 10 361 sorszámú jegyek tulajdonosai. A nyeremények június 28-án 10 és 18 óra között az MTK-VM stadionnál vehetők át. Ezúton tájékoztatjuk az érdekelteket arról, hogy a június 28-ra meghirdetett filmforgatással egybekötött műsoros délután elmarad. A már megváltott jegyek június 28-án 10 és 18 óra között az MTK-VM stadionnál visszaválthatók. (x)

A Budai Parkszínpadon június 27-től július 3-ig látható a **Mexico Balett Folklorico** parádés műsora. Jegyek válthatók a Parkszínpad pénztáránál, a Madách Színház szervezési osz-

és egy

Színes, szinkro

Az Egy férfi és egy n
rendezőjének, Cloude
zeneszerzőjének, Fra

Bemutatja a Corvin é
(de., du.) **mozi**

a Budavári Iparművészeti Boltba
(Budapest I., Úri u. 26—28.)
Nyitva: június 27-től július 4-ig
(vasárnap is)
A megnyitás napján személyesen is találkozhatnak a művésszel.

IPARMŰVÉSZETI VÁLLALAT

Ottó Kapcsányi

Ausstellungen in der Provinz:

Pécs, Bildergalerie: Kunstschmiedearbeiten von Ottó Kapcsányi.

Daily News, 1944. aug. 9.

Kopcsányi Ottó, ötvös

A PÉCSI KÉPCSARNOKBAN Kopcsányi Ottó ötvösművész munkáiból nyílt kiállítás. A tárlaton a hagyományos eljárással készített ötvöstárgyak mellett rozsdamentes acélból formált ékszereket, plasztikákat és használati tárgyakat is láthat a közönség.

-: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1978. aug. 11.

Koposányi Ottó, ipar művén

L. Ficzek Ferenc

–: A Jelenkor krónikája 864.

Jelenkor, Pécs 1978. szept. XXI/9

Kupcsik Adrián

Új Mű. 2003. 5. p. 43.

yéb pályázatai, együttműködései.

Kopasánszki Ottó (Bp. 1933-

Ötvös

1958-ban az Iparművészeti Főiskola Ötvös Tanszékén kapott diplomát Tanára Borsos Miklós volt. 1960-64 között az Iparművészeti Főiskolán volt tanársegéd 1958-tól rendszeresen szerepel hazai és külföldi kiállításokon.

Önálló kiállításai: 1958- Moszkva; 1967- Graz, Lipcse, Belgrád; 1966- Bukarest, 1968- Bukarest, Bécs, Stuttgart; 1969- Kairó, 1970- Bp. TV Galéria, 1970- Milánó, Varsó, Nottingham, 1972- Sofia, Moszkva; 1975- Balatonfüred 1976- Helsinki, 1977- Amsterdam, 1978 Belgrád.

- Kiállítása a pécsi Képcsarnokban 1978. VIII. 10-24.

— katalógus a könyvtárban —

Kopcsányi Ottó
ötvös

Kapcsányi Ottó

Megbízást kapott Kapcsányi Ottó a Magyar Rádió részére három felvirat elkészítésére.

------:Köztéri munkák:

Művészet, 1977. február 48.oldal.

Kopcsányi Ottó

„Iriszo" (plasztika)
(repro)

Pellionisz Valéria: Kopcsányi Ottó fémplasztikái.
Új Tükör, 1978. augusztus 27 – 4 lap.

Kopcsányi Ottó

Rozsdamentes acélból készített plasztikáin a jelképek a geometrikus fogalmazásig egyszerűsödnek.

Pelliovicsz Valéria: Kopcsányi Ottó fémplasztikái. Új Tükör, 1978. augusztus 27 – 4 lap.

Kopcsányi Ottó

Kopcsányi fénymüves eljárás-
sal készített faliképein érzelmi
értelmi szimbolumok is talál-
hatók.

Pellionisz Valéria: Kopcsányi Ottó fénybasztikái.
Új Tükör, 1978. augusztus 27 – 4 lap.

Kopcsányi Ottó

Kopcsányi Ottó fémplasztikáit a pécsi Képcsarnokban mutatták be.

Pelliontisz Valéria: Kopcsányi Ottó fémplasztikái
Új Tükör, 1978. augusztus 27 – 4. lap.

Kopcsányi Ottó, ötvös

KOPCSÁNYI OTTÓ ötvösművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás a zalaegerszegi ifjúsági házban. A tárlaton a hagyományos eljárással készült ötvösmunkákon — gyűrűkön, láncokon, szelencéken — kívül rozsdamentes acélból készített ékszerek, használati tárgyak láthatók.

8.

-ikl

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 8.

Kopasányi Ottó

Acél plasztikával szerepel
a tárlaton.

Kocsogh Ákos: Ötvösök és fémművesek Miskolcon.
Népszava, 1976. november 12 - 5. oldal.

Kopasányi Ottó fáminüve ötvös

Kovács Gyula: Igény és igényesség

Művészet, 1983. április

KOPCSÁNYI OTTÓ

- a hatvanas években végzett első fémműves nemzedék jól felkészült vállalkozókedvü müvésze volt. Plasztikai érzéke biztos, arányérzéke megnyugtató, értéke a pontos, a részletek finomságára is kiterjedő figyelem, az ahyag ismerete, a praktikum tisztelete. ...Széles érdeklődését a bemutatott hatvanféle tárgy jelzi: mértéktartóak és izlésesek.

Koczogh Ákos: Fémek és bőrök. Szolnok, Aba-Novák Terem

UJ TÜKÖR 1983. XX. évf. 36. sz. 4. o.

KOPCSÁNYI Ottó ötvösművész

Hírek: Sövegjártó Mária keramikus, Vorga Mária textiltervező és Kopcsányi Ottó ötvösművész kiállítása szombaton nyílt meg Celldömölkön, a kemenesaljai művelődési központban.

Népszabadság 1983. V. 22.

KOPCSÁNYI OTTÓ, Budapest, 1933. Ötvös-iparművész. Az Iparművészeti Főiskolán végzett 1958-ban. **Kiállításai:** 1968. Pécs; 1970. Budapest, Derkovits Terem, Tv-Galéria; 1975. Balatonfüred; 1976. Helsinki Hörhammer Galéria; 1978. Pécs; 1982. Nagykanizsa; 1983. Szolnok; 1985. Sopron. **Közgyűjteményben levő munkái:** Művelődési Minisztérium vásárlásai. **Jelentősebb munkái:** épületeken levő faliplasztikák. **Kiállított művei:** MONIMPEX Szállóhoz készült dombormű fotója.

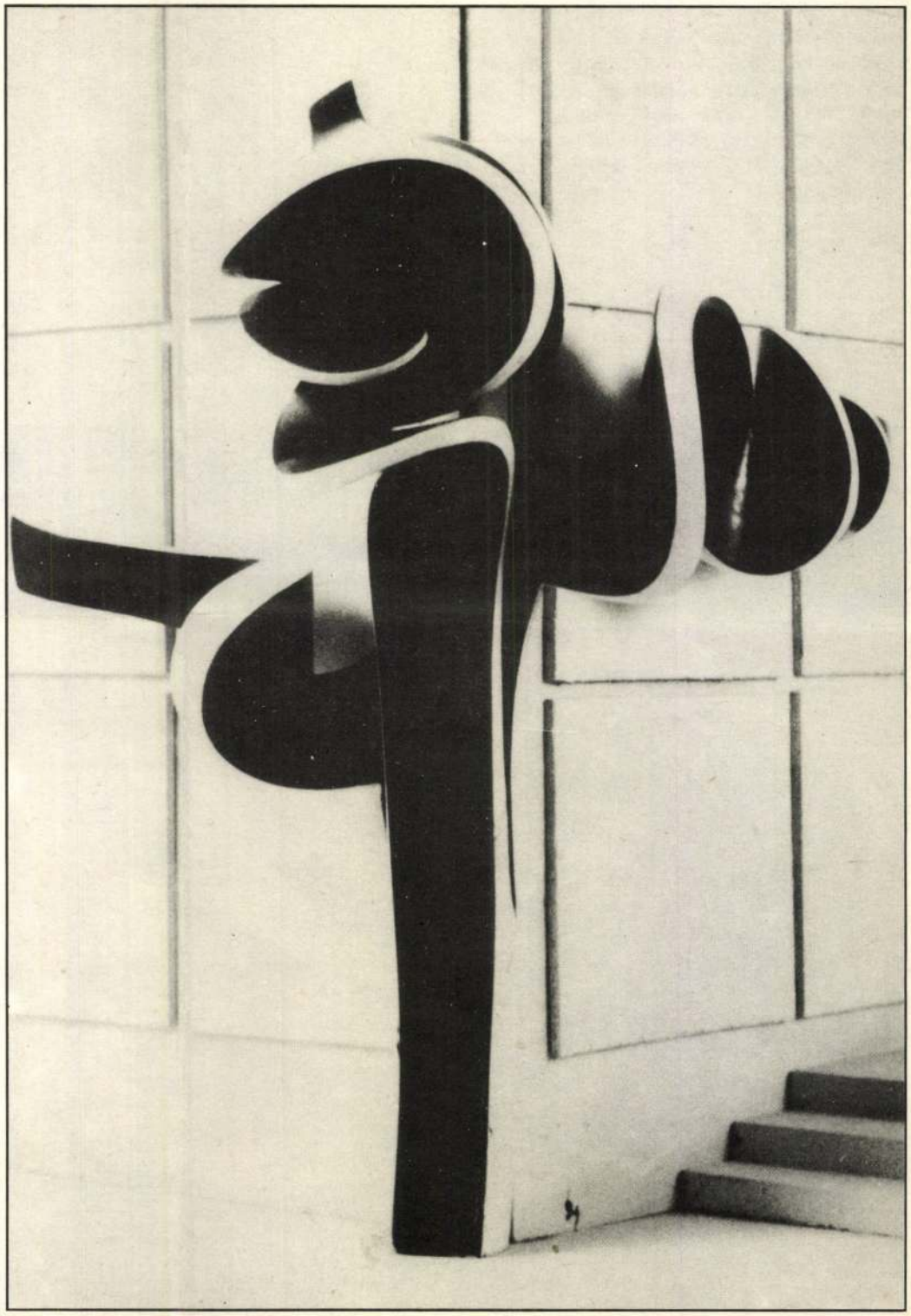

KOLLER FERENC, Budapest, 1948. Ötvös-iparművész. Az Iparművészeti Főiskolán végzett. **Jelentősebb munkái:** Schubert Ernő-síremlék. **Kiállított művei:** Országos Hematológiai Intézet plasztikájának pályázati terve (makett).

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

1971 MÁJ 14

Kopcsik Ferenc

KOPCSIK FERENC RAJZA

váth László pedig
második ifjúsági h
tette a hallgatók as

•

VEZÉRLŐPULT A

Talán fél éve, hog
miről mindent, minc
lamit című műsor a
dája, Halász Péter s
vendégei segítségéve
kásfiatalok művelőd
nyait kutatta. Nos,
az egyik vendég ug
radt. A Heleszta Sá
ciológushoz csatlak
Gyula, a KISZ KB politikai lektorátusának vezetője és Holakovszky István, az új riporter viszont ezúttal a falusi fiatalok kulturális helyzetét térképezte föl. Természetesen a jól bevált módszeren sem volt érdemes változtatni. A riporter tehát fölkereste az egyik mezőgazdasági nagyüzem, a balástyai tsz fiataljait, s azok őszinte, elgondolkoztató vallomásait kommentálták a stúdióban ülő szakemberek.

A munkalehetőségek még korlátozottak, az olvasmányélmények még a romantika iránti vonzódást tükrözik, s a

zott. A szánandó kamaszt a Duna vize helyett a világháború vérfolyamába meríti, de ezúttal nem a hagyományos hangjáték, hanem az oratórium műfajában.

Nem kétséges, az oratórium is rádiószerű, mint ahogy azt sem érdemes tagadni, hogy éppen ez a műfaj kellett ahhoz, hogy a szerző kiterítse, és belénk vetítse a kamasznyi Magyarország képét. Sajnos, a mondandó nem tisztult le eléggé, P. Horváth László egy kicsit nehézkesen adta közre izgalmas töprengéseit. A félsikerben valószínűleg közreját-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR NÉPHADSEREG
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉL
HÍRLAP

1970 DEC 29
1021

Kopcsik Károly

✶ *Dombok*

Kopcsik Károly rajza

DÉLI HÍRLAP

POLITIKAI NAPILAP

II. évfolyam, 303. szám. 1970. december 29., kedd

ÁRA: 80 FILLÉR

Barzel ismét bírálta Brandtot

A nyugatnémet kereszténydemokrata ellenzék vezetője, Barzel ismét bírálta Brandt kancellár külpolitikáját.

Barzel azzal vádolta a kancellárt, hogy pártja szerint a Szovjetunióval és Lengyelországgal kötött szerződések nem jelentenek előnyt a bonni államnak. Az ellenzék csak akkor járul hozzá a ratifikáláshoz, ha kívánságainak megfelelően rendezik Nyugat-Berlin helyzetét és a „belnémet ügyeket". Felhívta a kancellárt: utazzék Washingtonba, mert az amerikai kormánynak fenntartásai

Ülést tartott

Kopasik Károly, grafikus

Dombok
repr.

Magyar Ifjúság, 1970. aug. 20. 14. l.

rolnunk a fiatal *Rad-*
(és baráti köre) *1929*
érletét is. E folyóirat-
egyetlen példány sem
datot nem őriz róla a
yészségi kötelespéldá-
tő két könyvtár (OSZK,
etemi Könyvtár), bibli-
n tud róla. Létezését
gykori újságközlemé-
y soros napi hírek egy-
izonyítják.

jsághír, mely az *1929-*
tehát létének is legko-
ítéka —, 1929-ből való:
írlap március 17-i szá-
on a következő hírt kö-
t a PROE-ban a ma-
válságáról címen): „Az
t március 17-én este 7
stet rendez a Pénzin-
iselők Országos Egye-
., Akadémia ucca 5. I.)
önyv válságáról. Elő-
ndre. A vitában részt
dám László, Bálint
nedek Marcell, Bresz-
, Dános Árpád, Farkas
er (=*Radnóti!*) Miklós,
ávid Margit, Ignotus
Lajos, Kárpáti Aurél,
ános, Ligeti Pál, Lu-
Pünkösti Andor, ifj.
y, Szász Zoltán, Wag-
és Zsolt Béla. Érdek-
esen látnak és a kö-

hogy 1928 októberében — *1928* cí-
men! — folyóirat indult Budapes-
ten, amelynek Radnóti Miklós és (a
fönti híradásokban Wagner

sorokat, s — ahogy mondam
kás — megesik a szíve a filol
nyomorán.

Kopcsik Károly

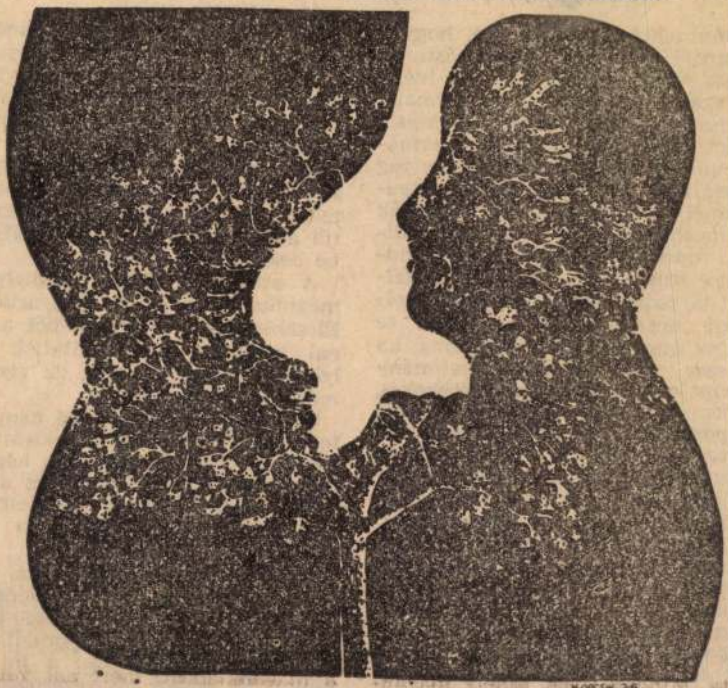

eszükje, mert nem szólítja fel
t az oktatásügy? Miért nem pa-
zolja be őket a közvélemény
tt? Mert defenzív és bűntudatos.

●

Bűntudatának egyik oka, hogy a
áruló növekvő információátadás
att semmi másra nem jut ideje,
vagát bővíti-rendezi, de formáit-
dszereit nem képes gyökeresen
gújítani. Míg például a termé-
ttudományos-technikai tananyag
egújabb felfedezésekre is figye-
mel van, addig az iskolaformák
mechanizmusok egy korszerűt-
, individuális teljesítményrend-
rre orientáltak, és a még a fel-
t-társadalomban kialakult kol-
tív munkaformák átvételét se
ják megvalósítani. Mi lenne, ha
vszer nem egyéni teljesítmény
rint osztályoznánk a gyerekeket,
nem csoportfeladat megoldásáért
portoknak járna osztályzat? És,
rsze, mindig más csoportokat ala-
anánk ki, hogy ne ugyanazok ke-
jenek össze? Hogy a „jók" rosz-
abbul járnának és a „rosszabbak"
? Biztos, hogy olyan nagy baj
ne? Megérné a kollektívák

kezdjenek vele? Legyen tornatanár! Legalább nem mondhatja senki, hogy jogtalanul kapta a pedagóguslakást. Ám a testnevelést már tanította valaki.

Mentőötlet: a focicsapat reménysége jól érti hazánk hivatalos nyelvét, tanítson magyart. Tankönyv van, csak eligazodik benne. Így vélte ő is, bár azt semmiképp sem írhatnám róla, hogy jól beszélt magyarul. Mondataiból a suk-sükök oly otthonosan röpködtek, mint az anyahajó fedélzetéről a vadászrepülők. De az NB II-be bekerültünk.

A szomszéd járási székhelynek méginkább kellett a magyartanár. Elcsábították. Az NB II-ből azonnal kiestünk, bár kerítettek helyette új magyartanárt, az viszont még focizni sem tudott.

Ez eddig két tanár, aki nem értelmiségi. A harmadik, akiről beszélni akarok, jövőre lesz képesített tanár, az idén ötödéves angol—történelem szakos egyetemista. Körülbelül két héttel ezelőtt még nem tudta, mi a *kápó*.

önfeledten a magyar
Wodianer és fiai kia
tönösen, de elég szere
mi komplexitás félé
később örömmel ért
hogy ez dr. Németh
orvosnak is az eszébe
helyinek nevezett éve
gásomat az iskola
egyest kaptam, s meg
hogy nem otthon vag
roson; itt tanulni kel

Miközben ütemes
kereplőkkel igyekezte
hajtani a kötelező an
szerettem volna elidő
Balassi ügyében Eckl
nál, netán Bornemis
Bevallom, a leckét
közben, s a konflikt
sultak volna, ha rá
pofonegyszerű megol
kevesebbet járok is!
kevesebb bajom tám
tem a ballagási indul
tönként is a könyvtá
tem.

Oktalan befektetés
val később kamatozta

Kopcsik Károly: Plakátery
Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 10.
XXI. évf. 50. sz. 6. lap.

Kopcsik Károly

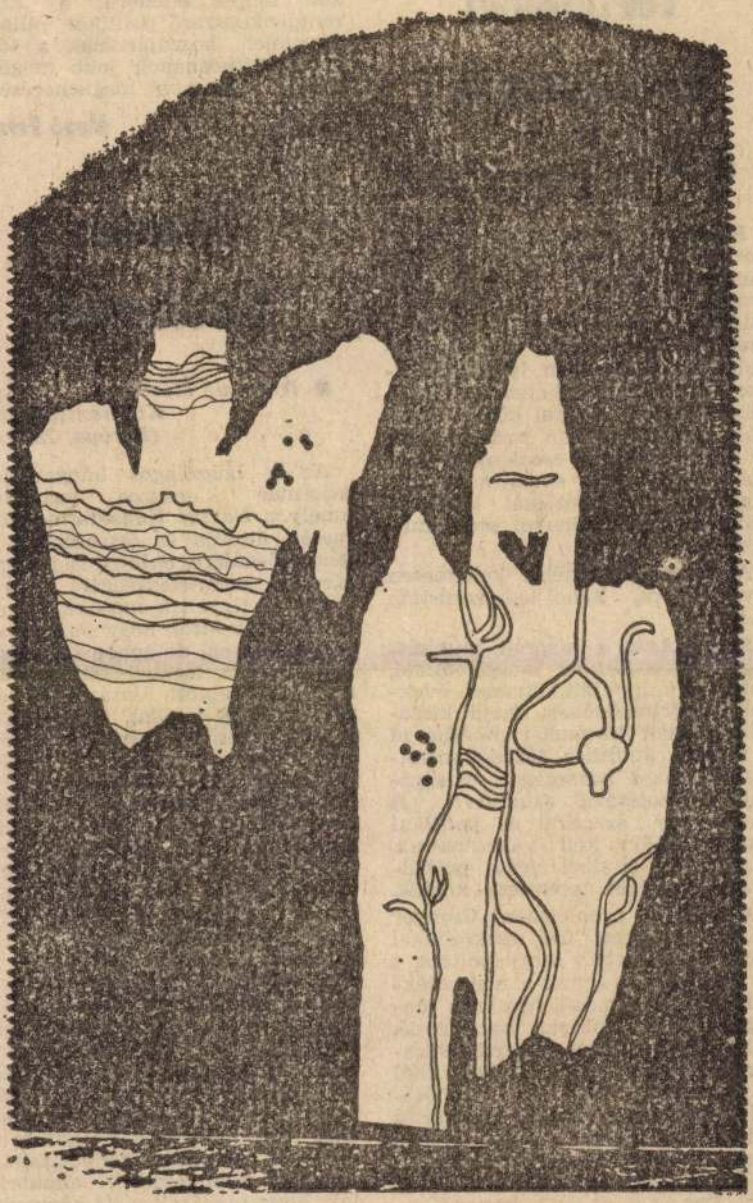

Kopcsik Károly: Szellemek

Élet és Irodalom, Bp. 1977. ápr. 2.
XXI. évf. 14. sz. 12. lap.

MAGYAR ERZSÉBET

Rádió

Történelmi hétköznapok

■ *Csongor Rózsa: Kapaszkodó (Szépirodalmi, 371 old.)*

Rokonszenves vállalkozás *Csongor Rózsa* új regénye. A sorsfordulókat szívesen nézem a „kisember" szemével, aki egyszerre csinálja és elszenvedi a történelmet. A *Kapaszkodó* a felszabadulás utáni években játszódik, mikor az emberek hétköznapi életébe a mainál sokkal közvetlenebbül, erőszakosabban szóltak bele a napi politikai események. Egy eseménytelenebb sorsú nemzedék tagjaként várakozással közelítek minden, erről a korról szóló műhöz.

A Kapaszkodó néhol kellemesen olvasmányos, néhol egyszerűsítően banális.

Fodor Anti, a kispesti munkásfiú találkozását a mozgalommal, háborús kalandjait, ötvenes évekbeli bebörtönzésének, majd kiszabadulásának történetét mondja el a regény, Judithoz fűződő szerelmének, majd házasságuk válságának ábrázolásával színesítve. A cselekmény szerelmi és politikai rétegét külön kell választanunk. Hisz az író is sikertelenül próbálkozott egységet teremteni köztük.

A politikai problémákat Csongor Rózsa kiforrott írói eszközökkel tudja a regényben megjeleníteni, s ez ma, amikor ennek a nemzedéknek az önelemzései gyakran önsajnálattá hígulnak, becsülendő, ritka erény. A regény egyik csúcspontja egy 1944-es ifigyűlés, ahol a forradalmi cselekvés lehetőségeit vitatják, kor- és életkorhű naivitással a fiatalok. Az ötvenes évek munkásgyűléseinek hangulata is — ahol megszavazták, hogy „az ellenséget el kell taposni" — nyugtalanítóan hiteles. S nem lehet kívülről nézni a szorgalmas, kötelességtudó funkcionárius készülődését a másnapi szemináriumra; tudja, hogy nála műveltebbeknek kell majd beszélnie és szorongva jegyzetel.

Az egyéni és közösségi sors szükségszerű összefüggését művészi erővel csak egyetlen, emlékezetes kitűnő novellának beillő részleteket. Ennek ellenére a könyv röntgenképszerű politikai pillanatfelvételei hozzájárulnak a történelmi hétköznapok jobb megértéséhez, alaposabb megismeréséhez.

Mező Ferenc

Hazudós történetek

■ *Irmtraud Morgner: Nászút Konstantinápolyba (Európa, 236 old.)*

Az a látszólagos hányavetiség, már-már kamaszos vagányság, amely a *Nászút Konstantinápolyba* meséit áthatja és összefűzi, a regény hősnőjére, Bele-re is jellemző. Kedves szemtelenséggel irányítja életét és figyeli a másokét; humora megóvja attól, hogy komolykodó felnőtt legyen, de éppen szabadságigényében a legkövetkezetesebb, a leginkább felnőtt. Varázsos egyéniség: okos és játékos, friss és szellemes, de arra is képes, hogy egy-egy megjegyzésével szakadékot nyisson, s a pokolig láttasson.

Irmtraud Morgner bizonyára nem kedveli az irodalmias irodalmat, de a simán gördülő, kikerekedő, a „sínre tett" írásoktól is berzenkedhet. Regénye többszörösen is rendhagyó. A szerelmi „idillhez" két rokonszenves, de homlokegyenest ellenkező természetű főhőst választ. Bele nyugtalan, szertelen képzeletű, az élet apró örömeit élvező ember, örökké „úton van", ezért is megy kalauznőnek (környezete nem kis meglepetésére). Paul elméleti fizikus, szobába zárt tudós, aki egyetlen napra sem teszi félre munkáját, világot és tudományt megváltó gondolatait. A fiatalok könnyelműen elmulasztják, hogy utazásuk előtt házasságot kössenek s kapcsolatukat is törvényessé tegyék. Útjuk története amúgy is csak keret, amelybe külön kis novellák, felnőttmesék illeszkednek. Bele estéről estére, s még napközben is fáradhatatlanul groteszk, fantasztikus vagy éppenséggel vaskosan mindennapi elbeszélésekkel szórakoztatja Pault. Mesél, hogy ki ne jöjjön a gyakor-

KOPECZEK *György*, építész, * Budapest 1877 márc. 22. A bpesti Józsefműegyetemen tanult. Tervpályázatokon kapott megbízást a kaposvári városháza és a székesfővárosi Cipész Ipartestület székházának építésére. K. tervezte és építette a lippai, nagyszentmiklósi, újvidéki, verseci városi közkórházakat, a karánsebesi vármegyei és a kassai állami közkórházat, az újvidéki elmegyógyintézetet, a nagykárolyi színkört, a kassai városi Uránia-mozit, a pozsony—komárom—eperjes—gyöngyös—székesfehérvári vízművek és csatornázás felépítményeit, továbbá Budapesten és a vidéken számos magánpalotát, kastélyt és bérházat.

K-GI. 580.

1107. Pie

Működött a XIV. század

Madonna a gyerme

Derékon alólig és kiss
Bal kezén Jézus ül, a kit s
kezének fején nyugtatja. Fej
vállaira omlik, palástja al
ruhája magas.

Márvány-dombormű, mé
Vétetett 1894 július 10-én
1792 K-án. — Elszámoltatott
— Az elszámolásra nézve lásd
az 1895 május 10-iki 2291
elszámolást jóváhagyta az 190
és az 1901 augusztus 26-iki 3

Jegyzet. L. az 1896-iki l.
— Preisliste Nº 210.

Pl.
Vét 1894

Kopeczek György

a zágrábi ker. posta-igazgatóság és varosi 1. sz. postahivatal tervpályázatán 1901-ben II. díj

Bierbposta

80.1.

Kopeczek György

wod

Vállalkozók Közlönye

1906 szept. 12.

(Épületek gondozása.)

FMKE VIII.233

Kopeczek György

épitész

az alábbi város szabá-
lyozási terop. II. dij.

vrád

Kassai Ujság

1918. márc. 17. (Kassa
szabályozása.)

Madonna a gyermekkel, Tollrajz Carraccitól

III. 155.

Kopeczek György

épitész, Bpest

ivód

Magyar Pályázatok

1906. 6 sz. (A palicsi fürdő pályatervei.)

mustaki rajzokkal

Részt vett, nem nyert

Kopeczek György

épitész Bpest

irod

Magyar Pályázatok

1905–6. 9 sz. 25–26.

(A székesfővárosi cipész ipartestület székháza)

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírás

8. **sorsz.** Műhelyi minta. —

Kopeczek Egoiz

Lásd

Müvészet. 1908.

64 l.

Kopeczek György

ép. Bpest

[illegible]

Magyar Pafarátok

1907. 4. 27. 19-20 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enge

.....

a műhelyfő

8. sorsz. Műhelyi m

Kopeczek György

ép. Bpst.

ásod

M. Pályázatok

1903. 12 7. 23 - 24. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Kopeczek Georg

Lumír 1904, 212
- 1906, 212, 357
- 1908, 64.
- 1914. 92

Gelencrei falkép festője után: S
László kürdelme 59 (975), 4177 (84

Kopeczek György

Müvészet 1918.

26.

Arrassói Magyar Múzeum

VII 213

Nem magyar honosokat nem

* A választói jogosultság az **illető rovatban** egy 1-es szám beirásával jelölendő meg.

Kopeczek György

műépítész

tervezte a Székesfővárosi Cipészipartestület házát a VII. Wesselényi u. 17. sz. alatt. Épült 1905-ben. A homlokzaton gazdag szines mozaik díszítéssel, (ha jól emlékszem gotizáló stílusban)

Megnézten

a helyszínen

igen szolid épitkezés

idget mult stílusban

Kopeczek György
építész.

Szül. Máramarossziget 1877.
6 klevelet nyert 1898.

Műegyetem II. l.

Mustafa aleppoi pasa.

Mellig, jobbra, tojásdad me
köntöse brokát. Felirata a kép a

CVRLELI MVSTAFFA

Rm., mér. a vk. 1

Szn. 182-90
332-900-134

Kopeczek György

tervezte a Bp. VII. Wesselényi u. 17. sz.

egykor a Cipész Ipartestület székházat 1905-ben

Gerle János: Elszámolás a szögadfordulós épületekről.
Budapest 1981/11 17-21.o.

Kopeczek György

terveste a Bp. VI. Dessewfy u. 15. v.

lakóházat

Gerle János: Elszámolás a, századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Kopeczek György

terveste a Bp. I. Szilágyi D. tér 4.

v. lakóházat

Gerle János:Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

MDK

Kopeczek György épitész

Kertész Róbert épitész 1902-3-ban a kaposvari városhazat épiti Kopeczek György épitésszel együtt. Repr. 37.old.

Bereck Sandor: Kaposvár rendezett tanacsu város története és fejlódése. Bp. 1925. 30.l.

M.D.K.

Kopeczek György építén

1899-ben a kaposvári városháza építésének tervpályázatán első díjat nyer Kertén Róberttel együtt, akivel a tervet kiviteleje. (repr. 37.o.)
(1902-3 években)

Bereczk Sándor: Kaposvár rendezett tanácsu város története és fejlődése. Bp. 1925. 30,

Kopeczek György

és Kertész Róbert pesti építészek terv-
vei alapján épült fel a kaposvári új
városháza, 1903-04.

Lásd még: Kaposvár, Kaposvár,
(é. n.)

111

439. Kopeczek György, ép. MDK

Szül.: Máramarosszig. 1877 Okl. kelte: 1898 Sz.: 1576

A m. kir. József műegyetemen oklevelet, absoluteriumot vagy oklevélhonosítást nyert építészek névjegyzéke 1873-1928-ig.

ÉP-IP - ÉP-MÜV 1931. márc. 1. 41. l.

A székesfővárosi czipészek székháza

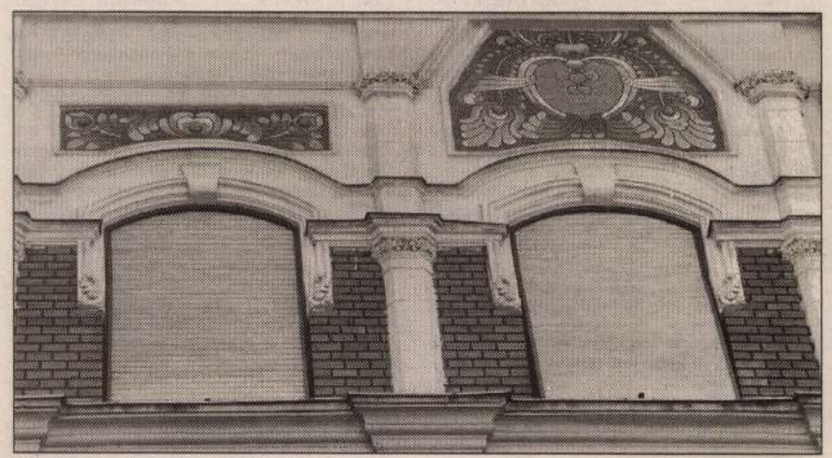

Gazdagon tagolt homlokzat

A Wesselényi utca 17. első emeleti díszterme felett míves berakású mozaikon olvashatjuk az építtető nevét és az építési dátumot: Székesfővárosi Czipész Ipartestület, 1905. A ház kezdettől fogva a pesti német vargacéh tulajdonát képezte: a XIX. század második felétől szolgált „az ezen czéh legényei részére szálló és egyéb czélokra használandó helyül".

A csaknem kétezres tagságot számláló utódnak, az 1886-ban alapított cipészipartestületnek azonban a század elején sem a helyiségek bővítésére, sem a tetőszerkezet felújítására nem volt pénzügyi fedezete. Így az 1904-ben tartott közgyűlés hosszas mérlegelés után az épület lebontását s amortizációs kölcsönökből való újjáépítését határozta el. A tervezést és az építkezés vezetését a neves fővárosi műépítészre, Kopeczek Györgyre bízták, aki a korabeli beszámoló szerint „ritka szakértelemmel, tapintattal és buzgó lelkiismeretességgel teljesítette a telek kicsinysége miatt nem könnyű feladatát s igazán genialitását árulta el azzal, hogy a szépet, jót és czélszerüt összeegyeztetni tudta a hasznot hajtó kihasználással". A testület később érdemei elismeréséül tiszteletbeli tagjává választotta őt.

A szakipari munkákat olyan fővárosi mesterekre bízták, akik „körültekintő gondossággal minden, az építkezésnél előforduló kérdésben egyedül az ipartestület érdekét iparkodtak érvényre juttatni". A négy emelet kiépítésének folytatását egy szomszédos Kazinczy utcai ház, a 13. számú megvételével képzelték el, de a mostoha anyagi viszonyok miatt erről rövidesen le kellett mondaniuk. A földszinten üzleteket, az első és a második emeleten a testület irodáit, míg a felső szinteken bérlakásokat alakítottak ki.

Az érdekesen aszimmetrikus külső homlokzat az eklektikus építészet jegyeit hordja magán, míg a bejárati kapu és a vasmunkák nagy része a szecessziós törekvéseket tükrözi. Figyelmet érdemel a ház szintjeinek változatossága: a neogótikus boltíveket és gipsz oszloputánzatokat majolikamozaikok tarkítják. Néhány évvel ezelőtt felújították az épületet, ennek ellenére a tetőtér és a földszinti homlokzat is nagyon rossz állapotban van.

Az ipartestület egészen a negyvenes évek végéig volt tulajdonos. A következő évtizedekben bérlők foglalták el az emeleti irodákat, pl. 1971-től a Ruházati Szövetkezetek Budapesti Szövetsége, majd ennek jogutódai. A Könnyűipari Vállalkozások Szövetsége csak három éve költözött át egy jóval kisebb Üllői úti bérleménybe. Hatalmas emeleti irodáik ma üresen tátonganak. Bár az épület irodaházzá alakítására a nyolcvanas évek második felében több tervet is készítettek, az elképzelések közül végül egy sem valósult meg. Így a hajdan szebb napokat is megért székház ma mindössze három-négy lakóval és egyetlen üzlethelyiséggel „büszkélkedhet". A hatvanas években több emeleti irodát és a nagy tanácstermet is élettel megtöltő filmstúdió utódját, a földszinti Fotoelektronikot az elköltöztetés veszélye fenyegeti.

A hajdani székházat ma valamiféle rejtélyes bizalmatlanság szelleme lengi be: a még meglévő bérlők kézzel-lábbal tiltakoznak ellene, hogy bármit is elárulljanak házuk történetéről és sorsáról. Hivatalos okmányokhoz szinte lehetetlen hozzájutni, mert a levéltár anyagai nem hozzáférhetők, a Széchényi Könyvtárban pedig nincsenek róla dokumentumok. Pedig milyen jó lenne megismerni egy ilyen szép belvárosi épület történetét!

Prusinszki István

Wesselényi utca 17.

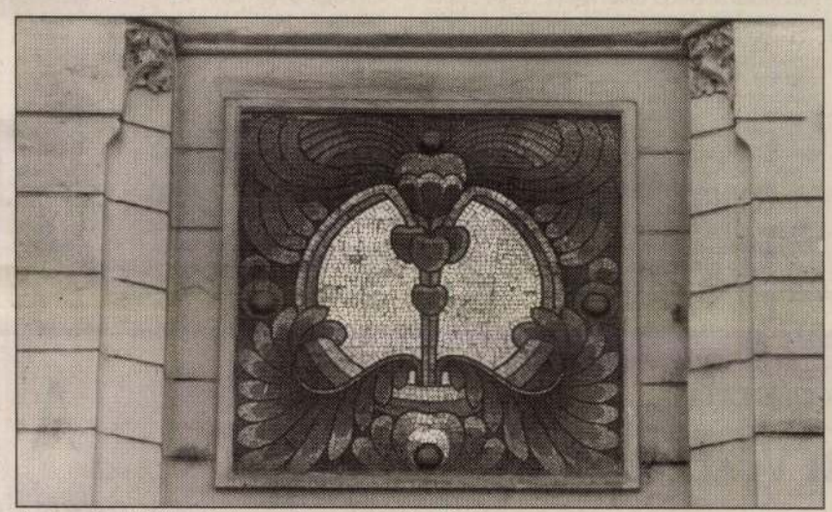

Az ipartestületi palota egyik szecessziós dísze

FOTÓK: BÁNHALMI JÁNOS

Kopecek György írása

I MOZIK MŰSORA JÚLIUS 27-TŐL AUGUSZTUS 2-IG

CINEMA CITY CSEPEL PLAZA (XI., Rákóczi F. út 154-170. Tel.: 425-8111) A HAZAFI (am.)** f3, f6, f9, 29-30-án de. f12 is. **M:i-2** (Mission: Impossible 2) (am.)* 1.10, f4, 5.50, 8.10, éjjel f11, 29-30-án de. 10.50 is. **Gladiátor** (am.)** 27-én és 30-2-ig f3, f6, f9, 28-29-én 2, 4.50, 7.40, éjjel f11, 29-én de. 11 is, 30-án de. f12 is. **Szívedbe zárva** (am.) n3, n5, n7, n9, éjjel n11, 29-30-án n1 is. **Rád vagyok kattanva** (am.)* 2, 4, 6, 8, éjjel 10, 29-30-án de. 12 is. **Tök alsó** (am.)* 2, 4, 6, 29-30-án de. 12 is. **Stuart Little, kisegér** (mb. am.) 29-30-án de. 12. **Minden héten háború** (am.)*** 8. **Agyatlan apartman** (angol)** 2, 4, 6, 8, éjjel 10.

CORVIN BUDAPEST FILMPALOTA (VIII., Corvin köz 1. Tel.: 459-5050) A HAZAFI (am.)** f11, f2, f5, f8, éjjel f11, 28-29-én éjjel h12 is. OLTÁRI VŐLEGÉNY (am.)* 10, 12, 2, 4, 6, 8, éjjel 10. **M:i-2** (Mission: impossible 2) (am.)* n11, f1, 3, f6, 8, éjjel f11. **Galaxy Quest – Galaktitkos küldetés** (am.) 11, 3, 7, éjjel 11. **A tanú szeme** (angol–kanadai)** 1, 5, 9. **Gladiátor** (am.)** 10, f4, h9. **Ég velünk!** (am.)* 1, f5, n7, f10. **Péntek esti gáz** (am.)** f1. **A kilencedik kapu** (fr.–sp.–am.)** 7. **Háborgó mélység** (am.)** 27-én de. n11, 1-jén n3. **A csontember** (am.)*** 27-én n3, 31-én de. n11. **Bosszúból jeles** (am.)** 28-án de. n11, 2-án n3. **Sivatagi cápák** (am.)*** 28-án n3, 30-án de. n11. **A Thomas Crown ügy** (am.)* 29-én n3, 1-jén de. n11. **Star Wars I. rész – Baljós árnyak** (mb. am.) 30-án n3, 2-án de. n11. **Csodás álmok jönnek** (am.) 29-én de. n11, 31-én n3.

DUNA (XIII., Hollán Ernő u. 7. Tel.: 320-4947) **Sok hűhó semmiért** (angol–am.) 27-én de. 11. **Dr. Dolittle** (mb. am.) 28-án de. 11. **Babe 2 – Kismalac a nagyvárosban** (mb. am.) 29-én de. 11. **Stuart Little, kisegér** (mb. am.) 30-án de. 11. **Egri csillagok I–II.** (magyar) 31-én de. 11. **Az ötödik elem** (mb. fr.)* 1-jén de. 11. **Pinocchio** (mb. angol mesefilm) 2-án de. 11. **A Mars mentőakció** (am.)* h1, 3. **Gladiátor** (am.)** n6. **Mátrix** (am.)* 8.

HOLLYWOOD MULTIPLEX DUNA PLAZA (XIII., Váci út 178. Tel.: 476-2000) FANTÁZIA 2000 (am.) h11, f1, n3, 27-1-jéig 4, h6, f8, n10 is, 2-án 4, h6, f8 is. A HAZAFI (am.)** n11, 1, n5, n8, éjjel n11, 28–29-én éjjel 1 is. **M:i-2** (Mission: Impossible 2) (am.)* n11, h1, 3, f6, 8, éjjel f11, 28–29-én éjjel h1 is. **Gladiátor** (am.)** 10, h1, f4, n7, n10, 28–29-én éjjel 12 is. OLTÁRI VŐLEGÉNY (am.)* 10, h12, h2, h4, h6, h8, h10, 28–29-én éjjel f12 is. **A bűnös** (am.)** 28–29-én éjjel 11. **Meglepetés mozi: Tolvajtempóban Nicolas Cage-dzsel:** 2-án este n10. **Galaxy Quest – Galaktitkos küldetés** (am.) f11, f1, h3, h5, h7, h9, éjjel h11. **Toy Story – Játékhaború 2.** (mb. am.) 10, 12. **Ég velünk!** (am.)* 2, f5, 7, f10, 28–29-én éjjel h12 is. **Tigris színre lép** (mb. am. rajzfilm) f11, n1, f3, n5. **Pop, csajok satöbbi** (am.)* 6, n9, éjjel f11. **Stuart Little, kisegér** (mb. am.) 11, n2, n4. **Csók, macsók!** (am.)** 5, 7, 9, 28–29-én éjjel n12 is. **Tarzan** (mb. am. rajzfilm) f12, f2. **Amerikai pite** (mb. am.)** n4. **A napfény íze** (angol nyelven, magyar felirattal, Szabó I.)* n6. **Halálsoron** (am.)*** este f9, 28–29-én éjjel h12 is. **Tök alsó** (am.)* n12, n2. **Tűzzel-vassal** (mb. lengyel) n4. **A Mars mentőakció** (am.)* f7. **Pitch Black – 22 évente sötétség** (am.)** este 9, 28–29-én éjjel 11 is.

HOLLYWOOD MULTIPLEX LURDY HÁZ (IX., Mester utca és Könyves Kálmán körút sarok. Tel.: 476-2000) A HAZAFI (am.)** 2, 5, 8, éjjel 11, 29–30-án de. 11 is. **M:i-2** (Mission: impossible 2) (am.)* h2, n5, h7, n10, 28–29-én éjjel h12 is, 29–30-án de. n12 is. **Tigris színre lép** (mb. am. rajzfilm) f2, n4, 29–30-án de. 10, h12 is. **Ég velünk!** (am.)* 5, h8, éjjel f11. **Stuart Little, kisegér** (mb. am.) 29–30-án de. n12. OLTÁRI VŐLEGÉNY (am.)* n2, f4, h6, 8, éjjel n11. **Galaxy Quest – Galaktitkos küldetés** (am.) h1, 3, n6, f8, h10, 28–29-én éjjel 12 is, 29–30-án de. f11 is. **A Mars mentőakció** (am.)* n2, 29–30-án de. 11 is. **A múzsa csókja** (am.)* f4, h6, 27-én és 31–2-án 8, éjjel n11 is. **Tarzan** (mb. am. rajzfilm) 29–30-án de. f12. **Gladiátor** (am.)** h2, h5, h8, 28–29-én éjjel 11 is. **Toy Story – Játékhaború 2.** (mb. am.) 29–30-án 11, f2. **Csók, macsók!** (am.)** h4, 6, n9, éjjel f11, 27–28-án és 31–2-án f2 is. **Szívedbe zárva** (am.) n2, 7, 29–30-án de. h11 is. **Minden héten háború** (am.)*** 4. **A kilencedik kapu** (fr.–sp.–am.)** este f10. **Tök alsó** (am.)* f1, f3, f5, éjjel 10, 29–30-án de. f11 is. **Halálsoron** (am.)*** f7.

HOLLYWOOD MULTIPLEX EUROCENTER (III., Bécsi út 154. Tel.: 476-2000) A HAZAFI (am.)** h2, 5, n9, 28–29-én éjjel f12 is, 29–30-án de. f11 is. **Galaxy Quest – Galaktitkos küldetés** (am.) f2, h4, 6, f9, éjjel h11, 29–30-án de. n12 is. **M:i-2** (Mission: impossible 2) (am.)* f1, 3, f6, 8, éjjel f11, 29–30-án de. 10 is. **Ég velünk!** (am.)* 2, h5, f8, éjjel n11, 29–30-án de. 11 is. **Tigris színre lép** (mb. am. rajzfilm) n1, n3, n5, 29–30-án de. f11 is. **Gladiátor** (am.)** n7, n10. **Toy Story – Játékhaború 2.** (mb. am.) f1, 29–30-án de. n11 is. **Pop, csajok satöbbi** (am.)* h3, 5, n8, h10. **Tök alsó** (am.)* h1, h3, 29–30-án de. h11 is. **A múzsa csókja** (am.)* h5, 7, 9, 28–29-én éjjel n12 is.

KOSSUTH 4 MOZI (XIII., Váci út 14. Tel.: 349-3771) **Agyatlan apartman** (angol)** f11, f1, f3, f5, f7, f9, éjjel f11 (3. h. prol.). **Csúcsformában** (am.)* de. 10. **Asterix és Obelix** (mb. fr.) f12, f2 (31. h. prol.). **Gyere! Csere – Egy erkölcstelen mese** (am.)** f4, f6, f9 (6. h. prol.). **Halálsoron** (am.)*** f8 (12. h. prol.). **Pitch Black – 22 évente sötétség** (am.)** 10, n3, f7, éjjel h11 (9. h. prol.). **A Mars mentőakció** (am.)* 12, n5, f9. **Női vonalak** (am.)* f11, f1 (8. h. prol.). **Tök alsó** (am.)* f3, f5, f7, éjjel f11.

MATRIX 3D WORLD (VI., Váci út 1-3. Tel.: 238-7300, 238-7301) **Elvarázsolt kastély** (3D, am. 5'10") 5-től 6 óráig. **Utazás a múltba** (3D, mb. am. 5'10") de. 10-től 11 óráig, 3-tól 4 óráig, 8-tól 9 óráig. **Cápasziget** (3D, mb. am. 5'10") de. 11-től 12 óráig, 4-től 5 óráig, este 9-től 10 óráig. **Űrháború** (3D, mb. am. 5'10") 2-től 3 óráig, 7-től 8 óráig, 29–30-án de. 9-től 10 óráig is. **Galaktikus dodgem** (3D, mb. am. 5'10") 1-től 2 óráig, 6-tól 7 óráig, 29-én éjjel 11-től 12 óráig is. **Őrjárat az idegeneknél** (3D, mb. am. 5'10") 12-től 1 óráig, 28–29-én éjjel 10-től 11 óráig is.

RÓZSADOMB MOZI (I., Törökvész u. 87-91. Tel.: 345-8490, 345-8491) OLTÁRI VŐLEGÉNY (am.)*,4, 6, 8, éjjel 10. **A Mars mentőakció** (am.)* f4. **Tigris színre lép** (mb. am. rajzfilm) f6. **A tanú szeme** (angol–kanadai)** 27–30-ig és 1-2-án f8. **M:i-2** (Mission: impossible 2) (am.)* este h10. **Toy Story – Játékhaború 2.** (mb. am.) n4. **A bűnös** (mb. am.)** 5. **A kilencedik kapu** (fr.–sp.–am.)** 7. **A múzsa csókja** (am.)* 27–30-ig este f10. **Amerikai szépség** (am.)** 31–2-án este f10.

WESTEND STER CENTURY MEGAPLEX (VI., Váci út 1-3. Tel.: 238-7222) **Galaxy Quest – Galaktitkos küldetés** (am.) n11, f1, 4, f6, 8, éjjel f11. A HAZAFI (am.)** 10, 1, n5, f8, éjjel h11. **Ég velünk!** (am.)* f11, n2, 4, 7, éjjel 10. OLTÁRI VŐLEGÉNY (am.)* f11, h1, n4, h6, n9, éjjel f11. **Pop, csajok satöbbi** (am.)* 10, n1, h3, n6, h8, éjjel n11. **A tanú szeme** (angol–kanadai)** 11, f2, 4, f7, 9, 28–29-én éjjel f12 is. **Gladiátor** (am.)** 12, n4, f7, h10. **M:i-2** (Mission: impossible 2) (am.)* h12, f3, n6, 8, éjjel h11. **Szívedbe zárva** (am.) n11, f1, 3, 27–28-án és 31–2-án f6 is. **Csók, macsók!** (am.)** h11, h1, h3, 5, f8, h10, 28–29-én éjjel h12 is. **Tigris színre lép** (mb. am. rajzfilm) h12, h2, h4, h6. **Rád vagyok kattanva** (am.)* 27–28-án és 31–2-án h8, éjjel 10. **Amerikai szépség** (am.)** este f10. **Péntek esti gáz** (am.)** f12, n3, 5, n8. **A kilencedik kapu** (fr.–sp.–am.)** h11, h4, 9. **A múzsa csókja** (am.)* f2, h7. **Agyatlan apartman** (angol)** n1, f3, n8, n10, 28–29-én éjjel n12 is. **A Mars mentőakció** (am.)* h5.

ARTMOZI-HÁLÓZAT

BEM (II., Margit krt. 5/B. Tel.: 316-8708) **Nyomorultak I–II.** (mb. NDK) 27-én 4. **Jeanne D'Arc – Az orléans-i szűz** (am.)** 27-én f8. **A púpos lovacska** (mb. szovjet rajzfilm) 28-án 3. **A galamb számyai** (angol)* 28-án 5. **Emma** (angol) 28-án 7. **Túl a felhőkön** (fr.–olasz–német)* 28-án 9. **Hahó, Öcsi!** (magyar) 29-én f3. **A kis lovag I–II.** (mb. lengyel) 29-én f5. **Az anyósom** (fr.)* 29–30-án n8. **Csak egy kis pánik** (am.)* 29-én 9. **Kék madár** (mb. szovjet–am. mesefilm) 30-án f3. **Egri csillagok I–II.** (magyar) 30-án f5. **Ments meg, uram!** (am.)* 30-án 9. **A kis Muck története** (mb. NDK) 31-én 3. **Anna és a király** (am.)* 31-én 5. **Underground** (fr.–magyar–német)* 31-én f8. **A csalogány** (mb. szovjet) 1-jén f3. **Hét év Tibetben** (am.)* 1-jén f5. **Kundun** (am.) 1-jén 7. **Csodás álmok jönnek** (am.) 1-jén este n10. **Egy bogár élete** (mb. am. animációs) 2-án 3. **Szentivánéji álom** (am.) 2-án 5. **Simon mágus** (magyar)* 2-án n8. **Turisták** (fr.)* 2-án 9.

CIRKO-GEJZÍR (V., Balassi B. u. 15-17. Tel.: 269-0904) **Hálószobák és előszobák** (angol, R. Troche)** n8. **Szájból szájba** (sp.)* 27-én 5. **Tangó** (sp. C. Saura) 27–30-ig 7. **2000, ahogy én látom... Az élet könyve** (am.–fr. H. Hartley, kísérőfilm: **A szél** (Iványi M.) 27–28-án h6. **Szellemkutya** (J. Jarmusch)** 27–28-án 9. **Törökfürdő** (olasz, F. Özpetek)** 27–30-ig 9. **A kertben** (M. Sulik)* 28-án 5. **Párnakönyv** (ang. P. Greenaway)** 29-én 5. **Titkom virága** (sp. P. Almodóvar) 29–30-án 5. **Etűdök gépzongorára** (Ny. Mihalkov) 31-én 5. **Legényanya** (magyar) 1-jén 5. **Nosztalgia** (olasz–szovjet, A. Tarkovszkij)* 31-én 7. **Lost Highway – Útvesztőben** (D. Lynch)** 1-én f7. **Stalker I–II.** (mb. orosz, A. Tarkovszkij) 2-án 6. **Halott ember** (am. J. Jarmusch) 29-én 9. **Éjszaka a Földön** (J. Jarmusch)* 30-án 9. **Születésnap** (dán, T. Vinterberg)** 31–1-jéig 9. **Almodóvar: Kika** (sp. P. Almodóvar)*** 2-án 9. **Gabbeh** (iráni) 30-án f6. **Tükör** (A. Tarkovszkij)* 31-én 5. **Eleven hús** (sp. P. Almodóvar)* 1-jén 5. **Oblomov néhány napja** (mb. orosz, Ny. Mihalkov) 2-án 5. **Gadjo Dilo** (fr. T. Gatlif) 31-én 9. **A boldogságtól ordítani** (T. Solondz)** 1-jén h9. **Közel a szerelemhez** (Salamon A.)* 2-án 9. Cirko galéria: Végre süt a nap – Szepessy Ákos kiállítása.

EURÓPA (VII., Rákóczi út 82. Tel.: 322-5419) **Trainspotting** (angol)** 27–29-ig h5. **Good Will Hunting** (am.)* 30-2-ig n5. **Erin Brockovich, zűrös természet** (am.)* 27–29-ig f7. **Lautrec** (fr.)* 30–2-ig f7. **Egy kapcsolat vége** (am.)** h9. **Kamaraterem: Amerikai pite** (mb. am.)** 27–29-ig h5. **Félelem és reszketés Las Vegasban** (am. T. Gilliam)* 30–2-ig f5. **Stigmata** (am.)** 27–28-án f7. **Oltári nő** (mb. am.) 29–30-án f7. **Női vonalak** (am.)* 31–2-án h7. **A John Malkovich menet** (am.)* 27–29-ig f9. **Doktor zsiványok** (Plunkett & Macleane) (ang.)** 30-2-ig f9.

HUNNIA (VII., Erzsébet krt. 26. Tel.: 322-3471) **Három** (magyar, Szőke A.) 27-én h4. **Lány a hídon** (ff. fr.)* 28-án h4. **Egérút** (magyar rajzfilm) 29-én f4. **Babe 2. – Kismalac a nagyvárosban** (mb. am.) 30-án f4. **Édes2kettes** (am.)** 31-én f4. **Helyfoglalás, avagy a mogyorók bejövetele** (Szőke A.) 1-jén h4. **A púpos** (fr. feliratos változat) 2-án f4. **Tágra zárt szemek** (am.)*** 27-én 5. **Hilary és Jackie** (angol)* 28-án f6, 29-én 5. **Anna és a király** (am.)* 30-án n6. **Az évszázad gyermekei** (fr.)*** 31-1-jén n6. **Lolita** (am.)*** 2-án f6 **Brókerarcok** (am.)* 27–28-án és 2-án h8. **Jeanne D'Arc – Az orléans-i szűz** (am.)* 29-én n8. **Egy kapcsolat vége** (am.)** 30–1-jéig h8. **Comic Strip – Képtelen képregény** (am.)** 27-én este h10. **A nő kétszer** (angol–am.)* 28-án este h10. **Egyéjszakás kaland** (am.)** 29-én este h10. **Pol Pot megye punkjai** (magyar) 30-án este h10. **Észvesztő** (am.)** 31-én este h10. **A John Malkovich menet** (am.)* 1-jén este h10. **Latin vér** (olasz) 2-án este h10.

MŰVÉSZ (VI., Teréz krt. 30. Tel.: 332-6726) HI-LO COUNTRY (ang.–am. S. Frears)* h5, 7, n10. **Az én házam, az én váram** (ausztrál, R. Sitch)* este f9, f10. **Buena Vista Social Club** (W. Wenders) 27–30-ig f8, 31–2-án f6. **Mindent anyámról** (sp. P. Almodóvar)** 27–30-ig f6, 31–2-án f8. **Isteni játék** (ausztrál–bhutáni, K. Norbu)* h7. **A repülés elmélete** (ang. P. Greengrass)** 27–29-ig h5. **Jadviga párnája** (Deák K.)** 30–2-ig f5. **Élet, amiről az angyalok álmodnak** (fr. E. Zonka)** 27-én éjjel 10. **A Ravasz, az Agy és két füstölgő puskacső** (am.)** 28-án és 30-án éjjel 10. **Lottózsonglőrök** (ír, K. Jones)* 29-én éjjel 10. **Ember a Holdon** (M. Forman)* 28-án f5, 31-én éjjel 10, 2-án 5. **Anyád! a szúnyogok** (Jancsó–Grunwalsky–Hernádi)* 1-jén éjjel 10. **Az északi sarkkör szerelmesei** (sp., J. Medem)* 2-án éjjel 10. **Magnólia** (am. P. T. Anderson)** 27–30-ig f7, 31–2-án 9. **Az új Éva** (fr. C. Corsini)** 27-én és 29-én este f10. **Az élet egy füttyszó** (kubai, F. Pérez)* 27-én és 29-én f5, 28-án este f10. **A boldogságtól ordítani** (T. Solondz)** 30-án este f10. **Lost Highway – Útvesztőben** (am.) D. Lynch)** 31-én h7. **Nekem lámpást adott kezembe az Úr Pesten** (Jancsó M.) 1-jén 7. **Eleven hús** (P. Almodóvar)** 2-án 7. **Velvet Goldmine – Bálványrock** (angol)** 31-én f5. **Cigányok ideje** (E. Kusturica)* 1-én f5. **Macska-jaj** (E. Kusturica)* este n10, 27–31-ig 5 is. **Hadszíntér** (ang. T. Roth)*** 28–30-ig f8. **Pola X** (fr.)* 1–2-án 7. **A szibériai borbély** (Ny. Mihalkov)* 1–2-án 4. **A lé meg a Lola** (német)** 27-én és 31-én n8, 30-án f5.

PUSKIN (V., Kossuth L. u. 18. Tel.: 429-6080, 429-6091/92) HI-LO COUNTRY (angol–am. S. Frears)* 11, f2. **A tanú szeme** (angol–kanadai)** 11, n2, f4, f6, f8, h10. **Isteni játék** (ausztrál–bhutáni)* n4, 6, h8. **A lé meg a Lola** (német)** 8. **A kilencedik kapu** (fr.–sp.–am.)** este f10. **A napfény íze** (mb. magyar–német–kanadai–osztrák, Szabó I.)* 5, 27–30-ig de. h11 is. **Jadviga párnája** (magyar, Deák K.)** 27–29-ig h4. **Amerikai szépség** (am.)** 30–2-ig h4. **Egy kapcsolat vége** (am.)** 27–30-ig h2. **Kelet-Nyugat** (fr.–orosz)* 31–1-jén f2. **Mindent anyámról** (sp. P. Almodóvar)** 28–30-ig este f10, 31–1-jén de. 11 is. **Tágra zárt szemek** (am.)*** 27-én este f10. **Buena Vista Social Club** (W. Wenders) 31–1-jén este f10. A **tehetséges Mr. Ripley** (am.)** 2-án este f10.

SZINDBÁD (XIII., Szent István krt. 16. Tel.: 349-2773) **A nyár meséje** (fr. E. Rohmer) 27-én n5. Hungarian Films with English subtitles: **Kelj fel Jancsi** (Fonyó G.)** 27-én 5, **Jadviga párnája** (Deák K.)** 28-án 4. **Simon mágus** (Enyedi I.) 29-én 5. **Közel a szerelemhez** (Salamon A.)* 2-án n5. **Az élet szép** (olasz, R. Benigni)* 29-én n5. **Ember a Holdon** (am.)* 30–31-én n5. **Párizsi randevúk** (fr.) 1-jén n5. **Doktor zsiványok** (Plunkett & Macleane) (ang.)** 27-én h7, 1-jén h5. **Tea Mussolinivel** (ol.–ang.)* 28-án h7. **Muriel esküvője** (ausztrál)* 29-én h7. **Káma-Szútra** (am.–indiai)** 30-án 6. **A holtak útja** (am. M. Scorsese)** 31-én 6. **Lőporos hordó** (szerb-horvát)** 1-jén h7. **A tehetséges Mr. Ripley** (am.)** 2-án f7. **uristen@menny.hu** (22') + **Pesti mese: Öz, a nagy varázsló** (12') (Stefanovics–Kálmánchelyi–Végh)** 30–31-én 8. **Amerikai szépség** (am.)** h9. **Méregzsák** (ír)* 30-án f5. **Férfitársaságban** (am.–kanadai)** 28-án 5. **Mikrokozmosz** (fr.) 31-én f5. **Ragyogj!** (ausztrál)* 2-án h5. **Az én házam, az én váram** (ausztrál)* n7. **Tűzzel-vassal** (mb. lengyel) h8. Galéria: Papp Dorottya képeinek kiállítása.

TABÁN (I., Krisztina krt. 87-89. Tel.: 356-8162) Jim Jarmusch sorozat: **Mistery Train** 27-én f7, **Halott ember** 27-én f9, **Szellemkutya** 28-án f7, **Éjszaka a Földön** 28-án f9. **Hugó, a víziló** (magyar–fr. rajzfilm) 29-én f4. **Budapest-retro** (magyar, with English subtitles) 29-én 5. **Anna és a király** (am.)* 29-én n7. **Hatodik érzék** (am.)** 29-én h9, 1-jén f9. **Az idő urai** (magyar–fr. rajzfilm) 30-án 4. **A napfény íze** (mb. magyar–német–kanadai–osztrák, Szabó I.)* 30-án f6. **A part** (am.)** 30-án f9. **Harcosok klubja** (am.)*** 31-én f6. **Tágra zárt szemek** (am.)*** 31-én 8. **Esterházy vacsora** (magyar) + **Tandori** (magyar) 1-jén f6. **Csendes napok Clichyben** (dán)*** 1-jén 7. **Derszu Uzala I–II.** (szovjet, A. Kuroszava) 2-án 6. **Oblomov néhány napja** (szovjet, Ny. Mihalkov) 2-án f9.

TOLDI (V., Bajcsy-Zsilinszky út 36-38. Tel.: 311-2809) **Nagyterem: 8 és 1/2 nő** (ang.–belga–holland–német, P. Greenaway)*** f5, 9. **Straight story** (am.–fr.)* 27-én h7. **Amerikai szépség** (am.)** 28–1-jéig h7. **Szellemkutya** (am.)*** 2-án h7. **Gémes terem: Az évszázad gyermekei** (fr.)*** 27–29-ig h5, 30–2-ig f7. **Kisvilma** (magyar)* 30–1-jéig n5. **Szeress, ha tudsz** (am.)** 27–28-án 7, 2-án n5. **Tágra zárt szemek** (am.)*** 29-én 7. **Dobermann** (fr.)*** 27–28-án este n10. **New Rose Hotel** (am.)*** 29-én éjjel 10. **Exotica** (kanadai)** 30-án h9. **A kárbecslő** (kanadai)** 31-én h9. **Eljövendő szép napok** (kanadai)* 1-jén h9. **Lány a hídon** (ff. fr.)* 2-án h9.

VÖRÖSMARTY (VIII., Üllői út 4. Tel.: 317-4542) **A part** (am.)** 27–30-ig 3. **Dilisek vacsorája** (fr.) 31–2-án 3. **Alul semmi** (am.)* 27–30-ig 5. **A nagy Lebowski** (am.)* 31–2-án 5. **Alkonyattól pirkadatig** (am.)*** 27–31-ig 7. **Lautrec** (fr.)* 1–2-án 7. **Amerikai história X** (am.)*** 27–30-ig 9. **Az élet szép** (olasz)* 31–2-án 9.

TOPLISTÁJA

n vezet az M:i2

szeretem. Ha fellengzősen fogalmazunk: van nála egyfajta esztétikája a lövöldözésnek és a robbantgatásnak. Éppen ez a

A fekete vár titka

Új sorozat: Budapesten forgatták a Pedragon legendát

Építészet,1900-1919. - Világi -
Szálloda - Középület

Kopeczek György pályaterve
a lugosi vigadó-és szállodára
/III.dij/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
92.
"Kitüntetések"

K o p e c z e k György épitész

Lugos város szálloda és
vigadó pályázatán III.dij

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
92.
"Kitüntetések"

Müvészi díj: Városszabályozás terv-
pályázata
Ujvidék
Skopeczek György

Müvészet VII. évf. 1908. 64. l.

Kopeczek György

M.D.K.

Lipert építész

terveci szerint épült nagykárolyi szinkört átadták rendeltetésének.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII. évf.

nov. 20. sz. 10 old.

M.D.K.

Kopeczek Győző, építész

a kassai városrendezési tervpályázaton második dijat nyert.

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1918.évf. 12.sz. 93. old.

Kopeczky György épitész M.É.K..

A kaposvári városháza épitésére kiirt tervpályázat nyertese Kertész Róberttel közös terve.

/ 28 terv közül/ 1900.

Zádor Mihály : Kaposvár, É.p. 1964. 215.l.

Kopecek György, építész

M.D.K.

második díjat nyert
Kassa városszabályozása
nak eszmei pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1918. ~~XXXVII.~~ IX. évf.

márc. 27 sz. 5. old.

M.D.K.

Kopeczek György, építész

nyert megbízást a kassai
közkorház közel két millió költ-
ségkerettel felépítendő épületé-
nek megtervezésére"

Vállalkozók Lapja, Bp. 1913. XXXIV.évf.

febr. 5. sz. 12. old.

M.D.K.

Kopecek György, építész

elhárítette az Ujvidéki elmekórhiz terveit.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1917. XXXVIII.évf.

jan. 10. sz. 5. old.

M.D.K.

Kopeczek György, építész

a kaposvári uj városháza pályázatának nyertese, Kertész K. Róbert építészszel közösen készíti a kiviteli terveket.

Vállalkozék Lapja, Bp. 1902. XXIII. évf.

máj. 14. sz. 5. old.

M.D.K.

Kopeczek György, bpesti építész

· terveit fogadta el a városi közgyűlés a kaposvári uj városlháza terveire beküldött pályamuvek körül ·

Vállalkozók Lapja, Bp. 1901. XXII. évf.

ápr. 17. sz. 7. old.

M.D.K.

Kopecek Károly, építész

terve második díjat nyert
a zágrábi postapalota pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1901. XXII. évf.
jul. 24. sz. 7. old.

M.D.K.

Kopecek Győző

Bpesti épitész

nyert megbizást a temes-
megyei Maria Radna melletti
fekvő Lippafüred modern
kiépitésére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

aug. 24. sz. 9. old.

M.D.K.

Kopeczek György, Épesti építési

terveri Kassa város 400 betegágas közkórhárát kb. 1.600.000 K. höltségkerettel

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXIII. évf.

jan. 31. sz. 13. old.

M.D.K.

Kopeczek György, Lipesti építész

terveri a Kassán emelendő „Körigazgatási tanfolyam és gyermek-internátus épü letát.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXIII. évf.

nept. 18. sz. 13. old.

MD K

Képeszek György, bp.-i
müépitész.

Nagykároly polgármestere megbizta Képeszek György bp.-i és Müller Miksa nagykárolyi müépitészeket a szinkör epitesére tervek elkészitesével. K.Gy. terve favázas lenne, M.M. terve szerint a szinkör téglából épülne. Minthogy a város anyagi lehetőségei nem bő, a favázas kivitel mellett foglaltak állást.

Szinkör épitése Nagykárolyban.

Vállalkozók Közlönye. Bp. 1905.nov.1. 7.1.

MDK

Kepeczek György, bp.-i épitész

Kapott megbizást kapott a város tanácsától egy uvári szinház megépitésére, melyet a város közönsége épittettt 120.000 korona költséggel.

Szinház épitész/ Ujvidéken.

Vállalkozók Közlönye. Bp.1907.márc.2c.6.1.

Kopeczek György, építész M.D.K.

terve nyerte el az egyik megosztok díjat az Ujvidék város szabályozási tervének pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII évf.

dec. 4. sz. 8. old.

Kopeczek György

M.D.K.

Opesti épitez

tervei szerint épül fel az újvidéki városi köz-kórház.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII. évf.

szept. 4. sz. 9. old.

Kopecsek György, budapesti építész M.D.K.

tervezi a temesvármegyei Lippa városában épülő közkórházat, 101.714 K. 99 fill. előirányzattal.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.
jul. 26. sz. 7. old.

Kopecek György, bpesti építész M.D.K.

nyert felszólítást az ujvidéki városi kórház átalakítási és ujjáépítési terveinek elkészitésére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1906. XXVI. évf.

jan. 10. sz. 6. old.

M.D.K.

Kopecek Győző, építész

nyert megbízást az orsodi kőszénbánya megnagyobbítására.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1914. XXXV. évf.
jan. 28. sz. 11. old.

Kopeczek György.ép. MDK

A tonyódi szálloda és vendéglő pályázata.

Magyar Pályázatok. II.1.

Művészet. 1964. 212.1.

MDK

Kopeczek György

Kassa város városszabályozásra kiirt tervp.
II.dijat nyert.

Művészet, 1918. 26.1.

M.D.K.

Kopecek György, építés

harmadik díjat nyert a lugosi szállodu-ci vigadó tervpályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp.1914. XXXV. évf.

febr. 4. sz. 15. old.

M.D.K.

Kopeczek György, építész

nyert megbízást Lippa
városa részéről az új köz-
kórház terveinek elkészi-
tésére, 100.000 k. költség-
kerettel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1903. XXIV évf.

febr. 18. szl 8. old.

Kopecek Győző, építész M.D.K.

nyerte el a kaposvári nemzeti Kaszinóra kiírt pályázat építik díját.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1902. XXIII. évf.
Szept. 10 sz. 7. old.

Kopeczek György, Epesti építész M.D.K.

akinek pályanyertes tervei szerint épül a kaposvári uj vázos-háza, elhészitette a diszterem-ben alkalmazandó famennyezet és lambéria terveit kb. 20.000 K. költségkezettel

Vállalkozók Lapja, Bp. 1903. XXIV. évf.

jul. 8. sz. 5. old.

Kopecek Győző, építész M.D.K.

nyert meghívást a Karánsebesi városi közkórház tervezésére."

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.
febr. 10. sz. 12. old.

Kopecek György, építész M.D.K.

tervei szerint épül meg az újvidéki közkórház szemészeti pavillonja.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

jan. 27. sz. 8. old.

Kopeczek György M.D.K.

bpest. épitész

tervei szerint öt pavillon és tudó betep-terrasz épül a nagszentmiklósi Berta kör-kórház területén.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.

aug. 19. sz. 11 old.

.Х.С.М.

Vallajzók harja. Bp. 1908. XXIX. évf.

sz. 914.

Kopeczek György

M.D.K.

Operai épitez

nyert megbízást az
újvidéki városi sinkör
terveréséze, 120.000 K.
költségkerettel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.

okt. 7. sz. 10. old.

M.D.H.

Kopeczek György

A fonyódi szálloda és vendéglő pályázata (Fischer és Scheer, Szilágyi János, Kopeczek György, Strobl Miksa művei.) U. ott.

Magyar Pályázatok.
II. 1.
nincs cód
(Művészet 1904. 212. l.)

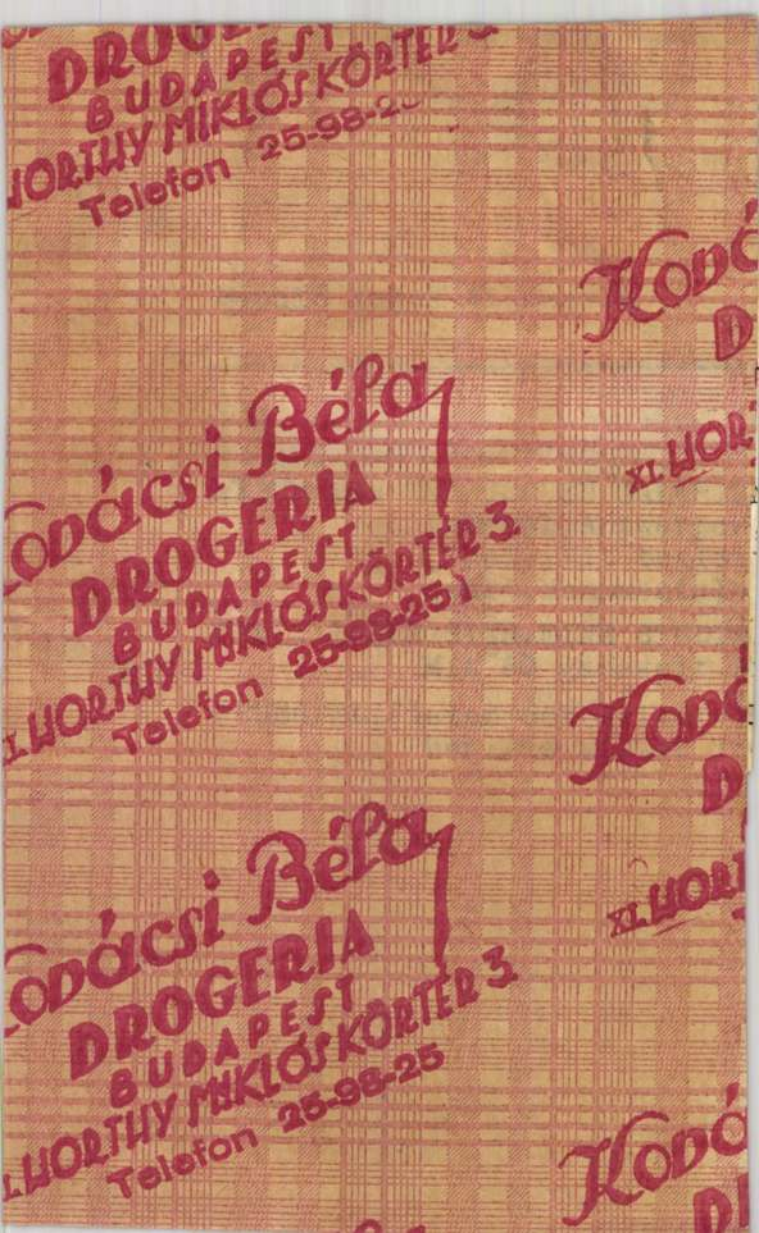
DROGE
BUDAPEST
HORTHY MIKLÓS KÖRTÉR
Telefon 25-98-2
Kodácsi Béla
DROGERIA
BUDAPEST
I. HORTHY MIKLÓS KÖRTÉR 3.
Telefon 25-98-25
Kodácsi Béla
DROGERIA
BUDAPEST
I. HORTHY MIKLÓS KÖRTÉR 3
Telefon 25-98-25
XI. HOR
XI. HOR

MDL

Kopeczek

L-r: [redacted]-ből. Vállalkozók közl. 1905. nov.22. 6.l.

Kopeczek György MDK

épitész

Uj épitkezésre nyert engedélyt.
Épitő Ipar 1909. okt. 1o. 372.o.

osztálynál díjtalanul megtekinthető.

vezetőségeknél megtekinthető.

Budapest. (Egyenruha szállitás.) budapesti kir. törvényszék és az ahhoz tartó kir járásbiróságoknál levő hivatalszolgák 190 évi egyenruházata szállitásának biztositása végi április 5-én d. e. 10 órakor a budapes törvényszéki épület (V. ker., Alkotmány-utca 1 sz.) I. em. 7. sz. helyiségében versenytárgyal fog tartatni. Az ivenként 1 kor. bélyeggel

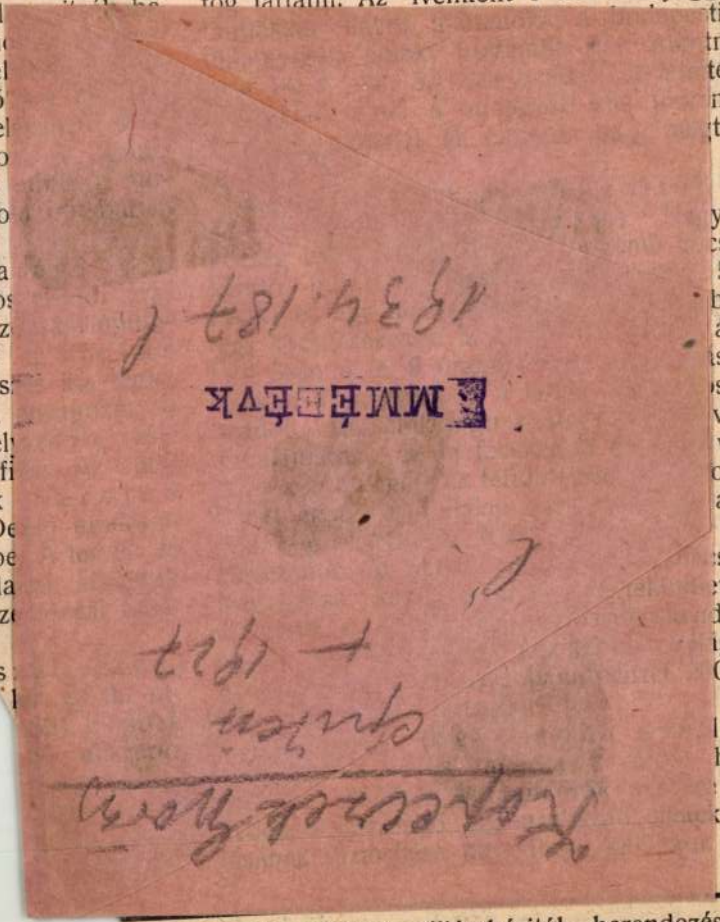

csengők, távszólók és villámháritók berendezései a

égszerezhetők és kívánatra megküldetnek.

Kaposvár. (Irodaszerek szállitása.) kaposvári m. kir. pénzügyigazgatóság, valaint a mellérendelt számvevőségnél 1909. jus 1-től 1912. május 31-ig szükséges irodapir és egyéb irodaszerek, valamint nyomdai könyvkötészeti munkák szállitására árlejtés rdettetik. Az ivenkint 1 kor. bélyeggel ellátott ánlatok a kir. pénzügyigazgatóság főnökének prilis 30-án d. e. 10 óráig nyujtandók be 50 kor. bánatpénzzel látandók el. Bővebb világositás a kir. pénzügyigazgatóság irodaezetőjénél nyerhető.

c) Adás, vevés, bérbeadásra.

Budapest. (Papir eladás és fuvaros.) A m. kir. pénzügyministeriumnál az 1909—12. években kiselejtezendő papir eladására, lamint ugyanezen évek alatt előforduló fuvazásokra versenytárgyalás hirdettetik. Az átendő selejt-papir évi átlaga 400 q. a fuvarosok átlaga pedig évenként 1200 koronát tesz A részletes feltételek a pénzügyministerium zdászati hivatalánál megtekinthetők. Ajánlatő köteles évi összegének 5%-át a m. kir. zponti állampénztárnál vagy adóhivatalnál natpénzül letenni és a nyugtát, valamint a gyoni helyzetéről nemkülönben kifogástalan igaviseletéről hatósági bizonyitványt az ajánhoz csatolni. Az árlejtés a m. kir. pénzügyisterium gazdászati hivatalánál (I. ker., Vár, rbóczy-u. 9. sz.) május 22-én d. e. 10 akor fog megtartatni.

Lugos. (Váltótalpfák eladása.) A gosi m. kir. erdőigazgatóságnál április án d. e. 10 órakor tartandó szóbeli versenygyaláson eladás alá bocsájtatik a facseti suti állomás melletti kincstári farakodón vétel mellett mintegy 1000 drb. 1·50—2·80 és 14/20 cm. kereszt metszetü iparvasu gy váltótalpfa. Kikiáltási ár köbm.-ként 60 r. Bánatpénz gyanánt 350 kor. teendő le. Az

ként 9438 ko
mint a mészk
letére csakis e
árverési és rés
lippai m. kir.
földmivelésügyi
ban (Budapest,
hetők, valamin
dorgosi m. kir.
hetők.

Ungvár. (Fae
főerdőhivatalban
órakor tartandó
adásra kerül a f
nokságnak a tih
osztályába soroz
40, 42, 43, 45,
teiben 3 év alat
fenyő-, 1596 drb
477 drb. lágy lo
06 fillér. Bánatpé
kir. főerdőhivatal
bocsátja az árver
példányát és eng
helyszinén való n

Vizakna. (Tö
város tanácsa ela
erdejében 30 k
fekvő 612 szál
kérgében mérve
haszonfáját á
tartandó évi
14640 versenyben
kikiáltási árából
kerületi erdőhivatal
vezett versenytárgyalás
hivatal
bátvitel, jelző

KOPECEK György építész

Erdei 1991 53.

ztet – veszi közre!
gyről" alulnézetben,
lius 11., 21. oldal.)

ott kapukat dönget.
nohamedán félhold
sillag. Világbotrány!

A MAGYAROK

CONEXUS

ónak, hogy az ál-
urópában akármi-
politikai nézeteket
k, folyóiratok, rajzok

vitának akadálytalan
szélesen nyitottnak ke
Nem lenne helyes

Kopeczek György

épitész

irád

Magyar Épitőmüvészet

1908. 2. sz. 27. l.

(Otthon Házépitő-Szövetségi)

Fenti szövetség müszaki

tanácsosa.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

~~Domján Árpád~~

Kopeczky Alajos

— **Restaurálták az óbudai flóriántéri szobrot.** A Fővárosi Régészeti Intézet kapta meg a várostól a megbízást *a flóriántéri szobor restaurálására. Domján* Árpád szobrászművész, valamint *Kopeczky* Alajos, a főváros szobrásziskolájának szakoktatója közreműködésével a restaurációs munkálatok szerdán már *befejezést* is *nyertek.*

Pesti Napló

1937. okt. 21.

egyéb foglalkozásoknál.

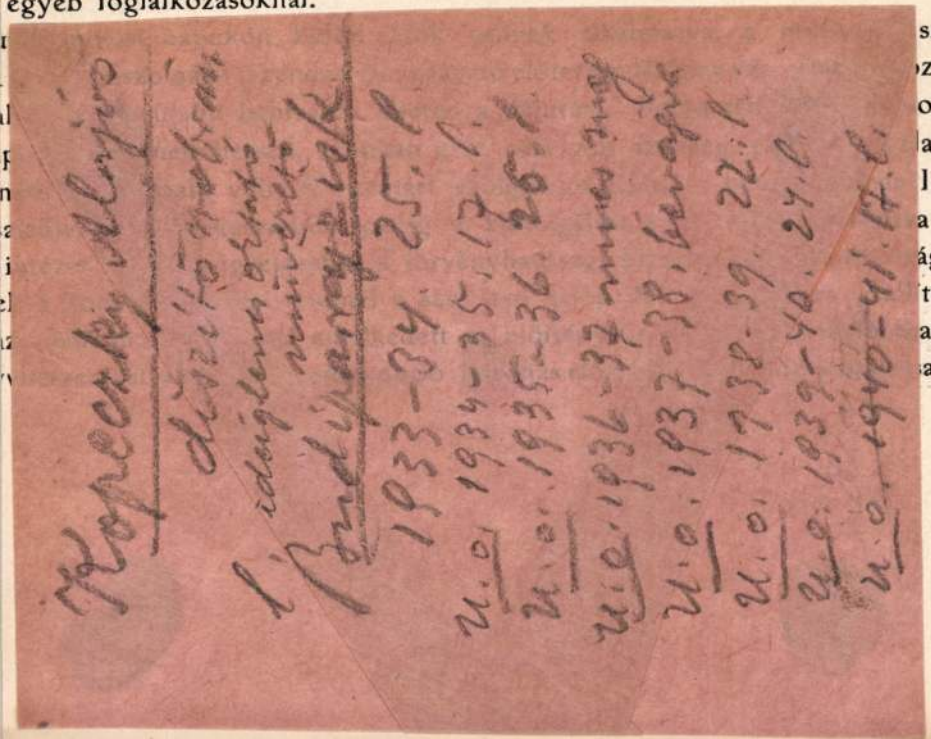

szolgálat
zzájárult
olgálat a
lat zavar-
István I.
a végzik.
ágra való
totta le.
ak 500 K
al gyara-

és környékbeli lakosoknak, tehát az esti órák a harctérre vonult hőseink sz
házastársainak vannak szentelve.

SZÉKESFEHÉRVÁR. A *Fejérmegyei és Székesfehérvári Múzeum* sze
ből hadba vonult *Tóth Imre* múzeumi szolga, ki augusztus óta az északi har
munkásosztagban teljesít szolgálatot. Teendőit a múzeumban felesége látja el
fejében kapja a rendes illetményeket.

A múzeum ügyvitele a háborús hónapokban eddig fennakadást nem s
Mult évi munkatervéről azonban az államsegély elmaradása miatt és a bi
közlekedés folytán az őszre halasztott gyüjtőutak- és ásatásokról le kellett
E miatt a második félévi gyarapodás tetemesen megcsappant. A múzeum l
sága a mult év ugyanezen szakához képest szintén csökkenést mutat.

A fenntartó Egyesület törzsvagyonából 5000 korona névértékű hadikölcs

Ydb. Kopeczky Alajos

trobián

† 1957 márc 18

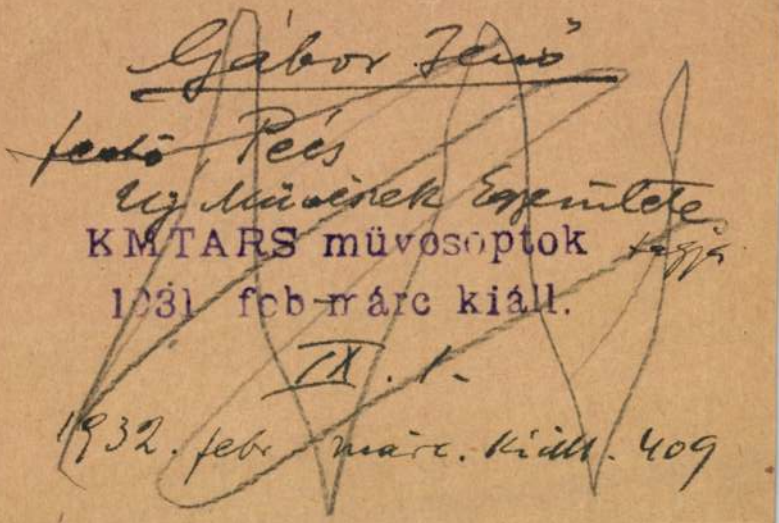

Gábor Jenő

~~festő~~ Pécs

Uj Művészek Egyesülete

KMTARS müvosoptok tagja

1931 feb-márc kiáll.

IX. 1.

1932. febr-márc. kiáll. 409

Kopecky Egon

Bútorszövet, fotó

I. Ipari Textilművészeti Biennálé
Szombathely, 1973. nov–dec.

Kopeczky Egon

Résztvesz a Biennálén
A katalógust lásd Mészáros
Sándornál

I. Ipari-Textil Művészeti Biennálé
Szombathely Savaria Múz.
1973. Nov-Dec.

Kopeczky Ferenc festö.

Népszava.1924.XI.7. 10.1.

Kopeczky Lajos, építész

megemlítve.

(barabás): TV-notesz 2.

Esti Hirlap, Bp. 1977. dec. 15

M.D.K.

Kopécki Márton, szürszabóm.

A pápai szürszabócéh cserépkorsója. Feliratból: Kopécky Mártonuram kis bejárómester....1779. M.Népr.M. Lsz:77.4o7. 194.o. Függelék:35. 194.o. Készitette: Kulcsár Ferencz paoi fazikas mester

Nagybákay Péter: Veszprém és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprémi Megyei Múzeumok Közleményei.a.1960. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága Veszprém

NYOMTATVÁNY

Kopeczky Raoul

festő és építész

Mül. 1880. Apest.

cód

Ki-Kicsoda?

440. l.

úrnak

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

130	Gellérthegyi részlet	1000.—
131	Tatatóvárosi részlet	1500.—
132	Tatatóvárosi tó	2000.—
133	Erdőrészlet	2400.—
134	Jánoshegyi részlet	2400.—
135	Kora reggel	600.—
136	Nagy Sáros felé	500.—
137	Kis Sáros felé	500.—
138	A „Furcsa" téren	600.—
139	Felhős ég	400.—
140	Alföld	500.—
141	Gellérthegyen	300.—
142	Eső után	1000.—

143	Borus hangulat	500.—
144	Körvasut	2500.—
145	Városligeti tó	1200.—
145	Virágzó baraczkfák	600.—

111	Szegénylegények. Életkép, olajf.	800.—
112	Bocza. Állatkép, olajf.	400.—
113	Mélyút. Tájkép, olajf.	500.—
114	Erdőszéle. Tájkép, olajf.	300.—
115	Czigánypurdé. Fej, olajf.	500.—
116	Gyümölcsösben. Tájkép, olajf.	600.—
117	Falusi köz. Tájkép olajf.	400.—
118	Arczkép, olajf.	Mgtul.
119	Nyár, olajf.	300.—
120	Falusi udvar, olajf.	800.—
121	Sikátor, olajf.	600.—
122	Erdőrészlet, olajf.	400.—
123	Arckép, olajf.	Mgtul.
124	Virágok, olajf.	Mgtul.

Kopeczky Raoul.

125	Kőrisfa	1000.—
126	Füzfa	1000.—
127	Hajnal	2000.—
128	Debreceni gyakorló tér	1000.—
129	Golgotha vázlat	600.—

Kopeczky Raul

Alkotásával szerepel a Munkácsy-céh kiáll.-án.

Ujság, 935. III. 30.

Kapecsky Raoul

Szerepelt a művészcsoportok műtárgyaiból rendezett kiállításán.

EK 1931. V. 24.

Kopecsny Raoul

Szerepelt a művészcsoport műcsarnoki kiállításán.

EK 1931. II. 24.

Kopeczky Raoul

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban - képével szerepel /hangulatos tájai/

Pesti Hirlap 1931.VI.21.

Kopeczky Raul

Öreg tölgy

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Kopeczky Raoul

Tavaszi kiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Ujság 1931.VI.el.

Kopeczky Raoul

Eső előtt

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállítás

Kopeczky Raoul [redacted]

Esti hangulat

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

MDK

Kopeczky Raoul

Esti hangulat, of.

Női akt, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz. 23 l.

MDK

Kopeczky Raoul
Női akt, olaj

Árverési Közlöny, 1939, 3.rk.
26 1.

MDK

Kopeczky Raoul

Borus ég

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

29 l.

MDK

Kopeczky Raul

Eső után

KMTárs 1938. őszi kiáll.

28 l.

Kopeczky Raoul

festő

Élet.

Lásd

Karczagmagyállam

648. 649. 4.

Muz. Kvt. Értesítő VI. 305

Kopeczky Raoul

Lillafüredi út.
c. kepe repr.

Karczagmagyállam

lapszám nincs

Kőpeczky Raoul

b.m.: Ankét a magyar müvészek között a Mücsarnokról
Esti Kurir, 1930, dec. 25.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
638 /1917 szám
Érk.: 917 év aug. hó 18. n.

MDK

Kopeczky Raoul

Zebegényi gyöngyhalászok, of.

Női akt, of.

Esti hangulat, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74. sz. 26 l.

MDK

Kopeczky Raoul

Női akt, of.

Esti hangulat, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

23 l.

Kopeczky

lad K

Kupeczky

Kopeczky Raoul

kiáll.

Nemzeti Salon

1929. dec.

Föv. kipt.

Kopeczky Raoul

festő

koll. kiáll-
életr. nincs.

lásd

Nemzeti Szalon

1929. dec.

67. csop. kiáll-

kat. könyvtáramban

1928 bev

AZ

LVIII-IK CSOPORTKIÁLLITÁS

KATALOGUSA

BÜHLER HANS ADOLF
BARDOCZ LAJOS
NINO BUSETTO
FARAGÓ GÉZA
KAMMERER MÁRIA

KOPECZKY RAOUL:
Gellérthegyen

Koppány Raoul

Szerepelt az I. nemzeti társaston.

EK 1933. IV. 20.

Kopeczky Raoul

1929. december 29. vasárnap Mo

— (Csoportkiállítás a Nemzeti Szalónban.) Kilenc festő és egy szobrász új munkáit mutatja be holnap megnyiló kiállításán a *Nemzeti Szalón*. A festők szinte kivétel nélkül az impresszionista naturalizmus hívei és legtöbben ilyen stílusban festett tájképekkel vonultak fel. Közülök a legerősebb festői kvalitásokat *Kopeczky* Raoul hangulatos tájképei árulják el. *Csáky-Vuchetich* László grafikái között van néhány biztató lap. *Edvy-Illés* Aladárné egy sorozat karakteres arcképet állított ki. *N. Fodor* Olga akttanulmányokat, amelyek néhol ismerős hatásokat mutatnak. Tájképeket állít ki *Chiovini* Ferenc, *Hagyik* István, *K. Prenoszil* Sándor és jórészt *Szilády* Margit is.

Mo. 929. XII. 29.

Kopeczky Raul

Nemzeti Szalon LXVII. csoportkiállításán szerepelt.

NU. 929. XII. 31.

Kopaczky Raul

Nemzeti Szalon új csoportkiállításán szerepelt.

BH. 929. XII. 31.

Kopeczky Raul

Nemzeti Szalon LXVII. csoportkiállításán szerepelt.

PH. 929. XII. 31.

EK 929. XII. 29

Kopeczky Raoul

EK Vasárnap, 1929 december 29

MŰVÉSZET

Csoportkiállítás a Nemzeti Szalonban

Az objektív formalátás az egyetlen kapocs a Nemzeti Szalon tiz kiállító művésze között, de még ebben is van hézag, mert *Papp* Géza éppen e ponton vitatja az előadás minőségét. A csoport tagjai egyébként, ha nem is művészi szenzációval, de mindenesetre tisztes, figyelemreméltó tudással, főleg abszolut biztos technikai felkészültséggel és el nem vitatható izléssel megalkotott műveiket állitották ki. A tájképfestésben *Kopeczky* Raoul huszonöt festményét külön kell felértékelni. Keveset tudunk erről a festőművészről, s nem is fontos, hogy láttuk-e, emlékszünk-e rá, a most kiállitott gyüjteménye határozottan, félre nem ismerhetően jelzi a hivatottat. Egyikmásik erdőtájképének szemlélete *Paál* Lászlót juttatja eszünkbe, nem mintha *Kopeczky* őt utánozná, hanem éppen a művészi élménykeltés miatt.

Kopeczky Raul

Nemzeti Szalon kiállításán fájké-
pei szerepelnek.

Az Est 929. XII.29.

Kopeczky Raoul

Nemzeti Szalon csoportkiállításán szerepelt.

Kopeczky Raoul, aki egyébként épitőművész, ezuttal tájképsorozattal mutatkozik be. Zöld, lombos erdei tájak, felhős egek érdeklik leginkább, köztük egy finom tonusu hegyi tájat („Kőbánya") és egy drámai erejü „Golgotha"-t látunk. Ez utóbbi Feszty emléket idézi fel.

PH. 929. XII. 29.

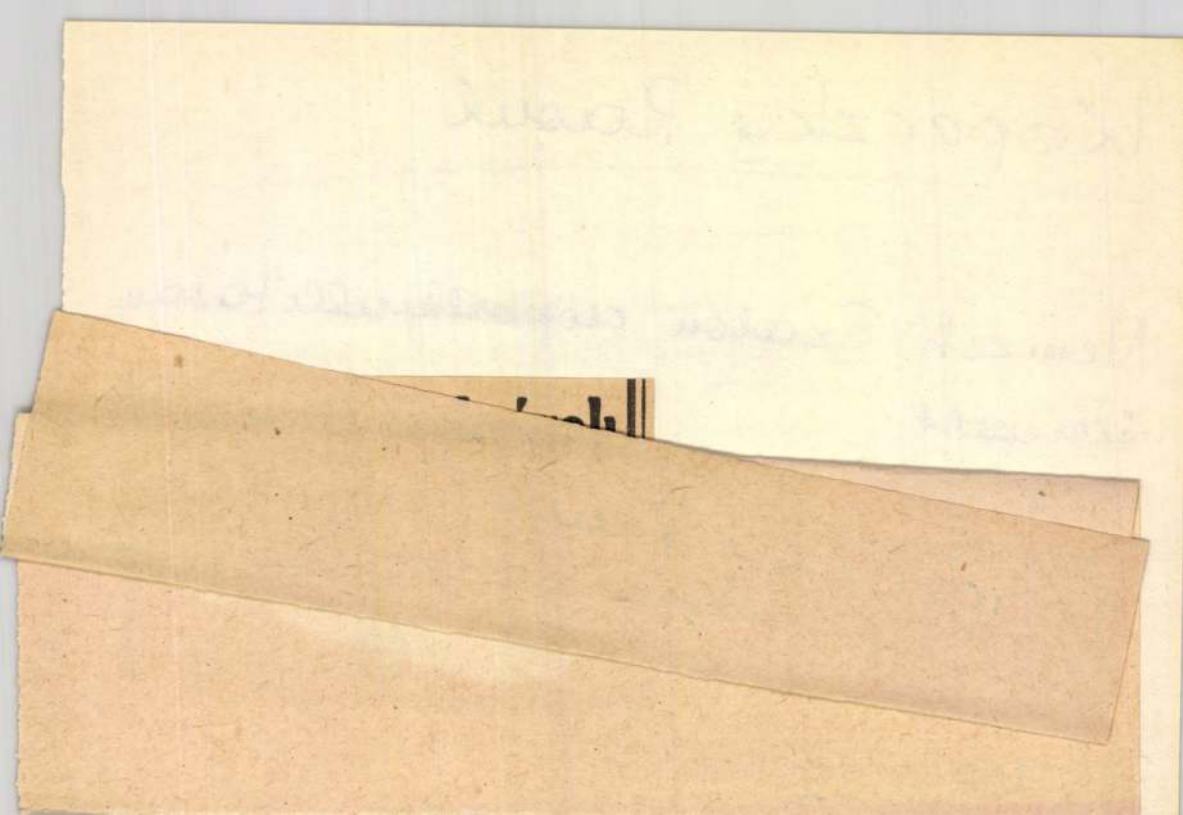

Kopeczky Raul

kertépítés

l Betnár

131. l

IRODALOM

JEGYZET

Kopeczky Raul

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

EK 1930. III. 15.

Kopeczky Raoul

Nemzeti Szalon csoportkiállításán szerepelt.

Kopeczky Raoulban az épitesznél (ő az elkövetője a Statisztikai Intézet uj épületének) jóval különb müvésznek látszik a festő. Határozott festői érzékkel látja meg és ábrázolja a nagyhorizontu lapos tájakat és érzi meg a levegő és az ég szinességet.

Ujság 929. XII. 22.

Kopeczky Raul

Nemzeti Szalon csoportkiállításán szerepelt.

fetszetős, nagy tajképeivel hat *Kopeczky* Raul is, különösen egy nagy erdő részlete és két felhős ég tanulmánya érdekesek és tónusban jó kvalitásuak.

8.óu 829. XII.22.

Kopeczky Raoul

A Szalon uj tárlata

A Nemzeti Szalon vasárnap megnyiló kiállitásán tiz, jobbára fiatal művész mutatkozik be. A kiállitás képe egységes, a naturalista-impresszionista piktura nyugodt, a művészi alkotás szépségeit és értelmét kivül kereső szemlélődése üti rá a bélyeget.

Kopeczky Raoul tájainak tulszinezettségét legtöbbször csak a sárgás köd, párás levegőréteg óvja meg a tarkaságtól. A meleg tónusokkal azonban olyan bőkezüséggel bánik, hogy néhány képe banális lirába fullad. Golgotha-vázlata komor egével, drámai előadásával, a figurális rész távlatba helyezésével erős kompoziciót igér, — talán a fejlődés igazi utját is ilyen irányban kellene keresni. Van néhány érdekes, goblenszerüen szinezett tájképe is, ezek kiütnek a gyüjteményből, de, sajnos, nem tudjuk, egy meghaladott korszak vagy ujabb fejlődés szülöttei.

NU·929.XII·29.

Kopeczky Raul

Szerepelt a Múcsamok tavasi tarlatán.

NU 1930. III. 15.

KOPECZKY RAOUL :
Alföld

Kopeczky Raoul
festő

Nemzeti Szalon 1929. dec.
67. csop. kiáll.

Kopeczky Raoul

Zebegényi gyöngyhalászok, olaj
Női akt, olaj
Esti hangulat, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2.rendk.sz.
1.

41

Kopecky Raoul

A KUT KIÁLLÍTÁSA. A Kut tavalyi kiállításán azt hittük, hogy valami lehangolóbbat szándékosan se lehetne összehozni. Tévedtünk. Az idei Kut kiállítás túl tesz a tavalyin. Amint természetes is, hogy a lejtőre került test mind mélyebbre zuhan. Abból a zsákuccából, melybe a folytonosan váltakozó divatok kritikátlan majmolása vitte őket, nincs kiút. Utólérte őket az epigonok közös sorsa: egyéniségük nincs, ideáljaikat elvesztették. Csupán elszánt makacsságuk tartja még bennük a lelket. Ez a makacsság viszont még elég életerős, ezt bizonyítja, hogy még ma is mernek kiállítani olyan képnek keresztelt szörnyűségeket, melyekbe fadarabokat, léceket, selyem- és vászonrongyokat, papírszalagokat tűzdelnek, szegelnek és ragasztanak. Szószerint méltóztassék venni: vannak kiállított „műtárgyak", melyek ilyen képpótló anyagokkal egészítik ki az olajfestéket. De ez többé már nem hit, csupán vakmerőség. Még annak is olcsó, mert nincs mit veszteniök: a közönség érdeklődését már semmi módon nem tudják felterjeng ezen a „forradalmi" kiállításon, hol a fiatalságot kelteni, az ilyen kiérdemesült fogásokkal sem kockáztatják. Sokkal szomorúbb azonban az önmagát ásítozva ismétlő kiábrándultságot nézni azoknál, akik ezt a „forradalmat" annak idején elindították. Valamennyien jobb sorsra érdemes, egykor tehetséges festők, akik ideáljaikban megcsalódva, savanyú kiábrándultsággal mozgatják a vásznon ecsetjüket, mert dolgozni csak kell. Unalom és penészszag

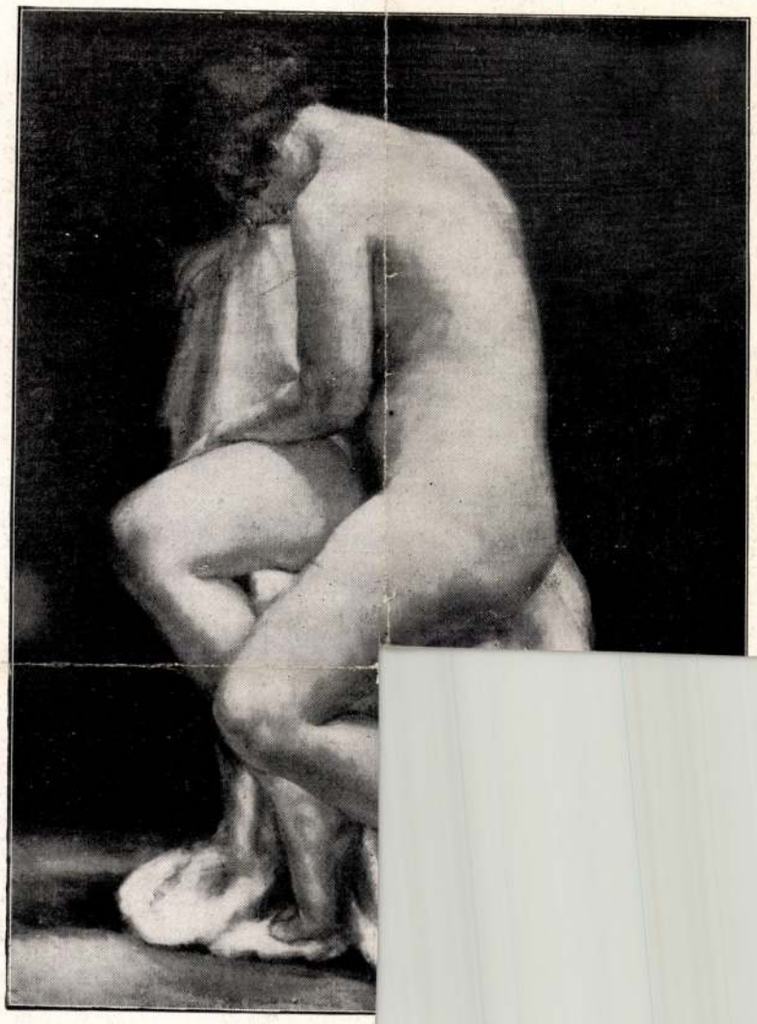

N. FODOR OL
A Nemzeti Szalon

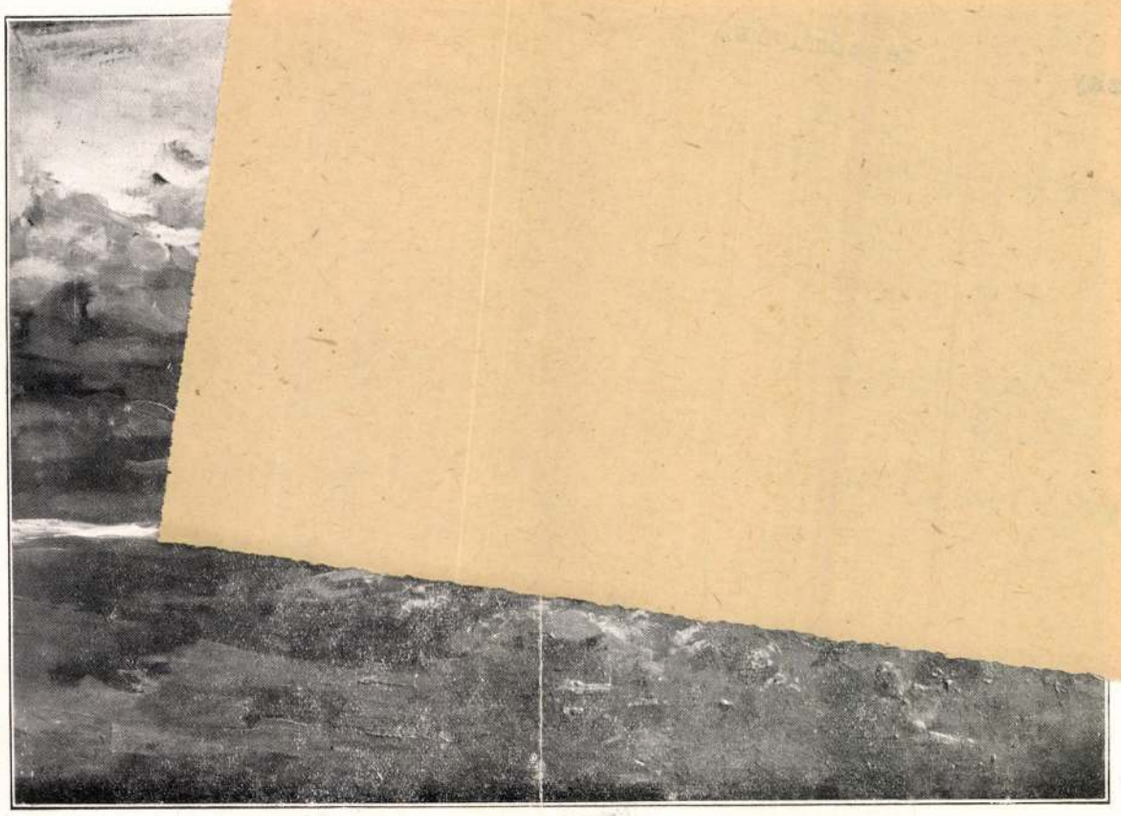

KOPECZKY RAUL: GOLGOTHA

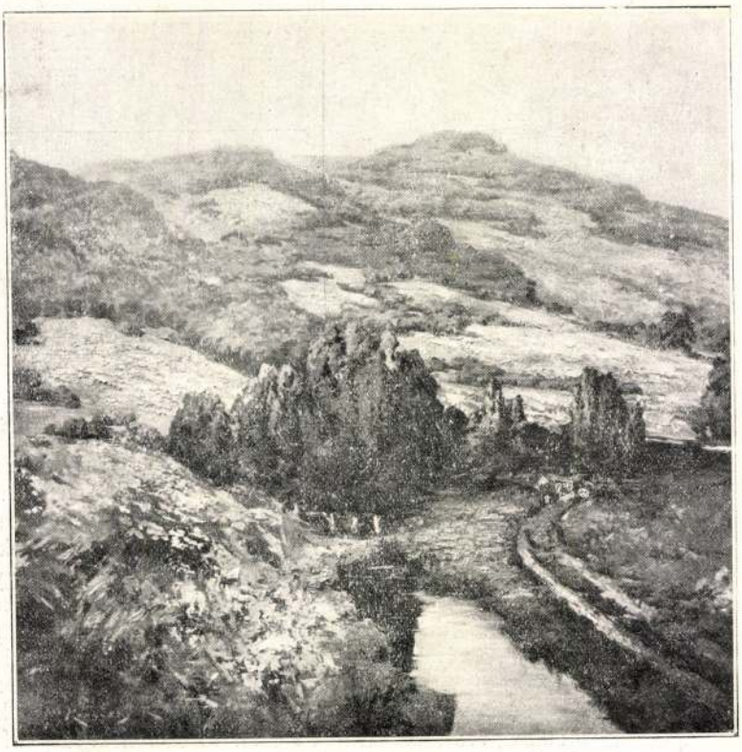

KOPECZKY RAUL: TÁJKÉP

SOPORTKIÁLLITÁSÁRÓL

Képzőművészet
1930. IV évf. 27
41. l.

Kopeczky Raul

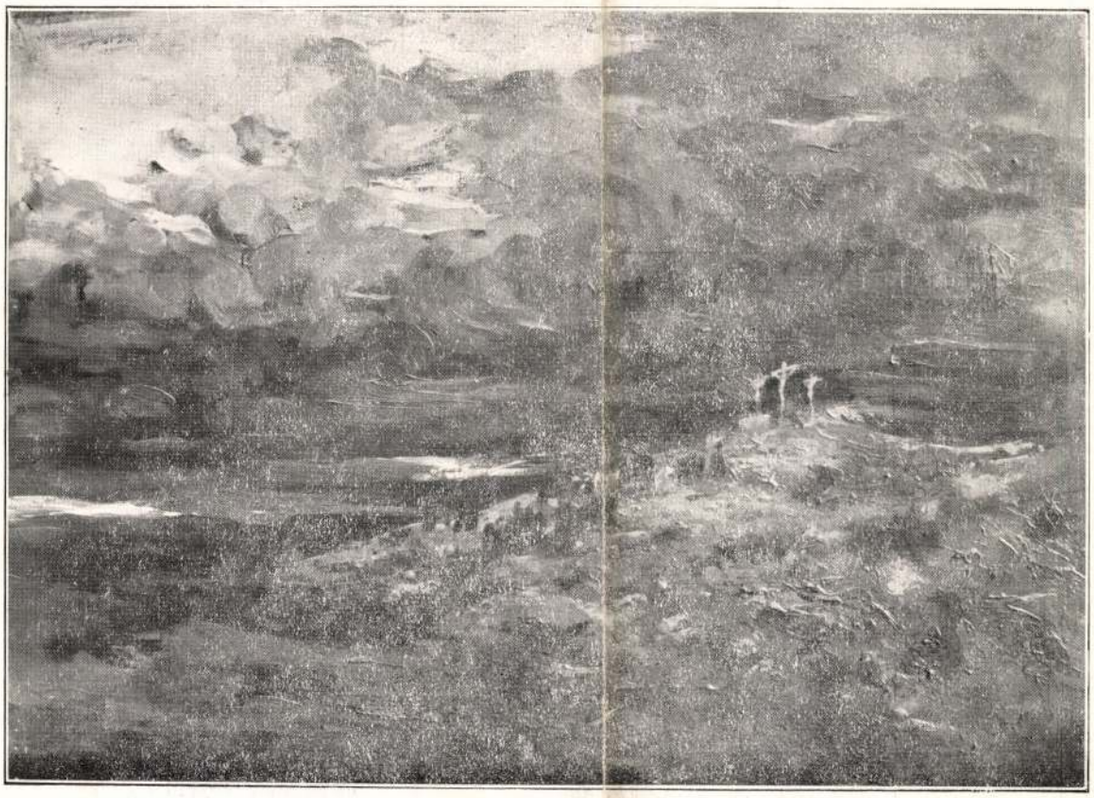

KOPECZKY RAUL: GOLGOTHA

N. FODOR OLGA: AKT

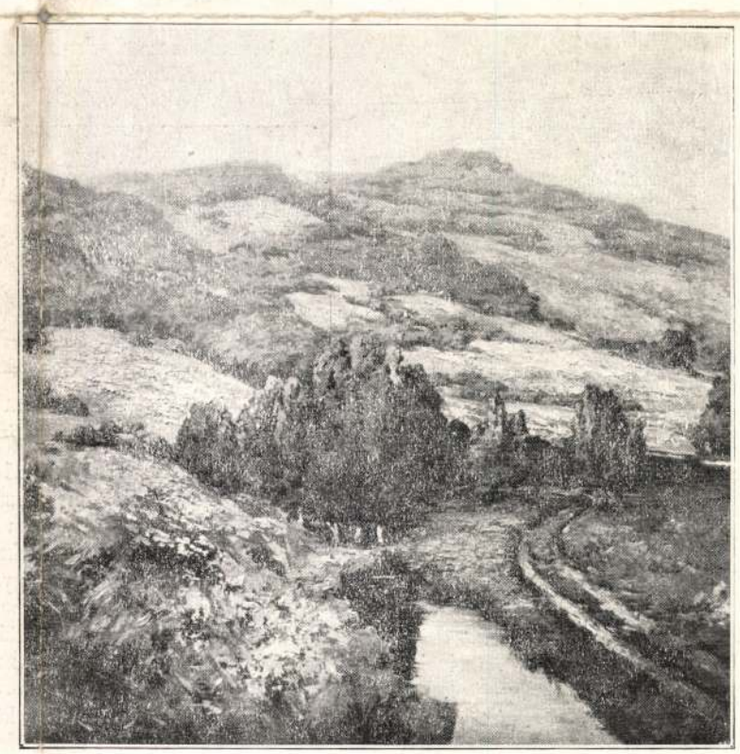

KOPECZKY RAUL: TÁJKÉP

A NEMZETI SZALON CSOPORTKIÁLLITÁSÁRÓL

A KUT KIÁLLÍTÁSA. A Kut tavalyi kiállításán azt hittük, hogy valami lehangolóbbat szándékosan se lehetne összehozni. Tévedtünk. Az idei Kut kiállítás túl tesz a tavalyin. Amint természetes is, hogy a lejtőre került test mind mélyebbre zuhan. Abból a zsákuccából, melybe a folytonosan váltakozó divatok kritikátlan majmolása vitte őket, nincs kiút. Utólérte őket az epigonok közös sorsa: egyéniségük nincs, ideáljaikat elvesztették. Csupán elszánt makacsságuk tartja még bennük a lelket. Ez a makacsság viszont még elég életerős, ezt bizonyítja, hogy még ma is mernek kiállítani olyan képnek keresztelt szörnyűségeket, melyekbe fadarabokat, léceket, selyem- és vászonrongyokat, papírszalagokat tűzdelnek, szegelnek és ragasztanak. Szószerint méltóztassék venni: vannak kiállított „műtárgyak", melyek ilyen képpótló anyagokkal egészítik ki az olajfestéket. De ez többé már nem hit, csupán vakmerőség. Még annak is olcsó, mert nincs mit veszteniök: a közönség érdeklődését már semmi módon nem tudják felterjeng ezen a „forradalmi" kiállításon, hol a fiatalságot kelteni, az ilyen kiérdemesült fogásokkal sem kockáztatják. Sokkal szomorúbb azonban az önmagát ásítozva ismétlő kiábrándultságot nézni azoknál, akik ezt a „forradalmat" annak idején elindították. Valamennyien jobb sorsra érdemes, egykor tehetséges festők, akik ideáljaikban megcsalódva, savanyú kiábrándultsággal mozgatják a vásznon ecsetjüket, mert dolgozni csak kell. Unalom és penészszag csak az éretlenség képviseli. A vezetők vagy visszakanyarodtak már a természet örök ösvényére, vagy most menekülnek oda azok, akiknek még van, mit menteni. Aki a Kutban kutista maradt, egy szürke, unatkozó társaság, amelyik már egymást is únja és annyira vágyik a felfrissülés után, hogy elveik százszázalékos megtagadásával néhány vérbeli naturalista művészt is maguk közé invitáltak, — csakhogy már kutistát ne lássanak. Más magyarázat nincs. A Kut kiállítása többé nem egy forradalmi szekta hitetevése, hanem egy szomorú, unatkozó társaság kávéházi szószátyárkodása.

(gy.)

N. FODOR OLGA: ÜLŐ AKT
A Nemzeti Szalon csoportkiállításáról

Képzőművészet
1930. 27. sz.

Kopeczky Raoul

1929 dec. koll. kiáll.
a Nemzeti kalonban. Olaj-
tájképekből. Életrajz nincs.

Kopeczky Raoul

ügyvezető igazgatója volt az 1930-ban alakult Zichy Mihály Művészegyesületnek.

Kopeczky Raol (Raul)

Műcsarnok festő Bpest

1924. tav. kiáll. 507

1927/28. téli kiáll. 375.

Rákóczi út 40.

1928/29. téli kiáll. 553

1929. tav. kiáll. 190

Iparostanonczi skolai tanitók orsz. egyesülete (Arad) VI. 225.

Kopeczky Raoul

Fasor c. kepe repr.

Képzőművészet

1930. 32. sz

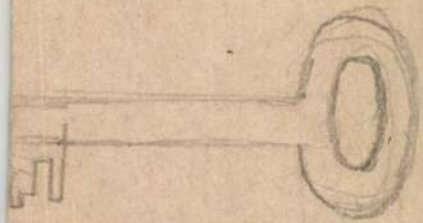

Kopeczky Raoul

épitész

festő, vül. 1880.

Hefelslex. 181. l.

182. l.

183. l.

Élet. arck.

u. o. 764, 765. l.

festő és grafikus /1833-1904./,1858-

kola tanára.Nagy szerepet jatszot mü-
tvenes éveitől kezdve.XXXXXXXXXXXX
XXXX Erdeklődése a népéletre,majd a
nnak portréi és történeti képei is.

faludy Sándor.Arcképcsoport.1860.

and kiadása.1861.- 51.5x42.5,70x55 cm.

5x62 cm.

1671-ben.Nádasdy Ferenc,Zrinyi Péter,
ffer Ferdinand kiadása.1861.-

lyok,2.Vegyesnázi királyok.Pfeiffer
,81.5x60 cm.

x63 cm.Avant les lettres nyomat.

alakok,XXXXXXXX a 60-as évekből.

es lettres nyomat 1861-ből.15x22.5 mm.

ár,é.n.

lvinci kastélyban.A "Képes Világ" első

Kopeczky Raul

Eső után, olaff.

Nemzeti Szalon

Munkácsy Céh VIII. repr.
kiáll. kat. 1935. márc
30. – ápr. 14.

volta di un
soggiorno di cca
~~15 3 settimane~~ giorni.

Nello stesso
viaggio potremo
definitivamente
regolare i conti
ancora non li qui
dati.

~~Spero~~ Credo che
il suo soggiorno
potrebbe essere

Kopeczky Raoul

festő,
álma a Gellérthegy
lábánál húzódó
sétány. rendezéséről

Színházi Élet

1935. 27. sz (Kép-
pel.)

Sonnegg Ma[illegible]

Kontuly	Béla nemessá-
[illegible]	
kepz. [illegible]	
Kopeczky Raoul	levélben felszo
Rákoczy ut 40.	atto [illegible]
Borbecki Kovács	
	Zoltán
	[illegible]
Ispánka József 1906. márc. 16	
	Protopunk mégv

Kopeczky Raoul

ismételt felszólítás-
va sem
valszolt.
1934 ben -

Kopeczky Raul

Szerepelt a Műcsarnok Tavasi tárlatán.

PH. 1930. III. 19.

Kopeczky Raul

MDK

Eső után

Miesarnok 1938 Őszi tárlat

Kopeczky Raoul

E. K. 932. XII. 21.

Kér

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . .Hely: . . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatás

Kopeczky Raul

MDK

Menekültek

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Kopeczky Raul

MDK

Magyar ugar

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Kopeczky Raul

MDK

Orosz gyerek

Mücsarnok 1937 Téli kiállitás

MDK

		Kikiáltási ár pengőben
489.	KNOPP JÓZSEF (1825—1899), Női képmás. Olajf. 16×12. J. l. j.	80
490.	KOBER LEÓ Páholyban. Vízf. 58×48. J. l. b.	16
491.	KÓBOR HENRIK, Téli táj. Olajf. 50×40. J. l. j.	30
492.	KOHL LOUIS után KOHL CLEMENT (1754—1807), Ábrahám megáldja Jákobot. Rézmetszet. 24×30.	6
493.	KOMÁROMI-KATZ ENDRE, Vöröshajú nő. Olajf. 53×43. J. l. j.	50
494.	—, Szőke nő. Olajf. 46×36. J. l. b.	55
495.	—, Kompozició. Olajf 38×58. J. l. j.	42
496.	—, Kertben. Olajf. 70×100. J. l. j.	137
497.	—, Pihenő. Olajf. 70×55. J. l. j.	160
498.	KOPECZKY RAOUL, Fürdés előtt. Olajf. 200×106. J. l. j.	500
499.	—, Parkrészlet. Olajf. 52×65. J. l. j.	80
500.	—, Búzakévék. Olajf. 59×57. J. l. j.	50
501.	—, Alkony. Olajf. 66×90. J. l. j.	95
502.	—, Esti hangulat. Olajf. 75×100. J. l. j.	250
503.	—, Tájkép. Olajf. 80×100. J. l. b.	120
504.	—, Fürdő nők. Olajf. 100×175. J. l. j.	350
505.	—, Zebegényi gyöngyhalászok. Olajf. 75×115. J. l. j.	250
506.	—, Reggeli hangulat. Olajf. 58×48. J. l. j.	150
507.	—, Felhős ég. Olajf. 48×48. J. l. b.	150
508.	KORDA VINCE, Tájkép. Rézkarc. 26×34. J. l. j.	8
509.	KOSZKOL JENŐ, Erdőrészlet. Vízf. 33×48. J. l. b.	69
510.	—, Keleti utcarészlet. Vízf. 50×35. J. l. b.	35
511.	—, Velencei részlet. Vízf. 50×40. J. l. b.	80
512.	—, Interieur. Vízf. 50×40. J. l. b.	95
513.	KOSZTA JÓZSEF, Falusi táj. Olajf. 55×68. J. l. j.	100
514.	—, Virágcsendélet. Olajf. 33×24. J. l. b.	95
515.	—, Virágcsendélet. Olajf. 48×38. J. l. j.	140
516.	—, Tájkép. Szinezett kőrajz. 35×50. J. l. j.	18
517.	KOSZTOLÁNYI-KANN GYULA, Kastélybejárat. Olajf. 50×65. J. l. j.	25
518.	KOVÁCS MIHÁLY (1819—1892), A termékenység. Olajf. Másolat Tizián után. 78×95.	250
519.	KÖVESDY GÉZA, Strandon. Szines rajz. 34×44.	16
520.	MOLDVAI-KRAJNA JÁNOS, Erdei lak. Olajf. 160×200. J. l. j.	120
521.	KRECSMÁR J., Alpesi legelő. Olajf. 45×60. J. l. b.	12
522.	KRON JENŐ, Napfelkelte. Rézkarc. 43×32. J. l. j.	8
523.	KRUSNYÁK KÁROLY, Modellek. Olajf. 16×21. J. l. b.	15
524.	—, Szoptató anya. Olajf. 50×40. J. l. j.	32
525.	—, Konyha interieur. Olajf. 55×69. J. l. j.	55
526.	—, Kézimunkázó nő. Olajf. 40×50. J. l. j.	80
527.	KUBINYI SÁNDOR, Fürdés előtt. Szines aquatinta. 35×22. J. l. j.	6

Árverési Körlevél 1932 K. 1. sz.

		Kikiáltási ár pengőben
451.	JAKOBEY KÁROLY, Női képmás. Olajf. 23×19. J. l. j.	100
452.	—, Zrinyi Ilona. Olajf. 60×47.	80
453.	—, Bercsényi képmása. Olajf. 56×46.	80
454.	—, Rákóczi képmása. Olajf. 58×46.	80
455.	—, Széchényi István képmása. Olajf. 58×46.	80
456.	—, Rákóczi Ferencné. Olajf. 58×46.	80
457.	JENEY ZOLTÁN, Karrikatura. Tuss. 20×33. J. l. j.	8
458.	JOACHIM FERENC, Éjjel a kikötőben. Olajf. 160×200. J. l. j.	125
459.	—, Májusi virágzás. Olajf. 53×65. J. l. j.	15
460.	JOÓ FERDINÁND, Erdőrészlet. Olajf. 40×50. J. l. j. *(Illusztrálva a IX. táblán)*	30
461.	JUHÁSZNÉ RÁTH OLGA, Piros rózsák. Vizfestmény 40×50. J. l. j.	38
462.	KACZIÁNY ÖDÖN, Vén kaszás. Olajf. 55×44. J. l. j.	35
463.	KAMPIS JÁNOS, Ónémet város. Olajf. 70×100. J. l. j.	90
464.	—, Női akt. Pasztell. 54×36.	75
465.	KARLOVSZKY BERTALAN, Kiss József képmása. Olajf. 60×50. J. l. j.	300
466.	KASIMIR LUIGI, A bécsi Szt. István templom. Rézkarc. 80×62.	55
467.	KATONA NÁNDOR, Tarpataki részlet. Olajf. 230×160. J. l. j.	250
468.	KAZACSAY GERŐNÉ, Női képmás. Olajf. 24×20. J. l. b.	20
469.	—, Szánkázás. Olajf. 50×35. J. l. j.	20
470.	KÁDÁR BÉLA, Huszárok. Vízf. 60×67.	17
471.	—, Falurészlet. Olajf. 47×80.	15
472.	KÁROLYI ANDOR, Nápolyi utca. Olajf. 70×50. J. l. j.	30
473.	KÁRPÁTHY JENŐ, Duna mentén. Olajf. 62×93. J. l. j.	60
474.	—, Tájkép. Olajf. 60×50. J. l. b.	40
475.	KÁRPÁTHY REZSŐ, Fürdőző gyerekek. Olajf. 70×100. J. l. j.	40
476.	KEIN JOSEPH, Tájkép. Olajf. 22×26. J. l. j.	25
477.	KELETY GUSZTÁV (1834—1902), Erdőrészlet. Olajf. 38×63.	65
478.	KEMENSZKY ÁRPÁD, Fekvő női akt. Olajf. 14×34. J. f. j.	25
479.	KEMÉNY, Leányka mellképe. Olajf. 74×59. J. l. b.	30
480.	KERESZTESY IMRE, Fekvő akt. Olajf. 15×21. J. f. b.	30
481.	KÉZDI KOVÁCS LÁSZLÓ, Tavasz. Olajf. 40×53. J. l. b.	50
482.	—, Őszi táj. Olajf. 60×80. J. l. b.	90
483.	—, Erdőrészlet. Olajf. 66×52. J. l. b.	70
484.	KISFALUDY MARISKA, Interieur. Olajf. 69×49. J. l. j.	30
485.	KISS REZSŐ, Ülő nő. Olajf. 95×100. J. l. j.	80
486.	—, Téli táj. Olajf. 55×67. J. l. j.	25
487.	KLEINER SALOMON (1703—1759), Kosok. Rézkarc. 53×45.	10
488.	KNAPP, Hegyvidék. Tussrajz. 30×45. J. l. j.	10

Kopecky Raoul

Kikiáltási ár pengőben

467. KÓBOR HENRIK, Interieur. Olajfestm. 60×55. (Jelzett.) . . . . . .
468. —, Tiszaparti este. Olajf. 80×100. (Jelzett.) . . . . . .
469. —, Esti hangulat. Olajf. 80×85. (Jelzett.) . . . . . .
470. KOMÁROMI-KATZ ENDRE, Kertben Olajf. 70×100. (Jelzett.) . . . . . .
471. —, Kompozíció. Olajf. 38×58. (Jelzett.)
472. KOMÁROMI-KATZ ENDRÉNÉ, Kisleány interieurban. Vízfestmény. 70×48. (Jelzett.) . . . . . .
473. KOMLÓSSY EDE (XIX. sz.) Favágó. Olajfestmény. 42 × 30. (Jelzett.) . . . 90.—
474. KONVOLUTUM. Negyvenhét különféle rajz . . . . . 24—
475. KOPECZKY RAOUL, Gellérthegyi részlet Olajfestmény. 50× 70. (Jelzett.) . . . .
476. —, Esti hangulat. Olajfestmény. 75 × 100. (Jelzett.) . . . . . .
477. —, Fekvő akt. Olajf. Másolat Lotz Károly után. 60 × 145. . . . . .
478. —, Zebegényi gyöngyhalászok. Olajfestm. 75 × 120. (Jelzett.) . . . . . .
479. —, Gyermekek. Olajf. 34 × 24. (Jelzett.)
480. —, Női akt. Olajf. 117 × 86. (Jelzett.) .
481. —, Erdőrészlet. Olajf. 60 × 80. (Jelzett.)
482. —, Városligeti részlet. Olajf. 50 × 70. (Jelzett.) . . . . . .
483. KORDA VINCE, Önarckép. Olajf. 80 × 70.
484. —, Monte Oliveto. Firenze. Olajfestmény. 52 × 65. (Jelzett.) . . . . . .
485. —,Olvasó nő. Olajf. 78×55. (Jelzett.) .
486. —, Massaccio, Tommaso Guido (1401—1428.) után, Alaktanulmányok. Olejfestmény. 75×65 . . . . . .

Árverési Csarnok aukció
Ras. 1934. sept. 4.

Kikiáltási ár pengőben

487. —, Massaccio, Tommaso Guido (1401—1428) után, Alaktanulmányok. Olajfestmény. 75 × 65. . . . . .
488. KORNAY JÓZSEF, Velencei udvar. Olajf. 34 × 25. (Jelzett.) . . . . . 15.—
489. KOSZKOL JENŐ, Udvarrészlet. Pasztell. 50 × 35. (Jelzett.) . . . . . .
490. —, Virágcsendélet. Vízf. (Jelzett). . . .
491. —, Interieur. Olajf. 80×60. (Jelzett.)
492. —, Interieur. Vízf. 50 × 40. (Jelzett). . .
493. —, Virágos udvar. Vízf. 50 × 40. (Jelzett.)
494. —, Parasztudvar. Vízf. 50 × 40. (Jelzett.)
495. —, Erdőrészlet. Vízf. 34 × 48. (Jelzett.) .
496. KOSZTA JÓZSEF, Leányka. Olajfestmény. 50 × 38. (Jelzett.) . . . . . .
497. —, Női akt. Olajf. 90 ×70. (Jelzett.) . .
498. KOVÁCS ÁGOSTON, Kozákfej. Vízfestm. 30 × 23. (Jelzett.) . . . . . .
499. KOVÁCS MIHÁLY (1818—1892.) Önarckép. Olajfestmény. 33 × 31. (Jelzett.) .
500. KRUSNYÁK KÁROLY, Tündértánc. Olajfestmény. 34 × 23. (Jelzett.) . . . .
501. KUBINYI ANTAL, Ősz. Olajfestmény. . .
502. KUKÁN GÉZA, Fekvő női akt. Olajfestmény. 85 × 160 .(Jelzett.) . . . . . .
503. LACCATARIS DEMETER (1798—1864.). Férfi képmás. 65 × 55. (Sérült.) . . . 95.—
504. LAKATOS ALFRÉD, Majmok a tükör előtt. Olajf. 80 × 102. (Jelzett.) . . . .
505. IFJ. LAMPI, JOHANN BAPTIST (1776—1837), Női képmás. Olajf. 68×52. . . . 250.—
506. LANCEDELLI, A., Rákóczi menekülése. Tussrajz. 33×44. . . . . 10.—
507. LARSEN OSZKÁR, Jézus a kútnál. Gouache. 35×44. (Jelzett.) Péchy Erzsi hagyatéka. . . . . 40.—

611. KOPECZKY RAOUL, Búzakévék. Olajf. 59×57. J. l. j. 60
612. —, Alkony. Olajf. 66×90. J. l. j. 110
613. —, Parkrészlet. Olajf. 52×65. J. l. j. 90
614. —, Koratavasz. Olajf. 100×80. J. l. b. 180
615. —, Lillafüredi út. Olajf. 100×90. J. l. b. . . . 225
616. —, Fürdés előtt. Olajf. 200×106. J. l. j. 800
617. KORDA VINCE, Nagybánya. Rézkarc. 26×34. J. l. j. 8
618. KOSZKOL JENŐ, Interieur. Vízf. 41×51. 100
619. —, Velencei híd. Vízf. 50×40. 85
620. —, Velencei részlet. Vízf. 50×40. J. l. b. 85
621. —, Velencei részlet. Vízf. 50×40. J. l. b. 85
622. —, Interieur. Vízf. 68×55. J. l. j. 180
623. KOSZTA JÓZSEF, Falusi táj. Olajf. 55×68. J. l. j. 250
624. —, Parasztmenyecske. Olajf. 55×45. J. j. k. . . . 180
625. KRIEHUBER JOSEF (1801—1876), Lichtenstein herceg. Kőrajz. 40×30. 4
626. —, Női képmás. Vízf. 22×18. J. l. b. 150
(Illusztrálva a X. táblán.)
627. KRÓN BÉLA, Hamburgi részlet. Rézkarc. 40×30. J. l. j. 7
628. KRÓN JENŐ, Kétségbeesés. Rézkarc. 26×31. J. l. j. 4
629. —, Napfelkelte. Rézkarc. 42×32. 8
630. —, Fekvő hölgy. Hidegtű. 52×40. J. l. j. 10
631. —, Nő kalappal. Rézkarc. 52×40. J. l. j. 10

574. KAMPIS JÁNOS, Női akt. Pasztell. 54×37. J. l. j. . 90
575. KARLOVSZKY BERTALAN, Kiss József képmása. Olajf. 60×50. J. l. k. 300
576. KASIMIR LUIGI, A bécsi Szt. István templom. Rézkarc. 80×62. 56
577. KATONA NÁNDOR, Amsterdam. Olajf. 40×60. J. l. j. 100
578. KAUFMANN ADOLF, Erdőrészlet. Olajf. 45×85. J. l. j. 400
579. KAULBACH WILHELM (1804—1874), Sperling német költő képmása. Olajf. 60×47. J. l. j. 400
(Illusztrálva a címlapon.)
580. KAZACSAY GERŐNÉ, Női félakt. Olajf. 80×62. J. l. b. 50
581. KELETY GUSZTÁV (1834—1902), Cserna völgye. Eredeti kőrajz. 55×72. 15
582. —, Erdőrészlet. Olajf. 38×64. 80
583. KERESZTESSY IMRE, Csendélet. Olajf. 20×14. J. f. j. 30
584. KERNSTOK KÁROLY, Tájkép. Olajf. 45×55. J. l. b. 60
585. —, Női akt. Olajf. 225×114. J. l. j. 65
586. KÉZDI KOVÁCS LÁSZLÓ, Séta az erdőben. Olajf. 60×80. J. l. b. 80
587. —, Hazafelé. Olajfestmény. 60×73. J. l. j. . . . 80
588. —, Tájkép. Olajf. 50×56. J. l. j. 60

KOPECZKY RAOUL: FASOR

A Zichy Mihály Társaság kiállításáról

kus nagyságát? Az építőművészetben! Gondoljunk a gótstilus hatalmas alkotásaira, amelyek, mintegy apoteózisai az Istennel és felebarátainkkal való összmunkában felolvadó egyes embernek. Manap is azt mondják, az építőművészet az anyja az összes egyéb művészeteknek. És valóban az építőművészet stilusa minden korban rányomta bélyegét az összes többi művészeti ágakra.

Manapság gyakran szólunk külső és belső arhitekturáról, meg arról, hogy ennek a kettőnek összhangban kell lennie, ám, ha lakásunkat berendezzük, legtöbbnyire nem törődünk a ház építészeti stilusával. Egy művelt ember a XV. században nem tudott volna ily stilustalanságra vetemedni. Igaz, hogy az időben az emberek több gondot fordítottak Isten házára, mint a magukéra. Ám Isten házában, a templomban, az utolsó darabig mindennek engedelmeskednie kellett annak a művészeti felfogásnak, amelyet a templom építője diktált. Bemutatunk pl. egy XV. századi fafaragványt, amely Szent Pétert ábrázolja egy magas támlányu karosszékben. Viszontlátjuk a gótikus stilus jólismert elemeit, úgy hogy a székhez jóformán hozzá képzelhetjük a templomot is.

A régi bútorművészet tehát szigorúan ragaszkodott az épület stilusához. Az építőművészet respektálását a bútoriparban később túlzásba is vitték. Amikor pl. a XIX. század második felének arhitektonikus bútorairól beszélünk, már nem is az előbb leszögezett elvre gondolunk, hanem arra, hogy a bútor tervezője a bútort mintegy megépítette. Különösen pohárszékeknél gyakori ez az eset, ahol valóságos palotafrontokat kapunk oly célból, hogy poharakat és tálakat tegyünk rájok.

A régiek helytelen majmolása hozta létre az ilyen eltévelyedéseket, mert a későbbi kor nem vette figyelembe, hogy a régi ember életének kerete más volt, mint a mienk. A régi ember többet járt és kevesebbet ült, mint mi s az álldogálástól sem irtózott annyira, mint a mai kényes lábuak. A szalonban, úri szobában, klubteremben való üldögélést sem ismerték. Ez az oka, hogy a régi ülőbútorok igen egyszerűek voltak. A leggyakoribb tipus a közönséges sima, támlány nélküli pad, — más néven lóca volt — amely rendes körülmények között ott állott a fal mentében. Amikor aztán étkezésre került a sor, oda állították az asztal mellé. Ha vége volt az étkezésnek, — amelynek, ha vendégek is voltak, igen sokára szakadt csak vége — ott maradt együtt a társaság, amint az faluhelyen manap is szokásos.

Diszes, kényelmes székbe csak nagyon előkelő emberek kerültek. A karosszékkel tehát elsősorban, mint trónussal ismerkedünk meg. A már megbeszélt illusztráció is trónszerűen hat. Képes krónikásaink is, ha királyt ábrázolnak, trónusra ültetik, még pedig ugyancsak architektonikusra. Amikor pl. azt olvassuk, hogy I. Béla király alatt összeomlott a trón és holtra sebezte őt, gondolhatjuk, hogy az ugyancsak massziv alkotmány lehetett.

A karosszék egyik ősét tehát a trónban találjuk meg. De volt egy másik ős is, mert származását apai és anyai ágon is megvilágíthatjuk. A régi emberek u. i. sokkal praktikusabbak voltak, mint azt manap hinnők. Említettem, hogy az összehajtható széket már az egyiptomiak is ismerték. Ez az egyszerű tipus mind díszesebb alakot öltött, amikor azt fejedelmek és előkelőségek szolgálatába állították, oly-

Képzőművészet
1930. 32. 7.

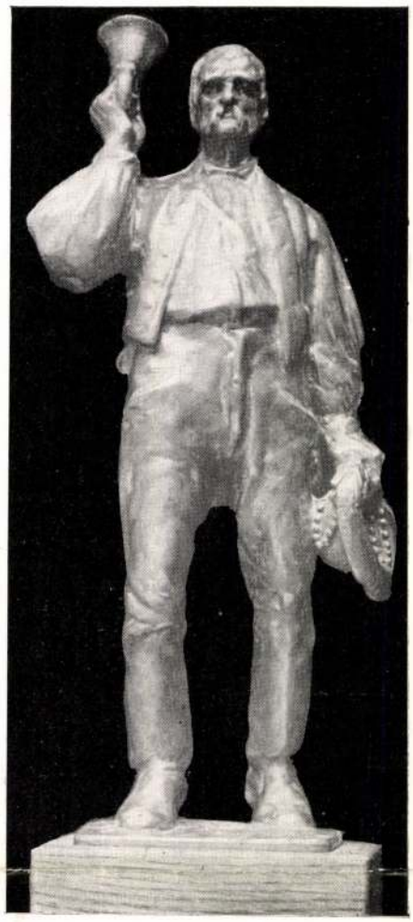

SIKLÓDY LŐRINC: SZÉKELY CSÖNGETYŰS

A Szt. Imre Emlékkiállításról

annyira, hogy az egyszerű összehajtható székből fejlődött ki a karosszék második tipusa, amely idővel — amikor eredete feledésbe merült — egyesült az első tipussal.

És most térjünk át egy kis etimonologizálásra. A fauteuil szó eredetileg nem karosszéket, hanem összehajtható széket jelentett. A régi franciák u. i. úgy hivták, hogy feudesteuil. Ez a szó pedig német eredetü és a falden, másképen falten igéből és a Stuhl szóból származik. Fauteuil tehát betűről-betűre annyi, mint Falte-Stuhl, az az összehajtható szék. Ezeket az összehajtható székeket idővel mind diszesebben készitették el, annyira, hogy ezek a koronázási szertartásokon is kezdték háttérbe szorítani az architektonikus trónusokat, valószinüleg azért, mert egy ilyen egyszerübb szék körül könnyebben tudtak a koronázó funkcionáriusok csoportosulni.

Ez a széktipus fejleszthető volt. E fejlődés következtében megesett vele az is, — ami másutt is gyakori esett, — hogy eredeti legfőbb tulajdonságáról, az összecsukhatóságról megfeledkeztek akkor, amikor erre már nem volt különös szükség. Bemutatunk pl. egy XIV. századi trónszéket, amelyet közönségesen Dagobert király székének hivnak. Ez a szék már nem összehajtható, ellenben megőrizte az összecsukható székek karakterisztikus X alakját. Jobban ragaszkodik az ősi formához XVI. századi olasz szék, amelyen átlátszóan megfigyelhető, hogyan kerülnek karok és támlány erre a bútordarabra. Itt már láthatjuk, hogy a régi, egyszerű fauteuil elkényelmesedik: kezd azzá lenni, amit manapság nevezzünk fauteuilnek, magyarul zsölyének, régebben setzelszékeknek.

Ez a most megbeszélt szék már olasz renaissance darab. Itália az időben ismerte a trónusszerű székeket is, legtöbbnyire szigorúan derékszögben tartott formákkal, ornamentumoknak csak az ülés és a támlány bőrlapján helyet hagyva. E székek azonban inkább csak származásukat tekintve trónusszerűek. Megjelenésükben inkább erősen leegyszerűsítetteknek — csaknem azt mondom: demokratikusaknak — tünnek fel. Ezt annak tudom be, hogy az olasz renaissance a származás és pénz arisztokráciáját is s ilyképen egy renaissance-udvarban sokkal inkább jutottak ülőhelyhez a kevésbé előkelők is, mint más kisebb kulturájú helyeken.

Nem igy volt ez Franciaországban, a fauteuil igazi hazájá-

HEINTZ HENRIK: SZT. IMRE

A Szt. Imre Emlékkiállításról

Kopeczky Raul MDK

Erdőrészlet, olf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Kopeczky Raoul MDK

Lillafüredi részlet, olf.

Esti hangulat, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

Kopeczky Raoul

Homokpart, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

MDK

Kopeczky Raul

A N. Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1931. 42. sz. 163.l.

MDK

Kopeczky Raul

Képzőművészet 1931. 41. sz. 143.l.

MDK

Kopeczky Raoul

Esti hangulat

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 67.l.

MDK

Kopeczky Raoul

Képzőművészet 1928. 6. sz. 12.l.

Kopeczky Raul

A putnoki háztartási iskolainternátus képe,vizf.

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

MDK

Kopeczky Raul

Gellérthegyi részlet, repr.

Golgotha, repr.

Képzőművészet 1930. 27. sz. 40, 41.l.

Kopeczky Raul

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Parasztokrácia c.nép-életképe.

Pesti Hirlap
1934.I.17.

Kopeczky Raoul

festőművész

Téli Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Esti Kurir
1934.I.14.

Kopecky Raul

Műcsarnok Tavaszi Tárlatán képeivel szerepelt.

NM. 930. III. 15.

MDK

Kopeczky Raul

Tájkép, repr.

Képzőművészet 1930. 27. sz. 41.l.

MDK

Kopeczky Raul

Képzőművészet 1929. 16. sz. 28.l.

MDK

Kopeczky Raoul

v.Szabados B.: A győri képzőm.kiáll. Képzőművészeti Közlöny 1939. jul. 7.l.

KOPECZKY RAUL

Orosz gyerek.

Téli kiállítás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

szövarch 20.- 176.o

Kopecki Raoul.

Kiállitotta müveit a Nemzeti Szalon 1929-ben

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Kopeczky Raoul, festöm. MDK

579. Zebegényi gyöngyhalászok. Olf.
Jelz.

580. Nöi akt. Jelz. Olf.

581. Esti hangulat. Jelz. Olf.

Arverési Kőlöny. 1936. 2. sz. 43.1.

MDK

Kopeczky Raoul

Fürdő nők. Olajf. 100x175. J.l.j.
Zebegényi gyöngyhalászok. Olajf.
Esti hangulat. Olajf. 75x100. J.l.j.

Árverési Csarnok aukció kat. 1933. okt. 3. sz. 25.l.

MDK

Kopeczky Raoul, festőm.

309.	Női akt.	Jelzett.	Olf.	
310.	Zebegényi gyöngyhalászok.	Jelz.	Olf.	28.1.
311.	Esti hangulat.	Jelz.	Olf.	28.1.

Arverési Közlöny. 1937. okt. rk. sz. 27,28.1.

MD K

Kopeczky Raoul, festör.

A Zichy Mihály Társaság kiállításáról.

Képzőművészet. 1930. 32.sz. 171. 1.

MDK

Kopeczky Raul

Művével résztvett a kiállításon.

KmTárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállító művészek névsora. 27.lap

MDK

1/.

Kopeczky Raoul, festöm.

475. Gellérthegyi részlet. Olf. Jelzett.
476. Esti hangulat. " "
477. Fekvö akt. Másolat Lotz K. után. Olf.
478. Zebegényi gyöngyhalászok. Olf. Jelz.

Arverési Csarnok aukció. Kat. 47.l.
1934. szept.

2/.

MDK

Képeczky Raoul, festőm.

479.	Gyermekek.	Olf.	Jelzett.
480.	Női akt.	"	"
481.	Erdőrészlet.	"	"
482.	Városligeti részlet.	"	"

Arverési Csarnok aukció, Kat. 47.l.
1934. szept.

MDK

2/. Kopeczky Raoul, festőm.

614.	Koratavasz.	Olf.	J.l.b.
615.	Lillafüredi ut.	Olf.	J.l.b.
616.	Fürdés előtt.	Olf.	J.l.j.

Árverési Csarnok aukció. Kat. 38.l.
1931. dec. 4.sz.

1/. MDK

Kopeczky Raoul, festőm.

611.	Buzakévék.	Olf.	J.1.j.
612.	Alkony.	Olf.	J.1.j.
613.	Parkrészlet.	Olf.	J.1.j.

Árverési Csarnok aukció. Kat. 38.l.
1931. dec. 4.sz.

1/. MDK

Kopeczky Raoul, festom.

498. Fürdés előtt. Olf. J.1.j.

499. Parkrészlet. Olf. J.1.j.

500. Buzakévék. Olf. J.1.j.

501. Alkony. Olf. J.1.j.

Árverési Közlöny 1932. 1. rk. sz. 28.1.

MDK

Kopeczky Raoul,festöm.

5e2.	Esti hangulat.	olf.	J.l.j.
5e3.	Tájkép.	olf.	J.l.b .
5e4.	Fürdö nök.	olf.	J.l.j.

Árverési Közlöny.1932. 1. rk.sz. 28.1.

MDK

Kopeczky Raoul,festöm.

5o5.	Zebegényi gyöngyhalászok.	Olt. J.l.j.
5o6.	Reggeli hangulat.	Olt. J.l.j.
5o7.	Felhös ég.	Olt. J.l.b.

Arverési Közlöny.1932. 1. fk.sz. 28.l.

Kopeczky Raul, festöm. MDK

művészetének javát adta, jó képpel van képviselve.

/gy./: A Műcsarnok téli tárlata.
Képzőművészet. 1929. 10.sz. 25-28.l.

MDK

Kopeczky Raoul

A Nemzeti Szalon tav. tárlata. Képzőművészet
1928. 12. sz. 187.l.

MDK

Kopeczky Raul

Egész gyűjteménnyel szerepelt a Zichy Mihaly Társaság kiállitásán a Nemzeti Szalonban.

Cikk: A Zichy Mihály Társ. kiáll.

Képzőművészet, 1930. 32.sz. 170.lap

Kopeczky Raul MDK

Alkonyat, olf.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállitás

Kopeczky Raoul MDK

Eső után, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállítás

Kopeczky Raul MDK

Reggel, olf.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Kopeczky Raul MDK

Fővárosi Parkrészlet, olf.

Mücsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Kopeczky Raoul, festőm. MDK

Olajfestmény/-ek/:

375. Alkonyat.

Képzőm.Társ. 1927-28 téli kiáll. Kat. 21.1.

MDK

Kopeczky Raoul

Képzőművészet 1928. 6. sz. 12.l.

MDK

Kopeczky Raul, festö

Esti hangulat. Olajf.
Zebegényi gyöngyhalászok. "

Nemz. Szalon. Öszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

MDK

Kopeczky Raul

Képzőművészet, 1930. 29.sz. 99-100 l.

MDK

Kopeczky Raul festő

KMTárs őszi kiáll. 1938.nov. Mücs. 36 l.

MDK

Kopeczky Raoul, festö

Alkonyat.
Erdörészlet. Olf.
Naplemente. "
Erdei ösvény.
Tavasz. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

MDK

Kopeczky Raoul, festöm.

Nöi akt.	Olf.	Jelz.	
Zebegényi gyöngyhalászok.	"	"	28.1.
Esti hangulat.	"	"	28.1.

Árv. Csa-m.1937.okt.83.sz./Árv.Közl. rk.sz./ 27.1.
és 28.1.

MDK

Kopeczky Raoul, festöm.

Nemz.Szal. - Zichy Mihály Művész Egyesület. 1930.jun
Kat.

MDK

Kopeczky Raoul

Fasor. 171.old.

A képek jegyzéke.

Képzőművészet,1930.szept. 32.sz. IV.évf.

MDK

Kopeczky Raoul, festöm.

Zebegényi gyöngyhalászok.	Olf.	Jelz.
Nöi akt.	"	"
Esti hangulat.	"	"

Árv. Közl.1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 41.l.

MDK

Kopeczky Raoul, festöm.

Zebegényi gyöngyhalászok.	Olf.	Jelz.
Esti hangulat.	"	"
Női akt.	"	"

Árv. Közl. 1937. 4.rk.sz. 27.l.

MDK

Kopeczky Raul

Magyar Nemzeti Művészet 1938.4.sz. 63.l.

MDK

Kopeczky Raoul, festöm.

336. Erdörészlet. Olf. 60x80. Jelzett.

Festmények, rajzok, metszetek. - 97. aukció.
Árv. Közl. 1941. márc. 2. rk. sz. - Kat. 30. l.

MDK

Kopeczky Raoul, festöm.

Vetközö akt. Olf. J.l.j.
Lillafüredi ut. Olf. J.l.b.
Akt a szabadban. Olf. J.l.j.
Parkrészlet. Olf. J.l.j.
Kálvária. Olf.

Árv.Közl. 1931. 3.rk.sz. XXXX 59.l.

Kopeczky Raoul, festöm. MDK

Buzakévék. : Olf. J.l.j.
Kora tavasz. " J.l.b.
Alkony. " J.l.j.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 56.l.

MDK

Kopeczky Raoul

Képzőművészet 1928. II. évf. 6.sz. 12.l.

KOPECZKY RAUL

"Parisztokrácia" Olajf.

Magyar kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.
21.oldal

Kopeczky Raul MDK

A putnoki háztartási iskola internátus képe

Épitészeti müvek

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

MDK

Kopeczky Raul
művei:

Magyar ugar.
Menekültek.

Az Orsz.Magy.Képzóm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936.máj-jun. 30.l.

MDK

Kopeczky Raul

Megvásárolták a Gellérthegy rendezésének tervpályázatára benyujtott tervét.

ápr.

Ép.Ip.-Ép.Müv. 1931.1.56.o.

MDK

Kopeczky Raoul, festöm.

Esö után. Olf.

Nemz. Szal. - A Munkácsy Céh VIII. repr.kiáll. -a.
1935. márc.3o.-ápr. 14. Kat.

Kopeczky Raul MDK

Menekültek

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Kopeczky Raul

Magyar ugar

Miscarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDK

Kopeczky Raoul, festöm.

5o3. Fürdö nök. Olf. 1oox175. J.l.j.

5o4. Zebegényi gyöngyhalászok. Olf. 75x12o. J.l.j.

5o5. Esti hangulat. Olf. 75x1oo. J.l.j.

Ary. Közl. 1933. dec. hó. 4. mk. sz. 68. aukció. 26. l.

MDK

Kopeczky Raul

Két levél. Képzőművészet. 1930. 30.sz.
111.l.

MDK

Kopeczky Raoul, festöm.

498.	Fürdés elött.	Olf.	2ooxlo6	J.l.j.
499.	Parkrészlet.	"	52x65	J.l.j.
5oo.	Buzakévék.	"	59x57	J.l.j.
5ol.	Alkony.	"	66x9o	J.l.j.
5o2.	Esti hangulat.	"	75xloo	J.l. j.

Árv. Csarn. 1932. I.rk.d. 28.1.

61. K. mave

MDK

Kopeczky Raoul, festöm.

5o3.	Tájkép.	olf.	8oxloo	J.l.b.
5o4.	Fürdö nök.	"	loox75	J.l.j.
5o5.	Zebegényi gyöngyhalászok.		Olf.	75xll5 J.l.j.
5o6.	Reggeli hangulat.		Olf.	58x48 J.l.j.
5o7.	Felhös ég.		"	48x48 J.l.b.

Árv. Csarn. 1932. I.rk.á. 28.1.

61 M. márc.

MDK

Kopeczky Raul

Eső után, of.

Munkácsy Céh 8.repr.kiáll. N.Szal. 1935. márc.

Kopeczky Raul MDK

"Paris tokrácia", olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Kopeczky Raul MDK

Kereszturi ut, olf.

Mücsarnok 1932/33 téli kiállitás

Kopeczky Raul

MDK

Puszta, olf.

Műcsarnok 1934 téli kiállitás

Kopecký Raul

Praste, olf.

Köpeczky Raul MDK

"Parisztokrácia", olf.

Mücsarnok 1934 téli kiállitás

Корсунский Яков

"Радиобюллетень", 01.

Kopeczky Raoul MDK

Borus ég

Mücsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Корбелы Ярош МПК

Волна 6g

Műcsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Kopeczky Raoul

Esti hangulat, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 16 l.

MDK

Kopeczky Raoul

Női akt, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 14 l.

MDK

Kopeczky Raoul

Női akt, of.

Zebegényi gyöngyhalászok, of.

Esti hangulat, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 23 l.

MDK

Kopeczky Raoul

Zebegényi gyöngyhalászok, of.

Női akt, of.

Esti hangulat, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz. 29 l.

MDK.

Kopeczky Raoul festő

"Buzakévék" /olaj/
"Alkony" "
"Parkrészlet" "
"Koratavasz" "
"Lillafüredi ut" "
"Fürdés előtt" "

Árverési Közlöny 1939. december. 4sz.

38.1.

MDK

Kopeczky Raul

Öreg tölgy

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 9.1.
Mücs.

Кобеская Вера

Ул. 8 Сентября

Р.Т.

MDK

Kopeczky Raoul, festö

Esti hangulat.	Jelzett.	Olf.
Nöi akt.	"	"
Zebegényi gyöngyhalászok.	Jelzett.	"

Árverési Közlöny. Festm., rajzok. 1936 okt. 4. tk. sz.

35.1.

MDK

Kopeczky Raoul, festö

Borus ég.

Bp.Mücs.-OMKT Nemz.Képzömüv.kiáll./Rend.M.Kir.Vall.- és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 29.1.

Kopeczky Raoul

müépitész

Idegenforgalmi Tanács kiállitása - a Vigadóban -
tervét 1000 pengőért megvásárolták.

Magyar Hirlap
1931.III.28.

Kopetzky Raoul

M.D.K.

1937-ben építette az OTI-t.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959.

140l

Kopecsky Raoul

röd

Magyar Építőművészet

1942. 95. l.

(OTI Tisza Kálmán – téren építendő központi rendelőintézet tervpályázatának ismertetése.)

Fenti díjat nyert.

Ugyancsak a budai iskola alkotásának templomban lévő sírkőtöredéket, melynek címerdísze pedig a sisakba harapó hal (a Pa sírkövekre emlékeztet.

A budai kőfaragó-műhely mestereit H tagjai között keresi. A rend tagjai élénk épí ki a középkorban, amiről a következő évti Tekintve, hogy az egységes stílusú emlékek l ban maradt fenn, valószínű, hogy csak az elhúnytak eltemetését engedték meg templ kőfaragó-műhelye készítette. A domonkc századig a legpompásabb emlékek egész so annak ellenére, hogy szervezetében, munká építőműhelyek folytatása. A budai király hívta életre, ellentétben a kassai műhelly gítette ki.

A budai műhely munkássága azonban alkotásaival országszerte találkozunk. A sz között kettő is a budai műhely alkotásána jólismert vörösmárvány. Míg az egyikből cs

Kopeczky Raoul

műépítész

tervezte a XIII. ker.

Teve-utcai tűzőrségi

laktanyát. Építésre

1939 ápr. hó 1940. ápr.

havon.

Halász 1939 középítk

20, 21. l.

alapraj

LA SOCIETÀ «MATTIA CORVINO»

e

LA SOCIETÀ «DANTE ALIGHIERI»

hanno l'onore di invitare la S. V. Illma alla

SOLENNE RIUNIONE

che avrà luogo mercoledì
8 maggio 1935 alle ore 18

nella sala della

ACCADEMIA UNGHERESE DELLE SCIENZE

PROGRAMMA:

1. Saluto di S. E. Alberto Berzeviczy.
2. Prof. Paolo Arcari, dell'Università di Friburgo nella Svizzera: **Giosuè Carducci e la nuova Europa.**
3. Parole di chiusura del Prof. Paolo Calabrò.

Paolo Calabrò
Presidente
della Società «Dante Alighieri.»

Alberto Berzeviczy
Presidente
della Società «Mattia Corvino.»

Gli ospiti sono graditi.

Kopecky Raoul

építész

tervezte az alábbi épü-
letet

Tér és Forma.
1941. 193–194. l.
(A XIII. ker. Tűzőrség,
képekkel.)

JEGYZETEK

JEGYZETEK

Kopeczky Raoul

a Mláv B.B.T. szere-
tetkórház terop.
megvétel

MMÉE köst

1938. 313. l

A telefonbeszélgetések feljegyzése minden hónap déli 12 órától uj lapon kezdendő. Az előző havi bejegyzésekkel szakitott lapjai minden hónap 20.-ig a magánbeszélgetési összegével együtt /16 fill. beszédenként/ a Gazdavatalba küldendők be.

Kopeczky Raul

debreceni nagyerdei gyógyszálló és gyógyfürdő tevop.
„Lijarás"

MMÉEKözl 1938.121.l

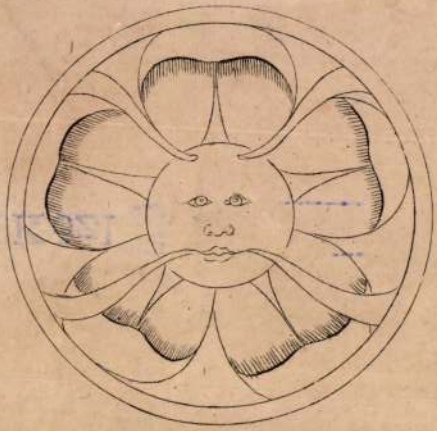

9.

5.

Kopeczky Raul

Putnoki m. kir. állami
hartartási és gazda-
sági leányneveló intézet
kincs repr.

E terv alapján kivi
telezték

MAGYAR. EPITOMUVESZET

1928, 5–6. n.
26, 28, 29. l.

VASÁRNAP

10

Kat. Borg Ferenc
Prot. Gedeon

HÉTFŐ

11

Kat. Placidia

Izr.; Seni bőjt.

Prot. Miksa

☽ Első negyed 16 ó. 47 p.

SZERDA

13

Kopetzky Raoul

l

Berzsreged

16 l

Kiss Lajos, műszerész VII. 180.

Kopeczky Raul

épitesz Thököly u. 131.
Műcsarnok

1930. tav. Ciall. 102

1934. sél. kiáll. 346, 485

Pg. 90.

arieschi.

~~[illegible]~~ ugyanott 1794-ben.

ftogatás.

ban (Velencze) ~~[illegible]~~ Grandenigo János
alamizsnát osztogat, hogy a népet
apródja van. Előtte egy ~~[illegible]~~ anya áll három
nteln koldus egyike jobb kezét nyujtja a
másik négy-kézláb közeledik; kissé odább
jával s jobbra a kút mellett ülő ~~férfi~~ ka-
(ádosebb férfival). Kissé hátrább kutya
térfelé jövő két szegényen túl, a teret járó-
leány elénkitt meg. Az épületek körül
palota s a szemközt lévő kupolás templom

8:46 cm.
hló ajándéka.

Kopeczky Raul
építész
M. Képzőm. Egyes
KMTÁRS művés.
1931 febr márc kiáll.
III. 48, 50, XII. 26.
1931. tav. tárl. 311.
1932/33. téli tárl. 268.
1933. nemz. képzm. kiáll
342

Kopeczky Raul

az OTI kecskeméti
vékházának terepá-
lyázatán megvétel

MMÉEKözl

1941. 87. l.

Kopeczky Raoul

a MABI. ügyviteli szekház
terv. megvétel

MMÉEKözl

1939. 279. l.

... testvérektől; az egyik az ifj. *David*

: *Polidoro da Lanzano* Madonna-képét (196), *Giacomo ico Feti* „Vén koldus" (67) és *Luca Giordano*„ Loth" s *Andrea del Sarto* egyik követőjének Madonna-képét es tagjának, *Francesco Vineá*-nak majdnem miniatür- láljuk. Spanyol- és Franciaország ez alkalommal csak elmet érdemel egy 15. *századbeli spanyol mester képe: Ribera* igen finom vázlata (209). A 17. és 18. század- (57), továbbá egy előkelő férfi képmása *Loir*-tól (132) nel figyelmet.

erepel: *Karl van Saar* (213), *Robert Theer* (234) és az ekes darabokkal találkozunk. A 35 darab nagyméretü a mesterek müve, tárgyukat XIV. Lajos németalföldi n); továbbá kiválik *Gérard Audran* 5 rézmetszetével c. kompozicióí után (142), végül pedig ne maradjon zines metszete (53) George Morland után.

veinek felemlitése után szabad legyen a nagyszámban, festők egynéhány alkotásaira az érdeklődők figyelmét -Múzeum mult árverésén egy remek férfi képmás volt zerzett meg), most megint találkozunk. Krisztus feltá- gróf Bobrinszky számára készült oltárképéhez festett. zfestményt látunk (426a—426c), melyek közül különö- *Sándor* egész sorozat tájképpel szerepel, *Markó András* ismert képével rokon. Nagyszabásu kép Zichy Mihály ülönösen becsesek. Tátrai veduták közül a „Tarpatak" *Szemlér Mihály* sok festményei közül felemlitünk egy épét (580). Igen gazdagon van képviselve *Lotz Károly*.

Kopetzky Raul

épitész

l. Csikvári heged

98. l.

Kopeczky Raul

A szegedi OTI szék-
ház terve
Fenti terve
repr.

Györgyi nyomaszép II

132. l.

M.D.K.

Kopeczky Raoul, épités.

terve 800 p-ös megvételben részesült a MÁV Podmaniczky [ma Rudas László]-utcai kórháza pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938. LIX. évf.

szept. 7. sz. 8. old.

M.D.K.

Kopeczky Raoul, építész

és Bánlaky Géza Tokás terve 500 p-ös megvételben részesült a dobogókő rendezésére kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938. LIX. évf.

okt. 13. sz. 10. old.

M.D.K.

Kopeczky Raoul, építész

az egyik 2.800 p-ös díjat nyerte el a debreceni főgymnázium tervpályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938. LIX. évf.
ápr. 14. sz. 8. old.

Kopeczky Raoul

műépítész

tervezte a XIII. k.
Tevе utcai tűzőrség
épületet. Épült 1939-
40-ben.

Hlalász közép. 1940
76, 77. l.
képekkel.

Verglasung der Fenster, Restaurierung der Kanzel, samt Plan für Kanzel, Kanzelaufgang und Schallfänger zur Begutachtung vorzulegen.

Desztercze-Distrikt am 9. Juli 1912

Das ev. Presbyterium A. C.

Dr. Risch
Vorsitzer

Wilhelm Arz
Schriftführer.

6 St. Beilagen.

Betz Gyula
Halászy Jenő
Hejsa Károly
Kopetzky Raul

A MABI-SZÉKHÁZ TERVPÁLYÁZATÁNAK EREDMÉNYE. A MABI-székház tervpályázatával kapcsolatosan a bírálóbizottság a pályázaton résztvett huszonhárom ajánlat közül hat terv megvételét javasolta. A megvételre javasolt tervek készítői a kövekezők: *Sáfár* Jenő, *ifj. Bretz Gyula*, *Halászy* Jenő, *Laurenczky* Gusztáv, *Kopetzky* Raul, *Hejsa* Károly.

Művészet. 1939. 29. k.
115. l.

M.D.K.

Kopeczky Raoul, épitéz

a négyegyenlő díj egyízet nyerte el az OTI központi rendelőjére kiírt pályázaton

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. X LXII. évf.

jul. 10. sz. 4. old.

M.D.K.

Kopeczky Raoul, építés

a hét egyenként 700 p-ös díjak egyikét nyerve el az OTI kecskeméti szérházának pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

máj. 29. sz. 5. old.

Ν.Δ.Κ.

Ναύλωση Γ'ρ'ρ'ς. Βρ. 1941. ΙΧΙΙ. ένφ.

αε. οιά.

M.D.K.

Kopeczky Raoul, építés

és Bánlaky Géza íőrös terve 500 p-ös megvétel-ben részesült a Dobogóíő rendezésére hírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1938..LXIX. évf.

sz. old.

M.D.K.

Kopeczky Raoul, Opesti épitéz

terve a 3 db. 2800 p-ős díjat egyizét nyerte el a debreceni gyógszálló pá-lyázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1938. LXIX. évf.

ápr. 28. sz. 4. old.

Kopeczky Raoul, építész

M.D.K.

tervét 1000 p-ért megvették a MABI-székház pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1939. LX. évf.

aug. 10. sz. 8. old.

M.D.K.

Kopeczky Raul, Epesti
építés

és Várnay Marian
hőrösen nyertek megbízást
az Orsz. Társadalombiztosító
Intézet szegedi sérhára
terveinek elkészítésére

Vállalkozók Lapja. Bp. 1935. LVI. évf.

máj. 15. sz. 16. old.

M.D.K.

Kopeczky Raoul. Epesti épitési

egy ujabb döntés szerint egedül kap felszólitást az OTI szegedi székliára terveinek elhozitására és az épitkezés müvezetésére.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1935. LVI. évf.

jun. 26. sz. 4. old.

M.D.K.

Kopeczky Raoul, épitéd

tervét 3000 K-ért megvették a honvédelmi miniszter által hatóna-temetők sírjainak emlékműveire kiírt pályázatot

Vállalkozók Lapja, Bp. 1922. XLIII. évf.

máj. 10. sz. 2. old.

Kopetzky Raul MDK

tervét megvételre javasolták

A MABI székház tervpályázatának eredménye
Művészet 1939. 29. sz. 115. o.

MDK

Kopeczky Raul építész

Magyar V: A Gellért rkp müv. kiképzésének pályatervei. Épitő Ipar Épitő Müv. 1931. ápr. 15. 61-62 l.

KOPECZKY *Raoul*, festő. * — — 1924 óta állít ki a Műcsarnokban. 1929. gyüjt. kiállítása volt a Nemzeti Szalónban. Az 1930. megalakult Zichy Mihály Művészegyesületnek ügyvez. igazgatója.

h. g. I. 580 l

ro Lombardo.

végén és a XV. század elején.

Jézussal.

jobbrafordultan van ábrázolva. optat és a ki balját anyja jobb ét dicsfény veszi körül. Kendője ól összeér, derekán megkötött

etei 46 : 35 cm. — Lelt. sz. 1107.— A. Marcatotól 2000 lírán, vagyis 1894 deczember 17-én (279–894). az 1895 márczius 26-iki 12620 és sz. min. előadmányi ívet. — Az november 28-iki 4561 (635–900) 73 eln. sz. leirat (464–901). jstr. 3. l. — Verzeichniss N°. 210.

-3

Kopeczky Raoul

festő

Műcs. kiáll. 1924-től

Pipics 116.

MLOKZATÁRÓL. XIII. SZ KÖZEPE, 1054

JA. BELÉNYESI GYÖRGY MŰVE, 1687.

MLÉKE A GYULAFEHÉRVÁRI SZÉKES-

ZÉPSŐ RÉSZE. 1127. ESZTERGOM. KERE

SZLETE. SZENT BENEDEK ÉS SZENT
UM.

KAPU.
ATI KAPU.
LI KAPU.

ELŐTT).
ÉS DÉLI KAPUJA.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM.
APEST, SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM.

Kopeczky Raoul

181

Kopeczky Raoul: Golgota.

Rät St. 181. l.

Bizottsága

Budapest IX
Hágyes Futca 2

Kopetzky Raoul, építés

M.D.K.

terve 1000 p.-ös megvi-
telben rénesült a Gellért-
tér és a Gellért- és Rudas-
fürdő körötti Dunapart
renderésére kiírt pályá-
zaton.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1931. LII. évf.
ápr. 1. sz. 4. old.

Kopenhagen, Frauenkirche.

M.D.K.

Kopetzky Raul.

Épitészmérnök tervei szerint épitették a szegedi Társadalom biztositó épületét.

Városok Lapja 1937. XXXII.évf. 14.szám. 463 6ldal
Berzenczey D:SZeged város ujabb müszaki alkotásai.

–

Kopeczky Raoul
festő és építész
írod
2

Ujság. 1929. dec. 29.
(e. a.: A Nemzeti
Szalon csoportkiállítása.)

MDK

Kopeczky Raul

Bp. szfv. Török utcai bérház tervpályázata.
Magyar Építőművészet, 1926. 7-8.sz. műsz.rajzok.

KOPENBERGER, Albrecht asztalaos

Németujvári várban dolgozott

KOPPÁNY Tibor: 17.századi épitési megállapodások a Batthyány levéltárból. In. Lymbus, 2.1990 158-159.p.

KOPERN

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. M.

MDK

Koperniczky Ferenc építész

Magánép.eng.Bp. Vállalk. Közl. 1906. máj. 9. 8.l.

MDK

Kopf Mihály, Apatin

1842. Gundel I.dij.

Bécsi Képzőm. Akad. magyar ösztöndijasainak névs.
Fleischer, Bécs. lol.l.

Kopf Mihaly, Apatin

1842. Gundel I.dij.

Fleischer, Bécs. Iol.1.

Kopf Mihály, Apatin

MDK

Gundel-díj.

1842. 1. díj.

Bécsi képzőm. akad. magyar ösztönd. névsora.
Fleischer Bécs. lol. 1.

Kopf Simon

1825—1854. említik. Szül. 1825. Szár
jogot Óbudán.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Mihalik hagyaték: 164. p.

építész
épült Szombathelyen

János: Szombathely városépítéstörténete a XIX. század
...ől az első világháboruig. Bp. 1959. /az Éptés-
...közleményekből./

/168

Krisztus keresztelés

Kopfenstein Dénes M.D.K.

Sombathelyi építész

Első díjat nyert a komá-
romi városi polcári fiú iskola
pályázatan.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

jul. 7. sz. 13 old.

KOPFENSTEINER épitési vállalkozó

Szombathelyen 1928-ban részvénytársasági alapon filmszinházat alapitottak. /Savaria filmszinház, az egykori Király-utcában/. Természetben is hozzá lehetett járulni Igy a Kopfenstener ,az épitési váll alkozónak a költségek bizonyos hányadát részvényekben egyenlitették ki 484.old

HECKENAST JANOS-MÁTIS LAJOS: Az új Savaria filmszinház és a belváros rekonstrukciója 481.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 4.sz. Szombathely

Kopfensteiner Dénes és Kopfensteine Mm ó
szombathelyi épitészek és epitömesterek.

Tichtl György terve és Orth Ambrus müvezetése mellett 1923-25-ben épitették a Kopfensteiner testvérek a szombathelyi városi 1.sz. kincstári postaépületet.

/Bierpostn. 73.1.

Kopfensteiner Dénes és Manó MDK

Kopfensteiner-testvérek

szombathelyi építészek és építőmesterek.

Tichi György terve és Orth Ambrus művezetése mellett 1923-25-benépitették a Kopfensteiner-testvérek a szombathelyi városi 1.sz.kincstári postaépületet.

Pierporta. 73.1.

MDK

Kopfensteiner Dénes szombathelyi épitész
I. dij

Komáromi polg. fiuiskola... Vállalkozók Közlönye, 19o9, jul. 14. 5 l.

[illegible] 1949. jun.

MDK

Erényi Gusztáv: Séta Óbudán. Tükör, 1938. ápr.

Kopfensteiner Dénes

okl. építőmester

l.

Fehér Szombathely

228. l.

MOB kvt.

2039

soltárok képek.
mények.

99.-

160.cm.

.-

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

Szepesváralja.-

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

etése.A királyok imádása. Mária halála.
nna a szentek között.-A káptalan muzeu-
oporthoz tartoznak még a külső szárny
külés és Krisztus az irástudók közti
templomban. A káptalanban levő táblákat
ájuk után rekonstruálta B.Slansky ta-
an."kiállitásra Prágában 1937.-ben.-

Kopfensteiner Dénes

Müvenet 1909. 264

Kopfensteiner Dénes, építész

A komáromi ágostai fiuiskola tervpályázatán az első díjat Kopfensteiner Dénes, a másodikat Nagy Sándor nyerte el.

Művészet. 1909. 264.l.

Kopfensteiner MD K

Kopfensteiner Dénes és Manó
építészek

a szombathelyi női felső kereak. iskola terv-
pályázatát/közös/ - megvették.

Magyar Iparművészet.1927. 5-6.sz. 2o.l.
/Szombathely./

Kopfensteiner Dénes

K.

A komáromi polgári fiúiskola tervpályázatán az első díjat Kopfensteiner Dénes, a második díjat Nagy Sándor nyerte el.

Művészet 1909. 264. l.

nincs ied.

V – E

Nagy

Folyó hó 3-

a mellékelt ameta

tam.

Az eladó-sz

számlát átnéztem e

A javamsz

2

87-922-P-ö

Kopfensteiner Dénes
és Manó
építészek
a szombathelyi női
felső keresk. iskola
terop. megvétel.

K.

MAGYAR. EPITOMUVESZET
1927. 5-6. sz. 20. l.
(Szombathely.)

TESEV'JMC'IJE'BL'C'MAYGAM

KOPFENSTEINER testvérek, épitomesterek

A szombathelyi postavezérigazgatóság versenytárgyalást hirdetett meg az új főposta épitésére. Ennek kivitelezésével, mint fővallalkozót 1921. júl. 22-én a Kopfenstein-Kopfenstainer testvérek szombathelyi épitomestereket biztak meg. 284.old

MESTERHÁZY SÁNDOR: 50 éves a szombathelyi főposta épülete 283.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Folyóirat. XXIX.évf. 1975. 2.sz. Szombathely, 1975.

KOPFENSTEINER GYULA, iparos, kőműves ?

Szombathelyen 1905-1908 között épült fel a Múzeum. Czigler Győző tervei alapján. Wälder Alajos nagylelkü adománya és az épületet készitő iparosok, Kopfensteiner Gyula, Szeidel István és sokan mások önköltségi áron vállalták az épitkezést. 328.old. 15.j5gyz.

HECKENAST JÁNOS: Szombathely városrendezési és zöldövezeti terve 321.old területei

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szam, 1968. Szombathely

Kopfensteiner Gyula

építész

Szombathely

I.

Váljubal

570. C.

129 szám.
…92

1

Műemlékek Orsz. Bizottsága
tek. Elnökségének.

BUDAPEST. IX.

Káros-utca 1…

…vatalból.
…gálati ügyben.
…alányozva.